

Bundel – Raadsvergadering van 10 juni 2025

Agenda bijlagen

Als de hamer valt

- 1 Opening
- 2 Vragenkwartier
- 3 Spreekgelegenheid voor publiek
- 4 Vaststellen agenda
- 5 Ingekomen stukken
- Ingekomen stukken
- 6 Mededelingen van het college in het kader van de actieve informatieplicht
- 7 Toezeggingenlijst
- Toezeggingen
- 8 Stand van zaken aangenomen moties
- Stand van zaken aangenomen moties
- 9 Voorbereiding en rapportage vanuit gemeenschappelijke regelingen
- 10 Hamerstukken
- 10.a Jaarstukken 2024 en concept begroting 2026–2029 VNOG
- Dossier 4185 voorblad
- Voorstel en besluit – Jaarstukken 2024 en concept begroting 2026–2029 VNOG
- Bijlage 1 Brief VNOG Concept begroting 2026–2029 en voorlopige jaarrekening 2024 VNOG
- Bijlage 2 Concept Programmabegroting VNOG 2026–2029
- Bijlage 3 Programmabegroting VNOG 2026–2029 in 1 oogopslag
- Bijlage 4 Voorlopige jaarstukken VNOG 2024
- Bijlage 5 Brief geen zienswijze VNOG
- 10.b Jaarstukken 2024 Regio Achterhoek
- Dit onderwerp is behandeld bij agendapunt 11 – Stemming zonder debat*
- Dossier 4184 voorblad
- Voorstel en besluit – Jaarstukken 2024 Regio Achterhoek
- Bijlage 1 Jaarstukken 2024
- 10.c Programmabegroting 2026 en Financiële begroting 2026–2029 Regio Achterhoek
- Dit onderwerp is behandeld bij agendapunt 11 – Stemming zonder debat*
- Dossier 4198 voorblad
- Voorstel en besluit – Programmabegroting Regio Achterhoek 2026
- Bijlage 1 Programmabegroting 2026 Regio Achterhoek
- Bijlage 2 Aanbiedingsbrief bij begroting Regio Achterhoek
- 10.d Meerjaren Perspectief Grondexploitaties 2025
- Dossier 4186 voorblad
- Voorstel en besluit – Meerjaren Perspectief Grondexploitaties 2025
- Bijlage 1 Meerjaren Perspectief Grondexploitaties 2025
- 10.e Wijziging rechtspositie politieke ambtsdragers 2025
- Dossier 4200 voorblad
- Voorstel en besluit – Wijziging rechtspositie politieke ambtsdragers
- Bijlage I – Circulaire aanpassing Rechtspositiebesluit decentrale politieke ambtsdragers
- Bijlage II – Begrotingswijziging Personeel
- 10.f Krediet uitbreiding woonwagenstandplaatsen Borculo Ruurlo
- Dossier 4196 voorblad
- Voorstel en besluit – Krediet uitbreiding woonwagenstandplaatsen Borculo Ruurlo
- Bijlage 1 Raming investeringen
- Bijlage 2 Overzicht kasstroom woonwagenlocaties
- 10.g Aankoop gronden nabij gemeentewerf Borculo
- Dossier 4199 voorblad
- Voorstel en besluit – Aankoop gronden nabij gemeentewerf Borculo
- Bijlage 1 Koopovereenkomst
- Bijlage 2 Kaartbeeld gemeentewerf Borculo

10.h Gewijzigd agressie- en emotieprotocol

Dossier 4168 voorblad

Voorstel en besluit – Gewijzigd agressie- en emotieprotocol

Agressie- en emotieprotocol politieke ambtsdragers

11 Stemmingen zonder debat

12 Stemmingen met debat

13 Motie vreemd aan de agenda

14 Sluiting

Als de hamer valt...

Als de hamer valt is het besluit genomen. Zo gaat dat tijdens de vergaderingen van de gemeenteraad. Hieronder een samenvatting van de besluiten die de gemeenteraad op 10 juni heeft genomen.

De gemeenteraad nam tijdens de raadsvergadering een besluit over acht voorstellen. Over deze voorstellen is niet meer gedebatteerd omdat er eerder al voldoende over de onderwerpen is gesproken. Een meerderheid van de gemeenteraad stemde voor de volgende voorstellen:

- Jaarstukken 2024 en concept begroting 2026-2029 VNOG
- Jaarstukken 2024 Regio Achterhoek
- Programmabegroting 2026 en Financiële begroting 2026-2029 Regio Achterhoek
- Meerjaren Perspectief Grondexploitaties
- Wijziging rechtspositie politieke ambtsdragers 2025
- Krediet uitbreiding woonwagendplaatsen Borculo Ruurlo
- Aankoop gronden nabij gemeentewerf
- Agressie- en emotieprotocol politieke ambtsdragers

Motie voorkom femicide

Raadslid Jorrit Hondorp (PvdA) diende een motie in over het voorkomen van femicide, ook wel bekend als vrouwenmoord. Met de motie vraagt hij aan het college van B&W om vanuit de gemeente meer aandacht te besteden aan dit onderwerp door middel van bijvoorbeeld voorlichting, inzetten op preventie, opvanglocatie voor slachtoffers te realiseren en het meedoen aan activiteiten die de bewustwording vergroten. De motie is unaniem aangenomen.

Dit is een verkorte samenvatting van de genomen besluiten. Hieraan kunnen geen rechten ontleend worden. Op de website www.gemeenteberkelland.nl kunt u de volledige teksten van de genomen besluiten vinden.

Raadsvergadering : 10 juni 2025

Agendapunt : 5

Onderwerp : Ingekomen stukken

Meer informatie bij : Griffie

Telefoon : 0545-250 805

De volgende aan de raad gerichte stukken zijn ontvangen:

A. Ingekomen stukken

1. Afdoeningsvoorstel: voor kennisgeving aannemen

1. Motie raad gemeente Achtkarspelen over “eerlijke financiële compensatie en proportioneel beleid voor inspectietaken” en tevens brief “financiën gemeente” van 28.02.2025 die hun college aan de Minister van BZK heeft gestuurd (1308399);
2. Brief Regio 8 en Berkelland Lokaal - verzoek bedrag beschikbaar stellen (1318002);
3. Brief van Inwoner Bosch en Duin over onnodige netwerk uitbreiding van het stroomnetwerk (1318761);
4. Brief van Q-support - Leveren van maatwerk voor Q-koortspatiënten (1322162);
5. Brief van Provincie Gelderland - Aanvulling begrotingscirculaire 2026 (1277974)

2. Correspondentie van het college van BenW / afdoeningsvoorstel: voor kennisgeving aannemen

1. Raadsbrief - Beleidsregel Bibob Berkelland 2025 (1242433);
2. Raadsbrief - Start aanbesteding Soortenmanagementplan (SMP) (1245238);
3. Raadsbrief - Subsidieregeling compensatie OZB sport- en cultuurverenigingen Berkelland 2025 (1282924)

3. Raad / commissie / griffie

1. -

4. Afdoeningsvoorstel: voor advies in handen stellen van het college

-

5. Afdoeningsvoorstel: ter afdoening in handen stellen van het college

1. -

B. Uitgaande stukken

1. Afdoeningsvoorstel: voor kennisgeving aannemen

-

Toezeggingen

Nr.	Omschrijving toezegging	Datum toezegging	Team	Streefdatum gereed	Datum gereed	Bijzonderheden
1.	AvG: Als de Pas-melders in Berkelland gelegaliseerd worden door nieuwe landelijke wetgeving, dan verwerken we deze zo mogelijk via een gemeentelijk veegplan in het bestemmingsplan / omgevingsplan bij rechte"	21-6-2022	Dienstverlening Omgeving B (KK)	onbekend		
2.	BB: Het volgende beleidskader Publieke gezondheid zal aansluiten bij de volgende landelijke nota gezondheidsbeleid. Het beleidskader Publieke gezondheid 2022-2026 zien we als een overgangsdokument, dat vervangen zal worden door het nieuwe beleidskader.	06-12-2022	Team opdrachtgevers (RV)	2024/2025 (afhankelijk van de ingangsdatum van de landelijke nota)		
3.	JvO: vastgestelde gedragscodes integriteit incl. uitvoeringsprotocol en praktijkvoorbeelden evalueren einde 2024.Hiervoor een sessie plannen met de raad om integriteitskwesities met elkaar te bespreken	18-04-2023	HR (GK)	Q4 2024		
4.	BW: We onderzoeken welke samenwerking er mogelijk is tussen de dorpskamers en de bestaande, vaak vrijwillige initiatieven in de gemeente Berkelland. Uitbreiding van de dorpskamers naar de vier kernen vindt niet plaats voordat dit onderzoek is afgerond.	03-10-2023	Opdrachtgevers (RV)	Januari 2025		Het onderzoek loopt nog. We verwachten hierover in mei resultaten
5.	AvG; toezegging benadrukken inzet op resultaten bij Foodstrategie Achterhoek	13-2-2024	Platteland (KK)		Mei 2025	Toegelicht in raadsinformatiebrief
6.	AvG: In de jaarrekening 2025 beoordelen of we 2 van de drie regelingen Asbestdaken stoppen	6-11- 2024	Platteland (KK)	Jaarrekening 2025		
7.	JvO: Stap voor stap toewerken naar duurzame inkoop bloemen	6-11-2024	Bedrijfsvoering (GK)	NVT		Doorlopend proces
8.	HvdN: De afweging over/regulering van het gebruik van bestrijdingsmiddelen	6-11-2024	Platteland (KK)	Uiterlijk 2030		Planning Omgevingsplan is nog niet gereed

Nr.	Omschrijving toezegging	Datum toezegging	Team	Streefdatum gereed	Datum gereed	Bijzonderheden
	wordt meegenomen in het Omgevingsplan					
9.	HvdN: Als er een bandbreedte in de landelijke normen windmolens staat houdt de gemeente de hoogst mogelijke bescherming voor haar inwoners aan	1-4-2025	Nieuwe energie (KK)			
10.	AvG: In de participatie van het Volkshuisvestingsprogramma de mogelijkheden van een Woonraad voorleggen en verkennen	13-5-2025	Wonen (HZ)			
11.	AvG: Bij de Rood voor Rood evaluatie eind 2025 wordt het 'grijze gebied' meegenomen; de categorie die niet of net niet onder Rood voor Rood valt maar wel wenselijk is. Inclusief de eventuele consequenties.	13-5-2025	Vitaal Platteland (KK)	31-12-2025		

A. Stand van zaken aangenomen en overgenomen moties 15 april 2025

Legenda:

Witte achtergrond: motie in uitvoering

Grijze achtergrond: motie is uitgevoerd/afgehandeld en zal op het volgende overzicht niet meer terugkomen.

Moties 2025

Datum	Nummer motie	Partijen	Onderwerp	Stand van zaken
15-04	M-25-02	Una	<i>Onderzoek Waterstofproductie Twence</i> AO/MM Hardmaken voor een onderzoek naar productie waterstof door Twence. Terugkoppelen vóór zomerreces over bereidwilligheid. Indien ja, onderzoekresultaten zsm richting raad.	8-5-25 Twence heeft aangegeven voor het zomerreces een terugkoppeling geven over haar opstelling tegenover de ontwikkeling van het gebruik van waterstof.
15-04	M-25-03	LB, D66, PvdA, GL, BP, VMB, BV	<i>Verruiming kwijtschelding WRIJ</i> Met bestuur WRIJ in overleg treden en motie delen met andere gemeenten van gebied WRIJ.	

Moties 2024

Datum	Nummer motie	Partijen	Onderwerp	Stand van zaken
6-11	M-24-21	BBBB, BV, BP, CDA, D66, GL, LB, VMB	<i>Weggeefwinkel Eibergen</i> RV	

Moties 2023

Datum	Nummer motie	Partijen	Onderwerp	Stand van zaken
05-07	M-23-18	CDA VVD BBBL BBB	<i>Berm- en maaibeleid</i> AO	Wordt opgepakt in samenhang met M-19-09. Zie M-19-09 voor stavaza.
30-05	M-23-09	CDA BBB	<i>Zorgen om jeugd</i> RV	In proces. Er zijn twee bijeenkomsten met een afvaardiging van de raad geweest.

Moties 2019

Datum	Nummer motie	Partijen	Onderwerp	Stand van zaken
02-07	M-19-09	CDA GB OBL	<i>Bermbeheer</i> Inventariseren bermen geschikt voor ecologisch bermbeheer en welke niet. Met agrariërs / grondeigenaren in gesprek over bermbeheer. AO	05-04-22: In onze beantwoording van 01-02 2022 hebben wij aangegeven dat uit de inventarisatie bij de totstandkoming van het Bermbeheerplan in september 2019 bleek dat bijna alle bermen in aanmerking komen voor ecologisch bermbeheer. We nemen de vraagstelling van motie M19-09 mee in ons evaluatieproces rond het ecologische bermbeheer. Onderdeel hiervan is de professionalisering van het beleid en operationele beheer. Daarbij wordt aandacht besteed aan de beste invulling van ecologisch beheer, communicatie en bewustwording, het vastleggen van werkwijzen en resultaten en het in eigen huis halen van een

				beheersystematiek. 11-24 Concept bermenbeleids- en beheerplan gereed. Wordt z.s.m. aan raad voorgelegd.

Raadsvergadering

Dossiernummer	4185
Vertrouwelijk	Nee
Vergaderdatum	10 juni 2025
Agendapunt	10.a
Titel	Jaarstukken 2024 en concept begroting 2026–2029 VNOG

Geagendeerd	Vergaderdatum
Raadsvergadering	10 juni 2025

Voorgesteld besluit

Besluit

1. Kennis te nemen van de voorlopige jaarstukken 2024 van de VNOG
2. Geen zienswijze in te dienen tegen de concept meerjarenprogrammabegroting 2026–2029 van de VNOG

Zaaknummer : 1264278
Raadsvergadering : 10 juni 2025

Onderwerp : Voorlopige Jaarstukken 2024 en concept meerjarenprogrammabegroting 2026-2029 VNOG

Collegevergadering : 13 mei 2025
Portefeuillehouder : Burgemeester J.H.A. van Oostrum
Steller : Astrid Holl tel. : 0545-250250
Team Dienstverlening, openbare orde en veiligheid

Te nemen besluit

1. Kennisnemen van de voorlopige jaarstukken 2024 van de VNOG
2. Geen zienswijze indienen tegen de concept meerjarenprogrammabegroting 2026-2029 van de VNOG

Waarom dit voorstel en wat is het effect

We zijn deelnemer aan de Veiligheidsregio Noord- Oost Gelderland.

Op basis van de Wet gemeenschappelijke regeling kunnen we een zienswijze indienen op de Concept meerjarenprogrammabegroting.

De concept meerjarenprogrammabegroting 2026-2029 beschrijft de doelen, activiteiten en de budgetten van VNOG voor 2026 en geeft op hoofdlijnen een financiële doorkijk voor de periode tot en met 2029.

De begroting is gebaseerd op de Kadernota 2026-2029.

De begroting is beleidsarm. Afgezien van de reguliere loon- en prijsindex en enige autonome ontwikkelingen stijgt de gemeentelijke bijdrage in 2026 niet.

In voorgaande kadernota's en begrotingen is reeds aangegeven dat de kapitaallasten dusdanig zullen stijgen dat deze op enig moment niet meer gedekt kunnen worden door een onttrekking aan de beschikbare egalisatiereserve. Hierdoor wordt een verhoging van de gemeentelijke bijdrage op termijn noodzakelijk. In de Kadernota 2026 is dit nader toegelicht. De stijging van de gemeentelijke bijdrage als gevolg van de kapitaallasten gaat volgens de berekening in 2027 in. Deze stijging loopt op van structureel € 3 miljoen in 2027 + € 1,5 miljoen in 2028 naar structureel € 4,5 miljoen.

Verder kunnen we kennisnemen van de voorlopige jaarstukken.

Argumentatie

- 1.1. Volgens de jaarstukken 2024 is er een overschot van ca. € 1,8 miljoen. Er zijn minder uitgaven dan begroot. Dit is 2% van de totale begroting. Overigens heeft de VNOG met ingang van 2025 een verdere demping van zo'n € 800.000 doorgevoerd.
- 2.1 In de begroting 2026-2029 zijn vooruitlopend op 2026 structurele besparingen ter demping van de stijging van de gemeentelijke bijdrage opgenomen. De gemeentelijke bijdrage is in stappen reeds gedempt met in totaal € 1,9 miljoen structureel. Met deze demping is de begroting van VNOG tot een sober minimum teruggebracht. Het blijft echter wel dat met deze begroting 2026-2029 de kosten na 2026 zullen stijgen, naast de kosten van de indexatie en de loonkosten. Dit komt voornamelijk door de extra rentekosten voor voertuigen die nu echt wel aangeschaft moeten worden.

Kanttekeningen en risico's

1. Er dreigt voor alle 25 veiligheidsregio's per 2026 een structurele korting van 10% op de Rijksbijdrage die zij ontvangen (de Brede Doeluitkering Rampenbestrijding, BDuR). Voor

In te vullen door Griffie:

Raadsvergadering
0 zonder hoofdelijke stemming
0 met algemene stemmen
0 stemmen voor, stemmen tegen
0 aangenomen
0 verworpen

VNOG gaat het om € 1,1 miljoen. Het gesprek hierover met het Rijk loopt landelijk nog. Vooral nog is er (tijdelijke, voor 2026) dekking voor deze korting binnen de VNOG begroting gevonden.

2. De groeiende onzekerheid in de wereld op allerlei vlakken, zoals grondstofprijzen, sterk stijgende energiekosten, klimaatverandering, cybercriminaliteit, (geopolitieke) instabiliteit, etc. heeft en zal (grote) effecten hebben op de taken van VNOG en de realisatie van de begroting en komende begrotingen, die niemand helemaal kan overzien of voorspellen.
3. Vanwege de mondiale militaire en hybride dreiging staat bijvoorbeeld het thema 'weerbare en veerkrachtige samenleving' hoog op de agenda, ook van het Rijk. Landelijke, regionale en lokale partijen nemen diverse initiatieven op dit thema en zijn ook met elkaar in overleg om zaken te stroomlijnen, op elkaar af te stemmen en te coördineren. Het is mogelijk dat de veiligheidsregio's, vanuit het Rijk, hierin aanvullende taken gaan krijgen. Dit kan effect hebben op de nu voorliggende begroting.

Financiën

Het voorlopige saldo van de jaarrekening 2024 bedraagt + € 1.793.000. Er is nog geen voorstel voor de bestemming van het resultaat. Wij zouden ons kunnen vinden in het voorstel om het resultaat aan de reserves toe te voegen, zodat eventuele toekomstige tekorten tijdelijk gedekt kunnen worden en een mogelijke bijstelling van de begroting kan worden voorkomen.

Voor Berkelland betreft het de volgende uitgaven op basis van het verdeel model:

Concept programmabegroting 2026-2029

Gemeente	%	Kadernota 2026	Voorgestelde bijdrage 2026	Prognose bijdrage 2027	Prognose bijdrage 2028	Prognose bijdrage 2029
Berkelland	5,13%	100.578	2.974.646	3.128.427	3.206.309	3.206.309

Niet verwerkt in het meerjarenoverzicht zijn de lasten ad. €56.000 cf. de Regeling demarcatie.

De financiële consequentie voor de gemeente Berkelland is opgenomen in perspectiefnota 2026-2029.

VN verdrag rechten van mensen met een beperking

Niet van toepassing.

Duurzaamheid

Niet van toepassing.

Communicatie

Via bijgevoegde brief aan de VNOG.

Initiatief, participatie en rol gemeente

Niet van toepassing.

Planning en evaluatie

De VNOG heeft verzocht om voor 30 juni te komen met een reactie. In het eerstvolgende Algemeen Bestuursvergadering (op 3 juli) van de VNOG wordt de meerjarenprogrammabegroting 2026-2029 besproken.

Alternatieven

Niet van toepassing.

Burgemeester en wethouders van Berkelland,
de secretaris, de burgemeester,

drs. J. Jonker

drs. J.H.A. van Oostrum

Raadsvergadering : 10 juni 2025

De raad van de gemeente Berkeland;

gelezen het voorstel van burgemeester en wethouders van 13 mei 2025

b e s l u i t:

1. Kennis te nemen van de voorlopige jaarstukken 2024 van de VNOG
2. Geen zienswijze in te dienen tegen de concept meerjarenprogrammabegroting 2026-2029 van de VNOG

Aldus vastgesteld in de raadsvergadering van 10 juni 2025

de griffier,

de voorzitter,

drs. J.A. Satijn

drs. J.H.A. van Oostrum

Toelichting raadsvoorstel

Onderwerp : Voorlopige haastukken 2024 en concept meerjarenprogrammabegroting
2026-2029 VNOG

N.v.t.

Postbus 234
7300 AE Apeldoorn
088 310 4000
info@vnog.nl
www.vnog.nl

Aan de colleges van de deelnemende gemeenten van de
Veiligheidsregio Noord- en Oost-Gelderland
Aan de griffies van de deelnemende gemeenten van de
Veiligheidsregio Noord- en Oost-Gelderland

Datum : 7 april 2025
Ons kenmerk : 24-68725/25-099242/NGZ
Behandeld door : F. Starke

Uw brief van :
Uw kenmerk :
Bijlage(n) : 1. Voorlopige jaarstukken 2024
2. Concept programmabegroting 2026-2029
3. Concept begroting 2026-2029 op hoofdlijnen

Onderwerp : documenten VNOG ter behandeling

Geachte raden en colleges,

Hierbij bieden wij u documenten aan van Veiligheidsregio Noord- en Oost-Gelderland (VNOG).

Het verzoek aan de raden is **om kennis te nemen van**:

- de voorlopige jaarstukken 2024;

en indien gewenst, **een formele zienswijze te geven op**:

- de concept programmabegroting 2026-2029.

VNOG ontvangt de zienswijze indien van toepassing **uiterlijk 30 juni 2025** zodat het dagelijks bestuur op 3 juli op de zienswijzen kan reageren.

Voorlopige jaarstukken 2024

Conform de Wet gemeenschappelijke regelingen biedt het dagelijks bestuur de raden van de deelnemende gemeenten voor 30 april de voorlopige jaarstukken **ter kennisname** aan. Het zijn nog voorlopige stukken, omdat naar aanleiding van bijvoorbeeld de accountantscontrole nog wijzigingen in de jaarstukken kunnen worden aangebracht.

Er wordt een positief resultaat verwacht van ca. € 1,8 miljoen. In de jaarstukken wordt dit verwachte resultaat toegelicht. VNOG heeft haar reguliere werk uitgevoerd en voortgang behaald op vele dossiers. Door omstandigheden¹ konden echter niet alle plannen uit de begroting (helemaal) worden uitgevoerd en er was een aantal incidentele meevallers.

¹ O.a. de krapte op de arbeidsmarkt, waardoor bepaalde functies langere tijd vacant hebben gestaan, waardoor werkzaamheden achterbleven, alsook vertragingen bij onze leveranciers (door bijv. wereldwijde grondstoffentekorten), waardoor uitlevering van materialen uitbleef en we daardoor vertragingen opliepen.

In de voorlopige jaarstukken wordt dit toegelicht. Dit leidt tot ca. € 1,8 miljoen minder uitgaven dan begroot. Dit is 2% van de totale begroting. Overigens hebben we met ingang van 2025 een verdere demping van zo'n € 800.000 doorgevoerd, zie ook verderop.

Op 5 juni a.s. zullen de definitieve jaarstukken worden behandeld door het DB. Op 26 juni a.s. behandelt het AB de definitieve jaarstukken, inclusief accountantsverklaring, stelt ze dan vast en neemt dan ook een besluit over de bestemming van het resultaat.

Concept programmabegroting 2026-2029

De concept programmabegroting 2026-2029 beschrijft de doelen, activiteiten en de budgetten van VNOG voor 2026 en geeft op hoofdlijnen een financiële doorkijk voor de periode tot en met 2029. De begroting is gebaseerd op de Kadernota 2026-2029. Deze Kadernota heeft in de periode medio december 2024 t/m begin februari 2025 bij de raden gelegen om hierop naar wens een zienswijze te geven. Via een separate brief is de reactie van het dagelijks bestuur op de zienswijzen op 19 maart naar de raden gestuurd. Op 27 maart 2025 heeft het AB de Kadernota vastgesteld en via een separate brief is die daarna op 27 maart ter kennisname aan de raden aangeboden.

De begroting is beleidsarm. Afgezien van de reguliere loon- en prijsindex en enige autonome ontwikkelingen stijgt de gemeentelijke bijdrage niet.

Besparingen en ontwikkelingen

Na financieel lastige jaren heeft het AB in 2020 gekozen voor een basisscenario voor de inrichting van VNOG. Dit hebben wij de afgelopen jaren geoperationaliseerd. VNOG is 'lean en mean' ingericht. Door diverse redenen is het VNOG gelukt de afgelopen jaren binnen de begroting te blijven en daardoor incidenteel geld over te houden. We varen organisatorisch al jaren scherp aan de wind, terwijl de opgaven waar we voor staan zijn toegenomen. De accountant signaleert dat ook en heeft er opmerkingen over gemaakt (zie volgende alinea). Tegelijkertijd zien we ook de financieel moeilijke jaren voor de gemeenten op ons afkomen. VNOG heeft hier oog en begrip voor. We hebben geconcludeerd dat we daar proactief op willen bewegen. In de voorgaande begrotingen zijn daarom vooruitlopend op 2026 structurele besparingen ter demping van de stijging van de gemeentelijke bijdrage opgenomen. De gemeentelijke bijdrage is in stappen reeds gedempt met in totaal € 1,9 miljoen structureel². Met deze demping hebben we de begroting van VNOG tot een sober minimum teruggebracht.

De accountant heeft onlangs aangegeven dat de sobere inrichting van onder andere de bedrijfsvoering van VNOG zichtbaar begint te worden. Zij geeft aan dat in de financiële en controlfuncties structureel minimaal is geïnvesteerd en de focus op behoud lag en minder op ontwikkeling. Verdere ontwikkeling is juist belangrijk, gelet op wat er aan verantwoordingsvereisten en digitale informatiestromen op overheidsorganisaties af komt. VNOG is inmiddels gestart met analyse van dit aandachtspunt en beziet mogelijkheden. We komen hierop op een later moment terug.

Wij zien daarnaast drie andere belangrijke ontwikkelingen die nog van invloed zullen zijn op deze begroting:

1. De groeiende onzekerheid in de wereld op allerlei vlakken, zoals grondstofprijzen, sterk stijgende energiekosten, klimaatverandering, cybercriminaliteit, (geopolitieke) instabiliteit, etc. heeft en zal (grote) effecten hebben op de taken van VNOG en de realisatie van de begroting en komende begrotingen, die niemand helemaal kan overzien of voorspellen.

² Opbouw 1,9 mln.:

- € 514.000 vanuit de Toekomstvisie VNOG, per 2021 verwerkt in de begroting, per 2026 volledig gerealiseerd
- € 600.000 opgenomen in de vastgestelde begroting 2024
- € 800.000 opgenomen in de begroting 2025

2. Vanwege de mondiale militaire en hybride dreiging staat bijvoorbeeld het thema 'weerbare en veerkrachtige samenleving' hoog op de agenda, ook van het Rijk. Landelijke, regionale en lokale partijen nemen diverse initiatieven op dit thema en zijn ook met elkaar in overleg om zaken te stroomlijnen, op elkaar af te stemmen en te coördineren. Het is mogelijk dat de veiligheidsregio's, vanuit het Rijk, hierin aanvullende taken gaan krijgen. Dit kan effect hebben op de nu voorliggende begroting.
3. Het Rijk dreigt de rijksbijdrage aan de veiligheidsregio's met ingang van 2026 structureel te korten met 10%. Dit werd eind vorig jaar bekend. In de Kadernota 2026-2029 is dit aangekondigd en hierin zijn ook een aantal scenario's geschetst hoe hiermee om te gaan, mocht de korting doorgaan. Het AB heeft eind 2024 besluiten genomen om (voorlopig) deze korting te kunnen dekken. Zodra meer bekend is vanuit het Rijk, zal worden voorgelegd hoe met deze situatie verder om te gaan.

VNOG monitort al deze ontwikkelingen, participeert in overleggen en denkt hierin mee en legt waar nodig zaken voor.

Proces

De conceptbegroting ligt nu **ter zienswijze** voor. Bij wet hebben de raden het recht om een zienswijze in te dienen op de conceptbegroting. Hiervoor staat een termijn van twaalf weken. We hebben de zienswijzentermijn zo ingepland, dat deze voor de start van het zomerreces wordt afgerond. Zo kunnen de raden van de volle twaalf weken gebruik maken.

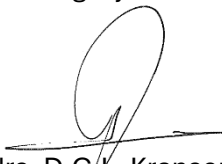
In de wet staat dat het DB schriftelijk en gemotiveerd reageert op de ingediende zienswijzen, alvorens het AB een definitief besluit neemt over de begroting. Het DB is voornemens om in haar laatste vergadering voor de zomer, op 3 juli, op de ingediende zienswijzen te reageren.

Tijdens het zomerreces ligt de procedure stil. Het AB stelt de definitieve begroting vast in de eerste vergadering na de zomer, op 11 september. De begroting moet vóór 15 september zijn vastgesteld.

Tenslotte

VNOG ontvangt de zienswijze op de concept programmabegroting 2026-2029 **uiterlijk 30 juni 2025**. Wij zien de zienswijze met belangstelling tegemoet.

Met vriendelijke groet,
Het dagelijks bestuur van de Veiligheidsregio Noord- en Oost-Gelderland,

drs. D.G.L. Kransen
secretaris

A.J.M. Heerts
voorzitter

concept

Programmabegroting 2026-2029

3 april 2025

Inhoudsopgave

Voorwoord	3
1. Inleiding	5
2. Missie, opgaven, visie	7
3. Programma's	10
Programma 1. Risico- en Crisisbeheersing	
Programma 2. Brandweezorg	
Programma 3. GHOR	
Programma 4. Meldkamer Oost-Nederland – Meldkamer Brandweer Multi (MKON-MKBM)	
Programma 5. Directie en Control	
Programma 6. Bedrijfsvoering	
Programma 7. Algemene dekkingsmiddelen	
Programma 8. Kazernes en overgangsrecht (individuele gemeenten)	
4. Overzicht baten & lasten en uitgangspunten	32
5. Paragrafen	36
5.1. Beleidsregels en uitgangspunten reserves	
5.2. Weerstandvermogen en risicomanagement	
5.3. Onderhoud kapitaalgoederen	
5.4. Financiering / treasury	
5.5. Bedrijfsvoering	
5.6. Verbonden partijen	
5.7. Openbaarheidsparagraaf	
5.8. Versterking crisisbeheersing en informatievoorziening (inzet BDUR-ophoging)	
Bijlagen	62
Bijlage 1. Kerngegevens	
Bijlage 2. Gemeentelijke bijdrage 2026 en prognose 2027-2029	
Bijlage 3. Overzicht programma 8	
Bijlage 4. Overzicht reserves en voorzieningen	
Bijlage 5. Overzicht taakvelden en Beleidsindicatoren	
Bijlage 6. Geprognostiseerde meerjarenbalans	
Bijlage 7. Kredieten 2026-2029	
Bijlage 8. Overzicht van de gekwantificeerde- en niet-gekwantificeerde risico's	

Voorwoord

Voor u ligt de meerjaren programmabegroting 2026-2029 van Veiligheidsregio Noord- en Oost-Gelderland (VNOG). Eind 2024 is het nieuwe regionale beleidsplan 2025-2028 van VNOG vastgesteld. De basis voor het beleidsplan - en daarmee ook voor de nu voorliggende programmabegroting 2026 - zijn de vijf Opgaven van VNOG. Met deze vijf Opgaven geeft VNOG antwoord op de primaire vragen die de samenleving aan haar stelt, namelijk: “Ik heb hulp nodig” en “Leer mij gevaar te voorkomen en mij hierop voor te bereiden”. De vijf Opgaven zijn: Incidentbestrijding en crisisorganisatie, Zelfredzaam en risicobewust, Vakbekwaam en deskundig, Sterke informatiepositie en Gezonde bedrijfsvoering (mensen en middelen).

Binnen de vijf Opgaven zijn in het beleidsplan een aantal speerpunten geformuleerd. Dit zijn onderwerpen die de komende tijd extra aandacht vragen, naast de reguliere taken op de Opgaven. In de nu voorliggende begroting staan, naast het dagdagelijkse werk, ook de activiteiten die wij in 2026 zullen uitvoeren om te werken aan deze speerpunten/ambities. De Opgaven geven in 2026 het volgende beeld:

Incidentbestrijding en crisisorganisatie

Brandweer, GHOR en de (multidisciplinaire) crisisorganisatie staan ook in 2026 weer altijd paraat als er bij een incident, ramp of crisis een beroep op ons wordt gedaan. We bereiden ons, in intensieve samenwerking met onze partners, voor op deze inzet. Binnen deze Opgave hebben we als speerpunten “Crisisbeheersing”, “Grensoverstijgende samenwerking” en “Natuurbrandbeheersing” geformuleerd.

Zelfredzaam & risicobewust

Onze hulpverleners helpen iedereen, maar we willen dat inwoners, bedrijven, overheden en instellingen ook zelf weten welke preventieve maatregelen genomen kunnen worden en weten wat te doen als er iets aan de hand is. We adviseren en informeren. Binnen deze Opgave hebben we als speerpunt “Risicobewust maken van de samenleving (gedragsinterventies)”.

Vakbekwaam & deskundig

VNOG investeert via opleidingen, oefeningen en trainingen in haar medewerkers en partners, zodat zij vakbekwaam en deskundig blijven. Nieuwe methoden en werkwijzen voeren we in. We zorgen voor aansluiting op de praktijk.

Sterke informatiepositie

Nieuwe kansen en ontwikkelingen, zoals rondom (technische) innovatie en informatietechnologie, worden door VNOG aangegrepen. Daarbij heeft het onderwerp informatieveiligheid veel en blijvende aandacht. Binnen deze Opgave hebben we “Informatievoorziening” als speerpunt.

Gezonde bedrijfsvoering

VNOG kan haar taken alleen uitvoeren als zij over goede, betrokken en voldoende medewerkers kan beschikken en als zij financieel gezond is en blijft. We werken daarom ook in 2026 aan duurzame inzetbaarheid en persoonlijke ontwikkeling. Binnen deze Opgave is het speerpunt “Arbeidsmarkt” opgenomen, opdat we ook in de toekomst over voldoende en het juiste personeel kunnen beschikken.

Uiteraard hebben we oog voor de (financiële) uitdagingen van onze gemeenten: we zijn daarom terughoudend met nieuw beleid.

Nieuwe ontwikkeling: weerbare en veerkrachtige samenleving

Sinds eind 2024 heeft het thema “weerbare en veerkrachtige samenleving” landelijk een hoge vlucht genomen, gelet op de mondiale militaire en hybride dreiging. In het nieuwe beleidsplan van VNOG is dit onderwerp opgenomen, echter kon het toen nog maar beperkt beschreven worden.

Inmiddels heeft het Rijk uiteengezet wat een weerbare maatschappij inhoudt en wat er gedaan moet worden om deze te bereiken. Het ministerie van Justitie en Veiligheid en het ministerie van Defensie zijn gezamenlijk verantwoordelijk voor de coördinatie van de overheidsbrede inzet en maatschappijbrede aanpak om de weerbaarheid te versterken. Het gaat om de weerbaarheid van de overheid, economie en samenleving (civiele weerbaarheid, o.a. bewustwordingscampagnes) en een communicatieaanpak hierbij, samen met andere overheden, bedrijven en maatschappelijke organisaties. Ook werkt de Rijksoverheid aan de nieuwe ‘Wet weerbaarheid kritieke entiteiten’.

Ondertussen speelt er van alles op dit thema en zijn er overal initiatieven, zoals een landelijk programma, landelijk (bestuurlijk) overleg, provinciale betrokkenheid. Diverse veiligheidsregio's komen met lokale initiatieven en VNOG stemt bijvoorbeeld af met de vijf oostelijke veiligheidsregio's (in de Oost-5 samenwerking). Ook is VNOG bezig met onderwerpen/initiatieven die de eigen weerbaarheid/veerkracht van VNOG zelf versterken, alsook de weerbaarheid/veerkracht van de inwoners. Om zicht te houden op alle landelijke, interregionale en regionale initiatieven en ze met elkaar in verband te brengen, is er in 2025 een VNOG projectgroep opgestart, met een bestuurlijke opdrachtgever.

Welke formele rol de veiligheidsregio's vanuit het Rijk uiteindelijk bij dit thema gaan krijgen (en de financiering daarvan), zal in de loop van 2025 duidelijk worden. Deze begroting 2026 is dan al in de besluitvormingsroute. VNOG monitort wat de ontwikkelingen voor het werk van de veiligheidsregio's en haar partners gaan betekenen. Mochten er (aanvullende) inhoudelijke/financiële gevolgen duidelijk worden, dan zullen die separaat worden voorgelegd.

Al met al is er sprake van onrustige tijden die weer veel van VNOG en haar partners gaan vragen. U kunt op ons rekenen, zoals ook wij vertrouwen op onze partners, zodat we samen deze uitdagingen aan kunnen.

Namens het dagelijks bestuur VNOG,

J. Joon
portefeuillehouder Middelen

1. Inleiding

De rode draad in deze programmabegroting 2026-2029 zijn de Opgaven van VNOG die staan in het regionaal beleidsplan. Alle doelstellingen en activiteiten in de programma's in deze begroting zijn gerelateerd aan de Opgaven. De Opgaven vormen het concrete antwoord van VNOG op de vragen van de samenleving. Deze Opgaven zijn:

- Opgave 0: Het voorkomen, beperken en bestrijden van incidenten, rampen en (langdurige) crises (maatschappelijke opdracht, incidentbestrijding en crisisorganisatie)
- Opgave 1: Zelfredzaam & risicobewust
- Opgave 2: Vakbekwaam & deskundig
- Opgave 3: Sterke informatiepositie
- Opgave 4: Een gezonde financiële basis en betrokken medewerkers (randvoorwaarde, gezonde bedrijfsvoering)

In het regionaal beleidsplan zijn voor deze beleidsperiode zes speerpunten/ambities benoemd op diverse Opgaven, die we naast de reguliere taken op de Opgaven gaan oppakken. Met deze speerpunten geven we een antwoord op de (maatschappelijke) ontwikkelingen die we voor komende jaren voorzien. Daarmee blijft VNOG voorbereid op de toekomst. De acties vanuit de speerpunten zijn opgenomen bij de diverse programma's, zie hoofdstuk 3.

Financieel beeld op hoofdlijnen

Het financiële effect van de op 27 maart 2025 door het AB vastgestelde Kadernota 2026-2029 is verwerkt in deze begroting. Dit betreft onder andere de toegepaste ramingsgrondslagen, loon- en prijsindices en autonome ontwikkelingen. De Kadernota 2026 bevatte géén nieuw beleid. In hoofdstuk 4 wordt het effect van de Kadernota verder toegelicht.

Er dreigt voor alle 25 veiligheidsregio's per 2026 een structurele korting van 10% op de Rijksbijdrage die zij ontvangen (de Brede Doeluitkering Rampenbestrijding, BDuR). Voor VNOG gaat het om € 1,1 miljoen. Het gesprek hierover met het Rijk loopt landelijk nog. Vooralsnog is er (tijdelijke, voor 2026) dekking voor deze korting binnen de VNOG begroting gevonden. Het algemeen bestuur heeft namelijk in december 2024 de plannen voor 2025 en 2026 omtrent de versterking van de crisisbeheersing en informatievoorziening (een opdracht van het Rijk) voorlopig bevroren¹. De inhoudelijke gevolgen van deze voorlopige bevroering zullen we in beeld brengen. Hoe de korting (zo hij doorgaat) structureel (2027 en verder) moet worden gedekt en de gevolgen daarvan, zullen komende tijd worden uitgewerkt en daarover volgt dan nadere informatie. Onze insteek is om de structurele effecten van de korting, mocht hij doorgaan, mee te nemen in de Kadernota 2027 die in het najaar van 2025 zal verschijnen.

In voorgaande kadernota's en begrotingen is reeds aangegeven dat de kapitaallasten dusdanig zullen stijgen dat deze op enig moment niet meer gedekt kunnen worden door een onttrekking aan de beschikbare egaliseringsreserve². Hierdoor wordt een verhoging van de gemeentelijke bijdrage op termijn noodzakelijk. In de Kadernota 2026 is dit nader toegelicht. De stijging van de gemeentelijke bijdrage als gevolg van de kapitaallasten gaat volgens de berekening in 2027 in. Deze stijging loopt op van structureel € 3 miljoen in 2027 + € 1,5 miljoen in 2028 naar structureel € 4,5 miljoen.

¹ Samen met de inzet van (het grootste deel van) de structureel hogere BDuR bijdrage 2025 (=loon- en prijscompensatie 2024) - die VNOG nog niet had ingezet - is er dan in 2026 dekking.

² Uiteraard is het afhankelijk van (het tempo van) de voorgenomen investeringen en van de verkoop van af te stoten materieel, wanneer de reserve daadwerkelijk zal zijn uitgeput.

Tenslotte zijn in deze begroting de risico's herijkt in vervolg op wat daarover is opgenomen in de Kadernota 2026 en de jaarrekening 2024.

VNOG moet, met alle ontwikkelingen om haar heen, de gezondheid van haar bedrijfsvoering bewaken en ervoor zorgen dat zij haar Opgaven kan blijven uitvoeren. Hiervoor heeft VNOG ook de gemeenten nodig. Gemeenten staan echter ook voor grote, deels dezelfde, (financiële) uitdagingen die naar verwachting ook komende jaren verdere invloed gaan krijgen. VNOG heeft hier oog voor en heeft dan ook een besparing van € 1,9 mln. verwerkt. In onderling overleg en met begrip voor elkaars positie wil VNOG samen met de gemeenten optrekken.

Leeswijzer

Hoofdstuk 2 beschrijft de koers van de VNOG zoals verwoord in het beleidsplan (missie, visie en Opgaven). In hoofdstuk 3 staan de programma's en welke activiteiten in 2026 worden uitgevoerd met welke middelen, alsook de indicatoren waarmee de voortgang op de Opgaven periodiek wordt gemeten. Hoofdstuk 4 bevat het overzicht van baten en lasten en de toegepaste ramingsgrondslagen uit de Kadernota 2026. In dit hoofdstuk is de Kadernota 2026 e.v. verwerkt. Vervolgens wordt in hoofdstuk 5 ingegaan op de verplichte paragrafen. Daarna volgen bijlagen met diverse (onder andere financiële) overzichten.

2. Missie, opgaven, visie

Vragen van de samenleving en Missie

De samenleving stelt primair twee vragen aan VNOG:

- Help mij als ik in nood ben (bij brand, ongevallen, rampen, crises).
- Vertel mij hoe veilig en gezond te wonen, werken en recreëren (gevaar te voorkomen/mezelf te helpen).

Inwoners, bedrijven, instellingen en andere overheden stellen deze vragen aan ons. Wij beantwoorden deze vragen vanuit onze wettelijke taken en verantwoordelijkheden uit de Wet veiligheidsregio's. De missie van VNOG daarbij is: **“Samen werken aan veiligheid”**.

Opgaven

Met onze Opgaven beantwoorden wij de twee vragen van de samenleving:

- Opgave 0: Het voorkomen, beperken en bestrijden van incidenten, rampen en (langdurige) crises (maatschappelijke opdracht, incidentbestrijding en crisisorganisatie)
- Opgave 1: Zelfredzaam & risicobewust
- Opgave 2: Vakbekwaam & deskundig
- Opgave 3: Sterke informatiepositie
- Opgave 4: Een gezonde financiële basis en betrokken medewerkers (randvoorwaarde, gezonde bedrijfsvoering)

De Opgaven vormen de rode draad in alle beleidsdocumenten van VNOG, waaronder deze opgavegerichte begroting.

Visie

De visie beschrijft hoe VNOG haar missie gestalte geeft. De visie luidt als volgt:

- Noord- en Oost-Gelderland is een regio waar nu en in de toekomst veilig en gezond gewoond, gewerkt en gerecreëerd kan worden.
- VNOG is dé organisatie in de regio voor samenwerking aan veiligheid.
- VNOG helpt mens en dier in nood en ondersteunt om gevaar te voorkomen.
- Bij een incident, crisissituatie of ramp staat VNOG garant voor professionele hulpverlening:
 - VNOG heeft een fijnmazig netwerk van slagvaardige brandweerposten met passend materieel en goed opgeleide en getrainde medewerkers (Brandweer).
 - VNOG coördineert de geneeskundige hulpverlening bij rampen/crises (GHOR).
 - Samen met partners (o.a. gemeenten) bereiden we ons voor op crises en bestrijden die (Multidisciplinaire crisisorganisatie).
- VNOG zet in op zelfredzaamheid. Wij helpen inwoners, bedrijven en gemeenten om die te vergroten, stimuleren veilig gedrag en helpen gemeenten goede vergunningen te verlenen.
- VNOG verzamelt, monitort, analyseert en duidt data. Daarmee beoordelen we risico's en we gebruiken die informatie bij onze voorlichting, advisering en bij de bestrijding.
- Wij voeren alle ondersteunende werkzaamheden voor onze taken uit, zoals oefenen, opleiden, inkoop, onderhoud en alle achterliggende administratie.
- VNOG zet in op samenwerking met vele partners, want die is waardevol, noodzakelijk en onmisbaar: regionaal, interregionaal, landelijk en internationaal.
- Met daadkracht, deskundigheid, en passie -onze kernwaarden- geven wij samen met partners uitvoering aan onze missie: 'Samen werken aan veiligheid'

De missie, opgaven en visie staan in het regionale beleidsplan 2025-2028.

Samenvatting

De vragen van de samenleving en het antwoord van VNOG daarop:

MISSIE Samen werken aan veiligheid

Kernwaarden: Daadkrachtig – Deskundig – Gepassioneerd

Speerpunten 2025-2028

In het regionaal beleidsplan 2025-2028 zijn voor deze beleidsperiode zes speerpunten benoemd op diverse Opgaven, die we naast de reguliere taken op de Opgaven gaan oppakken. Op een tweetal speerpunten hebben we de ambitie om te excelleren. De activiteiten op de speerpunten komen in de begroting terug bij de betreffende afdelingen. Op de voortgang van de activiteiten van de speerpunten wordt in de reguliere P&C-cyclus gerapporteerd. In overzicht:

Opgave 0. Het voorkomen, beperken en bestrijden van incidenten, rampen en (langdurige) crises

- De reguliere taken op deze Opgave
- Speerpunt: Crisisbeheersing
- Speerpunt: Grensoverstijgende samenwerking
- Speerpunt: Natuurbbrandbeheersing (excelleren)

Opgave 1. Zelfredzaam & risicobewust

- De reguliere taken op deze Opgave
- Speerpunt: Risicobewust maken van de samenleving (gedragsinterventies) (excelleren)

Opgave 2. Vakbekwaam & deskundig

- De reguliere taken op deze Opgave

Opgave 3. Sterke informatiepositie

- De reguliere taken op deze Opgave
- Speerpunt: Informatievoorziening

Opgave 4. Een gezonde financiële basis en betrokken medewerkers

- De reguliere taken op deze Opgave
- Speerpunt: Arbeidsmarkt

Opgavegericht

In deze begroting komen, zoals aangegeven, de Opgaven van VNOG als rode draad steeds terug (opgavegerichte begroting). Door opgavegericht te werken, wordt beoogd doelgerichter keuzes te kunnen maken en (bij) te kunnen sturen.

De organisatiestructuur (de programma's en afdelingen) blijft echter wel leidend bij het opstellen van de begroting. Dat betekent dat hoofdstuk 3 is ingedeeld volgens de programma's, maar dat hier vervolgens de beleidsdoelen per Opgave staan (de vraag: "wat willen we bereiken") en dat ze hier daarna zijn uitgewerkt, door per beleidsdoel de concrete activiteiten van het programma voor 2026 te beschrijven (vraag: "wat gaan we ervoor doen"). Vervolgens zijn er per Opgave indicatoren (vraag: "hoe gaan we dat meten"), die terugkomen op de Prestatiekaart van VNOG (die ook volgens de Opgaven is ingedeeld). Tenslotte zijn per programma de beschikbare middelen weergegeven (vraag: "welke middelen hebben we daarvoor beschikbaar").

Voor verantwoording zijn per Opgave zoals gezegd indicatoren opgenomen. Met de indicatoren wordt periodiek de voortgang gemeten. Daarnaast zijn in de diverse paragrafen van deze begroting ook kengetallen, ratio's, toelichtingen op berekeningsmethoden en (ramings)grondslagen opgenomen:

- paragraaf 'Weerstandvermogen en risicomanagement': ratio weerstandsvermogen, netto schuldquote, solvabiliteitsratio, structurele exploitatieruimte;
- paragraaf 'Financiering & treasury': kasgeldlimiet, renterisiconorm;

Tenslotte zijn, als gebruikelijk, ook de verplichte beleidsindicatoren vanuit het BBV opgenomen:

- Bijlage 5 'Beleidsindicatoren': formatie en bezetting (in aantal fte per 1.000 inwoners), apparaatskosten per 1.000 inwoners, externe inhuur en overhead als percentage van de totale lasten.

Met behulp van de indicatoren, kengetallen, ratio's en grondslagen kan doelgerichter worden gerapporteerd en gestuurd.

3. Programma's

Programma: 1. Risico- en Crisisbeheersing

Programmahouder: mevr. A.H. Bronsvort

Welke Opgaven voert Risico- en Crisisbeheersing primair uit?

0. Het voorkomen, beperken en bestrijden van incidenten, rampen en (langdurige) crises

1. Zelfredzaam en risicobewust
2. Vakbekwaam en deskundig
3. Sterke informatiepositie

De afdeling Risico- en Crisisbeheersing (RCB) heeft een breed takenpakket en is betrokken in verschillende fasen van de veiligheidsketen. Daarbij gaat het onder andere over het analyseren van risico's, het adviseren op omgevingsvisie, -plannen en -vergunningen, het adviseren en voorlichten van inwoners in het kader van zelfredzaamheid en risicobewustwording, het onderhouden van het netwerk van crisispartners, het voorbereiden van de crisisorganisatie op mogelijke incidenten, rampen en (langdurige)crises en het bieden van operationele informatie voor de operationele functionarissen.

Beleidsdoelen: wat willen we bereiken per Opgave?

0. *Het voorkomen, beperken en bestrijden van incidenten, rampen en (langdurige) crises*

- a. In samenwerking met partners voorkomen, beperken en bestrijden van incidenten, rampen en (langdurige) crises door informatiegestuurd en risicogericht te werken. Bij incidenten, rampen en (langdurige) crises is VNOG in staat om flexibel en slagvaardig op te treden.
- b. De afdeling werkt, n.a.v. landelijke afspraken, samen met andere afdelingen en buurregio's aan de versterking van crisisbeheersing (incl. vergroting flexibiliteit), informatievoorziening en samenwerking tussen regio en Rijk. Deze versterkingsopgaven worden bekostigd uit een ophoging van de rijksbijdrage BDuR. Zie hiervoor de separate paragraaf 5.8.

1. *Zelfredzaam en risicobewust*

- a. Met behulp van (innovatieve) campagnes gericht op duurzame gedragsverandering, voorlichting en advisering de (maatschappelijke) weerbaarheid en veerkracht vergroten.

2. *Vakbekwaam en deskundig*

- a. Het verder vormgeven van een netwerk met (internationale) partners in het kader van samenwerking crisisbeheersing.
- b. Als netwerkpartner toegerust zijn om tijdig (integrale) veiligheidsadvisering te verlenen aan de gemeenten en andere partners.
- c. Deelnemers aan de multidisciplinaire crisisorganisatie zijn adequaat opgeleid, getraind en geoefend en leren van oefeningen en incidenten die zich voordoen.

3. *Sterke informatiepositie*

- a. Door gegevens te verzamelen, koppelen en analyseren zicht krijgen op en duiding geven aan risico's en potentiële veiligheidswinst als basis voor risicogericht adviseren.
- b. Bij de voorbereiding op inzetten en gedurende inzetten acteren op basis van een actueel risicobeeld en scenario's.

Activiteiten: wat gaan we daarvoor doen?

0. Het voorkomen, beperken en bestrijden van incidenten, rampen en (langdurige) crises. RCB:

- geeft uitvoering aan het regionaal crisisplan, beleidsplan en regionaal risicoprofiel;
- voert de activiteiten uit voor de landelijk afgesproken versterkingsopgaven van crisisbeheersing, informatievoorziening en samenwerking tussen regio en Rijk (n.a.v. verhoging rijksbijdrage BDuR). Zie de separate paragraaf 5.8. hierover;
- faciliteert en regisseert een breed regionaal platform waar kennis vanuit de samenleving op specifieke terreinen wordt samengebracht en waar crisispartners bijeenkomen ter bevordering van weerbaarheid en veerkracht in de samenleving;
- bouwt verder aan goede samenwerkingsrelaties met onze 22 gemeenten, de omgevingsdiensten, GGD en het samenwerkingsverband van veiligheidsregio's "Oost-5" en werkt aan nieuwe allianties om daarmee een basis te leggen voor integrale veiligheidsadvisering (o.a. gezondheid-, water-, milieu-, evenementen- en brandveiligheid) aan gemeenten;
- beheert de afsprakenlijsten bij de convenanten en onderhoudt de verbinding met het netwerk aan crisispartners;
- ondersteunt de VNOG-gemeenten in hun crisistaken op het gebied van bevolkingszorg en crisiscommunicatie.

1. Zelfredzaam en risicobewust. RCB:

- rondt de projectfase van de versnelde gebiedsgerichte aanpak natuurbrandbeheersing vanuit de interregionale werkorganisatie af en richt de beheerfase in;
- versterkt de veerkracht en weerbaarheid van de bevolking;
- adviseert risicogericht vanuit haar rol en expertise op het gebied van veiligheid. Ze biedt integrale en informatiegestuurde adviezen over brand-, omgevings-, industriële- en evenementenveiligheid op basis van ons dienstverleningsconcept.
- werkt volgens een ontwikkelagenda aan een expertisecentrum 'gedrag en veilige leefomgeving 2025-2028';
- onderzoekt de risicoperceptie van inwoners op basis van de thema's uit het regionaal risicoprofiel en intervenueert waar mogelijk;
- analyseert risico- en doelgroepen en organiseert (publieks)campagnes op basis van de regionale gedragsstrategie voor duurzame gedragsinterventies;
- zet het gedragsinstrument in VNOG-gemeenten in bij de consultatie rondom gemeentelijke veiligheidsvraagstukken;
- verstevigt het netwerk rondom gedrag en veiligheid en benut kansen om met meer partners samen te werken bij campagnes;
- ontwikkelt kennis over gedrag(sverandering) in relatie tot (nieuwe) veiligheidsrisico's.
- ondersteunt/bevordert innovatieve projecten voor het thema gedrag en veilige leefomgeving.

2. Vakbekwaam en deskundig

a. Het verder vormgeven van een netwerk met (internationale) partners. RCB:

- versterkt de samenwerking in Oost-Nederland, met het Rijk en met Duitsland;
- zet de randvoorwaarden neer ter voorbereiding op een internationale oefening in 2027.

b. Als netwerkpartner toegerust zijn om tijdig (integrale) veiligheidsadvisering te verlenen. RCB:

- blijft investeren in het versterken van de vaardigheden van adviseurs, gericht op het toepassen van de risicogerichte advisering;
- bepaalt de inzet op thema's klimaatadaptatie en veilige energietransitie;
- monitort bevolkingszorg aan de hand van de tool en schakelt bij waar nodig;
- zet innovatieve samenwerkingsvormen met externe partijen in op basis van de proef uit 2025;

- verstevigt de bekendheid van Crisisbeheersing en het werk dat zij verricht door middel van fysieke uitingen.
- c. Deelnemers multi crisisorganisatie zijn adequaat opgeleid, getraind en geoefend. RCB:
- werkt verder aan de doorontwikkeling naar een moderne MOTO-organisatie;
 - leert door uitvoering te geven aan het waarnemen en evalueren van multi-oefeningen;
 - verbetert de crisisorganisatie vanuit het lerend vermogen (als onderdeel van kwaliteitszorg);
 - implementeert het nieuwe oefenbeleidsplan waarin innovaties (zoals AI) zijn vormgegeven;
 - implementeert ‘standaardmethode nafase’ die is ontwikkeld in 2025 met gemeenten;
 - ontwikkelt een regionale multidisciplinaire kennisbank ter ondersteuning van de diverse operationele crisisfunctionarissen;
 - onderhoudt regionale poules voor operationele informatievoorziening en leiding en coördinatie (leiders-CoPI, informatiemanagers, beleidsondersteuners, loggers, plotters en andere ontkleurde functionarissen) en de faciliteiten die hiervoor nodig zijn.
 - bereidt de crisisorganisatie voor in het kader van militaire dreiging en andere continuïteit-vraagstukken;
 - werkt mee aan de oprichting van een landelijk kennis- en Expertisecentrum Natuurbrand.

3. Sterke informatiepositie

a. Informatie als basis voor risicogerichte advisering. RCB:

- werkt verder aan een duurzame toepassing van de GIS-viewer als onderdeel van het informatiegestuurd werken ter ondersteuning van de informatiebehoefte van adviseurs;
- ontwikkelt operationele kaartlagen op basis van planvorming en risicoanalyse;
- brengt gevraagd/ongevraagd advies uit op basis van de risico's uit de periodiek herijkte risicoprofielen, zowel in de ontwerp- als de gebruiksfase van de publieke/fysieke leefomgeving.

b. VNOG acteert op basis van een actueel informatiebeeld en scenario's. RCB:

- verzamelt, koppelt, analyseert en gebruikt gegevens t.b.v. regionaal risicoprofiel en werkt verder aan (en met) een dynamisch en actueel risicobeeld (Veiligheids Informatie Knoop-punt, VIK);
- levert een bijdrage in de ontwikkeling van het Informatiegestuurd Veiligheidsbeeld Oost-5 ten behoeve van KCR-2 (Knooppunt Rijk-Regio's);
- zorgt dat de risico's en dreigingen in het risicoprofiel continu gemonitord en beschikbaar gesteld worden aan de operationele organisatie (inclusief de netwerkpartners);
- past het scenariodenken, in lijn met de daartoe ontworpen methodiek, toe bij (dreigende) crisis/crises en ontwikkelt scenario's in internationaal en Oost-5 verband;
- onderhoudt de crisisruimten en vervangt tijdig de technische hulpmiddelen om aan te blijven sluiten bij interregionale en nationale standaarden en het informatiegestuurd werken;
- past het informatiegestuurd werken toe, zowel internationaal, in Oost-5, met de kolommen.

Indicatoren: hoe gaan we dat meten?

Op de prestatiekaart wordt twee keer per jaar een aantal geleverde prestaties van de afdeling via indicatoren toegelicht. De prestatiekaart is een onderdeel van de halfjaarrapportage en de jaarrekening. De kaart is ingedeeld volgens de Opgaven van VNOG, die ook de grondslag van deze begroting vormen.

Middelen: welke middelen hebben wij daarvoor beschikbaar?

Product	L/ B	Realisatie 2024	Raming 2025	Raming 2026	Raming 2027	Raming 2028	Raming 2029
Personele kosten	Baten	44.429					
	Lasten	7.931.303	8.539.700	8.532.700	8.502.700	8.462.700	8.422.700
	Saldo	-7.886.874	-8.539.700	-8.532.700	-8.502.700	-8.462.700	-8.422.700
Regionaal Brandmeldsysteem	Baten						
	Lasten	-2.359					
	Saldo	2.359					
Projecten	Baten	188.529	235.000				
	Lasten	364.374	235.000				
	Saldo	-175.845	0				
Overig	Baten	481.691	0	0	0	0	0
	Lasten	1.319.131	1.650.680	1.156.270	1.128.270	1.128.270	1.128.270
	Saldo	-837.440	-1.650.680	-1.156.270	-1.128.270	-1.128.270	-1.128.270
Rente en afschrijving	Baten						
	Lasten	921	4.500	2.000	2.000		
	Saldo	-921	-4.500	-2.000	-2.000		
Mutatie(s) reserve(s)	Baten						
	Lasten						
	Saldo						
Totaal saldo baten en lasten		-8.898.721	-10.194.880	-9.690.970	-9.632.970	-9.590.970	-9.550.970

Mutaties reserves

1.0 Risico- en crisisbeheersing	Baten	410.845	65.000				
	Lasten	738.427					
	Saldo	-327.582	65.000				
Saldo reserves		-327.582	65.000				

Resultaat		-9.226.303	-10.129.880	-9.690.970	-9.632.970	-9.590.970	-9.550.970

Programma: 2. Brandweezorg

Programmahouder: dhr. M. Boumans

Welke Opgaven voert Brandweezorg primair uit?

0. Het voorkomen, beperken en bestrijden van incidenten, rampen en crises
2. Vakbekwaam en deskundig
3. Sterke informatiepositie

De afdeling Brandweezorg (BWZ) staat 24 uur per dag, 7 dagen in de week paraat om incidenten af te handelen. Deze taak wordt op een doeltreffende en veilige wijze voorbereid en ondersteund door aandacht te hebben voor Materieel & Logistiek, Vakbekwaamheid en Nazorg. Tevens heeft BWZ de juiste informatie op de juiste wijze en op het juiste moment beschikbaar, zodat voorafgaand en ten tijde van een incident adequaat kan worden opgetreden.

Beleidsdoelen: wat willen we bereiken per Opgave?

0. *Het beperken en bestrijden van incidenten, rampen en crises*
 - a. Het zo snel mogelijk bieden van hulp aan burgers, dieren, bedrijven en instellingen door effectieve en kwalitatieve brandweezorg, afgestemd op de risico's in het gebied van VNOG;
 - b. Materieel en materiaal is functioneel en doelmatig en is 24/7 beschikbaar voor uitruk en vakbekwaam worden én blijven conform het dekkings- en spreidingsplan.
2. *Vakbekwaam en deskundig*
 - a. Personeel is vakbekwaam om operationeel op te treden;
 - b. Processen en procedures zijn afgestemd op de aanwezige risico's in het gebied;
 - c. Adequate nazorg wordt geleverd aan de repressieve medewerkers.
3. *Sterke informatiepositie*
 - a. Inzicht in gegevens door te onderzoeken, verzamelen, koppelen en analyseren;
 - b. Verbinding in gegevens;
 - c. Achteraf evalueren en bijstellen van het functioneren.

Activiteiten: wat gaan we daarvoor doen?

0. *Het beperken en bestrijden van incidenten, rampen en crises*
 - a. Bieden van zo snel mogelijke hulp. De afdeling BWZ:
 - levert brandweezorg vanuit een compact, slagvaardig, fijnmazig netwerk van brandweerposten met repressieve medewerkers die veilig, doeltreffend (bekwaam) optreden, conform Dekkingsplan; met toepassing van dynamisch alarmeren en Uitruk op Maat (TS-Flex);
 - doet n.a.v. de tussenevaluatie Regeling Kazerne dagdiensten posten Zutphen – Doetinchem, onderzoek naar één nieuwe regeling met inbegrip van '1-post Apeldoorn';
 - werkt toe naar VNOG-breed beleid ten aanzien van oefening en opleiding van waterongevalenteams (duiken én oppervlakteredding);
 - zet verdere stappen in de zoektocht naar een nieuwe locatie voor post Silvolde, het samenvoegen van de posten in het stedelijk gebied Apeldoorn en bij grensoverstijgende samenwerking (zoals Crossfire);
 - zet verdere stappen voor het robuuster inrichten van piketten voor operationele leiding.
 - b. Materieel en materiaal. De afdeling BWZ:
 - zorgt dat het materieel om incidenten te bestrijden – en om op te leiden en te oefenen – beschikbaar en paraat is en dat daarmee doeltreffend en veilig kan worden gewerkt;

- werkt aan de aanschaf en implementatie van 145 nieuwe eenheden en draagt zorg voor het afstoten van bestaande voertuigen conform een levering- en afstootschema;
- start op werklocaties met een aantal dienstbussen en -auto's met alternatieve aandrijving;
- werkt aan de implementatie van nieuwe bekapping, waaronder innovatieve blusmiddelen met een veiliger, groter en effectiever koelend vermogen;
- bereidt samen met de veiligheidsregio's uit Oost-5 een aanbesteding voor om de huidige communicatieapparatuur te vervangen.

2. Vakbekwaam en deskundig

a. Opgeleid en geoefend personeel. De afdeling BWZ:

- gaat starten met voorbereidingen voor een nieuwe cyclus van het realistisch oefenprogramma waarbij de scenario's aansluiten bij (landelijke) ontwikkelingen;
- gaat vrijwilligers beter voorbereiden op informatie gestuurd werken. Dit op een proactieve en innovatieve wijze in samenwerking met partijen uit onderwijs, bedrijfsleven en overheid in het project **"Veiligheidsprofessionals van de Toekomst"**;
- geeft uitvoering aan het landelijke programma "Onderwijs Onderweg" ter verbetering van het onderwijsstelsel (brandweer en crisisbeheersing): praktijkgericht, flexibel en up-to-date;
- geeft uitvoering aan de integratie van kunstmatige intelligentie, drones en data-analyse om de efficiëntie en effectiviteit van brandbestrijding en reddingsoperaties te verbeteren;
- organiseert oefeningen in het publieke domein;
- werkt na een succesvolle pilot aan het borgen van het gebruik van bodycams ten behoeve van het vergroten van het lerend vermogen en het uitoefenen van de Veilige Publieke Taak;
- gaat verder met de pilot voor een planbureau om planningen te professionaliseren.

b. Processen en procedures. De afdeling BWZ zorgt ervoor dat:

- het Actiecentrum Brandweer ingericht is en op basis van vrije instroom bemenst kan worden met vakbekwame medewerkers;
- processen en procedures actueel zijn en aansluiten op het risicoprofiel en op elkaar;
- procedures zodanig zijn ingericht dat zij informatie verstrekken of toepasbaar zijn tijdens het bestrijden van incidenten en zorgen voor verbinding met externe partners;
- belangrijke informatie via een briefing app wordt gedeeld met de operationele organisatie.

c. Nazorg. De afdeling BWZ:

- ondersteunt eigen personeel bij o.a. traumatische ervaringen;
- voert evaluaties van incidenten uit in het kader van leren van incidenten;
- geeft uitvoering aan de blauwdruk Nazorg wat aansluit bij de wensen en ervaringen uit eerdere trainingen en bijeenkomsten.

3. Sterke informatiepositie. De afdeling BWZ:

- draagt informatie uit incident-onderzoek aan voor risicobewustwording, ter bevordering van het lerend vermogen en voor verdere data-analyse met aandacht voor Veilige Energietransitie en gevaarlijke stoffen;
- gebruikt innovatieve Business-Intelligence-tools vanuit eigen gegevens/uit netwerkpartners, die na verwerking zichtbaar worden gemaakt in dashboards voor leidinggevendend;
- verbetert de informatiepositie door innovatieve technieken op het gebied van beeldvorming;
- voert functioneel beheer uit van diverse applicaties zodat informatie ontsloten kan worden;
- participeert in diverse landelijke- en regionale werkgroepen, o.a. op actuele thema's zoals energietransitie, het netwerk vrijwilligheid, de bouwsteen Verplichtend karakter en natuur-brandbestrijding.

Indicatoren: hoe gaan we dat meten?

Op de prestatiekaart worden twee keer per jaar een aantal geleverde prestaties van de afdeling via indicatoren toegelicht. De prestatiekaart is een onderdeel van de halfjaarrapportage en de jaarrekening. De kaart is ingedeeld volgens de Opgaven van de VNOG, die ook de grondslag van deze begroting vormen.

Middelen: welke middelen hebben wij daarvoor beschikbaar?

Product	L/ B	Realisatie 2024	Raming 2025	Raming 2026	Raming 2027	Raming 2028	Raming 2029
Personele kosten	Baten	95.710					
	Lasten	12.082.195	12.128.500	12.016.600	11.636.600	11.391.600	11.391.600
	Saldo	-11.986.485	-12.128.500	-12.016.600	-11.636.600	-11.391.600	-11.391.600
Vrijwilligers vergoedingen	Baten	578					
	Lasten	8.646.895	9.340.000	9.334.000	9.334.000	9.334.000	9.334.000
	Saldo	-8.646.317	-9.340.000	-9.334.000	-9.334.000	-9.334.000	-9.334.000
Vrijwilligers overig	Baten						
	Lasten	256.794	263.800	263.800	263.800	263.800	263.800
	Saldo	-256.794	-263.800	-263.800	-263.800	-263.800	-263.800
Operationele voorbereiding	Baten						
	Lasten	19.790	30.000	30.000	30.000	30.000	30.000
	Saldo	-19.790	-30.000	-30.000	-30.000	-30.000	-30.000
Materieel en logistiek	Baten	187.265					
	Lasten	3.237.621	3.089.005	2.965.005	2.939.005	2.944.005	2.944.005
	Saldo	-3.050.355	-3.089.005	-2.965.005	-2.939.005	-2.944.005	-2.944.005
Vakbekwaam worden en blijven	Baten	670					
	Lasten	3.116.547	3.576.560	3.474.810	3.454.810	3.454.810	3.454.810
	Saldo	-3.115.877	-3.576.560	-3.474.810	-3.454.810	-3.454.810	-3.454.810
Overig	Baten	79.735	14.000	84.000	84.000	84.000	84.000
	Lasten	75.572	105.240	105.240	105.240	105.240	105.240
	Saldo	4.164	-91.240	-21.240	-21.240	-21.240	-21.240
Rente en afschrijving	Baten						
	Lasten	4.383.240	7.068.905	8.733.000	10.586.000	10.279.000	10.109.000
	Saldo	-4.383.240	-7.068.905	-8.733.000	-10.586.000	-10.279.000	-10.109.000
Mutatie(s) reserve(s)	Baten						
	Lasten						
	Saldo						
Totaal saldo baten en lasten		-31.454.696	-35.588.010	-36.838.455	-38.265.455	-37.718.455	-37.548.455

Mutaties reserves

2.0 Brandweezorg	Baten	629.424	859.980	329.000	80.000		
	Lasten	2.360.471	31.875				
	Saldo	-1.731.047	828.105	329.000	80.000		
Saldo reserves		-1.731.047	828.105	329.000	80.000		

Resultaat		-33.185.743	-34.759.905	-36.509.455	-38.185.455	-37.718.455	-37.548.455

Programma: 3. Geneeskundige Hulpverlenings-Organisatie in de Regio (GHOR)

Programmahouder: dhr. W. Jaeger

Welke Opgaven voert de GHOR primair uit?

0. Het voorkomen, beperken en bestrijden van incidenten, rampen en crises
1. Zelfredzaam en risicobewust
2. Vakbekwaam en deskundig
3. Sterke informatiepositie

De Geneeskundige Hulpverleningsorganisatie in de Regio (GHOR) coördineert - op basis van de Wet publieke gezondheid en de Wet veiligheidsregio's - de geneeskundige zorg bij incidenten, crises en rampen. Het doel is om zoveel mogelijk slachtoffers te voorkomen en indien er toch slachtoffers zijn, hen de best beschikbare zorg te laten bieden. Dit gebeurt door de hulpverlening tijdens incidenten te laten functioneren als één (witte) keten. De GHOR draagt bij aan de voorbereiding van deze geneeskundige hulpverleningsorganisatie. Dit vereist veel afstemming met ketenpartners uit de zorgsector, zoals ambulancedienst, de GGD, ziekenhuizen en huisartsen. Onder regie van het openbaar bestuur werkt de GHOR ook nauw samen met de partners binnen de veiligheidsregio, gemeenten en andere diensten en zorginstellingen.

Beleidsdoelen: wat willen we bereiken per Opgave?

0. *Het voorkomen, beperken en bestrijden van incidenten, rampen en crises*
 - a. Het zoveel mogelijk voorkomen van slachtoffers en indien er toch slachtoffers zijn, hen de best beschikbare geneeskundige en psychosociale zorg te (laten) bieden.
 - b. Voorzien in (structurele) advisering over veiligheid en gezondheid aan (zorg)partners.
 - c. Het bevorderen van ketencontinuïteit in de zorg.
 - d. De GHOR werkt, n.a.v. landelijke afspraken, samen met andere afdelingen aan de versterking van crisisbeheersing, versterking van informatievoorziening en versterking samenwerking tussen regio en Rijk. Deze versterkingsopgaven worden bekostigd uit een ophoging van de rijksbijdrage BDuR. Zie hiervoor de separate paragraaf (5.8.) hierover.
1. *Zelfredzaam en risicobewust*
 - a. Volgen van ontwikkelingen en bij elkaar brengen van diverse organisaties en actoren (binnen en buiten veiligheid en zorg) rondom zelfredzaamheid en risicobeheersing, met als doel gezamenlijk voorbereid te zijn op dit maatschappelijke thema.
 - b. Verkennen/invulling geven aan zelfredzaamheid/burgerparticipatie ter versterking van slagkracht van de geneeskundige crisisorganisatie, samen met keten-, kolom- en zorgpartners.
 - c. Bijdragen aan weerbaarheid/veerkracht samenleving vanuit perspectief gezondheid(-zorg).
 - d. Door ontwikkelen en vernieuwen van het zorgrisicoprofiel, zowel landelijk als regionaal.
2. *Crisisorganisatie, Vakbekwaam en deskundig*
 - a. De GHOR heeft 24/7 een parate crisisorganisatie beschikbaar van bekwame (opgeleide en getrainde) functionarissen in de witte kolom die samenwerken met de netwerkpartners.
3. *Sterke informatiepositie*
 - a. Verder versterken van de netcentrische werkwijze binnen de witte kolom.
 - b. Groeien in strategisch/tactische rol als infoknooppunt voor geneeskundige informatie.

Overig-overkoepelend

a. Strategische visie ontwikkeling en Innovatie

Activiteiten: wat gaan we daarvoor doen?

0. Het voorkomen, beperken en bestrijden van incidenten, rampen en crises

a. Voorkomen van slachtoffers en indien nodig zorg te (laten) bieden. De GHOR:

- voorziet in een flexibele operationele GHOR-organisatie (24/7), uitgerust met juiste training, materialen, middelen voor coördinatie geneeskundige zorg bij incidenten/crises/rampen;
- werkt samen met zorgorganisaties zodat het zorgnetwerk goed is voorbereid op rampen en crises en slachtoffers toegang hebben tot (acute) zorg tijdens rampen en crises;
- werkt samen met de GGD zodat slachtoffers toegang hebben tot psychosociale hulpverlening bij rampen en crises en andere crisisprocessen op gebied van publieke gezondheid (infectieziektebestrijding, medische milieukunde en gezondheidsonderzoek na rampen);
- werkt samen met multidisciplinaire partners en openbaar bestuur zodat zorgnetwerk, veiligheidsregio en openbaar bestuur goed op elkaar zijn aangesloten;
- onderhoudt en borgt de contacten in het netwerk van zorg, veiligheid en openbaar bestuur en gebruikt hiervoor een relatiemanagementsysteem;
- werkt nauw samen in Oost-5 en op landelijk niveau.

b. Voorzien in (structurele) advisering over veiligheid en gezondheid. De GHOR:

- adviseert onder andere bij (grote) evenementen, omgevingsveiligheid, zorgcontinuïteit, nieuwe risico's en incidenttypen, ingrijpende gebeurtenissen en sociale veiligheid;
- geeft uitvoering aan het in 2024 geactualiseerde beleidsplan advisering GHOR;
- volgt veranderingen in o.a wetgeving (Wvr, Wpg, Omgevingswet), zorgakkoorden (IZA, GALA), werkwijzen (evenementenadviesing), toekomstig zorglandschap, samenleving (energietransitie) voor een actuele en integrale advisering;
- onderhoudt contacten met gemeenten.

c. Het borgen van ketencontinuïteit in de zorg. De GHOR:

- monitort en duidt de regionale drukte in de zorg en signaleert knelpunten (samen met ROAZ);
- maakt afspraken met (acute) zorgaanbieders over de voorbereiding op- en inzet tijdens rampen en crises;
- stimuleert niet-acute zorgaanbieders tot het borgen van zorgcontinuïteit;
- houdt bijeenkomsten voor alle zorgpartners in de regio om ontwikkelingen te bespreken en het netwerk te versterken.

d. Samenwerken met andere afdelingen aan de verschillende opgaven. De GHOR:

- werkt bij verschillende opgaven samen met afdeling RCB en CB binnen VNOG;
- zet communicatie in voor de verschillende opgaven.

1. Zelfredzaam en risicobewust

a. Volgen ontwikkelingen en bij elkaar brengen actoren.

- Met de GGD en Crisisbeheersing ontwikkelt de GHOR een plan van aanpak voor het vergroten en verbeteren van zelfredzaamheid en burgerparticipatie.

b. Het regionaal zorgrisicoprofiel.

- Met ketenpartners start de GHOR een vervolgproject voor actualisatie zorgrisicoprofiel.

2. Vakbekwame en deskundige crisisorganisatie. De GHOR:

- investeert samen met de regionale ambulancevoorziening (RAV) en het Nederlandse Rode Kruis in het opleiden, trainen en oefenen van alle functionarissen in hun rol binnen de GGB (Grootschalige Geneeskundige Bijstand), zoals staat in het convenant met het Witte kruis;
- ontwikkelt digitale, innovatieve werkvormen verder, zoals het actief delen van kennis met de operationele functionarissen. De verbinding met het VIK VNOG (Veiligheidsinformatieknoppunt) vanuit de GHOR witte informatiebron wordt ontwikkeld;
- bevordert, vergroot en borgt de (blijvende) vakbekwaamheid van operationele functionarissen en teams door het aanbieden van individuele leertrajecten, inzetevaluatie en registratie van oefeningen en trainingen. Het veiligheidspaspoort is daarbij een belangrijk hulpmiddel;
- heeft aandacht voor activiteiten door zorginstellingen over zelfredzaamheid/participatie;
- participeert in ontwikkelingen en werkt samen met partners in de witte keten, ROAZ OTO steunpunten en de GHOR vakbekwaamheid en crisisorganisatie op Oost-5 niveau;
- monitort ontwikkelingen van de crisisorganisatie meldkamer MKON;
- evalueert het model OVDG zoals vastgelegd in het projectplan.

3. Sterke informatiepositie. De GHOR:

- volgt de verdere positionering en inrichting van de witte meldkamer(s) in de Landelijke Meldkamer (LMS) op de voet, vanwege de invloed daarvan op de aansturing, opschaling en informatievoorziening binnen de witte kolom;
- draagt bij aan de verdere versterking van de netcentrische werkwijze binnen de witte kolom d.m.v. opleiden, trainen en oefenen met ketenpartners in het gebruik van LCMS-GZ;
- neemt deel aan het project Witte Informatiebron Oost-5, waarmee permanente monitoring van het geneeskundig beeld en de actuele beschikbaarheid van acute zorg mogelijk wordt;
- sluit aan bij andere regionale initiatieven van ketenpartners rondom informatievoorziening ten behoeve van een sterke informatiepositie;
- werkt samen met GHOR afdelingen en Acute Zorgregio's aan de doorontwikkeling op schaalgrootte Oost-5;
- draagt bij vanuit de GHOR aan de doorontwikkeling van het VIK binnen VNOG;
- faciliteert het op incidentlocatie beschikbaar hebben van informatie uit de witte kolom en zoekt daarbij de samenwerking binnen VNOG.

4. Overig-overkoepelend. De GHOR werkt aan:

- Doorontwikkeling robuuste en zichtbare GHOR- (crisis)organisatie
- Strategische sturing
- Evaluatie GHOR-organisatie
- Intensivering samenwerking crisisorganisatie GGD
- Netwerkgregie

Indicatoren: hoe gaan we dat meten?

Op de prestatiekaart worden twee keer per jaar een aantal geleverde prestaties van de afdeling via indicatoren toegelicht. De prestatiekaart is een onderdeel van de halfjaarrapportage en de jaarrekening. De kaart is ingedeeld volgens de Opgaven van de VNOG, die ook de grondslag van deze begroting vormen.

Middelen: welke middelen hebben wij daarvoor beschikbaar?

Product	L/ B	Realisatie 2024	Raming 2025	Raming 2026	Raming 2027	Raming 2028	Raming 2029
Personele kosten	Baten	11.320					
	Lasten	1.773.425	1.959.300	1.958.700	1.958.700	1.958.700	1.958.700
	Saldo	-1.762.105	-1.959.300	-1.958.700	-1.958.700	-1.958.700	-1.958.700
Overig	Baten	29.230	48.000	48.000	48.000	48.000	48.000
	Lasten	275.624	410.000	410.000	410.000	410.000	410.000
	Saldo	-246.394	-362.000	-362.000	-362.000	-362.000	-362.000
Rente en afschrijving	Baten						
	Lasten	12	13.500	16.000	49.000	48.000	58.000
	Saldo	-12	-13.500	-16.000	-49.000	-48.000	-58.000
Mutatie(s) reserve(s)	Baten						
	Lasten						
	Saldo						
Totaal saldo baten en lasten		-2.008.512	-2.334.800	-2.336.700	-2.369.700	-2.368.700	-2.378.700

Mutaties reserves

3.0 GHOR	Baten						
	Lasten	68.729					
	Saldo	-68.729					
Saldo reserves		-68.729					

Resultaat		-2.077.241	-2.334.800	-2.336.700	-2.369.700	-2.368.700	-2.378.700

Programma: 4. Meldkamer Oost-Nederland (MKON) – Meldkamer Brandweer / Multidisciplinaire samenwerking (MKON-MKBM)

Programmahouder: dhr. J.N. Rozendaal

Welke Opgaven voert de MKON-MKBM primair uit?

0. Het voorkomen, beperken en bestrijden van incidenten, rampen en crises
2. Vakbekwaam en deskundig
3. Sterke informatiepositie

De meldkamer is dé betrouwbare verbinding tussen de hulpverlening en de bevolking en werkt als meld-, regel- en coördinatiecentrum, waar alle meldingen van brandweer, politie en ambulancezorg binnen komen. De Meldkamer Oost-Nederland (MKON) bedient Gelderland en Overijssel vanuit Apeldoorn en wordt ondersteund door de Landelijke Meldkamersamenwerking (LMS) die de meldkamervoorzieningen levert (o.a. gebouw, ICT-infrastructuur, Facilitair en IV/ICT). De MKON bestaat sinds 2023 en bevindt zich in de opbouwfase. Een zelfstandig onderdeel binnen MKON is de Meldkamer Brandweer/Multidisciplinaire samenwerking (MKBM). De MKBM valt onder de gezamenlijke verantwoordelijkheid van vijf veiligheidsregio's. Zij hebben voor hun MKBM een organisatieplan en een convenant (art. 35 Wvr) vastgesteld. VNOG voert voor hen het centrale werkgeverschap en een aantal bedrijfsvoeringstaken voor de MKBM uit.

Beleidsdoelen: wat willen we bereiken per Opgave?

0. *Het voorkomen, beperken en bestrijden van incidenten, rampen en crises*
 - a. De wettelijke kerntaak is leidend: het 24/7 aannemen, verwerken en begeleiden van noodmeldingen uiteenlopend van kleine incidenten tot rampen en crises.
 - b. De keten van melding, alarmering en begeleiding is snel en betrouwbaar en de continuïteit is gegarandeerd.
 - c. De beschikbaarheid 24/7 van de operationele taak van Calamiteitencoördinator (Caco).
 - d. In het kader van internationale ontwikkelingen en de dreiging van ontwrichtingen wordt extra ingezet op continuïteitsmanagement, aansluitend op de ontwikkelingen binnen VNOG.
2. *Vakbekwaam en deskundig*
 - a. Vergroting van de kennis en vaardigheden van de medewerkers MKBM mede in lijn met het landelijk vastgestelde koersdocument meldkamers.
3. *Sterke informatiepositie*
 - a. Hoogwaardige informatievoorziening vanuit de meldkamer om de inzet van de hulpdiensten op straat zo goed mogelijk te laten verlopen.
 - b. Een bijdrage leveren aan het actuele veiligheidsbeeld van de veiligheidsregio's.
 - c. Inspelen op de landelijke ontwikkeling van de meldkamers naar informatieknooppunten, door het ontwikkelen en verbeteren van (nieuwe) informatiestromen.
 - d. Volgen van overige landelijke ontwikkelingen die effect (kunnen) hebben op MKON-MKBM.

Activiteiten: wat gaan we daarvoor doen?

0. *Het voorkomen, beperken en bestrijden van incidenten, rampen en crises*
 - De centralist meldkamer is verantwoordelijk voor het aannemen, verwerken, uitgeven en afhandelen van alle meldingen voor de vijf veiligheidsregio's.
 - De centralist is verantwoordelijk voor het alarmeren van de hoofdstructuur bij rampen en crises en het initieel uitvoeren van het proces waarschuwen en alarmeren bevolking.

- Er wordt voorzien in een rooster (beheer en bewaking).
- De functie van Calamiteitencoördinator wordt ingevuld door speciaal daarvoor opgeleide CaCo's. De taken van de CaCo zijn wettelijk bepaald als functioneel coördinerend bij (dreigende) grootschalige alarmering/opschaling met twee kerntaken: coördineren van de multidisciplinaire samenwerking en het multidisciplinair afstemmen en delen van informatie. Daarnaast heeft de CaCo een rol in de bewaking van continuïteit van de gehele meldkamer.
- De MKON-MKBM werkt actief aan haar weerbaarheid en flexibiliteit.
- De MKON-MKBM participeert in de werkgroepen van VNOG en de MKON-brede en landelijke werkgroepen die hiervoor zijn ingesteld.

2. Vakbekwaam en deskundig

Er wordt voorzien in ondersteunende functies voor opleiden/oefenen, operationele voorbereiding en kwaliteitszorg; deze worden uitgevoerd als vrijgestelde medewerkers. De volgende activiteiten worden uitgevoerd:

- (Mede) ontwikkelen van beleid en voeren van regie op mono- en multidisciplinair oefenen;
- Opstellen en uitvoeren van het oefenplan;
- Verbinding hebben met het (inter)regionaal netwerk van vakbekwaamheid;
- Bijdragen aan het leren van incidenten en doen van evaluaties voor de meldkamer;
- Vertalen/mede opstellen planvorming in geval van evenementen en rampen (implementeren en actualiseren);
- Vertalen van de leerpunten uit evaluaties naar procedures en plannen, incl. implementatie;
- Implementeren en actualiseren planvorming in GMS;
- Zorgen voor goede afstemming en wisselwerking tussen de meldkamer en veiligheidsregio's ten behoeve van de planvorming;
- Evalueren van incidenten;
- Afhandelen van klachten.

3. Sterke informatiepositie

- De CaCo vervult op de meldkamer de rol van informatiemanager.
- De informatievoorziening komt tot stand in wisselwerking met de vijf veiligheidsregio's, op basis van hun bekendheid met het verzorgingsgebied en het inzetpotentieel.
- Medewerkers nemen niet louter meldingen aan en alarmeren eenheden, maar voorzien burgers en hulpverleners van handelingsperspectieven en andere relevante informatie.
- Interne en externe communicatie over uitrukken en incidenten wordt door de veiligheidsregio's zelf uitgevoerd.
- We volgen de ontwikkelingen rondom het Waarschuwings- en Alarmeringssysteem (WAS-palen) en verwerken dit in de werkprocessen.
- We monitoren de ontwikkelingen in de samenwerking met de meldkamer ambulance en de zorgcoördinatiecentra met als doel het waarborgen van een adequate coördinatie van de hulpverlening.

Overig

- De resterende aanbevelingen/verbeterpunten uit de eerste Evaluatie (gedaan in 2024), die gestart zijn in 2025 en die nog doorlopen in 2026, worden uitgevoerd.
- De aanbevelingen/verbeterpunten uit de tweede Evaluatie (gedaan in 2025) worden uitgevoerd.
- De derde/laatste Evaluatie 2026 wordt uitgevoerd.

Middelen: welke middelen hebben wij daarvoor beschikbaar?

Alle kosten van de primaire meldkamerorganisatie MKON-MKBM en de daarvoor benodigde bedrijfsvoering door VNOG worden gedragen door de vijf veiligheidsregio's op basis van een vaste verdeelsleutel, destijds gebaseerd op het inwoneraantal. De bijdrage van de veiligheidsregio's en de kosten verlopen via de VNOG-begroting. De financiële risico's worden op basis van de gehanteerde verdeelsleutel verdeeld over de deelnemende partijen. Met VNOG zijn afspraken gemaakt voor de verwerking in de begroting en daarmee voor de verrekening van de (structurele en incidentele) kosten van ondersteunende taken op het gebied van onder andere HRM en Financien.

Product	L/ B	Realisatie 2024	Raming 2025	Raming 2026	Raming 2027	Raming 2028	Raming 2029
Personele kosten	Baten	76.148					
	Lasten	4.516.098	5.031.750	5.245.590	5.245.590	5.245.590	5.245.590
	Saldo	-4.439.950	-5.031.750	-5.245.590	-5.245.590	-5.245.590	-5.245.590
Overig	Baten	3.733.275	4.151.500	4.310.920	4.310.920	4.310.920	4.310.920
	Lasten	482.019	450.750	450.750	450.750	450.750	450.750
	Saldo	3.251.256	3.700.750	3.860.170	3.860.170	3.860.170	3.860.170
Rente en afschrijving	Baten						
	Lasten	28.081	32.750	32.000	35.000	54.000	53.000
	Saldo	-28.081	-32.750	-32.000	-35.000	-54.000	-53.000
Mutatie(s) reserve(s)	Baten						
	Lasten						
	Saldo						
Totaal saldo baten en lasten		-1.216.776	-1.363.750	-1.417.420	-1.420.420	-1.439.420	-1.438.420

Mutaties reserves

4.0 MKON	Baten	351.400					
	Lasten	359.024					
	Saldo	-7.624					
Saldo reserves		-7.624					

Resultaat		-1.224.400	-1.363.750	-1.417.420	-1.420.420	-1.439.420	-1.438.420

Programma: 5. Directie, Control en Staf

Programmahouder: dhr. A.J.M. Heerts

Welke Opgaven voeren Directie, Control en Staf primair uit?

Directie, Control en Staf zijn verantwoordelijk voor alle Opgaven van VNOG en dragen zorg voor de ondersteuning van bestuur, directie en management. Dit betreft met name strategisch beleidsadvies, controle op het proces van planning en control, kwaliteit van besluitvorming en strategische advisering over interne en externe communicatie.

Beleidsdoelen: wat willen we bereiken per Opgave?

Opgaven 0. t/m 4. (alle opgaven)

- a. Het behalen van de beleidsdoelstellingen 2026 zoals in het in december 2024 vastgestelde regionaal beleidsplan 2025-2028 is beschreven, binnen de daarvoor beschikbaar gestelde middelen.
- b. Het tijdig, juist en volledig informeren van het bestuur, de directeur en het management over de mate van besturing en beheersing in de organisatie.
- c. Het versterken van de relatie en samenwerking met de gemeenteraden en de colleges en met externe partners, zoals GGD NOG, andere veiligheidsregio's en NIPV.
- d. Het lerend vermogen als onderdeel van het in control zijn, verder borgen.

Activiteiten: wat gaan we daarvoor doen?

- toetsen van voorstellen en besluiten op uitvoerbaarheid;
- monitoren van de beheersing en (bij)sturing van de beleidsdoelstellingen door:
 - inhoudelijke beheersing door bewaking van de prestatie-indicatoren en de doelstellingen uit het in december 2024 vastgestelde regionaal beleidsplan 2025-2028;
 - financiële beheersing door monitoring van de planning en control cyclus met aandacht voor efficiency in verband met het ravijnjaar voor de gemeenten;
 - personele beheersing door het nemen van uitvoeringsbesluiten over de formatie en door monitoring van het personeelsbestand.
- blijvend sturen op de ontwikkeling van de organisatie, waardoor VNOG zich continu aanpast aan veranderende omstandigheden;
- afstemmen van verwachtingen tussen de medewerkers, posten, het MT en het bestuur, door:
 - zichtbaarheid van de directeur en het management;
 - tijdig informeren over ontwikkelingen;
 - een transparant besluitvormingsproces;
 - overzichten en dashboards die in één oogopslag inzicht geven;
 - ondersteuning van voorzitter NIPV en plv. voorzitter Veiligheidsberaad, dhr. Heerts;
 - te investeren in relatiebeheer, door o.a. extra te investeren in het (inhoudelijk) goed informeren van de raden en de samenwerking met de raden verder te bevorderen;
- bouwen en behouden van sterke relaties met de multidisciplinaire partners, buurregio's en internationale samenwerkingsverbanden van de veiligheidsregio. Hierbij is speciale aandacht voor:
 - samenwerking op Oost-5 niveau, samenwerking met de GGD NOG, het NIPV, de Raad van Commandanten en Directeuren Veiligheidsregio (RCDV), met Duitse buurregio's en in de *Werkgeversvereniging Samenwerkende Veiligheidsregio's (WVSV)*.
 - Gezien het risicoprofiel van VNOG springt het thema natuurbrandbeheersing en -bestrijding nadrukkelijk in het oog. Hierbij wil VNOG samen met andere veiligheidsregio's (o.a. in Oost-5) en nationaal (met het NIPV) kennis en vaardigheden verder uitbouwen en zaken samen oppakken.

- Het monitoren van de voortgang van de beleidsdoelstellingen uit het regionaal beleidsplan 2025-2028, binnen de daarvoor gestelde kaders.
- stimuleren van innovatie;
 Nieuwe risico's en de snel veranderende werkelijkheid stellen andere eisen aan VNOG en vragen om flexibiliteit, veerkracht, nieuwe (advies) vaardigheden en innovatieve oplossingen. Er valt hierbij te denken aan de klimaatverandering, energietransitie, digitale veiligheid, nieuwe vereisten uit de Omgevingswet. VNOG bereidt haar medewerkers hierop voor door training en opleiding. En door nieuwe samenwerkingen te zoeken, zoals met het landelijke NIPV, andere veiligheidsregio's (zeker die in Oost-5), gemeenten, private partijen. Hierbij worden innovatieve ideeën uitgewerkt, uitgetest en toegepast, zie bij de diverse programma's in dit hoofdstuk 3 en paragraaf 5.5.
- voert regie op het thema 'weerbare samenleving' en inventariseert hierbij hoe de VNOG-medewerkers en -organisatie zo toekomstbestendig, wendbaar en weerbaar mogelijk kunnen worden gemaakt;
- uitvoeren van externe visitaties en het begeleiden van de verdiepende visitatie bij de VNOG;
- ondersteuning bieden bij en rapporteren op hoofdlijnen over de uitkomsten van de verbijzonderde interne controle aan de directie en het bestuur;
- stimuleren van het opzetten van het wettelijk vereiste kwaliteitszorgsysteem inclusief heldere bedrijfsprocessen waarbij continue aandacht is voor de doelmatigheid en doeltreffendheid van deze processen, waarbij specifiek ook aandacht is voor beveiliging tegen onrechtmatig handelingen zowel van buitenaf als intern.

Indicatoren: hoe gaan we dat meten?

Op de prestatiekaart worden twee keer per jaar een aantal geleverde prestaties via indicatoren toegelicht. De prestatiekaart is een onderdeel van de halfjaarrapportage en de jaarrekening. De kaart is ingedeeld volgens de Opgaven van de VNOG, die ook de grondslag van deze begroting vormen.

Middelen: welke middelen hebben wij daarvoor beschikbaar?

Product	L/ B	Realisatie 2024	Raming 2025	Raming 2026	Raming 2027	Raming 2028	Raming 2029
Personele kosten	Baten	112.486					
	Lasten	780.616	618.700	618.700	618.700	618.700	618.700
	Saldo	-668.130	-618.700	-618.700	-618.700	-618.700	-618.700
Bestuur	Baten						
	Lasten	17.965	40.000	20.000	40.000	20.000	20.000
	Saldo	-17.965	-40.000	-20.000	-40.000	-20.000	-20.000
Directie overig	Baten	150.861	2.000	2.000	2.000	2.000	2.000
	Lasten	367.910	114.000	139.000	224.000	389.000	389.000
	Saldo	-217.049	-112.000	-137.000	-222.000	-387.000	-387.000
Control	Baten						
	Lasten	121.100	75.000	75.000	75.000	75.000	75.000
	Saldo	-121.100	-75.000	-75.000	-75.000	-75.000	-75.000
Mutatie(s) reserve(s)	Baten						
	Lasten						
	Saldo						
Totaal saldo baten en lasten		-1.024.244	-845.700	-850.700	-955.700	-1.100.700	-1.100.700
Mutaties reserves							
5.0 Directie en control	Baten						
	Lasten						
	Saldo						
Saldo reserves							
Resultaat		-1.024.244	-845.700	-850.700	-955.700	-1.100.700	-1.100.700

Programma: 6. Bedrijfsvoering

Programmahouder: dhr. J. Joon

Welke Opgaven voert Bedrijfsvoering primair uit?

3. Sterke informatiepositie
4. Een gezonde financiële basis en betrokken medewerkers

De afdeling Bedrijfsvoering (BV) ondersteunt bestuur, management en medewerkers, met informatieveiligheid als randvoorwaarde. BV bevordert transparantie en een rechtmatige bedrijfsvoering en zorgt voor goed uitgeruste werkplekken en kazernes. Effectieve communicatie wordt ondersteund met moderne hulpmiddelen. Medewerkmotivatie is cruciaal, dus er wordt geïnvesteerd in training en ontwikkeling, en fysieke en mentale fitheid. Taken omvatten beleids- en juridisch advies, administratie, secretariaat, communicatie, financiën, inkoop, verzekeringen, vastgoed, projecten, HRM, ARBO, informatisering, archief en privacy & security.

Beleidsdoelen: wat willen we bereiken per Opgave?

3. Sterke informatiepositie

- a. Een goede informatiepositie van alle belanghebbenden (intern, bestuur, samenleving). De informatievoorziening is betrouwbaar, weerbaar en 'bij de tijd' ingericht.

4. Een gezonde financiële basis en betrokken medewerkers

- a. Een solide financiële positie en een rechtmatige en transparante financiële huishouding.
- b. Optimale facilitering op gebied van huisvesting, services en projecten.
- c. Onze medewerkers richting, ruimte en vertrouwen geven om zich te ontwikkelen en resultaten te behalen, die burgers, bestuur en partners van VNOG vragen.

Activiteiten: wat gaan we daarvoor doen?

3. Sterke informatiepositie. BV:

- zorgt voor een betrouwbare, integrale informatievoorziening;
- zorgt voor informatiebeveiliging en continuïteit conform de landelijke standaarden;
- participeert in het landelijk programma Informatieveiligheid, waaronder de inrichting van een sectorale SOC/CERT;
- ontwikkelt, implementeert, gebruikt, beheert en ondersteunt informatiegestuurd werken, onder andere via dashboards, business intelligence en het datawarehouse;
- zorgt voor een goede archivering van stukken;
- draagt bij aan de integraliteit en kwaliteit van beleids- en bestuursvoorstellen;
- zorgt voor (juridische) advisering;
- coördineert en verzorgt 24/7 de in- en externe communicatie ten aanzien van de reguliere activiteiten en bij incidenten, rampen, crises;
- ontwikkelt en beheert content en (nieuwe) communicatiemiddelen en waakt over uitstraling, huisstijl en relevantie van boodschappen voor de diverse doelgroepen;
- houdt toezicht op-, adviseert over- en verzorgt de privacy- en gegevensbescherming;
- neemt deel aan regionale en landelijke netwerken en overlegt actief met ketenpartners om te investeren in kennis en contacten;
- werkt, naar aanleiding van landelijke afspraken, samen met andere afdelingen aan de versterking van crisisbeheersing, versterking van informatievoorziening en versterking samenwerking tussen regio en Rijk. Deze versterkingsopgaven worden bekostigd uit een ophoging van de rijksbijdrage BDuR, zie hiervoor de separate paragraaf 5.8.

4. Een gezonde financiële basis en betrokken medewerkers.

a. Een solide financiële positie en control. BV:

- zorgt voor de financiële-, contracten- en polis-administratie en adviseert over financiën, verzekeringen, inkoop en aanbesteden en coördineert het risicomanagement;
- zorgt voor bestuurlijke informatievoorziening hierover die transparant en tijdig is;
- organiseert en coördineert de P&C cyclus en de totstandkoming van kadernota, meerjarenbegroting, halfjaarrapportage en jaarstukken (-verslag en -rekening);
- overlegt periodiek met de gemeentelijke financieel ambtenaren (het FAO);
- stelt een intern beheersingsplan op en versterkt de uitvoering van verbijzonderde interne controle, o.a. in het kader van de rechtmatigheidsverklaring die het DB afgeeft aan het AB;
- onderhoudt contact met de accountant.

b. Optimale facilitering van de organisatie en de medewerkers. BV:

- overlegt periodiek met gebouwbeheerders en FAO over beheer/gebruik brandweerkazernes;
- beheert de locaties vanuit de gebruikersrol conform de vastgestelde demarcatieregeling;
- optimaliseert werklocaties en training- en oefenlocaties (met afdeling Brandweezorg);
- adviseert gemeenten over verduurzaming van kazernes op basis van het VNOG Klimaatplan;
- bewaakt, begeleidt en adviseert gemeenten over aanpak RI&E knelpunten in kazernes;
- levert gemeenten input bij nieuw- en verbouwprojecten van kazernes; één van de nieuwbouwprojecten is de ontwikkeling van de centrale brandweerpost Apeldoorn, tevens kantoorlocatie VNOG en beoogd veiligheidscentrum;
- begeleidt de VNOG afdelingen bij de uitvoering van het VNOG Klimaatplan.

c. Onze mensen richting, ruimte en vertrouwen geven om zich te ontwikkelen. BV:

- investeert in de professionele (door)ontwikkeling van VNOG;
- werkt in het kader van het speerpunt 'Arbeidsmarkt' uit het regionaal beleidsplan 2025-2028 aan de volgende acties:
 - voert de strategische personeelsplanning uit;
 - richt de secundaire arbeidsvoorwaarden verder in;
 - stimuleert diversiteit, o.a. door te leren van organisaties die hier al verder mee zijn en best practises uit te testen;
 - zoekt verbinding met directe partners (gemeenten, GGD, veiligheidsregio's) voor HRM-alliantievorming en stimuleert het delen van specialistische functies en onderzoekt de mogelijkheden voor het gezamenlijk organiseren van generieke taken en de onderlinge uitwisseling van personeel (stages);
 - versterkt de verbinding met onderwijsinstellingen;
 - stimuleert, door het uitvoeren van diverse programma's, duurzame inzetbaarheid, leiderschapsontwikkeling en een veilige werkomgeving en helpt medewerkers zelf regie te voeren op hun vitaliteit, loopbaan en mobiliteit;
- faciliteert het Arbobeleid, mede op basis van de RI&E;
- zorgt voor doorontwikkeling van e-HRM dat bijdraagt aan meer efficiency en kwaliteit, gebruiksgemak en de registratie en rapportage van/over personele gegevens/data en formatie;
- verzorgt de ondersteunende werkzaamheden voor personeelszorg en -administratie.

Indicatoren: hoe gaan we dat meten?

Op de prestatiekaart worden twee keer per jaar een aantal geleverde prestaties van de afdeling via indicatoren toegelicht. De prestatiekaart is een onderdeel van de halfjaarrapportage en de

jaarrekening. De kaart is ingedeeld volgens de Opgaven van VNOG, die ook de grondslag van deze begroting vormen.

Middelen: welke middelen hebben wij daarvoor beschikbaar?

Product	L/B	Realisatie 2024	Raming 2025	Raming 2026	Raming 2027	Raming 2028	Raming 2029
Personele kosten	Baten	302.322	312.000	312.000	312.000	312.000	312.000
	Lasten	9.827.246	10.713.300	10.377.900	10.193.900	10.153.900	10.083.900
	Saldo	-9.524.924	-10.401.300	-10.065.900	-9.881.900	-9.841.900	-9.771.900
Facilitair	Baten						
	Lasten	201.609	266.500	266.500	266.500	266.500	266.500
	Saldo	-201.609	-266.500	-266.500	-266.500	-266.500	-266.500
Huisvesting	Baten	9.820					
	Lasten	1.646.766	1.611.000	1.513.400	1.480.900	2.142.000	2.142.000
	Saldo	-1.636.946	-1.611.000	-1.513.400	-1.480.900	-2.142.000	-2.142.000
Communicatie	Baten						
	Lasten	95.065	109.500	109.500	109.500	109.500	109.500
	Saldo	-95.065	-109.500	-109.500	-109.500	-109.500	-109.500
Middelen	Baten						
	Lasten	39.574	80.000	80.000	80.000	80.000	80.000
	Saldo	-39.574	-80.000	-80.000	-80.000	-80.000	-80.000
Verzekeringen	Baten						
	Lasten	580.286	681.000	676.800	676.800	676.800	676.800
	Saldo	-580.286	-681.000	-676.800	-676.800	-676.800	-676.800
Personeelszaken	Baten						
	Lasten	616.544	792.700	938.700	966.700	966.700	966.700
	Saldo	-616.544	-792.700	-938.700	-966.700	-966.700	-966.700
Informatie	Baten	65.000					
	Lasten	3.260.427	2.949.928	2.760.178	2.785.178	2.785.178	2.785.178
	Saldo	-3.195.427	-2.949.928	-2.760.178	-2.785.178	-2.785.178	-2.785.178
Arbo	Baten						
	Lasten	130.713	134.500	134.500	134.500	134.500	134.500
	Saldo	-130.713	-134.500	-134.500	-134.500	-134.500	-134.500
Overig	Baten	2.500					
	Lasten	606.054	731.700	832.700	832.700	802.700	802.700
	Saldo	-603.554	-731.700	-832.700	-832.700	-802.700	-802.700
Rente en afschrijving	Baten						
	Lasten	571.242	928.830	1.280.000	1.494.000	1.549.000	1.790.000
	Saldo	-571.242	-928.830	-1.280.000	-1.494.000	-1.549.000	-1.790.000
Mutatie(s) reserve(s)	Baten						
	Lasten						
	Saldo						
Totaal saldo baten en lasten		-17.195.885	-18.686.958	-18.658.178	-18.708.678	-19.354.778	-19.525.778
Mutaties reserves							
6.0 Bedrijfsvoering	Baten	519.560	549.700	184.000	100.000	70.000	
	Lasten	1.249.256	398.150	431.600	464.100		
	Saldo	-729.696	151.550	-247.600	-364.100	70.000	
Saldo reserves		-729.696	151.550	-247.600	-364.100	70.000	
Resultaat		-17.925.581	-18.535.408	-18.905.778	-19.072.778	-19.284.778	-19.525.778

Programma: 7. Algemene dekkingsmiddelen

Programmahouder: dhr. J. Joon

Op het programma 7 'Algemene dekkingsmiddelen' staan de middelen die betrekking hebben op de gemeentelijke bijdragen en de Brede Doeluitkering Rampenbestrijding vanuit het Rijk. De gemeentelijke bijdrage voor 2026 is conform de Kadernota 2026-2029. Voor de hoogte van de bijdrage wordt verwezen naar bijlage 2. De middelen in dit programma worden ingezet om via de andere programma's de Opgaven van de organisatie uit te voeren. Verder is in dit programma een post opgenomen voor onvoorziene uitgaven en staat hier de nog over de andere programma's te verdelen post loon- en prijscompensatie.

De mutatie in de reserves wordt toegelicht in bijlage 4.

Middelen: welke middelen hebben wij daarvoor beschikbaar?

Product	L/B	Realisatie 2024	Raming 2025	Raming 2026	Raming 2027	Raming 2028	Raming 2029
Personele kosten	Baten						
	Lasten		399.300	399.300	399.300	399.300	399.300
	Saldo		-399.300	-399.300	-399.300	-399.300	-399.300
Treasury	Baten	622.070	1.193.925	1.361.000	1.869.000	1.779.000	1.663.000
	Lasten	231.608	1.193.925	1.361.000	1.869.000	1.779.000	1.663.000
	Saldo	390.462	0	0	0	0	0
Loon- en prijscompensatie	Baten						
	Lasten		669.048	1.984.898	1.934.398	1.929.398	1.929.398
	Saldo		-669.048	-1.984.898	-1.934.398	-1.929.398	-1.929.398
Bijdragen rijk en gemeenten	Baten	64.284.195	67.664.940	68.705.000	71.706.000	73.226.000	73.226.000
	Lasten						
	Saldo	64.284.195	67.664.940	68.705.000	71.706.000	73.226.000	73.226.000
Algemeen	Baten	10.469	43.400				
	Lasten	43.641	591.614	553.779	789.279	677.279	718.279
	Saldo	-33.172	-548.214	-553.779	-789.279	-677.279	-718.279
Mutatie(s) reserve(s)	Baten						
	Lasten						
	Saldo						
Totaal saldo baten en lasten		64.641.485	66.048.378	65.767.023	68.583.023	70.220.023	70.179.023

Mutaties reserves

7.0 Algemene dekkingsmiddelen en onvoorzien	Baten	2.934.985	1.964.465	3.944.000	6.054.000	5.783.000	5.864.000
	Lasten	1.120.013	43.400		3.000.000	4.500.000	4.500.000
	Saldo	1.814.972	1.921.065	3.944.000	3.054.000	1.283.000	1.364.000
Saldo reserves		1.814.972	1.921.065	3.944.000	3.054.000	1.283.000	1.364.000

Resultaat		66.456.457	67.969.443	69.711.023	71.637.023	71.503.023	71.543.023

Programma: 8. Kazernes en overgangsrecht (individuele gemeenten)

Programmahouder: dhr. J. Joon

Het programma 8 betreft onderwerpen die één op één met alleen de betrokken gemeente worden verrekend. De volgende onderwerpen worden individueel verrekend:

- Het onderdeel ‘facilitaire kosten’ van de demarcatie kazernes (zie toelichting in paragraaf 5.5.) conform de Regeling demarcatie.
- De kosten die voortvloeien uit de aanvullende overeenkomst in het verlengde van de Regeling Demarcatie die met gemeente Apeldoorn is afgesloten omtrent het beheer van de kazernes van Apeldoorn.
- De kazerne die (nog) in tijdelijk eigendom van VNOG is (Doetinchem). Op termijn wordt deze kazerne weer terug aan de gemeente Doetinchem overgedragen.
- De afwikkeling met de gemeenten Apeldoorn van de financiële gevolgen van het FLO overgangsrecht.

Verschillen tussen de in rekening gebrachte voorschotten en de uiteindelijke kosten blijken bij de jaarrekening en worden dan met de desbetreffende gemeente verrekend.

Beleidsdoelen: wat willen we bereiken?

- a. Goed uitgeruste en onderhouden kazernes, zodat de uitruk kan plaatsvinden en er werkzaamheden kunnen worden verricht onder de juiste arbeidsomstandigheden.
- b. Een juiste uitvoering van het FLO overgangsrecht.

Activiteiten: wat gaan we daarvoor doen?

- a. Kazernes
 - De afdeling Bedrijfsvoering (team Vastgoed, Services en Projecten, VSP) zorgt voor / coördineert het onderhoud en de facilitaire diensten, in nauw overleg met de gemeentelijke gebouwbeheerders en conform de afspraken in de Regeling Demarcatie. Tevens zorgt deze afdeling voor de verrekening van de kosten met de desbetreffende gemeenten.
- b. Overgangsrecht
 - VNOG zorgt voor een juiste uitvoering van het FLO / overgangsrecht en voor verrekening van de kosten met de betreffende gemeente.

Middelen: welke middelen hebben wij daarvoor beschikbaar?

De facilitaire kosten van de kazernes, etc. en het overgangsrecht worden een op een met de betreffende gemeenten verrekend. Zie voor een specificatie bijlage 3.

Product	L/B	Realisatie 2024	Raming 2025	Raming 2026	Raming 2027	Raming 2028	Raming 2029
Apeldoorn	Baten	307.182	372.000	372.000	372.000	372.000	372.000
	Lasten	307.182	372.000	372.000	372.000	372.000	372.000
	Saldo	0	0	0	0	0	0
Doetinchem	Baten	273.346	183.000	183.000	183.000	183.000	183.000
	Lasten	273.346	183.000	183.000	183.000	183.000	183.000
	Saldo	0	0	0	0	0	0
Harderwijk	Baten	153.548	125.000	125.000	125.000	125.000	125.000
	Lasten	153.548	125.000	125.000	125.000	125.000	125.000
	Saldo	0	0	0	0	0	0
Epe	Baten	54.995	49.000	49.000	49.000	49.000	49.000
	Lasten	54.995	49.000	49.000	49.000	49.000	49.000
	Saldo	0	0	0	0	0	0
Zutphen	Baten	154.582	125.000	125.000	125.000	125.000	125.000
	Lasten	154.582	125.000	125.000	125.000	125.000	125.000
	Saldo	0	0	0	0	0	0
Aalten	Baten	17.065	33.000	33.000	33.000	33.000	33.000
	Lasten	17.065	33.000	33.000	33.000	33.000	33.000
	Saldo	0	0	0	0	0	0
Berkelland	Baten	42.945	56.000	56.000	56.000	56.000	56.000
	Lasten	42.945	56.000	56.000	56.000	56.000	56.000
	Saldo	0	0	0	0	0	0
Bronckhorst	Baten	41.397	58.000	58.000	58.000	58.000	58.000
	Lasten	41.397	58.000	58.000	58.000	58.000	58.000
	Saldo	0	0	0	0	0	0
Brummen	Baten	21.704	25.000	25.000	25.000	25.000	25.000
	Lasten	21.704	25.000	25.000	25.000	25.000	25.000
	Saldo	0	0	0	0	0	0
Apeldoorn	Baten	985.376	2.111.000	1.293.500	1.313.500	1.207.500	1.306.500
	Lasten	985.376	2.111.000	1.293.500	1.313.500	1.207.500	1.306.500
	Saldo	0	0	0	0	0	0
Elburg	Baten	28.122	41.000	41.000	41.000	41.000	41.000
	Lasten	28.122	41.000	41.000	41.000	41.000	41.000
	Saldo	0	0	0	0	0	0
Ermelo	Baten	18.157	20.000	20.000	20.000	20.000	20.000
	Lasten	18.157	20.000	20.000	20.000	20.000	20.000
	Saldo	0	0	0	0	0	0
Hattem	Baten	9.451	14.000	14.000	14.000	14.000	14.000
	Lasten	9.451	14.000	14.000	14.000	14.000	14.000
	Saldo	0	0	0	0	0	0
Heerde	Baten	29.434	27.000	27.000	27.000	27.000	27.000
	Lasten	29.434	27.000	27.000	27.000	27.000	27.000
	Saldo	0	0	0	0	0	0
Lochem	Baten	49.708	65.000	65.000	65.000	65.000	65.000
	Lasten	49.708	65.000	65.000	65.000	65.000	65.000
	Saldo	0	0	0	0	0	0
Montferland	Baten	30.794	30.000	30.000	30.000	30.000	30.000
	Lasten	30.794	30.000	30.000	30.000	30.000	30.000
	Saldo	0	0	0	0	0	0
Nunspeet	Baten	25.420	34.000	34.000	34.000	34.000	34.000
	Lasten	25.420	34.000	34.000	34.000	34.000	34.000
	Saldo	0	0	0	0	0	0
Oldebroek	Baten	35.692	33.000	33.000	33.000	33.000	33.000
	Lasten	35.692	33.000	33.000	33.000	33.000	33.000
	Saldo	0	0	0	0	0	0
Oost Gelre	Baten	59.173	71.000	71.000	71.000	71.000	71.000
	Lasten	59.173	71.000	71.000	71.000	71.000	71.000
	Saldo	0	0	0	0	0	0
Oude IJsselstreek	Baten	36.490	47.000	47.000	47.000	47.000	47.000
	Lasten	36.490	47.000	47.000	47.000	47.000	47.000
	Saldo	0	0	0	0	0	0
Doetinchem	Baten	529.377	492.000	482.000	482.000	482.000	440.000
	Lasten	529.377	492.000	482.000	482.000	482.000	440.000
	Saldo	0	0	0	0	0	0
Putten	Baten	19.259	19.000	19.000	19.000	19.000	19.000
	Lasten	19.259	19.000	19.000	19.000	19.000	19.000
	Saldo	0	0	0	0	0	0
Voorst	Baten	33.059	33.000	33.000	33.000	33.000	33.000
	Lasten	33.059	33.000	33.000	33.000	33.000	33.000
	Saldo	0	0	0	0	0	0
Winterswijk	Baten	40.704	21.000	21.000	21.000	21.000	21.000
	Lasten	40.704	21.000	21.000	21.000	21.000	21.000
	Saldo	0	0	0	0	0	0
Algemeen	Baten						
	Lasten						
	Saldo						
Mutatie(s) reserve(s)	Baten						
	Lasten						
	Saldo						
Totaal saldo baten en lasten		0	0	0	0	0	0
Mutaties reserves							
8.0 Kazernes in eigendom en overgangsrecht	Baten						
	Lasten						
	Saldo						
Saldo reserves							
Resultaat		0	0	0	0	0	0

4. Overzicht baten & lasten en financieel-technische uitgangspunten 2026

De toevoeging aan de reserves in 2027 en 2028 van respectievelijk € 3.000.000 en € 4.500.000 betreft de verhoging van de gemeentelijke bijdrage voor de dekking van de stijging van de kapitaallasten. Deze bedragen worden gestort in de egalisatiereserve afschrijvingen en de hogere kapitaallast wordt onttrokken. Bij de Kadernota 2027-2030 wordt een nieuwe doorrekening gemaakt van de kapitaallasten.

Programma	2025 begroting				2026 begroting				2027 begroting				2028 begroting				2029 begroting			
	lasten		baten		lasten		baten		lasten		baten		lasten		baten		lasten		baten	
	struct.	incid.	struct.	incid.	struct.	incid.	struct.	incid.	struct.	incid.	struct.	incid.	struct.	incid.	struct.	incid.	struct.	incid.	struct.	incid.
Risico- en crisisbeheersing	10.194.880	235.000	0	235.000	9.690.970	0			9.632.970	0			9.590.970	0			9.550.970	0		
Brandweerzorg	35.602.010		14.000		36.593.455	329.000	84.000		38.269.455	80.000	84.000		37.802.455	84.000			37.632.455	84.000		
Geneeskundige HulpverleningsOrganisatie in de Regio	2.382.800		48.000		2.384.700		48.000		2.417.700		48.000		2.416.700	48.000			2.426.700	48.000		
MKON	5.515.250		4.151.500		5.728.340		4.310.920		5.731.340		4.310.920		5.750.340	4.310.920			5.749.340	4.310.920		
Directie en control	847.700		2.000		852.700		2.000		957.700		2.000		1.102.700	2.000			1.102.700	2.000		
Bedrijfsvoering	18.998.958		312.000		19.217.778	-247.600	312.000		19.384.778	-364.100	312.000		19.596.778	70.000	312.000		19.837.778	312.000		
Algemene dekkingsmiddelen en onvoorzien	2.853.887		68.902.265		4.298.977		70.066.000		4.991.977		73.575.000		4.784.977	75.005.000			4.709.977	74.889.000		
Kazernes en overgangsrecht	4.084.000		4.084.000		3.256.500		3.256.500		3.276.500		3.276.500		3.170.500	3.170.500			3.227.500	3.227.500		
Onttrekking aan reserves	80.479.485	235.000	77.513.765	235.000	82.023.420	81.400	78.079.420	0	84.662.420	-284.100	81.608.420	0	84.215.420	70.000	82.932.420	0	84.237.420	0	82.873.420	0
Toevoeging aan reserves			1.964.465	1.474.680			3.944.000	513.000			6.054.000	180.000		5.783.000	70.000			5.864.000		
		473.425				431.600			3.000.000	464.100			4.500.000				4.500.000			
	80.479.485	708.425	79.478.230	1.709.680	82.023.420	513.000	82.023.420	513.000	87.662.420	180.000	87.662.420	180.000	88.715.420	70.000	88.715.420	70.000	88.737.420		88.737.420	
Totaal lasten en baten	81.187.910		81.187.910		82.536.420		82.536.420		87.842.420		87.842.420		88.785.420		88.785.420		88.737.420		88.737.420	
Saldo		0				0				0				0				0		

Financieel-technische uitgangspunten

Het algemeen bestuur heeft op 27 maart 2025 de Kadernota 2026-2029 vastgesteld. In de Kadernota staan de financieel-technische uitgangspunten voor de begroting 2026. De volgende uitgangspunten zijn toegepast.

Kaders systematiek loon- en prijscompensatie

De systematiek voor de begroting 2026 verschilt niet van degene die is toegepast voor vorige begrotingen, echter er is voor de looncompensatie een correctie toegepast als gevolg van de werkelijke CAO-ontwikkelingen ten opzichte van de CPB-verwachtingen (punt 1 hieronder). Dit blijft binnen de hoofdlijn in de systematiek dat de gemeentelijke bijdrage meebeweegt met de loon- en prijsindex (zoals ontleend aan CPB), waarbij zoals gebruikelijk verschillen in realisatie van de loonsom in de jaarrekening worden toegelicht en de bestemming van het resultaat ter besluitvorming voorligt in het algemeen bestuur (al dan niet terugvloeien naar gemeenten).

1. Looncompensatie:

De looncompensatie voor 2026 wordt berekend op basis van het percentage (loonvoet sector overheid), dat wordt genoemd in de septembercirculaire 2024 van het Gemeentefonds. Daarnaast wordt gekeken of de ontvangen compensatie over voorgaande jaren voldoende was om de stijging van de lonen als gevolg van de afgesloten arbeidsvoorwaardenakkoorden en als gevolg van wijzigingen in de belastingen en premies te dekken. Als dit afwijkt, wordt dit in de betreffende jaarrekening gemeld. Zowel afwijkingen naar boven als naar beneden worden voor de nieuwe begroting verrekend met de gemeentelijke bijdragen (correctie).

2. Brede Doel Uitkering Rampenbestrijding (BDUR):

Voor de raming van de Brede Doel Uitkering Rampenbestrijding (BDUR) die de VNOG van het Rijk ontvangt, wordt uitgegaan van de laatste beschikking. Voor de begroting voor 2026 is dit de beschikking die de VNOG voor 2025 ontvangt in december 2024. De BDUR bedraagt ongeveer 15% van de inkomsten van de VNOG. Als de uitkering in 2024 en 2025 (in juni wordt dit bekendgemaakt door het ministerie van Justitie en Veiligheid) wordt verhoogd voor loon- en prijscompensatie, wordt dit onderdeel van het betreffende jaarrekeningresultaat en kan bij bestemming van het jaarrekeningresultaat bijvoorbeeld terugvloeien naar de gemeenten of er wordt een voorstel voorgelegd voor bestemming.

Voor 2026 doet zich de situatie voor, dat in de begroting van het ministerie van Justitie en Veiligheid een korting van 10% op de BDUR is verwerkt. In de Kadernota is toegelicht hoe hiermee wordt omgegaan, zie ook de Inleiding van deze begroting.

3. Prijscompensatie:

Voor de prijscompensatie wordt ook uitgegaan van het percentage in de septembercirculaire (prijs overheidsconsumptie, netto materieel (imoc)). Hier vindt geen verrekening met voorgaande jaren plaats.

Financiële kaders

1. Voor de formatie wordt uitgegaan van de vastgestelde formatie per 1 januari 2025. Uitbreiding en inkrimping van de formatie verloopt, voor zover dit niet gedekt kan worden binnen de begroting, via de Kadernota.
2. De loonkosten worden gebaseerd op onder 1 genoemde formatie, rekening houdend met:
 - a. de daarbij behorende functieschalen op de hoogste anciënniteit;
 - b. Inhuur van derden, bij voorbeeld ter vervanging van ziekte, vacatureoverbrugging of knelpunten wordt niet geraamd en wordt in principe opgevangen vanuit de kaderstellende loonkosten;

- c. incidentele en persoonsgebonden beloningscomponenten (gratificaties, arbeidsmarkt / functioneringstoelagen, extra periodieken e.d.) worden niet begroot, deze moeten worden opgevangen binnen het genormeerde formatiebudget;
 - d. het laatst bekende arbeidsvoorwaardenakkoord 2024;
 - e. het gemiddelde van de loonindexcijfer 2025 en 2026 uit de Septembercirculaire 2024 van het gemeentefonds “loonvoet sector overheid” (4,7% voor 2025 en 3,8% voor 2026) (zie in de Kadernota (hoofdstuk 7) de tabel met de berekening);
 - f. het gemiddelde percentage voor de werkgeverslasten (o.a. sociale verzekerings- en pensioenpremies) voor 2024 aangepast met de percentages voor 2025. Voor 2026 zijn de percentages voor de werkgeverslasten nog niet bekend;
 - g. gedurende het begrotingsjaar 2026 wordt bij de tussentijdse rapportages en de jaarrekening een begrotings-brede toelichting gegeven op de afwijkingen van bovengenoemde aannames. Tevens worden de verschillen door onder- en/of overbezetting toegelicht;
 - h. het opleidingsbudget beweegt mee met de loonsom (2% minus 100.000)
 - i. de begroting 2026 wordt niet meer bijgesteld op basis van andere percentages in komende circulaire.
3. Voor de raming van de vrijwilligersvergoedingen:
- a. wordt het bedrag voor 2025 genomen;
 - b. het gemiddelde van de loonindexcijfer 2025 en 2026 uit de Septembercirculaire 2024 van het gemeentefonds “loonvoet sector overheid” (4,7% voor 2025 en 3,8% voor 2026) (zie in de Kadernota (hoofdstuk 7) de tabel met de berekening);
 - c. de begroting 2026 wordt niet meer bijgesteld op basis van andere percentages in komende circulaire.
4. Voor de exploitatielasten wordt:
- a. de vastgestelde begroting (2025) gebruikt inclusief de structurele wijzigingen uit 2024, die nog niet in de primitieve begroting 2025 waren opgenomen;
 - b. autonome ontwikkelingen worden meegenomen voor zover opgenomen in de Kadernota 2026;
 - c. uitgegaan wordt van het prijsindexcijfer uit de septembercirculaire 2024 van het gemeentefonds “prijs overheidsconsumptie, netto materieel”, voor het jaar 2026: 2,2%;
 - d. de begroting 2026 wordt niet meer bijgesteld op basis van andere percentages in volgende circulaire.
5. Voor de kapitaallasten wordt rekening gehouden met investeringen conform de Toekomstvisie, die is verwerkt in het MeerjarenInvesteringsprogramma (MJIP) plus de reguliere vervangingen die geen onderdeel uitmaken van het vernieuwde dekkings- en spreidingsplan, bijvoorbeeld ICT. Voor investeren en activeren zijn de uitgangspunten:
- a. disagio wordt niet geactiveerd;
 - b. verkrijgings- of vervaardigingsprijs, waarbij geen rente wordt toegerekend tijdens het vervaardigingsproces;
 - c. lineair afschrijven. Uitzondering: op gebouwen wordt annuïtair afgeschreven;
 - d. componenten worden zo nodig apart geactiveerd;
 - e. afschrijven tot boekwaarde nul. Indien een actief met winst of verlies wordt afgestoten, wordt het saldo hiervan ten gunste of ten laste van de egalisatiereserve kapitaallasten materieel gebracht;
 - f. voor het jaar van investeren wordt alleen een half jaar rente gerekend, voor de jaren daarna rente en afschrijving (100%).
6. Het rente-omslagpercentage voor 2026 komt uit op 1,7%.
7. Voor de producten dienstverlening wordt uitgegaan van kostendekkende tarieven.

8. Bij de verdeling van de gemeentelijke bijdrage over de deelnemende gemeenten wordt het verdeelmodel gebruikt. Dit verdeelmodel is conform de Gemeenschappelijke Regeling VNOG en is voor 2025 geactualiseerd. Het geldt voor vier jaren.

Effect Kadernota: loon- en prijscompensatie

De loon- en prijscompensaties voor het jaar 2026 zijn, na toepassing van de hiervoor beschreven systematiek en kaders als volgt (prijscompensatie inclusief verhoging opleidingsbudget):

Loon- en prijscompensatie 2026			
	looncompensatie		prijscompensatie
	Septembercirculaire gemeentefonds 2023	Septembercirculaire gemeentefonds 2024	Septembercirculaire gemeentefonds 2024
2025	5,8%	4,7%	
2026		3,8%	2,2%
Gemiddeld voor looptijd tot en met 31 december 2026		4,25% ²	
Loon- en prijscompensatie 2026 exclusief MKON		1.490.000	353.000
Meldkamer Oost Nederland (Meldkamer Brandweer Multi)		202.840	11.000
Bijdrage 4 Veiligheidsregio's		-151.220	-8.200
Totaal VNOG		1.541.620	355.800

² In de Kadernota 2026-2029 is voor 2025 en 2026 het gemiddelde percentage uit de Septembercirculaire 2024 voor 2025 (4,7%) en 2026 (3,8%) gehanteerd $((4,7\% + 3,8\%)/2) = 4,25\%$. VNOG verwacht dat de nieuwe arbeidsvoorwaardenregeling zal worden geëffectueerd tot en met 31 december 2026 (17 maanden). Hierdoor is het passend om de gemiddelde stijging over de periode van 2025 en 2026 voorcalculatorisch in rekening te brengen bij de gemeenten.

De verwachte ontwikkeling van de lonen en prijzen leiden conform vastgesteld beleid (op basis van de gegevens van het Centraal Planbureau) in 2026 tot een stijging van (€ 1.541.620 (lonen) + € 355.800 (prijzen) =) € 1.897.420, afgerond € 1,9 miljoen. De loon- en prijsindex van de meldkamer brandweer-multi (MKON-MKBM) bedraagt € 202.840, resp. € 11.000. De MKON-MKBM staat in de VNOG-begroting, maar wordt bekostigd door de vijf betrokken veiligheidsregio's samen; het VNOG-aandeel bedraagt 25,45%. In het genoemde bedrag van 1,9 miljoen is de bijdrage van de vier andere veiligheidsregio's verrekend.

Deze loon- en prijsstijging is verwerkt als een verhoging van de gemeentelijke bijdrage.

Eindeffect Kadernota op de gemeentelijke bijdrage 2026

In de Kadernota stonden voorts, naast de loon- en prijscompensatie, enige autonome ontwikkelingen (zowel meerkosten (€ 135.000), maar ook nieuwe inkomsten (€ 70.000) die hier mee verrekend zijn, zodat het eindeffect van de autonome ontwikkelingen per saldo € 65.000 bedraagt). Deze zijn verwerkt in de meerjarenbegroting met als dekking een verhoging van de gemeentelijke bijdrage. Het eindeffect van de Kadernota voor de gemeentelijke bijdrage 2026 is als volgt:

Effect van deze Kadernota ten opzichte van de gemeentelijke bijdrage 2025				
	2026	2027	2028	2029
Gemeentelijke bijdrage volgens de meerjarenbegroting 2025 e.v.	56.077.400	59.077.900	60.597.500	60.597.500
Loon- en prijscompensatie	1.897.420	1.897.420	1.897.420	1.897.420
Autonome ontwikkelingen	65.000	65.000	65.000	65.000
Ontwikkeling kapitaallasten (vorig jaar)		-3.000.000	-4.500.000	-4.500.000
Ontwikkeling kapitaallasten (huidig jaar)		3.000.000	4.500.000	4.500.000
Totaal	58.039.820	61.040.320	62.559.920	62.559.920

*Bedragen t.o.v. begroting 2025

In bijlage 2 staan de gemeentelijke bijdragen 2026. In bijlage 3 staat een overzicht van programma 8.

5. Paragrafen

5.1. Beleidsregels en uitgangspunten reserves

Inleiding

Deze paragraaf beschrijft de beleidsregels en werkwijzen die worden toegepast voor de risico's, de reserves, de weerstandscapaciteit en het bepalen van de ratio weerstandscapaciteit, zoals opgenomen in de vastgestelde Kadernota 2026-2029. De beleidsregels zetten eerdere lijnen voort; ze zijn vastgelegd in de betreffende paragrafen van voorgaande begrotingen.

Risicomanagement

1. Het wettelijk kader voor risicobeheersing is artikel 9 en 13 van het BBV. Het betreft de in de begroting en rekening vereiste paragraaf 'Weerstandsvermogen en Risicobeheersing'.
2. De VNOG moet voorbereid zijn op de mogelijke (financiële) gevolgen van risico's die zich kunnen voordoen binnen de bedrijfsvoering. Het gaat bij risico's om gebeurtenissen die zich mogelijk kunnen voordoen en die het realiseren van de doelstellingen kunnen verstoren.
3. Het treffen van beheersingsmaatregelen ter vermindering van risico's staat centraal. De te nemen maatregelen op risico's kunnen zijn: het *matigen* (door maatregelen); het *overdragen* (door bijv. verzekeren); het *vermijden* (door het schrappen van doelstellingen) en het *accepteren* ervan.
4. Het managen van risico's is een verantwoordelijkheid van het MT. De afdelingshoofden betrekken teamleiders en andere medewerkers bij het benoemen van relevante risico's en bij het treffen en uitvoeren van de maatregelen. De afdelingshoofden rapporteren hierover in de tussentijdse rapportages en de Jaarstukken.
5. De geïnventariseerde risico's worden gekwantificeerd op basis van 5 percentages die de kans weergeven dat het risico zich kan voordoen. De percentages zijn: 10%, 30%, 50%, 70% en 90%. Bij een kans van 90% op het zich voordoen van een risico wordt overwogen hierop de begroting aan te passen, indien kan worden aangegeven (vanaf) wanneer het risico zich waarschijnlijk voordoet.
6. Bij de berekening van de benodigde weerstandscapaciteit, worden de voor de maatregelen benodigde financiële middelen vermenigvuldigd met de genoemde percentages die de kans op het risico weergeven.
7. Structurele risico's worden voor maximaal 3 jaar berekend bij de benodigde weerstandscapaciteit. Daarna wordt geacht dat de effecten kunnen worden afgewend, begroot, dan wel anderszins kunnen worden opgevangen.
8. Financiële en niet-financiële risico's worden geïnventariseerd. Ook de beheersingsmaatregelen zijn zowel financieel als niet-financieel van aard.

Reserves

1. De VNOG beschikt over een Algemene Reserve, een Bedrijfsvoeringsreserve, (tijdelijke) bestemmingsreserves en egalisatiereserves.
2. De Algemene reserve vormt het *weerstandsvermogen* en is voor afdekking van risico's en heeft geen einddatum. De Algemene Reserve wordt gevoed vanuit het jaarrekeningresultaat bij besluit van het Algemeen Bestuur over de resultaatsbestemming, of anderszins door Algemeen Bestuursbesluiten. Bij een wijziging (bijv. een onttrekking) van de Algemene Reserve c.q. het weerstandsvermogen dient er een zienswijze te worden gevraagd aan de deelnemende gemeenten, zoals bepaald in de Gemeenschappelijke Regeling VNOG.
3. De Algemene Reserve en de Bedrijfsvoeringsreserve (zie hierna) en de post Onvoorzien vormen samen de *weerstandscapaciteit* (zie hierna).

4. De hoogte van de weerstandscapaciteit is zodanig, dat de weerstandsratio zich in een bandbreedte van 1,0 tot 1,4 bevindt. Indien deze ratio buiten deze bandbreedte is of dreigt te raken, volgt een AB-voorstel (bijv. bij kadernota) over de wijze waarop dit voorkomen of hersteld wordt.
5. De Bedrijfsvoeringreserve heeft een algemene bufferfunctie en is breed inzetbaar voor prioriteiten, knelpunten of voor het tijdelijk afvlakken van gemeentelijke bijdragen. De Bedrijfsvoeringreserve heeft geen einddatum en behoort tot de beschikbare weerstandscapaciteit (telt mee voor de afdekking van risico's). De minimale hoogte is 2%, de maximale hoogte is 5% van het begrotingstotaal.
6. De bestemmingsreserves, waaronder egalisatiereserves zijn voor een specifiek doel ingesteld ("beklemd"); zij tellen niet mee voor afdekking van overige risico's en maken geen deel uit van de beschikbare weerstandscapaciteit.
7. Er zijn bestemmingsreserves van onbepaalde duur en tijdelijke bestemmingsreserves.
8. Resultaatsonafhankelijke stortingen en onttrekkingen (gelijk aan reeds begrote dotaties en onttrekkingen) maken geen deel uit van het bestemmingsvoorstel saldo jaarrekening.
9. Stortingen en onttrekkingen aan egalisatiereserves maken geen deel uit van het bestemmingsvoorstel saldo jaarrekening.
10. De Financiële verordening VNOG bepaalt dat bij het instellen van bestemmingsreserves (door het AB) het doel, de (maximale) hoogte, de duur en de wijze van voeding en onttrekking worden aangegeven.

Een overzicht van de huidige reserves is opgenomen in bijlage 4.

Weerstandscapaciteit

1. De beschikbare weerstandscapaciteit wordt, zoals hiervoor reeds aangegeven, gevormd door de Algemene Reserve, de Bedrijfsvoeringreserve³ en de post Onvoorzien.
2. Tot de beschikbare weerstandscapaciteit behoren niet, zoals hiervoor reeds aangegeven, de (tijdelijke) bestemmingsreserves en egalisatiereserves. Daar is al een bestedingsdoel aan verbonden⁴.
3. De weerstandsratio =
$$\frac{\text{beschikbare weerstandscapaciteit}}{\text{benodigde weerstandscapaciteit}}$$
4. De streefwaarde van de weerstandsratio ligt tussen 1,0 ("matig") en 1,4 ("voldoende")⁵.
5. De beschikbare weerstandscapaciteit, de benodigde weerstandscapaciteit en de weerstandsratio worden in de begroting en in de jaarrekening opgenomen.
6. Indien de weerstandsratio buiten de bandbreedte van de streefwaarde ligt, wordt in de eerstvolgende Kadernota (of ander geëigend moment in de P&C cyclus) afgewogen hoe deze waarde weer te bereiken.

³ Bij voorstellen waarbij aanspraak wordt gemaakt op de bedrijfsvoeringreserve zullen de effecten daarvan op de (mogelijke daling van de) ratio worden beoordeeld en geduid. In voorkomende situaties kan worden overwogen een specifieke reserve te in te stellen voor een aangewezen bestemming (zoals bijv. voor de uitvoering van het klimaatplan).

⁴ BBV technisch behoren alle bestemmingsreserves tot het weerstandsvermogen, vanuit de gedachte dat het AB altijd kán besluiten om de bestemming (bestedingsdoel) van een reserve te halen. De accountant heeft informeel laten weten geen moeite te hebben met de VNOG werkwijze, mits dit in de jaarstukken transparant wordt toegelicht. Voorts spoort deze handelwijze met het door de provincie Gelderland vastgestelde financieel toezichtkader.

⁵ Naast een minimum ratio is een maximum ratio toegevoegd. Deze ratio 1,0 tot 1,4 komt overeen met die van diverse deelnemende gemeenten en veel veiligheidsregio's. Dit onderstreept het eigenaarschap voor het reduceren van risico's van VNOG. De bandbreedte is als richtsnoer bedoeld. Maatregelen om het vermogen te versterken of de gemeenten terug te betalen, zullen altijd gewogen worden in de beleidsinhoudelijke en financiële context van VNOG én gemeenten op enig moment.

5.2. Weerstandscapaciteit en risicomanagement

Inleiding

In de paragraaf ‘Weerstandscapaciteit en risicomanagement’ worden de risico’s in beeld gebracht en gerelateerd aan de weerstandscapaciteit. Het gaat bij risico’s om gebeurtenissen die zich mogelijk kunnen voordoen en die het realiseren van de doelstelling(en) van de organisatie kunnen verstoren. De te nemen maatregelen op risico’s kunnen zijn: het matigen (door maatregelen); het overdragen (door bijv. verzekeren); het vermijden (door het schrappen van doelstellingen) en het accepteren ervan. Verder is het van belang te beseffen dat het inherent is aan risico’s dat het onzeker is of deze plaats zullen vinden.

Bij de inventarisatie van risico’s en de daarbij gemaakte doorrekeningen, vormen de bestuurlijk vastgestelde beleidsdoelen en normen (waaronder die uit de Toekomstvisie 2020-2026) het uitgangspunt. In de Kadernota 2026-2029, opgemaakt eind 2024, is een update van de risico-inventarisatie weergegeven met de berekende daarvoor benodigde weerstandscapaciteit. Eerder is in de kadernota besloten om de nieuwe beleidslijnen omtrent vermogen en risico’s in de betreffende paragrafen van de begroting en jaarrekening op te nemen.

De taken die in het kader van het risicomanagement worden uitgevoerd volgen de P&C-cyclus. Daarbij worden de verwachte en beoordeelde risico’s geactualiseerd in de kadernota’s en begrotingen en wordt verantwoording afgelegd over beheersing ervan in tussentijdse rapportages en jaarstukken. Het managen van risico’s is een continu proces waarbij zich steeds weer andere risico’s kunnen voordoen. Dit vereist voortdurende afstemming zowel met collega’s intern als ook met de andere (aangrenzende) veiligheidsregio’s. Dat geldt zowel de aanpak als de uitkomsten van de risico-inventarisatie.

Actuele voorbeelden die de noodzaak van het managen van risico’s onderstrepen zijn:

- de inflatieontwikkeling en schaarste ‘in de markt’ met als gevolg stijging van prijzen m.n. van het (brandweer)materieel en -materiaal maar ook voor (ICT) dienstverlening en daarnaast een mogelijke stijging van het rentepeil;
- enerzijds de blijvende aandacht van het tijdig en goed kunnen (blijven) inspelen op bestrijding van crises, zoals (eerder de coronapandemie en) de opvang van vluchtelingen, en anderzijds de dreiging van (rijks)bezuinigingen op de budgetten voor crisisbestrijding;
- mogelijke onverwachte c.q. hogere kosten bij het realiseren van verduurzamingsdoelen, zoals extra onderhoudskosten bij elektrificatie van voertuigen (risico vervroegde vervanging van accu’s) en meerkosten aanleg/instandhouding (elektriciteit)voorzieningen;
- (mogelijk) aanpassingen aan (installaties in) kazernes en vervanging van inrichting in kazernes, waarover bij de demarcatiebesprekingen onvoldoende duidelijk is geworden voor wiens rekening de kosten komen;
- (mogelijke) verontreiniging van grond/bodem bij kazernes en oefenterreinen en de daarmee samenhangende kosten van (mogelijke) sanering van grond;
- toegenomen landelijke aandacht voor PTSS klachten bij uitvoering van (brandweer)taken in de veiligheidsregio’s met de daarbij komende kosten en
- mogelijke claims van betrokkenen als gevolg van door VNOG genomen besluiten en uitgevoerde – en gehandhaafde maatregelen ter bestrijding van crises, dit risico laat zich nu niet kwantificeren.

In deze paragraaf wordt de actuele risico-inventarisatie voor de begroting 2026-2029 weergegeven met het daarbij benodigde weerstandsvermogen.

Risico-inventarisatie

Algemeen

Bij de uitvoering van het risicomanagement in 2024 zijn, in het kader van de P&C-cyclus, de risico's beoordeeld en (op)nieuw opgehaald t.b.v. het opstellen van de Kadernota 2026-2029. Voor het opstellen van deze begroting zijn deze gegevens, waar mogelijk/nodig, marginaal getoetst.

Inventarisatie

In de kadernota 2026-2029 is een toelichting gegeven welke risico's, met de daarbij gegeven kwantificering, door uitvoering van maatregelen en (externe) ontwikkelingen zijn gewijzigd ten opzichte van de vorige begroting en kadernota over de periode 2025-2028. Na de hieronder weergegeven tabel worden enkele belangrijke risico's kort verder toegelicht.

Risicoregister VNOG: uitwerking t.b.v.de begroting 2026 in tekst

Gekwantificeerde risico's				
Nr.	Risico's en oorzaken	Kans in %	Effect in euro's	Weerstands-capaciteit (euro's)
			bedrag	
1	Geen match tussen de gemeenten en de afd. RCB t.a.v. de uitvoering van taken en dienstverlening, na de invoering van de nieuwe Omgevingswet. Te grote diversiteit in uitvoering/invulling door gemeenten t.o.v. het kwalitatieve en kwantitatieve aanbod van de VNOG.	50%	200.000	100.000
2	(On)voldoende bezetting /inzet en (extra) kosten werving vrijwilligers op kazernes door groter verloop/uitstroom en schaarste vrijwilligers.	70%	558.000	391.000
3	Teveel (roostering) uren bestaande (repressieve) bezetting brandbestrijding (Arbeidstijden).	10%	50.000	5.000
4	Hogere prijzen; exploitatiekosten stijgen uit boven (verwachte) prijsindex. Wereldwijde ontwikkelingen w.o. gewijzigde verhoudingen tussen vraag en (schaarste van) aanbod, doen de grondstof- en materiaalprijzen stijgen.	70%	760.000	532.000
5	Niet (tijdig) realiseren besparingen Toekomstvisie 2020 t.a.v. materiële kosten door vertraging vervanging - en/of wijzigingen inzichten vervanging materieel.	50%	91.000	46.000
6	Niet (tijdig) realiseren besparingen Toekomstvisie 2020 t.a.v. personele kosten (vergoedingen/opleidingen/trainingen vrijwilligers) als gevolg van voortschrijdende inzichten benodigd aantal vrijwilligers in samenhang met (beschikbare) materieel (vorig punt).	70%	150.000	105.000
7	Uitval materieel repressieve inzet incidentbestrijding door defect materieel en/of gebrek onderdelen voertuigen/brandweermiddelen.	30%	90.000	27.000
8	Extra prijsstijgingen (en vertraging) aanschaf blusmaterieel bij realisatie MSP o.b.v. Toekomstvisie. Extra prijsstijgingen nog aan te schaffen blusmaterieel leiden tot hogere kapitaalslasten c.q. eerdere uitputting van de (gevormde) egalisereserve.	50%	333.750	167.000
9	Onvoldoende oefenmogelijkheden Vakbekwaam blijven brandweerpersoneel. Oefenmogelijkheden beperkt bij niet voldoen vakbekwaamheidspleinen aan eisen RI&E.	30%	25.000	8.000
10	Hogere kosten uitvoering elektrificatie voertuigen mobiliteitsplan. Extra kosten (onderhoud) bij doorvoeren elektrificatie , nog onzeker.	30%	500.000	150.000
11	Noodzakelijke (spoedeisende) aanpassingen aan gebouwen/ installaties voortvloeiende uit afspraken en (wettelijke) eisen (w.o. RI&E).	50%	600.000	300.000
12	Extra -/ vervroegde investeringen/kosten vervanging PFAS-houdende materialen/kleding. Vanuit voorschrijdende ontwikkelingen en - wetgeving dienen PFAS houdende materialen (bluskleiding/-laarzen), versneld te worden vervangen.	50%	900.000	450.000
13	Extra kosten tijdelijke huisvesting (w.o. verbindingen) en faciliteiten kantoorpersoneel. Aanpassingen werkplekfaciliteiten en verbindingen (crisiscentrum) ter overbrugging naar huisvesting 1-post.	50%	200.000	100.000
14	Digitale verstoring (hack systemen), verhinderen uitvoering taken bij crisis en alle ondersteunende/bedrijfsmatige activiteiten door uitval ICT systemen.	30%	500.000	150.000

15	Te hoge personele kosten (beroeps en vrijwilligers) door onjuiste gegevens, -berekeningen en ontoereikende kennis en controles.	10%	450.000	45.000
16	Inkopen voor te hoge bedragen en/of onjuiste uitvoering/voorwaarden (w.o. aanbestedingen) door onjuist inkoopproces en demarcatie problematiek.	10%	150.000	15.000
17	Onvoorziene kosten aanspraken van personeel na dienstongevallen door veranderingen in de verzekeringsmarkt en gewijzigde mogelijkheden van dekking.	10%	300.000	30.000
18	Stijging reële bijdrage aan NIPV door bijv. nieuwe taken.	10%	85.500	9.000
19	Stijging financieringskosten bij aantrekken leningen (vreemd vermogen), door stijging van het rentepercentage.	50%	900.000	450.000
20	Beboeting en imagoschade door schending van de privacy (overtreding van de algemene verordening gegevensbescherming (AVG)). Processen rond persoons-gerelateerde gegevens worden niet goed uitgevoerd, waardoor privacygevoelige gegevens op onjuiste plaatsen terecht kunnen komen.	10%	300.000	30.000
21	Hogere kosten (eigen) organisatie OVDG'en (Officieren van dienst geneeskundig). Na opzegging door het Witte Kruis van het (doorlopend) contract voor inhuur van OVDG'en ontstaat het risico dat de uitvoering van deze taak door de VNOG zelf, hogere kosten met zich brengt.	10%	250.000	25.000
22	Wegvallen OTO-stimuleringsgelden specifieke omgeving 'LCMS-GZ'. De aansluitkosten (voor de OTO-module) stijgen na het wegvallen van de subsidie vanuit het regionaal netwerk acute zorg. Gebruik van de 'LCMS-GZ' is in belang van VNOG/GHOR.	70%	75.000	53.000
				3.188.000

Niet kwantificeerde risico's				
Nr.	Risico's en oorzaken	Kans in %	Effect in euro's	Weerstands-capaciteit (euro's)
			bedrag	
1	Hogere personele kosten (beloning/vergoeding) -w.o. relatieve aandeel VNOG- bij repressieve inzet van parttime brandweermensen (i.p.v. vrijwilligers). Uitkomst project Taakdifferentiatie: afschaffing consignatie en kazernerij vrijwilligers; mogelijke alternatieven (parttime aanstellingen) duurder.			
2	Toename onderhoudskosten materieel voor repressieve inzet brandbestrijding door langer gebruik bestaand materieel.			
3	Onvoldoende financiële middelen voor (toekomstige) crises. Voortschrijdende ontwikkelingen w.o. bezuinigingen bij (decentrale) overheden kunnen leiden tot ontoereikende dekking van (structurele) kosten voor (bijv.) coördinatietaken door VNOG.			
4	Uitwerking (operationele) uitvoering demarcatie. De uitwerking/uitvoering van de demarcatieafspraken kan nog leiden tot onvoorziene (financiële) situaties c.q. tegenvallers.			
5	Verontreiniging grond/bodem kazernes en oefenpleinen door PFAS/stikstof. Mogelijke kosten sanering PFAS grond-/bodemverontreiniging en beperking ontwikkelingen.			
6	Posttraumatische stressstoornissen (PTSS) a.g.v. uitvoering van (repressieve) taken. Landelijk wordt (meer) aandacht gevraagd voor PTSS klachten bij uitvoering van (brandweer)taken bij Veiligheidsregio's.			
7	Organisatie van de brandweezorg in Apeldoorn bij/na realisatie 1-post. De roostering en het voldoende beschikbaar krijgen van (beroeps)medewerkers met de vereiste (brandweer)kwalificaties is (nog) een risico c.q. uitdaging, na realisatie van 1-post in Apeldoorn			

Op basis van een marginale toetsing van de risico's, na het opstellen van de Kadernota 2026-2029, en de overwegingen van het managementteam, zijn de volgende aanvullende overwegingen te geven (bij de niet gekwantificeerde risico's):

- bij het risico van *verontreiniging grond/bodem kazernes en oefenpleinen door PFAS/stikstof*: aan PFAS is 'stikstof' toegevoegd, aangezien de aanwezigheid daarvan beperkingen met zich kan brengen bij verdere ontwikkelingen zoals (ver-/nieuw)bouw en verdere aanpassingen van de door VNOG gebruikte (oefen) terreinen;
- bij het risico van *PTSS (posttraumatische stressstoornissen) a.g.v. uitvoering van (repressieve) taken* bij de brandweer, wordt aangegeven dat daarvoor landelijk (meer)

aandacht wordt gevraagd; dit heeft geleid tot de volgende landelijk uniforme stelling-name:

“Tot op heden gaan veiligheidsregio’s verschillend om met medewerkers met PTSS-symptomen. Voor veiligheidsregio’s wordt op dit moment een landelijke regeling voor PTSS uitgewerkt. Met deze regeling wordt PTSS voor veiligheidsregio’s als beroepsziekte erkend. Dit in navolging van bijvoorbeeld Defensie en Politie. Een belangrijk onderdeel van de regeling zijn preventieve maatregelen om PTSS te voorkomen. In de regeling is een bepaling opgenomen dat ook erkende PTSS-gevallen met terugwerkende kracht rechten kunnen ontleen aan de regeling. Verder is de minister gevraagd bij te dragen aan de collectieve kosten voor uitvoering van de regeling. Afhankelijk van de parlementaire besluiten over de voorjaarsnota worden hiervoor gelden toegekend.

Bij het ingaan van deze regeling bestaat een (financieel) risico voor toepassing van de regeling met terugwerkende kracht en de mogelijke negatieve uitkomst over de voorjaarsnota waardoor alle inspanningen en de daaruit voortvloeiende financiële consequenties op dit gebied door de eigen Veiligheidsregio moeten worden gedragen” en

- bij het risico van *het (on)voldoende tijdig uitgerust zijn van de brandweezorgorganisatie met name bij/na de realisatie 1-post in Apeldoorn*. Onder andere in het kader van de nieuwe één-post in Apeldoorn wordt gezien hoe de organisatie van de brandweezorg in Apeldoorn vorm gegeven gaat worden. Hierbij worden onder andere bestaande vraagstukken over de roostering enerzijds en het beschikbaar hebben van voldoende beroepsmedewerkers met de vereiste brandweerkwalificaties anderzijds in evenwicht gebracht. Indien nodig komen wij hier in toekomstige kadernota’s/begrotingen op terug.

Specifiek gekoppeld aan het gegeven dat VNOG de paraatheid organiseert met een relatief groot aantal vrijwilligers (vgl. benchmark 2019 Berenschot), ligt een aantal risico’s besloten die VNOG bovengemiddeld kunnen raken. Hierbij moet worden gedacht aan:

- de financiële compensatie voor mogelijk stijgende werkgeverslasten via bijv. het gemeentefonds, kan VNOG een nadelig herverdeeldeffect opleveren en
- de maatschappelijke trend van daling van de bereidheid om zich langdurig te binden aan vrijwilligerswerk, mogelijk gecombineerd met een gevoeld gebrek aan lokale identiteit bij de plaatselijke brandweerposten.

Het berekende bedrag als (benodigde) weerstandscapaciteit is tot stand gekomen door rekening te houden met de kans dat het risico zich kan voordoen en het daarbij behorende financiële effect. Voor een deel van de risico’s is het nog te vroeg of te onduidelijk om de financiële effecten ervan te (kunnen) berekenen (zie het overzicht ‘Niet gekwantificeerde risico’s’). Bij de inventarisatie van de risico’s is ook gekeken naar de mogelijke oorzaken ervan en de te nemen maatregelen voor het matigen, overdragen, vermijden of accepteren ervan. Een uitgebreider overzicht van de gekwantificeerde - en niet-gekwantificeerde risico’s, waarin ook de oorzaken, beheersmaatregelen en een mogelijke getalsmatige onderbouwing is opgenomen, is in bijlage 8 te vinden.

De bewaking van de (uitvoering van de) te nemen maatregelen zal opnieuw plaatsvinden gaande het (begrotings)jaar en zichtbaar (moeten) worden in de te presenteren financiële rapportages.

De gevolgen van bovenstaande voor de benodigde weerstandscapaciteit en de weerstandsratio, komen hierna in deze paragraaf aan de orde.

Weerstandscapaciteit

De weerstandsratio bestaat uit de relatie tussen de beschikbare weerstandscapaciteit en alle risico's waarvoor geen beheersmaatregelen zijn getroffen of waar na het treffen van maatregelen nog resterende risico's overblijven (benodigde weerstandscapaciteit).

Het beschikbare - en de benodigde weerstandscapaciteit en de weerstandsratio worden in de begroting en in de jaarrekening opgenomen. De weerstandsratio wordt daarbij gedefinieerd als quotiënt (uitkomst van de deling) tussen de beschikbare weerstandscapaciteit en de benodigde weerstandscapaciteit. De streefwaarde van de weerstandsratio ligt tussen 1,0 ("matig") en 1,4 ("voldoende").

Indien de weerstandsratio buiten de bandbreedte van de streefwaarde ligt, wordt in de eerstvolgende Kadernota (of ander geëigend moment in de P&C cyclus) afgewogen hoe deze waarde weer kan worden bereikt.

Benodigde weerstandscapaciteit

De benodigde weerstandscapaciteit is het bedrag wat nodig is op basis van de financieel gekwantificeerde risico's.

Beschikbare weerstandscapaciteit

De beschikbare weerstandscapaciteit bestaat uit het totaal van middelen dat beschikbaar is om de risico's financieel af te dekken. De beschikbare weerstandscapaciteit wordt gevormd door de Algemene Reserve, de Bedrijfsvoeringsreserve en de (begrote) post Onvoorzien uitgaven. Tot de beschikbare weerstandscapaciteit behoren niet de (tijdelijke) bestemmingsreserves. Daar is al een bestedingsdoel aan verbonden.

De Algemene reserve is voor afdekking van risico's (vastgestelde doel van de reserve, zie bijlage 4 en vastgestelde begrotingsuitgangspunten in Kadernota en begroting, zie paragraaf 5.1.) en heeft geen einddatum. De Algemene Reserve wordt gevoed vanuit AB besluiten, zoals daarvan o.a. sprake is bij de bestemming van het jaarrekeningresultaat.

De Bedrijfsvoeringsreserve heeft een algemene bufferfunctie en is breed inzetbaar voor prioriteiten (bijv. innovatie) of voor het tijdelijk afvlakken van gemeentelijke bijdragen (zie bijlage 4 en paragraaf 5.1.). De Bedrijfsvoeringsreserve heeft geen einddatum en behoort tot de beschikbare weerstandscapaciteit en telt derhalve mee voor de afdekking van risico's.

Berekening van de beschikbare weerstandscapaciteit

Beschikbare weerstandscapaciteit begroting 2026		€
Saldo Algemene reserve	1.135.114	
Saldo Bedrijfsvoeringsreserve *)	2.580.319	
Post onvoorzien	250.000	
Beschikbaar weerstandsvermogen	3.965.433	

* hierbij is rekening gehouden met de genomen besluiten tot toekomstige besteding in 2025 e.v. jaren, ad. € 1.859.800; de storting in deze reserve vanwege de verlaagde huur van de Europaweg verloopt budgettair neutraal.

Berekening van de ratio weerstandsvermogen

Weerstandsvermogen VNOG begroting 2026		€
Beschikbare weerstandscapaciteit	3.965.433	
Benodigde weerstandscapaciteit	3.188.000	
Ratio	1,2	

Toelichting

De berekende waarde van de weerstandsratio voor de begroting 2026-2029 komt uit op 1,2 en bevindt zich daarmee in het midden van de door het bestuur vastgestelde bandbreedte van 1,0 tot 1,4.

Financiële kengetallen VNOG

	Rekening 2024	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029
Netto schuldquote	23%	77%	95%	86%	79%	69%
Solvabiliteitsratio	43%	19%	17%	15%	15%	14%
Exploitatieruimte	10,00%	-2,86%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%

Toelichting op de kengetallen

Algemeen

Bestuurlijk zijn er voor de VNOG geen normen vastgesteld waaraan de berekende kengetallen moeten voldoen. Provincies hanteren als toezichthouders op gemeenten en ook gemeenschappelijke regelingen, de signaleringswaarden die het Rijk gebruik bij stresstesten om mede de financiële positie van de zgn. 100.000+ gemeenten te toetsen. Deze signaleringswaarden zijn in onderstaande tabel weergegeven.

	Categorie		
	A= minste risico	B - gem. risico	C = meeste risico
Netto schuldquote	< 90%	90%-130%	> 130%
Solvabiliteitsratio	> 50%	20%- 50%	< 20%
Structurele exploitatieruimte	begr. > 0%	begr. = 0	begr.< 0%

De kengetallen geven alleen in relatie tot elkaar een beeld. Wanneer dit beeld verontrustend is kan dit betekenen dat de financiële positie onder druk staat en er dus maatregelen nodig zijn om deze situatie te verbeteren. Aan de hand van de voor de VNOG berekende positie valt op te maken wat de status is bij het opstellen van de (meerjaren)begroting 2026-2029.

Netto schuldquote

Dit kengetal geeft een indicatie van de druk van schuldenlast (rente/aflossing) op de eigen middelen. De quote wordt berekend door de netto schuld te delen door het totaal aan jaarlijkse baten.

Bij de begrote cijfers voor 2026-2029 is uitgegaan van een toename van de investeringen op basis van de Toekomstvisie. Ter financiering van deze investeringen is in 2024 een deel van het benodigde vreemd vermogen aangetrokken in de vorm van leningen met een looptijd van 15 jaar. Voor de komende jaren wordt rekening gehouden met nog meer aan te trekken financiering.

De berekende netto schuldquote valt grotendeels in de categorie 'minste risico'. In de loop van het meerjarenperspectief loopt dit risico (tijdelijk) op door een hogere schuldenlast als gevolg van een forse toename van de investeringen. Dit wordt veroorzaakt door de toename van de aflossingsverplichtingen met de daarbij behorende afname van de liquide middelen. Daarbij is - op basis van de uitgangspunten in de Kadernota 2026-2029 - vanaf 2027 gerekend met een hogere benodigde bijdrage van de gemeenten ter dekking van de gestegen kapitaalslasten.

Solvabiliteitsratio

Dit kengetal geeft inzicht in de mate waarin de organisatie aan haar financiële verplichtingen kan voldoen. Hiertoe wordt de omvang van het eigen vermogen gerelateerd aan de totale omvang van het vermogen (dus het eigen en het vreemde vermogen). Hierbij geldt hoe hoger de solvabiliteitsratio, hoe groter de financiële weerbaarheid van de VNOG.

De berekende ratio bedraagt over 2026: 17% en valt daarmee in de categorie: meeste risico. Dit kengetal neemt verder af in de loop van de weergegeven jaren. De oorzaak daarvan is dezelfde als toegelicht bij de netto schuldquote. Voor lokale overheden i.c. een gemeenschappelijke regeling moet deze ratio anders beoordeeld worden dan bij een bedrijf.

Structurele exploitatieruimte

Dit kengetal geeft weer hoeveel structurele ruimte er is om de eigen lasten te dragen, ook als bijvoorbeeld de baten afnemen of lasten in de toekomst gaan toenemen. Het gaat daarbij om de ruimte die wordt berekend door het structurele saldo (verschil tussen structurele baten en lasten) te delen door het totaal aan jaarlijkse baten.

5.3. Onderhoud kapitaalgoederen

Het (brandweer)materieel is eigendom van VNOG. De kazernes worden beschikbaar gesteld aan VNOG. Over het gebruik ervan en de vergoeding ervoor zijn demarcatieafspraken gemaakt.

In 2013 heeft VNOG, in afstemming met de belastingdienst, de eigendom van een viertal brandweerkazernes tijdelijk overgenomen van de betreffende gemeenten, met de afspraak dat de kazernes na een bepaalde termijn weer terug zouden gaan naar de gemeenten. Inmiddels zijn de kazernes van Heerde, Harderwijk en Apeldoorn-Zuid (Saba) weer terug in eigendom overgegaan naar de gemeenten. De overgang van de kazerne Doetinchem naar de gemeente Doetinchem volgt nog.

Voor Apeldoorn bestaat het voornemen om drie brandweerposten samen te voegen tot één post. Die nieuwe locatie wordt dan ook de (centrale) werkplek van het management, de staf, ondersteunend personeel en bepaalde afdelingen van VNOG (kantoorlocatie), alsmede de locatie van de crisisruimten en beoogd veiligheidscentrum. Deze locatie blijft eigendom van de gemeente Apeldoorn.

De kapitaalgoederen voor rekening van VNOG zijn de voertuigen en overig materieel waarop wordt afgeschreven. Voor dit materieel wordt regio-breed met één beheerssysteem gewerkt. De planning van het onderhoud vindt plaats volgens regionaal en landelijk vastgestelde intervallen en protocollen.

5.4. Financiering en Treasury

Inleiding

De paragraaf treasury is één van de voorgeschreven paragrafen als onderdeel van de begroting. Artikel 13 van het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV) schrijft voor dat de beleidsvoornemens en ontwikkelingen ten aanzien van het risicobeheer van de financieringsportefeuille worden beschreven.

Om te kunnen voldoen aan de eisen van de Wet Financiering decentrale overheden (wet fido) moet de Veiligheidsregio twee treasury-instrumenten hanteren. Dit zijn het treasurystatuut en de treasuryparagraaf. In de treasuryparagraaf wordt aangegeven welke de gestelde doelen zijn. De RUDDO (Regeling Uitzetting Derivatens Decentrale Overheden) is voor VNOG niet van toepassing.

Algemene ontwikkelingen

Het gemeentelijk brandweermaterieel en (tijdelijk) vier kazernes zijn na wijziging van de Wet op de Veiligheidsregio's, eind 2013 in eigendom overgedragen aan VNOG. Eind 2023 zijn twee kazernes weer terug verkocht aan de gemeenten, een andere kazerne was eerder al terug overgegaan. Het moment van de overdracht van de laatste kazerne aan de gemeente is nog onduidelijk. De totale omvang van de vaste activa bedroeg eind 2024 circa € 40,8 miljoen.

De financieringsbehoefte kan worden gedekt door langlopende leningen, kasgeldleningen en bankkredieten en de inzet van reserves. In de afgelopen jaren is vooral gebruik gemaakt van langlopende leningen en de inzet van reserves. In de komende jaren zal de VNOG voor vervanging van het brandweermaterieel en de herfinanciering van aflossingen regelmatig nieuwe leningen gaan aantrekken op de momenten dat dit nodig wordt geacht. VNOG heeft ter voorkoming van het risico op rentestijging van aan te trekken financiering, in 2024 voor € 42 miljoen aan leningen vastgelegd te storten in de jaren 2024 t/m 2026. Met deze financiering kan onder andere de aanschaf van de 75 nieuwe blusvoeruigen worden betaald. Voor het resterende deel van de nog aan te trekken financiering blijft VNOG een renterisico lopen.

Schatkistbankieren

Decentrale overheden moeten schatkistbankieren. Schatkistbankieren houdt in dat financiële middelen die door VNOG worden aangehouden op bankrekeningen boven een bepaald bedrag worden afgeroomd en via een rekening-courant verhouding ten gunste van de Nederlandse schatkist worden gebracht. Hierdoor hoeft de Nederlandse staat minder geld te lenen op de financiële markten en zal de staatsschuld afnemen. Decentrale overheden krijgen op deposito's een rente vergoed die gelijk is aan de rentes die de Nederlandse staat betaalt op leningen die ze op de markt aangaat. Vanaf 2022/2023 wordt er weer meer rente vergoed voor de aangehouden rekening-courant tegoeden waaronder ook de tegoeden in de schatkist. Voor 2026 zal het drempeelbedrag voor het aanhouden van tegoeden buiten de schatkist voor VNOG rond de € 1.500.000 bedragen.

Risicobeheer

Om de risico's van financiering zoveel mogelijk te beperken zijn er twee normen die gerapporteerd moeten worden: de kasgeldlimiet en de renterisiconorm.

Kasgeldlimiet

Bij het behouden van liquiditeit en het financieren van activa wordt, waar dat mogelijk is, gebruik gemaakt van kortlopende geldleningen. Dit heeft twee voordelen:

1. er kan snel worden ingespeeld op schommelingen in de financieringsbehoefte en
2. het is een relatief goedkope financieringsvorm.

Tegenover deze voordelen staat echter het nadeel van de korte rentevastheid (renterisico). Om dat risico te beperken wordt in de wet FIDO aangegeven dat als uitgangspunt geldt dat langlopende investeringen langlopend gefinancierd moeten worden. Hiermee wordt voorkomen dat als gevolg van renteontwikkelingen op de geldmarkt er problemen in de begroting zullen gaan ontstaan.

Daarnaast is er een kasgeldlimiet ingesteld. Daarmee worden de decentrale overheden gedwongen zich niet te veel te laten leiden door de voordelen van kortlopende financiering. De kasgeldlimiet bepaalt de maximale omvang van de externe korte geldpositie. Deze zogenaamde netto vlottende schuld mag op bepaalde peildata maximaal 8,2% bedragen van het totaal van de begroting van VNOG. De totale omvang van de programmabegroting van VNOG bedraagt in 2026 ruim € 80 miljoen. De kasgeldlimiet bedraagt daarmee afgerond € 6,5 miljoen. Door tijdig en in voldoende mate langlopende leningen af te sluiten, zal voorkomen worden dat de kasgeldlimiet te lang, dat wil zeggen meer dan twee achtereenvolgende kwartalen, wordt overschreden.

Renterisiconorm

De renterisiconorm beperkt het renterisico op de vaste schuld. Deze norm bepaalt dat tot maximaal 20% van het begrotingstotaal van het betreffende dienstjaar, aan leningen in aanmerking mag komen voor aflossing of renteherziening. De vaste schulden die VNOG kent bestaat uit leningen ter financiering van de onroerende en roerende activa. Zij variëren in looptijd van 10 tot 15 jaar. VNOG heeft ter financiering van vervangingsinvesteringen voor materieel, materiaal en apparatuur extra leningen aangetrokken in 2024. Bij de bepaling van de looptijd van de nieuw af te sluiten leningen en hun vaste aflossings- en renteherzieningsmomenten, zal met de renterisiconorm rekening worden gehouden.

Onderstaand is de informatie inzake het renterisico weergegeven zoals door de modelstaat B van de Uitvoeringsregeling Financiering Decentrale Overheden wordt vereist. Uit deze staat blijkt dat VNOG ruim binnen de kaders van de renterisiconorm blijft.

Jaar	2026	2027	2028	2029
Berekening norm				
Begrotingstotaal 1)	83.500.000	89.000.000	90.000.000	90.000.000
Percentage	20%	20%	20%	20%
Renterisiconorm	16.700.000	17.800.000	18.000.000	18.000.000
Renteherzieningen	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
Aflossingen:				
Lening BNG - 15 jaar - 40110312	166.667	166.667	166.667	166.667
Lening BNG - 10 jaar - 40110766	500.000	0	0	0
Lening BNG - 10 jaar - 40111179	300.000	300.000	0	0
Lening BNG - 10 jaar - 40111678	600.000	600.000	600.000	0
Lening BNG - 10 jaar - 40111883	400.000	400.000	400.000	0
Lening BNG - 10 jaar - 40112457	400.000	400.000	400.000	0
Lening BNG - 15 jaar - 40117375	600.000	600.000	600.000	600.000
Lening BNG - 15 jaar - 40117376	800.000	800.000	800.000	800.000
Lening NWB - 15 jaar - 40426	600.000	600.000	600.000	600.000
Lening NWB - 15 jaar - 40427 (v.a. 2/1/26)		800.000	800.000	800.000
Aan te trekken in 2025 € 20 miljoen	1.333.333	1.333.333	1.333.333	1.333.333
Aan te trekken in 2026 € 13 miljoen		866.667	866.667	866.667
Aan te trekken in 2027 € 3 miljoen			200.000	200.000
Renterisico	6.450.000	6.866.667	6.766.667	5.366.667
Ruimte onder rente risiconorm	10.250.000	10.933.333	11.233.333	12.633.333

Renteberekening begroting

Voor de kapitaalslasten hoeft in de begroting 2026 geen rekening meer worden gehouden met een specifieke rentetoerekening voor kazernes, zoals daarvan in voorgaande jaren wel sprake was i.v.m. met de daarvoor specifiek aangetrokken leningen. Voor alle investeringen wordt een (omslag)rentepercentage van 1,70% gehanteerd.

Rentetoerekening begroting 2025 * € 1.000		
De externe rentelasten over de korte en lange financiering	€	1.361
De externe rentebaten	€	
Saldo rentelasten en rentebaten	€	1.361
Aan taakvelden toe te rekenen externe rente	€	1.361
Aan taakvelden toegerekende rente, gemm.1,7%	€	-1.361
Renteresultaat op het taakveld Treasury	€	0

De geprognostiseerde boekwaarde van de activa die integraal wordt gefinancierd over 2026 bedraagt circa € 80 mln. De aan de programma's toegerekende rente bedraagt 1,7% over genoemde boekwaarde en komt uit op circa € 1.360.000.

5.5. Bedrijfsvoering

Inleiding

De paragraaf Bedrijfsvoering is een voorgeschreven onderdeel en is bedoeld om de bedrijfsvoering toe te lichten. In de VNOG-begroting is het separate programma 'Bedrijfsvoering' opgenomen, zie hoofdstuk 3. In hoofdstuk 3 staan de beleidsdoelen en (reguliere) activiteiten van de afdeling Bedrijfsvoering. In de paragraaf Bedrijfsvoering wordt ingegaan op diverse andere onderdelen van de bedrijfsvoering en ontwikkelingen hierop.

Vastgoed en Facilitair

Per 2023 voert VNOG bepaalde facilitaire taken in de kazernes uit, zoals vastgelegd in de 'Regeling Demarcatie' die is afgesloten tussen de colleges en het AB. De Regeling geeft aan welke partij (gemeente of VNOG) voor welke facilitaire c.q. huisvestingstaak in de kazernes verantwoordelijk is. De gemeente is (en blijft) de gebouweigenaar, terwijl VNOG de opstal gebruikt. De kosten voor VNOG worden via twee verschillende financiële werkwijzen met de gemeenten verrekend: een deel van de kosten (van specifiek gemarkeerde taken) wordt bij de 22 gemeenten gezamenlijk in rekening gebracht via het reguliere verdeelmodel. Het andere deel van de kosten (de facilitaire kosten) wordt vier jaar (2023 t/m 2026) per individuele gemeente afgerekend, waarbij de eindafrekening plaatsvindt op basis van de werkelijke kosten. Deze individuele verrekening heeft dan geen effect op de andere gemeenten.

De Regeling bevat naast de taakverdeling ook de afspraak dat de gemeenten de panden uiterlijk 1 januari 2025 op orde zouden brengen qua Arbo-vereisten en voorzieningen, waarbij wel rekening wordt gehouden met beschikbare faciliteiten in de buurt van de kazernes en eventuele al lopende/geplande nieuw- of verbouwtrajecten. Waar nodig vindt in 2026 met betreffende gemeenten nader overleg plaats rondom deze Arbo-vereisten/-voorzieningen, daar waar ze nog niet voor 1-1-2025 gerealiseerd waren, omdat er bijvoorbeeld verbouwingen aan zaten te komen.

Conform de Regeling is er een periodiek overleg met de gebouwbeheerders om zaken af te stemmen. Dit overleg gaat ook in 2026 weer door. Te bespreken punten zijn onder andere de algehele stand van zaken, de samenwerking, lopende kwesties, komend onderhoud, nieuw- en verbouw en duurzaamheidsmogelijkheden. VNOG is steeds nauw betrokken bij deze onderwerpen die de gebouweigenaren (gemeenten) uitvoeren.

Een overzicht van de voornaamste nieuw- en verbouwprojecten in 2026:

Start/lopende nieuwbouwprojecten in 2026:	Nieuwbouw 1-post Apeldoorn Nieuwbouw Terwolde Nieuwbouw Oene
Lopende verbouwprojecten die doorlopen in 2026 en/of in 2026 worden afgerond:	Renovatie kazerne Nunspeet Verbouw Barchem Verbouw Gorssel Verbouw Laren Verbouw Lochem
Lopende nieuwbouwprojecten die doorlopen in 2026 en/of in 2026 worden afgerond:	Nieuwbouw Voorst

Eén van de lopende nieuwbouwtrajecten is de nieuwe één-post in Apeldoorn. Deze nieuwe brandweerpost vervangt drie andere posten in het stedelijk gebied van Apeldoorn en hier wordt ook een kantoorfunctie van VNOG in ondergebracht, als waar mogelijk ook andere functionaliteiten op het gebied van veiligheid, zodat een breed veiligheidscentrum kan ontstaan. Dit is een

groot project dat qua voorbereidingen al enige jaren loopt. De oplevering van de nieuwbouw is voorzien in 2027. VNOG trekt samen op met de gemeente Apeldoorn, die bouwheer is.

VNOG heeft in 2023/2024 in twee stappen de voormalige kantoorlocatie aan de Europaweg in Apeldoorn verlaten, omdat de eigenaar (politie) zelf de ruimtes nodig had. Begin 2025 was de kantoorlocatie Europaweg volledig verlaten. De teams/afdelingen zijn tijdelijk verspreid over bestaande andere kantoorlocaties van VNOG (door inschikken), medewerkers werken voor een deel vanuit huis en er wordt waar nodig gebruik gemaakt van externe locaties. Daarnaast zijn een paar teams en de crisisruimten van het multi-actiecentrum (het centrale knooppunt bij het bestrijden van een crisis) begin 2025 verhuisd naar een tijdelijk pand aan de Molenmakershoek 14 te Apeldoorn (in bezit van de gemeente Apeldoorn). Dit pand is gelegen náást de toekomstige nieuwe 1-post van Apeldoorn, dat de definitieve locatie zal worden. De crisisruimten moeten beschikken over eigen (beveiligde) dataverbindingen en noodstroom, die hier zijn gerealiseerd voor de tijdelijke locatie. Door te verhuizen naar een pand náást het toekomstige pand, kunnen deze verbindingen straks worden doorgetrokken naar het nieuwe pand. Zo is een optimale inzet van middelen bereikt.

Deze tijdelijke situatie van verspreid werken is niet ideaal, maar voor een overzienbare periode acceptabel, in afwachting op de nieuwe één-post van Apeldoorn. Er is hierbij ook in 2026 net als in voorgaande jaren blijvende aandacht of de taakuitvoering door deze tijdelijke huisvesting geen problemen ondervindt, alsmede voor het sociale aspect, nu de medewerkers her en der verspreid werken. Waar nodig worden maatregelen genomen als er zich problemen voordoen.

Duurzaamheid

De wereld staat voor een grote uitdaging om de leefbaarheid op onze planeet te behouden. In december 2021 heeft het algemeen bestuur een duurzaamheidsvisie voor VNOG vastgesteld die in 2022 is uitgewerkt in een duurzaamheidstrategie. De ambitie van VNOG is om de landelijke eisen te volgen en daar waar zich kansen voordoen, nog een stap verder te zetten, mits de (financiële) mogelijkheden dat toestaan en VNOG haar wettelijke kerntaken kan blijven uitvoeren.

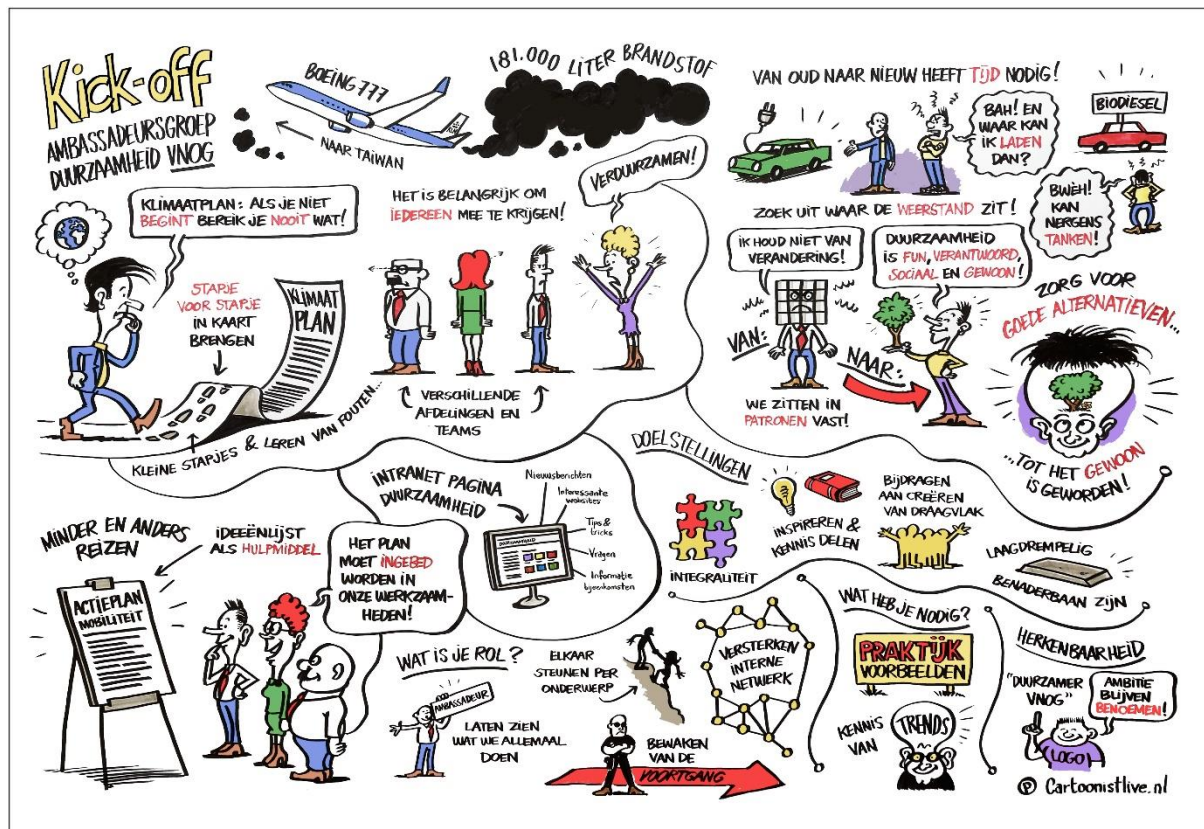
De strategie en visie zijn uitgewerkt in een Klimaatplan. Gedurende die uitwerking is overigens ondertussen niet stil gezeten en zijn waar mogelijk alvast stappen gezet. In november 2024 heeft het AB het Klimaatplan behandeld. Vele beoogde acties in het Klimaatplan zijn al gedekt in de bestaande begroting. Maar niet voor alle acties waren middelen beschikbaar. Het AB heeft daarom een storting gedaan in de duurzaamheidsreserve. Via de duurzaamheidsreserve kunnen deze aanvullende kosten in de opstartfase worden gedragen, zodat er tempo kan worden gemaakt.

In het Klimaatplan staan de acties binnen de thema's inkoop, vastgoed, facilitair, mobiliteit, gedrag en VNOG specifieke activiteiten. De uitdaging is het verminderen van de CO₂-uitstoot. De belangrijkste thema's waarop de meeste winst te behalen valt, zijn 'vastgoed' en 'mobiliteit'.

Een groot deel van de uitstoot komt van het vastgoed. Dit is in bezit van de gemeenten. Acties op dit gebied liggen daarom primair bij de gemeenten (die ook zelf een opgave hebben voor het verduurzamen van gemeentelijke vastgoed) en gaan altijd in nauwe afstemming met de gemeenten. De diverse nieuwbouw- en verbouwtrajecten komende jaren bieden daarbij een extra kans om stappen te zetten.

Bij de reductie op het thema 'mobiliteit' gaat het o.a. om de elektrificatie van het wagenpark, met op dit moment focus op de dienstauto's en -bussen (inclusief laadpalen op de locaties), omdat een betaalbaar en voor onze omstandigheden bruikbaar elektrisch alternatief voor de grotere brandweervoertuigen momenteel in de markt nog niet voorhanden is.

Zoals in het Klimaatplan beschreven is er een organisatiebrede ambassadeursgroep ingesteld die assisteert bij de uitrol van het Klimaatplan. De volgende overzichtsplaat is door deze ambassadeursgroep opgesteld:

In 2026 zal VNOG de acties uit het Klimaatplan van de jaarschijf 2026 oppakken en eventuele resterende acties uit eerdere jaarschijven afronden. Een aantal belangrijke geplande acties voor 2026 zijn: het vergroenen van de terreinen, verdere verdiepingsslag op de energiemonitoring locaties VNOG, nog breder uitrollen van het gebruik van HVO-100 (bio-diesel) voor de voertuigen die (nog) niet geëlektrificeerd kunnen worden, op basis van data uit een fleet-managementsysteem (actuele vervoersbewegingen) optimaliseren inrichting en positionering van het wagenpark.

In de reguliere P&C-documenten zal de voortgang van het Klimaatplan worden gerapporteerd. Elk jaar wordt er een nieuwe CO₂ voetafdruk opgesteld en wordt er verantwoording aan het MT VNOG afgelegd over de genomen acties en de CO₂ reducties.

Vennootschapsbelasting

Voor de aangifte vennootschapsbelasting wordt de benodigde informatie aangeleverd aan het accountantskantoor dat de jaarrekening voor VNOG controleert. Verwachting is dat de aangifte voor 2026 nihil is.

Ramingsgrondslagen budget kapitaallasten

Het budget voor kapitaallasten berust op de volgende ramingsgrondslagen:

- Het MJIP (meerjarig investeringsprogramma) voor de aan te vragen vervangingsinvesteringen.
- De staat van investeringen (investeringen die gereed zijn, waarop wordt afgeschreven).
- De overlopende investeringen uit voorgaande dienstjaren.
- De investeringen zijn onderscheiden naar vervanging en uitbreiding.
- De verdeling van investeringen over de jaarschijven 2026 tot en met 2029 is bepalend voor het jaar waarvoor (in de begroting) de kredieten worden aangevraagd. Na het beschikbaar stellen van het krediet worden verplichtingen aangegaan (bijvoorbeeld door het starten van een aanbestedingsprocedure).
- Er is gerekend met toevoegingen en onttrekkingen aan de egalisatiereserve conform het vastgestelde beleid.
- De afschrijvingstermijnen zijn opnieuw vastgesteld per 1 januari 2019. Over materieel/materiaal investeringen wordt lineair afgeschreven conform het beleid.
- Er wordt bij investeringen 1,7 % rente berekend over de boekwaarde aan het begin van het jaar plus de helft van de voorgenomen investeringen in het begrotingsjaar.
- De voorgenomen investeringen zijn geraamd inclusief prijsindex en BTW. Er wordt geen generieke indexering toegepast. Wel wordt rekening gehouden met reëel verwachte (toekomstige) prijsontwikkelingen.
- De kapitaallasten tenslotte, zijn geraamd na verwerking van bovenstaande punten, uitgaande van 100% van zowel de bestaande boekwaarden als de voorgenomen investeringen.

In de voorliggende meerjarenbegroting is het materieel spreidingsplan opgenomen voor wat betreft de huidige planning van de vervanging van de voertuigen. Na de aanbesteding van het in het kredietenoverzicht genoemde materiaal en materieel, kunnen de geraamde bedragen in het investeringsprogramma aan de uitkomsten van de aanbesteding worden aangepast. Navolgende tabel geeft de geraamde ontwikkeling van de kapitaallasten weer (bij de Kadernota 2027-2030 wordt de doorrekening (opnieuw) geactualiseerd):

Programma	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029
Risico- en crisisbeheersing	2.000	2.000	0	0
Brandweerzorg	8.733.000	10.586.000	10.279.000	10.109.000
GHOR	16.000	49.000	48.000	58.000
Bedrijfsvoering	1.280.000	1.494.000	1.549.000	1.790.000
	10.031.000	12.131.000	11.876.000	11.957.000
Mutaties egalisatiereserve afschrijvingen				
Toevoeging				
Onttrekking	3.944.000	6.054.000	5.783.000	5.864.000
Rente en afschrijving exclusief MKON en kazerne	6.087.000	6.077.000	6.093.000	6.093.000
MKON	32.000	35.000	54.000	53.000
Bijdrage 4 veiligheidsregio's	-23.900	-26.100	-40.300	-39.500
Bijdrage VNOG	8.100	8.900	13.700	13.500
Kazerne Vosselmanstraat	49.000	48.000		
Bijdrage gemeente Apeldoorn	-49.000	-48.000	0	0
Kazerne Doetinchem	219.000	219.000	219.000	177.000
Bijdrage gemeente Doetinchem	-219.000	-219.000	-219.000	-177.000
Kazernes	0	0	0	0

Ramingsgrondslag personeelskosten

De ramingsgrondslag voor de personeelsbegroting is de formatie, waarbij wordt gerekend met de laatste bekende gegevens uit het arbeidsvoorwaardenakkoord veiligheidsregio's, werkgeverslasten e.d. en de laatste trede van de functionele schaal (salarispeil 01-05-2024). Op het moment van opstellen van deze begroting wordt er onderhandeld over een nieuw arbeidsvoorwaardenakkoord per 1 augustus 2025.

Innovatie

Innovatie is een belangrijk onderwerp voor VNOG en op alle afdelingen vinden innovatieve ontwikkelingen plaats, zie hiervoor ook hoofdstuk 3 bij de respectievelijke programma's. Nieuwe risico's en de snel veranderende werkelijkheid stellen andere eisen aan VNOG en vragen om flexibiliteit, veerkracht, nieuwe (advies) vaardigheden en innovatieve oplossingen. Er valt hierbij te denken aan de klimaatverandering, energietransitie, digitale veiligheid, nieuwe vereisten uit de Omgevingswet. VNOG bereidt haar medewerkers hierop voor en investeert steeds in (nieuwe en bestaande) samenwerkingen, zoals met het landelijke NIPV, andere veiligheidsregio's (zeker die in Oost-5), gemeenten, private partijen. Een paar innovaties op de Opgaven ter illustratie:

- Opgave 0. Het voorkomen, beperken en bestrijden: implementatie van nieuwe bekapping voor de brandweer met innovatieve blusmiddelen met een veiliger, groter en effectiever koelend vermogen, integratie van kunstmatige intelligentie en drones en data-analyse ter verbetering van brandbestrijding en reddingsoperaties, interregionale en nationale samenwerking op het thema natuurbrandbeheersing en -bestrijding om op een innovatieve wijze kennis en vaardigheden verder uit te bouwen en zaken samen op te pakken (kenniscentrum).
- Opgave 1. Zelfredzaam & risicobewust: op basis van analyse van risico- en doelgroepen en gedragswetenschap (kennis over gedrag(sverandering) innovatieve projecten / campagnes / gedragsinterventies uitvoeren, verstevigen netwerk rondom gedrag en veiligheid en kansen benutten om met meer partners samen te werken bij campagnes.
- Opgave 2. Vakbekwaam & deskundig: implementatie van het nieuwe multi oefenbeleidsplan waarin innovaties (zoals AI) zijn meegenomen, gebruik van bodycams bij de brandweer ter vergroting van het lerend vermogen, versterken (advies) vaardigheden van adviseurs gericht op het toepassen van de nieuwe risicogerichte advisering en op actuele nieuwe thema's, monitoren bevolkingszorg met innovatieve tool, nieuwe samenwerkingsvormen met externe partijen op basis van de proef uit 2025.
- Opgave 3. Sterke informatiepositie: betere voorbereiding van de brandweer op informatie gestuurd werken door samenwerking met partijen uit onderwijs en bedrijfsleven en overheid (project), gebruik innovatieve Business-Intelligence-tools gevuld met eigen gegevens / gegevens van netwerkpartners, die na verwerking zichtbaar worden gemaakt in dashboards voor leidinggevend, doorontwikkeling VIK, project witte informatiebron Oost-5, waarmee permanente monitoring van het geneeskundig beeld en de actuele beschikbaarheid van acute zorg mogelijk wordt.
- Opgave 4. Een gezonde financiële basis en betrokken medewerkers: versterken gebruik BI-tools voor monitoring bedrijfsvoering, uitvoeren nieuwe programma's rondom vitaliteit, duurzame inzetbaarheid, etc. op basis van de strategische personeelsplanning en het arbeidsmarktbeleid.

Privacy en security

In 2026 zal VNOG verdere stappen zetten in het verder verhogen van het volwassenheidsniveau voor zowel gegevensbescherming (Privacy) als informatieveiligheid (Security), in vervolg op het

Actieplan BIO AVG⁶. VNOG houdt hierbij rekening met en geeft uitwerking aan landelijke ontwikkelingen op deze twee terreinen.

Het continu blijven investeren in Informatieveiligheid is van cruciaal belang voor de continuïteit en betrouwbaarheid van onze organisatie. In een tijdperk waarin cyberdreigingen steeds geavanceerder en frequenter worden, is het essentieel om proactieve maatregelen te blijven nemen om onze gegevens en systemen te beschermen. Door te investeren in geavanceerde beveiligingstechnologieën, het trainen van personeel in best practices en het implementeren van robuuste beveiligingsprotocollen, kunnen we de risico's aanzienlijk verminderen. Bovendien draagt een sterke Informatieveiligheid bij aan de digitale weerbaarheid van de organisatie en het vertrouwen van onze burgers en ketenpartners.

Voor het terrein Security is de komst van belang van nieuwe Europese regelgeving, die is bedoeld om de cyberbeveiliging en de weerbaarheid van essentiële diensten in EU-lidstaten te verbeteren, waaronder de NIS2-richtlijn (die zich richt op digitale (cyber) risico's voor netwerk- en informatiesystemen) en de CER-richtlijn (die zich richt op de bescherming van organisaties tegen fysieke dreigingen, zoals de gevolgen van (terroristische) misdrijven, sabotage en natuurrampen). Voor de informatiebeveiliging wordt het steeds belangrijker om Security by Design toe te passen. Dit betekent dat bij de ontwikkeling en onboarding van nieuwe systemen in een vroeg stadium met de security-eisen rekening wordt gehouden.

Ook dient VNOG rekening te houden met de gevolgen van de verwachte landelijke vitaal-verklaring van de processen van de veiligheidsregio's. De eisen die aan organisaties en daarmee ook aan veiligheidsregio's worden gesteld als het gaat om privacy en security worden verder aangescherpt, mede in het licht van steeds toenemende cyberdreigingen.

Voor het terrein van de gegevensbescherming wordt het steeds belangrijker om Privacy by Design toe te passen, vergelijkbaar met Security by Design voor informatiebeveiliging. Privacy by Design houdt in dat in een vroeg stadium, bij de ontwikkeling van producten en diensten, zowel technisch als organisatorisch, een zorgvuldige omgang met persoonsgegevens wordt afgedwongen. Dit brengt risico's vooraf in beeld waardoor achteraf geen reparatie hoeft plaats te vinden. De inzet van DPIA's (Data Protection Impact Analyse) in samenhang met het beheer van het verwerkingsregister hoort daarbij.

⁶ BIO: Baseline Informatiebeveiliging Overheid. AVG: Algemene Verordening Gegevensbescherming

5.6. Verbonden partijen

Inleiding

Een Verbonden Partij is een privaot- of publiekrechtelijke organisatie waarin VNOG een financieel en een bestuurlijk belang heeft. Er is sprake van een financieel belang als VNOG aansprakelijk is bij het niet nakomen van de verplichtingen door de rechtspersoon. Er is sprake van een bestuurlijk belang als VNOG vertegenwoordigd is in het bestuur van de rechtspersoon of zeggenschap daarin kan uitoefenen.

Gelet op deze kwalificaties heeft VNOG geen verbonden partijen. VNOG heeft wel bestuurlijke of financiële belangen bij de volgende partijen: de Werkgeversvereniging Samenwerkende Veiligheidsregio's (WVSV), de Stichting Risicobeheer en Waarborgfonds Veiligheidsregio's, het Nederland Instituut Publieke Veiligheid (NIPV), de Stichting Brandweeropleidingen Gelderland Overijssel (BOGO), het Veluws Bosbrandweer Comité (VBC) en de Samenwerkingsregeling Incidentbestrijding IJsselmeergebied (SAMIJ).

Werkgeversvereniging Samenwerkende Veiligheidsregio's (WVSV)

De WVSV is een vereniging van de 25 veiligheidsregio's. De voorzitters van de veiligheidsregio's vormen de ledenvergadering. Het bestuur van de WVSV kent vijf zetels en bestaat uit bestuurders uit veiligheidsregio's. Het bestuur vormt tevens de onderhandelingsdelegatie, ondersteund door een vertegenwoordiging vanuit de Raad Commandanten en Directeuren Veiligheidsregio (RCDV), onder andere de directeur van VNOG. De WVSV wordt op het gebied van bedrijfsvoeringtaken ondersteund door het Nederlands Instituut Publieke Veiligheid, NIPV.

De WVSV is vanaf januari 2022 aan de slag om namens de besturen van de veiligheidsregio's te onderhandelen met de werknemersorganisaties en afspraken te maken over de arbeidsvoorwaarden voor het personeel van de veiligheidsregio's. De WVSV heeft hiermee het werk van de brandweerkamer van de VNG overgenomen. De WVSV is verantwoordelijk voor de arbeidsvoorwaarden van ca. 28.000 medewerkers, waaronder beroeps en vrijwillig brandweerpersoneel.

Stichting Risicobeheer Veiligheidsregio's en Stichting Waarborgfonds Veiligheidsregio's

De Stichting Risicobeheer is een gezamenlijk expertisebureau waarmee de veiligheidsregio's collectief een ongevallenverzekering kunnen inkopen en deze schades kunnen afwikkelen. De Stichting Waarborgfonds is bedoeld voor het in gezamenlijkheid dragen van niet-verzekerbare risico's. De stichtingen zijn met name van belang voor het meedenken in de complexe zaken, het uniformeren van alle aanspraken binnen alle veiligheidsregio's, begeleiden van aanbestedingen en het afdekken van risico's welke we niet willen of kunnen verzekeren.

Nederlands Instituut Publieke Veiligheid (NIPV)

Het NIPV is een bij wet opgericht zelfstandig bestuursorgaan (ZBO). Een ZBO is een bestuursorgaan van de centrale overheid dat bij de wet, krachtens de wet bij algemene maatregel van bestuur of krachtens de wet bij ministeriële regeling met openbaar gezag is bekleed, en dat niet hiërarchisch ondergeschikt is aan een minister. De positie van het NIPV is vastgelegd in de Wet veiligheidsregio's. De 25 voorzitters van de veiligheidsregio's vormen samen het algemeen bestuur van het NIPV. Het bestuur is verantwoordelijk voor alle taken en werkzaamheden die het NIPV uitvoert in het kader van de Wet veiligheidsregio's. Het bestuur stelt jaarlijks de begroting met bijbehorend jaarplan, de jaarrekening en het jaarverslag vast en eens per vier jaar een meerjarenbeleidsplan. Hiermee bepaalt het bestuur de ambitie van het NIPV. Ook is het bestuur verantwoordelijk voor concrete zaken als het certificeren van aanbieders van brandweeropleidingen. In de kaderwet ZBO's wordt geregeld dat het besluit tot vaststelling van de begroting de

goedkeuring behoeft van de Minister. Eveneens wordt geregeld dat het besluit tot vaststelling van de jaarrekening de goedkeuring van de Minister behoeft. Indien gedurende het jaar aanmerkelijke verschillen ontstaan of dreigen te ontstaan tussen de werkelijke en de begrote baten en lasten dan wel inkomsten en uitgaven, doet een ZBO daarvan onverwijld mededeling aan de Minister.

Stichting Brandweeropleidingen Gelderland Overijssel (BOGO)

De BOGO ontwikkelt en verzorgt brandweeropleidingen in opdracht van zes veiligheidsregio's. Het algemeen bestuur bestaat uit drie burgemeesters en de zes regionaal commandanten/directeuren van de aangesloten veiligheidsregio's. In principe is de stichting zelf aansprakelijk voor de schulden die worden gemaakt. De bijdrage aan de BOGO is direct gekoppeld aan het soort en aantal afgenomen opleidingen.

Veluws Bosbrandweer Comité (VBC)

De stichting het Veluws Brandweer Comité (VBC) is opgericht in 1951. Het VBC is een samenwerkingsverband van 20 gemeenten op de Veluwe met als doelstellingen:

- Het voorkomen en beperken van bos- en natuurbranden op de Veluwe;
- Het verrichten van alle verdere werkzaamheden die met het vorenstaande in de ruimste zin verband houden of daartoe bevorderlijk kunnen zijn.

De stichting tracht haar doel onder meer te verwezenlijken door het organiseren en coördineren van een systeem van detectie (onder meer via vliegtuigen, drones en meetapparatuur) van bos- en natuurbranden. De deelnemende gemeenten in het VBC behoren tot het werkgebied van Veiligheids- en Gezondheidsregio Gelderland Midden (VGGM) en VNOG. De deelnemende gemeenten zijn: Apeldoorn, Arnhem, Barneveld, Brummen, Ede, Elburg, Epe, Ermelo, Harderwijk, Hattem, Heerde, Nunspeet, Oldebroek, Putten, Renkum, Rheden, Rozendaal, Scherpenzeel, Voorst en Wageningen.

Samenwerkingsregeling Incidentbestrijding IJsselmeergebied (SAMIJ)

De SAMIJ is een netwerk-samenwerking. Het doel van dit netwerk is het borgen van een adequaat functionerende incidentbestrijding in het IJsselmeergebied als samenhangend risicowatersysteem. In dit netwerk zijn veel partijen actief en betrokken. Partijen met allen een eigen rol en taak in de incidentbestrijding. Daarom zijn er samenwerkingsafspraken gemaakt tussen de veiligheidsregio's en waterschappen rondom het IJsselmeergebied en Rijkswaterstaat, de KNRM, Reddingsbrigade Nederland, de Kustwacht en de Nationale Politie. Het IJsselmeergebied bestaat uit het IJsselmeer en het Markermeer, IJmeer, de Gouwzee en de Randmeren, inclusief het Zwartemeer. De SAMIJ richt zich hierbij op de bovenregionale bestuurlijke- en operationele afstemming om een effectieve en efficiënte samenwerking te borgen voor incidentbestrijding in het IJsselmeergebied.

5.7. Openbaarheidsparaagraaf

Inleiding

De Wet open overheid (Woo) is op 1 mei 2022 in werking getreden en verplicht een bestuursorgaan tot actieve en passieve openbaarmaking van informatie. Op grond van artikel 3.5 (van de Woo) is een bestuursorgaan verplicht om jaarlijks in de begroting en de jaarrekening aandacht te besteden aan de beleidsvoornemens en uitvoering van de Woo. In deze paragraaf wordt op hoofdlijnen een beschrijving gegeven van de activiteiten die worden uitgevoerd in 2026 op de thema's actieve en passieve openbaarmaking en verbetering van de informatiehuishouding.

Actieve openbaarmaking voor de verplichte categorieën documenten (artikel 3.3 Woo)

Onder actieve openbaarmaking vallen de activiteiten om de wettelijk verplichte informatie actief openbaar te maken en daarnaast een inspanningsverplichting om andere informatie (buiten de 17 verplichte categorieën, waarvan er voor VNOG 12 van toepassing zijn) op eigen initiatief openbaar te maken. Momenteel worden vanuit de verplichte categorieën de volgende gegevens gepubliceerd conform de wettelijke eisen: 1. Algemeen verbindende voorschriften; 2. Overige besluiten van algemene strekking; 3. Organisatie en werkwijze; 4. Bereikbaarheidsgegevens. Daarnaast publiceert VNOG op de eigen website de vergaderstukken van het algemeen bestuur (incl. ingekomen stukken) en de besluitenlijsten van het dagelijks bestuur. Volgens planning gaat in 2026 de plicht tot actieve openbaarmaking van de resterende categorie (beschikkingen) gelden, zodra die voor de 7 categorieën die voor 2025 waren voorzien, is gerealiseerd.

De inspanningsverplichting tot openbaarmaking voor andere documenten dan verplicht

Ten aanzien van de inspanningsverplichting om andere informatie actief openbaar te maken (art. 3.1 Woo) moet eerst helder worden welke ambitie VNOG daartoe heeft en zullen de landelijke ontwikkelingen rond de Woo-index gevolgd worden.

Verplicht platform voor actieve openbaarmaking (artikel 3.3.b Woo)

De openbaarmaking van de in de artikelen 3.3 en 3.3a genoemde documenten geschiedt elektronisch op een algemeen toegankelijke wijze via de Verwijsindex. Het is de bedoeling dat VNOG haar openbare informatie koppelt aan het platform, zodat iedere inwoner in de regio alle overheidsinformatie (van Nederland) via die plek kan vinden.

Passieve openbaarmaking (openbaarmaking op verzoek; hoofdstuk 4 Woo)

Passieve openbaarmaking is het openbaar maken van informatie n.a.v. een Woo-verzoek. Een dergelijk verzoek zal volgens de geldende regels uit de Woo worden afgehandeld.

De informatiehuishouding (Hoofdstuk 6 Woo)

Voor de verbetering van de informatiehuishouding worden de ontwikkelingen landelijk en binnen de VNG gevolgd. Het verbeteren van de informatiehuishouding heeft voortdurend onze aandacht. VNOG geeft uitvoering aan de bepaling uit de (huidige) Archiefwet dat overheidsorganisaties documenten in goede, geordende en toegankelijke staat moeten brengen en bewaren, en zorg moeten dragen voor de vernietiging van de daarvoor in aanmerking komende archiefbescheiden. Dit krijgt ondermeer verder vorm met het inrichten van een nieuw Document management Systeem (DMS). In het kader van de Woo ligt er nadruk op de digitale archiefbescheiden.

Aanwijzing van een Woo-contactpersoon (artikel 4.7 Woo)

De Woo schrijft voor dat ieder bestuursorgaan één of meer contactpersonen heeft om vragen van burgers te beantwoorden over de beschikbaarheid van publieke informatie. Per 1 mei 2022 is bij VNOG een Woo- contactpersoon aangewezen.

5.8. Versterking crisisbeheersing en informatievoorziening (inzet BDuR-ophoging)

Inleiding

In de periode 2023 t/m 2026 verhoogt het Rijk stapsgewijs structureel de bijdrage aan de veiligheidsregio's. Dit betreft de BDuR (Brede Doeluitkering Rampenbestrijding). De doelstellingen achter deze ophoging van de BDuR zijn: versterking van crisisbeheersing (inclusief inbouwen/vergroten flexibiliteit) en versterking informatievoorziening (inclusief informatie-uitwisseling/samenwerking). Het zwaartepunt van de aanpak van recente en toekomstige crises bevindt zich namelijk op het bovenregionale, landelijke en nationale niveau; daar dienen de veiligheidsregio's, het Rijk en andere partners zich gezamenlijk beter op voor te bereiden.

Het Rijk heeft expliciet aangegeven dat de extra BDuR-middelen voor crisisbeheersing en informatievoorziening moeten worden ingezet en niet voor iets anders. De verhoging komt in vier tranches. De tranches voor 2023, 2024 en 2025 zijn uitgekeerd. In juni van elk jaar geeft het Rijk steeds definitieve duidelijkheid voor de tranche van het komende volgende jaar. Dus pas in juni 2025 wordt zeker of de laatste tranche (2026) wordt uitgekeerd en de plannen voor 2026 door- gang kunnen vinden. Dat is een belangrijk voorbehoud.

VNOG heeft in 2023 een meerjarig bestedingsplan opgesteld voor de totale (verwachte) BDuR-ophoging. In maart 2023 is dit plan door het AB vastgesteld en VNOG voert dit uit.

Nieuwe ontwikkeling: korting op BDuR

Eind 2024 werd duidelijk dat in de Rijksbegroting 2026 een structurele korting op de totale BDuR aan alle veiligheidsregio's is verwerkt van 10% (dus op 'reguliere' en 'opgehoogde' BDuR samen). Voor VNOG gaat het om een korting van € 1,1 mln. Het Veiligheidsberaad is landelijk in overleg met het Ministerie om te proberen deze korting af te wenden. De korting is onlogisch ge- let op dat het Rijk in 2023 juist is gestart met een stapsgewijze structurele ophoging van de BDuR. Bovendien vinden landelijk ook verkenningen plaats naar een mogelijke rol/taak voor de veiligheidsregio's in de weerbaarheidsversterkingsopgave van de samenleving. Een korting past daar niet bij.

Hangende de onzekerheid en wachtend op de landelijke besluitvorming heeft het AB op 12 december 2024 besloten om de jaarschijven 2025 en 2026 van het 'Bestedingsplan Ophoging BDuR' nog niet in uitvoering te nemen en voorlopig te bevriezen, om zo (tijdelijke) dekking voor de korting beschikbaar te hebben. Het zou immers onverstandig zijn om ons te committeren aan extra structurele uitgaven nu er onzekerheid bestaat over de structurele omvang van de ge- hele BDuR.

Mocht de korting toch wèl doorgaan, dan kan dit gevolgen hebben voor de ambities van VNOG, omdat dan een brede discussie moet plaatsvinden over taken en speerpunten van VNOG versus beschikbare middelen, waaronder de gemeentelijke bijdrage aan VNOG.

VNOG hoopt dat er snel meer duidelijkheid is en komt hier later op terug.

Uitvoering

Het eerder genoemde meerjarige 'Bestedingsplan Ophoging BDuR' is in 2023 in uitvoering geno- men. De onderwerpen in het bestedingsplan zijn over meerdere jaren opvolgend ingepland, zo- dat er een geleidelijke, op elkaar afgestemde opbouw plaatsvindt.

De acties in het kader van BDuR-ophoging worden in diverse afdelingen van VNOG uitgevoerd: in de afdeling RCB, in de afdeling GHOR en in de afdeling Bedrijfsvoering, alsmede wordt verbinding gelegd met de afdeling Brandweezorg. Er is ingezet op synergie over afdelings- en teamgrenzen heen. Door de doelen, activiteiten en middelen in deze separate paragraaf van de begroting op te nemen, kan de voortgang worden gemonitord. Daartoe zijn ook evaluatiemomenten voorzien, onder andere gedurende de reguliere rapportagemomenten in de P&C-cyclus. Zo kunnen plannen waar nodig worden bijgesteld, mocht de actualiteit (bijvoorbeeld de langdurige crisis die zich dan voordoet) daarom vragen.

De BDUR-ophoging versterkt de volgende Opgaven van VNOG:

0. Het voorkomen, beperken en bestrijden van incidenten, rampen en (langdurige) crises

1. Zelfredzaam en risicobewust
2. Vakbekwaam en deskundig
3. Sterke informatiepositie

Doelen van de BDuR-ophoging per Opgave

0. *Het voorkomen, beperken en bestrijden van incidenten, rampen en (langdurige) crises*

- a. VNOG is beter in staat om zich voor te bereiden op toekomstige (langdurige) rampen en crises en om deze te managen als ze zich voordoen, doordat de betrokken teams op sterkte zijn gebracht.
- b. Inwoners, bedrijven, mede-overheden en partners krijgen een handelingsperspectief voor, tijdens en na (langdurige) rampen en crises.

1. *Zelfredzaam en risicobewust*

- a. Vergroten van de zelfredzaamheid en het zelforganiserend vermogen van inwoners, bedrijven en instellingen met behulp van (innovatieve) risico- en crisiscommunicatie met als doel de weerbaarheid en veerkracht van de samenleving te verhogen.

2. *Vakbekwaam en deskundig*

- a. Vergroten van de kennis en vaardigheden van de betrokken medewerkers, door te investeren in capaciteiten, opleiden, trainen en oefenen.

3. *Sterke informatiepositie*

- a. Inrichten van een gegarandeerd Veiligheids Informatie Knooppunt (VIK) met 24/7 inzicht in een dynamisch risicobeeld dat de besluitvorming voor en tijdens crises ondersteunt en informatie uitwisselt met netwerkpartners (zowel bemensing VIK, als bemensing (technische) ondersteuning daarvan, als de onderliggende informatiesystemen).
- b. Bijdragen aan de landelijke gezamenlijke informatiepositie, waarvan de inrichting is neergelegd bij het NIPV (Nederlands Instituut Publieke Veiligheid) en het Rijk.
- c. Bijdragen aan de inrichting van 24/7 landelijke ondersteuning in coördinatie en informatie-management tussen veiligheidsregio's, Rijk en crisispartners, waarvan de inrichting is belegd bij het landelijke Knooppunt Coördinatie Regio's Rijk (KCR-2).

Activiteiten

De besteding van de vierde (tevens laatste) tranche van de BDuR-ophoging in 2026 volgt uit het meerjarige bestedingsplan dat in 2023 is gestart; de besteding sluit aan op de trajecten die in de voorgaande jaren zijn ingezet. Zoals hiervoor aangegeven: of deze activiteiten in 2026 kunnen worden uitgevoerd, hangt ervan af of de tranche 2026 wel wordt toegekend (juni 2025 duidelijkheid) en of de BDuR-korting per 2026 wel of niet definitief doorgaat en wat er besloten zal worden over hoe hier dan mee om te gaan. Zoals het AB besloten heeft op 12 december 2024, zijn

de activiteiten 2025 en 2026 uit het BDuR bestedingsplan hangende deze onzekerheid vooralsnog bevroren. De gevolgen van deze (tijdelijke) bevroering brengen we in beeld. Of de hierna beschreven acties in 2026 doorgang vinden, is op het moment van opstellen van deze begroting nog ongewis.

0. Het voorkomen, beperken en bestrijden van incidenten, rampen en crises

a. VNOG bereidt zich voor.

b. VNOG biedt handelingsperspectief.

RCB:

- breidt ondersteuning van gemeentelijke Bevolkingszorgprocessen verder uit;
- versterkt de Multi Operationele crisisorganisatie verder, in aansluiting op de stappen die in voorgaande jaren zijn gezet (o.a. doorontwikkeling scenariodenken en ontwikkeling kwaliteitszorgsysteem);
- versterkt de planvorming door een netwerk op te bouwen en in stand te houden, waaronder meer aandacht voor afstemming met buurregio's, landelijke afstemming maar ook grensoverschrijdend, bijv. in het kader van klimaatverandering, energietransitie en cyberveiligheid.

1. Zelfredzaam en risicobewust

- RCB en Bedrijfsvoering verzorgen de (regie en verbinding van) risico- en crisiscommunicatie, in aansluiting op de stappen die in voorgaande jaren hiervoor zijn gezet.

2. Vakbekwaam en deskundig

RCB:

- werkt samen met de GHOR, Brandweezorg en met de gemeentelijke Bevolkingszorg om te komen tot synergie en verdere onderlinge versterking;
- voorziet in een ketenoefening om de interactie tussen de teams te beoefenen;
- voorziet in trainingsmogelijkheden voor de flexibele schil die bij langdurige crises zou kunnen worden ingezet;
- stemt af met partners om te komen tot interregionale, landelijke en internationale oefeningen;
- ontwikkelt de oefeningen door naar een innovatief opleidingsprogramma;
- beheert, verrijkt en ontsluit een kennis- en oefenbank.

3. Sterke informatiepositie

RCB en Bedrijfsvoering:

- werken verder aan de inrichting van het informatieknooppunt (VIK), in aansluiting op de stappen die in voorgaande jaren hiervoor zijn gezet;
- leveren een bijdrage aan het Informatiegestuurde Veiligheidsbeeld Oost-5, in aansluiting op KCR2;
- voorzien in de technische ondersteuning van het VIK en de onderliggende systemen (o.a. datawarehouse), in aansluiting op de stappen die in 2023-2025 hiervoor zijn gezet;
- treffen een doorontwikkeling op de digitwin op de multi thema's (tool voor het informatieknooppunt VIK), in aansluiting op de stappen die in voorgaande jaren zijn gezet.

Middelen

	2026
	uitgaven
Programma bedrijfsvoering	
Loonkosten en bedrijfsvoeringskosten	625.500
Crisiscommunicatie	30.000
Programma risico- en crisisbeheersing	
Crisisorganisatie en vakbekwaamheid	115.700
Vicc/Risq	200.000
Loonkosten	1.030.000
Stelpost flexibel exploitatie budget	150.000
Programma GHOR	
Vakbekwaamheid	25.000
Loonkosten	56.000
totaal jaarschijven 2023 en 2024; 2025 en 2026 zijn bevroren	2.232.200

Bijlage 1. Kerngegevens

Aantal inwoners (per 1 januari 2024)

	Gemeente	Inwoners
1	Aalten	27.308
2	Apeldoorn	168.211
3	Berkelland	43.933
4	Bronckhorst	36.119
5	Brummen	21.286
6	Doetinchem	59.623
7	Elburg	23.906
8	Epe	33.168
9	Ermelo	27.856
10	Harderwijk	49.387
11	Hatterij	12.624
12	Heerde	19.226
13	Lochem	34.289
14	Montferland	36.873
15	Nunspeet	29.072
16	Oldebroek	24.281
17	Oost Gelre	29.969
18	Oude IJsselstreek	39.402
19	Putten	24.978
20	Voorst	25.377
21	Winterswijk	29.231
22	Zutphen	48.752
		844.871

Deze cijfers komen uit de definitieve CBS-gegevens van 1 januari 2024.

Bijlage 2. Gemeentelijke bijdragen 2026 en prognose 2027-2029

Het totaalbedrag aan gemeentelijke bijdrage voor 2026 is gebaseerd op de jaarschijf 2026 uit de voorgaande programmabegroting (2025) met daarbij opgeteld het effect van de Kadernota 2026.

Voor de verdeling van deze gemeentelijke bijdrage over de deelnemende gemeenten wordt het verdeelmodel gebruikt. Dit verdeelmodel is vastgelegd in de GR VNOG. Als verdeelsleutel geldt de procentuele verdeling tussen de gemeenten die gebaseerd is op de verhouding per gemeente van het in de algemene uitkering van het gemeentefonds opgenomen bedrag voor het cluster openbare orde en veiligheid/subcluster crisisbeheersing en brandweer. Het verdeelmodel is ingegaan per 2017 en wordt éénmaal per vier jaar herijkt. In 2024 heeft dan ook een herijking plaatsgevonden die is ingegaan vanaf 2025. De percentages van het verdeelmodel in navolgende tabel gelden dus tot en met 2028. In 2028 vindt weer een herijking plaats, zodat per 2029 het bijgestelde verdeelmodel van kracht kan worden.

In het meerjarenoverzicht is **geen** rekening gehouden met de effecten van de nog komende jaarlijkse Kadernota's (dat kan ook niet, want ze zijn nog niet verschenen). Dus onder andere de gebruikelijke nog komende jaarlijkse loon- en prijsindexen (die in de Kadernota's staan) zijn **niet** verwerkt in het meerjarenoverzicht. Ook **niet** verwerkt in het meerjarenoverzicht is het toevoegen van de facilitaire kosten (demarcatie bijlage 3) vanaf 2027 aan het verdeelmodel in plaats van het afzonderlijk per gemeente te verrekenen, zoals nu nog gebeurt.

Het meerjarenoverzicht toont **niet** de ontwikkeling van programma 8 (zie bijlage 3); programma 8 komt nog separaat per betreffende gemeente erbij.

Gemeente	%	Kadernota 2026	Voorgestelde bijdrage 2026	Prognose bijdrage 2027	Prognose bijdrage 2028	Prognose bijdrage 2029
Aalten	3,15%	61.872	1.829.900	1.924.501	1.972.411	1.972.411
Apeldoorn	20,91%	410.424	12.138.561	12.766.092	13.083.904	13.083.904
Berkelland	5,13%	100.578	2.974.646	3.128.427	3.206.309	3.206.309
Bronckhorst	4,46%	87.585	2.590.396	2.724.312	2.792.134	2.792.134
Brummen	2,49%	48.891	1.445.991	1.520.745	1.558.604	1.558.604
Doetinchem	6,89%	135.224	3.999.345	4.206.100	4.310.811	4.310.811
Elburg	2,68%	52.585	1.555.225	1.635.626	1.676.345	1.676.345
Epe	3,97%	78.003	2.306.997	2.426.263	2.486.665	2.486.665
Ermelo	3,35%	65.696	1.943.015	2.043.463	2.094.335	2.094.335
Harderwijk	5,73%	112.420	3.324.890	3.496.778	3.583.830	3.583.830
Hattem	1,38%	27.127	802.285	843.761	864.767	864.767
Heerde	2,07%	40.598	1.200.702	1.262.775	1.294.211	1.294.211
Lochem	4,51%	88.561	2.619.236	2.754.644	2.823.221	2.823.221
Montferland	4,33%	85.059	2.515.679	2.645.733	2.711.598	2.711.598
Nunspeet	3,26%	63.891	1.889.631	1.987.320	2.036.794	2.036.794
Oldebroek	2,65%	52.051	1.539.434	1.619.019	1.659.324	1.659.324
Oost Gelre	3,47%	68.118	2.014.634	2.118.785	2.171.533	2.171.533
Oude IJsselstreek	4,28%	84.082	2.486.785	2.615.345	2.680.454	2.680.454
Putten	2,89%	56.712	1.677.304	1.764.016	1.807.931	1.807.931
Voorst	2,82%	55.343	1.636.805	1.721.423	1.764.278	1.764.278
Winterswijk	3,41%	66.909	1.978.888	2.081.191	2.133.003	2.133.003
Zutphen	6,15%	120.690	3.569.469	3.754.001	3.847.457	3.847.457
	100%	1.962.420	58.039.820	61.040.320	62.559.920	62.559.920

Bijlage 3. Overzicht programma 8

Het programma 8 'Kazernes en overgangsrecht (individuele gemeenten)' wordt één op één met alleen de betrokken gemeenten verrekend. De volgende onderwerpen worden individueel verrekend:

- Het onderdeel 'facilitaire kosten' van de demarcatie kazernes (zie toelichting in paragraaf 5.5.) conform de Regeling demarcatie.
- De kosten die voortvloeien uit de aanvullende overeenkomst in het verlengde van de Regeling Demarcatie die met gemeente Apeldoorn is afgesloten omtrent het beheer van de kazernes van Apeldoorn.
- De afwikkeling met de gemeente Apeldoorn van de financiële gevolgen van het FLO overgangsrecht.
- De kazerne die (nog) in tijdelijk eigendom van VNOG is (Doetinchem). Op termijn wordt deze kazerne weer terug aan de gemeente Doetinchem overgedragen.

Verschillen tussen de in rekening gebrachte voorschotten en de uiteindelijke kosten blijken bij de jaarrekening en worden dan met de desbetreffende gemeente verrekend.

Gemeente	Facilitaire kosten Demarcatie	Overgangsrecht FLO	Facilitaire kosten Aanvullend	Totaal
Aalten	33.000			33.000
Apeldoorn	372.000	1.027.000	86.500	1.485.500
Berkelland	56.000			56.000
Bronckhorst	58.000			58.000
Brummen	25.000			25.000
Doetinchem	183.000		482.000	665.000
Elburg	41.000			41.000
Epe	49.000			49.000
Ermelo	20.000			20.000
Harderwijk	125.000			125.000
Hattem	14.000			14.000
Heerde	27.000			27.000
Lochem	65.000			65.000
Montferland	30.000			30.000
Nunspeet	34.000			34.000
Oldebroek	33.000			33.000
Oost Gelre	71.000			71.000
Oude IJsselstreek	47.000			47.000
Putten	19.000			19.000
Voorst	33.000			33.000
Winterswijk	21.000			21.000
Zutphen	125.000			125.000
	1.481.000	1.027.000	568.500	3.076.500

Bijlage 4. Overzicht reserves en voorzieningen

Overzicht reserves en voorzieningen	Voorlopige stand jaarrekening 2024	+ of -/- 2025	Geraamde stand begroting 2026 (1-1)	+ of -/- 2026	Geraamde stand begroting 2027 (1-1)	+ of -/- 2027	Geraamde stand begroting 2028 (1-1)	+ of -/- 2028	Geraamde stand begroting 2029 (1-1)	+ of -/- 2029	Geraamde stand begroting 2030 (1-1)
Voorlopig rekeningresultaat 2024	1.792.945	-1.792.945	0								
Bestemmingsreserves											
Algemene Reserve	1.135.114		1.135.114		1.135.114		1.135.114		1.135.114		1.135.114
Jeugdbrandweer Oost-Gelre	5.436		5.436		5.436		5.436		5.436		5.436
Tijdelijke reserve	464.000	-464.000	0								
Egalisatiereserve afschrijvingen*	11.086.709	-476.270	10.610.439	-3.944.000	6.666.439	-3.054.000	3.612.439	-1.283.000	2.329.439	-1.364.000	965.439
Bestemmingsreserve Frictiekosten LMO	500.000	-40.000	460.000		460.000		460.000		460.000		460.000
Reserve incidentele veranderkosten	97.929	-97.929	0								
Reserve bijkomende kosten materiële spreidingsplan	134.386	-30.000	104.386	-30.000	74.386	-30.000	44.386		44.386		44.386
Egalisatiereserve 'inzetten (uitruk)'	400.000		400.000		400.000		400.000		400.000		400.000
Reserve duurzaamheidsmaatregelen	0	465.000	465.000	-35.000	430.000	-35.000	395.000	-35.000	360.000		360.000
Bestemmingsreserve SOS-toegang en hogedrukleiding	213.841	-28.000	185.841	-38.000	147.841		147.841		147.841		147.841
Bestem.res gebiedsgerichte aanpak natuurbrandbeheer	240.155		240.155		240.155		240.155		240.155		240.155
Egalisatiereserve MKON	381.035		381.035		381.035		381.035		381.035		381.035
Bedrijfsvoeringsreserve **	4.440.119	-892.450	3.547.669	21.600	3.569.269	349.100	3.918.369	-35.000	3.883.369		3.883.369
Noodfonds crisisbeheersing	1.825.041		1.825.041		1.825.041		1.825.041		1.825.041		1.825.041
totaal bestemmingsreserves	20.923.767		19.360.118		15.334.717		12.564.817		11.211.817		9.847.817
Totaal reserves	22.716.712		19.360.118		15.334.717		12.564.817		11.211.817		9.847.817
Voorzieningen voor risico's en verplichtingen											
Voorziening spaarverlof	378.523		378.523		378.523		378.523		378.523		378.523
Voorziening verlofsparen MKON	77.323		77.323		77.323		77.323		77.323		77.323
Voorziening Regeling Vervroegde Uittreding	85.719	-75.000	10.719	-10.719	0						
Voorziening binschilderwerk kazernes	238.511	150.000	388.511	150.000	538.511	150.000	688.511	150.000	838.511	150.000	988.511
totaal voorzieningen voor risico's en verplichtingen	780.076										
Voorzieningen door derden beklemde middelen											
Voorziening onderhoud groot kazerne Doetinchem	800.405	75.000	875.405	75.000	950.405	75.000	1.025.405	75.000	1.100.405	75.000	1.175.405
Totaal voorzieningen	1.580.481		1.730.481		1.944.762		2.169.762		2.394.762		2.619.762

Uit dit overzicht blijkt dat de totale omvang van de reserves in de komende jaren zal dalen van ca. 21 miljoen naar ca. 10 miljoen euro.

1. Algemene Reserve

- Doel: het afdekken van risico's. De Algemene Reserve vormt het *weerstandsvermogen*.
- Hoogte: de Algemene Reserve is een onderdeel van de *weerstandscapaciteit*, samen met de Bedrijfsvoeringsreserve en de Post Onvoorzien. Voor de benodigde weerstandscapaciteit geldt een weerstandsratio van 1 – 1,4.
- Duur: geen einddatum
- Mutaties: AB besluit bij jaarrekening over de resultaatbestemming, of anderszins door AB besluiten. Een mutatie in de Algemene Reserve dient conform de gemeenschappelijke regeling VNOG ter zienswijze aan de raden te worden voorgelegd.

2. Reserve Jeugdbrandweer Oost Gelre

- Doel: jeugdgroep Oost-Gelre van de Jeugdbrandweer VNOG.
- Hoogte: € 5.436 (storting uit liquidatie voormalige Stichting Jeugdbrandweer Oost Gelre).
- Duur: geen einddatum
- Mutaties: via AB besluit, geen stortingen meer; onttrekking via jaarrekening al naar gelang de voortgang.

3. Tijdelijke reserve

- Doel overheveling budgetten naar het volgende dienstjaar door middel van een AB-besluit

4. Egalisatiereserve afschrijvingen (kapitaallasten)

- Doel: egaliseren van de realisatie versus de begrote kapitaallasten, storten en onttrekken van boekwinsten resp. –verliezen a.g.v. afstoten van materieel⁷ (= bestaand beleid). Het renteresultaat verloopt niet via de egalisatiereserve kapitaallasten.
- Hoogte: € 500.000 minimum, geen maximum.
- Duur: geen einddatum.

⁷ verkoopsom -/- afwaardering + uitkering polis

- Mutaties: AB besluit bij begroting, begrotingswijziging of in de jaarrekening als onderdeel van de resultaatbepaling.

5. Bestemmingsreserve frictiekosten Landelijke meldkamer (LMO)

- Doel: dekking frictiekosten vorming Landelijke meldkamer (AB 27-6-2019).
- Hoogte: € 500.000 (uitkering Rijk). Elke veiligheidsregio heeft dit bedrag ontvangen.
- Duur: 2020-2026.
- Mutaties: via AB besluit, geen stortingen meer; onttrekking via jaarrekening al naar gelang de voortgang.
- Inzet en eventuele beëindiging van de frictiemiddelen gaat in overleg/afstemming met de andere vier veiligheidsregio's waarmee VNOG samen de verantwoordelijkheid draagt voor de Meldkamer Oost-Nederland – Meldkamer Brandweer/Multi (MKON-MKBM).

6. Tijdelijke reserve incidentele veranderkosten (organisatieontwikkeling)

- Doel: ter dekking van programma "De Expeditie" (organisatieontwikkeling VNOG), zie Toekomstvisie (AB 15-1-2020).
- Hoogte: € 500.000 (AB 12-12-2019) + € 540.000 (AB 25-6-2020) = € 1.040.000.
- Duur: tot eind 2025; dit betreft een verlenging voor de duur van 1 jaar.
- Mutaties: AB besluit, geen stortingen meer; onttrekking via jaarrekening al naar gelang de voortgang.

8. Tijdelijke reserve flankerende kosten dekkings- en spreidingsplan

- Doel: ter dekking van 'flankerende kosten dekkings- en spreidingsplan' (AB 25-6-2020).
- Hoogte: € 360.000.
- Duur: tot eind 2027.
- Mutaties: AB besluit, geen stortingen meer; onttrekking via jaarrekening al naar gelang de voortgang.

9. Egalisatiereserve inzetten (uitruk)

- Doel: egaliseren van kosten van de uitruk (jaren met weinig en met veel (grote) incidenten worden verevend), bestendig begrotingsbeeld, rustig verloop gemeentelijke bijdrage (AB 25-6-2020).
- Hoogte: max. € 400.000.
- Duur: geen einddatum.
- Mutaties: AB besluit bij de jaarrekening, verschil begroting en realisatie van het budget uitruk *binnen* het vrijwilligersbudget, als onderdeel van de resultaatbepaling.

10. Reserve duurzaamheid

- Doel: in te zetten voor duurzaamheidsmaatregelen
- Hoogte: max. € 600.000, AB-besluit 7 november 2024
- Duur: t/m eind 2030
- Mutaties: AB besluit

11. RCB SOS-toegang/hogedruk blusleiding

- Doel: dekking van de eenmalige opstartkosten voor SOS-toegang en eenmalige aanpassingen panden met hogedruk blusleiding
- Hoogte: € 235.000, vanuit de post Onvoorzien incidenteel hierin gestort, AB-besluit 14 december 2023
- Duur: looptijd van 5 jaar, t/m eind 2027
- Mutaties: AB-besluit

12. Bijdrage VNOG gebiedsgerichte aanpak Natuurbrandrisico

- Doel: dekking van de projectkosten spoor 1 van de interregionale gebiedsgerichte aanpak natuurbrandrisico, waaronder inhuur en vervanging van personele capaciteit en hierbinnen € 50.000 te reserveren voor incidentele projectkosten waaronder ICT

- Hoogte: De maximale hoogte is € 780.000, vanuit de post prijscompensatie is incidenteel € 416.000 gestort, AB-besluit 14 december 2023
- Duur: t/m eind 2026
- Mutaties: AB besluit

13. Egalisatiereserve Meldkamer Oost-Nederland (MKON) – Meldkamer Brandweer / Multidisciplinaire samenwerking

- Doel: met het afsluiten van het convenant tussen de vijf veiligheidsregio's in Gelderland en Overijssel over de nieuwe Meldkamer Oost-Nederland (onderdeel: Meldkamer Brandweer/Multi, MKON-MKBM) is besloten tot het instellen van een egalisatiereserve voor de gedeelde kosten. In het convenant is daarover het volgende opgenomen: "Het resultaat zoals verantwoord in het programma MKON-MKBM in de jaarrekening van VNOG wordt automatisch toegevoegd of onttrokken aan de bestemde reserve MKON-MKBM." Dit convenant is door alle vijf betrokken algemeen besturen in 2023 bekrachtigd. Deze egalisatiereserve wordt gevormd uit de middelen die door de vijf veiligheidsregio's worden ingezet ter dekking van de kosten van de MKON-MKBM.
- Hoogte: (nog) niet bepaald. Op termijn kan de werking van de reserve door de vijf veiligheidsregio's worden geëvalueerd en kan er mogelijk een plafond worden afgesproken. Het meerdere dat uitstijgt boven het plafond kan vervolgens terugvloeien naar de vijf regio's conform de financiële verdeelsleutel
- Duur: geen einddatum
- Mutaties: het resultaat zoals verantwoord in het programma MKON-MKBM in de jaarrekening van VNOG wordt automatisch toegevoegd of onttrokken

14. Bedrijfsvoeringsreserve

- Doel: algemene bufferfunctie en is breed inzetbaar voor prioriteiten (bijv. innovatie) en knelpunten of voor het tijdelijk afvlakken van gemeentelijke bijdragen. Is onderdeel van de *weerstandscapaciteit*.
- Hoogte: De minimale hoogte is 2%, de maximale hoogte is 5% van het begrotingstotaal⁸.
- Duur: geen einddatum
- Mutaties: AB besluit bij jaarrekening over de resultaatbestemming, of anderszins door AB besluiten

⁸ Ter overbrugging zijn de tijdelijk bespaarde (huur)lasten (v.a. eind 2023) toegevoegd aan deze reserve, de hierop betrekking hebbende kosten voor (tijdelijke) huisvesting zullen de komende jaren (weer) uit deze reserve vloeien. Dit onderdeel verloopt budgettair neutraal en moet niet worden meegerekend bij de bepaling van de maximale hoogte van de bedrijfsvoeringsreserve.

Bijlage 5. Overzicht taakvelden en beleidsindicatoren

Taakvelden

Taakveld	Omschrijving taakveld	uitgaven	inkomsten
		Begroting 2026	Begroting 2026
0.1	Bestuur	0	
0.4	Overhead	15.569.957	289.000
0.5	Treasury	1.361.000	1.361.000
0.8	Overige baten en lasten	1.984.898	
0.10	Mutaties reserves	431.600	4.457.000
1.1	Crisisbeheersing en brandweer	63.188.965	76.429.420
TOTAAL		82.536.420	82.536.420

Voor dit overzicht zijn nog niet de nieuwe definities van het taakveld overhead gebruikt.

Beleidsindicatoren

In de voorschriften van het BBV is een basisset van 39 beleidsindicatoren opgenomen. De beleidsindicatoren zijn niet genormeerd door het rijk. De volgende indicatoren moet VNOG opnemen:

Indicator	begroting 2025	begroting 2026	
Formatie: aantal FTE per 1.000 inwoners	0,45	0,46	
Bezetting: aantal FTE per 1.000 inwoners	0,37	0,44	bezetting 31-12-2024
Apparaatskosten: kosten per inwoner	€ 18,49	€ 18,09	
Externe inhuur: kosten als % van totale loonsom + totale kosten inhuur externen	0,53%	0,61%	
Overhead: % van totale lasten	18,86%	18,51%	

Ook hier zal het percentage overhead wijzigen door de verdeling van salarissen tussen overhead en crisisbeheersing en brandweer.

Bijlage 6. Geprognostiseerde meerjarenbalans

In het BBV is opgenomen dat voor de drie jaren volgend op het begrotingsjaar een geprognosticeerde begin- en eindbalans moet worden opgenomen in de begroting (artikel 22 en 23 – BBV):

Begrotingsjaar T	2026						
	bedrag x 1000	T-2	T-1	T	T+1	T+2	T+3
Activa		31-12-2024	31-12-2025	31-12-2026	31-12-2027	31-12-2028	31-12-2029
(im) Materiële vaste activa		40.801	83.506	97.406	91.847	85.133	75.777
Financiële vaste activa: Kapitaalverstrekkingen							
Financiële vaste activa: Leningen							
Financiële vaste activa: Uitzettingen > 1 jaar							
Totaal Vaste Activa		40.801	83.506	97.406	91.847	85.133	75.777
Uitzettingen <1 jaar		8.174	1.221	2.059	1.207	26	2.877
Liquide middelen		851	851	851	851	851	851
Overlopende activa		3.392	3.392	3.392	3.392	3.392	3.392
Totaal Vlottende Activa		12.417	5.464	6.302	5.450	4.269	7.120
Totaal Activa		53.218	88.970	103.708	97.297	89.402	82.897
Passiva		31-12-2024	31-12-2025	31-12-2026	31-12-2027	31-12-2028	31-12-2029
Eigen vermogen		22.717	21.160	17.135	14.365	13.011	11.648
Voorzieningen		1.580	1.730	1944	2.170	2395	2620
Vaste schuld		19.125	56.284	74.833	70.966	64.200	58.833
Totaal Vaste Passiva		43.422	79.174	93.912	87.501	79.606	73.101
Vlottende schuld		4.876	4.876	4.876	4.876	4.876	4.876
Overlopende passiva		4.920	4.920	4.920	4.920	4.920	4.920
Totaal Vlottende Passiva		9.796	9.796	9.796	9.796	9.796	9.796
Totaal Passiva		53.218	88.970	103.708	97.297	89.402	82.897

Bijlage 7. Kredieten 2026-2029

		bedrag in €				
Soort activa	Kredietomschrijving	jaar 2026	jaar 2027	jaar 2028	jaar 2029	totaal
Materieel	Paraat	21.210.800	2.132.200			23.343.000
	Piket	22.000		1.254.000		1.276.000
	Dienst	1.078.000			170.000	1.248.000
	Overig					0
Inventaris	Tankautospuut HV	1.248.000	33.000			1.281.000
	(H)OvD, Cvd, AGS, FBO, TBO					0
	Inventaris AGS, apparatuur					0
	WVD/Vakbekw.heid					0
PBM	PPMO baan		16.500			16500
	Pakken, laarzen, helmen	130.000	43.000	43.000	130.000	346.000
Comm.	WO	19.000	63.000	61.000		143.000
	C2000	277.000	27.000	627.000	27.000	958.000
Werkplaats	Auto/ techniek/ metaal	39.000	185.000	70.000	36.000	330.000
	PBM	25.000	315.000			340.000
	Compressoren, hefbrug, diagnose apparatuur		350.000			350.000
	Watervoeren-de armaturen					0
Comm. / ICT	Slangen(apparatuur)					0
	Werkstat. (w.o.MON)	80.000	805.000	70.000	85.000	1.040.000
	Gis.comp.	18.000				18.000
	Apparatuur					0
	Infrastruc./ Server/ Netwerk	263.000		973.000	479.000	1.715.000
	GHOR appl.syst.	43.000		30.000	43.000	116.000
	GHOR voertuigen (Citty Giss)					0
Huisvesting	Telefonie (w.o.MON)	166.800	115.000	120.000	145.500	547.300
	ICT Smartphones GBM					0
	GHOR C2000	50.000				50.000
Facilitair	Verbindings(apparatuur)					0
	Bouw/renovatie	176.000	73.000	89.000	46.000	384.000
Totaal kredietaanvraag	Install./Invent.	361.000	447.000	171.000	213.000	1.192.000
	Audio.V.M.	91.000	136.000	59.000	68.000	354.000
	Krediet jaarlijkse vervanging					0
	Meubilair/app.	569.000	261.000	87.000	185.000	1.102.000
	Jaarlijkse vervanging en overig meubileir					0
Totaal kredietaanvraag		25.866.600	5.001.700	3.654.000	1.627.500	36.149.800

Bijlage 8. Overzicht gekwantificeerde en niet-gekwantificeerde risico's

Gekwantificeerde risico's						
					Effect in euro's	Weer-
Nr.	Risico's en oorzaken	Beheersmaatregelen	Kans in %	bedrag	toelichting berekening	stands-
1	Geen match tussen de gemeenten en de afd. RCB t.a.v. de uitvoering van taken en dienstverlening, na de invoering van de nieuwe Omgevingswet. Te grote diversiteit in uitvoering/invulling door gemeenten t.o.v. het kwalitatieve en kwantitatieve aanbod van de VNOG.	Na de afstemming die heeft plaatsgevonden tussen de gemeenten en VNOG t.a.v. de uit te voeren dienstverlening, is het de bedoeling om eind 2024 een nieuw dienstverleningsconcept vast te stellen. Hiermee ontstaat evenwicht tussen vraag en aanbod. De ervaringen hiermee zullen verder duidelijk (moeten) worden in 2025. Voor zolang wordt nog (beperkt) rekening gehouden met mogelijke inhuur van extra personeel om (tijdelijk) synchroom oude - (preventist) en nieuwe taken uit te voeren.	50%	200.000	Inhuur 2 fte (à € 100.000) voor uitvoering synchroom van taken oud en nieuw bij invoering per 1-1-2024 van de Omgevingswet, voor 1 jaar.	100.000
2	(On)voldoende bezetting /inzet vrijwilligers op alle kazernes Door vergrijzing is uitstroom van vrijwilligers te verwachten. Daarnaast is er meer verloop onder brandweervrijwilligers en zijn zij dus minder lang aan een brandweerkorps verbonden (dit is een maatschappelijke trend bij vrijwilligers in het algemeen). Ook is er sprake van schaarste bij het vinden van nieuwe vrijwilligers door (algehele) krapte op de arbeidsmarkt, met als gevolg alternatieve keuze mogelijkheden en - druk voor de mensen.	Naast organiseren en participeren in activiteiten en acties die de binding van vrijwilligers bevorderen, is het opstellen en uitvoeren van strategische personeelsplanning (leeftijdsopbouw, gespreks-cyclus, opleidingsplan), per district en per post, van belang. Ook moeten er meer inspanningen worden gedaan c.q. kosten worden gemaakt om nieuwe mensen te werven.	70%	558.000	Kosten opleiden 10% meer te werven vrijwilligers: 8 per jaar. Opleidings- en bijkomende kosten € 17.000 per jaar, voor 3 jaar. Werving nieuwe vrijwilligers: € 50.000 p.j. voor 3 jaar.	391.000
3	Teveel (roostering) uren bestaande (repressieve) bezetting brandbestrijding, geeft risico op fouten, uitval en sancties (Arbeidstijden). Bij een aantal kazernes (w.o. bij kazernerij) is sprake van onvoldoende personele repressieve capaciteit (m.n. vrijwilligers).	Naast sturing op voldoende inzet repressieve capaciteit (vrijwilligers); uit-/doorvoeren nieuwe dagdienstregeling (beroeps)medewerkers. Ontwikkeling risico houdt verband met uitwerking bouwsteen Verplichtend Karakter (vrijwilligers).	10%	50.000	Mogelijke boete i.h.k.v. de arbeidstijdenwet. Berek.: max. 50 medew., boete € 200 per dag (max. 5 dagen).	5.000
4	Prijsstijgingen (boven reguliere aanpassing) o.a. voor brandweermaterieel en -materiaal. Wereldwijde ontwikkelingen van een toenemende vraag in samenhang met schaarste van aanbod, doen de (grondstof)prijzen w.o. die van energie en katoen, stijgen. Daarnaast brengen voortschrijdende ICT-ontwikkelingen, waarbij investeringen worden vervangen door jaarlijkse kosten, mogelijk extra (licentie) kosten met zich. Hogere kosten blijven hierbij voor VNOG, omdat er geen mogelijkheid is van nacalculatie. De prijsstijgingen kunnen worden versterkt door een gebrekkige marktwerking voor (specifiek) brandweermaterieel en -materiaal.	Doorrekenen financiële gevolgen (voor weerstandscapaciteit) van mogelijke prijsstijgingen van (gebruiks)goederen (w.o. brandstof en kleding) en ICT-dienstverlening. Mogelijke prijsstijgingen van te vervangen (blus)voertuigen zijn separaat opgenomen. Bij grotere volumes en eigen eisen, kan de VNOG zelfstandig aanbesteden i.p.v. in NIPV verband.	70%	760.000	Stijging prijzen goederen en materialen (w.o. energie-, brandstofkosten en kleding) en (licentie)kosten boven reguliere index. Kosten per jaar € 12,5 mln., onderscheiden naar stijgingsperc. van 15%, 5%, 4% en 2,5% voor resp. € 2,5 mln., € 2 mln., € 4 mln. en € 4 mln.	532.000
5	Niet tijdig realiseren besparingen Toekomstvisie 2020 e.v. jaren, opdracht materieelspreidingsplan (MSP) brandbestrijding t.a.v. materiële kosten. Vertraging vervanging (m.n. door prijsstijgingen en schaarste van grondstoffen) en voortschrijdende inzichten bij vervanging materieel, leiden tot latere besparingen op de exploitatiekosten.	Doorrekenen incidentele financiële gevolgen (voor weerstandscapaciteit) t.a.v.uitgestelde realisatie besparingsmogelijkheden materiële kosten bij vertraging uitvoering MSP.	50%	91.000	Besparingen op materiële kosten ontstaan later bij opschuiving vervangingsplan materieel van 2022-2025 naar 2024-2027. Eenmalig niet gerealiseerde besparing (onderhoudskosten) 2026.	46.000
6	Niet (tijdig) realiseren besparingen Toekomstvisie 2020 e.v. jaren t.a.v. aantallen vrijwilligers. De krimp van het repressief beroepspersoneel en/of de vrijwilligers is minder groot door voorschrijdende inzichten betreffende het benodigde aantal mensen (vrijwilligers) voor repressieve inzet (per kazerne) in samenhang met de inzet/herschikking van het beschikbare/benodigde materieel.	Nagaan/volgen of de minder grote krimp van de vrijwilligersbezetting kan worden opgevangen binnen de lopende budgetten/begrotingen.	70%	150.000	Berekening extra kosten vrijwilligers bij minder grote krimp aantal (76 i.p.v. 118) . Kosten vergoedingen, opleidingen en trainingen voor het jaar 2026 (laatste jaar Toekomstvisie).	105.000
7	Uitval voor repressieve inzet incidentbestrijding door defect materieel en/of gebrek onderdelen voertuigen/brandweermiddelen. Defect materieel kan niet tijdig gerepareerd worden, omdat onderdelen niet voorradig zijn. Heeft verband met schaarste grondstoffen en een beperkt aantal (overgebleven) leveranciers van brandweermaterieel en -materiaal.	Op voorraad zetten/houden en alloceren van extra (vervangend) materieel (w.o. onderdelen) voor brandbestrijding.	30%	90.000	Berekening inhuurkosten (voor 3 jaar) benodigd voor vervangend materieel € 30.000 per jaar.	27.000

8	Extra prijsstijgingen (en vertraging) aanschaf blusmaterieel bij realisatie MSP o.b.v. Toekomstvisie. Extra prijsstijgingen van blusmaterieel leiden tot hogere kapitaalslasten c.q. eerdere uitputting van de (gevormde) egaliseringsreserve.	Naast de financiële gevolgen (voor de egaliseringsreserve) van de huidige (najaar '24) bekende en verwachte prijsstijgingen - welke zijn/worden verwerkt in de Kadernota- / Begroting 2026 - extra prijsstijgingen voor nog aan te schaffen materieel, als risico doorrekenen (voor weerstandscapaciteit).	50%	333.750	Berekening kapitaalslasten voor 3 jaar bij een (extra) stijging van 10% van de prijzen voor de vervangingen (15 mln.) van nog aan te schaffen materieel.	167.000
9	Onvoldoende oefenmogelijkheden voor oefenen onder realistische omstandigheden voor Vakbekwaam blijven brandweerpersoneel. Oefenmogelijkheden op VNOG-vakbekwaamheidspleinen worden beperkt bij het niet voldoen aan eisen van RI&E (omissies vastgesteld voor ASK). Mogelijk huur van externe locaties brengt extra kosten met zich.	VNOG is bezig de voorwaarden in te vullen waardoor de vakbekwaamheidspleinen (weer) voldoen aan de eisen. Bij onvoldoende mogelijkheden om met eigen faciliteiten de vakbekwaamheid op peil te houden, zou gekeken kunnen/moeten worden naar het gebruik van externe locaties.	30%	25.000	Incidenteel extra kosten ter overbrugging i.v.m. voldoen vakbekwaamheidslocaties aan eisen.	8.000
10	Hogere kosten uitvoering elektrificatie voertuigen mobiliteitsplan. Elektrificatie van het wagenpark is een maatregel van VNOG om duurzaam mobiel te blijven. Een onzekere factor hierbij is of zich extra onderhoudskosten zullen voordoen met name wanneer blijkt dat de levensduur van de accu's korter is dan de afschrijvingstermijn van de voertuigen. Daarnaast is er risico op extra kosten door aanvullende eisen/wensen (w.o. eisen ander rijbewijs).	Bij de aanbesteding en aanschaf van de voertuigen wordt informatie ingewonnen/verkregen over de technische specificaties en mogelijkheden, gerelateerd aan een passend gebruik door VNOG.	30%	500.000	Berekening: vervroegd vervangen accu's/ aanvullende kosten voor (eerst) 40 voertuigen à € 12,5K per voertuig (accu's € 10K en aanvullende kosten/eisen € 2,5K per voertuig).	150.000
11	Noodzakelijke (spoedeisende) aanpassingen aan gebouwen/ installaties voortvloeiende uit afspraken en/of (wettelijke) eisen (w.o. de Risico-Inventarisatie en -Evaluatie (RI&E)). Zolang nog niet alle (gemeentelijke) kazernes voldoen aan de afgesproken - en/of wettelijke vereisten, is onzeker wie de kosten voor mogelijke (spoedeisende) aanpassingen/inrichtingen gaat betalen.	Uitvoering geven aan de bestuurlijke besluitvorming (dec. '21) over de demarcatie en de daarop gebaseerde verdere uitwerking (w.o. het project TWIELD). Voor mogelijke spoedeisende aanpassingen/ kosten, financiële middelen opnemen.	50%	600.000	Kosten spoedeisende verbouw/aanpassing/inrichting kazernes opnemen voor 5 kazernes à € 120.000	300.000
12	Extra -/ vervroegde investeringen/kosten vervanging PFAS-houdende materialen/kleding. Vanuit voorschrijdende ontwikkelingen en - wetgeving dienen PFAS houdende materialen (bluskleding/-laarzen), versneld te worden vervangen.	Vervanging van bluskleding en - laarzen vindt periodiek (eens in de 7 jaar) plaats. VNOG zal de verwachte(externe) ontwikkelingen rond PFAS eisen en - regelgeving nauwgezet volgen en daarop ook het eigen beleid t.a.v. vervanging van materialen afstemmen.	50%	900.000	Berekende investering vervanging kleding en laarzen € 1.800.000 (per 7 jaar), bij afstoot helft levensduur: desinvestering € 900.000.	450.000
13	Extra kosten tijdelijke huisvesting (w.o. verbindingen) en faciliteiten kantoorpersoneel. De benodigde tijdelijke huisvesting in de periode ter overbrugging vertrek Europaweg en de nieuwe accommodatie (huisvesting 1-post.), vereisen aanpassingen benodigde faciliteiten voor o.a. de crisisorganisatie en ook voor het werken op kantoor en thuis.	Het beleid voor thuiswerken is uitgewerkt en de mogelijkheden daartoe worden gefaciliteerd. De verwachting is dat de medewerkers van VNOG gemiddeld ongeveer voor de helft van de tijd thuis zullen werken. In de periode van overbrugging (na vertrek Europaweg en voor het betrekken van de nieuwe locatie in Apeldoorn) zal ook de crisisorganisatie elders tijdelijk moeten worden gehuisvest. Verwachte meerkosten voor (extra) verbindingen en thuiswerken opnemen in weerstandscapaciteit.	50%	200.000	Berekening kosten (meer) thuiswerken voor 50% van (300) medewerkers. Aanpassingen/extra faciliteiten thuiswerkplek (€ 500 over 3 jaar). Extra kosten verbindingen t.b.v. crisisorganisatie € 125.000.	100.000
14	Digitale verstoring, onder meer vanwege cybercrime. Belemmerd worden in de uitvoering van crisis- en incidentbestrijdingsactiviteiten en ondersteunende/bedrijfsmatige activiteiten door verstoring van de systemen voor de informatie- en telecommunicatietechnologie. ICT omgeving wordt geraakt door defecten infrastructuur of hardware en/of cybercrime waardoor leverancier niet kan leveren.	Vanuit het plan van aanpak Baseline informatieveiligheid (BIO) wordt in de toekomstige investeringsplannen voorzien in uitwijkmogelijkheden voor uitvoering van kritische ICT processen en centralisatie van beheer bij de toegang van mensen en systemen tot faciliteiten. Voor externe ondersteuning bij monitoring en beveiliging van ICT-systemen werkt VNOG landelijk samen met collega's. Daarmee wordt het risico op en de impact van een volgende hack verminderd maar blijft wel bestaan. Daarnaast ontwikkelt cybercrime zich snel en wordt ook steeds vernuftiger zoals blijv. blijkt uit misbruik van Artificial Intelligence (AI).	30%	500.000	Kosten opheffen gijzeling c.q. gevolgen hacks e.d. (o.b.v. cijfers hack 2020).	150.000
15	Te hoge personele kosten (beroeps en vrijwilligers). Door onjuiste (aansluiting) basisgegevens; onjuiste toepassing cao -/fiscale regelingen en onvoldoende controles/ - kennis, kunnen berekende salarissen/vergoedingen te hoog zijn en/of leiden tot boetes / eindheffing (ATW, WKKR, Loonheffing, reiskosten, IKB).	Doorvoeren interne controle -/beheersmaatregelen, procesbewaking, procedurevastleggingen en kennisverbetering medewerkers. Voor de verschillende risico zijn/worden maatregelen getroffen. Zo is voor de FLO-uitvoering externe ondersteuning aangetrokken, krijgt de uitvoering van de (fiscale) Werkkostenregelingen specifieke aandacht en loopt een project aansluiting van (basis)gegevens tussen systemen.	10%	450.000	Berekening o.b.v. percentage personele kosten 1% van € 45 mln. (beroeps + vrijwilligers).	45.000

16	Inkopen voor te hoge bedragen en/of onjuiste uitvoering/voorwaarden (w.o. bij aanbestedingen). De inkoopdiscipline wordt niet altijd tijdig en juist betrokken in het proces van inkoop en inhuur. De gevolgen hiervan zijn mogelijke claims van leveranciers. Ook is er risico op onrechtmatigheid bij mogelijke (niet juiste) aanbestedingen.	Beleid en (centrale) sturing op het inkoop(proces) resp. verduidelijken en verbeteren en VNOG-breed inzichtelijk maken bij welke inkopen er sprake is/kan zijn mogelijke aanbestedingsplicht. Voorkomende claims zijn, met inzet van externe juristen, tot op heden onterecht gebleken.	10%	150.000	Berekening o.b.v. percentage en volume inkoop (w.o. investeringen) 0,5% van € 30 mln.	15.000
17	Onvoorziene kosten aanspraken van personeel (na dienstongevallen) en stijging verzekeringspremie. Door veranderingen in de verzekeringsmarkt, wijzigen de mogelijkheden van dekking bij (personele) aanspraken/- schades.	De personele aanspraken na een dienstongeval worden/zijn voor alle veiligheidsregio's gelijk getrokken. Ter behartiging van de collectieve belangen is landelijke een expertise bureau en waarborgsom opgericht. Onderzocht wordt de mogelijkheid om minder te verzekeren en schades als collectief te dragen. Het eigen risico kan dan meer gaan fluctueren.	10%	300.000	Voor het risico van premiestijging(en) voor de sector en/of stijging van het eigen risico (aandeel) van VNOG, € 100.000 p.j. opnemen voor 3 jaar.	30.000
18	Stijging reële bijdrage aan NIPV door bv. nieuwe taken.	Inbreng in begrotingsproces NIPV.	10%	85.500	Berekend risico: stijging 5% huidige bijdrage € 570.000, voor 3 jaar.	9.000
19	Stijging financieringskosten bij aantrekken financiering d.m.v. leningen (vreemd vermogen). Door stijging van het rentepercentage kunnen de kosten voor (her)financiering toenemen.	In de berekende weerstandscapaciteit rekening houden met een stijging van de rente.	50%	900.000	Berekening: verwachte (her)financiering in de periode 2025 t/m 2029: € 40 mln. Risico stijging rentepercentage gemiddeld van 3,25% naar 4%, voor 3 jr.	450.000
20	Beboeting en imagoschade door schending van de privacy (overtreding van de algemene verordening gegevensbescherming (AVG)). Processen rond persoonsgerelateerde gegevens worden niet goed uitgevoerd, waardoor privacygevoelige gegevens op onjuiste plaatsen terecht kunnen komen.	Plan van aanpak AVG is uitgewerkt. Het bewustzijn voor privacy-schendingen wordt scherp gehouden o.a. door een awareness programma en het updaten van het werkwijzingsregister. De uitvoering - en vastlegging van processen (blijven) toetsen en waar nodig verbeteren.	10%	300.000	Mogelijk bedrag boete per overtreding € 300.000. Kans relatief gering.	30.000
21	Hogere kosten (eigen) organisatie OVDG'en (Officieren van dienst geneeskundig). Na opzegging door het Witte Kruis van het (doorlopend) contract voor inhuur van OVDG'en ontstaat het risico dat de uitvoering van deze taak door de VNOG zelf, hogere kosten met zich brengt.	Ervaring opdoen met de uitvoering van deze wettelijke activiteit door de VNOG waardoor inzicht ontstaat welke mogelijke extra kosten daarmee gemoeid zijn.	10%	250.000	Mogelijke extra kosten voor uitvoering organisatie OVDG'en voor 2 jaar. Evaluatie risico na 1e jaar uitvoering.	25.000
22	Wegvallen OTO-stimuleringsgelden specifieke omgeving 'LCMS-GZ'. De aansluitkosten (voor de OTO-module) stijgen na het wegvallen van de subsidie vanuit het regionaal netwerk acute zorg. Hierdoor verdubbelen de kosten voor de zorgpartners en/of VNOG voor de aansluiting van de OTO-module.	Het gebruik van 'LCMS-GZ' is in belang van VNOG/GHOR. Onderzocht wordt waar de extra kosten komen te liggen bij het wegvallen van de subsidie (op 50% van de kosten) .	70%	75.000	Mogelijk kosten voor VNOG € 25.000 per jaar, opnemen voor 3 jaar.	53.000
Totaal weerstandscapaciteit						3.188.000

Niet kwantificeerde risico's						
Nr.	Risico's en oorzaken	Beheersmaatregelen	Kans in %	Effect in euro's		
				bedrag	toelichting	
1	Hogere personele kosten (beloning/vergoeding) -w.o. relatieve aandeel VNOG- bij repressieve inzet van parttime brandweermensen (i.p.v. vrijwilligers). Uitkomst van het afgeronde project Taakdifferentiatie -n.a.v. Europese eisen omtrent gelijkstelling van rechtspositie tussen beroeps- en vrijwillige brandweer- is dat consignatie en kazernering van vrijwilligers t.z.t. niet meer kan en mag. Alternatieven hiervoor, zoals parttime aanstellingen, zullen resulteren in hogere personeelskosten .	In een zgn. bouwsteen <i>Verplichtend Karakter</i> worden de alternatieven voor het afschaffen van consignatie en kazernering bij vrijwilligers, uitgewerkt. De VNOG is nauw betrokken bij het opstellen van een implementatieplan voor geheel brandweer Nederland.			Voor verwachte hogere personeelskosten (bij overgang van vrijwilligheid naar parttime dienstverbanden) wordt voor het generieke landelijke aandeel van vrijwilligers, gerekend op een compensatie vanuit rijks-/ gemeentelijke middelen.	
2	Toename onderhoudskosten materieel voor repressieve inzet brandbestrijding door langer gebruik bestaand materieel. Bij het later vervangen van bestaande blusvoertuigen, a.g.v. latere levering van de nieuwe, neemt het risico op hogere onderhoudskosten toe.	Vooreerst beoordelen of de financiële gevolgen van de hogere onderhoudskosten bij latere vervanging blusvoertuigen, kunnen worden opgevangen binnen de bestaande begroting en daarnaast het selectief beoordelen van het in te ruilen materieel, zodat het beste het langst kan worden ingezet.			Mogelijke toename van de kosten, in eerste instantie opvangen binnen de bestaande begroting van M&L en daarnaast kijken naar langere inzet van het bestaande materieel.	
3	Onvoldoende financiële middelen voor (toekomstige) crises. Voortschrijdende ontwikkelingen w.o. bezuinigingen bij (decentrale) overheden kunnen leiden tot ontoereikende dekking van (structurele) kosten voor de inzet van mensen (o.a. t.b.v. coördinatietaken) en middelen door VNOG bij (toekomstige) crises. Concreet is daarbij de voorgenomen bezuiniging in 2024 op de eerdere verhoging van de BDuR in 2022 voor dit doel, een forse	N.a.v. de ervaringen met COVID-19, is een pandemie als worst-case scenario, (opnieuw) tegen het licht gehouden. Er zal voldoende (in)zicht moeten komen op welke wijze de (v.a. 2023) bijgestelde BDuR-gelden mogen/kunnen worden ingezet en wat de gevolgen zijn van de in 2024 aangekondigde bezuinigingen op de BDuR.				
4	Uitwerking (operationele) uitvoering demarcatie. De uitwerking/uitvoering van de bestuurlijk vastgestelde demarcatieafspraken kan nog leiden tot onvoorziene (financiële) situaties c.q. tegenvallers. Dit risico raakt ook de hierop betrekking hebbende stijging van volume qua inkopen.	Gesprekken met de gemeenten over het demarcatievraagstuk, hebben geleid tot afspraken daaromtrent. Al-werkende-weg zal volledig(er) inzicht (moeten) worden verkregen over de uitvoering en de mogelijk aanvullend te maken afspraken.				
5	Verontreiniging grond/bodem kazernes en oefenterreinen door PFAS/stikstof. Bij in gebruik zijnde kazernes en oefenterreinen is sprake van PFAS verontreiniging. De omvang hiervan en de mogelijk bijkomende kosten, zijn/worden nader onderzocht. Daarnaast kan stikstof beperkingen met zich brengen bij verdere ontwikkelingen zoals (ver-/nieuw)bouw en verdere aanpassingen van de door VNOG gebruikte (oefen) terreinen	Op bepaalde locaties die VNOG gebruikt is sprake van PFAS verontreiniging. Ook kan de aanwezigheid van stikstof beperkingen met zich brengen. Onderzocht wordt /is of/welke maatregelen moeten worden uitgevoerd en wat de bijbehorende kosten zijn. Hierover vindt (vervolgens) verdere afstemming plaats met de gemeente (als eigenaar van de kazernes).			VNOG volgt de landelijke ontwikkelingen t.a.v. de verwachte onderzoeken naar het gebruik/aanwezigheid van PFAS/stikstof bij (overheids) gebouwen.	
6	Posttraumatische stressstoornissen (PTSS) a.g.v. uitvoering van (repressieve) taken. Landelijk wordt (meer) aandacht gevraagd voor PTSS klachten bij uitvoering van (brandweer)taken bij Veiligheidsregio's.	Posttraumatische stressstoornissen komen ook voor bij medewerkers/vrijwilligers van veiligheidsregio's die werkzaam zijn in de crisisbeheersing en rampenbestrijding. Dit geldt met name voor de repressieve taken uitgevoerd door brandweerbepoering.			VNOG kijkt wat hierbij qua aanpak (landelijk) van belang wordt gevonden en welk afwegingskader daarvoor gaat gelden.	
6	Organisatie van de brandweerbepoering in Apeldoorn bij/na realisatie 1-post. De roostering en het voldoende beschikbaar krijgen van (beroeps)medewerkers met de vereiste (brandweer)kwalificaties is (nog) een risico c.q. uitdaging, na realisatie van 1-post in Apeldoorn	Mede in het kader van de nieuwe één-post in Apeldoorn wordt bezien hoe de organisatie van de brandweerbepoering in Apeldoorn vorm gegeven gaat worden. Hierbij worden bestaande vraagstukken over de roostering enerzijds en het beschikbaar hebben van voldoende beroepsmedewerkers met de vereiste brandweerkwalificaties anderzijds in evenwicht gebracht. Indien nodig komen wij hier in toekomstige kadernota's/begrotingen op terug.				

BEGROTING 2026-2029 IN ÉÉN OOGOPSLAG

Brandweer Noord- en Oost-Gelderland, de Geneeskundige Hulpverleningsorganisatie in de Regio (GHOR) en de meldkamer zijn onderdeel van onze veiligheidsregio. Samen werken wij aan een veilige en gezonde samenleving. Voor 22 gemeenten voeren wij de wettelijke taken uit rond brandweertzorg, hulp bij ongelukken, rampen en crisis. Het voorkomen daarvan en het beperken van schade.

870.000 inwoners 25% bos en heide 22 gemeenten 3000 km²

HET BEGROTINGSTOTAAL VAN VNOG IS: € 82.536.420,-

INKOMSTEN

DIT WORDT BETAALD DOOR:

Rijk (BDUR)	€ 10.666.000,-
Gemeenten o.b.v. algemene verdeelsleutel	€ 58.039.000,-
Gemeenten o.b.v. individuele afrekening	€ 3.256.500,-
Oost 5 inzake MKON	€ 4.310.920,-
Onttrekking aan reserves	€ 4.457.000,-
Overig	€ 1.807.000,-
Totaal	€ 82.536.420,-

UITGAVEN

ONZE HOOFDKOSTENSOORTEN:

Personeel	€ 39.149.490,-
Vrijwilligers	€ 9.597.800,-
Kapitaallasten	€ 10.063.000,-
Exploitatiekosten	€ 23.726.130,-
Totaal	€ 82.536.420,-

ONZE PROGRAMMA'S KOSTEN:

1. Risico- & Crisisbeheersing	€ 9.690.970,-
2. Brandweertzorg	€ 36.922.455,-
3. Geneeskundige Hulporganisatie	€ 2.384.700,-
4. Meldkamer Oost-Nederland	€ 5.728.340,-
5. Directie - Control - Staf	€ 852.700,-
6. Bedrijfsvoering	€ 19.401.778,-
7. Algemene Dekkingsmiddelen	€ 4.298.977,-
8. Kazernes & Overgangsrecht	€ 3.256.500,-
Totaal	€ 82.536.420,-
Programma's 5 tot en met 8	€ 27.809.955,-

ERVARINGSCIJFERS UITRUKKEN

2022

	Automatisch alarm	703
	Brand (prio 1 en 2)	1.880
	Hulpverlening (prio 1 en 2)	514
	Totaal	3.097
	GRIP 1	11
	GRIP 2	2

2023

	Automatisch alarm	432
	Brand (prio 1 en 2)	1.394
	Hulpverlening (prio 1 en 2)	1.924
	Totaal	3.750
	GRIP 1	7
	GRIP 2	0

2024

	Automatisch alarm	492
	Brand (prio 1 en 2)	1.243
	Hulpverlening (prio 1 en 2)	1.737
	Totaal	3.472
	GRIP 1	13
	GRIP 2	1

WEERSTANDSVERMOGEN

VNOG heeft met de 22 gemeenten afgesproken dat de verhouding tussen de daarvoor beschikbare reserves en de optelsom van de financieel gekwantificeerde risico's tussen de 1 en 1,4 moet blijven.

WEERSTANDSVERMOGEN VNOG

Beschikbare weerstandscapaciteit	€ 3.965.433,-
Benodigde weerstandscapaciteit	€ 3.188.000,-
ratio	1,2

Voorlopige Jaarstukken 2024

27 maart 2025

Inhoudsopgave

Voorwoord	3
1. Inleiding	4
2. Het resultaat 2024	7
 <i>I. Jaarverslag</i>	
3. Programmaverantwoording	10
Programma 1. Risico- en Crisisbeheersing	
Programma 2. Brandweezorg	
Programma 3. GHOR	
Programma 4. Meldkamer Oost Nederland	
Programma 5. Directie, Control en Staf	
Programma 6. Bedrijfsvoering	
Programma 7. Algemene Dekkingsmiddelen	
Programma 8. Brandweerkazernes in eigendom, etc.	
 4. Paragrafen	 32
4.1. Weerstandsvermogen en risicomanagement	
4.2. Onderhoud kapitaalgoederen	
4.3. Financiering	
4.4. Crisesparagraaf	
4.5. Voortgang besteding extra BDuR-middelen	
4.6. Bedrijfsvoering	
4.7. Verbonden partijen	
4.8. Openbaarheidsparagraaf	
4.9. Toekomstparagraaf	
 <i>II. Jaarrekening</i>	
5. Balans per 31 december 2024	65
6. Overzicht van baten en lasten	67
6.1. Verklaring resultaat 2024 op hoofdlijnen	
6.2. Specificatie per programma	
 7. Waarderingsgrondslagen	 83
8. Toelichting op de balans	85
9. Incidentele baten en lasten	96
10. Single Information Single Audit (SISA) 2024	97
11. Wet Normering Topinkomens (WNT)	98
12. Rechtmatigheidsverantwoording	100
13. Overzicht taakvelden en beleidsindicatoren	101
14. Overzicht af te sluiten en over te hevelen kredieten	102
 Bijlagen – niet behorende tot de gecontroleerde jaarrekening	 105
Bijlage 1. Kerngegevens	
Bijlage 2. Stand Toekomstvisie-Opdrachten	
Bijlage 3. Prestatiekaart 2024	

Voorwoord

Voor u liggen de Jaarstukken 2024 van Veiligheidsregio Noord- en Oost-Gelderland (VNOG).

De onrust in de wereld houdt aan en er vinden ingrijpende veranderingen plaats. Ook in 2024 hebben we dit ervaren. De dreigingen en risico's veranderen, de samenleving verandert en ook VNOG moet zich daarop aanpassen. In 2024 zijn thema's als de weerbaarheid van de samenleving, veerkracht en zelfredzaamheid nadrukkelijk op de agenda gekomen. De veiligheidsregio's spelen hier al een rol in en die rol gaat in afstemming met het Rijk mogelijk groter worden. Hoe dan ook is samenwerking cruciaal en dat blijft het ook. VNOG heeft hier in 2024 dan ook weer aan gewerkt: internationaal, nationaal, regionaal en lokaal; met onze gemeenten, de GGD, onze buurveiligheidsregio's in de Oost-5 samenwerking, met landelijke partners zoals het Nederlands Instituut voor Publieke Veiligheid (NIPV) en met de Duitse collega's.

In 2024 is het nieuwe regionale beleidsplan voor de periode 2025-2028 tot stand gekomen, na uitgebreide afstemming met de raden en de hulpverleningspartners. Ook het regionaal risico-profiel is vernieuwd. Voor de komende beleidsperiode hebben we de ontwikkelingen in beeld gebracht en hebben we nieuwe speerpunten benoemd, aansluitend op de gesignaleerde risico's en ontwikkelingen. Het nieuwe beleidsplan vormt de basis voor ons werk voor de komende vier jaren. We zijn trots op het plan dat we in samenwerking met onze partners hebben opgeleverd en willen hier graag mee aan de slag. VNOG heeft in 2024 ook belangrijke stappen gezet op vele andere dossiers. In deze jaarstukken wordt daar uitgebreid over gerapporteerd.

Tenslotte heeft VNOG in 2024 haar kerntaken uitgevoerd. We hebben gewerkt aan het voorkomen en beperken van incidenten, door goede advisering, voorlichting en versterking van de zelfredzaamheid, het risicobewustzijn en veilig gedrag. VNOG stond in 2024 ook altijd paraat als er een beroep op ons werd gedaan. Er is enorm veel waardering voor alle mensen die dit mogelijk maken, zowel vrijwillig als beroeps. Het gaat dan om de mensen die op straat of vanuit een actiecentrum een ongeval, ramp of crisis bestrijden, maar ook om de vele mensen die achter de schermen deze inzet mogelijk maken: van meldkamer tot informatievoorziening, van logistiek, onderhoud en aanschaf tot training en opleiding, en van de administratie, financiën en secretariaten tot de bestuursondersteuning en het archief. Vele collega's hebben aan onze missie gewerkt; daar past een woord van grote dank bij. Alle schakels zijn nodig en waardevol, zodat VNOG onze regio in 2024 een stukje veiliger heeft gemaakt.

Namens het dagelijks bestuur VNOG,

J. Joon
portefeuillehouder Middelen

Medewerkers van VNOG staan dag en nacht klaar om te kunnen optreden bij noodsituaties. Bij heftige incidenten, ongevallen, branden en protestacties. Daarbij laten de collega's van de brandweer, de crisisorganisatie en GHOR zich van hun professionele kant zien. Ook leveren we een stevige bijdrage aan langdurige crises. Daarbij vervullen we steeds vaker een centrale en verbindende rol. In het online magazine Voorop in Veiligheid lees je hoe we samen werken aan veiligheid! Scan de QR code om het magazine te lezen.

1. Inleiding

VNOG heeft in 2024 haar Opgaven uitgevoerd, als antwoord op de vragen die de samenleving aan haar stelt. De Opgaven vormden de basis van de begroting 2024 en alle doelstellingen en activiteiten van VNOG zijn aan de Opgaven gerelateerd. Deze Opgaven zijn:

- Opgave 0. Het voorkomen, beperken en bestrijden van incidenten, rampen en crises (maatschappelijke opdracht)
- Opgave 1. Zelfredzaam en risicobewust
- Opgave 2. Vakbekwaam en deskundig
- Opgave 3. Sterke informatiepositie
- Opgave 4. Een gezonde financiële basis en betrokken medewerkers (randvoorwaarde)

VNOG heeft onder andere het volgende gedaan en bereikt op haar Opgaven in 2024:

- *Opgave 0. Het voorkomen, beperken, bestrijden incidenten, rampen en (langdurige) crises*
Brandweer, GHOR en Crisisbeheersing zijn altijd in actie gekomen als er een beroep op ons werd gedaan. Diverse nieuwe voertuigen zijn geleverd, na de intensieve voorbereiding en aanbestedingsprocedures in het afgelopen jaar. De ‘Officieren van dienst Geneeskundige Zorg’ zijn sinds 1 januari in dienst van VNOG. En er zijn weer stappen gezet in de versterking van de internationale en interregionale samenwerking. Verder blijft VNOG de opvang van ontheemden uit Oekraïne coördineren voor de 22 gemeenten.
- *Opgave 1. Zelfredzaam & risicobewust*
In het kader van de nieuwe Omgevingswet is er een Roadshow geweest langs onze gemeenten om de insteek van VNOG bij haar advisering en (on)mogelijkheden te bespreken. In samenwerking met partners is de Denk-vooruit campagne gestart alsmede de uitvoering van de projectfase van de Gebiedsgerichte aanpak Natuurbrand. De GHOR heeft haar beleid omtrent evenementenadviesing vastgelegd.
- *Opgave 2. Vakbekwaam & deskundig*
Naast de uitvoering van de reguliere oefeningen, trainingen en opleidingen worden aan de operationele crisisorganisatie meer vakbekwaamheidsmomenten aangeboden en ook andere, innovatieve manieren van trainen en oefenen. De insteek is een divers en modern aanbod op zowel individueel als teamniveau.
- *Opgave 3. Sterke informatiepositie*
Er zijn voorbereidingen getroffen voor het inrichten van een innovatieve tijdelijke afdeling overstijgende werkvorm, de ‘Proeftuin Informatiegestuurd werken’. Er zijn diverse pilots gestart: in de Meldkamer de pilot ‘Virtuele Assistent’, bij de brandweer een pilot met bodycams, voor de GHOR een eerste prototype van de witte informatiebron voor Oost-5. Alle vrijwilligers (ca 1400) hebben een VNOG-account gekregen. Het verwerkingsregister is geactualiseerd.
- *Opgave 4. Een gezonde financiële basis en betrokken medewerkers (randvoorwaarde)*
Als opvolger van het afgeronde organisatie-ontwikkelprogramma is gewerkt aan een nieuw programma voor de komende 4 jaren (o.a. duurzame inzetbaarheid, leiderschap). De leerpunten uit de evaluatie van het vorige programma worden daarbij meegenomen. De Financiële verordening en de Controleverordening zijn geactualiseerd n.a.v. nieuwe wet- en regelgeving.

In de loop van 2024 werd de vernieuwde gemeenschappelijke regeling VNOG van kracht. Het uitgebreide (wettelijke) traject hier naartoe liep sinds 2023. Met de vernieuwde regeling voldoet VNOG aan de eisen in de aangepaste Wet gemeenschappelijke regelingen. De raden zijn

uitgebreid betrokken geweest bij de totstandkoming van de vernieuwde gemeenschappelijke regeling.

In 2024 zijn ook de wettelijk verplichte regionale documenten voor de komende vier jaar (2025-2028) weer opgesteld. Het gaat om het regionaal risicoprofiel, regionaal beleidsplan (incl. dekingsplan brandweer) en actualisatie regionaal crisisplan. Bij het opstellen van deze documenten waren in 2024 de raden en partners nauw betrokken; zij hebben zienswijzen en input gegeven. De documenten zijn in december door het AB vastgesteld.

Er is in 2024 ook weer verder gewerkt aan de 40 Opdrachten uit de Toekomstvisie. Het overgrote deel van de Opdrachten (35) is inmiddels in de afgelopen jaren afgerond. De resterende vijf Opdrachten zijn opgenomen in het nieuwe regionaal beleidsplan 2025-2028. Het document Toekomstvisie is eind 2024 afgesloten, zodat nu het nieuwe regionaal beleidsplan als richtsnoer voor de komende beleidsperiode beschikbaar is.

Er zijn ook weer stappen gezet voor de nieuwe één-post voor Apeldoorn (Veiligheidscentrum/Brandweerkazerne, tevens kantoorlocatie voor VNOG) en voor het thema “duurzaamheid” (o.a. opstellen Klimaatplan).

Het overgrote deel van de VNOG begroting bestaat uit de gemeentelijke bijdrage. Maar ook het Rijk doet een bijdrage aan ons werk. Dit is de Brede Doeluitkering Rampenbestrijding (BDuR). In 2022 hebben de veiligheidsregio's met het Rijk afspraken gemaakt over het verder versterken van (bovenregionale) crisisbeheersing en informatievoorziening. Hiervoor hebben we van het Rijk een structurele aanvulling op de BDuR ontvangen die vanaf 2023 in vier tranches wordt uitgekeerd. Echter, in het najaar van 2024 werd duidelijk dat er mogelijk per 2026 een korting komt op deze BDuR van het Rijk. In het hoofdlijnenakkoord van het nieuwe kabinet was namelijk opgenomen dat alle specifieke doeluitkeringen, waar de BDuR ook onder valt, in de reguliere gemeentefonds-uitkering zou worden gestort en tegelijk zou daarover een korting van 10% worden toegepast. Dit strookt uiteraard niet met de afspraken die de regio's met het Rijk hebben gemaakt omtrent de versterkingsopgave, noch met wat in de wet Veiligheidsregio's hierover is opgenomen, noch met de maatschappelijke ontwikkelingen. De minister erkende dit eind 2024 en heeft laten weten dat de BDuR als specifieke rijksuitkering blijft bestaan. Echter, de 10% korting is intussen al wel per 2026 ingeboekt in de Rijksbegroting en de minister moet op zoek naar dekking wil hij dit terugdraaien (voor VNOG gaat het om € 1,1 mln.). In de Kadernota 2026 zijn eind 2024 diverse scenario's geschetst hoe deze korting op te vangen, maar lopende de onzekerheid over deze korting is hij nog niet structureel in de begroting verwerkt. Wel zijn de acties voor de versterkingsopgave rondom crisisbeheersing en informatievoorziening tijdelijk 'on hold' gezet, zodat er incidenteel per 2026 wel dekking voor de korting is, mocht hij doorgaan. In de loop van 2025 komt er naar verwachting meer duidelijkheid vanuit het Rijk en kan worden bepaald hoe hier structureel (2027 en verder) mee om te gaan.

Uitkomsten 2024 - financieel

Het resultaat van ca. € 1,8 miljoen komt voort uit diverse oorzaken. Door omstandigheden konden niet alle plannen uit de begroting (helemaal) worden uitgevoerd. In tegenstelling tot voorgaande jaren liggen deze niet in de sfeer van de algemene personeelskosten. De personele lasten zijn volledig besteed (-74k) maar het vrijwilligersbudget hoefde over 2024 niet volledig ingezet te worden (454k). Binnen de exploitatiekosten zijn een aantal posten incidenteel meegevalen (773k)¹ en hoefde ook de post Onvoorzien niet te worden aangesproken (250k). Daarnaast is er een positief renteresultaat gerealiseerd (390k): we hebben zowel minder rente op onze

¹ Bestaande uit o.a. vakbekwaamheid, verzekeringen/schadelast.

leningen betaald dan we (in het najaar van 2022 bij het opstellen van de kadernota) hadden voorzien, als meer rente op onze reserves ontvangen. Dit alles leidt tot ca. € 1,8 miljoen saldo (minder uitgaven dan begroot). Dit is 2% van de totale begroting.

Het verwachte resultaat is in lijn met de prognose in de Halfjaarrapportage 2024. De prognose was toen € 2 miljoen waarbij het verschil onder andere wordt veroorzaakt door de door het bestuur eind 2024 besloten overheveling van een aantal budgetten naar 2025. Dit is ten behoeve van activiteiten die al wel in 2024 gestart zijn, maar hun afronding krijgen in 2025.

Bij de verdere overwegingen rondom de begroting spelen de (wereldwijde) ontwikkelingen een grote rol. De hele wereld heeft te maken met een onstabiele situatie. Er is een groeiende onzekerheid op allerlei vlakken, zoals grondstofprijzen, energiekosten, klimaatverandering, kosten vanwege de energietransitie, cybercriminaliteit, (geopolitieke) instabiliteit, versterking weerbaarheid en veerkracht van de samenleving, rente & inflatiestijging, vergrijzing, etc. Er treden daarnaast vertragingen op door schaarste. Deze schaarste strekt zich ook uit naar de arbeidsmarkt, waar de krapte het lastig maakt om vacatures in te vullen. Dit alles heeft in potentie grote effecten voor VNOG; voor haar voorbereiding van crisisbeheersing (nieuwe crises, nieuwe taken i.v.m. het weerbaar maken van de samenleving), de uitvoering van haar bestrijdende taken, maar ook op de realisatie van de begroting. Voor de VNOG als crisisorganisatie is dit een zeer relevante context, die zich echter niet onmiddellijk laat vertalen in financiële termen, zoals in de precieze omvang van de gemeentelijke bijdrage en de grootte van onze reserves en voorzieningen.

Voor de bestemming van het resultaat van de jaarrekening volgt een afzonderlijk voorstel aan het algemeen bestuur.

Leeswijzer

Hoofdstuk 2 bevat een samenvattend overzicht van het resultaat 2024. De nadere onderbouwing van het resultaat, alsook de bereikte doelstellingen ten opzichte van de begroting 2024 vindt u terug in hoofdstuk 3. Daar wordt per programma ingegaan op de bereikte doelstellingen en met welk resultaat het programma is afgesloten. Daarna volgen de verplichte paragrafen in hoofdstuk 4. Het tweede deel van de jaarstukken bevat de jaarrekening 2024. Dit deel is vooral financieel van aard. Eerst volgt de balans. In hoofdstuk 6 staat een totaaloverzicht met daarin het resultaat, gesplitst in 'resultaat voor inzet reserves' en 'resultaat na inzet reserves', zoals de wetgeving voorschrijft. Ook is hier een detailtoelichting op de resultaten per programma opgenomen. Tot slot volgen de waarderingsgrondslagen, een onderbouwing van de balans, diverse verantwoordingen en enkele bijlagen.

2. Het resultaat 2024

Het financieel technisch resultaat bedraagt + € 1.793.000. Dit is 2,2% van de begrote lasten ad € 78.000.000.

In de programmaverantwoording vanaf hoofdstuk 3 worden de resultaten van de diverse programma's (na mutaties in de reserves) beschreven. Een voorstel tot bestemming van het resultaat wordt, zoals gebruikelijk in een afzonderlijk voorstel, voorgelegd aan het algemeen bestuur. Het resultaat wordt nader toegelicht bij de betreffende programma's (in hoofdstuk 3 op hoofdlijnen inhoudelijk; hoofdstuk 6 bevat een verschillenanalyse). In navolgende tabel staan de jaarresultaten over 2022, 2023 en 2024 met een verklaring op hoofdlijnen:

Verklaring resultaat op hoofdlijnen	2022	2023	2024
	Verschil	Verschil	Verschil
Personeel	313.000	1.105.000	-74.000
Vrijwilligers	402.000	338.000	454.000
Exploitatie	1.539.000	980.000	1.023.000
Kapitaallasten	0	0	0
Renteresultaat	256.000	409.000	390.000
Totaal	2.510.000	2.832.000	1.793.000

Personeel

Het budget voor personeel (circa 38,0 mln inclusief MKON-MKBM) is in 2024 volledig besteed. Dit betreft de kosten voor salarissen & sociale lasten, inhuur en detachering. Binnen de begroting van VNOG is vrijwel geen structureel budget voor inhuur opgenomen. Tijdelijke overbrugging als gevolg van verzuim en vacatures en tijdelijke invulling van specialistische functies voor projecten dient hierdoor grotendeels gefinancierd te worden uit het beschikbare budget voor salarissen en sociale lasten en daarnaast uit onttrekkingen aan reserves of voorzieningen. Gezien de huidige situatie op de arbeidsmarkt wordt verwacht dat deze situatie niet op korte termijn verandert.

Vrijwilligers

Op het vrijwilligersbudget (circa 9,4 mln) zijn minder uren gedeclareerd dan geraamd, dit voor een bedrag van € 509.000,- Hiervan heeft € 320.000,- betrekking op de uren voor de uitruk (incidenturen). Conform beleid kan een bedrag van € 55.000,- worden toegevoegd tot aan het maximum van de egalisatiereserve die het AB hiervoor heeft ingesteld. Daarmee komt het resultaat per saldo uit op € 454.000,- De vakbekwaamheidsprogramma's voor vrijwilligers worden conform planning uitgevoerd en ook de exploitatiebudgetten voor vakbekwaamheid vrijwilligers worden goed benut.

Exploitatie

Op het exploitatiebudget (circa 22,0 mln) worden binnen een aantal programma's incidentele voordelen behaald. Hierbij is veelal sprake van logische jaarlijkse schommelingen zoals de kosten voor onder andere vakbekwaamheid en verzekeringen/schadelast.

Kapitaallasten

Het resultaat op kapitaallasten wordt, conform vastgesteld beleid, toegevoegd aan de egalisatiereserve afschrijvingen waardoor het saldo hierop neutraal is.

Rente

VNOG betaalt rente over haar langlopende leningen. Deze kosten worden toegerekend aan de vaste activa en de programma's waar deze betrekking op hebben. VNOG ontvangt echter ook

rente op haar uitzettingen in de Rijks schatkist. Deze renteopbrengst is momenteel hoger dan vooraf geraamd.

Vergelijking met Halfjaarrapportage 2024

In de Halfjaarrapportage 2024 (opgemaakt in augustus 2024) werd een positief resultaat van € 2.014.000 voorspeld. Het resultaat van deze jaarrekening is € 1.793.000. Het verschil betreft onder andere de budgetoverheveling van een aantal nog niet bestede budgetten naar uitvoering in het jaar 2025. Het algemeen bestuur heeft hiertoe eind 2024 de begroting gewijzigd.

I. Jaarverslag

3. Programmaverantwoording

Dit hoofdstuk bevat een nadere onderbouwing van het resultaat en de bereikte doelstellingen ten opzichte van de programmabegroting 2024. Per programma wordt ingegaan op de bereikte doelstellingen en wordt aangegeven met welk resultaat het programma is afgesloten.

Programma: 1. Risico- en Crisisbeheersing

Programmahouder: mevr. A.H. Bronsvort

Welke Opgaven voert Risico- en Crisisbeheersing primair uit?

- 0. Het voorkomen, beperken en bestrijden van incidenten, rampen en crises
 - 1. Zelfredzaam en risicobewust
 - 2. Vakbekwaam en deskundig
 - 3. Sterke informatiepositie

Wat hebben we bereikt?

- 0. *Het voorkomen, beperken en bestrijden van incidenten, rampen en (langdurige) crises*
 - a. In samenwerking met partners is gewerkt aan het voorkomen, beperken en bestrijden van incidenten, rampen en (langdurige) crises door informatiegestuurd en risicogericht te werken. Bij incidenten, rampen, etc. heeft VNOG flexibel en slagvaardig opgetreden.
 - b. De afdeling heeft, naar aanleiding van landelijke afspraken, samen met andere afdelingen en buurregio's gewerkt aan de versterking van crisisbeheersing, informatievoorziening en samenwerking tussen regio en Rijk. Deze versterkingsopgaven zijn bekostigd uit een ophoging van de rijksbijdrage BDUR, zie de separate paragraaf hierover (4.5.).
- 1. *Zelfredzaam en risicobewust*
 - a. Het risicobewustzijn van de inwoners, bedrijven/instellingen en crisispartners in de regio is vergroot, door gerichte campagnes en voorlichting ter bevordering van zelfredzaamheid.
 - b. De ontvangers van onze risicogerichte adviezen zijn zich bewust van de risico's die zich voordoen in hun leefomgeving. Op basis van deze inzichten zijn zij beter in staat om gerichte beheersmaatregelen te treffen.
- 2. *Vakbekwaam en deskundig*
 - a. VNOG is als netwerkpartner beter toegerust om integrale veiligheidsadvisering te verlenen aan gemeenten en andere partners, zodat zij vroegtijdig ondersteund worden bij ontwikkelingen in het fysieke domein.
 - b. Deelnemers aan de multidisciplinaire crisisorganisatie zijn adequaat opgeleid, getraind en geoefend en hebben geleerd van incidenten die zich voordeden.
- 3. *Sterke informatiepositie*
 - a. Risico's en potentiële veiligheidswinst zijn geïdentificeerd en geduid via verzamelde, gekoppelde en geanalyseerde gegevens. Dit is de basis voor de risicogerichte advisering geweest.
 - b. VNOG heeft zowel in de voorbereiding op, als gedurende inzetten, op basis van een actueel informatiebeeld en scenario's geacteerd.

Wat hebben we ervoor gedaan?

- 0. *Het voorkomen, beperken en bestrijden van incidenten, rampen en crises. RCB heeft:*
 - uitvoering gegeven aan het regionaal crisisplan, beleidsplan en risicoprofiel;

- het proces begeleid om te komen tot een nieuw regionaal risicoprofiel en regionaal crisisplan die beide per 2025 ingaan (zie ook paragraaf 4.9.);
- de afsprakenlijsten bij de convenanten beheerd en de verbinding met het netwerk aan crisispartners onderhouden;
- verder gebouwd aan goede samenwerkingsrelaties met onze 22 gemeenten, de omgevingsdiensten, GGD en het samenwerkingsverband van veiligheidsregio's "Oost-5" en werkt aan nieuwe allianties om daarmee een basis te leggen voor integrale veiligheidsadvisering (o.a. gezondheid-, water-, milieu-, evenementen- en brandveiligheid) aan gemeenten;
- de VNOG gemeenten ondersteund in hun verantwoordelijkheid bij crisistaken op het gebied van bevolkingszorg en crisiscommunicatie in het kader van ongevallen, rampen of crisis;
- bijgedragen aan de regionale coördinatie van de opvang van ontheemden uit Oekraïne in VNOG voor 22 gemeenten;
- een verkenning gestart naar verdere mogelijkheden om een breed regionaal/Oost5 platform te faciliteren waar kennis vanuit de samenleving op specifieke terreinen wordt samengebracht en crisispartners bijeenkomen ter bevordering van het zelf-organiserend vermogen in relatie tot langdurige crisis;
- gewerkt aan de verdere samenwerking in Oost Nederland, met het Rijk en Duitsland op het gebied van onder andere onze gezamenlijke informatiepositie en vakbekwaamheid;
- gewerkt, naar aanleiding van landelijke afspraken, aan de versterking van crisisbeheersing, versterking van informatievoorziening en versterking samenwerking tussen regio en Rijk. Deze versterkingsopgaven worden bekostigd uit een ophoging van de rijksbijdrage BDUR (zie de separate paragraaf hierover (4.5.).

1. Zelfredzaam en risicobewust

a. Vergroten van de zelfredzaamheid en het zelf-organiserend vermogen. RCB heeft:

- een excelleerplan uitgewerkt en kenbaar gemaakt bij het bestuur voor het onderwerp en tevens speerpunt 'Gedrag en veilige leefomgeving' in het nieuwe beleidsplan 2025-2028;
- gewerkt aan het versterken van het netwerk rondom gedrag en veilige leefomgeving en kansen benut om samen te werken, zoals de campagne 'Denk vooruit' met de NCTV;
- de campagne 'Voorkomen van Vuur is jouw Natuur' opgezet door risico- en doelgroepen in de natuurlijke omgeving te analyseren o.b.v. het regionale gedragsmodel. Deze campagne wordt ondertussen landelijk uitgedragen door Brandweer Nederland;
- de toolkit voor de campagne Iklaadaccuraat uit 2023 gedeeld waardoor deze campagne in 2024 landelijk geadopteerd is;
- innovaties in het kader van veilig leven ondersteund en bevorderd, zoals bijv. de afronding van het traject Leefsamen, de oplossing voor vroegtijdige signalering van brandgevaar van accu's vanuit het innovatietraject StartUp Achterhoek;
- gewerkt aan een plan van aanpak voor kwalitatieve en projectmatige uitvoering van risicogerichte objectbezoeken. Op basis van de risico's kan praktisch worden nagedacht over de aspecten waar de veiligheidsregio zich proactief op voor kan bereiden en welke handelingsperspectieven er geboden kunnen worden.

b. Risicogericht adviseren. RCB heeft:

- gewerkt aan risicogerichte dienstverlening binnen en in samenwerking met de gemeenten;
- een bijdrage geleverd aan het risicobewustzijn van stakeholders in de natuurlijke omgeving;
- risicogericht geadviseerd, uit de overtuiging dat dit bijdraagt aan een veiligere leefomgeving, waarbij regionaal beleid aansluit op de landelijke Uniforme Benadering Veiligheidsrisico's.

2. Vakbekwaam en deskundig

a. Als netwerkpartner toegerust voor (integrale) veiligheidsadvisering. RCB heeft:

- geïnvesteerd in het versterken van de vaardigheden van adviseurs, gericht op het toepassen van de risicogerichte advisering;
- kennis en vaardigheden ‘risicogericht werken’ ontwikkeld aan de hand van de routekaart;
- de kwaliteit van advisering ruimtelijke-, omgevings- en industriële veiligheid gewaarborgd door intern voldoende continuïteit te organiseren;
- haar kennispositie vergroot op de nieuwe risico’s uit energietransitie en klimaatverandering;
- een bijdrage geleverd aan het proces ‘Lerend vermogen’ van VNOG.

b. Deelnemers multidisciplinaire crisisorganisatie zijn adequaat opgeleid, getraind en geoefend. RCB heeft:

- de rol- en taakverdeling op Bevolkingszorg uit 2023 geïmplementeerd;
- randvoorwaarden gecreëerd voor de doorontwikkeling naar een moderne MOTO-organisatie door functionarissen in dienst te nemen met opleidingskundige expertise;
- regionale poules onderhouden voor operationele informatievoorziening (informatiemanagers, beleidsondersteuners, loggers, plotters en andere ontkleurde functionarissen) inclusief de faciliteiten die hiervoor nodig zijn.
- Door herprioritering van werkzaamheden is de start van de ontwikkeling van een multidisciplinaire kennisbank ter ondersteuning van de diverse operationele crisisfunctionarissen uitgesteld tot 2025.

3. Sterke informatiepositie

a. Risicogerichte advisering. RCB heeft:

- de Risico Analyse Monitor – Kenmerkenschema (RAM) geïntroduceerd en daarbij is een trainingstraject uitgevoerd. De RAM is een hulpmiddel in het risicogesprek met burgers, instellingen en bedrijven in het kader van de objectbezoeken;
- de RAM landelijk geïntroduceerd en vijf veiligheidsregio's zijn aangesloten aan hetzelfde informatieplatform;
- een inhoudelijke bijdrage geleverd aan de succesvolle aanbesteding van het nieuwe zaakstelsel waarmee de aansluiting op het Digitaal Stelsel Omgevingswet geborgd blijft;
- gevraagd en ongevraagd advies uitgebracht o.b.v. de risico’s uit de periodiek herijkte risicoprofielen, zowel in de ontwerp- als de gebruiksfase van de publieke/fysieke leefomgeving.

b. VNOG acteert op basis van een actueel informatiebeeld. RCB heeft:

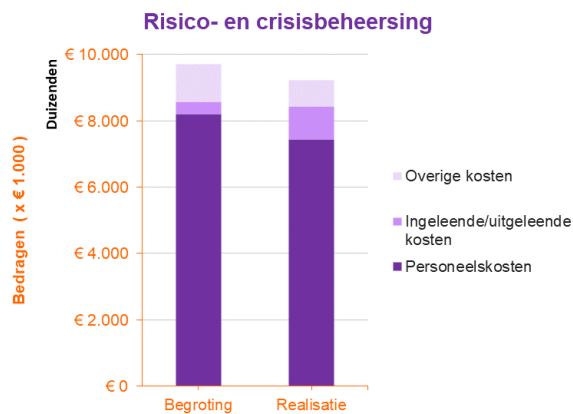
- gegevens verzameld, gekoppeld, geanalyseerd en gebruikt t.b.v. regionaal risicoprofiel en gewerkt aan (en met) dynamisch/actueel risicobeeld (Veiligheidsinf. Knooppunt, VIK);
- gezorgd dat de risico’s en dreigingen continu gemonitord en dynamisch beschikbaar gesteld worden aan de operationele organisatie (inclusief de netwerkpartners);
- scenariodenken toegepast, in lijn met de ontworpen methodiek, bij (dreigende) crisis/crises;
- de crisisruimten onderhouden, zich voorbereid op de aanstaande (tijdelijke) verhuizing van de crisisruimten, en technische hulpmiddelen tijdig vervangen om aan te blijven sluiten bij interregionale en nationale standaarden en het informatiegestuurd werken;
- gezorgd dat object- en omgevingsinformatie vanuit verschillende databronnen beschikbaar is in een infoplatform (te gebruiken bij adviseren, informeren en operationele voorbereiding);
- Bijgedragen aan het inrichten van een tijdelijke afdeling overstijgende werkorganisatie, onder de naam ‘Proeftuin Informatiegestuurd werken’ ter bevordering van het informatiegestuurd werken.

Indicatoren: hoe hebben we dit gemeten?

Tweemaal per jaar zijn de prestaties op de Opgaven / een aantal doelstellingen gemeten via indicatoren op de prestatiekaart. De prestatiekaart staat in bijlage 3 van deze jaarstukken.

Wat heeft het gekost?

Programma	L/B	Begroting 2024	Begroting na wijziging 2024	Realisatie 2024	Vershil 2024
1.0 Risico- en crisisbeheersing	Baten	0	36.700	714.649	677.949
	Lasten	8.834.200	10.361.660	9.613.369	-748.291
	Saldo	-8.834.200	-10.324.960	-8.898.721	1.426.239
Totaal saldo baten en lasten		-8.834.200	-10.324.960	-8.898.721	1.426.239
		<i>nadeel</i>	<i>nadeel</i>	<i>nadeel</i>	<i>voordeel</i>
Mutaties reserves					
1.0 Risico- en crisisbeheersing	Onttrekkingen	125.000	651.000	410.845	240.155
	Toevoegingen		25.000	738.427	-713.427
	Saldo	125.000	626.000	-327.582	-953.582
Saldo reserves		125.000	626.000	-327.582	-953.582
		<i>voordeel</i>	<i>voordeel</i>	<i>nadeel</i>	<i>nadeel</i>
Resultaat		-8.709.200	-9.698.960	-9.226.303	472.657
		<i>nadeel</i>	<i>nadeel</i>	<i>nadeel</i>	<i>voordeel</i>

In de jaarrekening (hoofdstuk 6) is een verdere specificatie van de financiële begroting en realisatie per programma opgenomen.

Programma: 2. Brandweezorg

Programmahouder: dhr. M. Boumans

Welke Opgaven voert Brandweezorg primair uit?

0. Het voorkomen, beperken en bestrijden van incidenten, rampen en crises
2. Vakbekwaam en deskundig
3. Sterke informatiepositie

Wat hebben we bereikt?

0. Beperken en bestrijden

- Alle 56 posten zijn volgens de paraatheidsregeling paraat. De afdeling BWZ heeft:
 - Incidenten bestreden en hulp geboden, altijd als er een beroep op ons werd gedaan;
 - Vanaf 1 september 2023 voor de posten Doetinchem en Zutphen middels de "Regeling Kazerne dagdiensten" een sluitend rooster geregeld volgens de Arbeidstijdenwet (ATW) en Arbeidstijdenbesluit (ATB);
 - De samenwerkingsovereenkomst tussen Stadt Isselburg en VNOG voorbereid, zodat deze op 23 januari 2025 getekend kan worden;
 - Een samenwerkingsovereenkomst gesloten met de Veiligheidsregio Flevoland over interregionale alarmering;
 - Een viertal introductiebijeenkomsten voor nieuwe aspiranten georganiseerd waarin de eed of belofte is afgenomen;
 - Korpsavonden en Postcommandanten-overleggen gehouden (boeien en (ver)binden);
 - De pilot bodycam gestart (District Midden) en verlengd met een half jaar. In februari 2025 worden de eerste resultaten gepresenteerd;
 - Definitief ontwerp voor de nieuwe kazerne / veiligheidscentrum Apeldoorn opgeleverd;
 - De nieuwe kazernes Oldebroek en Twello opgeleverd en officieel geopend (zie ook paragraaf 4.6.).
- Materieel en materiaal is 24/7 beschikbaar geweest voor uitruk en vakbekwaam worden en -blijven, dit conform het dekkings- en spreidingsplan. Er kan doeltreffend en veilig mee worden gewerkt. De afdeling BWZ heeft:
 - De eerste 4 nieuwe blusvoertuigen op posten in gebruik genomen. Er zijn inmiddels 17 nieuwe blusvoertuigen geleverd;
 - Twee nieuwe koeriersvoertuigen en vijf boten ten behoeve van waterongevallen afgeleverd;
 - Een nieuw voertuig ten behoeve van de duikploeg ter bestrijding van waterongevallen afgeleverd;
 - Nieuwe voertuigen in productie ten behoeve van redding groot vee;
 - Materieel afgevoerd en verplaatst op basis van het Materieel Spreidingsplan (MSP);
 - Het project Vervanging blushelmen afgerond;
 - Het operationeel uniform uitgeleverd voor alle medewerkers Brandweezorg.

2. Vakbekwaam en deskundig

- Het personeel is vakbekwaam en geoefend om operationeel op te treden;
- Processen en procedures zijn afgestemd op de aanwezige risico's in het gebied;
- Er is adequate nazorg geleverd aan de repressieve medewerkers en er is een nieuwe blauwdruk "Nazorg" vastgesteld.

3. Sterke informatiepositie

- Deze is verder versterkt door het verder ontwikkelen van BI-dashboards.

Wat hebben we ervoor gedaan?

0. Beperken en bestrijden

- Voor de paraatheid heeft de afdeling BWZ:
 - Een start gemaakt met een eerste tussenevaluatie van de nieuwe Regeling Kazerne dagdiensten voor posten Doetinchem en Zutphen en met een onderzoek naar mogelijke knelpunten;
 - Contacten onderhouden voor internationale en interregionale samenwerking;
 - Verder gewerkt aan een overeenkomst Oost-5 voor interregionale alarmering;
 - Onderhandelingen gestart over mogelijke locaties voor de nieuwe internationale kazerne Dinxperlo-Suderwick;
 - Voorbereidingen getroffen voor het organiseren van aanstellingsdagen in 2025 voor nieuwe aspiranten;
 - Voor de nieuwe kazerne Apeldoorn verdere stappen gezet voor de inrichting van de repressieve organisatie met betrokkenheid van alle doelgroepen;
 - De pilot bodycam verlengd met een half jaar om nog meer resultaten te verkrijgen en te vergelijken.
- Voor de beschikbaarheid van materieel en materiaal is:
 - Veel energie gestoken in de ondersteuning van de afname en in gebruik name van nieuwe blus- en specialistische voertuigen en materialen;
 - Ondersteund bij deelproject 3, het bekappen van de nieuwe blusvoertuigen;
 - Verder gewerkt aan het project Vervanging bluskleiding, -laarzen en -handschoenen.

2. Vakbekwaam en deskundig

- Opgeleid en geoefend personeel. De afdeling BWZ heeft:
 - Les- en instructiemateriaal vernieuwd en aangepast naar huidige tijd en ontwikkelingen;
 - Een compleet nieuw programma Vakbekwaam worden en -blijven gemaakt en uitgerold voor de nieuwe 4x2 blusvoertuigen;
 - Een SharePoint-omgeving gemaakt voor de vrijwilligers waarop ze alles kunnen vinden wat ze nodig hebben;
 - Waar nodig de jaarprogramma's voor de diverse portefeuilles geëvalueerd en aangepast, zodat ze goed aansluiten bij de huidige ontwikkelingen;
 - Voorbereidingen getroffen voor de implementatie van de nieuwe landelijke elektronische leeromgeving;
 - Diverse themabijeenkomsten en vakbekwaamheidsdagen en -markten georganiseerd;
 - De opleidingskalender uitgevoerd conform opgave.
- Nazorg. De afdeling BWZ heeft:
 - Het eigen personeel ondersteund bij o.a. traumatische ervaringen die zijn opgedaan tijdens het bestrijden van incidenten;
 - De nieuwe leerlijn geïmplementeerd;
 - Evaluaties van incidenten uitgevoerd in het kader van leren van incidenten.

3. Sterke informatiepositie.

Bij de doorontwikkeling van BI-dashboards heeft de afdeling BWZ specifieke focus gelegd op:

- Vakbekwaamheid;
- Strategische personeelsplanning;
- Het doen en afronden van een aanbesteding voor een nieuw systeem van operationele informatievoorziening;
- Het invoeren van dynamisch alarmeren;
- Het beter in kaart brengen van de restdekking tijdens incidenten door de aanschaf en implementatie van een restdekkingsmonitor.

Overig

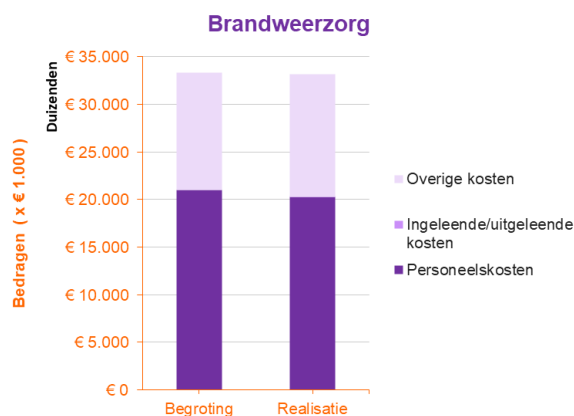
De afdeling BWZ heeft in 2024 bijgedragen aan de totstandkoming van het nieuwe regionaal beleidsplan 2025-2028, o.a. aan het 'dekkingsplan brandweer' dat een bijlage van het regionaal beleidsplan is. Zie paragraaf 4.9. voor een nadere toelichting op het nieuwe beleidsplan.

Indicatoren: hoe hebben we dit gemeten?

Tweemaal per jaar zijn de prestaties op de Opgaven / een aantal doelstellingen gemeten via indicatoren op de prestatiekaart. De prestatiekaart staat in bijlage 3 van deze jaarstukken.

Wat heeft het gekost?

Programma	L/B	Begroting 2024	Begroting na wijziging 2024	Realisatie 2024	Vershil 2024
2.0 Brandweezorg	Baten	14.000	14.000	363.959	349.959
	Lasten	30.458.005	34.024.305	31.818.654	-2.205.651
	Saldo	-30.444.005	-34.010.305	-31.454.696	2.555.609
Totaal saldo baten en lasten		-30.444.005	-34.010.305	-31.454.696	2.555.609
		<i>nadeel</i>	<i>nadeel</i>	<i>nadeel</i>	<i>voordeel</i>
Mutaties reserves					
2.0 Brandweezorg	Onttrekkingen		883.000	629.424	253.576
	Toevoegingen		226.900	2.360.471	-2.133.571
	Saldo		656.100	-1.731.047	-2.387.147
Saldo reserves			656.100	-1.731.047	-2.387.147
			<i>voordeel</i>	<i>nadeel</i>	<i>nadeel</i>
Resultaat		-30.444.005	-33.354.205	-33.185.743	168.462
		<i>nadeel</i>	<i>nadeel</i>	<i>nadeel</i>	<i>voordeel</i>

In de jaarrekening (hoofdstuk 6) is een verdere specificatie van de financiële begroting en realisatie per programma opgenomen.

Programma: 3. Geneeskundige Hulpverlenings-Organisatie in de Regio (GHOR)

Programmahouder: dhr. W. Jaeger

Welke Opgaven voert de GHOR primair uit?

0. Het voorkomen, beperken en bestrijden van incidenten, rampen en crises
1. Zelfredzaam en risicobewust
2. Vakbekwaam en deskundig
3. Sterke informatiepositie

Wat hebben we bereikt?

0. Het voorkomen, beperken en bestrijden van incidenten, rampen en crises

- GHOR NOG heeft in 2024 een nieuwe missie en visie vastgesteld.
- In het Koersdocument GHOR-NOG 2024-2026 is in kaart gebracht hoe de crisisorganisatie van de GHOR verder doorontwikkeld moet worden, om de parate, slagvaardige en wendbare operationele crisisorganisatie te worden/blijven, met vakbekwame crisisfunctionarissen.
- De GHOR heeft beleid voor advisering omgevingsveiligheid vastgelegd in het document ‘Beleid Advisering Omgevingsveiligheid GHOR’. Dit biedt belangrijke aandachtspunten.
- Het beleid voor evenementenadvisering is beschreven in het document ‘Beleid advisering evenementen’. Hiermee wordt de continuïteit/kwaliteit van advisering geborgd.
- De Infographic Evenementen en Gezondheid is verbreed. Naast informatie vanuit GHOR en GGD is nu ook informatie vanuit de brandweer opgenomen.
- De contacten en samenwerking met de zorgorganisaties en de drie ROAZ'en zijn versterkt.
- Er is een concept document ‘Beleid advisering Zorgnetwerk’ opgesteld. Dit beschrijft hoe de GHOR adviseert/relaties onderhoudt, met welke zorgpartners wij samenwerken en waarom.
- Er is een Regionaal crisiscommunicatieplan opgesteld (met Veiligheidsregio Twente en Netwerk Acute Zorg Euregio) voor zorgorganisaties. Dit is vastgesteld in het tactisch en bestuurlijk ROAZ van Euregio. Hierin staan handvatten voor zorgorganisaties voor communicatie.

1. Zelfredzaam en risicobewust

- De GHOR is betrokken geweest bij de actualisatie van het Regionaal Risicoprofiel (RRP) VNOG 2025-2028. Hierbij is het Zorgrisicoprofiel (ZRP) uit 2022 gebruikt als input.
- In themabijeenkomsten voor het zorgnetwerk is aandacht besteed aan verschillende risico's uit het zorgrisicoprofiel.

2. Vakbekwaam en deskundig

- De operationeel crisisfunctionarissen van de GHOR zijn opgeleid en inzetbaar.
- Vanuit boeien en binden van de GHOR crisisorganisatie is de operationeel functionarissendag GHOR ontwikkeld. Deze heeft in 2024 voor de eerste keer plaatsgevonden.

3. Sterke informatiepositie

- Er is een Customer Relationship Management (CRM)-systeem ingericht om de communicatie met zorgpartners te structureren. Het wordt gebruikt voor het vastleggen van gesprekken, plannen van gesprekscycli en bieden van een overzicht van de belangrijkste zorgpartners.
- Het prototype van de witte informatiebron Oost-5 is opgeleverd, waarmee het geneeskundige deel van het integrale veiligheidsbeeld breder en vollediger zal zijn.
- We hebben de doctrine netcentrisch werken bij onze acute partners versterkt.
- Het nieuw operationeel informatievoorziening systeem is geïmplementeerd in de operationele voertuigen van de GHOR.

Wat hebben we ervoor gedaan?

0. Het voorkomen, beperken en bestrijden van incidenten, rampen en crises

- We hebben voorzien in een flexibele 24/7 crisisorganisatie.
- In de nieuwe Omgevingswet adviseert de GGD voortaan rechtstreeks aan de gemeente of omgevingsdienst, zonder tussenkomst van de GHOR. Om duidelijkheid te scheppen is in afstemming met de GGD een overzicht opgesteld van specifieke adviesaanvragen waarbij de GHOR betrokken wil zijn. Dit is verstrekt aan de adviseurs, zodat zij weten wanneer de GHOR te betrekken. Tot december 2024 zijn er op dit onderwerp 58 adviezen opgesteld.
- Voor consistentie in advisering zijn ondersteunende documenten ontwikkeld/herzien:
 - Een (invul)format met agenda voor adviesgesprekken met zorgpartners;
 - Een checklist voor de planvorming van zorgpartners;
 - Een crisiskaart, een praktisch hulpmiddel met essentiële informatie die zorgpartners op locatie kunnen ophangen ter voorbereiding op calamiteiten;
 - Een informatiefolder met de werkzaamheden van de GHOR op het gebied van OTO en zorgcontinuïteit, zodat partners precies kunnen zien wat de GHOR voor hen kan betekenen in de koude fase.
- Tot december 2024 zijn 464 evenementadviezen opgesteld. De verdeling is:
 - 49 A evenementen;
 - 337 B evenementen;
 - 14 C evenementen;
 - 64 evenementen, waarvan behandelcategorie niet opgegeven door gemeente.
- Het Preparatieplan voor de Zwarte Cross 2024 is opgesteld ter bevordering van de patiënten-spreiding en samenwerking van de (acute) zorg in de omgeving van de Zwarte Cross.
- Er zijn accountgesprekken met de niet acute- en acute zorgorganisaties in de regio gevoerd.
- Er is deelgenomen- en geadviseerd aan de drie ROAZ'en over voorbereiding van de zorgsector op rampen en crisissituaties. Specifiek is het belang benadrukt van voorbereiding hierop bij de transformaties in de zorg. Deze transformaties zijn ingezet vanuit het Integraal Zorgakkoord om de zorg toekomstbestendig te houden.
- Bij alle activiteiten wordt nauw samengewerkt met GHOR-organisaties Oost-5 en landelijk.

1. Zelfredzaam en risicobewust

- Het Regionaal Risicoprofiel VNOG 2025-2028 is geactualiseerd, waarbij de GHOR enkele scenario's heeft uitgewerkt, o.a. langdurige hitte en droogte en uitbraak infectieziekte.
- Er is aangesloten bij speciale thema's vanuit Risicobeheersing, o.a. Veilige energietransitie.
- Via de landelijke kopgroep Zorgrisicoprofiel van GGDGHOR Nederland is mede door ons een landelijk overleg georganiseerd voor doorontwikkeling zorgrisicoprofiel en meer uniformiteit.
- Er zijn 2 themabijeenkomsten en verschillende tabletops voor zorgorganisaties georganiseerd om gezamenlijk voor te bereiden op risico's uit RRP en ZRP, o.a. stroomuitval.
- Er is deelgenomen aan 'Startup in Residence' voor bevordering burgerparticipatie.

2. Vakbekwaam en deskundig

- De Officieren van dienst Geneeskundige zorg (OVDG) zijn sinds 1 januari 2024 in dienst van VNOG (voorheen waren deze in dienst van de ambulancedienst Witte Kruis).
- De oefenjaarkalender 2024 is uitgevoerd, zowel de mono- als multi activiteiten. De GHOR functionarissen namen deel aan RBT, GBT, ROT en COPI oefeningen.
- Mono werd voor de OVDG-en een oefen tweedaagse realistisch oefenen georganiseerd.
- Binnen het zorgnetwerk zijn oefenactiviteiten georganiseerd c.q. is aan deelgenomen.
- Er heeft een "rode draden analyse OTO" plaatsgevonden. De algemene bevindingen zijn verwerkt in het koersdocument voor crisisorganisatie en vakbekwaamheid voor komende jaren.

- In ERMWIC en Euregio verband namen operationele GHOR functionarissen deel aan samenwerkingsoefeningen met de Duitse crisispartners. In oktober werd een grote grensoverschrijdende oefening in Enschede gehouden i.s.m. GHOR Twente en Duitse eenheden.
- In GHOR OTO Oost-5 verband werden bovenregionale scholingsdagen georganiseerd voor OVDG, ACGZ, HIN en DPG piketten. Ook werd een gezamenlijke waarneempool OTO Oost-5 opgezet om elkaar te ondersteunen tijdens de OTO activiteiten.
- Een systeem van ‘aandacht functionarissen’ GHOR is ontwikkeld en hiervoor is geworven.
- Voor de crisisorganisatie zijn nieuwe pagers aangeschaft ter vervanging van afgeschreven middelen. Hiermee is voorzien in een backfail-methode bij eventuele uitval P2000.
- Het beheer van de GHOR-voertuigen is belegd bij team Materieel en Logistiek van VNOG.
- Met de leverancier van uniformkleding werd een digitale webshop ingericht t.b.v. bestelling.
- Een structurele gesprekscyclus met Meldkamer Ambulancezorg Oost-Nederland werd opgezet ter verbetering van de samenwerking.

3. Sterke informatiepositie

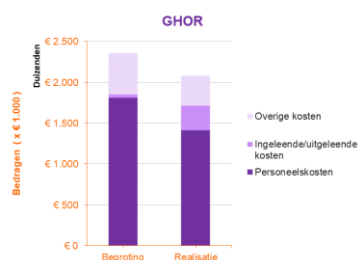
- Er is actief functioneel beheer op de LCMS-GZ applicatie geweest.
- De GHOR heeft vaste deelname in het VIK voor overdracht witte informatie.
- Een opschoon beurt in de applicatie GHOR4all op accounts en contacten heeft plaatsgevonden. De halfjaarlijkse verificatie is gestandaardiseerd.

Indicatoren: hoe hebben we dit gemeten?

Tweemaal per jaar zijn de prestaties op de Opgaven / een aantal doelstellingen gemeten via indicatoren op de prestatiekaart. De prestatiekaart staat in bijlage 3 van deze jaarstukken.

Wat heeft het gekost?

Programma	L/B	Begroting 2024	Begroting na wijziging 2024	Realisatie 2024	Vershil 2024
3.0 GHOR	Baten	48.000	48.000	40.550	-7.450
	Lasten	2.059.700	2.406.400	2.049.062	-357.338
	Saldo	-2.011.700	-2.358.400	-2.008.512	349.888
Totaal saldo baten en lasten		-2.011.700	-2.358.400	-2.008.512	349.888
		<i>nadeel</i>	<i>nadeel</i>	<i>nadeel</i>	<i>voordeel</i>
Mutaties reserves					
3.0 GHOR	Onttrekkingen				
	Toevoegingen			68.729	-68.729
	Saldo			-68.729	-68.729
Saldo reserves				-68.729	-68.729
				<i>nadeel</i>	<i>nadeel</i>
Resultaat		-2.011.700	-2.358.400	-2.077.241	281.159
		<i>nadeel</i>	<i>nadeel</i>	<i>nadeel</i>	<i>voordeel</i>

In de jaarrekening (hoofdstuk 6) is een verdere specificatie van de financiële begroting en realisatie per programma opgenomen.

Programma: 4. Meldkamer Oost-Nederland – Meldkamer Brandweer / Multi (MKON-MKBM)

Programmahouder: dhr. J.N. Rozendaal

Welke Opgaven voert de MKON-MKBM primair uit?

0. Het voorkomen, beperken en bestrijden van incidenten, rampen en crises
2. Vakbekwaam en deskundig
3. Sterke informatiepositie

Wat hebben we bereikt?

Een zelfstandig organisatieonderdeel binnen de Meldkamer Oost-Nederland (MKON)² is de Meldkamer Brandweer/Multidisciplinaire samenwerking (MKBM). Deze MKBM valt onder verantwoordelijkheid van de vijf veiligheidsregio's in Gelderland en Overijssel. De MKBM verzorgt de meldkamerfunctie van de brandweertaak en ten behoeve van de rampenbestrijding, de crisisbeheersing en de GHOR.

Het centrale werkgeverschap voor de MKBM is door de vijf veiligheidsregio's belegd bij VNOG; de medewerkers zijn bij VNOG in dienst en uitgaven verlopen via de VNOG-begroting. Hoewel georganiseerd binnen VNOG, valt het functioneren van de MKBM onder de gezamenlijke verantwoordelijkheid van de vijf regio's. Naast het werkgeverschap voert VNOG als werkgever bepaalde bedrijfsvoeringtaken voor de MKBM uit.

0. Het voorkomen, beperken en bestrijden van incidenten, rampen en crises

- De wettelijke kerntaak is uitgevoerd: het 24/7 aannemen, verwerken en begeleiden van noodmeldingen uiteenlopend van kleine incidenten tot rampen en crises.
- De keten van melding, alarmering en begeleiding was snel en betrouwbaar en de continuïteit was gegarandeerd.
- De operationele taak van Calamiteitencoördinator (Caco) was 24/7 beschikbaar.

2. Vakbekwaam en deskundig

De kennis en vaardigheden van de medewerkers MKBM zijn vergroot.

3. Sterke informatiepositie

- Er kwam hoogwaardige informatievoorziening vanuit de meldkamer om de inzet van de hulpdiensten op straat zo goed mogelijk te laten verlopen.
- De MKON-MKBM heeft een bijdrage geleverd aan het actuele veiligheidsbeeld van de veiligheidsregio's.
- De MKON-MKBM heeft ingespeeld op de landelijke ontwikkeling van de meldkamers naar informatieknooppunten.

Wat hebben we ervoor gedaan?

0. Het voorkomen, beperken en bestrijden van incidenten, rampen en crises

- De centralist meldkamer was verantwoordelijk voor het aannemen, verwerken, uitgeven en afhandelen van alle meldingen voor de vijf veiligheidsregio's.
- De MKON-MKBM heeft voorzien in een rooster (beheer en bewaking).

² De MKON bestaat sinds maart 2023

- Er is een succesvolle pilot ‘zelfroostering’ gedraaid en die wordt geëvalueerd en naar verwachting gecontinueerd.
- Er heeft werving plaatsgevonden vanwege verloop en dit was succesvol; mensen zitten inmiddels in opleiding. Vanwege nieuw verloop zijn nieuwe procedures weer opgestart.
- De wettelijk bepaalde functie van Calamiteitencoördinator is ingevuld door vrijgestelde CaCo’s.
- Er is een nieuwe Caco-ring georganiseerd (landelijk): alle Caco’s hebben dezelfde uitrusting gekregen, wat van belang is voor uitwisseling en om met elkaar in contact te treden.
- De jaarwisseling is traditioneel de drukste dag/nacht. De jaarwisseling 2023/2024 is op de meldkamer relatief rustig verlopen, mede dankzij de inzet van meer personeel. Vanwege het feit dat de jaarwisseling op een zondag viel en het slecht weer was, was deze jaarwisseling qua meldingen wat atypisch. De jaarwisseling 2024/2025 is voorbereid en zal naar verwachting een aanvullend beeld gaan geven.

2. Vakbekwaam en deskundig

- Er is een missie/visie opgesteld t.b.v. onder andere vakbekwaamheidsbeleid en er is regie gevoerd op het mono- en multidisciplinair oefenen.
- Het oefenplan is opgesteld en uitgevoerd.
- Er was verbinding met het (inter)regionaal netwerk van vakbekwaamheid (veiligheidsregio’s).
- Er is in toenemende mate uitwisseling geweest tussen de meldkamers onderling op het gebied van vakbekwaamheid, waaronder uitwisseling van oefenprogramma’s.
- Al het personeel is gecertificeerd.
- De MKON-MKBM heeft bijgedragen aan het leren van incidenten en doen van evaluaties.
- Plannen zijn opgesteld en vertaald voor gebruik op de meldkamer in geval van evenementen en rampen (implementeren en actualiseren).
- Leerpunten uit evaluaties zijn vertaald naar procedures en plannen, incl. implementatie. De planvorming is niet in GMS geïmplementeerd en geactualiseerd, maar in het nieuwere systeem dat hiervoor bedoeld is.
- Waar nodig/relevant zijn incidenten geëvalueerd.

3. Sterke informatiepositie

- De CaCo heeft op de meldkamer de rol van informatiemanager vervuld.
- Er is gestart met een dagelijkse multi-briefing vanuit de Caco voor alle kolommen.
- De meldkamer heeft een eigen veiligheidsbeeld bijgehouden, in aanvulling op het veiligheidsbeeld van de veiligheidsregio’s.
- De pilot virtuele assistent is uitgevoerd.
- De informatievoorziening van de meldkamer kwam tot stand in samenwerking met de vijf veiligheidsregio’s, op basis van hun bekendheid met verzorgingsgebied en inzetpotentieel.
- Er is gewerkt aan afstemming en samenwerking tussen de meldkamer en veiligheidsregio’s ten behoeve van de planvorming; Hier liggen nog wel verbetermogelijkheden die n.a.v. de 1^e evaluatie van de MKON-MKBM (zie hierna) naar voren zijn gekomen.
- Medewerkers hebben niet alleen meldingen aangenomen en eenheden gealarmeerd, maar hebben burgers en hulpverleners ook voorzien van handelingsperspectieven en andere relevante informatie.
- De interne en externe communicatie over uitrukken en incidenten is door de veiligheidsregio’s zelf uitgevoerd.

Overig

- Er is gestart met de eerste jaarevaluatie van de nieuwe meldkamer. Doel is om met name de uitgangspunten en afspraken uit het organisatieplan te toetsen aan de dagelijkse praktijk.

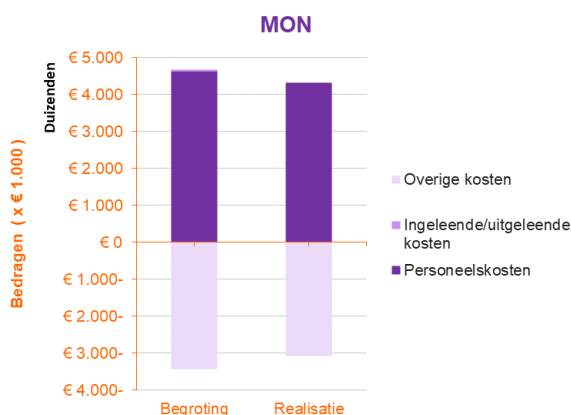
Deze evaluatie maakt deel uit van een serie van drie. Per evaluatie zal de nadruk op andere elementen liggen. Het concept rapport van de 1^e evaluatie wordt begin 2025 opgeleverd; daarna komt een vervolgtraject voor uitvoeren aanbevelingen.

- De MKON heeft aangesloten bij ontwikkelingen en vernieuwingen in de regio's daar waar deze impact hebben op de meldkamer. Zo is eind 2024 onderzoek naar mogelijke overgang van de ZCC's Arnhem-Nijmegen naar MKON in gang gezet.
- De MKON heeft geparticipeerd in de landelijke doorontwikkeling van het meldkamerdomein.
- Binnen de MKON zelf blijft de samenwerking met de andere diensten (politie, ambulance) onderwerp van aandacht en verbetering.

Wat heeft het gekost?

Alle kosten van de primaire meldkamerorganisatie MKON-MKBM en de daarvoor benodigde bedrijfsvoering door VNOG worden gedragen door de vijf veiligheidsregio's op basis van een vaststaande eerder bepaalde verdeelsleutel die gebaseerd was op het inwoneraantal als objectieve verdeelmethode. De bijdrage van de veiligheidsregio's en de kosten verlopen via de VNOG-begroting. De financiële risico's worden op basis van de gehanteerde verdeelsleutel verdeeld over de deelnemende partijen. Met VNOG zijn afspraken gemaakt voor de verwerking in de begroting, en daarmee voor de verrekening, van de (structurele en incidentele) kosten van ondersteunende taken op het gebied van onder andere HRM en Financiën.

Programma	L/B	Begroting 2024	Begroting na wijziging 2024	Realisatie 2024	Vershil 2024
4.0 MON	Baten	3.533.000	3.733.275	3.809.423	76.148
	Lasten	4.739.000	5.349.075	5.026.199	-322.876
	Saldo	-1.206.000	-1.615.800	-1.216.776	399.024
Totaal saldo baten en lasten		-1.206.000	-1.615.800	-1.216.776	399.024
		<i>nadeel</i>	<i>nadeel</i>	<i>nadeel</i>	<i>voordeel</i>
Mutaties reserves					
4.0 MON	Onttrekkingen		391.400	351.400	40.000
	Toevoegingen			359.024	-359.024
	Saldo		391.400	-7.624	-399.024
Saldo reserves			391.400	-7.624	-399.024
			<i>voordeel</i>	<i>nadeel</i>	<i>nadeel</i>
Resultaat		-1.206.000	-1.224.400	-1.224.400	0
		<i>nadeel</i>	<i>nadeel</i>	<i>nadeel</i>	

In de jaarrekening (hoofdstuk 6) is een verdere specificatie van de financiële begroting en realisatie per programma opgenomen.

Programma: 5. Directie en Control

Programmahouder: dhr. A.J.M. Heerts

Welke Opgaven voeren Directie, Control en Staf primair uit?

Directie, Control en Staf zijn verantwoordelijk voor alle Opgaven van VNOG en dragen zorg voor de ondersteuning van bestuur, directie en management. Dit betreft met name strategisch beleidsadvies, controle op het proces van planning en control, kwaliteit van besluitvorming en advisering over interne en externe communicatie.

Wat hebben we bereikt?

Opgaven 0 t/m 4 (alle opgaven)

- Het behalen, borgen en evalueren van de in de Toekomstvisie beschreven opdrachten binnen de daarvoor beschikbaar gestelde middelen.
- Het informeren van het bestuur, de directeur en het management over de mate van besturing en beheersing in de organisatie.
 - Dit is tot uiting gekomen in de schriftelijke voorstellen en informatienota's, maar eveneens in het mondeling toelichten tijdens raads- en bestuursvergaderingen.
- Het versterken van de relatie en samenwerking met de gemeenteraden en de colleges.
- Het verder werken aan een verbeterde (financiële) transparantie door het toelichten van ontwikkelingen tijdens eerder genoemde vergaderingen, maar ook door bijvoorbeeld het organiseren van een bijeenkomst voor financieel ambtenaren en AOV'ers van de gemeenten op een werklocatie van VNOG.
- Het verder versterken van de interne beheersing door middel van visitaties, het uitvoeren van audits, het toetsen van voorstellen resp. besluiten op uitvoerbaarheid resp. uitvoering en het adviseren van directie en bestuur. Zo is een start gemaakt met het opstellen van een Visie op kwaliteitszorg. Dit vloeit enerzijds voort uit het in de Wet Veiligheidsregio's genoemde kwaliteitszorgsysteem, maar draagt primair bij aan een kwalitatieve organisatorische ontwikkeling.

Wat hebben we ervoor gedaan?

Directie:

- Heeft gestuurd op de ontwikkeling van de organisatie, dat onder meer blijkt uit:
 - Begeleiding van het traject naar 1-post Apeldoorn, zie nadere toelichting in paragraaf 4.6., onderdeel 'huisvesting'.
 - De doorontwikkeling van het vorige organisatieontwikkelprogramma ('De Expeditie') in het programma VNOGinBeweging! Dit richt zich op het versterken van de toekomstbestendigheid, omgevingsbewustheid en wendbaarheid en weerbaarheid van de medewerkers en de organisatie.
 - Het verder vorm geven van kwaliteitszorg binnen VNOG.
- Heeft innovatie gestimuleerd door:
 - Het inrichten van een integrale werkorganisatie (Proeftuin) voor de ondersteuning van het Informatie-gestuurd werken binnen de VNOG. Resultaten hiervan zijn onder meer de ontwikkeling van het natuurbrandvoorspellingsmodel en de ontwikkeling van de VIK-app. Deze app geeft een overzicht van de risico's in de regio.
 - Het faciliteren van start ups voor het aandragen van oplossingen voor vraagstukken bij VNOG, zoals de vraag hoe we onze oude veiligheids- en uniformkleding in een andere vorm, en/of functie van de materialen kunnen inzetten.
- Heeft verwachtingen tussen medewerkers, posten, het MT en het bestuur afgestemd door:
 - Het bevorderen van overleg tussen MT en teamleiders;
 - Een frequent overleg tussen directeur en Ondernemingsraad;

- Ondersteunen van bestuurders bij bestuursvergaderingen;
- Het voorstel voor het instellen van een gemeenschappelijke adviescommissie bestaande uit raadsleden te bespreken met griffiers uit de regio. Het voorstel ligt momenteel voor bij de gemeenteraden.
- Heeft de realisatie van de Toekomstvisie-Opdrachten gemonitord en eventueel bijgestuurd;
 - Eind 2023 resteerden nog 10 opdrachten uit de Toekomstvisie die tot en met 2026 loopt. Hiervan zijn er in 2024 5 afgerond binnen de daarvoor beschikbaar gestelde middelen. De eind 2024 nog lopende opdrachten zijn opgenomen in het nieuwe beleidsplan 2025-2028, zodat één meerjarig strategisch plan resulteert. Een verdere toelichting op de voortgang van de Toekomstvisie staat in paragraaf 4.9.
- Heeft alle raden in de regio bezocht om toelichting te geven op en informatie op te halen over het nieuwe beleidsplan 2025-2028.

Control:

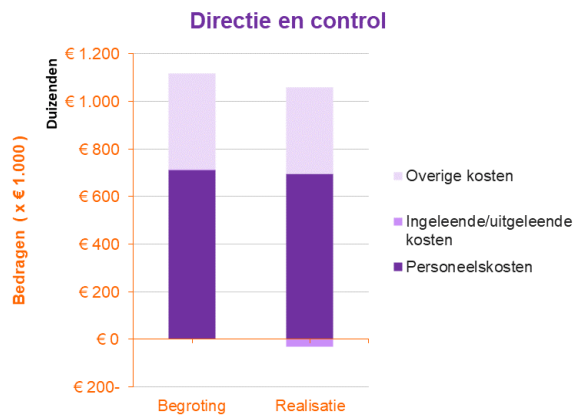
- Heeft over de uitvoerbaarheid van voorstellen aan het Management Team en bestuursorganen geadviseerd en toegezien op (het beleggen van) de evaluatie van de genomen besluiten;
- Heeft verder invulling gegeven aan het in de Wet veiligheidsregio's genoemde kwaliteitszorgsysteem, door het stimuleren (vanuit de gedachte van een adequate Kwaliteitszorg) van de vastlegging van relevante processen en de beoordeling van de geleverde kwaliteit van de organisatie door het lijnmanagement;
- Heeft de visitatie aan VNOG in het kader van de Wet veiligheidsregio's gecoördineerd. De in het intern opgestelde reflectieverslag beschreven drie thema's vormden de leidraad voor de gesprekken door de visitatiecommissie. De commissie heeft aangegeven dat we op de goede weg zijn en belangrijke stappen hebben gezet. De aanbevelingen en aandachtspunten die zij in het visitatierapport heeft verwerkt, zijn intern uitgelopen;
- Heeft zitting gehad in de visitatiecommissie en visitaties uitgevoerd uit bij andere veiligheidsregio's waarbij een onafhankelijk advies wordt geven op gestelde organisatorische vragen. De samenwerking met en het elkaar informeren over gezamenlijke thema's bij veiligheidsregio's is hierbij een belangrijk uitgangspunt;
- Heeft bij externe audits in het kader van de Planning & Control cyclus geadviseerd.

Indicatoren: hoe hebben we dit gemeten?

Tweemaal per jaar zijn de prestaties op de Opgaven / een aantal doelstellingen gemeten via indicatoren op de prestatiekaart. De prestatiekaart staat in bijlage 3 van deze jaarstukken.

Wat heeft het gekost?

Programma	L/B	Begroting 2024	Begroting na wijziging 2024	Realisatie 2024	Vershil 2024
5.0 Directie en control	Baten		152.000	263.347	111.347
	Lasten	972.500	1.269.500	1.287.591	18.091
	Saldo	-972.500	-1.117.500	-1.024.244	93.256
Totaal saldo baten en lasten		-972.500	-1.117.500	-1.024.244	93.256
		<i>nadeel</i>	<i>nadeel</i>	<i>nadeel</i>	<i>voordeel</i>
Mutaties reserves					
5.0 Directie en control	Onttrekkingen				
	Toevoegingen				
	Saldo				
Saldo reserves					
Resultaat		-972.500	-1.117.500	-1.024.244	93.256
		<i>nadeel</i>	<i>nadeel</i>	<i>nadeel</i>	<i>voordeel</i>

In de jaarrekening (hoofdstuk 6) is een verdere specificatie van de financiële begroting en realisatie per programma opgenomen.

Programma: 6. Bedrijfsvoering

Programmahouder: dhr. J. Joon

Welke Opgaven voert Bedrijfsvoering primair uit?

3. Sterke informatiepositie
4. Een gezonde financiële basis en betrokken medewerkers

Wat hebben we bereikt?

3. Sterke informatiepositie

Een goede informatiepositie van alle belanghebbenden (intern, bestuur, samenleving). De informatievoorziening is betrouwbaar, weerbaar en 'bij de tijd' ingericht.

4. Een gezonde financiële basis en betrokken medewerkers

- a. We hebben een solide financiële positie en gewerkt aan een rechtmatige en transparante financiële huishouding.
- b. De facilitering van organisatie en medewerkers op gebied van huisvesting, services en projecten is verder geoptimaliseerd.
- c. We hebben onze medewerkers richting, ruimte en vertrouwen gegeven om zich te ontwikkelen en resultaten te behalen, die burgers, bestuur en partners van VNOG vragen.

Wat hebben we ervoor gedaan?

3. Sterke informatiepositie.

Team Informatie van BV:

- heeft gezorgd voor goed functionerende ICT-systemen en verstoringen opgelost;
- is een VNOG brede afdelingsgrens overstijgende samenwerking op het gebied van (operationele) informatievoorziening gestart in een "proeftuin";
- heeft ervoor gezorgd dat alle vrijwilligers (ca 1.400) een VNOG-account hebben gekregen, waarmee zij snel en op een veilige manier informatie kunnen benaderen;
- heeft projecten in het kader van informatieveiligheid en -continuïteit uitgevoerd en aanbevelingen rondom informatiesystemen, programmatuur en hardware;
- heeft gezorgd voor een goede archivering van stukken.

Team Beleid & Communicatie van BV:

- heeft bijgedragen aan de integraliteit en kwaliteit van beleids- en bestuursvoorstellen;
- heeft verder gebouwd aan versterking van de raadsbetrokkenheid, waaronder meedenken over mogelijke oprichting van een raadsadviescommissie;
- heeft bijgedragen aan het nieuwe regionaal beleidsplan en het besluitvormingstraject hiervoor begeleid. Daarbij heeft VNOG meegedacht over de gevolgen van het in 2024 extra actueel geworden thema van de weerbare samenleving en de rol voor VNOG hierbij. Zo was VNOG intensief betrokken bij de campagne 'Denk vooruit', die nu landelijk is opgepakt. De weerbaarheid krijgt een vervolg in de komende beleidsperiode;
- heeft een Continuïteitsplan opgeleverd voor verstoringen die de organisatie zelf raken;
- heeft 24/7 de in- en externe communicatie (regulier en bij crises) gecoördineerd en verzorgd;
- heeft content en communicatiemiddelen gemaakt, (door)ontwikkeld, beheerd en bewaakt. Zo is er op de website een nieuwe pagina voor evenementenorganisatoren gemaakt;
- heeft een interne podcast voor medewerkers ingevoerd om kennisdeling te vergroten;
- heeft toezicht gehouden op de privacy- en gegevensbescherming en hierover geadviseerd;
- Er zijn verschillende DPIA's uitgevoerd. Zie ook toelichting in paragraaf 4.6. en 4.8.

Alle teams van BV:

- hebben verder geïnvesteerd in samenwerking met lokale, regionale en landelijke partners;
- hebben gewerkt aan de versterking van crisisbeheersing en informatievoorziening. Deze versterking wordt bekostigd uit een ophoging van de rijksbijdrage BDUR. Zie paragraaf 4.5.

4. Een gezonde financiële basis en betrokken medewerkers.

a. Een solide financiële positie. Team Middelen van BV:

- heeft gezorgd voor de P&C-cyclus, de financiële-, contracten- en polis-administratie en geadviseerd over financiën, verzekeringen, inkoop/aanbestedingen en het risicomangement;
- heeft periodiek overlegd met de gemeentelijke financieel ambtenaren (het FAO-overleg);
- heeft een intern beheersingsplan uitgevoerd (verbijzonderde interne controle);
- heeft de Financiële verordening en de Controleverordening geactualiseerd (per eind juni vastgesteld), n.a.v. nieuwe wet- en regelgeving;
- heeft de accountantsdiensten aanbesteed en contacten met de accountant onderhouden.

b. Optimale facilitering van de organisatie en de medewerkers. Team VSP van BV:

- heeft de kazernes beheerd vanuit de gebruikersrol conform demarcatieregeling en periodiek overlegd met gemeentelijke gebouwbeheerders over beheer en gebruik van de kazernes;
- heeft het Klimaatplan 2024-2030 afgerond en coördineert de uitvoering, waaronder advisering gemeenten over verduurzaming van de kazernes die in eigendom van de gemeenten zijn;
- heeft acties uitgevoerd om de werklocaties en trainings- en oefenlocaties te optimaliseren;
- heeft de invoering van een nieuw Facilitair Management Informatie Systeem verzorgd (april);
- heeft input geleverd aan gemeenten t.a.v. nieuw- en verbouwprojecten van brandweerkazernes en deze trajecten begeleid (mei oplevering post Oldebroek, september post Twello);
- heeft de aanbesteding voor het toegangsbeheer en beveiliging kazernes in juni afgerond. De zes werklocaties zijn omgezet op het nieuwe systeem; de andere posten volgen stapsgewijs;
- heeft gewerkt aan de verhuizing van de crisisorganisatie uit de Europaweg te Apeldoorn naar een tijdelijke locatie (Molenmakershoek 14 te Apeldoorn). M.i.v. maart 2025 gaan we naar deze tijdelijk locatie tot ingebruikname nieuwe één-post Apeldoorn die ernaast ligt.
- heeft in nauwe samenwerking met de gemeente Apeldoorn verder gewerkt aan de nieuwe één-post van Apeldoorn, tevens Veiligheidscentrum/kantoorlocatie voor VNOG (zie ook paragraaf 4.6, onderdeel 'huisvesting').

c. Onze mensen richting, ruimte etc. geven om zich te ontwikkelen. Team HRM van BV:

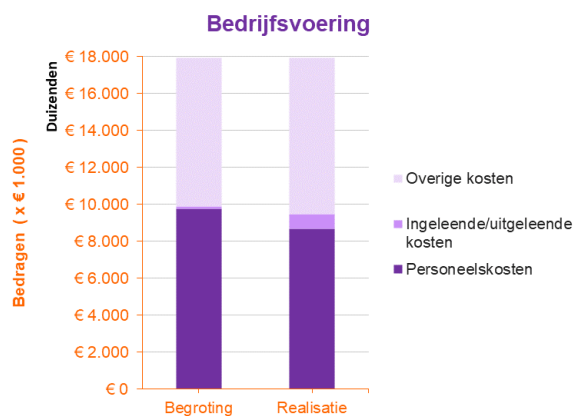
- heeft op diverse manieren geïnvesteerd in de professionele (door)ontwikkeling van VNOG:
 - de afdelingen zijn ondersteund bij het maken van een Strategische Personeelsplanning (afrondding voorzien in 2025);
 - de medewerkers zijn geholpen zelf regie te voeren op hun vitaliteit, loopbaan en mobiliteit in het kader van 'werken aan duurzame inzetbaarheid';
 - er is gewerkt aan een nieuw programma 'VNOGinBeweging!';
- heeft het Arbobeleid gefaciliteerd, mede op basis van de RI&E. Zo is de aanbesteding van de arbodienstverlening en keuringen opgestart en afgerond;
- heeft de Klokkenluidersregeling geactualiseerd;
- heeft de regeling voor niet-repressieve vrijwilligers geïmplementeerd;
- heeft de ondersteunende werkzaamheden verzorgd voor personeelszorg, en -administratie.

Indicatoren: hoe hebben we dit gemeten?

Tweemaal per jaar zijn de prestaties op de Opgaven en een aantal doelstellingen gemeten via indicatoren op de prestatiekaart. De prestatiekaart staat in bijlage 3 van deze jaarstukken.

Wat heeft het gekost?

Programma	L/B	Begroting 2024	Begroting na wijziging 2024	Realisatie 2024	Vershil 2024
6.0 Bedrijfsvoering	Baten	5.000	235.000	379.642	144.642
	Lasten	15.896.670	18.367.185	17.575.527	-791.658
	Saldo	-15.891.670	-18.132.185	-17.195.885	936.300
Totaal saldo baten en lasten		-15.891.670	-18.132.185	-17.195.885	936.300
		<i>nadeel</i>	<i>nadeel</i>	<i>nadeel</i>	<i>voordeel</i>
Mutaties reserves					
6.0 Bedrijfsvoering	Onttrekkingen	130.000	782.625	519.560	263.065
	Toevoegingen		594.150	1.249.256	-655.106
	Saldo	130.000	188.475	-729.696	-918.171
Saldo reserves		130.000	188.475	-729.696	-918.171
		<i>voordeel</i>	<i>voordeel</i>	<i>nadeel</i>	<i>nadeel</i>
Resultaat		-15.761.670	-17.943.710	-17.925.581	18.129
		<i>nadeel</i>	<i>nadeel</i>	<i>nadeel</i>	<i>voordeel</i>

In de jaarrekening (hoofdstuk 6) is een verdere specificatie van de financiële begroting en realisatie per programma opgenomen.

Programma: 7. Algemene dekkingsmiddelen

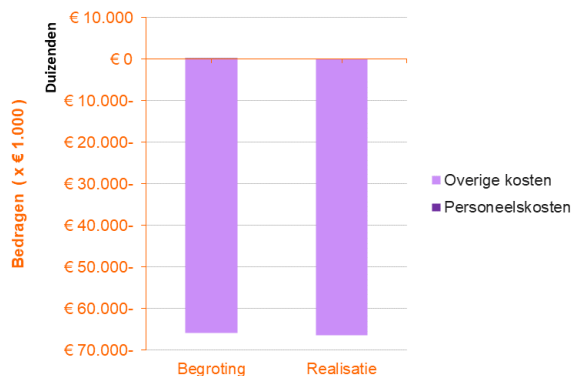
Programmahouder: dhr. J. Joon

In dit programma zijn de inkomsten verantwoord van de gemeentelijke bijdragen die zijn bepaald bij de vaststelling van de VNOG-begroting 2024 en de rijksbijdrage met betrekking tot de Brede Doeluitkering Rampenbestrijding (BDuR). De algemene dekkingsmiddelen betreffen middelen die beschikbaar zijn ter dekking van de uitgaven op de andere programma's. Dit programma kent derhalve niet een op zichzelf staand doel.

Wat heeft het gekost?

Programma	L/B	Begroting 2024	Begroting na wijziging 2024	Realisatie 2024	Vershil 2024
7.0 Algemene dekkingsmiddelen en onvoorzien	Baten	64.193.240	65.334.570	64.916.734	-417.836
	Lasten	6.291.150	1.077.367	275.249	-802.118
	Saldo	57.902.090	64.257.203	64.641.485	384.282
Totaal saldo baten en lasten		57.902.090	64.257.203	64.641.485	384.282
		<i>voordeel</i>	<i>voordeel</i>	<i>voordeel</i>	<i>voordeel</i>
Mutaties reserves					
7.0 Algemene dekkingsmiddelen en onvoorzien	Onttrekkingen	1.202.985	2.934.985	2.934.985	0
	Toevoegingen		1.495.013	1.120.013	375.000
	Saldo	1.202.985	1.439.972	1.814.972	375.000
Saldo reserves		1.202.985	1.439.972	1.814.972	375.000
		<i>voordeel</i>	<i>voordeel</i>	<i>voordeel</i>	<i>voordeel</i>
Resultaat		59.105.075	65.697.175	66.456.457	759.282
		<i>voordeel</i>	<i>voordeel</i>	<i>voordeel</i>	<i>voordeel</i>

Algemene dekkingsmiddelen en onvoorzien

In de jaarrekening (hoofdstuk 6) is een verdere specificatie van de financiële begroting en realisatie per programma opgenomen.

Programma: 8. Brandweerkazernes in eigendom en overgangsrecht

Programmahouder: dhr. J. Joon

Programma 8 betreft:

- De kazerne(s) in tijdelijk eigendom van VNOG (Apeldoorn – SABA en Doetinchem). In 2023 was de BTW herzieningstermijn afgelopen. Daarom is de kazerne Apeldoorn-Saba weer terug overgedragen aan de gemeente Apeldoorn, zoals tien jaar geleden besloten. De kazerne Doetinchem volgt later nog;
- Het onderdeel ‘facilitaire kosten’ van de demarcatie kazernes (zie ook toelichting in paragraaf 4.6) conform de Regeling demarcatie;
- De kosten die voortvloeien uit de aanvullende overeenkomst in het verlengde van de Regeling Demarcatie die met gemeente Apeldoorn is afgesloten omtrent het beheer van de kazernes van Apeldoorn;
- De afwikkeling met de gemeenten Apeldoorn en Doetinchem van de financiële gevolgen van het FLO-overgangsrecht.

Het programma 8 wordt één op één met de desbetreffende gemeenten verrekend en heeft daarvoor geen invloed op het resultaat van VNOG.

Beleidsdoelen: Wat hebben we bereikt?

1. Kazernes

- Goed uitgeruste en onderhouden kazernes, zodat de uitruk kan plaatsvinden en er werkzaamheden kunnen worden verricht.

2. Overgangsrecht

- Een juiste uitvoering van het FLO overgangsrecht.

Activiteiten: Wat hebben we ervoor gedaan?

1. Kazernes

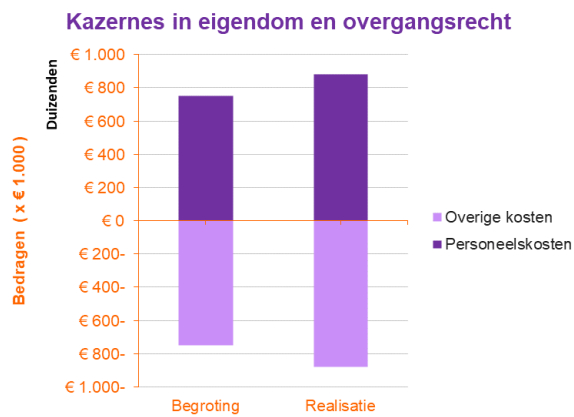
- De afdeling Bedrijfsvoering (BV) heeft via het team VSP gezorgd voor (coördinatie van) het onderhoud en de facilitaire diensten voor de kazernes en voor de verrekening van de kosten, conform de Regeling Demarcatie.
- De afdeling BV heeft het proces begeleid voor de terug overdracht van kazernes.

2. FLO Overgangsrecht

- VNOG heeft gezorgd voor de juiste uitvoering en voor de verrekening van de kosten.

Wat heeft het gekost?

Programma	L/B	Begroting 2024	Begroting na wijziging 2024	Realisatie 2024	Vershil 2024
8.0 Kazernes in eigendom en overgangsrecht	Baten	3.058.000	3.039.600	2.996.980	-42.620
	Lasten	3.058.000	3.039.600	2.996.980	-42.620
	Saldo	0	0	0	0
Totaal saldo baten en lasten		0	0	0	0
Mutaties reserves					
8.0 Kazernes in eigendom en overgangsrecht	Onttrekkingen				
	Toevoegingen				
	Saldo				
Saldo reserves					
Resultaat		0	0	0	0

In de jaarrekening (hoofdstuk 6) is een verdere specificatie van de financiële begroting en realisatie per programma opgenomen.

4. Paragrafen

4.1. Paragraaf Weerstandsvermogen en risicomanagement

In de paragraaf ‘Weerstandsvermogen en risicomanagement’ worden de risico’s in beeld gebracht en gerelateerd aan de weerstandscapaciteit. In 2024 is het risicomanagement binnen de VNOG uitgevoerd als onderdeel van de P&C cyclus. In deze paragraaf wordt het beleid voor het risicomanagement en het benodigde weerstandsvermogen samengevat. Verder worden de bevindingen van het in 2024 uitgevoerde risicomanagement geduid ten opzichte van de eerder in de begroting 2024 genoemde risico’s.

Risicomanagement

De vastgestelde hoofdlijnen van het beleid t.a.v. het risicomanagement zijn:

- het wettelijk kader voor risicobeheersing uit artikel 9 en 13 van het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV) betreffende de vereiste paragrafen in de begroting en rekening;
- het treffen van beheersingsmaatregelen door de VNOG ter vermindering en vermindering van risico’s en het voorbereid zijn op de mogelijke (financiële) gevolgen van risico’s binnen de bedrijfsvoering, die het realiseren van de doelstellingen kunnen verstoren;
- het uitvoeren van die maatregelen; het beheersen ervan en het rapporteren erover in de P&C stukken;
- het kwantificeren van de risico’s in een 5-tal kans percentages t.w.: 10%, 30%, 50%, 70% en 90%; waarbij bij een kans van 90% dat het risico zich kan voordoen, wordt overwogen om de begroting daarop aan te passen;
- het voor maximaal 3 jaar bepalen van de voor de maatregelen benodigde financiële middelen, zijnde de benodigde weerstandscapaciteit voor structurele risico’s, door vermenigvuldiging met de genoemde percentages die de kans op het risico weergeven.

De binnen VNOG vastgestelde aanpak heeft als doel om de geïnventariseerde risico’s te volgen en te bewaken en ook om nieuwe risico’s te onderkennen en vast te stellen. De getroffen maatregelen zijn gericht op het beperken, overdragen, vermijden en/of mogelijk accepteren van de gesignaleerde risico’s.

De taken die in het kader van het risicomanagement jaarlijks worden uitgevoerd volgen de P&C-cyclus en hebben betrekking op:

- *in het begin van het jaar*: een verantwoording over de uitvoering van de maatregelen in de jaarrekening, vergeleken met de risico’s en beheersmaatregelen opgenomen in de begroting over het betreffend jaar;
- *lopende het jaar*: de bewaking op de uitvoering/herziening van genoemde maatregelen en de rapportage daaromtrent in de tussentijdse verslaglegging (Halfjaarrapportage);
- *aan het eind van het jaar*: het in beeld brengen van mogelijke nieuwe risico’s en maatregelen en de toetsing van bestaande risico’s voor de eerstvolgende Kadernota (in 2024: Kadernota 2026-2029).

Het doel van deze aanpak is om het beoordelen en beheersen van risico’s actueel te houden.

Risico-inventarisatie

De risico-inventarisatie in de Programmabegroting 2024-2027 is gebaseerd op de inventarisaties en beoordelingen zoals die zijn uitgevoerd bij het opstellen van de Kadernota 2024-2027. Het geheel wordt jaarlijks gemanaged zoals hiervoor beschreven. Daarbij is het van belang te beseffen dat het inherent is aan risico’s dat het onzeker is of deze plaats zullen vinden. Bij de

inventarisatie van risico's en de daarbij gemaakte doorrekeningen, vormen de bestuurlijk vastgestelde beleidsdoelen en normen (waaronder die uit de Toekomstvisie 2020-2026) het uitgangspunt.

Voor de vluchtelingen crisis, specifiek ook voor vluchtelingen uit Oekraïne, zijn ook in 2024 extra mensen en middelen voor/vanuit de crisisorganisatie ingehuurd en ingezet. De verwachting is dat de daarbij behorende extra kosten door het Rijk zullen worden vergoed. Een uitgebreidere toelichting van genoemde crises is te vinden in paragraaf 4.4.

Er bestaat een kleine kans dat door de VNOG genomen besluiten in het kader van de handhaving van crisismaatregelen (GRIP-4) met succes worden aangevochten door bedrijven en instellingen en dat claims toegewezen worden. Dit risico laat zich niet kwantificeren.

Inventarisatie

In het kader van de jaarrekening 2024 worden de risico's vergeleken met de eerdere inventarisatie uit de begroting 2024-2027. Daarbij worden de risico's weergegeven met de oorzaken en het daarbij berekende bedrag aan benodigde weerstandscapaciteit. Het berekende bedrag is tot stand gekomen door rekening te houden met de kans dat het risico zich kan voordoen en het daarbij behorende financiële effect. Voor een deel van de risico's is het nog te niet te zeggen wat de financiële effecten ervan (kunnen) zijn (zie hierna het overzicht van de niet gekwantificeerde risico's). Daarnaast verwachten we van risico's die extern worden veroorzaakt dat de mogelijke financiële effecten, generiek zullen worden gecompenseerd. De gevolgen van bovenstaande voor het weerstandsvermogen en de benodigde weerstandscapaciteit, komen verderop in deze paragraaf aan de orde.

Een uitgebreider overzicht van de te nemen maatregelen en de bewaking van de opvolging ervan, komen verder aan de orde in de begroting 2026-2029 en daaruit voortvloeiende (P&C) rapportages.

Toelichting uitvoering risicomanagement 2024

Bij de uitvoering van het risicomanagement in 2024 is enerzijds gekeken naar de actuele situatie van risico's welke zich kunnen voordoen binnen en buiten de VNOG. Anderzijds is gestuurd op de te nemen maatregelen om de risico's te beheersen, over te dragen, te vermijden of te accepteren. In de Halfjaarrapportage 2024 is een rapportage over de bewaking van de uitvoering van maatregelen opgenomen.

De ontwikkelingen en verschillen t.o.v. de begroting 2024 worden kort nader toegelicht. Drie van de uit de begroting 2024 genoemde risico's komen niet meer voor in de eind 2024 geactualiseerde inventarisatie. Het betreft:

- het gekwantificeerde risico van het stoppen van het openbaar brand-/regionaal meldsysteem (OMS/RBS);
- het gekwantificeerde risico van de onzekerheid van kosten ter overbrugging na vertrek uit de (centrale) kantoorlocatie Europaweg en
- het niet gekwantificeerde risico over de onzekerheid van een toekomstbestendige - en efficiënte uitvoering van repressieve taken bij het niet (tijdig) realiseren samenvoeging/-werking kazernes (Toekomstvisie bouwsteen 31 en 31a).

Zo zijn er door de genomen maatregelen geen risico's meer op overblijvende (personele) kosten door het stoppen van het OMS/RBS systeem en ook is er inmiddels voldoende duidelijk over de (wijze van) invulling van huisvesting ter overbrugging van de periode tot de nieuwe huisvesting in Apeldoorn beschikbaar is.

Verder zijn de ontwikkelingen en contacten in de grensregio's over verdere samenwerking, volop gaande.

Bij de het niet-gekwantificeerde risico's is de beschrijving van een 'Pandemie' aangepast tot een meer algemene duiding van 'Toekomstige crises'.

Op grond van het uitgevoerde risicomanagement in 2024 wordt het volgende overzicht 'Risico's jaarrekening 2024' weergegeven.

Gekwantificeerde risico's				
Nr.	Risico's en oorzaken	Kans in %	Effect in euro's bedrag	Weerstands-capaciteit (euro's)
1	Geen match tussen de gemeenten en de afd. RCB t.a.v. de uitvoering van taken en dienstverlening, na de invoering van de nieuwe Omgevingswet. Te grote diversiteit in uitvoering/invulling door gemeenten t.o.v. het kwalitatieve en kwantitatieve aanbod van de VNOG.	50%	200.000	100.000
2	(On)voldoende bezetting /inzet en (extra) kosten werving vrijwilligers op kazernes door groter verloop/uitstroom en schaarste vrijwilligers.	70%	558.000	391.000
3	Te veel (roostering) uren bestaande (repressieve) bezetting brandbestrijding (Arbeidstijden).	10%	50.000	5.000
4	Hogere prijzen; exploitatiekosten stijgen uit boven (verwachte) prijsindex. Wereldwijde ontwikkelingen w.o. gewijzigde verhoudingen tussen vraag en (schaarste van) aanbod, doen de grondstof- en materiaalprijzen stijgen.	70%	760.000	532.000
5	Niet (tijdig) realiseren besparingen Toekomstvisie 2020 t.a.v. materiële kosten door vertraging vervanging - en/of wijzigingen inzichten vervanging materieel.	50%	91.000	46.000
6	Niet (tijdig) realiseren besparingen Toekomstvisie 2020 t.a.v. personele kosten (vergoedingen/opleidingen/trainingen vrijwilligers) als gevolg van voortschrijdende inzichten benodigd aantal vrijwilligers in samenhang met (beschikbare) materieel (vorig punt).	70%	150.000	105.000
7	Uitval materieel repressieve inzet incidentbestrijding door defect materieel en/of gebrek onderdelen voertuigen/brandweermiddelen.	30%	90.000	27.000
8	Extra prijsstijgingen (en vertraging) aanschaf blusmaterieel bij realisatie MSP o.b.v. Toekomstvisie. Extra prijsstijgingen nog aan te schaffen blusmaterieel leiden tot hogere kapitaalslasten c.q. eerdere uitputting van de (gevormde) egalisatiereserve.	50%	333.750	167.000
9	Onvoldoende oefenmogelijkheden Vakbekwaam blijven brandweerpersoneel. Oefenmogelijkheden beperkt bij niet voldoen vakbekwaamheidspleinen aan eisen RI&E.	30%	25.000	8.000
10	Hogere kosten uitvoering elektrificatie voertuigen mobiliteitsplan. Extra kosten (onderhoud) bij doorvoeren elektrificatie, zijn nog onzeker.	30%	500.000	150.000
11	Noodzakelijke (spoedeisende) aanpassingen aan gebouwen/ installaties voortvloeiende uit afspraken en (wettelijke) eisen (w.o. RI&E).	50%	600.000	300.000
12	Extra -/ vervroegde investeringen/kosten vervanging PFAS-houdende materialen/kleding. Vanuit voortschrijdende ontwikkelingen en - wetgeving dienen PFAS houdende materialen (bluskleding/-laarzen), versneld te worden vervangen.	50%	900.000	450.000
13	Extra kosten tijdelijke huisvesting (w.o. verbindingen) en faciliteiten kantoorpersoneel. Aanpassingen werkplekfaciliteiten en verbindingen (crisiscentrum) ter overbrugging naar huisvesting 1-post.	50%	200.000	100.000
14	Digitale verstoring (hack systemen), verhinderen uitvoering taken bij crisis en alle ondersteunende/bedrijfsmatige activiteiten door uitval ICT systemen.	30%	500.000	150.000
15	Te hoge personele kosten (beroeps en vrijwilligers) door onjuiste gegevens, - berekeningen en ontoereikende kennis en controles.	10%	450.000	45.000
16	Inkopen voor te hoge bedragen en/of onjuiste uitvoering/voorwaarden (w.o. aanbestedingen) door onjuist inkoopproces en demarcatie problematiek.	10%	150.000	15.000
17	Onvoorziene kosten aanspraken van personeel na dienstongevallen door veranderingen in de verzekeringsmarkt en gewijzigde mogelijkheden van dekking.	10%	300.000	30.000
18	Stijging reële bijdrage aan NIPV door bijv. nieuwe taken.	10%	85.500	9.000
19	Stijging financieringskosten bij aantrekken leningen (vreemd vermogen), door stijging van het rentepercentage.	50%	900.000	450.000

20	Beboeting en imagoschade door schending van de privacy (overtreding van de algemene verordening gegevensbescherming (AVG)). Processen rond persoonsgegevens worden niet goed uitgevoerd, waardoor privacygevoelige gegevens op onjuiste plaatsen terecht kunnen komen.	10%	300.000	30.000
21	Hogere kosten (eigen) organisatie OVDG'en (Officieren van dienst geneeskundig). Na opzegging door het Witte Kruis van het (doorlopend) contract voor inhuur van OVDG'en ontstaat het risico dat de uitvoering van deze taak door de VNOG zelf, hogere kosten met zich brengt.	10%	250.000	25.000
22	Wegvallen OTO-stimuleringsgelden specifieke omgeving 'LCMS-GZ'. De aansluitkosten (voor de OTO-module) stijgen na het wegvallen van de subsidie vanuit het regionaal netwerk acute zorg. Gebruik van de 'LCMS-GZ' is in belang van VNOG/GHOR.	70%	75.000	53.000
				3.188.000

Niet kwantificeerde risico's				
Nr.	Risico's en oorzaken	Kans in %	Effect in euro's	Weerstandscapaciteit (euro's)
			bedrag	
1	Hogere personele kosten (beloning/vergoeding) -w.o.relatieve aandeel VNOG-bij repressieve inzet van parttime brandweermensen (i.p.v. vrijwilligers). Uitkomst project Taakdifferentiatie: afschaffing consignatie en kazernerij vrijwilligers; mogelijke alternatieven (parttime aanstellingen) duurder.			
2	Toename onderhoudskosten materieel voor repressieve inzet brandbestrijding door langer gebruik bestaand materieel.			
3	Onvoldoende financiële middelen voor (toekomstige) crises. Voortschrijdende ontwikkelingen w.o. bezuinigingen bij (decentrale) overheden kunnen leiden tot ontoereikende dekking van (structurele) kosten voor (bijv.) coördinatie taken door VNOG.			
4	Uitwerking (operationele) uitvoering demarcatie. De uitwerking/uitvoering van de demarcatieafspraken kan nog leiden tot onvoorziene (financiële) situaties c.q. tegenvallers.			
5	Verontreiniging grond/bodem kazernes en oefenpleinen door PFAS/stikstof. Mogelijke kosten sanering PFAS grond-/bodemverontreiniging en beperking ontwikkelingen.			
6	Posttraumatische stressstoornissen (PTSS) a.g.v. uitvoering van (repressieve) taken. Landelijk wordt (meer) aandacht gevraagd voor PTSS klachten bij uitvoering van (brandweer)taken bij Veiligheidsregio's.			
7	Organisatie van de brandweezorg in Apeldoorn bij/na realisatie 1-post. De roostering en het voldoende beschikbaar krijgen van (beroeps)medewerkers met de vereiste (brandweer)kwalificaties is (nog) een risico c.q. uitdaging, na realisatie van 1-post in Apeldoorn			

Toelichting

Naast de hiervoor toegelichte verschillen met de begrote risico's worden hieronder een aantal ontwikkelingen in 2024 toegelicht met betrekking tot risico's die in zwaarte en omvang (qua weerstandscapaciteit) zijn gewijzigd en daarnaast de risico's die nieuw zijn waargenomen.

Van de onderstaande risico's is de berekende omvang van de weerstandscapaciteit respectievelijk substantieel verlaagd en/of verhoogd en/of gewijzigd (vermelde nummer verwijst naar overeenkomend risico).

Gekwantificeerde risico's:

Risico's die (verder) zijn verlaagd:

- (1) *het risico op geen match tussen de gemeenten en de afd. RCB t.a.v. de uitvoering van taken en dienstverlening, bij de invoering van de nieuwe Omgevingswet:* dit risico neemt verder af naarmate er meer inzicht ontstaat en afstemming is tussen VNOG en gemeenten;
- (5) *het risico op het niet (tijdig) realiseren besparingen Toekomstvisie 2020 t.a.v. materiële kosten:* dit risico is/wordt lager naarmate de tijd vordert waarbinnen aan de Toekomstvisie uitvoering wordt gegeven en aanschaf van materiaal/materieel plaatsvindt;

- (6) *het risico op het niet (tijdig) realiseren besparingen Toekomstvisie 2020 t.a.v. personele kosten*: dit risico is/wordt lager naarmate de tijd vordert waarbinnen aan de Toekomstvisie uitvoering wordt gegeven en er voortschrijdend inzicht is op de samenhang tussen benodigde en beschikbare mensen en middelen;
- (17) *het risico op onvoorziene kosten aanspraken van personeel na dienstongevallen door veranderingen in de verzekeringsmarkt en gewijzigde mogelijkheden van dekking*: door verdergaande (landelijke) ontwikkelingen en afspraken is dit risico kleiner geworden;
- (19) *het risico op stijging van financieringskosten bij het aantrekken van leningen (vreemd vermogen)*: door het afsluiten van (toekomstige) financiering in 2024 voor m.n. het vervangingsprogramma blusmateriaal en -materieel, neemt het risico af dat de berekende rentekosten in de toekomst ontoereikend zijn en
- (21) *het risico van hogere kosten voor VNOG bij het zelf organiseren van de OVDG'en (Officieren van dienst geneeskundig) na opzegging van het contract door het Witte Kruis*: op basis van de ervaringen in de eerste jaren, lijken de kosten van VNOG niet hoger uit te vallen (evaluatie laten lopen tot en met 2025/2026).

Risico's die zijn verhoogd:

- (2) *het risico van (on)voldoende bezetting /inzet en (extra) kosten werving vrijwilligers op kazernes door groter verloop/uitstroom en schaarste vrijwilligers*: naast extra kosten van opleiden zijn ook extra kosten voor werving meegenomen;
- (4) *het risico van hogere prijzen/exploitatiekosten boven de prijsindex*: door wereldwijde ontwikkelingen (v.a. 2021) t.w. een toenemende vraag in samenhang met schaarste van aanbod, blijft het risico groot op stijging van (exploitatie)kosten door stijging van grondstoffen en materialen en hogere kosten voor dienstverlening en licenties;
- (8) *het risico van extra prijsstijgingen (en vertraging) aanschaf blusmaterieel bij realisatie MSP o.b.v. Toekomstvisie*: het verkrijgen van passend specialistisch materieel voor Brandweerzorg in een krappe markt, bemoeilijkt de keuzes van de nog aan te schaffen specialistische voertuigen en drijft de kosten op;
- (11) *het risico van noodzakelijke (spoedeisende) aanpassingen aan gebouwen/ installaties voortvloeiende uit afspraken en (wettelijke) eisen (w.o. RI&E)*: het is onzeker of er tijdig afspraken met de gemeenten (kunnen) worden gemaakt over de beschikbaarheid van voldoende financiële middelen voor VNOG bij gebouwaanpassingen en
- (13) *het risico van extra kosten tijdelijke huisvesting (w.o. verbindingen) en faciliteiten kantoorpersoneel*: dit risico is verhoogd m.n. door de noodzaak voor het MAC van versnelde verhuizing uit de Europaweg.

Niet gekwantificeerde risico's:

- (5) *het risico van verontreiniging grond/bodem kazernes en oefenpleinen door PFAS/stikstof*: aan PFAS is 'stikstof' toegevoegd, aangezien de aanwezigheid daarvan beperkingen met zich kan brengen bij verdere ontwikkelingen zoals (ver-/nieuw)bouw en verdere aanpassingen van de door VNOG gebruikte (oefen) terreinen.

Behalve de hiervoor genoemde wijzigingen van risico's t.a.v. de begroting 2024-2027 zijn onderstaande risico's nieuw geïnventariseerd in 2023/2024.

Gekwantificeerde risico's:

Het eerder beschreven risico: *hogere kosten uitvoering (voorgenomen) beleid rond duurzaamheid (12)* is opgedeeld in de risico's 10 en 12:

- (10) *het risico van hogere kosten uitvoering elektrificatie voertuigen mobiliteitsplan*: het risico van mogelijke vroegtijdige vervanging (voor het eind van de afschrijvingstermijn) van de accu's van de elektrische auto, is hierbij opgenomen;
- (12) *het risico van extra -/ vervroegde investeringen/kosten voor de vervanging van PFAS-houdende materialen/kleding*: de mogelijkheid bestaat dat PFAS houdende materialen (bluskleding/-laarzen), versneld moeten worden vervangen op basis van voortschrijdende ontwikkelingen en – wetgeving en
- (22) *het risico van het wegvallen OTO-stimuleringsgelden voor de specifieke omgeving 'LCMS-GZ'*: bij het wegvallen van de subsidie stijgen de aansluitkosten (voor de OTO-module).

Niet gekwantificeerde risico's:

- (6) *het risico van posttraumatische stressstoornissen (PTSS) a.g.v. uitvoering van (repressieve) taken*: meer (landelijke) aandacht voor PTSS klachten bij uitvoering van (brandweer)taken vereist mogelijk extra inspanning van veiligheidsregio's.
Landelijk zeggen de veiligheidsregio's, begin 2025, hierover: *"Tot op heden gaan veiligheidsregio's verschillend om met medewerkers met PTSS-symptomen. Voor veiligheidsregio's wordt op dit moment een landelijke regeling voor PTSS uitgewerkt. Met deze regeling wordt PTSS voor veiligheidsregio's als beroepsziekte erkend. Dit in navolging van bijvoorbeeld Defensie en Politie. Een belangrijk onderdeel van de regeling zijn preventieve maatregelen om PTSS te voorkomen. In de regeling is een bepaling opgenomen dat ook erkende PTSS-gevallen met terugwerkende kracht rechten kunnen ontlenen aan de regeling. Verder is de minister gevraagd bij te dragen aan de collectieve kosten voor uitvoering van de regeling. Afhankelijk van de parlementaire besluiten over de voorjaarsnota worden hiervoor gelden toegekend.*
Bij het ingaan van deze regeling bestaat een (financieel) risico voor toepassing van de regeling met terugwerkende kracht en de mogelijke negatieve uitkomst over de voorjaarsnota waardoor alle inspanningen en de daaruit voortvloeiende financiële consequenties op dit gebied door de eigen veiligheidsregio moeten worden gedragen"
- (7) *het risico van het niet tijdig kunnen realiseren van een geëquipeerde organisatie voor de brandweezorg in Apeldoorn bij/na realisatie 1-post*: het tijdig voorzien in de roosters en het voldoende beschikbaar krijgen van (beroeps)medewerkers met de vereiste (brandweer)kwalificaties is een risico en uitdaging, na realisatie van 1-post in Apeldoorn.

Weerstandscapaciteit

De weerstandsratio bestaat uit de relatie tussen de beschikbare weerstandscapaciteit en alle risico's waarvoor geen beheersmaatregelen zijn getroffen of waar na het treffen van maatregelen nog resterende risico's overblijven (de benodigde weerstandscapaciteit). De vastgestelde beleidsregels worden hieronder samengevat. De beschikbare - en de benodigde weerstandscapaciteit en de weerstandsratio worden in de begroting en in de jaarrekening opgenomen. De weerstandsratio wordt daarbij gedefinieerd als quotiënt (uitkomst van de deling) tussen de beschikbare weerstandscapaciteit en de benodigde weerstandscapaciteit. De streefwaarde van de weerstandsratio ligt tussen 1,0 ("matig") en 1,4 ("voldoende"). Indien de weerstandsratio buiten de bandbreedte van de streefwaarde ligt, wordt in de eerstvolgende Kadernota (of ander geëigend moment in de P&C cyclus, zoals bij het voorstel over de bestemming van het resultaat van deze jaarrekening) afgewogen hoe deze waarde weer kan worden bereikt.

Benodigde weerstandscapaciteit

De benodigde weerstandscapaciteit is het bedrag wat nodig is op basis van de financieel gekwantificeerde risico's.

Beschikbare weerstandscapaciteit

- De beschikbare weerstandscapaciteit bestaat uit het totaal van middelen dat beschikbaar is om de risico's financieel af te dekken.
- De beschikbare weerstandscapaciteit wordt gevormd door de Algemene Reserve, de Bedrijfsvoeringsreserve, eventuele Stille Reserve en de post Onvoorziene uitgaven. Bij de VNOG is er geen sprake van een stille reserve. Bij de jaarrekening wordt de post Onvoorziene uitgaven niet meegenomen, omdat deze onderdeel vormt van het resultaat waarvan de bestemming bestuurlijk wordt vastgesteld. Tot de beschikbare weerstandscapaciteit behoren niet de (tijdelijke) bestemmingsreserves. Daar is al een bestedingsdoel aan verbonden.
- De Algemene reserve is voor afdekking van risico's en heeft geen einddatum. De Algemene Reserve wordt gevoed vanuit AB besluiten, als daarvan bijv. sprake is bij de bestemming van het jaarrekeningresultaat.
- De Bedrijfsvoeringsreserve heeft een algemene bufferfunctie en is breed inzetbaar voor prioriteiten (bijv. innovatie) of voor het tijdelijk afvlakken van gemeentelijke bijdragen. De Bedrijfsvoeringsreserve heeft geen einddatum en behoort tot de beschikbare weerstandscapaciteit en telt derhalve mee voor de afdekking van risico's. Dit geldt voor zover er geen bestuurlijke besluitvorming t.a.v. specifieke bestedingen (leidend tot een beklemming/beslag in de toekomst) heeft plaatsgevonden.

Berekening van de beschikbare weerstandscapaciteit

Beschikbare weerstandscapaciteit rekening 2024	€
Saldo Algemene reserve	1.135.114
Saldo Bedrijfsvoeringsreserve *)	2.580.319
Beschikbaar weerstandsvermogen	3.715.433

* bij het saldo per 31 dec. 2024, groot € 4.440.119 moet nog rekening worden gehouden met de genomen besluiten tot toekomstige besteding in 2025 e.v. jaren, ad. € 1.859.800. Daarom wordt rekening gehouden met een beschikbaar deel ad. € 2.580.319. Zie ook tabel Bedrijfsvoeringsreserve bij de toelichting op de balans.

Berekening van de ratio weerstandsvermogen

Weerstandsvermogen VNOG rekening 2024	€
Beschikbare weerstandscapaciteit	3.715.433
Benodigde weerstandscapaciteit	3.188.000
Ratio	1,2

Toelichting

De hoogte van de weerstandscapaciteit eind 2024 is zodanig dat de weerstandsratio zich in het midden bevindt van de door het bestuur vastgestelde bandbreedte van 1,0 tot 1,4 (namelijk op 1,2).

Financiële kengetallen VNOG

	Begroting 2024	Rekening 2024
Netto schuldquote	70%	23%
Solvabiliteitsratio	18%	43%
Structurele exploitatieruimte	-1,5%	10,0%

Toelichting op de kengetallen

Algemeen

Bestuurlijk zijn er voor de VNOG geen normen vastgesteld waaraan de berekende kengetallen moeten voldoen. Provincies hanteren als toezichthouders op gemeenten en ook gemeenschappelijke regelingen, de signaleringswaarden die het Rijk gebruik bij stresstesten om mede de financiële positie van de zgn. 100.000+ gemeenten te toetsen. Deze signaleringswaarden zijn in onderstaande tabel weergegeven.

	Categorie		
	A = minste risico	B - gem. risico	C = meeste risico
Netto schuldquote	< 90%	90%-130%	> 130%
Solvabiliteitsratio	> 50%	20%- 50%	< 20%
Structurele exploitatieruimte	begr. > 0%	begr. = 0	begr. < 0%

De kengetallen geven alleen in relatie tot elkaar een beeld. Wanneer dit beeld verontrustend is kan dit betekenen dat de financiële positie onder druk staat en er dus maatregelen nodig zijn om deze situatie te verbeteren. Aan de hand van de voor VNOG berekende positie valt op te maken wat de status is van financiële positie bij het opmaken van de jaarcijfers 2024.

Netto schuldquote

Dit kengetal geeft een indicatie van de druk van schuldenlast (rente en aflossing) op de eigen middelen. De quote wordt berekend door de netto schuld te delen door de jaarlijkse baten. De berekende netto schuldquote valt in de categorie 'minste risico'.

Solvabiliteitsratio

Dit kengetal geeft inzicht in de mate waarin de organisatie aan haar financiële verplichtingen kan voldoen. Hiertoe wordt de omvang van het eigen vermogen gerelateerd aan de totale omvang van het vermogen (dus het eigen en het vreemde vermogen). Hierbij geldt hoe hoger de solvabiliteitsratio, hoe groter de financiële weerbaarheid van de VNOG. De berekende ratio (inclusief het exploitatieresultaat over 2024) bedraagt 43% en valt daarmee binnen de categorie 'gemiddeld risico'.

Structurele exploitatieruimte

Dit kengetal geeft weer hoeveel structurele ruimte er is om de eigen lasten te dragen, ook als bijvoorbeeld de baten afnemen of lasten in de toekomst gaan toenemen. Het gaat daarbij om de ruimte die wordt berekend door het structurele saldo (verschil tussen structurele baten en lasten) te delen door het totaal aan jaarlijkse baten. Deze ratio heeft vooral zeggingskracht wanneer de uitvoering van de begroting niet (te veel) wordt verstoord door uitzonderlijke situaties zoals er eerder zijn geweest door crises als corona en extra vluchtelingenopvang. De betekenis van de berekende ratio voor het financieel beleid blijft in de huidige context nog wel beperkt.

4.2. Paragraaf Onderhoud kapitaalgoederen

Het brandweermaterieel en één kazerne (Doetinchem) is in eigendom van VNOG. Ter dekking van de groot onderhoudskosten voor deze kazerne is in de jaarrekening van VNOG voor gemeente Doetinchem een voorziening gevormd voor rekening van deze gemeente; dit op basis van een meerjarig onderhoudsplan (MJOP).

De kazerne is door VNOG aangekocht in 2013. Vanaf eind 2023, na de BTW- herzieningstermijn van 10 jaar, wordt met de gemeente Doetinchem gesproken over de afgesproken terug levering van de kazerne. Er is met gemeente Doetinchem echter nog geen overeenstemming over het moment van deze terug levering en de overdracht van de bijbehorende onderhoudsvoorziening van de kazerne. Hierbij speelt het vraagstuk van PFAS-verontreiniging.

De kapitaalgoederen voor rekening van VNOG betreffen de voertuigen en overig materieel waarop wordt afgeschreven. Voor dit materieel wordt er regio-breed met één beheerssysteem gewerkt. De planning van het onderhoud vindt plaats volgens regionaal en landelijk vastgestelde intervallen en protocollen.

4.3. Paragraaf Financiering

Inleiding

De financieringsparagraaf is één van de voorgeschreven paragrafen als onderdeel van de programmarekening op grond van het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV). Artikel 13 van dit besluit schrijft voor dat de beleidsvoornemens en ontwikkelingen ten aanzien van het risicobeheer van de financieringsportefeuille worden beschreven.

Op grond van de Wet Fido (Financiering Decentrale Overheden) moet de veiligheidsregio twee treasury-instrumenten hanteren. Dit zijn het treasurystatuut en de treasuryparagraaf. Op 10 december 2020 heeft het AB een nieuw treasurystatuut vastgesteld met een ingangsdatum van 1 januari 2021.

Risicobeheer

Dit onderdeel geeft een samenvatting van het (verwachte) risicoprofiel van de organisatie. Het bevat tevens de gegevens die op grond van de Wet Fido voor de toezichthouder nodig zijn w.o. de kasgeldlimiet en de renterisiconorm.

Renterisico's

Financiering en renterisico zijn onlosmakelijk met elkaar verbonden. Telkens wanneer een geldlening moet worden afgelost en herfinanciering noodzakelijk is, bestaat immers het gevaar dat de begroting geconfronteerd zal worden met hogere rentelasten. Door ontwikkelingen op de geld- of kapitaalmarkt kan de nieuwe lening duurder uitvallen dan de oude. Ook wanneer een geldlening in aanmerking komt voor renteherziening bestaat dit risico. De Wet Fido stelt grenzen aan de mate waarin een gemeente of andere decentrale overheid zich bloot kan stellen aan renterisico. Ter beperking van dit risico is zowel voor de vaste schuld (langlopende leningen) als voor de vlottende schuld (kortlopende leningen) een wettelijke grens vastgesteld. Het niet voldoen aan deze limitering kan voor de provincie, als toezichthouder van VNOG, aanleiding zijn om maatregelen te nemen. Preventief toezicht op het afsluiten van geldleningen behoort in laatste instantie tot de mogelijkheden.

Renterisico vaste schuld

De renterisiconorm is een wettelijke norm die betrekking heeft op de vaste schuld. Vaste schuld ontstaat wanneer leningen worden afgesloten met een rente typische looptijd van één jaar of langer. De renterisiconorm zet decentrale overheden aan tot spreiding van hun lening portefeuille en daarmee verlaging van het jaarlijks renterisico door hen te verplichten aflossingen op geldleningen en momenten van renteherziening over toekomstige begrotingsjaren te verdelen. Het is aan de besturen van de decentrale overheden zelf om binnen de renterisiconorm voor een bepaalde mate van spreiding te kiezen.

Berekening Renterisiconorm:

Begrotingstotaal 2024	: € 74,8 miljoen
Percentage	: 20%
Renterisiconorm	: € 15 miljoen afgerond

De risiconorm geeft aan dat jaarlijks maximaal € 15 miljoen van de vaste schuld in aanmerking mag komen voor aflossing of renteherziening. VNOG heeft in 2024 een nieuwe lening aangetrokken. Daarnaast zijn ook een drietal nieuwe leningen overeengekomen met stortingen in 2025 en 2026. Het aantrekken van deze leningen is nodig om het vervangingsprogramma voor de 75 nieuwe blusvoertuigen bij Brandweezorg mogelijk te maken.

Daarnaast zullen, zoveel als mogelijk, ook de gevormde reserves binnen VNOG als intern financieringsmiddel worden aangewend.

In het verslagjaar is voor een bedrag van € 4,45 miljoen op de vaste schuld afgelost. In 2024 was er geen sprake van renteherziening op de lopende geldleningen. De VNOG heeft ook in 2024 ruimschoots voldaan aan de renterisiconorm.

Kasgeldlimiet

De kasgeldlimiet bepaalt de maximale omvang van de externe korte geldpositie. Deze zogenaamde netto vlottende schuld mag maximaal 8,2% bedragen van het totaal van de jaarbegroting van VNOG bij aanvang van het jaar. De totale omvang van de jaarbegroting 2024 van VNOG bedroeg bij aanvang van het jaar 2024 circa € 74,8 miljoen. De kasgeldlimiet bedraagt daarmee afgerond circa € 6,1 miljoen.

Onderstaand overzicht bevat de liquiditeitspositie in relatie tot de kasgeldlimiet, zoals bedoeld in het "Uitvoeringsbesluit Financiering Decentrale Overheden".

Liquiditeitspositie in relatie tot kasgeldlimiet 2024

Onderstaand overzicht bevat de liquiditeitspositie in relatie tot de kasgeldlimiet, zoals bedoeld in het "Uitvoeringsbesluit Financiering Decentrale Overheden".

Alle bedragen in onderstaand overzicht x € 1.000

	Vlottende Schulden	Vlottende Middelen	Saldo	Gemiddeld	over=+/onder= schrijding limiet
januari	0	5.004	-5.004		
februari	0	4.567	-4.567		
maart	0	4.123	-4.123		
			kwartaal 1	-4.565	-€ 4.571
april	0	5.801	-5.801		
mei	0	5.567	-5.567		
juni	0	4.820	-4.820		
			kwartaal 2	-5.396	-€ 5.402
juli	0	16.250	-16.250		
augustus	0	15.008	-15.008		
september	0	14.801	-14.801		
			kwartaal 3	-15.353	-€ 15.359
oktober	0	15.521	-15.521		
november	0	14.205	-14.205		
december	0	8.611	-8.611		
			kwartaal 4	-12.779	-€ 12.785

Kasgeldlimiet VNOG:	€ 6.130,1	afgerond	€ 6.130

Begroet aan het begin van het jaar 2024 € 74.758

conform artikel 2d van het uitvoeringsbesluit Financiering Decentrale Overheden
geldt voor een gemeenschappelijke regeling een percentage van 8,2%

Zoals uit bovenstaand overzicht blijkt is de kasgeldlimiet in 2024 niet overschreden.

Schatkistbankieren

Met ingang van 1 januari 2014 heeft het Ministerie van Financiën het voor overheidslichamen verplichte schatkistbankieren ingevoerd. VNOG is hierdoor verplicht om overtollige middelen in rekening-courant aan te houden bij het Ministerie van Financiën. Als overtollig wordt

aangemerkt alle middelen die een drempelbedrag overschrijden. Voor VNOG is het drempelbedrag voor 2024 bepaald op € 1.495.000 (2% van begrotingstotaal). VNOG legt in navolgende tabel verantwoording af over de wijze waarin in 2024 de regels over schatkistbankieren zijn nageleefd.

Berekening benutting drempelbedrag schatkistbankieren (bedragen x € 1000)					
		Verslagjaar 2024			
(1)	Drempelbedrag	1.495			
		Kwartaal 1	Kwartaal 2	Kwartaal 3	Kwartaal 4
(2)	Kwartaalcijfer op dagbasis buiten 's Rijks schatkist aangehouden middelen	827	888	936	773
(3a) = (1) > (2)	Ruimte onder het drempelbedrag	667	607	559	722
(3b) = (2) > (1)	Overschrijding van het drempelbedrag	-	-	-	-
(1) Berekening drempelbedrag					
		Verslagjaar			
(4a)	Begrotingstotaal verslagjaar	74.758			
(4b)	Het deel van het begrotingstotaal dat kleiner of gelijk is aan € 500 miljoen	74.758			
(4c)	Het deel van het begrotingstotaal dat de € 500 miljoen te boven gaat	-			
(1) = (4b)*0,02 + (4c)*0,002 met een minimum van €1.000.000 als het begrotingstotaal kleiner of gelijk is aan 500 mln. En als begrotingstotaal groter dan € 500 miljoen is is het drempelbedrag gelijk aan € 10 miljoen, vermeerderd met 0,2% van het deel van het begrotingstotaal dat de € 500 miljoen te boven gaat.		Drempelbedrag 1.495			
(2) Berekening kwartaalcijfer op dagbasis buiten 's Rijks schatkist aangehouden middelen					
		Kwartaal 1	Kwartaal 2	Kwartaal 3	Kwartaal 4
(5a)	Som van de per dag buiten 's Rijks schatkist aangehouden middelen (negatieve bedragen tellen als nihil)	75.305	80.835	86.125	71.146
(5b)	Dagen in het kwartaal	90	91	92	92
(2) - (5a) / (5b)	Kwartaalcijfer op dagbasis buiten 's Rijks schatkist aangehouden middelen	837	888	936	773

Uit dit overzicht blijkt dat VNOG in 2024 de regels schatkistbankieren heeft nageleefd.

Renteberekening jaarrekening

Aan de investeringen is in 2024 1,5% rente toegerekend. Bij het opstellen van de jaarrekening 2024 bleek het verschil tussen de betaalde rente en de doorberekende rente hoger te zijn dan de maximaal toegestane afwijking van 25% (Rentenotitie Commissie BBV). Daarom is alsnog de werkelijk betaalde rente doorberekend aan de programma's (minder rente).

Bij de Halfjaarrapportage 2024 was al een rentevoordeel van € 375.000 geprognoseerd en toegevoegd aan de egalisatiereserve afschrijvingen. Bij de Halfjaarrapportage is deze geraamd onder de Algemene dekkingsmiddelen. Door het alsnog doorberekenen van de werkelijk betaalde rente aan de programma's, is dit voordeel onderdeel van de onderschrijding van de rente en afschrijving bij de programma's en dus geen onderdeel van het resultaat van Algemene dekkingsmiddelen.

Het resultaat op treasury (€ 390.000) behaald door uitzetting in de Schatkist is onderdeel van het jaarrekeningresultaat.

4.4. Crises paragraaf

Covid-19

Specifiek voor de CTB-controle (Corona Toegangsbewijzen) eind 2021 verloopt de Rijksbijdrage ad € 2.140.710 aan de deelnemende gemeenten via VNOG. Dit verloopt budgettair neutraal; de afwikkeling en verantwoording heeft in 2022 en 2023 plaats gevonden. In 2024 is het restantbedrag afgewikkeld met het ministerie.

Oekraïne

Het Ministerie had aanvankelijk aan de veiligheidsregio's een rol toebedeeld in de eerste opvang van ontheemden uit Oekraïne. Deze taak zou daarna overgaan naar een door de gemeenten te kiezen regionaal openbaar lichaam. In een later stadium hebben het algemeen bestuur van VNOG en de 22 gemeenten besloten deze taak door de veiligheidsregio te laten continueren. Het Ministerie heeft ter dekking van de te maken kosten een 'Bekostigingsregeling eerste opvang ontheemden Oekraïne door Regionale openbare lichamen' vastgesteld. Regionale openbare lichamen kunnen op basis hiervan kosten voor regie, coördinatie van de spreiding van ontheemden, communicatie, zorg en materiële uitgaven declareren. VNOG moet op grond van deze regeling niet alleen haar eigen hieronder vallende kosten declareren, maar ook de door de GGD gemaakte kosten voor zover ze voldoen aan de voorwaarden in de regeling.

Op basis van een inschatting heeft VNOG voor 2024 een voorschot aangevraagd van € 700.000. Dit bedrag bestaat vooral uit de werkzaamheden voor de coördinatie van de spreiding van ontheemden. Daarnaast heeft de GGD een voorschot ingediend bij VNOG voor de kosten van werkzaamheden over 2024. Deze activiteit is door de bekostigingsregeling van het Rijk in principe budgettair neutraal. De opgestelde declaratie van de over 2024 gemaakte kosten komt uit op een bedrag van € 461.089 exclusief de kosten van medeoverheden. Daar waar sprake is van overdracht van middelen naar een medeoverheid is SiSa tussen medeoverheden van toepassing. VNOG heeft geen taken uitbesteed aan gemeenten, zodat er ook geen gemeentelijke kosten in de einddeclaratie zijn meegenomen. De door VNOG samengestelde declaratie moet uiterlijk 15 juli 2025 worden ingediend.

4.5. Voortgang besteding extra BDuR-middelen

Inleiding

Het Rijk heeft per 2023 de bijdrage aan alle veiligheidsregio's (de zogenaamde Brede Doeluitkering Rampenbestrijding, BDuR) structureel verhoogd, omdat crises naar verwachting langduriger worden en vaker tegelijkertijd voorkomen (stapelings) en de veiligheidsregio's hierbij meer zijn en worden ingezet. De ophoging is expliciet door het Rijk bedoeld voor versterking van de crisisbeheersing (incl. vergroting flexibiliteit) en versterking informatievoorziening (incl. informatiestromen tussen regio's onderling en Rijk).

De BDuR-ophoging komt in vier tranches, waarbij de eerste tranche per 2023 is toegekend. De laatste tranche volgt in 2026. Ieder jaar in juni wordt de (hoogte van de) tranche voor het volgende jaar pas definitief zeker. Dit is een belangrijk voorbehoud.

Er is een meerjarig bestedingsplan 2023-2026 voor de besteding van de BDuR-ophoging gemaakt. Er worden hierin functionarissen geworven voor ondersteuning van de multi operationele crisisorganisatie, crisiscommunicatie, versterking vakbekwaamheid, risico-analyse en data-specialisten, o.a. voor het wettelijk verplichte 24/7 veiligheidsinformatieknooppunt (VIK). Er komen extra exploitatiegelden voor onderzoek, bouw/licenties voor de informatiesystemen, vakbekwaamheid, etc. Tenslotte wordt de flexibiliteit versterkt door een flexibel budget in te stellen. De gemeenten profiteren direct van het bestedingsplan (o.a. ondersteuning bevolkingszorg en vakbekwaamheid gemeentelijke functionarissen).

Op 30 maart 2023 heeft het AB het meerjarige bestedingsplan 2023-2026 voor de BDuR-ophoging vastgesteld en dit ook gedeeld met de gemeenten.

Voortgang bestedingsplan – jaarschijf 2024

De voortgang van het bestedingsplan is lopende 2024 gemonitord. De uitvoering 2024 lag voor een groot deel op schema. Diverse geplande wervingen voor 2024 zijn succesvol afgerond (betreft 3 functies: Medewerker Bevolkingszorg, Adviseur/onderwijskundige, BI-specialist). Een paar wervingstrajecten zijn van 2024 doorschoven naar 2025 (betreft 2 functies: Specialist planvorming, Ondersteuning VIK/RISQ). In 2023 konden een aantal geplande wervingen niet worden afgerond, deze zijn naar 2024 doorgeschoven en afgerond (betreft 5 functies: Adviseur Bevolkingszorg, Data scientist, Procesregisseur multi vakbekwaamheid (deze functie wordt gedeeld door RCB en de GHOR), Data analist en BI-ontwikkelaar). De arbeidsmarkt is krap en dynamisch, daardoor konden niet alle geplande wervingstrajecten succesvol zijn. Het kwam ook voor dat nieuwe collega's later begonnen dan vooraf was voorzien, of dat collega's weer vertrokken. Ook wat betreft de exploitatie lopen zaken: een aantal plannen zijn uitgevoerd, maar een aantal plannen vertragen, ook doordat de werving van de nieuwe collega's (nog) niet rond is. Hierdoor zijn er eind 2024 middelen vanuit de tranche 2024 overgebleven.

In het oorspronkelijke bestedingsplan waren alle functies, aangezien ze veelal helemaal nieuw waren en in afwachting op de definitieve beschrijving/indeling en inschaling, voorlopig generiek ingedeeld. In de loop van 2024 zijn bijna alle functies nu ingeschaald / correct ingeschaald. Dit heeft het inzicht verder vergroot en de (financiële) prognoses verbeterd. Op basis van de juiste inschaling en rekening houdend met het laatste arbeidsvoorwaardenakkoord, is een financiële prognose opgesteld voor de eindsituatie in 2026, als het bestedingsplan volledig is uitgevoerd. Deze eindprognose kent echter wel de nodige voorbehouden, onder andere omdat niet zeker is of het Rijk ook ieder jaar de (extra) BDuR zal indexeren (en wat die indexering zal zijn), de effecten van nieuwe arbeidsvoorwaardenakkoord voor de veiligheidsregio's nog niet bekend zijn (onderhandelingen gaan nog starten) en er zich onvoorziene omstandigheden kunnen voordoen

(bijvoorbeeld bij toekomstige wervingen, maar ook wereldwijde ontwikkelingen die om bijstellingen kunnen vragen). VNOG treedt daarom terughoudend op.

Medio 2024 deed zich een onverwachte nieuwe ontwikkeling voor. Toen werd duidelijk dat het Rijk per 2026 de totale BDuR aan de veiligheidsregio's structureel wil gaan korten. Dit is een bijzondere beweging, omdat het Rijk juist per 2023 gestart was met het structureel ophogen van de BDuR om de crisisbeheersing en informatievoorziening te versterken. Landelijk wordt door de veiligheidsregio's getracht om deze korting van tafel te krijgen. In december 2024 heeft het AB besloten om, in afwachting op meer duidelijkheid, de jaarschijven 2025 en 2026 van het bestedingsplan voorlopig te bevriezen. Het is immers onverstandig om nieuwe structurele verplichtingen aan te gaan, zolang er vanuit het Rijk geen duidelijkheid over de totale BDuR is. Vooruitlopend op het bevriezen van de jaarschijven 2025 en 2026 is ook terughoudendheid betracht met de uitgaven in 2024. In de eerste helft van 2025 wordt naar verwachting meer duidelijk en kunnen keuzes worden gemaakt. Diverse mogelijke scenario's zijn in december (bij de Kadernota 2026-2029) al wel vast voorgelegd aan het AB en gedeeld met de gemeenten.

Noodfonds

Om de door het Rijk gewenste versterking van de flexibiliteit te realiseren, heeft het AB op 30 maart 2023 een 'noodfonds' voor onverwachte uitgaven bij een (langdurige) crisissituatie ingesteld en hierin een eerste storting gedaan. Het noodfonds heeft tevens een 'egalisatie'-functie: overblijvende middelen in enig jaar vanuit de "BDuR-ophoging" worden hierin gestort, zodat zij geoormerkt beschikbaar blijven voor de versterking van crisisbeheersing, flexibiliteit en informatievoorziening, zoals het Rijk dat bedoeld heeft. De stortingen kunnen doorgaan, totdat het door het AB bepaalde plafondbedrag van het noodfonds bereikt is (of het AB eerder al anderszins besluit). De eind 2023 overgebleven middelen zijn daarom ook in het noodfonds gestort. In 2024 speelde er geen langdurige crisis. Daardoor was er ook in 2024 geen beroep op het noodfonds nodig. Er is dus geen onttrekking in 2024 gedaan. Conform het uitgangspunt zijn de overblijvende middelen uit 2024 ook weer in het noodfonds gestort.

Resumé

De totale loonkosten in de jaarschijf 2024 bedroegen € 866.178 en de exploitatiekosten € 206.383. De overblijvende middelen uit de tranche 2024 bedragen € 940.939. Deze worden in het noodfonds gestort.

Samengevat zag de besteding in 2024 er als volgt uit:

BDuR ophoging	Geraamd 2024	Besteding 2024
Formatie en inhuur	1.483.415	866.178
Exploitatie	530.085	206.383
Storting in noodfonds crisisbeheersing	-	940.939

4.6. Paragraaf Bedrijfsvoering

Inleiding

De paragraaf Bedrijfsvoering is een voorgeschreven onderdeel en is bedoeld om de bedrijfsvoering toe te lichten. In de VNOG-begroting is het separate programma ‘Bedrijfsvoering’ opgenomen. Voor de behaalde doelstellingen en uitgevoerde activiteiten op dit programma wordt verwezen naar hoofdstuk 3. Deze paragraaf gaat in op diverse andere onderwerpen binnen de bedrijfsvoering.

Werkkostenregeling

Het werken met een groot aantal vrijwilligers zorgt ervoor dat de verhouding tussen de totale loonsom en het aantal medewerkers voor wat betreft de Werkkostenregeling (WKR) ongunstig uitvalt. Hierdoor bestaat er kans op een eindheffing vanwege de WKR. Voor een vroegtijdig inzicht in de ontwikkeling van de WKR-eindheffing, berekent VNOG gedurende het jaar de cumulatieve effecten van de WKR. Op die manier kunnen eventuele bijsturingsacties worden genomen. In 2024 bedraagt de naheffing nog € 3.000,- De piek over 2022 is verklaarbaar doordat in 2022 veel aandacht is besteed aan het herstellen van het contact na COVID-19. Veel van deze kosten vielen onder de WKR.

Eindheffing WKR	
2018	71.000
2019	36.000
2020	38.000
2021	18.000
2022	126.000
2023	0
2024	3.000

Eenmalige veranderkosten Toekomstvisie

De eenmalige veranderkosten vanuit de Toekomstvisie betreft de in 2018 in gang gezette organisatieontwikkeling en informatievoorziening. De directeur heeft eind 2018 een bestuursopdracht gekregen om een toekomstbestendige organisatie te vormen die veiligheid en zorg biedt aan de inwoners. De bestuursopdracht bestaat uit twee onderdelen. Het eerste deel is uitgewerkt in de reader voor de bestuurlijke tweedaagse van september 2019 en heeft geleid tot de Toekomstvisie, die vastgesteld is op 15 januari 2020. Het tweede deel omvat de inrichting, cultuur en aansturing van de organisatie.

Het dagelijks bestuur heeft voor dit tweede deel van de opdracht het besluit genomen tot aanpassing van de organisatie. Daarbij is besloten om de organisatie en medewerkers te ontwikkelen door middel van een organische veranderaanpak. Dit betekent een veranderaanpak waarbij in nauwe samenwerking met de medewerkers en de OR - stapsgewijs veranderingen in de organisatie worden aangebracht; dit met rechtspositionele waarborgen. Hiervoor is een aangepast sociaal statuut vastgesteld op 13 februari 2020.

VNOG zag dit proces als een reis, genaamd ‘de Expeditie’, waarin we met elkaar onze organisatievisie vorm en inhoud geven. Samen werken we aan de koers en daar waar nodig sturen we onze koers bij. Aan het einde van dit traject (in 2022) zijn bijvoorbeeld de knelpunten op het gebied van aansturing, eenheid en integraal denken in het managementteam verholpen. Daarbij hebben wij een fundament gelegd onder onze toekomst. In 2022 was ‘de Expeditie’ formeel afgerond.

Terugblik 2024

Het organisatie ontwikkelbudget is voor de laatste keer ingezet voor leiderschapsontwikkeling VNOG, professionele vaardigheden, vitaliteit en mobiliteit. Het MT heeft met de teamleiders teruggekeken op drie jaar leiderschapsontwikkeling binnen VNOG. De basis voor het leiderschap staat en de verdere doorontwikkeling is in de maak. Het onderdeel 'leiderschap voor postcom-mandanten' zal in 2025 starten.

In 2023 is 'de Expeditie' in gezamenlijke opdracht van de directeur en OR geëvalueerd. De lessen uit deze evaluatie 'Met Trots vooruit' zijn input voor een vervolg, waar in 2024 aan is gewerkt om te komen tot een nog nader te definiëren meerjarig programma. In de tussentijd zijn in 2024 de bestaande activiteiten omtrent vitaliteit en duurzame inzetbaarheid voortgezet.

VNOG geeft namelijk blijvende aandacht aan duurzame inzetbaarheid. Met vitaliteitsdagen op zeven van de acht werklocaties heeft de werkgroep VNOG-vitaal een fundament gebouwd om vitaliteit een vaste plek te geven binnen de organisatie. Medewerkers vinden steeds beter hun weg naar de trainingen en workshops die centraal aangeboden worden.

Voor de veranderkosten is bij vaststelling van de Toekomstvisie incidenteel € 1.040.000 beschikbaar gesteld. Deze middelen zijn beschikbaar gesteld voor 'de Expeditie', Risico- en Crisisbeheersing, IT en Vakbekwaamheid.

Risico Inventarisatie & Evaluatie (RI&E) en Arbo

In de periode van 2017 t/m 2018 is een Risico-inventarisatie en -evaluatie (RI&E) uitgevoerd (onderdelen: warme RI&E, koude RI&E, specialistische RI&E). In 2019 werd het RI&E rapport definitief en is een Plan van Aanpak opgesteld, om de actiepunten uit het RI&E rapport uit te voeren. De actiepunten staan in het Arbomanagementsysteem (AMS). Van de oorspronkelijke 2750 actiepunten uit 2018 zijn grotendeels de actiepunten uitgevoerd of opgestart. Voor de verdiepende RI&E's worden de actiepunten toegevoegd aan het arbomanagementsysteem.

Integrale aanpak actiepunten locaties

Vanuit Arbo is het afgelopen jaar gewerkt aan het oplossen en aanpakken van de actiepunten op de locaties (kantoren en de 56 posten). Met de diverse afdelingen zijn er al vele actiepunten afgewerkt en uitgevoerd. Samen met team VSP (Vastgoed, Services en Projecten) is in november 2022, in het kader van het traject van 'demarcatie huisvesting' (zie ook hierna in de paragraaf 'Huisvesting'), een groot aantal afspraken gemaakt om de resterende actiepunten integraal op te pakken en te implementeren, in goed overleg met de gebouw eigenaren (de gemeenten). De actiepunten voor de 56 posten zijn integraal door VSP en Arbo in beeld gebracht en bewaakt. Door het algemeen bestuur VNOG is besloten om de 'Uniforme functionaliteit brandweerkazernes' voor 1-1-2025 gereed te hebben. Hiermee is er een verdere stap gezet om overall tot een verantwoorde en veilige werkomgeving te komen. In 2025 wordt er weer samen met VSP verder gewerkt aan de resterende posten waar de gemeenten de stip op de horizon van 31-12-2024 niet hebben gehaald. Het bestuur en MT zal hier verder over worden geïnformeerd, zodat een vervolg kan worden bepaald. In 2024 hebben we geen aangevraagd, aangekondigd of onaangekondigd bezoek gehad van de Nederlandse Arbeidsinspectie.

(Bijna) Ongevallen, gevaarlijke situaties en Agressie & geweld.

Vanaf januari 2022 kunnen voorvallen (ongevallen, bijna-ongevallen, gevaarlijke situaties, etc.) digitaal op MijnVNOG worden gemeld. Vanaf september 2022 kan er ook op elke tablet van een post digitaal een melding worden gemaakt. Dit maakt het melden laagdrempeliger. In 2023 is er vanuit Arbo middels een infographic extra aandacht gegeven aan het digitaal melden. Er zijn al met al nu diverse mogelijkheden om een voorval te melden: bij de HR-werkplaats op MijnVNOG,

via de tablet op de posten en via de QR-codes op beschikbaar gestelde posters. Op deze wijze willen we het doen van een melding zo laagdrempelig mogelijk maken. In 2023 werden er 36 voorvallen gemeld: 24 ongevallen en 12 bijna-ongevallen. In 2024 zijn er 46 voorvallen gemeld: 27 ongevallen, 18 bijna-ongevallen en 1 melding agressie & geweld. Een toename in voorvallen wil niet direct betekenen dat de organisatie onveiliger is geworden. Bij VNOG zien we dat de bereidheid om te melden is toegenomen. Meldingen van bijna-ongevallen geven ons als organisatie de mogelijkheid om vroegtijdig te kunnen anticiperen op mogelijke aanpassingen.

Duurzame inzetbaarheid en Vitaliteit

Vanuit Arbo wordt deelgenomen aan de projectgroep Duurzame inzetbaarheid en de werkgroep Vitaliteit. Het jaar 2024 stond in het teken van de Vitaliteitsdagen met een gevarieerd programma bij de diverse werklocaties.

Geluidsonderzoek

In 2023 is er een onderzoek in verband met gehoorbescherming opgestart. De aanleiding hiervoor is om inzicht te krijgen of er bij werkzaamheden blootstelling is aan schadelijk geluid. In 2024 hebben we hier concreet uitvoering aan gegeven door een geluidsonderzoek te laten uitvoeren. De medewerkers van de Werkplaatsen zijn al structureel voorzien van orthoplastieken. Voor diverse werkzaamheden in werkplaatsen en bij repressie zijn geluidsmetingen verricht door een extern bedrijf.

O-bundels.

Bij Brandweezorg is in 2022 het gebruik van de O-bundels verder geïmplementeerd. Bij Arbo zijn er over 2024 t/m okt 2024, 4 voorvallen met O-bundels gemeld. In 2023 hebben er 6 voorvallen plaatsgevonden, waaruit diverse acties zijn gestart. In september 2024 is besloten om een verdiepend onderzoek op te starten in samenwerking met Leren van Incidenten (LVI). Begin 2025 wordt het onderzoek afgerond met een advies voor Brandweezorg.

Bedrijfshulpverlening BHV.

Voor de kantoorpanden en alle brandweerposten is een concept MT voorstel gemaakt met een mogelijk plan van aanpak voor uitvoering. Het MT-voorstel wordt begin 2025 geagendeerd.

Overige onderwerpen

- Ergonomisch muizen: Bij de laptops wordt de standaard ‘muis’ geleverd. Voor medewerkers die veel beeldschermwerk verrichten en daarbij de muis gebruiken kan dit klachten opleveren. Binnen de organisatie is er een voorziening getroffen dat er verschillende modellen van en ‘verticale’ muis beschikbaar zijn.
- Pauzeprogramma Pausit: Dit is met name bedoeld voor de medewerkers die veel beeldschermwerk uitvoeren. Het programma voorkomt langdurig zitten en zorgt voor meer beweging op de werkdag. Het programma bevat fysieke en mentale oefeningen om arbeid gerelateerde klachten te voorkomen en te helpen herstellen. Uit de overzichten van Pausit blijkt dat in de periode september t/m november ca. 60 medewerkers hiervan gebruik maken. Bij navraag blijkt dit veelal bij het thuiswerken gebruikt te worden.
- Projecten: Arbo heeft ook dit jaar weer deelgenomen aan het vervolg van de diverse projectgroepen t.b.v. aanbestedingen. Zo is geadviseerd bij aankoop en afnamen o.a: project tankautosputten (TS), project watertransport-500, project waterongevallen, project aanbesteding kleding, project verhuizing, project Nieuwbouw 1-post Apeldoorn. De diverse projectgroepen zijn bij elkaar geweest voor het vervolg op de uitvoering. Diverse projecten lopen door tot 2028.
- Adviezen: Arbo heeft in 2024 adviezen uitgebracht naar aanleiding van diverse vragen vanuit de organisatie. Bijvoorbeeld: instellen werkplek, ergonomie werkplek, thuiswerkplek, DME

project (Diesel motoren emissie: afzuiging kazernes / werkplaatsen en vakbekwaamheidspleinen).

Verzekeringen

Voor het wagenpark is het nieuwe contract 31-12-2023 ingegaan. De impact van het verhoogde eigen risico is dit jaar nog niet volledig voelbaar omdat schades altijd achteraf gefactureerd worden. Hierdoor zijn op dit moment nog niet alle schades betaald waar al wel in het budget rekening gehouden is met het verhoogd eigen risico.

Per 1-1-2024 is de 'Landelijke Regeling aanspraken na Dienstongevallen' van start gegaan. Bij de uitvoering van deze regeling worden de veiligheidsregio's geadviseerd door Het Expertisebureau Risicobeheer. Dit betekent dat alle nieuwe ongevallen vanaf 1-1-2024 door het Expertisebureau in behandeling worden genomen. De aanspraken uit de 'Landelijke Regeling aanspraken na Dienstongevallen' worden deels gefinancierd uit het Waarborgfonds veiligheidsregio's en deels uit een door het Expertisebureau afgesloten verzekering. Zie voor een toelichting op het Expertisebureau en het Waarborgfonds paragraaf 4.7. 'verbonden partijen'.

Hierna volgt een overzicht van het aantal dossiers over 2024 dat in behandeling is genomen bij onszelf als eigen risicodragers of bij verzekeraar; bijgewerkt tot 21 januari 2025:

Personele dossiers:

- *Ongevallen*: 15 dossiers, variërend in financiële omvang.
- *Eigendommen*: 20 dossiers. Alle dossiers zijn voor eigen rekening van de VNOG.
 - 16 dossiers onder de € 500
 - 4 dossiers boven de € 500
- *Aansprakelijkheid richting derden*: 4 dossiers.
- *Rechtsbijstand*: geen dossiers.

Materiele dossiers:

- *Instrumenten*: 2 dossiers.
- *Werkmateriaal*: 2 dossiers.
- *Brandverzekering*: 1 dossier.
- *Wagenpark*: Totaal 70 dossiers:
 - Schadeclaim tussen: € 0 – € 5.000: 45
 - Schadeclaim tussen: € 5.000 – € 10.000: 2
 - Schadeclaim tussen: € 10.000 – € 25.000: 1
 - Schadeclaim: > € 25.000: 0
 - 22 dossiers staan nog open waarbij de omvang nog niet bekend is.
- *Specificatie*:
 - 23 (nog) geen claim
 - 12 claims WA
 - 39 claims Casco
- *Uitkeringen in dossiers ouder dan 2024*: 29 facturen op personele dossiers en 45 facturen op materiele dossiers (zowel betalingen en ontvangsten).
- *Er staan nog een aantal letseldossiers van het medewerkers open*:
 - 2021: 1 dossiers
 - 2022: 3 dossiers
 - 2023: 2 dossiers
 - 2024: 13 dossiers

Privacy en Security

Nadat VNOG in 2023 startte met de tweede fase van het versnellingsprogramma informatieveiligheid, werkte VNOG in 2024 verder aan het verbeteren van de informatieveiligheid. Het beveiligen van informatie is belangrijk omdat we steeds meer samenwerken op landelijk niveau voor incidentbestrijding, risico- en crisisbeheersing, geneeskundige hulpverlening en in het meldkamerdomein. Om dit mogelijk te maken, is het uitwisselen van informatie noodzakelijk, en daardoor nemen de afhankelijkheden tussen verschillende partijen toe.

Landelijk is er een nieuw programma voor cyberweerbaarheid gestart en wordt gewerkt aan een objectieve audit systematiek. Met het eigen versnellingsprogramma BIO en AVG³ bleef VNOG in lijn met de landelijke ontwikkelingen. Deze ontwikkelingen worden nauwlettend gevolgd en beïnvloed omdat informatiebeveiligingsspecialisten van VNOG deelnemen aan diverse landelijke overleggen.

Intern werkte VNOG aan het versterken van privacy. Een nieuwe Functionaris Gegevensbescherming ging halverwege het jaar aan de slag. Gelijktijdig sloot VNOG met de Veiligheids- en Gezondheidsregio Gelderland Midden een overeenkomst voor het inlenen van een Privacy Officer.

VNOG werkte zijn verwerkersregister bij en beschikt daarmee over een beheersinstrument om processen met een hoog privacyrisico te analyseren door middel van een data protection impact assessment (DPIA). In 2024 stelde VNOG het tempo vast waarin deze DPIA's moeten worden gemaakt.

In 2024 zette VNOG verder in op bewustwording. In de beveiliging van informatie is het menselijk handelen een kwetsbaar onderdeel. Daarom werkten het managementteam en de teamleiders aan tactieken om hun medewerkers te inspireren om de verdediging tegen cybercriminaliteit te versterken.

In de Security Board werkten Privacy, Security en Control in 2024 weer samen om de directie te adviseren over de risico's op het gebied van informatiebeveiliging. Zo helpen zij de organisatie om de risico's te verkleinen en beheersbaar te houden.

Rechtmatigheid

Over 2024 wordt door het dagelijks bestuur een rechtmatigheidsverantwoording afgegeven (zie ook hoofdstuk 12). Deze rechtmatigheidsverantwoording heeft betrekking op het in de waarde-ringsgrondslagen opgenomen en door het algemeen bestuur vastgestelde normenkader. Deze normen zijn uitgewerkt in een toetsingskader en getoetst aan het begrotings- en voorwaardencriterium. Het misbruik- en oneigenlijk gebruik- criterium heeft betrekking op het verstrekken van subsidies en of uitkeringen of het innen van heffingen van derden. Daar dit geen activiteiten voor VNOG zijn, is dit toetsingscriterium over 2024 niet van toepassing.

De rapporteringsgrens bedraagt € 229.600, zijnde 10% van de verantwoordingsgrens. Over 2024 zijn ten aanzien van de naleving van de aanbestedingswet- en regelgeving enkele afwijkingen geconstateerd boven de rapporteringsgrens. De oorzaken hiervan zijn enerzijds het gevolg van operationele noodzaak of doelmatigheid en anderzijds het gevolg van beperkte capaciteit. Op dit moment maakt VNOG bij Europese aanbestedingen gebruik van een extern bureau ter ondersteuning van de inkoopafdeling om de gevolgen van de beperkte capaciteit zo veel mogelijk te beperken. Bij inkopen onder de Europese aanbestedingsgrens heeft VNOG, met inachtneming van de proportionaliteit, aandacht voor het volgen van de juiste procedure. Het aanscherpen van de maatregelen in het inkoopproces kan echter leiden tot betere naleving en documentatie in het kader van de Gids Proportionaliteit.

Innovatie

Innovatie is een belangrijk onderwerp voor VNOG, waar op allerlei manieren invulling aan wordt gegeven. Het gaat daarbij zowel om technische innovaties, nieuwe werkwijzen, nieuwe samenwerkingsvormen en onderwerpen rondom informatievoorziening. Bij de programma's in

³ Baseline Informatiebeveiliging Overheid en Algemene verordening gegevensbescherming

hoofdstuk 3 wordt nader op initiatieven ingegaan. Ter illustratie worden een paar voorbeelden genoemd:

- Proeftuin Informatiegestuurd werken: In mei 2024 is de pilot R!SQ afgesloten waarin een informatieplatform is neergezet waarmee VNOG risicogericht kan informeren, adviseren en oefenen op risico's. De pilot R!SQ heeft ons geleerd dat we enorm veel kunnen doen met data, maar dat een juiste ordening en beheer van data een belangrijke voorwaarde zijn voor gebruik. Daarom is in 2024 gestart met het inrichten van een innovatieve, tijdelijke afdeling overstijgende werkvorm, onder de naam 'Proeftuin Informatiegestuurd werken'.
- Samenwerking met start ups in het bedrijfsleven voor het aandragen van oplossingen voor vraagstukken bij VNOG: zo is de vraag voorgelegd en uitgewerkt hoe we onze oude veiligheids- en uniformkleding in een andere vorm, en/of functie van de materialen kunnen inzetten.
- Pilot 'Virtuele assistent': Dit is een slimme en innovatieve applicatie op de meldkamer die informatie kan verzamelen, tonen en voorzien van een eerste risico interpretatie.
- Pilot bodycams: Het district Midden van de brandweer startte in februari met de pilot met bodycams. De beelden kunnen naar verwachting waardevolle lessen brengen.
- Denkvooruit campagne: VNOG is in 2024 samen met de NCTV (Nationaal Coördinator Terrorisme en Veiligheid) een campagne gestart om mensen te laten controleren of ze wel goed voorbereid zijn op noodsituaties en daar actie op te ondernemen. De campagne is een doorontwikkeling op de bestaande landelijke campagne 'Denk Vooruit' van de NCTV. De NCTV stelt de ontwikkelde middelen op zijn website beschikbaar voor de andere 24 veiligheidsregio's en partners.
- Eerste prototype van de witte informatiebron voor Oost-5⁴: Eind juni is een eerste prototype van de witte informatiebron Oost-5 opgeleverd waarmee het witte deel van het integrale veiligheidsbeeld breder en vollediger zal zijn. In dit innovatieve bovenregionale initiatief wordt de informatiepositie van en voor de zorgsector versterkt in een gezamenlijk en geüniformeerd werkproces en IT-ondersteuning. We maken gebruik van landelijke technische voorzieningen en bovenregionale werkgroepen, waardoor dit initiatief uit Oost-5 straks ook door andere veiligheidsregio's in het land kan worden overgenomen.
- Vakbekwaamheidsprogramma nieuwe blusvoertuigen: De uitlevering van de nieuwe blusvoertuigen is gestart en gaat de komende jaren gestaag door. Om de posten te bekwaamen in het gebruik van de nieuwe voertuigen is een vakbekwaamheidsprogramma gemaakt, incl. werkwijze voor de bijbehorende instructeurs. Voor dit vakbekwaamheidstraject is VNOG een innovatieve samenwerking met Hogeschool Aventus aangegaan. Aventus heeft onderwijskundige ondersteuning geboden. Er zijn lesplannen, opdrachtkaarten en werkinstructies gemaakt, alsook instructiefilmpjes (kennisclips) over de opbouw van het voertuig, de bepaking en de pomp.

Duurzaamheid

In december 2021 heeft het algemeen bestuur een duurzaamheidsvisie voor VNOG vastgesteld die in 2022 is uitgewerkt in een duurzaamheidstrategie. Daarnaast heeft het algemeen bestuur middelen ter beschikking gesteld in de vorm van een duurzaamheidsreserve om de strategie verder uit te werken. Met behulp van externe expertise is de strategie verder uitgewerkt in een concept Klimaatplan, met input van vele collega's via diverse sessies, om tot een haalbaar realistisch plan te komen. Waar mogelijk zijn elementen van de strategie alvast in uitvoering genomen, waaronder de uitvoering van een nulmeting op de CO₂-voetafdruk. In het concept Klimaatplan staan de acties binnen de thema's inkoop, vastgoed, facilitair, mobiliteit, gedrag en VNOG specifieke activiteiten. Het concept Klimaatplan is in 2023/2024 uitgebreid intern (met alle teams van VNOG) en extern (met de gemeenten) besproken. De uitdaging ligt in het reduceren

⁴ De 5 veiligheidsregio's in Gelderland en Overijssel

van de CO₂. De belangrijkste thema's waarop de meeste winst te behalen valt, zijn 'vastgoed' en 'mobiliteit'.

Een groot deel van de uitstoot komt van het vastgoed. Dit is in bezit van de gemeenten. Acties op dit gebied liggen daarom primair bij de gemeenten (die ook zelf een opgave hebben voor het verduurzamen van gemeentelijke vastgoed) en gaan altijd in nauwe afstemming met de gemeenten. De diverse nieuwbouw- en verbouwtrajecten komende jaren bieden daarbij een extra kans om stappen te zetten.

Bij de reductie op het thema 'mobiliteit' gaat het o.a. om de elektrificatie van het wagenpark, met voor nu focus op de dienstauto's en -bussen, omdat een betaalbaar en voor onze omstandigheden bruikbaar elektrisch alternatief voor de grotere brandweervoertuigen momenteel in de markt nog niet/onvoldoende voorhanden is.

In november 2024 heeft het AB het Klimaatplan behandeld. Vele acties in het Klimaatplan zijn al gedekt in de bestaande begroting. En diverse acties lopen ook al, of zijn in gang gezet. Maar niet voor alle acties zijn middelen beschikbaar. Het AB heeft daarom een storting gedaan in de duurzaamheidsreserve. Via deze reserve kunnen deze aanvullende kosten in de opstartfase worden gedragen, zodat er tempo kan worden gemaakt. Op termijn zullen zich (structurele) besparingen gaan voordoen, de 'kost gaat voor de baat uit'. Hiermee kan VNOG aan de slag.

In de tussentijd heeft VNOG de afgelopen jaren overigens niet stil gezeten en al de nodige acties rondom duurzaamheid uitgevoerd, in gang gezet of voorbereid. In vorige jaarrekeningen is daar op gerapporteerd. Voorbeelden hiervan uit het jaar 2024 zijn:

- Er heeft een Europese aanbesteding voor afvalinzameling plaatsgevonden die eind 2024 is afgerond. Bij deze aanbesteding was duurzaamheid van de dienstverlening een criterium. In 2025 wordt er samen met de nieuwe afvalinzamelaar gekeken hoe afvalstromen nog meer gescheiden kunnen worden. Het doel is om restafval terug te brengen tot een minimum.
- De afdeling inkoop is gestart met het opstellen van een duurzaam inkoopbeleid.
- Bij vier brandweerposten wordt gekeken hoe het energieverbruik naar beneden kan.
- Er is eind 2024 een werkgroep duurzaamheid ingesteld, bemenst vanuit alle afdelingen in de hele organisatie. Deze werkgroep gaat vanaf 2025 als katalysator werken. De teams in VNOG worden vanuit de werkgroep gevoed met uit te voeren acties uit het Klimaatplan en de werkgroep kan hierbij ook ondersteunen. Duurzaamheid is iets voor iedereen. VNOG organiseert daarom vanuit alle afdelingen deze betrokkenheid, hetgeen aansluit bij de manier waarop het Klimaatplan is opgesteld (van onderop).

Duurzaamheid een vooruitblik

- De acties uit het Klimaatplan die voor 2025 gepland staan worden opgepakt. Denk aan het stimuleren van fietsgebruik, beschikbaar stellen van elektrische fietsen, het stimuleren van de plaatsing van zonnepanelen, verduurzamen reisregeling, vervangen oude koelkasten, kaders uitwerken over duurzaam gedrag, etc.
- In 2025 worden er 55 laadpunten voor elektrische voertuigen geïnstalleerd.
- De eerste tankautospullen zullen gaan rijden op HV100 (bio diesel).
- Voor 2025 zijn kennissessies voorzien om de duurzaamheidstransitie als organisatie in zijn geheel in te zetten. Duurzaamheid vraagt immers om een verandering in houding en gedrag en is daarmee iets van de lange adem. Duurzaamheid en energiebesparing vragen om actie, creativiteit en verandering. Het gaat hierbij om anders verplaatsen van personen, minder kopen en milieubewuster gedragen. Dit alles vraagt om duidelijke en actieve interne communicatie waarmee de verandering van houding en gedrag wordt gestimuleerd. Dat is dan ook een belangrijk onderdeel bij de uitvoering van het Klimaatplan.

- In de reguliere P&C-documenten zal de voortgang van het Klimaatplan worden gerapporteerd. Elk jaar wordt er een nieuwe CO₂voetafdruk opgesteld en wordt er verantwoording aan het MT VNOG afgelegd over de genomen acties en de CO₂ verlagingen.

Huisvesting

Demarcatie

Per 2023 voert VNOG bepaalde facilitaire taken in de kazernes uit, zoals vastgelegd in de ‘Regeling Demarcatie’ die is afgesloten tussen de 22 colleges en het AB. De Demarcatie geeft aan welke partij (gemeente of VNOG) voor welke facilitaire c.q. huisvestingstaak in de kazernes verantwoordelijk is. De gemeente is (en blijft) de gebouweigenaar, terwijl VNOG de opstal gebruikt. Als gevolg van de Regeling Demarcatie moesten bepaalde werkzaamheden en bijbehorende contracten (waar nodig) worden overgedragen van gemeenten naar VNOG. Onderstaand het overzicht van de diensten die verschuiven:

Onderwerp	Afspraak
Afvalinzameling	Van Gemeente naar VNOG
Schoonmaak	Van Gemeente naar VNOG
Sanitaire middelen	Van Gemeente naar VNOG
Warme dranken	Van Gemeente naar VNOG
Alarmopvolging	Van Gemeente naar VNOG
Alarmcentrale	Van Gemeente naar VNOG
Terreinonderhoud	Van Gemeente naar VNOG
Strooidiensten	Van Gemeente naar VNOG
Plaagdieren	Van Gemeente naar VNOG
Afvalstoffenheffing	Van Gemeente naar VNOG
Waterschapsbelasting	Van Gemeente naar VNOG
OZB gebruikersdeel	Van Gemeente naar VNOG
Toegangsbeheer	Van Gemeente naar VNOG
Inbraakinstallatie	Van Gemeente naar VNOG
Gas, Water, Electra	Van VNOG naar gemeente

De overdracht is in 2023 gestart, in nauw overleg met de gemeenten. Per gemeente is/wordt hierbij rekening gehouden met lopende afspraken met leveranciers. Omdat de raming van de kosten van bovenstaande activiteiten door VNOG als voorschot in rekening is gebracht bij de gemeenten, is afgesproken dat de kosten die de gemeente maakt op lopende contracten in rekening kunnen worden gebracht bij VNOG tot het moment dat een contract overgaat naar VNOG. Zo voorkomen we dubbele kosten.

De overdracht van de vier grootste contracten (afvalinzameling, schoonmaak, sanitaire middelen, warme dranken/koffie) is in 2024 vrijwel helemaal afgerond voor alle locaties. De overige onderwerpen volgen; zo zijn de alarmopvolging, alarmcentrale en het toegangsbeheer deels in 2024 overgenomen door VNOG; dit gaat gefaseerd per locatie. Waar nodig heeft VNOG gemeenten gevraagd om hun huidige contracten met een jaar te verlengen. Voor de werklocaties is het toegangsbeheer in 2024 al wel volledig uitgerold. Eind 2024 is VNOG gestart met de aanbesteding terreinonderhoud (groenonderhoud) en strooidiensten (gladheidsbestrijding). Het streven is dit per 1 november 2025 in te laten gaan. Wat betreft de belastingen: dit is inmiddels grotendeels al overgezet; VNOG heeft contact met de gemeenten die het nog moeten overzetten.

De kosten van de Demarcatie voor VNOG worden via twee verschillende financiële werkwijzen met de gemeenten verrekend: een deel van de kosten (van specifiek gemarkeerde taken) wordt bij de 22 gemeenten gezamenlijk in rekening gebracht via het reguliere verdeelmodel. Deze kosten komen tot uiting in programma 6 ‘Bedrijfsvoering’ van de begroting. Het andere deel van de kosten (de **facilitaire kosten**) wordt vier jaar (2023 t/m 2026) per individuele gemeente afgerekend, waarbij de eindafrekening plaatsvindt op basis van de werkelijke kosten. Deze individuele verrekening heeft dan geen effect op de andere gemeenten. Deze verrekening komt tot uiting in

programma 8 van de begroting. Het is de bedoeling dat per 2027 deze kosten ook onder het verdeelmodel komen te vallen.

De Regeling Demarcatie bevat naast de taakverdeling ook werkafspraken, afspraken over de periodieke afstemming tussen gebouwbeheerders van gemeenten en VNOG, alsook de afspraak dat de gemeenten de panden uiterlijk 1 januari 2025 op orde brengen qua Arbo-vereisten en voorzieningen, waarbij wel rekening wordt gehouden met beschikbare faciliteiten in de buurt van de kazernes en eventuele al lopende/geplande nieuw- of verbouwtrajecten.

Tenslotte is er conform de Regeling Demarcatie in 2024 een periodiek overleg met de gebouwbeheerders geweest om zaken af te stemmen over de algehele stand, de samenwerking, lopende kwesties, komend onderhoud, nieuw- en verbouw en duurzaamheidsmogelijkheden.

Nieuw- en verbouw in 2024

In 2024 heeft VNOG aan de gemeenten Oldebroek en Voorst input geleverd en hen ondersteund bij de nieuwbouw van de kazernes Oldebroek, respectievelijk Twello. Deze nieuwe kazernes zijn in 2024 opgeleverd (Oldebroek in mei, Twello in september). Diverse andere nieuwbouwtrajecten zijn in 2024 opgestart, oplevering volgt in 2025 e.v. Diverse (grote) verbouwingen heeft VNOG in 2024 ook ondersteund.

Verhuizing van de Europaweg

In 2024 is gewerkt aan de laatste verhuizing uit het kantoor aan de Europaweg te Apeldoorn, zodat VNOG in 2025 de Europaweg volledig kan verlaten. VNOG heeft momenteel nog een klein deel van de vierde verdieping van het pand Europaweg in gebruik, waaronder de crisisruimten van het multi-actiecentrum, het centrale knooppunt bij het bestrijden van een crisis. VNOG verhuist de resterende organisatieonderdelen en de crisisruimten naar een tijdelijk pand aan de Molenmakershoek 14 te Apeldoorn (in bezit van de gemeente Apeldoorn). Dit pand is gelegen náást de toekomstige nieuwe 1-post van Apeldoorn, dat de definitieve locatie zal worden. De crisisruimten moeten beschikken over eigen (beveiligde) dataverbindingen en noodstroom, die worden gerealiseerd voor de tijdelijke locatie. Door nu te verhuizen naar een pand náást het toekomstige pand, kunnen deze verbindingen en de noodstroomvoorziening straks worden doorgetrokken/verplaatst naar het nieuwe pand. Zo is een optimale inzet van middelen bereikt.

Aanpassingen met spoed vanwege verhuisbeweging

Doordat VNOG het pand Europaweg te Apeldoorn in 2023 grotendeels moest verlaten, zijn medewerkers (tijdelijk) verdeeld over de diverse bestaande werklocaties, in afwachting op definitieve verhuizing naar de nieuwbouw van de 1-post in Apeldoorn. De verspreiding over meerdere locaties en het inschikken op die locaties is een niet-ideale tijdelijke werkwijze, in afwachting op de oplevering van de nieuwe 1-brandweerpost van de gemeente Apeldoorn, waar dan ook diverse VNOG-functies een plaats gaan krijgen, daarnaast tevens (beoogd) veiligheidscentrum. Op de bestaande werklocaties zijn in 2024 hier en daar aanpassingen nodig geweest om de locaties geschikt te maken. Dit had spoed zodat de taakuitvoering praktisch en werkbaar bleef en de continuïteit gewaarborgd.

Nieuwe 1-post Apeldoorn

Afgelopen jaar is intensief, in nauw overleg met de gemeente Apeldoorn, gewerkt aan de vele voorbereidende werkzaamheden van deze nieuwbouw. De nieuwe 1-post vervangt drie bestaande kazernes in het stedelijk gebied van Apeldoorn en is daarnaast (beoogd) veiligheidscentrum en kantoorlocatie voor VNOG. In 2024 is het definitief ontwerp tot stand gekomen. Oplevering is naar verwachting in 2027.

4.7. Paragraaf Verbonden partijen

Inleiding

Een Verbonden Partij is een privaot- of publiekrechtelijke organisatie waarin VNOG een financieel en een bestuurlijk belang heeft. Er is sprake van een financieel belang als VNOG aansprakelijk is bij het niet nakomen van de verplichtingen door de rechtspersoon. Er is sprake van een bestuurlijk belang als VNOG vertegenwoordigd is in het bestuur van de rechtspersoon of zeggenschap daarin kan uitoefenen.

Gelet op deze kwalificaties heeft VNOG geen verbonden partijen. VNOG heeft wel bestuurlijke of financiële belangen bij de volgende partijen: de Werkgeversvereniging Samenwerkende Veiligheidsregio's (WVSV), de Stichting Risicobeheer en Waarborgfonds Veiligheidsregio's, het Nederland Instituut Publieke Veiligheid (NIPV), de Stichting Brandweeropleidingen Gelderland Overijssel (BOGO), het Veluws Bosbrandweer Comité (VBC) en de Samenwerkingsregeling Incidentbestrijding IJsselmeergebied (SAMIJ).

Werkgeversvereniging Samenwerkende Veiligheidsregio's (WVSV)

De WVSV is een vereniging van de 25 veiligheidsregio's. De voorzitters van de veiligheidsregio's vormen de ledenvergadering. Het bestuur van de WVSV kent vijf zetels en bestaat uit bestuurders uit veiligheidsregio's. Het bestuur vormt tevens de onderhandelingsdelegatie, ondersteund door een vertegenwoordiging vanuit de Raad Commandanten en Directeuren Veiligheidsregio (RCDV), onder andere de directeur van VNOG. De WVSV wordt op het gebied van bedrijfsvoeringtaken ondersteund door het Nederlands Instituut Publieke Veiligheid, NIPV.

De WVSV is vanaf januari 2022 aan de slag om namens de besturen van de veiligheidsregio's te onderhandelen met de werknemersorganisaties en afspraken te maken over de arbeidsvoorwaarden voor het personeel van de veiligheidsregio's. De WVSV heeft hiermee het werk van de brandweerkamer van de VNG overgenomen. De WVSV is verantwoordelijk voor de arbeidsvoorwaarden van ca. 28.000 medewerkers, waaronder beroeps en vrijwillig brandweerpersoneel.

Stichting Risicobeheer Veiligheidsregio's en Stichting Waarborgfonds Veiligheidsregio's

De Stichting Risicobeheer is een gezamenlijk expertisebureau waarmee de veiligheidsregio's collectief een ongevalverzekering kunnen inkopen en deze schades kunnen afwikkelen. De Stichting Waarborgfonds is bedoeld voor het in gezamenlijkheid dragen van niet-verzekerbare risico's. De stichtingen zijn met name van belang voor het meedenken in de complexe zaken, het uniformeren van alle aanspraken binnen alle veiligheidsregio's, begeleiden van aanbestedingen en het afdekken van risico's welke we niet willen of kunnen verzekeren.

Nederlands Instituut Publieke Veiligheid (NIPV)

Het NIPV is een bij wet opgericht zelfstandig bestuursorgaan (ZBO). Een ZBO is een bestuursorgaan van de centrale overheid dat bij de wet, krachtens de wet bij algemene maatregel van bestuur of krachtens de wet bij ministeriële regeling met openbaar gezag is bekleed, en dat niet hiërarchisch ondergeschikt is aan een minister. De positie van het NIPV is vastgelegd in de Wet veiligheidsregio's. De 25 voorzitters van de veiligheidsregio's vormen samen het algemeen bestuur van het NIPV. Het bestuur is verantwoordelijk voor alle taken en werkzaamheden die het NIPV uitvoert in het kader van de Wet veiligheidsregio's. Het bestuur stelt jaarlijks de begroting met bijbehorend jaarplan, de jaarrekening en het jaarverslag vast en eens per vier jaar een meerjarenbeleidsplan. Hiermee bepaalt het bestuur de ambitie van het NIPV. Ook is het bestuur verantwoordelijk voor concrete zaken als het certificeren van aanbieders van brandweeropleidingen. In de kaderwet ZBO's wordt geregeld dat het besluit tot vaststelling van de begroting de goedkeuring behoeft van de Minister. Eveneens wordt geregeld dat het besluit tot vaststelling

van de jaarrekening de goedkeuring van de Minister behoeft. Indien gedurende het jaar aanmerkelijke verschillen ontstaan of dreigen te ontstaan tussen de werkelijke en de begrote baten en lasten dan wel inkomsten en uitgaven, doet een ZBO daarvan onverwijld mededeling aan de Minister.

Stichting Brandweeropleidingen Gelderland Overijssel (BOGO)

De BOGO ontwikkelt en verzorgt brandweeropleidingen in opdracht van zes veiligheidsregio's. Het algemeen bestuur bestaat uit drie burgemeesters en de zes regionaal commandanten/directeuren van de aangesloten veiligheidsregio's. In principe is de stichting zelf aansprakelijk voor de schulden die worden gemaakt. De bijdrage aan de BOGO is direct gekoppeld aan het soort en aantal afgenomen opleidingen.

Veluws Bosbrandweer Comité (VBC)

De stichting het Veluws Brandweer Comité (VBC) is opgericht in 1951. Het VBC is een samenwerkingsverband van 20 gemeenten op de Veluwe met als doelstellingen:

- Het voorkomen en beperken van bos- en natuurbranden op de Veluwe;
- Het verrichten van alle verdere werkzaamheden die met het vorenstaande in de ruimste zin verband houden of daartoe bevorderlijk kunnen zijn.

De stichting tracht haar doel onder meer te verwezenlijken door het organiseren en coördineren van een systeem van detectie (onder meer via vliegtuigen, drones en meetapparatuur) van bos- en natuurbranden. De deelnemende gemeenten in het VBC behoren tot het werkgebied van Veiligheids- en Gezondheidsregio Gelderland Midden (VGGM) en VNOG. De deelnemende gemeenten zijn: Apeldoorn, Arnhem, Barneveld, Brummen, Ede, Elburg, Epe, Ermelo, Harderwijk, Hattum, Heerde, Nunspeet, Oldebroek, Putten, Renkum, Rheden, Rozendaal, Scherpenzeel, Voorst en Wageningen.

Samenwerkingsregeling Incidentbestrijding IJsselmeergebied (SAMIJ)

De SAMIJ is een netwerk-samenwerking. Het doel van dit netwerk is het borgen van een adequaat functionerende incidentbestrijding in het IJsselmeergebied als samenhangend risicowatersysteem. In dit netwerk zijn veel partijen actief en betrokken. Partijen met allen een eigen rol en taak in de incidentbestrijding. Daarom zijn er samenwerkingsafspraken gemaakt tussen de veiligheidsregio's en waterschappen rondom het IJsselmeergebied en Rijkswaterstaat, de KNRM, Reddingsbrigade Nederland, de Kustwacht en de Nationale Politie. Het IJsselmeergebied bestaat uit het IJsselmeer en het Markermeer, IJmeer, de Gouwzee en de Randmeren, inclusief het Zwartemeer. De SAMIJ richt zich hierbij op de bovenregionale bestuurlijke- en operationele afstemming om een effectieve en efficiënte samenwerking te borgen voor incidentbestrijding in het IJsselmeergebied.

4.8. Openbaarheidsparagraaf

Inleiding

De Wet open overheid (Woo) is op 1 mei 2022 in werking getreden en verplicht een bestuursorgaan tot actieve en passieve openbaarmaking van informatie. Op grond van artikel 3.5 (van de Woo) is een bestuursorgaan verplicht om jaarlijks in de begroting en de jaarrekening aandacht te besteden aan de beleidsvoornemens en uitvoering van de Woo. In deze paragraaf wordt op hoofdlijnen een beschrijving gegeven van de activiteiten die zijn uitgevoerd in 2024 op de thema's actieve en passieve openbaarmaking en verbetering van de informatiehuishouding.

Actieve openbaarmaking voor de verplichte categorieën documenten (artikel 3.3 Woo)

Onder actieve openbaarmaking verstaan we de activiteiten die worden ondernomen om de wettelijk verplichte categorieën van informatie actief openbaar te maken en daarnaast een inspanningsverplichting om andere informatie (buiten de verplichte categorieën) op eigen initiatief openbaar te maken. De Woo onderscheidt 17 informatie-categorieën, waarvan er vijf voor VNOG niet van toepassing zijn. De informatie-categorieën worden openbaar gemaakt in de landelijke Woo-index.

VNOG heeft in 2024 de wettelijke verplichte informatiecategorieën openbaar gemaakt. Dit betreft:

- Wetten en algemeen verbindende voorschriften (dit gebeurde al via Overheid.nl);
- Overige besluiten van algemene strekking (ook dit gebeurde al via Overheid.nl);
- Organisatie en werkwijze;
- Bereikbaarheidsgegevens.

Inmiddels is een indicatie gegeven voor de planning van de inwerkingtreding van de plicht tot openbaarmaking van de overige categorieën en treft VNOG voorbereidingen voor de openbaarmaking van die categorieën waarvoor deze plicht per medio 2025 gaat gelden.

De inspanningsverplichting tot openbaarmaking voor andere documenten dan de verplichte categorieën (artikel 3.1 Woo)

Ten aanzien van de inspanningsverplichting om andere informatie actief openbaar te maken moet eerst helder worden welke ambitie VNOG daartoe heeft. In het verslagjaar heeft VNOG zich met name gericht op de wettelijke verplichte informatie-categorieën.

Verplicht platform voor actieve openbaarmaking (artikel 3.3.b Woo)

De openbaarmaking van de in de artikelen 3.3 en 3.3a genoemde documenten geschiedt elektronisch op een algemeen toegankelijke wijze via de Woo-index, een door het ministerie van BZK ontwikkelde verwijzindex voor actieve openbaarmaking van overheidsinformatie. Daarmee zal een volledig overzicht moeten ontstaan van alle verplichte actief openbaar gemaakte documenten. VNOG maakt gebruik van de Woo-index. Hierin moeten de documenten die behoren tot de 17 informatiecategorieën vindbaar en doorzoekbaar zijn. Om aan te sluiten op de Woo-index plaatst VNOG de betreffende documenten op de eigen website en linkt deze door naar de Woo-index.

Passieve openbaarmaking (openbaarmaking op verzoek; hoofdstuk 4 Woo)

Onder passieve openbaarmaking wordt verstaan het openbaar maken van informatie naar aanleiding van een verzoek. In 2024 heeft VNOG drie Woo-verzoeken ontvangen, deze zijn alle gehonoreerd. In acht gevallen kreeg VNOG als belanghebbende de gelegenheid om te reageren op voorgenomen openbaarmakingen ingevolge Woo-verzoeken aan andere organisaties, waarin documenten van VNOG betrokken waren.

Aanwijzing van een Woo-contactpersoon (artikel 4.7 Woo)

De Woo schrijft voor dat ieder bestuursorgaan één of meer contactpersonen heeft om vragen van burgers te beantwoorden over de beschikbaarheid van publieke informatie. VNOG beschikt over meerdere Woo- contactpersonen.

De digitale informatiehuishouding (Hoofdstuk 6 Woo)

Voor de verbetering van de digitale informatiehuishouding werden de ontwikkelingen landelijk en binnen de Vereniging Nederlandse Gemeenten gevolgd. Bij dit laatste is in het bijzonder aangesloten bij het meerjarenplan van VNG Realisatie 'Grip op Informatie'. Door middel van fase-ring en een stappenplan wordt in een aantal jaar de overheidsinformatiehuishouding op orde gebracht. Voor de verdere vormgeving wordt aansluiting gezocht bij het nieuwe Document Management Systeem (DMS); zie hieronder).

Stand van zaken informatiehuishouding

De informatiehuishouding wordt als volgt omschreven (Rijksprogramma voor Duurzaam Digitale Informatiehuishouding):

- Het totaal aan regels, voorzieningen, activiteiten en processen gericht op de informatiestromen en het beheer van informatie;
- De informatiehuishouding ondersteunt de primaire processen en waarborgt democratische, juridische en historische waarden;
- De informatie die nodig is om het handelen van de organisatie te kunnen reconstrueren moet van meet af aan, maar ook na verloop van tijd duurzaam toegankelijk zijn en blijven; vanaf het moment van creatie tot het moment dat de informatie niet meer nodig is.

VNOG heeft in 2024 verder gewerkt aan de invulling van deze elementen:

- VNOG heeft een nieuw Document management Systeem (DMS) aangeschaft. Medio januari 2025 wordt een start gemaakt met de implementatie van dit systeem, dat een belangrijk onderdeel vormt binnen de informatiehuishouding van VNOG. De inrichting van het nieuwe systeem raakt de drie onderdelen van de informatiehuishouding. Het uitgangspunt is dat met de uitvoering van het implementatieplan in 2025 de kwaliteit van de informatiehuishouding verbeterd zal worden.
- Beschikken over een informatiebeheerplan (minimaal: inzicht in werkprocessen, proceseigenaar, in welke applicaties welke data/documenten staat, hoe het beheer is geregeld)
VNOG heeft nog geen informatiebeheerplan opgesteld; dit volgt nog.
- Aansluiten op een e-depotvoorziening
VNOG volgde hiervoor de ontwikkelingen bij de gemeente Apeldoorn, die in de Gemeenschappelijke regeling van VNOG is aangewezen als archiefbewaarplaats. Hierover heeft periodiek overleg met de archiefinspecteur plaatsgevonden.
- Binnen iedere applicatie is de selectielijst geïmplementeerd
Bij de aanbesteding van nieuwe applicaties wordt deze eis in het Programma van Eisen opgenomen.
- Beheer organiseren op e-mailarchivering
VNOG is aangesloten bij het initiatief van de VNG: de selectielijst e-mailbewaring. De procedure moet nog aangepast worden op het punt van de techniek.
- Beheer organiseren op tekstberichten
VNOG heeft in 2024 een contract gesloten voor de archivering van sociale media. De formele communicatiekanalen die gebackuppeld worden zijn Teams-chat en e-mail. De contractspartij werkt aan een oplossing voor het archiveren van WhatsApp berichten.
- Beschikken over een informatiebeheerplan (minimaal: inzicht in werkprocessen, proceseigenaar, in welke applicaties welke data/documenten staat, hoe het beheer is geregeld)

VNOG heeft het opstellen van een informatiebeheerplan (deels en mede in samenhang met de beschikbare personele capaciteit) gekoppeld aan de implementatie van het nieuwe DMS.

- Een kwaliteitssysteem hanteren voor het informatiebeheer, zoals vastgelegd in artikel 16 van de Archiefregeling

Het onderzoek naar de mogelijkheden van een passend kwaliteitssysteem zijn in onderzoek genomen, maar nog niet nader uitgewerkt, omdat het huidige systeem nog niet voldoende geïmplementeerd is. Dit wordt een onderzoek waarvan de uitkomst al bekend is. Het systeem dat aangeschaft is door VNOG is niet geschikt voor het informatie- en archiefbeheer.

- Een metagegevensschema vaststellen en aan elk blijvend te bewaren informatieobject metagegevens koppelen

Het vaststellen van een metagegevensschema vormt (deels) een onderdeel van de implementatie van het nieuwe DMS en wordt in dat kader ter hand genomen.

- Instellen van een Strategisch Informatie Overleg

VNOG heeft een SIO ingesteld, een intern overleg dat op strategisch niveau afstemt over de informatiehuishouding. Het SIO bestaat in basis uit medewerkers van de disciplines ICT, Operationele Informatievoorziening (OIV), Informatiemanagement (IM), Business Intelligence (BI) en Documentaire Informatie Voorziening (DIV). Periodiek sluiten de bestuursadviseur, de Functionaris Gegevensbescherming (FG), de Privacy Officer (PO), de Chief Information Security Officer (CISO), de Security Officer (SO) en de archiefinspecteur bij dit overleg aan.

4.9. Toekomstparagraaf

Toekomstvisie-Opdrachten

Op 15 januari 2020 heeft het AB de Toekomstvisie voor VNOG vastgesteld, inclusief bijbehorende Opdrachten om deze Toekomstvisie te realiseren. De Opdrachten moeten in de periode 2020-2026 worden uitgevoerd. In het voortraject van de totstandkoming van de Toekomstvisie zijn de raden nauw betrokken geweest. De Toekomstvisie vormde de basis van het regionaal beleidsplan 2021-2024 en van de begrotingen. De uit te voeren Opdrachten zijn in de begroting verwerkt (de Opdrachten zijn daarin opgenomen bij de betreffende programma's), alsook de financiële effecten van de Toekomstvisie.

Uitvoering Toekomstvisie-Opdrachten in 2024

Het document Toekomstvisie-Opdrachten bestaat uit 58 punten. De punten 1 t/m 20 bevatten de Toekomstvisie, de punten 21 t/m 58 zijn de Opdrachten. Sommige Opdrachten kennen een subnummer; daardoor zijn er in totaal 41 Opdrachten. Eén Opdracht betreft een constatering, zodat er 40 Opdrachten zijn om uit te voeren. De Opdrachten uit de Toekomstvisie moeten in de periode 2020-2026 worden uitgevoerd. VNOG heeft een planning gemaakt voor de uitvoering van de Opdrachten. De meeste Opdrachten kennen een geleidelijke opbouw en meerjarige looptijd.

In 2024 zijn 5 Opdrachten afgerond, zodat het totaal aantal afgeronde Opdrachten nu op 35 uitkomt. De resterende 5 Opdrachten zijn doorgeschoven naar het nieuwe beleidsplan 2025-2028, ze staan op de planning om eind 2026 af te ronden. In bijlage 2 is een gedetailleerd overzicht opgenomen van de stand van alle Opdrachten, waarin per Opdracht zaken worden toegelicht, zowel qua planning, proces en inhoud.

Nieuwe beleidsplan 2025-2028

Bij wet moet de veiligheidsregio om de vier jaar een nieuw beleidsplan en risicoprofiel vaststellen. Er zijn daarom een nieuw beleidsplan 2025-2028 en risicoprofiel opgesteld (en een dekingsplan brandweer, dat een bijlage van het beleidsplan is). Dit is een intensief traject geweest dat al in 2023 werd gestart. In diverse sessies heeft VNOG, samen met partners, een analyse gemaakt van de omgeving en van de belangrijkste (komende) ontwikkelingen, zowel fysieke, maatschappelijke als interne. Er is oog geweest voor wat er (inter)nationaal speelt, maar ook wat specifiek voor onze regio geldt. Dit is vervolgens besproken in het VNOG bestuur. Op basis hiervan zijn er ook een paar onderwerpen benoemd die gelet op hun omvang, belang en impact de komende jaren extra aandacht behoeven (speerpunten), waaronder ook punten waarop VNOG toonaangevend wil zijn en haar expertise met andere partners wil delen (excelleren). In 2024 vond de wettelijke vastgelegde consultatie van de raden en partners op de concept documenten plaats. In december 2024 zijn de documenten definitief door het algemeen bestuur vastgesteld.

De Toekomstvisie en het oude beleidsplan liepen qua tijd niet helemaal synchroon. De Toekomstvisie loopt immers tot en met 2026. Dit is met de komst van het nieuwe beleidsplan gelijkgetrokken. Bij de vaststelling van het nieuwe beleidsplan 2025-2028 heeft het algemeen bestuur het document "Toekomstvisie-Opdrachten 2020-2026" afgesloten en de nog openstaande zaken uit de "Toekomstvisie-Opdrachten" overgenomen in het nieuwe beleidsplan. Vervolgens is er daarna nog maar één meerjarig plan als richtsnoer voor VNOG: het nieuwe beleidsplan 2025-2028.

Toekomstbeeld in het nieuwe beleidsplan 2025-2028

Het nieuwe beleidsplan vindt, net als het vorige, haar oorsprong in de twee vragen die de samenleving primair aan VNOG stelt:

- Help mij als ik in nood ben (bij brand, ongevallen, rampen, crises).
- Vertel mij hoe veilig en gezond te wonen, werken en recreëren (gevaar te voorkomen/mezelf te helpen).

Inwoners, bedrijven, instellingen en andere overheden stellen deze vragen aan VNOG. Wij beantwoorden deze vragen vanuit onze wettelijke taken en verantwoordelijkheden uit de Wet veiligheidsregio's.

Het nieuwe beleidsplan is een evolutie van het oude. Zo blijven de vijf Opgaven van VNOG, zoals die bij de Toekomstvisie in 2020 zijn geformuleerd, de basis vormen. Deze vijf Opgaven hebben nog niets van hun relevantie ingeboet en zij blijven de rode draad in al het handelen van VNOG; ze komen steeds herkenbaar terug, bijvoorbeeld ook als het fundament van de begroting. Met haar vijf Opgaven beantwoordt VNOG de twee vragen van de samenleving:

- Opgave 0 Het voorkomen, beperken en bestrijden van incidenten, rampen en (langdurige) crises (maatschappelijke opdracht)
- Opgave 1 Zelfredzaam & risicobewust
- Opgave 2 Vakbekwaam & deskundig
- Opgave 3 Sterke informatiepositie
- Opgave 4 Een gezonde financiële basis en betrokken medewerkers (randvoorwaarde, gezonde bedrijfsvoering)

De Opgaven vormen de rode draad in alle beleidsdocumenten van VNOG, waaronder de opgevegerichte begroting.

In het beleidsplan staat het toekomstbeeld van VNOG. In antwoord op de twee vragen van de samenleving beoogt VNOG op hoofdlijnen het volgende te realiseren (visie):

- Noord- en Oost-Gelderland is een regio waar nu en in de toekomst veilig en gezond gewoond, gewerkt en gerecreëerd kan worden.
- VNOG is dé organisatie in de regio voor samenwerking aan veiligheid.
- VNOG helpt mens en dier in nood en ondersteunt om gevaar te voorkomen.
- Bij een incident, crisissituatie of ramp staat VNOG garant voor professionele hulpverlening:
 - VNOG heeft een fijnmazig netwerk van slagvaardige brandweerposten met passend materieel en goed opgeleide en getrainde medewerkers (Brandweer).
 - VNOG coördineert de geneeskundige hulpverlening bij rampen/crises (GHOR).
 - Samen met partners (o.a. gemeenten) bereiden we ons voor op crises en bestrijden die (Multidisciplinaire crisisorganisatie).
- VNOG zet in op zelfredzaamheid. Wij helpen inwoners, bedrijven en gemeenten om die te vergroten, stimuleren veilig gedrag en helpen gemeenten goede vergunningen te verlenen.
- VNOG verzamelt, monitort, analyseert en duidt data. Daarmee beoordelen we risico's en we gebruiken die informatie bij onze voorlichting, advisering en bij de bestrijding.
- Wij voeren alle ondersteunende werkzaamheden voor onze taken uit, zoals oefenen, opleiden, inkoop, onderhoud en alle achterliggende administratie.
- VNOG zet in op samenwerking met vele partners, want die is waardevol, noodzakelijk en onmisbaar: regionaal, interregionaal, landelijk en internationaal.
- Met daadkracht, deskundigheid, en passie -onze kernwaarden- geven wij samen met partners uitvoering aan onze missie: 'Samen werken aan veiligheid'

In het beleidsplan zijn zes speerpunten benoemd voor de periode 2025-2028. Deze speerpunten zijn: Crisisbeheersing, Grensoverstijgende samenwerking, Informatievoorziening, Arbeidsmarkt, Natuurbrandbeheersing (excelleren) en Risicobewustzijn & Veilig Gedrag (excelleren)⁵. Voor de uitvoering van de speerpunten zijn in het beleidsplan 42 concrete acties geformuleerd die we gefaseerd de komende vier jaar uitvoeren⁶. VNOG rapporteert ieder half jaar op de stand van de acties in de reguliere P&C-documenten. Op die manier kan de voortgang van het beleidsplan worden gevolgd en houden we focus op de grote doelstellingen, naast de uitvoering van de reguliere taken en dagelijkse werkzaamheden.

Het is de insteek dat het beleidsplan binnen de bestaande begroting wordt uitgevoerd. De komende jaren kunnen externe (autonome) ontwikkelingen (zoals nieuwe dreigingen, nieuwe crises, instabiliteit, stijgende prijzen en kosten, rijksbezuinigingen) en nieuwe gewenste taken (bijvoorbeeld als gevolg van gewenste aanvullende dienstverlening vanuit de samenleving, het Rijk, de gemeenten of het VNOG-bestuur) leiden tot kostenstijgingen, die een stijging van de gemeentelijke bijdragen tot gevolg kunnen hebben. Als dit soort ontwikkelingen zich voordoen, zullen die, als gebruikelijk, éérs in de kadernota's worden geschetst, zodat daar dan besluitvorming over kan plaatsvinden.

⁵ Daarnaast is er in het beleidsplan speciale aandacht voor duurzaamheid en innovatie

⁶ Onder de 42 acties zitten ook de 5 resterende punten uit de oude Toekomstvisie-Opdrachten

II. Jaarrekening

5. Balans per 31 december 2024

ACTIVA

	Ultimo 2024	Ultimo 2023
VASTE ACTIVA		
<i>Materiële vaste activa</i>	40.801.224	34.720.865
investeringen met een economisch nut		-
Totaal materiële vaste activa	40.801.224	34.720.865
VLOTTENDE ACTIVA		
<i>Uitzettingen < 1 jaar</i>		
Vorderingen op openbare lichamen	329.400	340.229
Uitzettingen in 's Rijks schatkist < 1 jaar	7.815.685	1.299.478
Rekening courant verhouding met Rijk		-
Overige vorderingen	27.946	3.730.959
Totaal Uitzettingen < 1 jaar	8.173.030	5.370.665
Liquide middelen	851.377	374.501
<i>Overlopende activa</i>		
Nog te ontvangen bijdragen van Overige NL Ov. Lich.	96.894	
Nog te ontvangen bijdrage Rijk	1.285.661	96.894
Overige nog te ontvangen bedragen	167.931	2.362.339
Vooruitbetaalde bedragen	1.841.784	2.372.392
Totaal Overlopende activa	3.392.271	4.831.625
TOTAAL VLOTTENDE ACTIVA	12.416.678	10.576.791
TOTAAL ACTIVA	53.217.902	45.297.655

PASSIVA
VASTE PASSIVA
Ultimo 2024 Ultimo 2023
Eigen Vermogen

Het gerealiseerde resultaat volgend uit het overzicht van baten en lasten in de jaarrekening

1.792.945 2.831.788

Algemene reserve

1.135.114 1.135.114

Bestemmingsreserves

19.788.653 15.907.159

Totaal Eigen Vermogen
22.716.712 19.874.060
Voorzieningen
1.580.481 1.157.692
Vaste schulden > 1 jaar

Onderhandse lening binnenlandse banken en overige financiële instellingen

19.125.000 13.491.667

Onderhandse lening van openbare lichamen

0 1.078.469

Totaal Vaste schulden > 1 jaar
19.125.000 14.570.136
TOTAAL VASTE PASSIVA
43.422.192 35.601.888
VLOTTENDE PASSIVA
Netto vlottende schulden < 1 jaar

Banksaldi

Overige schulden

4.875.793 4.155.008

Totaal Netto vlottende schulden < 1 jaar
4.875.793 4.155.008
Overlopende passiva

Overlopende passiva - verplichtingen

3.829.045 4.099.885

Overlopende passiva - voorschotten bijdrage Rijk

155.411 1.247.374

Overlopende passiva - vooruitontv.bedr. van overige overheid

934.553 193.500

Overlopende passiva - Overige vooruit ontvangen bedragen

908

Totaal Overlopende passiva
4.919.917 5.540.759
TOTAAL VLOTTENDE PASSIVA
9.795.710 9.695.767

TOTAAL PASSIVA	53.217.902	45.297.655

6. Overzicht van baten en lasten

Programma	Begroting 2024	Begroting na wijziging 2024	Realisatie 2024	Vershil 2024
Baten				
1.0 Risico- en crisisbeheersing	0	36.700	714.649	677.949
2.0 Brandweezorg	14.000	14.000	363.959	349.959
3.0 GHOR	48.000	48.000	40.550	-7.450
4.0 MON	3.533.000	3.733.275	3.809.423	76.148
5.0 Directie en control		152.000	263.347	111.347
6.0 Bedrijfsvoering	5.000	235.000	379.642	144.642
7.0 Algemene dekkingsmiddelen en onvoorzien	64.193.240	65.334.570	64.916.734	-417.836
8.0 Kazernes in eigendom en overgangsrecht	3.058.000	3.039.600	2.996.980	-42.620
Totaal Baten	70.851.240	72.593.145	73.485.283	892.138
Lasten				
1.0 Risico- en crisisbeheersing	8.834.200	10.361.660	9.613.369	748.291
2.0 Brandweezorg	30.458.005	34.024.305	31.818.654	2.205.651
3.0 GHOR	2.059.700	2.406.400	2.049.062	357.338
4.0 MON	4.739.000	5.349.075	5.026.199	322.876
5.0 Directie en control	972.500	1.269.500	1.287.591	-18.091
6.0 Bedrijfsvoering	15.896.670	18.367.185	17.575.527	791.658
7.0 Algemene dekkingsmiddelen en onvoorzien	6.291.150	1.077.367	275.249	802.118
8.0 Kazernes in eigendom en overgangsrecht	3.058.000	3.039.600	2.996.980	42.620
Totaal Lasten	72.309.225	75.895.092	70.642.631	5.252.461
Totaal saldo baten en lasten	-1.457.985	-3.301.947	2.842.652	-6.144.599
Mutaties reserves				
Onttrekkingen	1.457.985	5.643.010	4.846.214	-796.796
Toevoegingen		2.341.063	5.895.921	-3.554.858
Saldo reserves	1.457.985	3.301.947	-1.049.706	4.351.653
Resultaat			1.792.945	-1.792.945

6.1. Verklaring resultaat 2024 op hoofdlijnen

Het positief jaarresultaat 2024 bedraagt € 1.793.000. Hieronder worden de verschillen tussen de begroting 2024 (na wijzigingen) en de realisatie toegelicht. Deze is zoals gebruikelijk onderverdeeld naar een aantal hoofdlijnen: Personeel, Vrijwilligers, Exploitatie, Kapitaallasten en Renteresultaat.

Onderstaande tabel vergelijkt de uitkomsten over 2024 met twee voorgaande jaren.

Verklaring resultaat op hoofdlijnen	2022	2023	2024
	Verschil	Verschil	Verschil
Personeel	313.000	1.105.000	-74.000
Vrijwilligers	402.000	338.000	454.000
Exploitatie	1.539.000	980.000	1.023.000
Kapitaallasten	0	0	0
Renteresultaat	256.000	409.000	390.000
Totaal	2.510.000	2.832.000	1.793.000

Personeel

Binnen het budget Personeel worden naast salarissen en sociale lasten, inhuur en detachering ook de aan Personeel gerelateerde exploitatiekosten verantwoord.

Binnen de begroting van VNOG is vrijwel geen budget voor inhuur aanwezig. De tijdelijke invulling als gevolg van verzuim en vacatures en de tijdelijke invulling van specialistische functies voor projecten worden hierdoor grotendeels gefinancierd uit het positieve saldo op salarissen en sociale lasten en daarnaast uit onttrekkingen aan reserves of voorzieningen. Gezien de huidige situatie op de arbeidsmarkt wordt verwacht dat deze situatie niet op korte termijn verandert.

De kosten voor inhuur hebben betrekking op de uitvoering van reguliere taken waarvoor op dat moment door ziekte, vacature of specialisme geen interne capaciteit beschikbaar was. De belangrijkste posten binnen deze component zijn:

- Netwerk- en systeembeheerder(s)
- Adviseur externe veiligheid
- Projectleiding informatiegestuurd werken
- Projectleiding verkennend onderzoek Regeling Operationeel Functionarissen (ROF)
- Bevelvoerder(s)
- Adviseur financiën

Er zijn in 2024 detacheringsvergoedingen in rekening gebracht aan aanverwante organisaties voor uitvoering van werkzaamheden en projecten door aan hen gedetacheerde VNOG medewerkers. Dit betreft specialistische functies waarbij onderlinge samenwerking voordelen biedt en enkele VNOG medewerkers die een aanstelling boven de formatieve sterkte hebben.

Binnen de Programmabegroting 2024 werd voor het budget Personeel een aanspraak gedaan op de Bedrijfsvoeringsreserve voor het oplossen van personele knelpunten binnen de programma's Brandweezorg en Bedrijfsvoering. Als gevolg van incidentele voordelen op deze programma's was deze aanspraak niet nodig. Een bedrag van € 711.000 hoeft hierdoor niet onttrokken te worden aan de Bedrijfsvoeringsreserve.

Vrijwilligersvergoedingen

Het budget voor vrijwilligersvergoedingen wordt ten behoeve van sturing extracomptabel onderverdeeld in diverse deelbudgetten. Het deelbudget voor inzetten (uitrukken) is in 2024 overschreden. Deze overschrijding van € 320.000 wordt ten gunste van de egalisatiereserve uitrukken gebracht totdat deze reserve een maximum van € 400.000 heeft bereikt. Dit maximum is met deze jaarrekening bereikt (waardoor niet de totale overschrijding is gestort).

Hieronder een overzicht op deelniveau van het vrijwilligersbudget 2024:

Vrijwilligers	Budget exclusief werkgeverslasten 2024	Realisatie exclusief werkgeverslasten 2024
vaste vergoeding	1.333.000	1.373.436
inzeturen	2.046.000	1.722.825
kazernering	1.415.000	1.367.424
vakbekwaam blijven	1.802.000	2.000.270
vakbekwaam worden	476.000	501.915
ondersteuning vakbekwaamheid	386.000	430.174
PPMO	136.000	109.608
keuringen	13.000	119
brandveilig leven	20.000	11.957
vergaderen	53.000	41.092
onderhoud	166.000	138.389
declaraties	88.000	153.751
overig	120.000	191.261
Totaal exclusief werkgeverslasten	8.054.000	8.042.221
diversen w.o. werkgeverslasten en inhuur	1.101.000	604.096
Totaal uitgaven vrijwilligersvergoedingen	9.155.000	8.646.317
	resultaat	508.683
Toevoeging aan egalisatiereserve "uitrukken"		54.544
		454.139

Exploitatie

De volgende tabel geeft het verschil in exploitatiekosten per programma weer. In paragraaf 6.2 is een uitgebreidere toelichting per programma opgenomen.

Exploitatiekosten per programma	2024
1. Risico- en Crisisbeheersing	181.000
2. Brandweezorg	183.000
3. GHOR	164.000
4. MON/MKON	-
5. Directie en Control	48.000
6. Bedrijfsvoering	78.000
7. Algemene Dekkingsmiddelen	369.000
8. Brandweerkazernes in eigendom en overgangsrecht	-
Totaal	1.023.000

Kapitaallasten (rente en afschrijving)

In de begroting 2024 is een budget van € 7.316.300 opgenomen voor kapitaallasten (rente en afschrijving exclusief kazernes en meldkamer) en een onttrekking aan de egalisatiereserve afschrijvingen van € 1.202.985.

De werkelijke kapitaallast is € 4.955.416 en is daarmee € 2.360.884 lager dan begroot. De oorzaak hiervoor ligt met name in de (in de afgelopen jaren) uitgestelde investeringen in brandweermateriaal/- materieel. Het verschil tussen de begrote en werkelijke kapitaallast is conform vastgesteld beleid toegevoegd aan de egalisatiereserve afschrijvingen.

In 2024 is voor € 183.367 aan materieel verkocht en de opbrengsten zijn conform vastgesteld beleid toegevoegd aan de egalisatiereserve afschrijvingen.

Programma	Werkelijk 2023	Begroting 2024	Werkelijk 2024	Restant 2024
Risico- en Crisisbeheersing	76.767	27.300	921	26.379
Brandweezorg	4.432.442	6.287.800	4.383.240	1.904.560
GHOR	-	19.100	12	19.088
Directie & Control	-	-	-	-
Bedrijfsvoering	650.415	982.100	571.242	410.858
Algemene Dekkingsmiddelen	-	-	-	-
	5.159.624	7.316.300	4.955.416	2.360.884

6.2. Specificatie per programma

In deze paragraaf wordt per programma een tabel met de realisatie per product en een tabel met een toelichting op overschrijdingen en minder-uitgaven vanaf € 75.000 gepresenteerd.

Programma 1 Risico- en Crisisbeheersing					
Product	L/ B	Begroting 2024	Begroting na wijziging 2024	Realisatie 2024	Verschil 2024
01. PERSONELE KOSTEN-Personele kosten	Baten			44.429	44.429
	Lasten	7.076.200	8.542.375	7.931.303	611.072
	Saldo	-7.076.200	-8.542.375	-7.886.874	-655.501
28. REGIONAAL BRANDMELDSYSTEEM-Regionaal Brandmeldsysteem	Baten	0	0		0
	Lasten	0	0	-2.359	2.359
	Saldo	0	0	2.359	-2.359
29. PROJECTEN-Projecten	Baten			188.529	188.529
	Lasten		416.000	364.374	51.626
	Saldo		-416.000	-175.845	-240.155
90. OVERIG-Overig	Baten	0	36.700	481.691	444.991
	Lasten	1.730.700	1.375.985	1.319.131	56.854
	Saldo	-1.730.700	-1.339.285	-837.440	-501.845
95. RENTE EN AFSCHRIJVING-Rente en afschrijving	Baten				
	Lasten	27.300	27.300	921	26.379
	Saldo	-27.300	-27.300	-921	-26.379
99. MUTATIE(S) RESERVE(S)-Mutatie(s) reserve(s)	Baten				
	Lasten				
	Saldo				
Totaal saldo baten en lasten		-8.834.200	-10.324.960	-8.898.721	-1.426.239
		<i>nadeel</i>	<i>nadeel</i>	<i>nadeel</i>	<i>voordeel</i>
Mutaties reserves					
1.0 Risico- en crisisbeheersing	Baten	125.000	651.000	410.845	-240.155
	Lasten		25.000	738.427	-713.427
	Saldo	125.000	626.000	-327.582	953.582
Saldo reserves		125.000	626.000	-327.582	953.582
		<i>voordeel</i>	<i>voordeel</i>	<i>nadeel</i>	<i>nadeel</i>
Resultaat		-8.709.200	-9.698.960	-9.226.303	-472.657
		<i>nadeel</i>	<i>nadeel</i>	<i>nadeel</i>	<i>voordeel</i>

Product	Toelichting	Bedrag	Voor-deel/Na-deel
01. PERSONELE KOSTEN	Saldo op salarissen, inhuur en detachering personeel wordt op totalen verantwoord en toegelicht in § 6.1.	-655.501	Voordeel
		-655.501	
28. REGIONAAL BRANDMELDSYSTEEM	Afwijkingen < € 75.000	-2.359	Voordeel
		-2.359	
29. PROJECTEN	In 2024 is gestart met het project; 'Gebiedsgerichte Aanpak Natuurbrandbeheersing'. Dit betreft een gezamenlijk project met de Provincie Gelderland, Veiligheids- en Gezondheidsregio Gelderland-Midden, Veiligheidsregio Gelderland-Zuid en Veiligheidsregio Noord- en Oost-Gelderland. Op 14 december 2023 heeft het algemeen bestuur € 416.000 beschikbaar gesteld. De verwachte operationele looptijd duurt tot en met 2026. In 2024 is door VNOG voor € 175.845 aan kosten gemaakt. Dit bedrag is onttrokken aan de bestemmingsreserve Gebiedsgerichte Aanpak Natuurbrandbeheersing. Het restant van € 240.155 blijft in de bestemmingsreserve Gebiedsgerichte Aanpak Natuurbrandbeheersing en zal naar verwachting gedurende de looptijd van het project worden onttrokken.	-240.155	Voordeel
		-240.155	

90. OVERIG	Als onderdeel van de extra BDuR zijn diverse exploitatiebudgetten ingesteld. Dit betreft o.a. het flexibele exploitatiebudget voor (langdurige) crisis van € 150.000 hier is in 2024 geen aanspraak op gemaakt. Daarnaast zijn er onderschrijvingen voor het beschikbare budget vanuit de extra BDuR voor het opleiden, trainen en oefenen voor langdurige crises. Alle onderschrijvingen ten aanzien van de exploitatiebudgetten van de extra BDuR worden gestort in de (egalisatie)reserve noodfonds crisisbeheersing (BDuR) .	-295.583	Voordeel
	Verdere afwijkingen < €75.000	-206.262	Voordeel
		-501.845	
95. RENTE EN AF-SCHRIJVING	Voor een toelichting zie § 6.1.	-26.379	Voordeel
		-26.379	
99. MUTATIE(S) RE-SERVE(S)	Egalisatie noodfonds crisisbeheersing (extra BDuR)	687.048	Nadeel
	Gebiedsgerichte aanpak natuurbrandbestrijding	240.155	Nadeel
	Egalisatiereserve afschrijvingen	26.379	Nadeel
		953.582	
Totaal		-472.657	Voordeel

Programma 2. Brandweezorg					
Product	L/B	Begroting 2024	Begroting na wijziging 2024	Realisatie 2024	Verschil 2024
01. PERSONELE KOSTEN-Brandweezorg	Baten			95.710	95.710
	Lasten	9.732.100	12.029.000	12.082.195	-53.195
	Saldo	-9.732.100	-12.029.000	-11.986.485	-42.515
02. VRIJWILLIGERS VERGOEDINGEN-Brandweezorg	Baten			578	578
	Lasten	8.077.600	9.155.000	8.646.895	508.105
	Saldo	-8.077.600	-9.155.000	-8.646.317	-508.683
08. VRIJWILLIGERS OVERIG-Brandweezorg	Baten				
	Lasten	226.800	243.800	256.794	-12.994
	Saldo	-226.800	-243.800	-256.794	12.994
20. OPERATIONELE VOORBEREIDING-Brandweezorg	Baten				
	Lasten	30.000	15.000	19.790	-4.790
	Saldo	-30.000	-15.000	-19.790	4.790
21. MATERIEEL EN LOGISTIEK-Brandweezorg	Baten			187.265	187.265
	Lasten	2.873.905	2.926.905	3.237.621	-310.716
	Saldo	-2.873.905	-2.926.905	-3.050.355	123.450
24. VAKBEKWAAM WORDEN EN BLIJVEN-Brandweezorg	Baten			670	670
	Lasten	3.109.160	3.261.560	3.116.547	145.013
	Saldo	-3.109.160	-3.261.560	-3.115.877	-145.683
90. OVERIG-Brandweezorg	Baten	14.000	14.000	79.735	65.735
	Lasten	125.240	105.240	75.572	29.668
	Saldo	-111.240	-91.240	4.164	-95.404
95. RENTE EN AFSCHRIJVING-Brandweezorg	Baten				
	Lasten	6.283.200	6.287.800	4.383.240	1.904.560
	Saldo	-6.283.200	-6.287.800	-4.383.240	-1.904.560
99. MUTATIE(S) RESERVE(S)-Mutatie(s) reserve(s)	Baten				
	Lasten				
	Saldo				
Totaal saldo baten en lasten		-30.444.005	-34.010.305	-31.454.696	-2.555.609
		<i>nadeel</i>	<i>nadeel</i>	<i>nadeel</i>	<i>voordeel</i>
Mutaties reserves					
2.0 Brandweezorg	Baten		883.000	629.424	-253.576
	Lasten		226.900	2.360.471	-2.133.571
	Saldo		656.100	-1.731.047	2.387.147
Saldo reserves			656.100	-1.731.047	2.387.147
			<i>voordeel</i>	<i>nadeel</i>	<i>nadeel</i>
Resultaat		-30.444.005	-33.354.205	-33.185.743	-168.462
		<i>nadeel</i>	<i>nadeel</i>	<i>nadeel</i>	<i>voordeel</i>

Toelichting op Voordeel (V)/Nadeel (N) vanaf € 75.000

Product	Toelichting	Bedrag	Voordeel/Nadeel
01. PERSONELE KOSTEN	Saldo op salarissen, inhuur en detachering personeel wordt op totalen verantwoord en toegelicht in § 6.1.	-42.515	Voordeel
		-42.515	
02. VRIJWILLIGERS VERGOEDINGEN	Voor een toelichting zie § 6.1; toevoeging aan egaliseringsreserve uitruk staat onder nr. 99.	-508.683	Voordeel
		-508.683	

08. VRIJWILLIGERS OVERIG	Totale afwijking < € 75.000	12.994	Nadeel
		12.994	
20. OPERATIONELE VOORBEREIDING	Beperkt gebruik nazorgondersteuning Er is in 2024 beperkt gebruik gemaakt van de beschikbare nazorgondersteuning voor medewerkers. Hoewel dit vanuit welzijnsperspectief een positieve ontwikkeling is, heeft het ook geleid tot een overschrijding van het hiervoor gereserveerde budget. Totale afwijking < € 75.000	4.790	Nadeel
		4.790	
21. MATERIEEL EN LOGISTIEK	Vervanging dienstkleiding voor het nieuwe uniform € -380.400. Voor dit doel is een reserve gevormd waaruit € 308.000 is onttrokken. Het wagenpark en materiaalbestand is deels verouderd en vraagt daarom meer onderhoud en reparatie. De hogere kosten hiervoor worden grotendeels opgevangen door meer onderhoud en reparaties in eigen beheer uit te voeren.	123.450	Nadeel
		123.450	
24. VAKBEKWAAM WORDEN EN BLIJVEN	In het boekjaar 2024 is er sprake van een overschrijding van het budget voor vakbekwaamheid. Deze overschrijding kan worden toegeschreven aan verschillende factoren, die hieronder worden toegelicht. - Vertraging Combi-voertuigen Door een vertraagde levering van nieuwe combi-voertuigen is de productie van geplande kennisclips en instructiefilmpjes niet uitgevoerd. Deze kosten waren wel opgenomen in de oorspronkelijke begroting. - Vakbekwaamheidsprogramma Actiecentrum Brandweer Het programma voor vakbekwaam blijven van het actiecentrum brandweer is door ziekte niet volgens planning uitgevoerd. Hierdoor is er minder budget aangewend dan oorspronkelijk begroot. - Aangepast programma chauffeurstrainingen Hoewel er een vast jaarlijks budget is vastgesteld voor chauffeurstrainingen (voor een periode van vier jaar), is er dit jaar minder budget benodigd geweest. Dit komt door een aangepaste uitvoering van het programma, waarbij rekening is gehouden met de belastbaarheid van de vrijwilligers. - Minder herexamens In 2024 is het aantal benodigde herexamens lager uitgevallen dan verwacht, wat heeft geresulteerd in lagere examenkosten. - Opleidingstraject C-rijbewijs Een aantal kandidaten heeft het traject voor het behalen van het C-rijbewijs niet binnen het boekjaar afgerond. Aangezien kandidaten hun eigen tempo kunnen bepalen in dit traject, zijn de hiervoor gereserveerde middelen niet volledig benut.	-145.683	Voordeel
		-145.683	
90. OVERIG	Ontvangen bijdrage van het witte kruis voor de hulp bij afrijzen en ti- lassistentie € 70.000. Verdere afwijkingen < € 75.000	-95.404	Voordeel
		-95.404	
95. RENTE EN AFSCHRIJVING	Voor een toelichting zie § 6.1.	-1.904.560	Voordeel
		-1.904.560	
99. MUTATIE(S) RESERVE(S)	Egalisatiereserve afschrijvingen: Toevoeging opbrengst verkoop materieel en materiaal Toevoeging overschrijding rente en afschrijving Egalisatiereserve nieuw operationeel uniform Egalisatiereserve uitrukken Bestemmingsreserve SOS-toegang Bedrijfsvoeringsreserve; Geraamde onttrekkingen niet uitgevoerd omdat deze binnen het programma brandweezorg kunnen worden opgevangen conform besluitvorming	183.367 1.904.560 -308.264 54.544 -5.160 558.100	Nadeel Nadeel Voordeel Nadeel Voordeel Nadeel
		2.387.147	
Totaal		-168.462	Voordeel

Programma 3. GHOR					
Product	L/B	Begroting 2024	Begroting na wijziging 2024	Realisatie 2024	Verschil 2024
01. PERSONELE KOSTEN-GHOR	Baten			11.320	11.320
	Lasten	1.264.600	1.952.000	1.773.425	178.575
	Saldo	-1.264.600	-1.952.000	-1.762.105	-189.895
90. OVERIG-GHOR	Baten	48.000	48.000	29.230	-18.770
	Lasten	776.000	435.300	275.624	159.676
	Saldo	-728.000	-387.300	-246.394	-140.906
95. RENTE EN AFSCHRIJVING-GHOR	Baten				
	Lasten	19.100	19.100	12	19.088
	Saldo	-19.100	-19.100	-12	-19.088
99. MUTATIE(S) RESERVE(S)-Mutatie(s) reserve(s)	Baten				
	Lasten				
	Saldo				
Totaal saldo baten en lasten		-2.011.700	-2.358.400	-2.008.512	-349.888
		<i>nadeel</i>	<i>nadeel</i>	<i>nadeel</i>	<i>voordeel</i>
Mutaties reserves					
3.0 GHOR	Baten				
	Lasten			68.729	-68.729
	Saldo			-68.729	68.729
Saldo reserves				-68.729	68.729
				<i>nadeel</i>	<i>nadeel</i>
Resultaat		-2.011.700	-2.358.400	-2.077.241	-281.159
		<i>nadeel</i>	<i>nadeel</i>	<i>nadeel</i>	<i>voordeel</i>

Toelichting op Voordeel (V)/Nadeel (N) vanaf € 75.000

Product	Toelichting	Bedrag	Voordeel/Nadeel
01. PERSONELE KOSTEN	Saldo op salarissen, inhuur en detachering personeel wordt op totalen verantwoord en toegelicht in § 6.1.	-189.895	Voordeel
		-189.895	
90. OVERIG	Voor de ontwikkeling van bouwsteen 3. GHOR Informatievoorziening (informatiepositie binnen witte kolom) is besloten om samen te werken op het Oost 5-niveau. Het prototype van de witte informatiebron Oost-5 is afgelopen jaar opgeleverd. Vanuit het prototype zal verdere ontwikkeling worden doorgevoerd. De exploitatiekosten zullen naar verwachting als gevolg van de verdere ontwikkeling van de informatievoorziening toenemen en de onderschrijding hierdoor lager worden. Verdere afwijkingen < €75.000	-84.156	Voordeel
		-56.750	Voordeel
		-140.906	
95. RENTE EN AFSCHRIJVING	Voor een toelichting zie § 6.1.	-19.088	Voordeel
		-19.088	
99. MUTATIE(S) RESERVE(S)	Egalisatiereserve afschrijvingen	19.088	Nadeel
	Egalisatie noodfonds crisisbeheersing (BDuR)	49.642	Nadeel
		68.730	
Totaal		-281.159	Voordeel

Programma 4. MON					
Product	L/B	Begroting 2024	Begroting na wijziging 2024	Realisatie 2024	Vershil 2024
01. PERSONELE KOSTEN-MON	Baten			76.148	76.148
	Lasten	4.276.400	4.830.400	4.516.098	314.302
	Saldo	-4.276.400	-4.830.400	-4.439.950	-390.450
90. OVERIG-MON	Baten	3.533.000	3.733.275	3.733.275	
	Lasten	435.600	489.525	482.019	7.506
	Saldo	3.097.400	3.243.750	3.251.256	-7.506
95. RENTE EN AFSCHRIJVING-MON	Baten				
	Lasten	27.000	29.150	28.081	1.069
	Saldo	-27.000	-29.150	-28.081	-1.069
99. MUTATIE(S) RESERVE(S)-Mutatie(s) reserve(s)	Baten				
	Lasten				
	Saldo				
Totaal saldo baten en lasten		-1.206.000	-1.615.800	-1.216.776	-399.024
		<i>nadeel</i>	<i>nadeel</i>	<i>nadeel</i>	<i>voordeel</i>
Mutaties reserves					
4.0 MON	Baten		391.400	351.400	-40.000
	Lasten			359.024	-359.024
	Saldo		391.400	-7.624	399.024
Saldo reserves			391.400	-7.624	399.024
Resultaat					
		-1.206.000	-1.224.400	-1.224.400	0
		<i>nadeel</i>	<i>nadeel</i>	<i>nadeel</i>	

Toelichting op Voordeel (V)/Nadeel (N) vanaf € 75.000

Product	Toelichting	Bedrag	Voordeel/Na-deel
01. PERSONELE KOSTEN	Saldo op salarissen, inhuur en detachering personeel wordt op tota- len verantwoord en toegelicht in § 6.1.	-390.450	Voordeel
		-390.450	
90. OVERIG	Totale afwijking < € 75.000	-7.506	Voordeel
		-7.506	
95. RENTE EN AF- SCHRIJVING	Totale afwijking < € 75.000	-1.069	Voordeel
		-1.069	
99. MUTATIE(S) RE- SERVE(S)	Conform afspraak wordt het resultaat van de MKON-MKBM gestort dan wel onttrokken in de reserve MKON-MKBM.	359.024	Nadeel
	Geraamde maar niet benodigde onttrekking aan de reserve frictie- kosten LMO	40.000	Nadeel
		399.024	
Totaal		-	

Programma 5. Directie en control

Product	L/B	Begroting 2024	Begroting na wijziging 2024	Realisatie 2024	Vershil 2024
01. PERSONELE KOSTEN-Directie en control	Baten			112.486	112.486
	Lasten	518.500	722.500	780.616	-58.116
	Saldo	-518.500	-722.500	-668.130	-54.370
51. BESTUUR-Bestuur	Baten				
	Lasten	10.000	30.000	17.965	12.035
	Saldo	-10.000	-30.000	-17.965	-12.035
52. DIRECTIE OVERIG-Directie en control	Baten		152.000	150.861	-1.139
	Lasten	389.000	442.000	367.910	74.090
	Saldo	-389.000	-290.000	-217.049	-72.951
53. CONTROL-Control	Baten				
	Lasten	55.000	75.000	121.100	-46.100
	Saldo	-55.000	-75.000	-121.100	46.100
99. MUTATIE(S) RESERVE(S)-Mutatie(s) reserve(s)	Baten				
	Lasten				
	Saldo				
Totaal saldo baten en lasten		-972.500	-1.117.500	-1.024.244	-93.256
		<i>nadeel</i>	<i>nadeel</i>	<i>nadeel</i>	<i>voordeel</i>
Mutaties reserves					
5.0 Directie en control	Baten				
	Lasten				
	Saldo				
Resultaat		-972.500	-1.117.500	-1.024.244	-93.256
		<i>nadeel</i>	<i>nadeel</i>	<i>nadeel</i>	<i>voordeel</i>

Toelichting op Voordeel (V)/Nadeel (N) vanaf € 75.000

Product	Toelichting	Bedrag	Voor-deel/Na-deel
01. PERSONELE KOSTEN	Saldo op salarissen, inhuur en detachering personeel wordt op totalen verantwoord en toegelicht in § 6.1.	-54.370	Voordeel
		-54.370	
51. BESTUUR	Afwijkingen < € 75.000	-12.035	Voordeel
		-12.035	
52. DIRECTIE OVERIG	Ontwikkelbudget. Dit betreft het budget voor personeelsontwikkeling. Gedurende 2024 is dit budget slechts beperkt aangesproken als gevolg van het beperkt volgen van opleidingen en trainingen gedurende het begrotingsjaar. Verdere afwijkingen < €75.000	-89.157	Voordeel
		16.206	Nadeel
		-72.951	
53. CONTROL	Totale afwijking < € 75.000	46.100	Nadeel
		46.100	
99. MUTATIE(S) RESERVE(S)	Geen mutatie(s) reserve(s)	-	
		-	
Totaal		-93.256	Voordeel

Programma 6. Bedrijfsvoering					
Product	L/B	Begroting 2024	Begroting na wijziging 2024	Realisatie 2024	Vershil 2024
01. PERSONELE KOSTEN-Bedrijfsvoering	Baten	5.000	235.000	302.322	67.322
	Lasten	7.971.600	10.023.140	9.827.246	195.894
	Saldo	-7.966.600	-9.788.140	-9.524.924	-263.216
22. FACILITAIR-Bedrijfsvoering	Baten				
	Lasten	266.500	196.500	201.609	-5.109
	Saldo	-266.500	-196.500	-201.609	5.109
23. HUISVESTING-Bedrijfsvoering	Baten			9.820	9.820
	Lasten	1.687.500	1.666.000	1.646.766	19.234
	Saldo	-1.687.500	-1.666.000	-1.636.946	-29.054
61. COMMUNICATIE-Bedrijfsvoering	Baten				
	Lasten	59.500	89.500	95.065	-5.565
	Saldo	-59.500	-89.500	-95.065	5.565
62. MIDDELEN-Bedrijfsvoering	Baten				
	Lasten	80.000	80.000	39.574	40.426
	Saldo	-80.000	-80.000	-39.574	-40.426
63. VERZEKERINGEN-Bedrijfsvoering	Baten				
	Lasten	762.000	762.000	580.286	181.714
	Saldo	-762.000	-762.000	-580.286	-181.714
64. PERSONEELSZAKEN-Bedrijfsvoering	Baten				
	Lasten	683.000	712.625	616.544	96.081
	Saldo	-683.000	-712.625	-616.544	-96.081
65. INFORMATIE-Bedrijfsvoering	Baten			65.000	65.000
	Lasten	2.576.770	3.054.120	3.260.427	-206.307
	Saldo	-2.576.770	-3.054.120	-3.195.427	141.307
66. ARBO-Arbo	Baten				
	Lasten	134.500	134.500	130.713	3.787
	Saldo	-134.500	-134.500	-130.713	-3.787
89. OVERIG-Bedrijfsvoering	Baten			2.500	2.500
	Lasten	606.700	666.700	606.054	60.646
	Saldo	-606.700	-666.700	-603.554	-63.146
95. RENTE EN AFSCHRIJVING-Bedrijfsvoering	Baten				
	Lasten	1.068.600	982.100	571.242	410.858
	Saldo	-1.068.600	-982.100	-571.242	-410.858
99. MUTATIE(S) RESERVE(S)-Mutatie(s) reserve(s)	Baten				
	Lasten				
	Saldo				
Totaal saldo baten en lasten		-15.891.670	-18.132.185	-17.195.885	-936.300
		<i>nadeel</i>	<i>nadeel</i>	<i>nadeel</i>	<i>voordeel</i>
Mutaties reserves					
6.0 Bedrijfsvoering	Baten	130.000	782.625	519.560	-263.065
	Lasten		594.150	1.249.256	-655.106
	Saldo	130.000	188.475	-729.696	918.171
Saldo reserves		130.000	188.475	-729.696	918.171
		<i>voordeel</i>	<i>voordeel</i>	<i>nadeel</i>	<i>nadeel</i>
Resultaat		-15.761.670	-17.943.710	-17.925.581	-18.129
		<i>nadeel</i>	<i>nadeel</i>	<i>nadeel</i>	<i>voordeel</i>

Toelichting op Voordeel (V)/Nadeel (N) vanaf € 75.000

Product	Toelichting	Bedrag	Voor- deel/Na- deel
01. PERSONELE KOSTEN	Saldo op salarissen, inhuur en detachering personeel wordt op totalen verantwoord en toegelicht in § 6.1.	-263.216	Voordeel
		-	
		263.216	
22. FACILITAIR	Afwijkingen < € 75.000	5.109	Nadeel
		5.109	
23. HUISVESTING	Afwijkingen < € 75.000	-29.054	Voordeel
		-29.054	
61. COMMUNICATIE	Afwijkingen < € 75.000	5.565	Nadeel
		5.565	
62. MIDDELEN	Afwijkingen < € 75.000	-40.426	Voordeel
		-40.426	
63. VERZEKERINGEN	Verzekeringen materieel. Dit betreft de daadwerkelijke kosten ten tijde van afwikkeling. De hoogte van deze kosten kan over de jaren heen een grillig verloop vertonen	-108.178	Voordeel
	Diverse verschillen kleiner dan <75.000	-73.536	Voordeel
		-	
		181.714	
64. PERSO-NEELSAZAKEN	Leiderschapsprogramma: minder uitgegeven dan begroot (blijft in reserve organisatieontwikkeling).	-97.929	Voordeel
	Afwijkingen < € 75.000	1.848	Nadeel
		-96.081	
65. INFORMATIE	Ontwikkeling Operationele systemen. In 2024 hebben zich geen grote implementaties of migraties voorgedaan.	-127.006	Voordeel
	FMIS. De vervanging van het facilitair managementsysteem is grotendeels geïmplementeerd en zal nog in 2025 doorlopen.	260.240	Nadeel
	Afwijkingen < € 75.000	8.073	Nadeel
		141.307	
66. ARBO	Afwijkingen < € 75.000	-3.787	Voordeel
		-3.787	
89. OVERIG	Afwijkingen < € 75.000	-63.146	Voordeel
		-63.146	
95. RENTE EN AFSCHRIJVING	Voor een toelichting zie § 6.1.	-410.858	Voordeel
		-	
		410.858	
99. MUTATIE(S) RESERVE(S)	Egalisatiereserve afschrijvingen:	410.858	Nadeel
	Bedrijfsvoeringsreserve; geraamde onttrekkingen niet uitgevoerd omdat deze binnen het programma Bedrijfsvoering kunnen worden opgevangen conform besluitvorming	143.500	Nadeel
	Toevoeging bespaarde huur	40.000	Nadeel
	Egalisatie noodfonds crisisbeheersing	204.249	Nadeel
	Incidentele veranderkosten	97.929	Nadeel
	Bijkomende kosten materieelspreidingsplan	21.636	Nadeel
		918.171	
Totaal		-18.129	Voordeel

Programma 7. Algemene Dekkingsmiddelen					
Product	L/B	Begroting 2024	Begroting na wijziging 2024	Realisatie 2024	Vershil 2024
01. PERSONELE KOSTEN-Algemene dekkingsmiddelen en onvoorzien	Baten				
	Lasten	444.000			
	Saldo	-444.000			
71. TREASURY-Algemene dekkingsmiddelen en onvoorzien	Baten	1.049.700	1.052.175	622.070	-430.105
	Lasten	1.049.700	677.175	231.608	445.567
	Saldo	0	375.000	390.462	-15.462
72. LOON- EN PRIJSCOMPENSATIE-Algemene dekkingsmiddelen en onvoorzien	Baten				
	Lasten	4.311.758			
	Saldo	-4.311.758			
73. BIJDRAGEN RIJK EN GEMEENTEN-Algemene dekkingsmiddelen en onvoorzien	Baten	63.143.540	64.282.395	64.284.195	1.800
	Lasten				
	Saldo	63.143.540	64.282.395	64.284.195	-1.800
88. ALGEMEEN-Algemeen	Baten			10.469	10.469
	Lasten	485.692	400.192	43.641	356.551
	Saldo	-485.692	-400.192	-33.172	-367.020
99. MUTATIE(S) RESERVE(S)-Mutatie(s) reserve(s)	Baten				
	Lasten				
	Saldo				
Totaal saldo baten en lasten		57.902.090	64.257.203	64.641.485	-384.282
		<i>voordeel</i>	<i>voordeel</i>	<i>voordeel</i>	<i>voordeel</i>
Mutaties reserves					
7.0 Algemene dekkingsmiddelen en onvoorzien	Baten	1.202.985	2.934.985	2.934.985	
	Lasten		1.495.013	1.120.013	375.000
	Saldo	1.202.985	1.439.972	1.814.972	-375.000
Saldo reserves		1.202.985	1.439.972	1.814.972	-375.000
		<i>voordeel</i>	<i>voordeel</i>	<i>voordeel</i>	<i>nadeel</i>
Resultaat		59.105.075	65.697.175	66.456.457	-759.282
		<i>voordeel</i>	<i>voordeel</i>	<i>voordeel</i>	<i>voordeel</i>

Toelichting op Voordeel (V)/Nadeel (N) vanaf € 75.000

Product	Toelichting	Bedrag	Voor-deel/Nadeel
01. PERSONELE KOSTEN	Saldo op salarissen, inhuur en detachering personeel wordt op totalen verantwoord en toegelicht in § 6.1.	-	
		-	
71. TREASURY	Er is een voordelig renteresultaat, dat is gerealiseerd door de ontvangen rente van het schatkistbankieren bij de Nederlandse Staat van € 390.000. Het bedrag dat hier resteert is € 15.462. Dit moet in samenhang worden gezien met de mutatie aan de egalisatiereserve van € 375.000	-15.462	Voordeel
		-15.462	
72. LOON- EN PRIJSCOMPENSATIE	Afwijkingen < € 75.000	-1.800	Voordeel
		-1.800	
73. BIJDRAGEN RIJK EN GEMEENTEN	Afwijkingen < € 75.000	-	
		-	
88. ALGEMEEN	Stelposten zijn niet volledig aangewend w.o. post onvoorzien en piketvergoeding	-400.192 33.172	Voordeel Nadeel
		-367.020	
99. MUTATIE(S) RESERVE(S)	De toevoeging aan de egalisatiereserve afschrijvingen is na een herrekening van de toe te rekenen aan de investeringen via het resultaat (begroot minus werkelijk) kapitaallasten toegevoegd aan de egalisatiereserve.	-375.000	Voordeel
		-375.000	
Totaal		-759.282	Voordeel

Programma 8. Brandweerkazernes in eigendom en overgangsrecht

Product	L/B	Begroting 2024	Begroting na wijziging 2024	Realisatie 2024	Vershil 2024
801. APELDOORN-Apeldoorn	Baten	1.200.000	372.000	307.182	-64.818
	Lasten	1.200.000	372.000	307.182	64.818
	Saldo	0	0	0	0
802. DOETINCHEM-Doetinchem	Baten	183.000	183.000	273.346	90.346
	Lasten	183.000	183.000	273.346	-90.346
	Saldo	0	0	0	0
803. HARDERWIJK-Harderwijk	Baten	125.000	125.000	153.548	28.548
	Lasten	125.000	125.000	153.548	-28.548
	Saldo	0	0	0	0
804. EPE-Epe	Baten	49.000	49.000	54.995	5.995
	Lasten	49.000	49.000	54.995	-5.995
	Saldo	0	0	0	0
805. ZUTPHEN-Kazernes in eigendom en overgangsrecht	Baten	125.000	125.000	154.582	29.582
	Lasten	125.000	125.000	154.582	-29.582
	Saldo	0	0	0	0
806. AALTEN-Aalten	Baten	33.000	33.000	17.065	-15.935
	Lasten	33.000	33.000	17.065	15.935
	Saldo	0	0	0	0
807. BERKELLAND-Berkelland	Baten	56.000	56.000	42.945	-13.055
	Lasten	56.000	56.000	42.945	13.055
	Saldo	0	0	0	0
808. BRONCKHORST-Bronckhorst	Baten	58.000	58.000	41.397	-16.603
	Lasten	58.000	58.000	41.397	16.603
	Saldo	0	0	0	0
809. BRUMMEN-Brummen	Baten	25.000	25.000	21.704	-3.296
	Lasten	25.000	25.000	21.704	3.296
	Saldo	0	0	0	0
81. APELDOORN-Apeldoorn	Baten	590.000	917.600	985.376	67.776
	Lasten	590.000	917.600	985.376	-67.776
	Saldo	0	0	0	0
810. ELBURG-Elburg	Baten	41.000	41.000	28.122	-12.878
	Lasten	41.000	41.000	28.122	12.878
	Saldo	0	0	0	0
811. ERMELO-Ermelo	Baten	20.000	20.000	18.157	-1.843
	Lasten	20.000	20.000	18.157	1.843
	Saldo	0	0	0	0
812. HATTEM-Hatter	Baten	14.000	14.000	9.451	-4.549
	Lasten	14.000	14.000	9.451	4.549
	Saldo	0	0	0	0
813. HEERDE-Heerde	Baten	27.000	27.000	29.434	2.434
	Lasten	27.000	27.000	29.434	-2.434
	Saldo	0	0	0	0
814. LOCHEM-Kazernes in eigendom en overgangsrecht	Baten	65.000	65.000	49.708	-15.292
	Lasten	65.000	65.000	49.708	15.292
	Saldo	0	0	0	0

815. MONTFERLAND-Kazernes in eigendom en overgangsrecht	Baten	30.000	30.000	30.794	794
	Lasten	30.000	30.000	30.794	-794
	Saldo	0	0	0	0
816. NUNSPEET-Kazernes in eigendom en overgangsrecht	Baten	34.000	34.000	25.420	-8.580
	Lasten	34.000	34.000	25.420	8.580
	Saldo	0	0	0	0
817. OLDEBROEK-Kazernes in eigendom en overgangsrecht	Baten	33.000	33.000	35.692	2.692
	Lasten	33.000	33.000	35.692	-2.692
	Saldo	0	0	0	0
818. OOST GELRE-Kazernes in eigendom en overgangsrecht	Baten	71.000	71.000	59.173	-11.827
	Lasten	71.000	71.000	59.173	11.827
	Saldo	0	0	0	0
819. OUDE IJSSELSTREEK-Kazernes in eigendom en overgangsrecht	Baten	47.000	47.000	36.490	-10.510
	Lasten	47.000	47.000	36.490	10.510
	Saldo	0	0	0	0
82. DOETINCHEM-Doetinchem	Baten	159.000	641.000	529.377	-111.623
	Lasten	159.000	641.000	529.377	111.623
	Saldo	0	0	0	0
820. PUTTEN-Kazernes in eigendom en overgangsrecht	Baten	19.000	19.000	19.259	259
	Lasten	19.000	19.000	19.259	-259
	Saldo	0	0	0	0
821. VOORST-Kazernes in eigendom en overgangsrecht	Baten	33.000	33.000	33.059	59
	Lasten	33.000	33.000	33.059	-59
	Saldo	0	0	0	0
822. WINTERSWIJK-Kazernes in eigendom en overgangsrecht	Baten	21.000	21.000	40.704	19.704
	Lasten	21.000	21.000	40.704	-19.704
	Saldo	0	0	0	0
88. ALGEMEEN-Algemeen	Baten				
	Lasten				
	Saldo				
99. MUTATIE(S) RESERVE(S)-Mutatie(s) reserve(s)	Baten				
	Lasten				
	Saldo				
Totaal saldo baten en lasten		0	0	0	0
Mutaties reserves					
8.0 Kazernes in eigendom en overgangsrecht	Baten				
	Lasten				
	Saldo				
Saldo reserves					
Resultaat		0	0	0	0

Toelichting

Binnen dit programma wordt een aantal specifieke producten verantwoord die VNOG uitvoert. Programma 8 sluit altijd op nihil aangezien alle kosten en opbrengsten met de desbetreffende gemeenten per product worden verrekend. In dit programma is het onderdeel 'facilitaire kosten' van de demarcatieregeling ondergebracht waarin per kazerne gemonitord wordt wat de kosten zijn. In deze verantwoording zijn de belangrijkste afwijkingen van de begroting nader toegelicht. Deze verantwoordingen zijn separaat aan de (financieel) ambtenaren van de desbetreffende gemeenten overlegd.

De enige kazerne die VNOG nog in eigendom heeft, is die van de gemeente Doetinchem. Daarnaast is met de gemeente Apeldoorn een uitwerkingsovereenkomst afgesloten voor de kazernes. Aangezien VNOG de exploitatie voor de betreffende gemeenten uitvoert, worden alle uitgaven afgerekend met de betreffende gemeenten.

De uitvoering van het overgangsrecht wordt verzorgd door VNOG en 1 op 1 verrekend met de betreffende gemeente. Periodiek worden richtlijnen verstrekt vanuit het landelijk arbeidsvoorwaardenakkoord.

7. Waarderingsgrondslagen

Algemeen

De jaarrekening is opgesteld met inachtneming van de voorschriften zoals opgenomen in het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten (BBV).

Materiële vaste activa

Materiële vaste activa worden gewaardeerd tegen verkrijgingsprijs (dit omvat de inkoopprijs en de bijkomende kosten) onder aftrek van de cumulatieve afschrijvingen. Disagio wordt niet geactiveerd. De gehanteerde afschrijvingsmethoden staan beschreven in de Financiële Verordening. De VNOG schrijft af volgens de lineaire methode op al haar reguliere activa en annuïtair op de gebouwen. Aan investeringen die gedurende het boekjaar worden aangeschaft wordt wel rente toegerekend, maar er wordt daarvoor geen afschrijving berekend. De eerste afschrijving vindt plaats in het boekjaar volgend op het jaar van aanschaf. De afschrijving wordt gebaseerd op de levensduur van de activa.

Verkort overzicht afschrijvingstermijnen

Waardering en afschrijving vaste activa:

1. Activa met een verkrijgingprijs van minder dan € 15.000 worden niet geactiveerd.
2. Afschrijving van gebouwen vindt plaats op basis van de annuïtaire methode, op gronden wordt niet afgeschreven. Op alle overige activa wordt lineair afgeschreven.
3. De rente voor de toerekening van de kapitaallasten wordt bepaald door het AB bij de vaststelling van de begroting.
4. De materiële vaste activa met economisch nut, zoals bedoeld in artikel 35 van het Besluit Begroting en Verantwoording provincies en gemeente, worden afgeschreven volgens de afschrijvingstermijnen zoals vastgesteld in de vergadering van het DB van 29 november 2018. Het vaststellen van de lijst met afschrijvingstermijnen is, op grond van de huidige Financiële Verordening, een bevoegdheid van het DB.

Aanvullend op de vastgestelde lijst zijn de volgende uitgangspunten vastgesteld:

- a. Tweedehands aangekochte activa worden afgeschreven op basis van de geschatte resterende economische levensduur;
- b. Investeringen die in voorgaande leden niet specifiek zijn benoemd worden afgeschreven op basis van de verwachte economische levensduur.

Vorderingen

Vorderingen zijn opgenomen tegen de nominale waarde.

Liquide middelen

Liquide middelen zijn opgenomen tegen de nominale waarde.

Overlopende activa

Overlopende activa zijn opgenomen tegen de nominale waarde.

Algemene reserve

Algemene reserves zijn reserves waaraan het Algemeen Bestuur geen specifieke bestemming heeft gegeven.

Bestemmingsreserves

Bestemmingsreserves zijn reserves waaraan het AB een specifiek doel heeft gegeven. Binnen deze reserves is onderscheid mogelijk in wettelijke, egalisatie en overige bestemmingsreserves.

Vorzieningen

Vorzieningen moeten gevormd worden wegens:

- verplichtingen en verliezen waarvan de omvang op de balansdatum onzeker is, doch redelijkerwijs te schatten;
- op de balansdatum bestaande risico's ter zake van bepaalde te verwachten verplichtingen of verliezen waarvan de omvang redelijkerwijs is te schatten;
- kosten die in een volgend begrotingsjaar zullen worden gemaakt, mits het maken van die kosten zijn oorsprong mede vindt in het begrotingsjaar of in een voorafgaand begrotingsjaar en de voorziening strekt tot gelijkmatige verdeling van lasten over een aantal begrotingsjaren.

De voorzieningen worden gevormd tegen nominale waarde.

Langlopende schulden

De langlopende schulden zijn opgenomen tegen nominale waarde. Van langlopende schulden is sprake wanneer de oorspronkelijke looptijd één jaar of langer is.

Vlottende passiva

De vlottende passiva zijn opgenomen tegen nominale waarde.

Stelsel van baten en lasten

De baten en lasten zijn toegerekend aan het jaar waarin de diensten of goederen zijn geleverd. Eventuele verliezen en in redelijkheid te berekenen risico's, die hun oorsprong vinden in of voor het verslagjaar zijn verwerkt in de jaarrekening. De baten en lasten waartussen een causaal verband bestaat zijn in hetzelfde jaar verantwoord. De programmarekening 2024 is opgesteld over de periode 1 januari 2024 – 31 december 2024.

Normenkader rechtmatigheid

Het normenkader, zoals vastgesteld door het AB, dat dient ter vaststelling van de financiële rechtmatigheid en dat is uitgewerkt in een toetsingskader omvat onderstaande wet- en regelgeving.

Algemeen
Budgethouderregeling VNOG 2022
Mandaatregeling VNOG 2022
Ondermandaatregeling VNOG 2022
Financieel middelenbeheer
Bijzondere bijdragen - voorwaarden
Verordening financieel beleid, beheer en organisatie VNOG 2024
Treasury
Wet financiering decentrale overheden (FIDO)
Regeling uitzetting derivaten decentrale overheden (RUDDO)
Uitvoeringregeling financiering decentrale overheden (UFDO)
Regeling Schatkistbankieren decentrale overheden (SKB)
Treasurystatuut
Arbeidsvoorwaarden en personeel
Ambtenarenwet 2017
CAR/UWO (Uitwerkingsovereenkomst versie 12 februari 2024)
Tweede loopbaan
Attentieregeling vrijwilligers
Bijzondere regeling werktijden brandweer in 24-uurs dienstrooster
Regeling niet repressieve vrijwilliger
Wet normering bezoldiging topfunctionarissen publieke en semipublieke sector (WNT)
Inkoop en contractbeheer
Aanbestedingswet 2012

Resultaat

Conform BBV worden de mutaties in de reserves zowel in de begroting als in de rekening, separaat verantwoord. Hierdoor is het jaarrekeningresultaat zowel voor als na bestemming inzichtelijk.

8. Toelichting op de balans

Activa

Materiele Vaste Activa (MVA)	
Aanschafwaarde per 01-01-2024	75.219.478
Af: Afschrijving per 01-01-2024	-40.498.613
Stand per 01-01-2024	34.720.865
Bij: Investerings 2024	11.057.696
Af: Bijdragen derden	-
Af: Desinvestering 2024	-1.564.362
Bij: cum afschrijvingen des-investerings 2024	1.564.362
Af: Afschrijvingen 2024	-4.977.337
Af: Afwaarderingen 2024	-
Totaal saldo activa per 31-12-2024	40.801.224

De stand per 1-1-2024 bestaat uit de boekwaarde van de gehele VNOG. De VNOG kent alleen investeringen met economisch nut. De activa van de VNOG bestaan uit vijf categorieën, namelijk gronden & terreinen, bedrijfsgebouwen, vervoermiddelen, apparatuur en overige activa.

Hieronder de stand van de balans per categorie.

Verloopstaat Investerings 2024						
Categorie	Gronden & Terreinen	Bedrijfsgebouwen	Vervoermiddelen	Machines & apparaten & installaties	Overige materiele vaste activa	Totaal
Boekwaarde per 01-01-2024	670.000	3.509.984	15.899.396	9.608.613	5.032.872	34.720.865
Bij: investering 2024	-	72.199	7.977.227	2.087.500	920.771	11.057.696
Af : bijdragen derden	-	-	-	-	-	-
Af: desinvestering 2024	-	-	-1.492.239	-34.485	-37.637	-1.564.362
Bij: cum afschrijvingen des-investerings 2024	-	-	1.492.239	34.485	37.637	1.564.362
Af: Afschrijving 2024	-	-243.161	-2.333.748	-1.627.588	-772.840	-4.977.337
Subtotaal	670.000	3.339.022	21.542.875	10.068.525	5.180.802	40.801.224
Af: Afwaarderingen 2024	-	-	-	-	-	-
Totaal saldo activa per 31-12-2024	670.000	3.339.022	21.542.875	10.068.525	5.180.802	40.801.224

Toelichting op de afschrijvingen

De gehanteerde afschrijvingsmethoden zijn conform de Financiële Verordening VNOG 2024, paragraaf 4, artikel 11. Op gronden & terreinen wordt niet afgeschreven, op bedrijfsgebouwen wordt annuïtair afgeschreven. Alle overige activa schrijft de VNOG af volgens de lineaire methode. Aan investeringen die gedurende het boekjaar worden aangeschaft, wordt wel rente toegerekend, maar daarover wordt geen afschrijving berekend. De eerste afschrijving vindt plaats in het boekjaar volgend op het jaar van aanschaf. Het DB heeft een afschrijvingstabel (termijn) vastgesteld die met ingang van 2019 wordt toegepast.

In het jaar 2024 heeft de VNOG € 11.057.696 geïnvesteerd. De gerealiseerde investeringen zijn lager dan het toegekende investeringsbudget. De uitvoering van de vervangingsinvesteringen van m.n. materieel/materialen voor Brandweezorg, is om meerdere redenen vertraagd. Hierbij spelen moeizame aanbestedingen, schaarste en oplopende prijzen een belangrijke rol. Een aantal investeringen zijn hierdoor verplaatst naar de komende jaren.

In totaal bedroegen de desinvesteringen in 2024 € 1.564.362. Van deze desinvesteringen is

getoetst op welke wijze de afstoot ervan heeft plaatsgevonden. Bij verwerking van de (des)investeringen en afschrijvingen over 2024 sluiten het overzicht van de activa en de administratieve verwerking ervan in de balans, op elkaar aan.

Restantkredieten 2024

In hoofdstuk 13 staan de kredieten die in 2024 niet (geheel) zijn uitgevoerd. De uitvoering vindt plaats in 2025 of later. Deze kredieten worden overgeheveld naar 2025.

Vlottende activa

Vorderingen < 1 jaar

Onder vorderingen op korte termijn vallen vorderingen die binnen een jaar afgehandeld worden. In onderstaande tabel staan de vorderingen op korte termijn aangegeven.

Uitzettingen < 1 jaar	31-12-2024	31-12-2023	Mutatie
Vorderingen op openbare lichamen	329.400	340.229	-10.829
Uitzettingen in 's Rijks Schatkist met een rente typische looptijd < 1 jaar	7.815.685	1.299.478	6.516.207
Rekening courant verhouding met het Rijk	0	0	0
Overige vorderingen	27.946	3.730.959	-3.703.013
Totaal uitzettingen < 1 jaar	8.173.031	5.370.666	2.802.365

Vorderingen op openbare lichamen

Dit betreft vorderingen op diverse openbare lichamen die in 2025 worden afgewikkeld.

Schatkistbankieren

Met ingang van 1 januari 2014 heeft het Ministerie van Financiën het voor overheidslichamen verplichte schatkistbankieren ingevoerd. De VNOG is hierdoor verplicht om overtollige middelen in rekening-courant aan te houden bij het Ministerie van Financiën. Als overtollig wordt aangemerkt alle middelen die een drempelbedrag overschrijden. Voor VNOG is het drempelbedrag voor 2024 bepaald op € 1.495.151. VNOG legt in navolgende tabel verantwoording af over de wijze waarin in 2024 de regels over schatkistbankieren zijn nageleefd.

Per kwartaal 2024	1	2	3	4
Op dagbasis buiten 's Rijks schatkist gehouden	827.529	888.302	936.138	773.323
Drempelbedrag	1.495.151	1.495.151	1.495.151	1.495.151
Ruimte onder het drempelbedrag	667.622	606.849	559.013	721.828
Overschrijding van het drempelbedrag	0	0	0	0

Uit de tabel blijkt dat VNOG in 2024 de regels voor het schatkistbankieren volledig heeft nageleefd.

Rekening – courantverhouding met het Rijk

Als rekening courant met het Rijk wordt de zero-balance-rekening gebruikt. Via dit rekeningnummer verlopen de afomingen naar en de opnames uit 's Rijks schatkist van en naar de rekening courant VNOG. Het saldo van de zero balance-rekening is altijd € 0.

Overige uitzettingen

Het bedrag van de overige uitzettingen bestaat voornamelijk uit de afrekening 2024 naar de gemeentes toe.

Liquide middelen

Liquide middelen staan ter vrije beschikking:

Liquide Middelen	31-12-2024	31-12-2023	Mutatie	Toelichting
Bank BNG NOG	794.984	339.318	455.666	
Bank BNG NOG zerobalancing rekening	-	-	-	
Bank BNG NOG paraplu rekening	-	-	-	Zie uitzettingen < 1 jaar
Girorekening	-	1.490	-1.490	
Postbank NOG (V)	-	110	-110	
Postbank NOG (A)	-	84	-84	
Simplified Card (SC)	56.392	33.498	22.894	
Totaal liquide middelen	851.376	374.500	476.876	

Banksaldo

De VNOG heeft een rekening-courantkrediet bij de BNG groot 3 miljoen euro. Per 31-12-2024 bedroeg de feitelijke vordering op de BNG Bank € 794.984.

Overlopende activa

Overlopende activa	31-12-2024	31-12-2023	Mutatie
Nog te ontvangen bijdragen van Overige Nederlandse Overheidslichamen	96.894	96.894	-
Nog te ontvangen bijdragen van overige overheid	1.285.661		
Overige nog te ontvangen bedragen	167.931	2.362.339	-2.194.408
Vooruitbetaalde bedragen	1.841.784	2.372.392	-530.608
Totaal overlopende activa	3.392.271	4.831.625	-2.725.016

Nog te ontvangen bijdragen van Overige Nederlandse Overheidslichamen

De nog te ontvangen bijdragen van overige Nederlandse Overheidslichamen heeft betrekking op de uitvoering van het "Bekostigingsbesluit eerste opvang ontheemden Oekraïne door veiligheidsregio's" in begrotingsjaar 2023.

Nog te ontvangen bijdragen van overige overheid

Met ingang van 2024 worden de overige nog te ontvangen bedragen verder gespecificeerd onder de nog te ontvangen bijdragen van overige overheid. Dit betreffen voornamelijk nog te ontvangen bijdragen van deelnemende gemeenten. De nog te ontvangen bijdragen hebben voornamelijk betrekking op de jaarafrekening demarcatie met deelnemende gemeenten. De nog te ontvangen bijdragen van overige overheid waren in 2023 verantwoord onder overige nog te ontvangen bedragen. De vergelijkende cijfers per 31-12-2023 zijn hierbij niet aangepast.

Overige nog te ontvangen bedragen

Onder de post 'Overige nog te ontvangen bedragen' staan de opbrengsten die de VNOG als baten heeft opgenomen in de exploitatie, maar die nog niet zijn ontvangen.

Vooruitbetaalde bedragen

Het bedrag aan vooruitbetaalde kosten heeft grotendeels betrekking op opleidingskosten die reeds in rekening zijn gebracht, maar waarvan de opleidingstrajecten pas in de komende jaren worden afgerond. Voor het overige zijn het facturen die betaald zijn in 2024 maar betrekking hebben op 2025.

Passiva

Eigen vermogen

Het eigen vermogen bestaat uit de algemene reserve en bestemmings- en egalisereserves en het gerealiseerd resultaat over het boekjaar.

Verloopstaat reserves

Omschrijving	Stand 1-1-2024	Exploitatie 2024	Vermeer- deringen	Verminde- ringen	Toevoeging rente 2024	Stand 31-12-2024
Bestemming rekeningresultaat 2023	2.831.788			2.831.788	0	0
Algemene Reserve	1.135.114				0	1.135.114
Bestemmingsreserves						
Jeugdbrandweer Oost-Gelre	5.436				0	5.436
Tijdelijke reserve (jaarovergang)	756.000		464.000	756.000	0	464.000
Egalisatiereserve afschrijvingen	9.074.243		3.576.206	1.563.740	0	11.086.709
Bestemmingsreserve Frictiekn LMO	500.000				0	500.000
Tijdelijke reserve incidentele veranderkosten	99.126			1.196	0	97.929
Reserve frictiekosten risicobeheersing	125.000			125.000	0	0
Tijdelijke reserve flankerende kosten dekkings- spreidingsplan	152.750			18.364	0	134.386
Egalisatiereserve vervanging operationeel uniform	308.264			308.264	0	0
Egalisatiereserve inzetten(uitruk)	345.456		54.544		0	400.000
Reserve duurzaamheid	45.000			45.000	0	0
Bestemmingsreserve SOS-toegang en hogedrukleiding	235.000			21.159	0	213.841
Gebiedsgerichte aanpak natuurbrandbeheersing	416.000			175.845	0	240.155
Egalisatiereserve MKON	373.411		359.024	351.400	0	381.035
Bedrijfsvoeringsreserve	2.587.368		2.207.751	355.000	0	4.440.119
Egalisatiereserve noodfonds crisisbeheersing (BDuR)	884.103		940.939			1.825.041
Totaal Reserves	19.874.060	0	7.602.464	6.552.757	0	20.923.767

Algemene reserve

Deze reserve behoort tot de weerstandscapaciteit.

Bedrijfsvoeringsreserve

Deze reserve behoort tot de weerstandscapaciteit.

Verloop van de bedrijfsvoeringsreserve			
Stand 1 januari 2024			2.587.368
Tijdelijke huisvesting			
Toevoegingen	413.150		
Onttrekkingen	261.000		
		152.150	
Bedrijfsvoeringsreserve			
Toevoegingen	1.794.600		
Onttrekkingen	94.000		
		1.700.600	
			1.852.750
Stand 31 december 2024			4.440.119
De bespaarde huur van de Europaweg (onder tijdelijke huisvesting) wordt gestort in deze bedrijfsvoeringsreserve en is bedoeld voor de kosten die VNOG maakt bij het betrekken van de nieuwe locatie in Apeldoorn. Extra kosten die gemaakt worden voor de tijdelijke huisvesting worden ten laste van de bespaarde huur gebracht. De bedrijfsvoeringsreserve bestaat daardoor uit 2 componenten: het deel dat meetelt in de bepaling van de weerstandscapaciteit en het deel dat is gereserveerd voor bovengenoemde kosten.			
De al besloten onttrekkingen van in totaal € 1.859.800 voor de komende jaren moeten nog in mindering worden gebracht op dit saldo.			
Personele knelpunten (t/m 2026)	879.800		
Uitbreiding 24-uursdienst (t/m 2027)	240.000		
Duurzaamheidsreserve (vorming in 2025)	600.000		
Tijdelijke formatie	140.000		
	1.859.800		2.580.319

Jeugdbrandweer Oost-Gelre

Van de voormalige Stichting Jeugdbrandweer Oost-Gelre heeft VNOG, na het opheffen van deze stichting, de reserve ontvangen. Deze reserve is voor de jeugdgroep Oost-Gelre binnen de Jeugdbrandweer VNOG.

Tijdelijke reserve (jaarovergang)

Via deze reserve zijn via een besluit van het algemeen bestuur budgetten overgeheveld van 2023 naar 2024 en van 2024 naar 2025.

Egalisatiereserve afschrijvingen

Bij de uitgangspunten voor het opstellen van de begroting is afgesproken dat de verkoop van voertuigen, het afboeken van restant-boekwaarden en het verschil tussen begroting en rekening van rente en afschrijving wordt verrekend met de egalisatiereserve.

Verloop van de egalisatiereserve afschrijvingen	
Stand 1 januari 2024	9.074.243
Verkoop materieel	183.367
Onttrekking conform begroting 2024	-1.217.985
Toevoegingen als gevolg van gestegen kredieten conform halfjaarrapportag	686.200
Resultaat kapitaallasten	2.360.883
	2.012.465
Stand 31 december 2024	11.086.709

Bestemmingsreserve Fricatiekosten LMO/LMS

In 2018 hebben alle veiligheidsregio's, waaronder dus ook VNOG, elk € 500.000 van het Rijk ontvangen ten behoeve van de frictiekosten die ontstaan na vorming van de Landelijke Meldkamer. De reserve wordt nog aangehouden totdat de nieuwe meldkamersamenwerking geheel is uitgekristalliseerd. De Meldkamer Oost-Nederland – Meldkamer Brandweer/Multi (MKON-MKBM) heeft in lijn hiermee tevens aan de veiligheidsregio's verzocht om deze middelen vooralsnog in reserve te houden, om eventueel nog komende onvoorziene kosten te kunnen dragen. Op termijn kunnen deze middelen, mochten ze niet nodig blijken te zijn, terugvloeien naar de veiligheidsregio om naar eigen inzicht in te zetten. Afstemming over de inzet en/of de mogelijke beëindiging van deze middelen zal plaatsvinden in het Directiebestuur/de Bestuursraad van de MKON-MKBM en zal daarna aan de veiligheidsregio's ter besluitvorming worden voorgelegd (beoogd: uiterlijk in 2026). Er zijn veiligheidsregio's die deelnemen aan de MKON-MKBM die deze middelen niet in een reserve aanhouden. De partners binnen MKON-MKBM gaan ervan uit dat, mocht een beroep op deze middelen op een gegeven moment toch nodig zijn, de betreffende regio's dan vanuit eigen middelen hun aandeel bijdragen.

Tijdelijke reserve incidentele veranderkosten

Betreft een tijdelijke (tot eind 2024) bestemmingsreserve voor 'veranderkosten organisatieontwikkeling' met een maximale hoogte van € 1.040.000. In 2024 is voor onder andere "De Expeditie" € 1.196 uitgegeven, hetgeen ten laste van deze reserve is gebracht. Het laatste traject (post-commandanten) wordt in 2025 uitgevoerd. Voorgesteld wordt om deze reserve 1 jaar langer in stand te houden voor het restant (€ 98.000).

Reserve frictiekosten risicobeheersing

Betreft een tijdelijke reserve voor frictiekosten welke gepaard gaan met het implementeren van de Toekomstvisie 2020. Betreft tijdelijke personele extra bezetting in verband met de invoering

van de Omgevingswet in de jaren 2021-2024 (4 x € 120.000). Deze reserve is gevormd uit een onderschrijding van het budget voor de salariskosten bij de afdeling in 2020 (conform de Toekomstvisie). In 2024 is de laatste € 125.000 onttrokken.

Tijdelijke reserve flankerende kosten dekkings- en spreidingsplan

Betreft een tijdelijke (tot eind 2027) bestemmingsreserve voor 'flankerende kosten dekkings- en spreidingsplan' met een maximale hoogte van € 360.000. In 2024 is ervoor € 18.364 uitgegeven en ten laste van deze reserve gebracht.

Egalisatiereserve vervanging operationeel uniform

Betreft een reserve ter vervanging van de huidige dienstkleding. In 2024 is hieraan de laatste € 308.264 onttrokken. Levering van de nieuwe dienstkleding vond plaats vanaf 2023.

Egalisatiereserve inzetten (uitruk)

Betreft een egalisatiereserve voor 'inzetten (uitruk)', zonder einddatum en met een maximale hoogte van € 400.000. In 2024 is hieraan € 54.544 toegevoegd waarmee de maximale omvang is bereikt.

Bestemmingsreserve duurzaamheid

Betreft een reserve met een looptijd tot en met einde 2030 voor het uitvoeren van duurzaamheidsmaatregelen en met een maximale hoogte van € 600.000. Bepaalde acties uit het in november 2024 vastgestelde Klimaatplan VNOG worden onder andere vanuit deze reserve bekostigd / voorgefinancierd.

Bestemmingsreserve SOS-toegang en hogedrukleiding

Deze reserve is bestemd voor eenmalige kosten die zich over meerdere jaren verspreiden, namelijk voor:

- SOS-toegang: om toegang te krijgen tot panden gebruikt de brandweer nu nog veelal zogenaamde fysieke 'sleutelbuizen'. Steeds meer hulpdiensten en veiligheidsregio's stappen over naar toegang via het landelijke "SOS-toegang", een digitaal systeem met ontvanger en zender. De eenmalige opstartkosten 2023-2026 bedragen € 85.000. Hiervoor wordt deze reserve ingezet. Vanaf 2027 zijn de structurele kosten (€ 25.000) gedekt in de begroting.
- Hogedruk blusleidingen: binnen VNOG zijn nog 42 panden met een hogedruk blusleiding uitgerust, in bepaalde gevallen op basis van een door het bevoegd gezag opgelegde vergunningsvoorwaarde. Een dergelijke leiding loopt door een pand heen, zodat de brandweer water snel beschikbaar heeft in het pand. Op onze nieuwe voertuigen passen we echter geen hoge druk meer toe, maar werken we met lage druk. De hogedruk leidingen moeten daarop worden aangepast. Gebouweigenaren mogen niet op een onredelijke wijze benadeeld worden, omdat zij door deze ontwikkeling niet meer kunnen voldoen aan de vergunningsvoorwaarden. Met de eigenaren zijn gesprekken gevoerd en kosten zijn in beeld gebracht. Aanpassing van de panden kost totaal eenmalig naar eerste schatting maximaal € 150.000 (voor alle 42 panden); dit is afhankelijk van het aantal objecten dat uiteindelijk wordt aangepast. De eenmalige aanpassing wordt door VNOG bekostigd, verder onderhoud is weer aan de ondernemer. Hiervoor is in 2023 een reserve gevormd van € 150.000.

Gebiedsgerichte aanpak natuurbrandbeheersing

In december 2023 is een bestemmingsreserve 'Bijdrage VNOG gebiedsgerichte aanpak Natuurbrandrisico' ingesteld met een looptijd t/m eind 2026 en met een maximale hoogte van € 416.000. Deze reserve heeft tot doel de dekking van de projectkosten spoor 1 waaronder de inhuur en vervanging van personele capaciteit en incidentele projectkosten waaronder ICT.

Egalisatiereserve MKON-MKBM

Met het afsluiten van het convenant (ex art. 35 Wvr) tussen de 5 veiligheidsregio's in de nieuwe Meldkamer Oost-Nederland (onderdeel Meldkamer Brandweer/Multi: MKON-MKBM) is besloten tot het instellen van een egalisatiereserve voor de gedeelde kosten. In het convenant is daarover het volgende opgenomen: "Het resultaat zoals verantwoord in het programma MKON-MKBM in de jaarrekening van VNOG wordt automatisch toegevoegd of onttrokken aan de bestemde reserve MKON-MKBM." Er is in het convenant voor deze reserve MKON-MKBM (nog) geen plafond afgesproken. De MKON-MKBM bestaat nog maar kort; er moet nog ervaring worden opgedaan, ook omtrent de financiën. Bovendien komen er mogelijk nog ontwikkelingen vanuit het land op de MKON-MKBM af, waarbij inzet van de reserve gewenst kan zijn. Op termijn kan de werking van de reserve door de partners in de MKON-MKBM worden geëvalueerd en kan er mogelijk een plafond worden afgesproken. Het meerdere dat uitstijgt boven het plafond kan vervolgens terugvloeien naar de vijf regio's conform de financiële verdeelsleutel van MKON-MKBM. Voor 2024 is zowel toegevoegd als onttrokken. Per saldo is er € 7.600 toegevoegd.

Egalisatiereserve noodfonds crisisbeheersing (extra-BDuR)

Het 'Noodfonds crisisbeheersing' is ingesteld door het algemeen bestuur op 30 maart 2023, met een onbeperkte looptijd en met een maximale hoogte van € 2.500.000 naar aanleiding van de toevoeging van extra middelen vanuit de Brede Doeluitkering Rampenbestrijding (BDuR) door het Rijk. Doel van deze extra BDuR-middelen is het versterken en flexibiliseren van crisisbeheersing, informatiepositie en informatie-uitwisseling om zo nog beter in staat te zijn toekomstige incidenten of crises met impact op één of meer gemeenten het hoofd te bieden. De in enig jaar niet bestede middelen van de vanaf 2023 extra ontvangen BDuR middelen worden hierin gestort en worden ingezet voor onvoorziene bekostiging van materiaal, diensten en inhuur bij (langdurige) crises; daarnaast fungeert deze reserve ook als kostenegalisatie-instrument bij de uitvoering van het bestedingsplan omtrent de extra-BDuR, dat het AB ook op 30 maart 2023 heeft vastgesteld. Het resultaat wordt in de jaarrekening verwerkt en toegevoegd of onttrokken aan deze egalisatiereserve.

Verloopstaat voorzieningen

Voorzieningen per 31-12-2024

Omschrijving	Saldo 1-1-2024	Vermeerde- ringen	Verminde- ringen	vermindering door vrijval	Saldo per 31-12-2024
Voorzieningen voor risico's en verplichtingen					
Verlofsparen	220.400	158.123			378.523
Verlofsparen MKON	32.089	45.233			77.322
Binnenschilderwerk kazernes	158.431	150.000	69.920		238.511
Voorziening Regeling Vervroegde Uittreding (RVU)	0	185.000	99.281		85.719
Voorzieningen voor middelen van derden, waarvan de bestemming gebonden is					
Groot onderhoud kazerne Doetinchem	746.772	61.937	8.304		800.405
Totaal voorziening	1.157.692	600.293	177.505	-	1.580.480

Toelichting voorzieningen

Voorziening verlofsparen (wordt geboekt t.l.v. afdelingen in kwestie) en verlofsparen MKON

In het arbeidsvoorwaardenakkoord gemeenten 2021-2022 is de mogelijkheid tot verlofsparen opgenomen. Medewerkers kunnen vanaf 1 januari 2022 bovenwettelijke vakantie-uren sparen. Met dit 'verlofsparen' kunnen medewerkers passend bij hun levensfase hun bovenwettelijke vakantie-uren inzetten op een manier die aansluit bij hun persoonlijke levens- en carrièreplanning. Deze vakantie-uren verjaren niet. Dit kan gaan leiden tot verlofstuwmeren die bijvoorbeeld

ingezet gaan worden om eerder met pensioen te gaan. Bij dit verlofsparen is sprake van arbeidskosten gerelateerde verplichtingen (conform besluit begroting en verantwoording) die een niet voorspelbare opbouw en daarmee ook onvoorspelbare afbouw kennen en daarom dient hier voor een voorziening te worden gevormd. In 2024 is door medewerkers gebruikt gemaakt van deze mogelijkheid. Op 31 december is het saldo per medewerker bepaald en afgezet tegen het werkelijke uurloon per medewerker. Voor deze uren is tegen het werkelijke uurloon van de medewerkers deze voorziening gevormd.

Regeling Vervroegde Uittreding (RVU)

Medewerkers kunnen onder voorwaarden, met ingang van 1 januari 2024, aanspraak maken op de RVU. Deelnemen kan uitsluitend als de medewerker voor 1 januari 2029 de AOW-leeftijd bereikt en 40 of meer jaar bij de overheid heeft gewerkt, waarvan minimaal de laatste 10 jaar in dienst van een veiligheidsregio (of diens rechtsvoorganger). Daarnaast geldt de RVU voor maximaal twee jaar (24 maanden) waarbij de uitkeringsperiode aanvangt direct voorafgaand aan het bereiken van de AOW-leeftijd. Voor vaststelling van het aantal gewerkte jaren bij de overheid geldt de diensttijd voor het ambtsjubileum (CAR 3:19).

Voorwaarde is dat de afspraak over deelname aan de RVU (vanwege de fiscale consequenties) uiterlijk 31 december 2025 vastligt. De uitkering stopt uiterlijk op de datum dat de medewerker de AOW-leeftijd bereikt. Bij deelname aan de regeling volgt volledige uitstroom (ontslag). In een op te stellen vaststellingsovereenkomst verklaart de medewerker geen WW-uitkering aan te vragen.

Voor medewerkers met aanspraken op FLO-overgangsrecht geldt geen RVU. Voor deze groep geldt het FLO-overgangsrecht waarmee zij vervroegd kunnen uittreden.

Voor medewerkers die van deze regeling gebruik willen maken, heeft VNOG een voorziening gevormd.

Binnenschilderwerk kazernes

Voor de egalisatie van de kosten voor het binnenschilderwerk is deze voorziening ingesteld. In 2024 is er schilderwerk uitgevoerd in Elburg, Vorden en Zutphen.

Groot onderhoud kazerne Doetinchem

Het betreft hier een voorziening voor middelen van derden waarvan de bestemming gebonden is. Deze worden aangewend voor het groot onderhoud aan de overgenomen kazerne van Doetinchem. Het bedrag is gebaseerd op het meerjarig onderhoudsplan van de betreffende gemeente. VNOG voert het onderhoud uit c.q. laat het onderhoud uitvoeren en de gemeente zorgt voor de financiering daarvan door middel van het storten van een bijdrage in de voorziening.

Vaste schulden > 1 jaar

Omschrijving	Rente	Hoofdsom	Stand 01-01-24	Nieuwe lening	Aflossing	Stand 31-12-24
Lening Gemeente Berkelland - 10 jaar	1,72%	10.000.000	1.078.469	-	1.078.469	-
Lening BNG - 10 jaar - 40109776	0,81%	2.500.000	375.000	-	250.000	125.000
Lening BNG - 15 jaar - 40110312	1,33%	2.500.000	1.166.667	-	166.667	1.000.000
Lening BNG - 10 jaar - 40110517	0,70%	2.500.000	750.000	-	250.000	500.000
Lening BNG - 10 jaar - 40110644	0,40%	5.000.000	1.500.000	-	500.000	1.000.000
Lening BNG - 10 jaar - 40110766	0,39%	5.000.000	1.500.000	-	500.000	1.000.000
Lening BNG - 10 jaar - 40111179	0,68%	3.000.000	1.200.000	-	300.000	900.000
Lening BNG - 10 jaar - 40111678	0,69%	6.000.000	3.000.000	-	600.000	2.400.000
Lening BNG - 10 jaar - 40111883	0,69%	4.000.000	2.000.000	-	400.000	1.600.000
Lening BNG - 10 jaar - 40112457	0,70%	4.000.000	2.000.000	-	400.000	1.600.000
Lening BNG - 15 jaar - 40117375	3,10%	9.000.000		9.000.000		9.000.000
Totaal leningen > 1 jaar		53.500.000	14.570.136	9.000.000	4.445.136	19.125.000

De rentelast bedroeg in 2024 € 228.747.

Onderhandse leningen binnenlandse banken en overige fin. Instellingen

Het betreft 10 leningen die bij de Bank Nederlandse Gemeenten zijn afgesloten. Lening 40117375 is in 2024 afgesloten en is onder andere ter financiering van de investeringen voor het vervangingsprogramma blusmaterieel en -materiaal. Belangrijk onderdeel daarvan is de (lopende) uitlevering van de (75) blusvoertuigen in de periode 2024-2026.

Onderhandse leningen van openbare lichamen

Het betreft een 10-jarige rentevaste lening tegen 1,72% afgesloten bij de gemeente Berkelland. Deze is in 2024 volledig afgelost.

Vlottende passiva

Netto vlottende schulden < 1 jaar

Netto vlottende schulden < 1 jaar	31-12-2024	31-12-2023	Mutatie
Banksaldi	-	-	-
Overige schulden	4.875.793	4.155.008	720.785
Totaal vlottende schulden < 1 jaar	4.875.793	4.155.008	720.785

Banksaldi

Deze worden verantwoord onder Liquide Middelen

Overige schulden

Het betreft hier het crediteurensaldo.

Overlopende passiva

Overlopende passiva	31-12-2024	31-12-2023	Mutatie
Overlopende passiva - verplichtingen	3.829.045	4.099.885	-270.840
Overlopende passiva - voorschotten Rijk	155.411	1.247.374	-1.091.963
Overlopende passiva - vooruitontvangen bedragen van overige overheid	934.553	-	934.553
Overlopende passiva - overige vooruitontvangen bedragen	908	193.500	-192.592
Totaal overlopende passiva	4.919.917	5.540.759	-620.842

Overlopende passiva – verplichtingen

Onder deze post zijn opgenomen de prestaties die in 2024 hebben plaatsgevonden maar waarvan de facturen nog niet zijn ontvangen. Verder zijn onder deze post opgenomen de te betalen nettoloonverplichtingen, sociale premies en loonheffing over december 2024 en de vergoeding vrijwilligers over november en december 2024.

Overlopende passiva – voorschotten Rijk

Onder deze post is opgenomen het in 2024 ontvangen voorschot van het Ministerie van Justitie en Veiligheid voor de voor de eerste coördinatie opvang vluchtelingen Oekraïne minus de hiervoor gemaakte kosten.

Overlopende passiva – vooruitontvangen bedragen van overige overheid

Deze post heeft betrekking op de samenwerking met andere veiligheidsregio's voor het project Gebiedsgerichte Aanpak en het Multibudget Meldkamer.

Overlopende passiva - Overige vooruitontvangen bedragen

Op de post overige vooruitontvangen bedragen wordt het saldo verantwoord van de loonheffing en premie ANW hiaat.

Niet uit de balans blijvende rechten en verplichtingen

Huurovereenkomsten

Voor het gebouw aan de Europaweg 79 was een langdurig huurcontract afgesloten. Dit huurcontract is op 1 december 2023 deels geëindigd. In 2025 is het restant van het huurcontract beëindigd. De niet uit de balans blijvende verplichting per 31-12-2024 bedraagt € 37.500.

Op 10 maart 2025 is de VNOG verhuisd naar een tijdelijk onderkomen aan de Molenmakershoek in Apeldoorn. De niet uit de balans blijvende verplichting per 31-12-2024 bedraagt € 392.000.

Inkopen en aanbesteden

Er lopen meerdere inkoop- en aanbestedingstrajecten bij VNOG. Er zijn verplichtingen aangaan voor investeringen met een toekomstige leverdatum. De bijbehorende kredieten die nog niet zijn gerealiseerd zijn in hoofdstuk 14 van deze jaarrekening weergegeven. Een omvangrijk afgesloten contract betreft de levering van de blusvoertuigen welke op 27 juli 2022 is afgesloten. De niet uit de balans blijvende verplichting per 31-12-2024 bedraagt €33.500.000.

Afgesloten leningen met uitgestelde stortingsdata

Met het oog op de financieringsbehoefte, zijn medio 2024 de volgende leningen aangetrokken met stortingsdata in 2025 en 2026:

BNG lening 40.117376, bedrag € 12.000.000,- ingangsdatum 2 januari 2025, looptijd 15 jaar, rentepercentage 3,08%;

NWB lening 1-40426, bedrag € 9.000.000,- ingangsdatum 1 juli 2025, looptijd 15 jaar, rentepercentage 3,035%;

NWB lening 1-40427, bedrag € 12.000.000,- ingangsdatum 2 januari 2026, looptijd 15 jaar, rentepercentage 3,045%;

FLO-verplichtingen

De geprognoseerde financiële verplichtingen voortvloeiende uit de opgebouwde FLO-rechten voor de jaren 2025 t/m 2048 zijn € 8.414.729. Deze lasten komen voor rekening van de gemeente Apeldoorn en gemeente Doetinchem, hier is dan ook geen voorziening voor gevormd.

Wettelijke verlofsaldo

Het openstaande (wettelijke) verlofsaldo bedraagt € 1.175.500. Het wettelijk verlof mag maximaal 1 jaar worden meegenomen naar het nieuwe jaar. De CAR-UWO staat het uitbetalen van dit verlof niet toe.

Gebeurtenissen na balansdatum

Er zijn geen gebeurtenissen na balansdatum die het beeld van de jaarrekening beïnvloeden.

9. Incidentele baten en lasten

Overzicht incidentele baten en lasten jaarrekening 2024		Exploitatie		Reserves	
		lasten	baten	toevoeging	onttrekking
Programma 1	Risico- en Crisisbeheersing				
	ingeleend personeel	1.038.218			
	tijdelijke reserve ivm overheveling budget van 2023 naar 2024	110.000	110.000		110.000
	reserve frictiekosten Risicobeheersing - personeel	125.000	125.000		125.000
Programma 2	GGA (gebiedsgerichte aanpak)	175.845	175.845		175.845
	Brandweerzorg				
	salariskosten	567.000			
	dekking salariskosten uit onderuitputting exploitatie	-567.000			
	verkoop materieel	183.367	183.367	183.367	
	egalisatiereserve kapitaallasten	1.608.630		1.608.630	
	tijdelijke reserve ivm overheveling budget van 2023 naar 2024	300.000			300.000
	tijdelijke reserve ivm overheveling budget van 2024 naar 2025	218.000		218.000	
	verlaging budget vakbekwaamheid ivm overheveling naar 2025	-218.000			
	vervanging operationele uniform	308.264	308.264		308.264
Programma 3	GHOR				
	ingeleend personeel	301.546			
Programma 4	Meldkamer Oost 5				
	egalisatiereserve MKON		351.400		351.400
Programma 5	idem	357.908		357.908	
	Directie en Control				
	uitgeleend personeel		90.188		
Programma 6	kosten programmamanager 1-post 2024	316.629	150.000		
	Bestuur en bedrijfsvoering				
	salariskosten	237.500	94.000		94.000
	dekking salariskosten uit onderuitputting exploitatie	-143.500			
	ingeleend personeel	834.798			
	egalisatiereserve kapitaallasten	410.158		410.158	
	tijdelijke reserve ivm overheveling budget van 2023 naar 2024	261.000	261.000		261.000
	tijdelijke reserve ivm overheveling budget van 2024 naar 2025	221.000		221.000	
	verlaging budget ivm overheveling naar 2025	-221.000			
	bespaarde huur Europaweg minus kosten tijdelijke huisvesting	413.150		413.150	
Programma 7	Algemene dekkingsmiddelen				
	rente schatkist		390.462		
	dekking arbeidsvoorwaardenakkoord 2024 uit jaarrekeningresultaat 2023	1.732.000	1.732.000		1.732.000
	kapitaallasten 2024-2027		1.202.985		1.202.985
	toevoeging kapitaallasten agv verhoging kredieten aan egalisatiereserve				
	afschrijvingen (totale looptijd)	425.200		425.200	
	toevoeging loon- en prijscompensatie w.o. BDuR aan bedrijfsvoeringsreserve	694.813		694.813	
Totaal		9.690.526	5.174.510	4.532.226	4.660.494

Toelichting

Toevoeging of onttrekking aan de egalisatiereserve kapitaallasten: de opbrengst van de verkoop van materieel wordt in de egalisatiereserve gestort; boekwaardeverlies wordt aan de reserve onttrokken en het verschil tussen begrote en werkelijke kapitaallasten worden ten gunste of ten laste van de reserve gebracht.

Voor toelichting op de reserves en voorziening wordt verwezen naar hoofdstuk 8.

10. Single Information Single Audit (SISA) 2024

SiSa bijlage verantwoordingsinformatie 2024 op grond van artikel 3 van de Regeling informatieverstrekking sisa - d.d. 7-01-2025							
Verstreker	Uitkeringscode	Specifieke uitkering Juridische grondslag Ontvanger	Indicator	Indicator	Indicator	Indicator	Indicator
JenV	A2	Brede Doeluitkering Rampenbestrijding (BDUR) Besluit veiligheidsregio's artikelen 8.1, 8.2 en 8.3 Veiligheidsregio's	Besteding (jaar T) Aard controle R Indicator: A2/01 € 11.006.195				
AenM	M18	Bekostiging eerste opvang ontheemden Oekraïne door Veiligheidsregio's Veiligheidsregio's	Naam Kostensoort Aard controle n.v.t. Indicator: M18/01	Besteding per kostensoort (zelfstandige uitvoering inclusief uitvoering door andere partijen, niet zijnde medeoverheden, jaar T) Aard controle R Indicator: M18/02	Cumulatieve besteding per kostensoort (t/m jaar T inclusief uitvoering door andere medeoverheden vanaf SiSa 2023) Aard controle R Indicator: M18/03		
			1 Meerkosten coördinerende gemeente	€ 0	€ 0		
			2 Hotels/centra	€ 0	€ 0		
			3 Overige specifieke meerkosten	€ 0	€ 0		
			4 Overige Meerkosten	€ 0	€ 1.096.894		
			Berekening totale besteding (zelfstandige uitvoering inclusief uitvoering door andere partijen, niet zijnde medeoverheden, jaar T) Som indicator 02	Eindverantwoording (Ja/Nee)	Eventuele toelichting als bij de vorige indicator "nee" is ingevuld		
			Aard controle n.v.t. Indicator: M18/04	Aard controle n.v.t. Indicator: M18/05	Aard controle n.v.t. Indicator: M18/06		
			1 € 0	Ja			
AenM	M29	Bekostigingsregeling eerste opvang ontheemden Oekraïne door Regionale openbare lichamen Regionaal openbaar lichaam, provincie of gemeente	Naam Kostensoort Aard controle n.v.t. Indicator: M29/01	Besteding per kostensoort (zelfstandige uitvoering inclusief uitvoering door andere partijen, niet zijnde medeoverheden, jaar T) Aard controle R Indicator: M29/02	Cumulatieve besteding per kostensoort (t/m jaar T inclusief uitvoering door andere medeoverheden vanaf SiSa 2024) Aard controle R Indicator: M29/03		
			1 Meerkosten regie	€ 0	€ 0		
			2 Meerkosten coördinatie van de spreiding van ontheemden	€ 461.089	€ 461.089		
			3 Meerkosten communicatie	€ 0	€ 0		
			4 Meerkosten zorgkosten	€ 0	€ 0		
			5 Meerkosten materiele uitgaven	€ 0	€ 0		
			Berekening totale besteding (zelfstandige uitvoering inclusief uitvoering door andere partijen, niet zijnde medeoverheden, jaar T) Som indicator 02	Eindverantwoording (Ja/Nee)	Eventuele toelichting als bij de vorige indicator "nee" is ingevuld		
			Aard controle n.v.t. Indicator: M29/04	Aard controle n.v.t. Indicator: M29/05	Aard controle n.v.t. Indicator: M29/06		
			1 € 461.089	Nee			

11. Wet Normering Topinkomens (WNT)

De WNT is van toepassing op VNOG. Het voor VNOG toepasselijke bezoldigingsmaximum is in 2024 € 233.000. Het betreft hierbij het algemeen bezoldigingsmaximum.

Bezoldiging topfunctionarissen

Gegevens 2024	
bedragen x € 1	D.G.L. Kransen
Functiegegevens	Algemeen directeur / Regionaal commandant
Aanvang en einde functievervulling in 2024	01/01 – 31/12
Omvang dienstverband (als deeltijdfactor in fte)	1,0
Dienstbetrekking?	ja
Bezoldiging	
Beloning plus belastbare onkostenvergoedingen	
Beloningen betaalbaar op termijn	
Subtotaal	
Individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum	233.000*1*365:365= 233.000
-/- Onverschuldigd betaald en nog niet terugontvangen bedrag	N.v.t.
Bezoldiging	
Het bedrag van de overschrijding en de reden waarom de overschrijding al dan niet is toegestaan	N.v.t.
Toelichting op de vordering wegens onverschuldigde betaling	N.v.t.
Gegevens 2023	
Functiegegevens	Algemeen directeur / Regionaal commandant
Aanvang en einde functievervulling in 2022	01/01 – 31/12
Omvang dienstverband (als deeltijdfactor in fte)	1,0
Dienstbetrekking?	Ja
Bezoldiging	
Beloning plus belastbare onkostenvergoedingen	
Beloningen betaalbaar op termijn	
Subtotaal	
Individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum	223.000,00
Bezoldiging	

Toezichthoudende topfunctionarissen

Gemeente	AB-lid	AB-lid nieuw	Bezoldiging
1. Aalten	A.B. Stapelkamp 366 dagen		€ -
2. Apeldoorn	A.J.M. Heerts 366 dagen		€ -
3. Berkelland	J.H.A. van Oostrum 366 dagen		€ -
4. Bronckhorst	M.A.J. van der Tas 366 dagen		€ -
5. Brummen	A.J. van Hedel 60 dagen	G.J.M. van Rumund 306 dagen	€ -
6. Doetinchem	M. Boumans 366 dagen		€ -
7. Elburg	J.N. Rozendaal 366 dagen		€ -
8. Epe	T.C. Horn 366 dagen		€ -
9. Ermelo	P.J.T. van Daalen 366 dagen		€ -
10. Harderwijk	J. Joon 366 dagen		€ -
11. Hattem	M. Sanderse 366 dagen		€ -
12. Heerde	O. Prinsen 366 dagen		€ -
13. Lochem	S.W. van 't Erve 366 dagen		€ -
14. Montferland	H.H. de Vries 366 dagen		€ -
15. Nunspeet	C.W.J. Blom 366 dagen		€ -
16. Oldebroek	T.H. Haseloo-Amsing 366 dagen		€ -
17. Oost Gelre	A.H. Bronsvort 366 dagen		€ -
18. Oude IJssel- streek	O.E.T. van Dijk 60 dagen	M.W.J. Maasdam-Hoe- vers 301 dagen	€ -
19. Putten	H.A. Lamboij 366 dagen		€ -
20. Voorst	J.W. Wiggers 106 dagen	P.C. Jorritsma-Verkade 260 dagen	€ -
21. Winterswijk	B.J.J. Bengevoerd 366 dagen		€ -
22. Zutphen	M.W. Jaeger 366 dagen		€ -

12. Rechtmatigheidsverantwoording

Verantwoordelijkheid dagelijks bestuur

De baten en lasten alsmede de balansmutaties moeten getrouw in de jaarrekening worden opgenomen. Uit het getrouw opnemen van de baten en lasten alsmede de balansmutaties, blijken een drietal rechtmatigheidscriteria niet expliciet. Dit betreffen het begrotings-, voorwaarden-, en misbruik- en oneigenlijk gebruik criterium. In deze rechtmatigheidsverantwoording licht het dagelijks bestuur toe in hoeverre bij de in de jaarrekening verantwoorde baten en lasten, alsmede de balansmutaties het begrotings-, voorwaarden-, en misbruik- en oneigenlijk gebruik criterium zijn nageleefd. Dit houdt in dat de verantwoorde baten en lasten, alsmede de balansmutaties in overeenstemming zijn met door het algemeen bestuur vastgestelde kaders zoals de begroting en gemeentelijke verordeningen en met bepalingen in de relevante wet- en regelgeving. Bij de waarderingsgrondslagen in de jaarrekening is het door het algemeen bestuur op 27 juni 2024 vastgestelde normenkader van de relevante wet- en regelgeving verder toegelicht.

Deze verantwoording hanteert een grensbedrag, omdat alleen de van belang zijnde aspecten in de verantwoording hoeven te worden betrokken. Deze grens is door het algemeen bestuur bepaald en bedraagt 3% van de totale lasten inclusief toevoegingen aan de reserves en is daarmee vastgesteld op € 2.296.000.

Bevinding

Het dagelijks bestuur is van mening dat de in deze jaarrekening verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties rechtmatig tot stand zijn gekomen binnen de daarvoor gestelde grens.

Rechtmatigheid	Bedrag (€)
Begrotingscriterium	
1A. Overschrijding lasten programma's	18.091
1B. Overschrijding investeringsbudgetten (kredieten)	44.678
2. Ongeautoriseerde reservemutaties	-
3.Overschrijding van baten en/of onderschrijding van lasten en baten die niet tijdig tot een begrotingswijziging hebben geleid of te laat aan het algemeen bestuur zijn gemeld	-
Totaal begrotingsonrechtmatigheden	62.769
4. Totaal van de begrotingsonrechtmatigheden dat past binnen het vooraf vastgestelde beleid en daarmee als acceptabel is geïd	-
5.Resterend saldo aan begrotingsonrechtmatigheden	-
Voorwaardencriterium	
Inkopen ten onrechte niet Europees aanbesteed	1.288.192
Begrotingscriterium en voorwaardencriterium	1.350.961

In de paragraaf bedrijfsvoering (4.6.) is op basis van de Kadernota rechtmatigheid van de commissie BBV en op basis van de afspraken met het algemeen bestuur aanvullende informatie opgenomen over de financiële rechtmatigheid. In deze paragraaf heeft het dagelijks bestuur ook beschreven welke actie het dagelijks bestuur onderneemt om vermelde afwijkingen in de toekomst te voorkomen.

13. Overzicht taakvelden en beleidsindicatoren

Taakveld	Omschrijving taakveld	UITGAVEN		INKOMSTEN	
		Begroting 2024	Rekening 2024	Begroting 2024	Rekening 2024
0.1	Bestuur	0	10.260		
0.4	Overhead	15.060.337	13.703.904	244.000	356.410
0.5	Treasury	677.175	231.608	1.052.175	622.070
0.8	Overige baten en lasten	0			
0.10	Mutaties reserves	2.341.063	5.895.921	5.643.010	4.846.214
1.1	Crisisbeheersing en brandweer	60.157.580	56.696.859	71.296.970	72.506.803
TOTAAL		78.236.155	76.538.552	78.236.155	78.331.497

De taakvelden 0.4 Overhead en 1.1 Crisisbeheersing en brandweer zijn niet 100% zuiver toegerekend.

Beleidsindicatoren

In de voorschriften van het BBV is een basisset van 39 beleidsindicatoren opgenomen. De beleidsindicatoren zijn niet genormeerd door het rijk. De volgende indicatoren moet de VNOG opnemen:

Indicator	Jaarrekening 2024	
Formatie: aantal FTE per 1.000 inwoners	0,5	
Bezetting: aantal FTE per 1.000 inwoners	0,4	bezetting 31-12-2024
Apparaatskosten: kosten per inwoner	€ 15,80	
Externe inhuur: kosten als % van totale loonsom + totale kosten inhuur externen	4,18%	
Overhead: % van totale lasten	17,44%	

*Berekening overhead conform BBV richtlijnen. In de rapportage Berenschot uit 2019 (benchmark) is door Berenschot voor vergelijk met andere regio's een andere berekeningsmethode toegepast die uitkwam op een VNOG overhead van 20%.

Overzicht baten en lasten

Met daarin de overhead apart vermeld; niet als onderdeel van het programma:

Programma	Baten	Lasten	Saldo
1.0 Risico- en crisisbeheersing	714.649	9.613.369	8.898.721
2.0 Brandweezorg	363.959	31.811.417	31.447.458
3.0 GHOR	40.550	2.049.062	2.008.512
4.0 MKON	3.809.423	5.026.199	1.216.776
5.0 Directie en control	263.347	1.166.491	903.144
6.0 Bedrijfsvoering	379.642	4.356.370	3.976.728
7.0 Algemene dekkingsmiddelen en onvoorzien	64.916.734	275.249	-64.641.485
8.0 Kazernes in eigendom en overgangsrecht	2.996.980	2.996.980	0
Overhead	0	13.347.495	13.347.495
Saldo van baten en lasten	73.485.283	70.642.631	-2.842.652
toevoegingen en onttrekkingen aan reserves			
1.0 Risico- en crisisbeheersing	410.845	738.427	327.582
2.0 Brandweezorg	629.424	2.360.471	1.731.047
3.0 GHOR	0	68.729	68.729
4.0 MKON	351.400	359.024	7.624
5.0 Directie en control	0	0	0
6.0 Bedrijfsvoering	519.560	1.249.256	729.696
7.0 Algemene dekkingsmiddelen en onvoorzien	2.934.985	1.120.013	-1.814.972
8.0 Kazernes in eigendom en overgangsrecht			0
Resultaat	78.331.497	76.538.552	-1.792.945

De taakvelden 0.4 Overhead en 1.1 Crisisbeheersing en brandweer zijn niet 100% zuiver toegerekend.

14. Overzicht af te sluiten en over te hevelen kredieten

In dit hoofdstuk wordt beschreven welke kredieten per 31 december 2024 worden afgesloten en welke kredieten worden overgeheveld naar 2025 en verder.

Op de in 2024 afgesloten kredieten heeft een onderbesteding plaatsgevonden van € 99.988. Dit houdt in dat de voor deze materialen benodigde investeringen lager zijn uitgevallen dan voorzien.

Hieronder worden eerst de over te hevelen kredieten weergegeven in dezelfde indeling als bij programmabegroting VNOG 2024.

Resultaten over te hevelen kredieten 2024 (gerubriceerd vlgz begroting)					
			bedrag in €		
Soort activa	Kredietomschrijving	krediet	realisatie	restant	
Materieel	Paraat	Voertuigen, aanhangers en boten	14.788.025	440.825	14.347.200
	Piket	Voertuigen AC/OIV/AGS/FBO/TBO/(H)OvD/OvD	293.000	0	293.000
	Dienst	Voertuigen en aanhangers (aggregaten)	3.302.000	0	3.302.000
	Overig	Logistieke hulpmiddelen			
Inventaris	Tankautospuit HV	(Red)gereedschappen, apparatuur, armaturen e.d.	938.196	255.598	682.598
	(H)OvD, OvD, AGS, FBO, TBO	Inventaris AGS, apparatuur	19.000	0	19.000
	WVD/Vakbekw.heid	Apparatuur			
	PPMO baan	PPMO			
PBM	Personeel	Pakken, laarzen, helmen	964.000	0	964.000
	WO/VB	Duikuitrusting en -apparatuur			
Comm.	C2000	Verbindingsapparatuur, schermen e.d.	1.867.000	0	1.867.000
Werkplaats	Auto/ techniek/ metaal	Compressoren, hefbrug	22.000	0	22.000
	PBM	Ademlucht(apparatuur), was-/droogapparatuur	176.078	0	176.078
	Watervoeren-de armaturen	Slangen(apparatuur)	58.000	0	58.000
Comm. / ICT	Werkstat.	Gebruikersmiddelen ICT			
	Gis.comp.	Apparatuur	24.000	4.191	19.809
	Infrastruc./ Server/ Netwerk	ICT: infrastructuur, applicatiesoftware e.d.	782.001	182.679	599.322
	GHOR appl.syst.	GHOR voertuigen (Citty Giss)	43.000	6.547	36.453
	Telefonie	ICT Smartphones GBM	10.000	0	10.000
	GHOR C2000	Verbindings(apparatuur)	29.000	9.062	19.938
Huisvesting	Bouw/renovatie	Aanpassing gebouwen, zeecontainers	868.000	0	868.000
	Demarcatie	Inrichting/meubilair kazarnes			
	Tech.install.	Aanpassing installaties	162.000	4.418	157.582
Facilitair	Audio.V.M.	Krediet jaarlijkse vervanging			
	Meubilair	Jaarlijkse vervanging en overig meubileir	53.000	0	53.000
Totaal			24.398.300	903.319	23.494.981

Op de volgende bladzijde worden de af te sluiten kredieten gespecificeerd weergegeven. Uit het overzicht blijkt dat er over 2024 geen sprake is van (noemenswaardige) overschrijdingen van investeringskredieten.

Af te sluiten	Krediet	Uitgaven voor 2024	Uitgaven 2024	Restant	Toelichting afsluiting
IAM Kernregistratie personeel P0057 2019 sub(K)	25.400	7.454	-7.454	25.400	krediet niet (meer) nodig (exploitatiekosten)
KAR Systeem 2021(K)	6.000	0	4.627	1.373	levering afgerond in 2024
Inrichting/meubilair kazernes 2023(K)	100.000	20.194	47.843	31.963	levering afgerond in 2024, i.s.m. krediet jaar 2024
Servers DC1 (4x) 2023 5 jaar(K)	380.000	0	378.396	1.604	levering afgerond in 2024
Servers DC2 (3x) 2023 5 jaar(K)	0	0	0	0	krediet 0, (adm.) afsluiten
Firewalls DC1 en DC2 2023 5 jaar(K)	60.000	0	59.059	941	levering afgerond in 2024
Toegangsbeheer werklocaties 2023(K)	175.000	99.006	102.324	-26.330	(deel)levering afgerond in 2024, i.s.m. krediet jaar 2024
Core switches 2024(K)	112.000	0	103.120	8.880	levering afgerond in 2024
GHOR voertuigen (Citty Giss) 2024 4 jaar(K)	0	0	0	0	krediet 0, (adm.) afsluiten
ICT Smartphones GBM 2024 3 jaar(K)	103.000	0	100.012	2.988	levering afgerond in 2024
Toegangsbeheer 2024 15 jaar(K)	168.000	0	141.384	26.616	(deel)levering afgerond in 2024, i.s.m. krediet jaar 2023
AV middelen krediet jaarl. verv. 2024 10 jaar(K)	31.000	0	28.719	2.281	levering afgerond in 2024
Inrichting/meubilair kazernes 2024 15 jaar(K)	50.000	0	79.411	-29.411	levering afgerond in 2024, i.s.m. krediet jaar 2023
Meubilair krediet jaarl. verv. 2024 15 jaar(K)	50.000	0	51.242	-1.242	levering afgerond in 2024
Werkluuchtcompressor 10 jaar restant 2023(K)	65.000	11.887	52.987	127	levering afgerond in 2024
Gebruiksmiddelen ICT (elite) 2024 5 jaar(K)	85.000	0	82.402	2.598	levering afgerond in 2024
Verbouw kantoorroimte Zutphen(K)	68.000	0	72.199	-4.199	oplevering verbouw in 2024
Qabins Zutphen en Saba 2024(K)	52.000	0	51.497	503	levering Saba afgerond in 2024, restant t.b.v. Zutphen
Antennes blusvoertuigen(K)	33.000	0	31.158	1.843	levering afgerond in 2024
ORT boot Steenderen 2021(K)	40.000	33.202	7.304	-506	levering afgerond in 2024
ORT boot Heerde 2021(K)	40.000	33.202	7.266	-468	levering afgerond in 2024
ORT boot Gorssel 2021(K)	40.000	33.202	8.622	-1.824	levering afgerond in 2024
ORT boot Zutphen 2021(K)	40.000	33.202	7.505	-707	levering afgerond in 2024
ORT boot Gendringen 2021(K)	40.000	38.711	3.194	-1.905	levering afgerond in 2024
ORT buitenboord motor Steenderen 2021(K)	20.000	16.528	3.472	0	levering afgerond in 2024
ORT buitenboord motor Heerde 2021(K)	20.000	16.528	3.472	0	levering afgerond in 2024
ORT buitenboord motor Gorssel 2021(K)	20.000	16.528	3.472	0	levering afgerond in 2024
ORT buitenboord motor Zutphen 2021(K)	20.000	16.528	3.472	0	levering afgerond in 2024
ORT buitenboord motor Gendringen 2021(K)	20.000	16.525	3.475	0	levering afgerond in 2024
Toyota Land Cruiser GGD-82-K(K)	61.000	0	60.496	504	levering afgerond in 2024
ORT PBM 7 jaar (2024)(K)	133.000	15.214	117.923	-137	levering afgerond in 2024
Vrachtwagen 2021(K)	0	0	0	0	krediet 0, (adm.) afsluiten
MDT redvoertuigen 2021(K)	0	0	0	0	krediet 0, (adm.) afsluiten
Flir identfinder(K)	0	0	0	0	krediet 0, (adm.) afsluiten
Duikpakken 2022(K)	0	0	0	0	krediet 0, (adm.) afsluiten
Seinlijnen met toebehoren 2022(K)	39.000	0	0	39.000	krediet niet (meer) nodig voor WO
WO Mercedes Sprinter 39-BZX-1 2022(K)	237.515	0	237.515	0	levering afgerond in 2024
P217 - TS Basis 4x2 Volvo FE 72-BXG-1(K)	440.000	0	440.825	-825	levering afgerond in 2024
P217 - TS Basis 4x2 Volvo FE 37-BXR-3(K)	440.000	0	440.825	-825	levering afgerond in 2024
P217 - TS Basis 4x2 Volvo FE 84-BXT-3(K)	440.000	0	440.825	-825	levering afgerond in 2024
P217 - TS Basis 4x2 Volvo FE 97-BXT-3(K)	440.000	0	440.825	-825	levering afgerond in 2024
P217 - TS Basis 4x2 Volvo FE 29-BXX-9(K)	440.000	0	440.825	-825	levering afgerond in 2024
P217 - TS Basis 4x2 Volvo FE 33-BZB-1(K)	440.000	0	440.825	-825	levering afgerond in 2024
P217 - TS Basis 4x2 Volvo FE 63-BZD-1(K)	440.000	0	440.825	-825	levering afgerond in 2024
P217 - TS Basis Volvo FE 42-BZD-4(K)	440.000	0	440.825	-825	levering afgerond in 2024
P217 - TS Basis 4x2 Volvo FE 14-BZG-7 2024(K)	440.000	0	440.825	-825	levering afgerond in 2024
P217 - TS Basis 4x2 Volvo FE 28-BZJ-2(K)	440.000	0	440.825	-825	levering afgerond in 2024
P217 - TS Basis 4x2 Volvo FE 98-BZK-8 2024(K)	440.000	0	440.825	-825	levering afgerond in 2024
P217 - TS Basis 4x2 Volvo FE 98-BZN-3 2024(K)	440.000	0	440.825	-825	levering afgerond in 2024
P217 - TS Basis 4x2 Volvo FE 01-BZK-1(K)	440.000	0	440.825	-825	levering afgerond in 2024
P217 - TS Basis 4x2 Volvo FE 08-BZR-4 2024(K)	440.000	0	440.825	-825	levering afgerond in 2024
P217 - TS Basis 4x2 Volvo FE 01-BZS-4 2024(K)	440.000	0	440.825	-825	levering afgerond in 2024
P0219 - PBM-THM Helm 10 jaar 2022(K)	0	0	0	0	krediet 0, (adm.) afsluiten
VW Volvo FE 74-BZF-9 2023(K)	140.000	0	138.798	1.202	levering afgerond in 2024
VW Volvo FE 78-BZF-9 2023(K)	140.000	0	138.798	1.202	levering afgerond in 2024
Mercedes Vito V-15-DKN(K)	70.000	1.066	71.350	-2.416	levering afgerond in 2024

Accu gereedsch/verlichting/generator 15 jaar 2023(K)	0	0	0	0	krediet 0, (adm.) afsluiten
Redgereedschap + stabilisatie 15 jaar 2023(K)	0	0	0	0	krediet 0, (adm.) afsluiten
Watervoerende armaturen 15 jaar 2023(K)	0	0	0	0	krediet 0, (adm.) afsluiten
Polo/sweaters jeugdbrandweer 2023(K)	6.000	0	0	6.000	krediet niet (meer) nodig
Uitrukhelm 2023(K)	515.000	260.720	268.556	-14.276	levering afgerond in 2024
Kleine blusmiddelen 10 jaar 2023(K)	6.000	5.685	0	315	levering afgerond in 2024
Motorkettingzaag 15 jaar 2023(K)	0	0	0	0	krediet 0, (adm.) afsluiten
PBM-motorgereedschap 7 jaar 2023(K)	0	0	0	0	krediet 0, (adm.) afsluiten
Ford Ranger V-77-FVJ(K)	77.705	0	77.705	0	krediet (per saldo) 0, auto op kosten NIPV
DA Ford Focus GRR-15-N 2024(K)	43.000	0	41.576	1.424	levering afgerond in 2024
Accu ger. + verl. + gen. 2024 15 jaar(K)	125.000	0	124.367	633	levering afgerond in 2024
Redgereedschap + stabilisatie 2024 15 jaar(K)	422.000	0	421.591	409	levering afgerond in 2024
Overdrukventilator 2024 15 jaar(K)	104.000	0	104.024	-24	levering afgerond in 2024
Precomscherm 2024 5 jaar(K)	27.000	0	1.360	25.640	levering afgerond in 2024
Werkluuchtcompressor 2024 10 jaar(K)	0	0	0	0	krediet 0, (adm.) afsluiten
Gebruikersmiddelen ICT (elite) 2024 5 jaar(K)	0	0	0	0	krediet 0, (adm.) afsluiten
Watervoerende armaturen 2024 7 jaar(K)	22.000	0	21.269	731	levering afgerond in 2024
Bluslaarzen 2024 7 jaar(K)	43.000	0	31.220	11.780	levering afgerond in 2024
Uitrukhelm 2024 7 jaar(K)	0	0	0	0	krediet 0, (adm.) afsluiten
Duikuitrusting 2024 4 jaar(K)	35.000	0	32.175	2.825	levering afgerond in 2024
Watervoerende armaturen 2024 15 jaar(K)	90.004	0	91.729	-1.725	levering afgerond in 2024
P217 - TS B..... (16x) 2024(K)	0	0	0	0	krediet 0, (adm.) afsluiten
P217 - Beheersvoertuig B..... (9x) 2024(K)	0	0	0	0	krediet 0, (adm.) afsluiten
Volkswagen Caddy VZH-22-R(K)	0	0	0	0	krediet afgerond in 2023
Handgereedschap 15 jaar restant 2023(K)	30.000	0	30.230	-230	levering afgerond in 2024
Handgereedschap (handlamp) 7 jaar restant 2023(K)	0	0	0	0	krediet 0, (adm.) afsluiten
Kleine verbruiksmiddelen 2024 (15 jaar)(K)	15.000	0	17.574	-2.574	levering afgerond in 2024
Dienstauto PC-log Ford Focus GSX-62-N 2024 10 jaar(K)	35.000	0	34.844	156	levering afgerond in 2024
Dienstauto PC-log Ford Focus GSX-61-N 2024 10 jaar(K)	35.000	0	34.844	156	levering afgerond in 2024
Heftruck Apeldoorn 2024(K)	41.000	0	36.845	4.156	levering afgerond in 2024
Restant audiovisuele middelen MAC 2023(K)	0	0	0	0	krediet 0, (adm.) afsluiten
ICT gebruikersmiddelen MKON 2024(K)	10.000	0	12.908	-2.908	levering afgerond in 2024
Totaal	10.965.626	675.384	10.190.254	99.988	

Bijlagen – niet behorende tot de gecontroleerde jaarrekening

Bijlage 1. Kerngegevens

Gemeentelijke bijdragen volgens de begroting 2024

Gemeente	Bijdrage via verdeelmodel	Individuele afspraken	Totaal bijdrage 2024
Aalten	1.721.000	33.000	1.753.000
Apeldoorn	11.278.000	1.790.000	13.068.000
Berkelland	2.988.000	56.000	3.044.000
Bronckhorst	2.556.000	58.000	2.614.000
Brummen	1.289.000	25.000	1.314.000
Doetinchem	3.516.000	342.000	3.858.000
Elburg	1.386.000	41.000	1.426.000
Epe	2.162.000	49.000	2.211.000
Ermelo	1.785.000	20.000	1.805.000
Harderwijk	2.733.000	125.000	2.858.000
Hattem	655.000	14.000	669.000
Heerde	1.077.000	27.000	1.104.000
Lochem	2.498.000	65.000	2.563.000
Montferland	2.275.000	30.000	2.305.000
Nunspeet	1.667.000	34.000	1.700.000
Oldebroek	1.412.000	33.000	1.445.000
Oost Gelre	1.918.000	71.000	1.989.000
Oude IJsselstreek	2.339.000	47.000	2.386.000
Putten	1.444.000	19.000	1.463.000
Voorst	1.625.000	33.000	1.657.000
Winterswijk	1.928.000	21.000	1.950.000
Zutphen	3.026.000	125.000	3.151.000
	53.276.000	3.059.000	56.335.000

*Individuele afspraken zitten in het programma 8 van de begroting, dat één-op-één met alleen de betreffende gemeenten wordt verrekend, namelijk: facilitaire kosten n.a.v. de regeling demarcatie, afrekening lasten (overgedragen) kazerne, en overgangsrecht FLO.

Bijlage 2. Stand Toekomstvisie-Opdrachten

De punten 1 t/m 20 in het document "Toekomstvisie-Opdrachten" beschrijven de Toekomstvisie. Via de Opdrachten (21 en verder) wordt aan de Toekomstvisie gewerkt. De Opdrachten moeten uiterlijk 2026 afgerond zijn. Er zijn 41 Opdrachten totaal.

Specificatie van de stand van de Opdrachten eind 2024:

35	KLAAR	Opdrachten afgerond en/of afgesloten.
1	Constatering	Opdracht is dus feitelijk geen opdracht.
4	Op schema	Opdrachten gestart, afronding is volgens planning later en loopt op schema. Opgenomen in nieuwe beleidsplan 2025-2028
1	Vertraging	Opdrachten gestart, afronding is volgens planning later, maar heeft achterstand opgelopen. Opgenomen in nieuwe beleidsplan 2025-2028
0	Verstoord	Opdrachten waren gepland om af te ronden, maar dat is niet gelukt.
41	Totaal	

Specificatie van de in 2024 afgeronde/afgesloten Opdrachten (5 Opdrachten):

22/23-I	GHOR	Risicoanalyse & planvorming (bouwsteen 1): actoren bijeen brengen om pro-actief op trends en ontwikkelingen in te spelen.	Afgerond en in reguliere werkproces opgenomen. Het zorgisicoprofiel (ZRP) zal net als het Regionale Risicoprofiel (RRP) elke 4 jaar herzien worden. De uitkomsten van het eerste ZRP zijn vastgesteld door het AB op 2 november 2023 en thema's zijn besproken met zorgpartijen op netwerkbijeenkomsten, o.a. op 23 april. Samenwerking met partners als GGD (m.b.t. zelfredzaamheid) en risicobeheersing (risicogericht werken) is opgestart en wordt verder ontwikkeld.	KLAAR
30	BWZ	Compacte slagvaardige brandweerorganisatie. Dit is een constatering, ter uitwerking.	Wordt via de volgende Opdrachten gerealiseerd.	Constatering
31-I	BWZ	Onderzoek naar mogelijke samenvoeging Gendringen-Silvolde.	Nader onderzoek naar wat mogelijk is in het gebied heeft uitgewezen dat samenvoeging van de posten niet realistisch is. Zo is een nieuwe post niet goed bereikbaar voor de vrijwilligers en zal ook de dekking van het verzorgingsgebied er niet bij gebaat zijn. De uitkomsten van het onderzoek zullen als advies aan de gemeente worden aangeboden. Vervolgacties zullen uitgezet gaan worden afhankelijk van het resultaat van verder overleg met de gemeente. Samenvoeging kazernes is niet opertuun. Dit is in samenwerking met de gemeente Oude IJsselstreek in een terugkoppeling beschreven. Er komt een vervolgopdracht voor het onderzoeken van herpositionering van de kaserne Silvolde. Deze opdracht is afgerond en teruggekoppeld aan alle betrokkenen.	KLAAR
32, 33, 34, 35	BWZ	Materieel (bouwsteen 18): Het aantal repressieve voertuigen/systemen wordt teruggebracht. Een aantal repressieve voertuigen en/of systemen wordt niet vervangen of afgestoten en een aantal nieuwe repressieve voertuigen en/of functionaliteiten wordt gekocht; periode 2020-2026.	Het totale traject van vervangen en afstoten materieel en materiaal loopt conform herziene planning na bestuurlijke besluitvorming in december 2021. Aan de hand van de nieuwe planning en herziene investering is de beoogde einddatum (eind 2026) realiseerbaar. Voor de aanbesteding blusvoertuigen is een leverancier gecontracteerd. De eerste voertuigen (TS-Basis 4x2) zijn reeds geleverd en beschikbaar gesteld voor de opleidingsprogramma's op de posten. De serie loopt volgens planning, het eerste natuurbrandvoertuig (TS-Combi) wordt nog in 2024 verwacht. Voor de aanbesteding ORT / boten zijn leveranciers gecontracteerd. De ORT-voertuigen zijn inmiddels geïmplementeerd op de verschillende posten. De eerste boten zijn geleverd, naar verwachting zullen voor eind 2024 alle boten geleverd zijn. De opleiding op de posten loopt. De aanbestedingen bekappingsonderdelen zijn conform planning afgerond. De derde aanbesteding WTS500 heeft ook nu niet geleid tot een inschrijving; de markt vindt de opdracht lastig. VNOG heeft gesprekken gestart met marktpartijen om het gevraagde voertuig modulair te ontwikkelen. De vervanging van de schuimblusvoertuigen is in samenspraak met de betreffende posten opgestart. Verwachte publicatie van aanbesteden is voor eind 2024. Voor de vervanging van de eenheden redding groot vee is inmiddels een contractant gevonden. De levering is naar verwachting Q2/Q3 2025 inclusief de nieuwe bekapping. Op dit moment zijn er 35 eenheden afgestoten en worden tot eind 2026 nog +/- 10 eenheden afgestoten. Het afstoten verloopt conform planning. De besparingen zijn conform benchmark-bedragen en lopen in de pas met het afstootschema. Hiermee is deze opdracht volledig in uitvoering. De uitkomsten staan vast en de opdracht is verwerkt in de begroting. Via reguliere rapportages zal op de voortgang waar nodig worden gerapporteerd.	KLAAR
38	BWZ	Besparing Vakbekwaam blijven (bouwsteen 21): Door het lagere aantal vrijwilligers is op termijn een besparing op de reguliere Oefenkosten.	Deze Opdracht komt t.z.t. tot uiting als de daling van het aantal vrijwilligers is behaald/verwerkt, dat zal o.a. zijn zodra het voertuigenplan definitief en volledig is uitgevoerd. De uitkomsten staan daarmee vast en de opdracht is al verwerkt in de begroting. Via reguliere rapportages zal op de voortgang waar nodig worden gerapporteerd	KLAAR
43	BV	Informatievoorziening (bouwsteen 26a): extra investering op de Informatievoorziening voor het versterken van de managementinformatie/business intelligence.	Techniek en proces ingeregeld en diverse onderdelen afgerond, waaronder ingebruikname diverse BI dashboards, zoals Prestatiekaart (in 2023), Corona (ten tijde van de coronacrisis), Oekraïne en Vluchtelingen. Het Datawarehouse is in de basis ingericht. Er is daarnaast volop ingezet op samenwerking, onder andere in Oost-5 verband en landelijk. Deze opdracht krijgt een vervolg in het nieuwe beleidsplan 2025-2028, specifiek in een eigen nieuw speerpunt, alsook zit in alle andere nieuwe speerpunten wel een informatie-component.	KLAAR

Specificatie van de resterende Opdrachten (5):

Opdracht	Afdeling	Inhoud	Stand	
22/23-II	GHOR	Informatievoorziening (bouwsteen 3): permanent monitoren van actuele beschikbaarheid van acute zorg en bij crises en rampen te kunnen delen binnen het netwerk.	In 2024 is een concept werkwijze en werking van de witte informatiebron opgeleverd. Gebruik gemaakt wordt van de IGV Oost-5 om de It ondersteuning te realiseren. Implementatie en optimalisatie vindt in 2025 nog plaats. Deze actie is onderdeel van het speerpunt Informatievoorziening in het beleidsplan 2025-2028.	Op schema
22/23-III	GHOR	Operationele organisatie (bouwsteen 5): slagkracht geneeskundige crisisorganisatie met burgers als hulpverleners in georganiseerd verband.	In samenwerking met team Gedrag & Veilige Leefomgeving is een project afgerond rondom zelfredzaamheid (hittestress) en opdrachtgever van start-up in residence project burgerhulpverlening. Deze onderwerpen worden meegenomen in de plannen van 2025 – 2028 en deze actie schuift dus door naar het beleidsplan 2025-2028.	Op schema
31-II	BWZ	Ontwikkeling centrale brandweerpost Apeldoorn / Veiligheidscentrum en kantoorlocatie VNOG.	September 2024 afgerond definitief ontwerp. Vervolgens voorbereiding richting kredietaanvraag (Q1 25) en vooruitlopend start Technische ontwerpfase (oktober 24). Deze actie schuift door naar het beleidsplan 2025-2028.	Op schema
31a	BWZ	Meer grensoverschrijdende samenwerking met buurregio's en Duitsland, met als eerste onderzoek mogelijkheden internationale kazerne Dinxperlo-Suderwick.	Voor de gezamenlijke kazerne voor Dinxperlo en Suderwick wordt gezocht naar een mogelijke locatie. De gemeenten Aalten en Bocholt (D) nemen hierin het voortouw. Eerste resultaten verwacht in Q3/Q4 2024. Dit is later dan gehoopt. Het zoeken naar een locatie kost meer tijd dan in eerste instantie ingeschat. Vanaf het moment dat er een locatie in beeld is, kan het project verder vanuit de Brandweer worden opgepakt. Inmiddels is de post Suderwick wel volledig in de VNOG Kazerne Volgorde Tabel (KVT) opgenomen. Het project heeft in januari 2023 de Euregio people-to-people prijs gewonnen. Het is een voorbeeld voor samenwerking binnen Europa. De samenwerking tussen Kreis Borken, regio Twente en VNOG loopt inmiddels. De komende jaren zullen een aantal onderwerpen verder worden opgepakt. Hierbij zal ook vooral worden gekeken naar de resultaten van de samenwerking binnen het project ERMWIC (de samenwerking tussen VNOG, Kreis Kleve, Kreis Vierssen en de andere aangrenzende Nederlandse veiligheidsregio's), dat op 1 juli 2023 van start is gegaan. Hiervoor is een INTERREG VI subsidie toegekend. De verdere uitbreiding van de operationele samenwerking van de Nederlandse en Duitse Brandweer in de grensstreek gaat vooral om de samenwerking tussen de brandweerposten Anholt (D) en Gendringen en het opnemen van de ladderwagens van Vreden (D) en Bocholt (D) in de KVT. Met de samenwerkingsovereenkomst tussen Stadt Isselburg en VNOG heeft het AB in juni 2024 ingestemd. De formele ondertekening gaat in Q4 2024 plaatsvinden. Resultaten voor de uitbreiding van de operationele samenwerking worden eveneens verwacht in Q3/Q4 2024. Het was de bedoeling dat dit eerder was georganiseerd. Maar helaas verloopt dit minder voorspoedig dan verwacht. Convenanten: voor bestaande convenanten met gemeenten dient samen met de deelnemers onderzocht te worden of actualisatie nodig of wenselijk is, zowel juridisch als inhoudelijk. Dit proces moet nog in gang worden gezet en heeft als planning Q3 / Q4 2024. Deze actie loopt door in de volgende beleidsperiode en is opgenomen in het beleidsplan 2025-2028, onder het speerpunt "grensoverstijgende samenwerking".	Vertraging
53	BWZ	De Logistieke Eenheden worden, waar operationeel verantwoord, vereenvoudigd en waar mogelijk wordt overgegaan van twee naar één team (bouwsteen EB6).	Het voornemen is om vóór 31 december 2026 een toekomstbestendige logistieke eenheid in te richten en dit proces formeel af te ronden. Er zijn deelvragen opgesteld die door een afvaardiging van de logistieke eenheden en teamleiders M&L worden uitgezocht. Er zijn fases beschreven (oriëntatie, bepaling randvoorwaarden, maken implementatie-plannen en uitvoering). Er is voortgang en de einddatum is haalbaar. Deze actie schuift door naar het beleidsplan 2025-2028.	Op schema

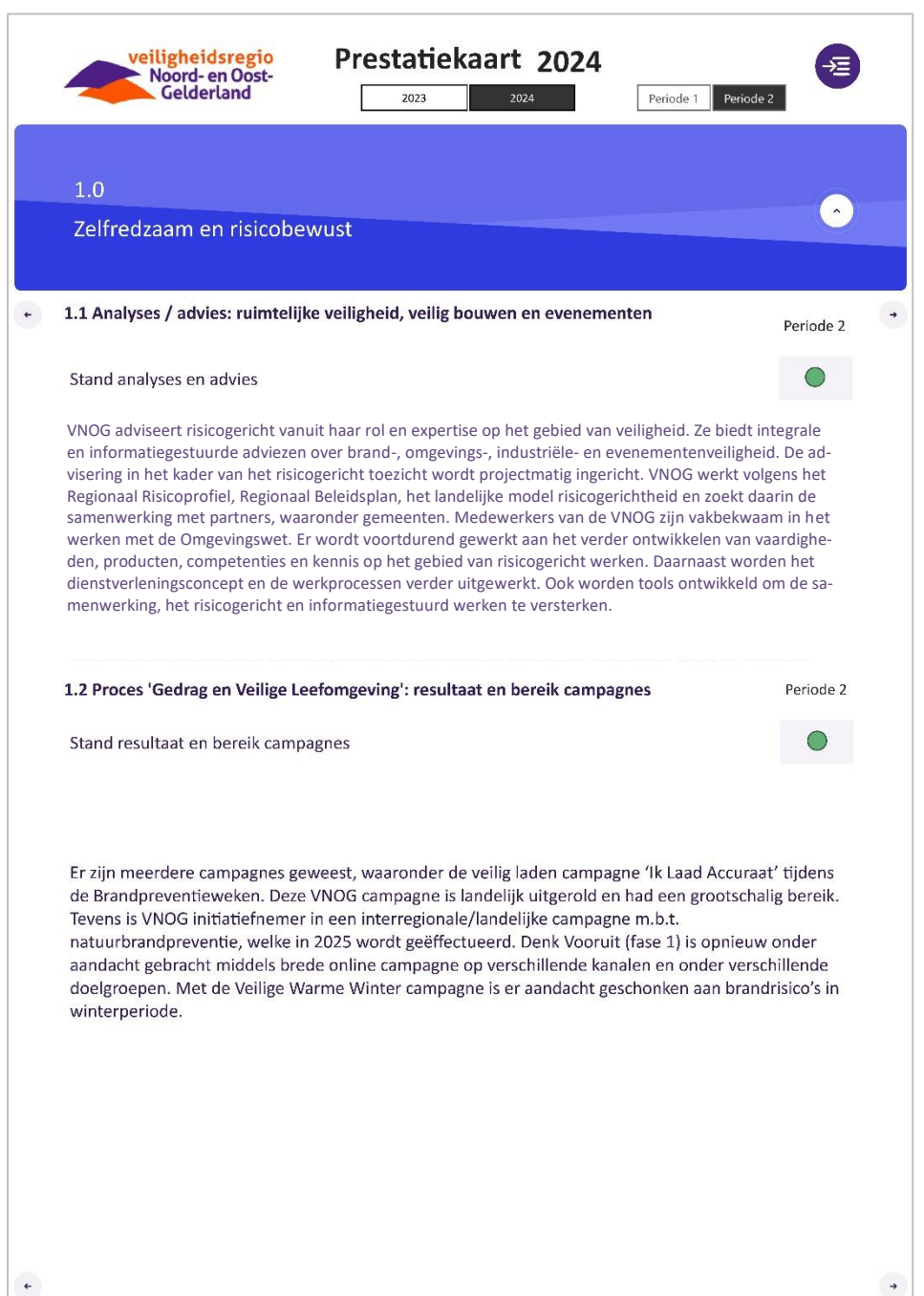
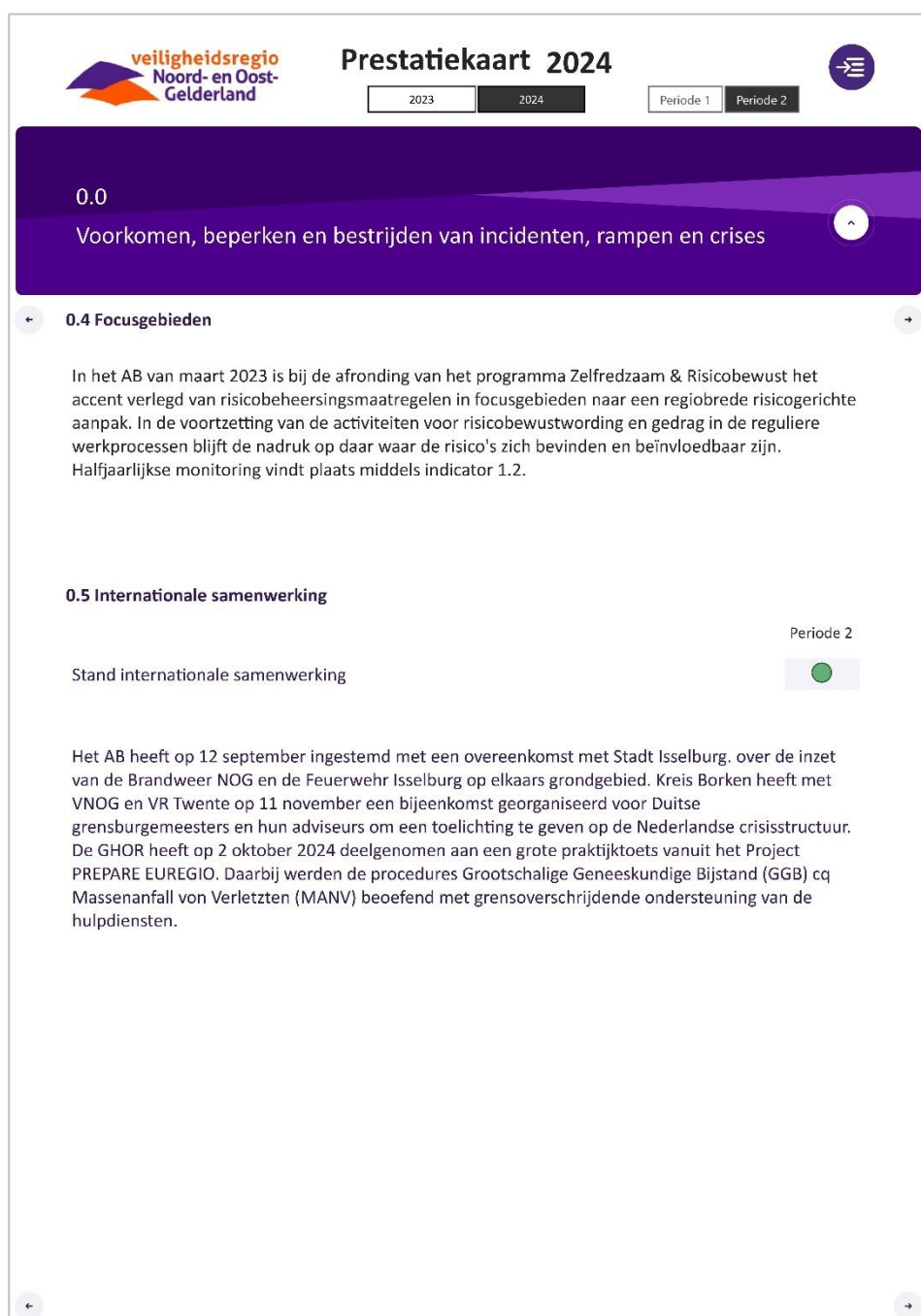
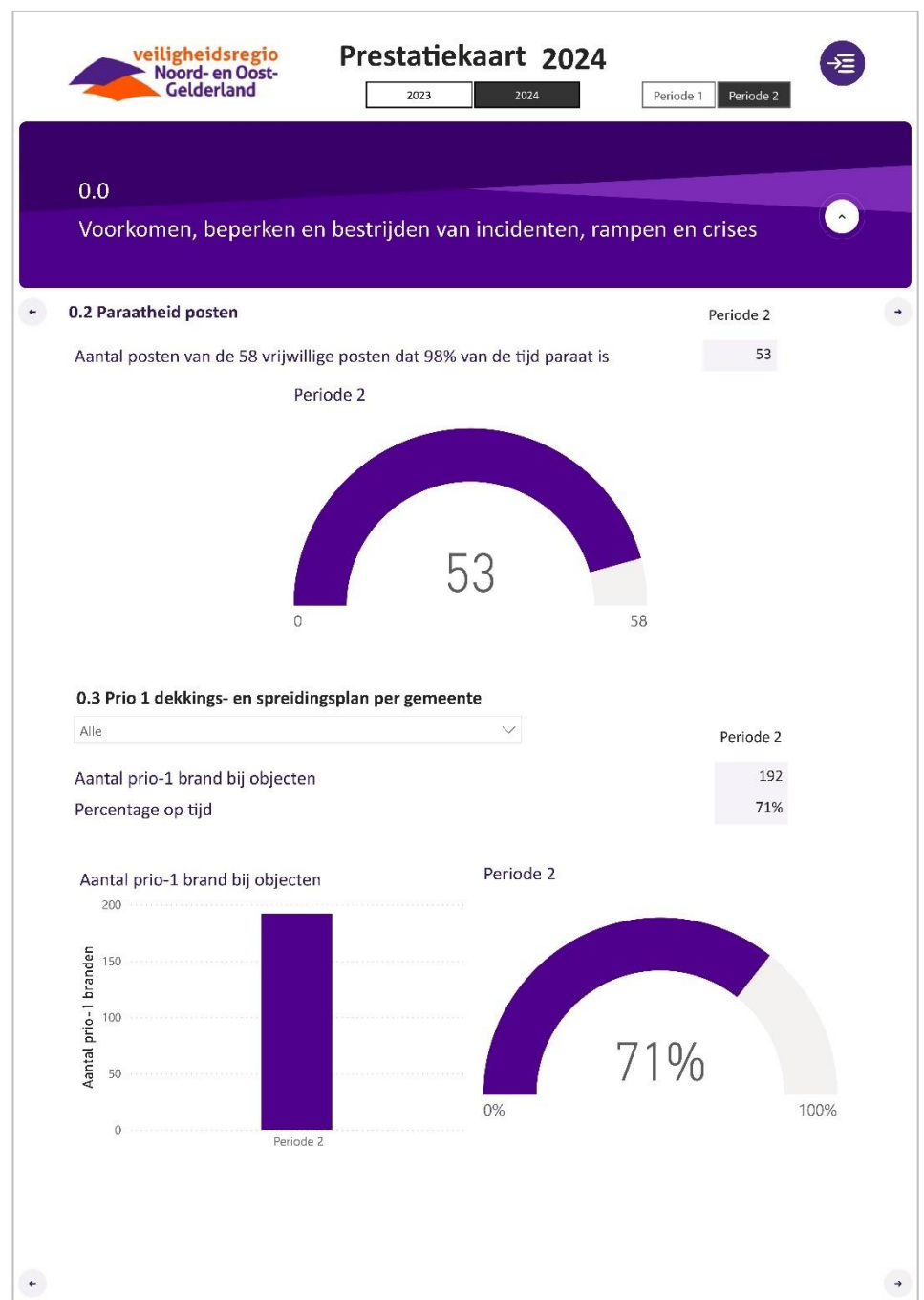
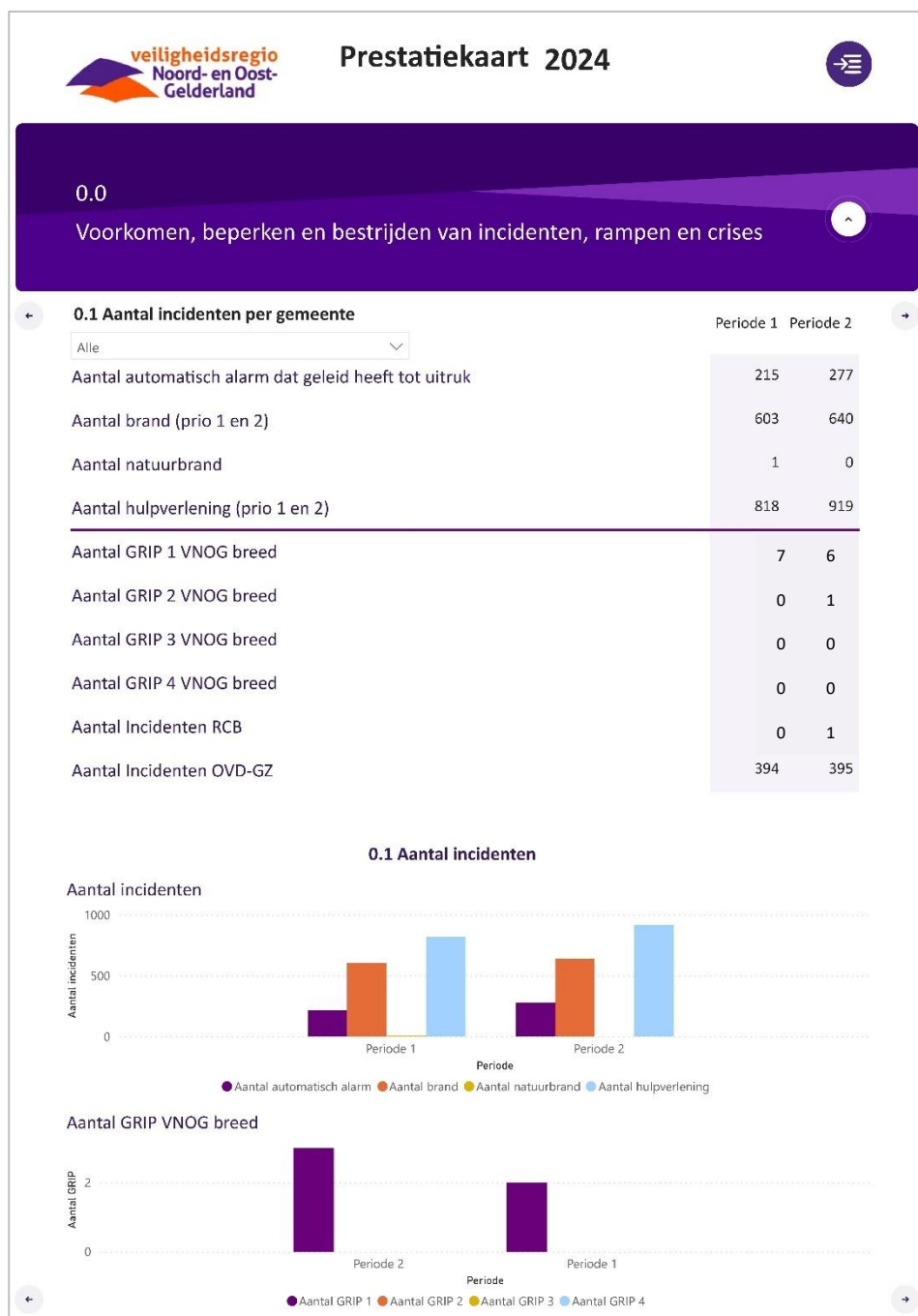
Specificatie van afgeronde Opdrachten (35) per jaar:

2020	De Opdrachten 29, 32a (eerste deel), 40, 41, 47, 48, 51, 52, 54, 55, 56, 57, 58 zijn in 2020 afgerond (13 Opdrachten)	
2021	De Opdrachten 21, 26, 27, 28, 29-I, 29-II, 29-III zijn in 2021 afgerond (7 Opdrachten)	
2022	De Opdrachten 42 en 44 zijn in 2022 afgerond (2 Opdrachten)	
2023	De Opdrachten 24/25 (incl. 32a, tweede deel), 36, 37, 39, 45, 46, 49 en 50 zijn in 2023 afgerond (8 Opdrachten)	
2024	De Opdrachten 22/23-I, 31-I, 32/33/34/35, 38 en 43 zijn in 2024 afgerond (5 Opdrachten)	

Bijlage 3. Prestatiekaart 2024

Prestatiekaart VNOG 2^e periode 2024 (juli t/m december)

uitdraai 19 februari 2025

veiligheidsregio

Noord- en Oost-Gelderland

2023

2024

Periode 1

Periode 2

2.0

Vakbekwaam en deskundig

2.1 Vakbekwaam blijven brandweer

De cijfers voor indicator 2.1. kunnen nog niet gevuld worden. Hoewel de Prestatiekaart vanuit de applicatie Veiligheidspaspoort, waarin de vakbekwaamheid wordt geregistreerd, via ons datawarehouse zaken kan inlezen, is de score die het systeem genereert op dit moment nog niet 100% betrouwbaar. Omdat werkwijzen per district hier en daar verschillen, kan de betekenis van scores van elkaar afwijken. De afdeling Brandweezorg gaat hiermee aan de slag.

2.2 Gebruik vakbekwaamheidspleinen

Het aantal oefenmomenten op de vakbekwaamheidspleinen

Gebruik vakbekwaamheidspleinen

Aantal oefenmomenten

111

Periode 2

veiligheidsregio

Noord- en Oost-Gelderland

2023

2024

Periode 1

Periode 2

2.0

Vakbekwaam en deskundig

2.3 Grote oefening

Aantal oefeningen natuurbrand

Aantal grote verplaatsingen

Aantal overige grote Copi-trainingen met ketenpartners

Aantal grote oefeningen

Aantal grote oefeningen

2.4 Vakbekwaam blijven crisisorganisatie

Percentage in hoeverre geplande jaarprogramma is uitgevoerd

Vakbekwaam blijven crisisorganisatie

93%

In de periode van 1 juli t/m 31 december is één RBT, vijf ROVT, tien ROT en 20 GBT-oefeningen ingepland. Twee ROVT oefeningen zijn afgezegd vanwege de afwezigheid van een OL en een te late uitnodiging. Eén ROT-oefening is halverwege afgelast vanwege een GRIP 2 incident. De RBT-oefening heeft plaatsgevonden, maar deelnemers van het OM en de politie, die essentieel waren voor het scenarioverloop, waren afwezig. De GBT-oefeningen hebben plaatsgevonden op één na, omdat de gemeente op het laatste moment heeft afgezegd.

veiligheidsregio

Noord- en Oost-Gelderland

2023

2024

Periode 1

Periode 2

2.0

Vakbekwaam en deskundig

2.5 Vakbekwaam blijven GHOR

Aantal oefeningen GHOR mono

Aantal oefeningen GHOR met ketenpartners

Vakbekwaam blijven GHOR

Aantal oefeningen mono

Aantal oefeningen multi

2.6 Vakbekwaamheid RB

Stand vakbekwaamheid RB

RCB is per 1 januari 2024 startbekwaam om te werken met de Omgevingswet. Het scholingsplan is in lijn met 'voorbereiding komt Omgevingswet' uitgevoerd. In de eerste helft van 2024 zien wij dat veel vergunningaanvragen (via gemeenten) nog onder oude wetgeving (Bouwbesluit) zijn aangevraagd. Dit maakt de ervaring met het stelsel van de Omgevingswet te beperkt is om in 2024 een vakbekwaamheid terugkomdag te organiseren om ervaringen te delen.

De tweede helft van 2024 is, met name in de Brandveiligheidsteams, aandacht besteed aan het Risico Gericht Werken. Alle adviseurs hebben het leerblok Brandveiligheidskunde van het NIPV gevolgd.

veiligheidsregio

Noord- en Oost-Gelderland

2023

2024

Periode 1

Periode 2

3.0

Sterke informatiepositie

3.1 Programma 'Informatiegestuurd werken'

Stand programma Informatiegestuurd werken

3.2 Netwerk RCB: samenwerking met partners

Stand samenwerking met partners

De samenwerking met crisispartners verloopt constructief. Binnen verschillende processen wordt intensief en dagelijks samengewerkt met verschillende crisispartners en andere veiligheidsregio's op verschillende niveaus. Er is een interne verkenning opgeleverd over de huidige situatie rondom netwerkmanagement binnen RCB. De te nemen stappen om netwerkmanagement door te ontwikkelingen zijn in kaart gebracht. De afdeling RCB en het team GHOR werken gezamenlijk aan de verdere ontwikkeling van netwerkmanagement in de regio. In Oost-5 is een werkgroep 'Netwerkmanagement' opgericht, waarin gezamenlijk wordt gewerkt aan de ontwikkeling van een visie en producten. De VNOG is aangesloten bij het landelijk platform Netwerk & Regie en neemt deel aan de werkgroep 'Landelijke Stakeholder- en Netwerkanalyse'.

3.3 Netwerk GHOR

Netwerk GHOR

Strategie en Governance

Keten continuïteit van zorg

Informatiemanagement

Crisisorganisatie en vakbekwaamheid

De mono disciplinaire OTO activiteiten van de GHOR spelen in op de individuele leerbehoefte van de GHOR crisisfunctionarissen. Daarnaast is samenwerking tussen de GHOR functionarissen en ketenpartners in de acute zorg een belangrijk thema. Hierdoor weten de GHOR functionarissen steeds beter welke rol en verantwoordelijkheid zij hebben tijdens een incident in de keten en ervaren de ketenpartners in de acute zorg welke rol de GHOR kan innemen. De scenario's die aan bod komen tijdens de oefeningen worden bepaald op basis van het Zorgrisicoprofiel van de regio, b.v. cyberaanval en uitval nutvoorzieningen. Ook de grensoverschrijdende samenwerking met de Duitse partners in de acute zorg werd in 2024 beoefend. De OTO activiteiten worden door de deelnemers in het algemeen goed gewaardeerd blijkt uit evaluaties.

veiligheidsregio
Noord- en Oost-
Gelderland

2023

2024

Periode 1

4.0

Een gezonde financiële basis en betrokken medewerkers

4.1 Financiële indicator en kengetallen

Periode 1

Weerstandratio

0,66

Netto schuldquote (%)

17,00

Solvabiliteitsratio (%)

44,00

Structurele exploitatieruimte (%)

6,52

Kasgeldlimiet (in miljoenen)

€ 5,27

Renterisiconorm (in miljoenen)

€ 12,80

BBV: formatie en bezetting

12,80

BBV: apparaatskosten (in miljoenen)

€ 15,54

BBV: externe inhuur (%)

4,36

BBV: overhead (%)

21,02

De financiële indicatoren en kengetallen worden éénmaal per jaar gescoord, nadat deze getallen in de jaarrekening zijn opgenomen. De kaart van de 1e periode toont steeds de laatste actuele kengetallen, namelijk van de daar voorafgaande jaarrekening, etc. Na vaststelling van de jaarrekening (juni) worden de kengetallen op de eerste daarna volgende prestatiekaart verwerkt.

veiligheidsregio
Noord- en Oost-
Gelderland

2023

2024

Periode 1

Periode 2

4.0

Een gezonde financiële basis en betrokken medewerkers

4.2 Aantal personeel

Periode 2

Aantal vrijwilligers

1490

Aantal niet-repressieve vrijwilligers

485

Aantal personeel repressief beroeps

119

Aantal personeel niet-repressief beroeps

341

Aantal personeel toelichting

Er zijn voldoende vrijwilligers. Er wordt waar nodig geworven.

Aantal personeel

vrijwilligers

niet-repressieve vrijwilligers

personeel repressief beroeps

personeel niet-repressief beroeps

Aantal personeel

2K

1K

0K

Periode 2

4.3 Ziekteverzuim niet-repressief beroeps (kort)

Periode 2

Percentage ziekteverzuim frequent kortdurend (< 8 dagen)

0,45%

4.4 Ziekteverzuim niet-repressief beroeps (lang)

Periode 2

Percentage ziekteverzuim frequent langdurig (≥ 8 dagen)

4,16%

veiligheidsregio
Noord- en Oost-
Gelderland

2023

2024

Periode 1

Periode 2

5.0

Tijdelijke indicatoren

5.1 Voortgang Toekomstvisie-Opdrachten

Periode 2

Aantal afgeronde Opdrachten (totaal, cumulatief)

35

Aantal lopende Opdrachten op schema

4

Aantal lopende Opdrachten maar vertraagd

1

Aantal Opdrachten verstoord

0

Voortgang Toekomstvisie-Opdrachten

afgerond

op schema

vertraagd

verstoord

4

(10%)

35

(87,5%)

Pagina 3 van 4

Legenda indicatoren prestatiekaart

0.1. Aantal incidenten

Bij deze indicator wordt gemeld hoeveel incidenten er zijn geweest in VNOG in de eerste periode (januari t/m juni) en in de tweede periode (juli t/m december). Op termijn kijken we tot drie jaar terug, zodat is te zien hoe het aantal zich over de tijd heen ontwikkelt.

0.2. Paraatheid posten

Deze indicator geeft aan of de posten beschikbaar waren voor de uitruk. Bij posten die bemenst worden door vrijwillig personeel geldt een norm van 98% (= 358 dagen per jaar, 179 dagen per half jaar, paraat). Voor posten met beroepspersoneel geldt een norm van 100%. De indicator geeft aan hoeveel van de 58 vrijwillige posten hieraan voldoen (56 posten + de beide logistieke eenheden Oost en West).

0.3. Prio 1 dekkings- en spreidingsplan

Er zijn wettelijke normtijden (uit het Besluit veiligheidsregio's) voor de inzet bij brand met prio 1 bij gebouwen, waarbij de normtijden afhankelijk zijn van het type gebouw / functie. Het is bekend in Nederland dat een plattelandsregio hier lager zal scoren. In de praktijk is het binnen plattelandsregio's, zoals VNOG, namelijk niet altijd mogelijk om de normtijden te halen. VNOG scoort de wettelijke normtijden niet op de prestatiekaart. Er wordt landelijk naar de huidige systematiek van normtijden gekeken en op termijn stappen we in Nederland over op een systematiek van gebiedsgerichte opkomsttijden. In lijn hiermee focust VNOG zich daarom bij het meten van opkomsttijden op de verwachte opkomsttijden. Het bestuur van VNOG accepteert dat de normtijden soms niet gehaald worden. Daarom zijn verwachte opkomsttijden opgesteld aan de hand van de locatie van kazernes en de wegenstructuur in het gebied. Het snelste voertuig wordt gealarmeerd door de meldkamer (op basis van de verwachte opkomsttijden is de kazernevolgordetabel opgesteld). De mate waarin bij incidenten de verwachte opkomsttijd wordt gehaald, wordt weergegeven bij deze indicator. De indicator geeft het totale aantal incidenten (brand, prio 1 bij objecten) in een periode aan en in hoeveel procent daarvan de brandweer binnen de verwachte opkomsttijd, of tot maximaal 1 minuut later dan de verwachte tijd, aanwezig was (= percentage 'op tijd').

0.4. Focusgebieden

Deze indicator geeft een tekstuele toelichting op de risicobeheersingsmaatregelen die getroffen worden in deze gebieden.

0.5. Internationale samenwerking

Deze indicator geeft met een verkeerslicht aan wat de stand is van de lopende initiatieven/voortgang van de samenwerking met Duitsland, zoals oefeningen, convenanten, wederzijdse bijstand, voortgang internationale kazerne, etc.
Op orde/loopt: groen
Aandacht/verbetering mogelijk: oranje
Vertraging/verstoord: rood
Niet scoorbaar/niet voorgedaan deze periode: grijs
Er is een tekstuele toelichting op de score.

1.1. Analyse / advies: ruimtelijke veiligheid, veilig bouwen en evenementen

Deze indicator geeft met een verkeerslicht aan wat de stand is van de ruimtelijke veiligheid, veilig bouwen en evenementen en het risicogericht adviseren daarbij.
Er is een tekstuele toelichting op de score.

1.2. Proces ‘Gedrag en veilige leefomgeving’: resultaat en bereik campagnes

Deze indicator geeft met een verkeerslicht aan wat de stand is van de initiatieven bij doelgroepen en resultaten van het programma ‘Zelfredzaam & Risicobewust’.
Er is een tekstuele toelichting op de score.

2.1. Vakbekwaam blijven brandweer

Bij deze indicator wordt de aanwezigheid van brandweerlieden bij oefeningen gemeten. Dit geeft een indruk van de geoefendheid van de brandweer.

2.2. Gebruik vakbekwaamheidspleinen

Deze indicator geeft het totale regiobrede aantal oefenmomenten aan op de drie vakbekwaamheidspleinen in de regio (Loenen, Groenlo en ASK).

2.3. Grote oefeningen

Deze indicator geeft van een aantal typen grote oefeningen de aantallen weer. Dit geeft een indruk van de voorbereiding op grootschalig optreden en de geoefendheid hiervoor.

2.4. Vakbekwaam blijven crisisorganisatie

Bij deze indicator wordt gemeten in hoeverre het geplande oefenjaarprogramma voor de crisisorganisatie is uitgevoerd. Dit geeft een indruk van de geoefendheid van de crisisteam.

2.5. Vakbekwaam blijven GHOR

Deze indicator geeft het aantal oefeningen van de GHOR weer, zowel oefeningen van alleen de GHOR (mono), als oefeningen met ketenpartners. Dit geeft een indruk van de geoefendheid van de GHOR.

2.6. Vakbekwaamheid RB

Deze indicator geeft met een verkeerslicht aan wat de stand is van de uitvoering van het opleidingsplan bij Risicobeheersing.
Er is een tekstuele toelichting op de score.

3.1. Programma ‘Informatiegestuurd werken’

Deze indicator geeft met een verkeerslicht aan wat de stand is van de voortgang en de doelen van het programma “Informatiegestuurd werken”. Dit geeft daarmee een indicatie of het programma op koers ligt.
Er is een tekstuele toelichting op de score.

3.2. Netwerk RCB: Samenwerking met partners

Deze indicator geeft met een verkeerslicht aan wat de stand is van de (voortgang van de) samenwerking met partners in het netwerk van Risico- en Crisisbeheersing.
Er is een tekstuele toelichting op de score.

3.3. Netwerk GHOR: Geïnvesteerde tijd per GHOR-thema

Deze indicator geeft per GHOR-Thema uit het GHOR-beleidsplan de geïnvesteerde tijd weer, weergegeven in percentages. Dit geeft een indruk van de zwaartepunten in de bezigheden van de GHOR.
Er is een tekstuele toelichting op de score.

4.1. Financiële indicatoren en kengetallen

De financiële indicatoren en kengetallen worden éénmaal per jaar gescoord, namelijk na de 2° periode als ook de jaarrekening wordt opgemaakt. Deze indicatoren en kengetallen zijn veelal wettelijk verplichte indicatoren die verplicht in de jaarrekening moeten worden opgenomen, waaronder de kengetallen uit het BBV (landelijke Besluit Begroten en Verantwoorden). In de jaarrekening staat een verdere toelichting. De indicatoren en kengetallen geven een beeld van de financiële gezondheid van VNOG.

4.2. Aantal personeel

Deze indicator geeft het aantal personeelsleden weer, verdeeld over een aantal categorieën. Deze cijfers moeten ook landelijk worden aangeleverd voor de ‘brandweer kerndata’. Het verloop van de cijfers over de periodes/jaren heen, geeft een beeld van de ontwikkeling van het personeelsbestand. Er is een tekstuele toelichting op het aantal vrijwilligers.

4.3. en 4.4. Ziekteverzuim niet-repressief beroeps (kort en lang)

Bij deze indicatoren wordt het frequent kortdurend ziekteverzuim weergegeven (tot 8 dagen) en frequent langdurig ziekteverzuim (vanaf 8 dagen en meer) in een percentage, bij het niet-repressieve personeel. Dit kan een indruk geven van de vitaliteit in het personeelsbestand, met name door het verloop van deze indicator over een langere periode te beschouwen.

5.1. Voortgang Toekomstvisie opdrachten

Deze indicator geeft de voortgang weer van de 40 Opdrachten uit de Toekomstvisie die in de periode 2020-2026 moeten worden uitgevoerd. Het is een tijdelijke indicator gedurende de looptijd van de Toekomstvisie. Een uitgebreide toelichting op de voortgang (per Opdracht nauwkeurig) is te vinden in de Halfjaarrapportage (na de 1° periode), respectievelijk de jaarrekening (na de 2° periode).

T: 0545-250 250

E: info@gemeenteberkelland.nl

Bezoekadres: Marktstraat 1, Borculo

Veiligheidsregio Noord- en Oost Gelderland
T.a.v. Het Dagelijks Bestuur
Postbus 234
7300AE APELDOORN

Zaaknummer : 1264278
Onderwerp : Geen zienswijze kadernota 2025-2029
Verzonden :

Geacht bestuur,

In uw brief van 7 april 2025 verzoekt u aan het college om de Voorlopige Jaarstukken 2024 VNOG ter kennisname door te sturen naar de gemeenteraad. In dezelfde brief verzoekt u om de concept programmabegroting 2026 – 2029 voor een zienswijze aan te bieden aan de gemeenteraad. Deze zienswijze moet vóór 30 juni 2025 kenbaar zijn gemaakt aan de VNOG. Met deze brief geeft de gemeenteraad aan u aan geen zienswijze te hebben.

De behandeling van de concept programmabegroting 2026 – 2029 VNOG vond plaats tijdens de raadsvergadering van 24 juni. Op basis van deze behandeling heeft de gemeenteraad de onderstaande zienswijze geformuleerd;

Er wordt ingestemd met de concept programmabegroting 2026 – 2029 van de VNOG.

Wel vragen wij de VNOG mede gelet op het ravijnjaar voor de gemeentes om kritisch te blijven kijken naar besparingsmogelijkheden en blijvend terughoudend te zijn met uitgaven waardoor een stijging van de gemeentelijke bijdrage kan worden gedempt.

Burgemeester en wethouders van Berkelland,
de secretaris, de burgemeester,

drs. J. Jonker

drs. J.H.A. van Oostrum

Raadsvergadering

Dossiernummer	4184
Vertrouwelijk	Nee
Vergaderdatum	10 juni 2025
Agendapunt	10.b
Titel	Jaarstukken 2024 Regio Achterhoek

Geagendeerd	Vergaderdatum
Raadsvergadering	10 juni 2025

Voorgesteld besluit

Besluit

1. Kennis nemen van de jaarstukken 2024 van de Regio Achterhoek
2. Geen kanttekeningen op de jaarstukken 2024 kenbaar maken.

10Zaaknummer : 1276531
Raadsvergadering : 10 juni 2025

Onderwerp : Jaarstukken 2024 Regio Achterhoek

Collegevergadering : 13 mei 2025
Portefeuillehouder : Burgemeester J.H.A. van Oostrum
Steller : W. Scheeringa tel. : 0545-250250
Team Bestuursondersteuning

Te nemen besluit

1. Kennis nemen van de jaarstukken 2024 van de Regio Achterhoek;
2. Geen kanttekeningen op de jaarstukken 2024 van de Regio Achterhoek kenbaar maken.

Waarom dit voorstel en wat is het effect

Aanleiding voor dit voorstel is de jaarrekening 2024 van de gemeenschappelijke Regeling Regio Achterhoek. De gemeente, zowel raad als college, krijgt de gelegenheid om kennis te nemen van de jaarrekening 2024. Het voorstel is om kennis te nemen van de jaarstukken en geen kanttekeningen kenbaar te maken.

Argumentatie

1.1 De Regio Achterhoek biedt u de programmaverantwoording 2024 aan

Hierbij ontvangt u de jaarstukken 2024 van Regio Achterhoek. Deel I en II van de jaarstukken bevat het jaarverslag met de programmaverantwoording en de paragrafen. Deel III bevat de jaarrekening en deel IV de uiteenzetting van de financiële positie.

De inwonerbijdrage voor de organisatiekosten vanuit gemeenten en provincie is gekoppeld aan het programma Smart Governance.

1.2 RA12 Registeraccountants BV heeft voor 2024 een controleverklaring opgesteld

RA12 Registeraccountants B.V. heeft voor 2024 een controleverklaring opgesteld ten aanzien van de financiële administratie en het beheer. Dit getrouwheidsoordeel ziet ook toe op de rechtmatigheidsverantwoording. De controleverklaring voor de jaarrekening 2024 is in het boekwerk opgenomen. Naar hun oordeel geeft de in de jaarstukken opgenomen jaarrekening een getrouw beeld van de grootte en de samenstelling van de baten en lasten over 2024 en van het vermogen van Regio Achterhoek op 31 december 2024 in overeenstemming met het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten (BBV).

2.1 Er is geen aanleiding om kanttekeningen kenbaar te maken

We zien voor wat betreft de jaarrekening geen risico's. De ontwikkelingen die in de jaarrekening worden aangestipt, komen tot uiting in de begroting 2026.

Kanttekeningen en risico's

We zien voor wat betreft de jaarrekening geen risico's. In 2024 is een lichte evaluatie van de 8rhk samenwerking gehouden. Tegelijkertijd zijn er naar aanleiding van de begroting 2025 afspraken gemaakt om te kijken naar mogelijke besparingen binnen de Regio Achterhoek. De resultaten van beide trajecten zijn in meerdere gremia besproken en de Board heeft vervolgens 10 actiepunten geformuleerd. Deze worden begin 2025 in de verschillende gremia, waaronder de Achterhoek Raad, besproken en vervolgens opgepakt.

Meest belangrijk en urgent is om te reflecteren op en keuzes te maken in de inhoudelijke agenda van de Achterhoek en rolneming van de Regio Achterhoek zodat richtinggevende keuzes verwerkt

In te vullen door Griffie:

Raadsvergadering
0 zonder hoofdelijke stemming
0 met algemene stemmen
0 stemmen voor, stemmen tegen
0 aangenomen
0 verworpen

kunnen worden in de begroting 2026. Daarnaast is opgenomen om in 2025 te starten met het opstellen van een nieuwe inhoudelijke visie richting 2040/2050. Ook het inhoudelijk verder brengen van de samenwerking met en richting Duitsland is een belangrijk actiepoint.

Verder zijn er in 2024 relatief veel bestuurswisselingen geweest. Dit heeft gevolgen voor de bezetting in zowel het Algemeen Bestuur (interim burgemeesters) als ook in het Dagelijks Bestuur en de portefeuilleverdeling. Ook de secretaris directeur heeft in augustus afscheid genomen en is dit voorlopig ingevuld met een interim-directeur.

Financiën

Het jaarresultaat is € 28.000 positief. Het voordeel is vooral ontstaan door overschotten op de personele kosten verminderd met extra inzet voor inhuur derden en rentebaten over het banksaldo bij het Rijk (schatkistbankieren). Voorgesteld wordt om het voordelige saldo ad € 28.000 (€ 0,11 per inwoner) toe te voegen aan het investeringsfonds, zoals opgenomen in de verordening financieel beleid, beheer en organisatie Regio Achterhoek 2023. Hierin staat dat een eventueel overschot van het jaarresultaat wordt toegevoegd aan het investeringsfonds tot een maximum van € 0,50 per inwoner (in 2024: € 132.749). Het investeringsfonds dient als cofinanciering voor de Regiodeal. Het is voor de provincie nog zoeken om voldoende cofinanciering te vinden voor de Regiodeal, dit zal naast de voor de Regiodeal gereserveerde 2 miljoen, uit hun lopende begroting moeten komen. Uiteraard blijft de Regio hierover in gesprek met de provincie, maar hierdoor is het wel essentieel het investeringsfonds te blijven voeden.

VN verdrag rechten van mensen met een beperking

Niet van toepassing.

Duurzaamheid

Niet van toepassing.

Communicatie

Na het raadsbesluit informeren wij de Regio Achterhoek.

Initiatief, participatie en rol gemeente

Berkelland neemt deel aan de gemeenschappelijke regeling Regio Achterhoek. Het algemeen bestuur richt zich op werkzaamheden als de begroting en rekening, taken op het gebied van personeelszaken, financiën, automatisering, huisvesting, administratie- en archieftaken, communicatie en subsidies en subsidie-werving.

Voorstellen ten aanzien van de begroting van de gemeenschappelijke regeling moeten worden voorgelegd aan de afzonderlijke gemeenteraden binnen de gemeenschappelijke regeling. Het dagelijks bestuur van het openbaar lichaam stuurt de voorlopige jaarrekening aan de raden van de betrokken gemeenten. Het college brengt de jaarrekening 2024 (namens het Dagelijks Bestuur van de Regio Achterhoek) ter kennisname aan de gemeenteraad.

Planning en evaluatie

Volgens de planning moeten de jaarstukken 2024 in het Algemeen Bestuur van 2 juli 2025 worden vastgesteld. De gemeenten worden verzocht om kanttekeningen die door de raad zijn gemaakt op de jaarstukken 2024 uiterlijk 22 juni 2024 schriftelijk kenbaar te maken.

Alternatieven

Geen.

Burgemeester en wethouders van Berkelland,
de secretaris, de burgemeester,

drs. J. Jonker

drs. J.H.A. van Oostrum

Raadsvergadering : 10 juni 2025

De raad van de gemeente Berkeland;

gelezen het voorstel van burgemeester en wethouders van 13 mei 2025

b e s l u i t:

1. Kennis nemen van de jaarstukken 2024 van de Regio Achterhoek
2. Geen kanttekeningen op de jaarstukken 2024 kenbaar maken.

Aldus vastgesteld in de raadsvergadering van 10 juni 2025

de griffier, de voorzitter,

drs. J.A. Satijn drs. J.H.A. van Oostrum

Toelichting raadsvoorstel

Onderwerp : Jaarstukken 2024 Regio Achterhoek

De inwonerbijdrage voor de organisatiekosten vanuit gemeenten en provincie is gekoppeld aan het programma Smart Governance

In de Achterhoek is sprake van samenwerking tussen Overheid, Ondernemers, en maatschappelijke Organisaties. In de jaarstukken wordt de officiële naam van de Gemeenschappelijke Regeling voor de gemeentelijke samenwerking gebruikt: Regio Achterhoek. De roepnaam van het totale samenwerkingsverband (3O) is Achterhoek ambassadeurs; 8rhk. De regionale 3O samenwerkingsstructuur is terug te vinden in de programmaverantwoording. De programmaverantwoording is qua inhoud breder dan de financiële verantwoording. Zo willen ze zichtbaar maken wat er buiten de eigen (Regio Achterhoek) organisatie gedaan wordt door de partijen die samen Achterhoek ambassadeurs vormen. De organisatie van de Achterhoek ambassadeurs (Regio Achterhoek) is de basis en motor voor het programma Smart Governance. De activiteiten, begroting en de financiële verantwoording van Achterhoek ambassadeurs zijn in dit onderdeel te vinden.

In 2024 was voldoende weerstandscapaciteit voor de normale bedrijfsrisico's

De werkelijke weerstandscapaciteit per 31 december 2024 (€ 490.000) is gelijk aan het niveau van de begrote weerstandscapaciteit per 31 december 2024 (€ 490.000). De weerstandscapaciteit ligt boven het geformuleerde plafond van € 477.000 als gevolg van een eenmalig onvoorzien bedrag. Bij de begroting wordt een eventueel surplus bepaald. De Regio Achterhoek heeft geen risicodossiers die niet onder de normale bedrijfsrisico's vallen waarvoor de weerstandscapaciteit aanwezig is.

Jaarstukken 2024

Inhoudsopgave

Bestuurlijk voorwoord	1	Jaarstukken	
Jaarverslag		Deel III: Jaarrekening	44
Deel I: Programmaverantwoording		Balans (inclusief toelichting)	45
Programma 1 Smart Governance (incl. Begroting Regio Achterhoek)	5	Niet uit de balans blijkende verplichtingen	52
Programma 2 Smart Economy	12	Gebeurtenissen na balansdatum	52
2.1 Smart werken en innovatie	13	Overzicht van baten en lasten	53
2.2 Onderwijs en arbeidsmarkt	16	Publicatie WNT	55
2.3 Mobiliteit en bereikbaarheid	19	SiSa verantwoordingsinformatie	56
Programma 3 Smart Living	22	Verzamelstaat afrekening gemeenten	58
3.1 Wonen en vastgoed	23	Rechtmatigheidsverklaring	59
3.2 Circulaire economie en energietransitie	26	Controleverklaring accountant	60
3.3 Gezondste Regio	29	Bijlagen	
Programma 4 Bedrijfsvoering en Rente	31	Deel IV: Uiteenzetting financiële positie	67
Deel II: Paragrafen		Algemene financiële beschouwing	68
Paragraaf 1 Weerstandsvermogen en risicobeheersing	33	Taakvelden per programma	70
Paragraaf 2 Financiering	36	Verzamelstaat bijdrage gemeenten	71
Paragraaf 3 Bedrijfsvoering	38		
Paragraaf 4 Subsidies	41		

Bestuurlijk voorwoord

Wij bieden u de jaarstukken 2024 van Achterhoek ambassadeurs; het Achterhoekse samenwerkingsverband van de acht Achterhoekse gemeenten, ondernemers, maatschappelijke organisaties en de provincie Gelderland aan. De programmaverantwoording in deel I, en de paragrafen in deel II vormen samen het jaarverslag. Deel III is de jaarrekening en deel IV bevat de uiteenzetting van de financiële positie.

De regionale 30 samenwerkingsstructuur is terug te vinden in de programmaverantwoording. De programmaverantwoording is qua inhoud breder dan de financiële verantwoording. Zo willen we zichtbaar maken wat er buiten onze eigen (Regio Achterhoek) organisatie gedaan wordt door de partijen die samen Achterhoek ambassadeurs vormen.

In Achterhoek Visie 2030 Ruimte voor innovatie, groeien in kwaliteit staan onze doelen op het gebied van Smart Governance, Smart Economy en Smart Living beschreven. De programmaverantwoording heeft dezelfde indeling.

De organisatie van de Achterhoek ambassadeurs (Regio Achterhoek) is de basis en motor voor het programma Smart Governance. De activiteiten, begroting en de financiële verantwoording van Achterhoek ambassadeurs zijn in dit onderdeel te vinden. Hieraan is ook de inwonerbijdrage voor de organisatiekosten vanuit gemeenten en provincie gekoppeld.

De programma's Smart Economy en Smart Living geven inzicht in de doelen, activiteiten en lopende projecten per thema. Dit wordt, onder regie van de Achterhoek Board, door zes thematafels vormgegeven en in gang gezet. Deze thematafels hebben een belangrijke rol in het realiseren van de Achterhoek Visie 2030 en het vertalen van de ambities in concrete projecten.

Met deze begrotingsvorm maken we de doelstellingen van de Achterhoekse samenwerking zichtbaar en controleerbaar.

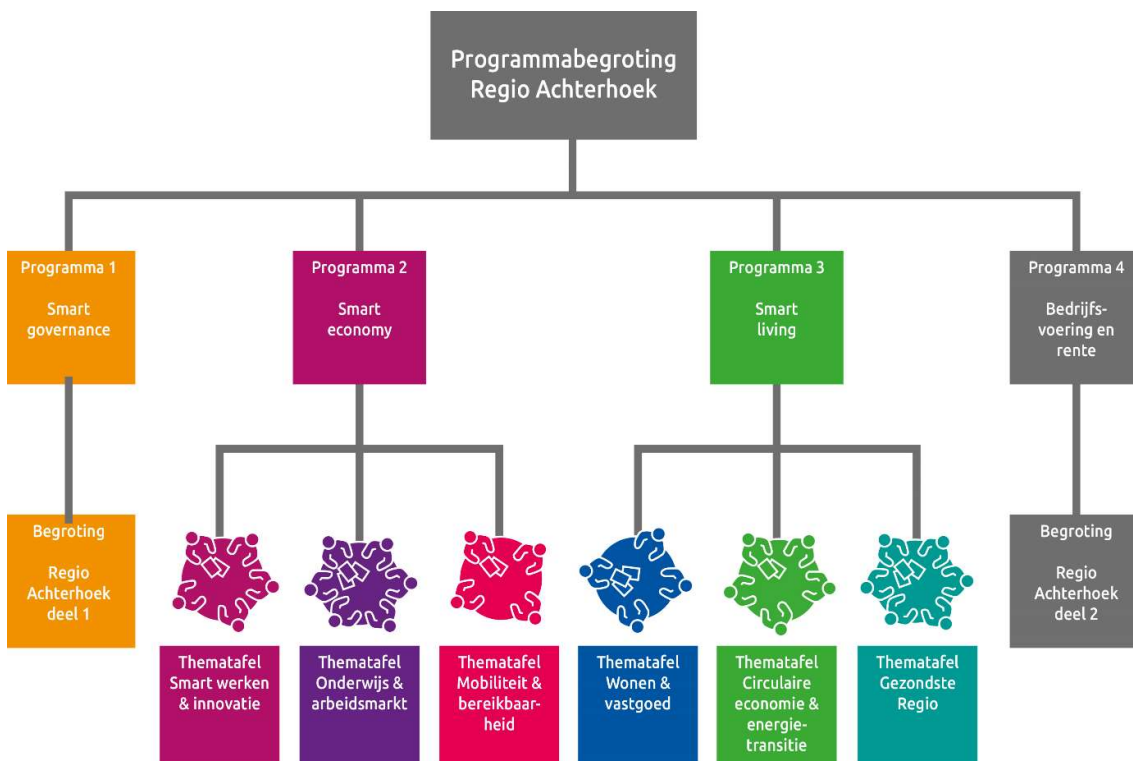
Het projectenoverzicht dat per thematafel is bijgevoegd is niet uitputtend, want er zijn steeds projecten in ontwikkeling en ook buiten ons zichtveld lopen projecten die bijdragen aan de doelen. Voor de opgenomen projecten geldt dat er vanuit Achterhoek ambassadeurs een bijdrage beschikbaar is gesteld. Programma 2 en 3 van de begroting zijn dan ook bedoeld ter informatie. De projecten van deze programma's worden voor het grootste deel uitgevoerd door de initiatiefnemers en maken geen onderdeel uit van de begroting van Regio Achterhoek.

Wij wensen u veel leesplezier!

NB In de jaarstukken hanteren we de officiële naam van de samenwerking: Regio Achterhoek. Voor de 30-samenwerking gebruiken wij de naam Achterhoek ambassadeurs; 8RHK.

Opbouw programma's

De programmarekening van Regio Achterhoek bestaat uit 4 programma's; Smart Governance, Smart Economy, Smart Living en Bedrijfsvoering en Rente. De werkzaamheden van de thematafels zijn per thematafel terug te vinden in de programma's Smart Economy en Smart Living. De werkzaamheden voor de grensoverschrijdende samenwerking zijn niet terug te vinden als een apart thema, maar gaat door alle thema's heen. De werkzaamheden van de Achterhoek Board, de Achterhoek Raad en het algemeen/dagelijks bestuur komen terug in het programma Smart Governance. Ook zijn hier de lobby, communicatie, monitoring en subsidiewerkzaamheden ondergebracht.

Samenvatting financiële jaarstukken

Jaarresultaat

	Totaal
Smart Governance	6.000
Bedrijfsvoering en Rente	<u>22.000</u>
Jaarresultaat positief	28.000

Het voordeel is vooral ontstaan door overschotten op de personele kosten verminderd met extra inzet voor inhuur derden en rentebaten over het banksaldo bij het Rijk (schatkistbankieren).

Bestemming resultaat 2024

Voorgesteld wordt om het voordelige saldo ad € 28.000 (€ 0,11 per inwoner) toe te voegen aan het investeringsfonds, zoals opgenomen in de verordening financieel beleid, beheer en organisatie Regio Achterhoek 2023. Hierin staat dat een eventueel overschot van het jaarresultaat wordt toegevoegd aan het investeringsfonds tot een maximum van € 0,50 per inwoner (in 2024: € 132.749). Het investeringsfonds dient als cofinanciering voor de Regiodeal. Het is voor de provincie nog zoeken om voldoende cofinanciering te vinden voor de Regiodeal, dit zal naast de voor de Regiodeal gereserveerde 2 miljoen, uit hun lopende begroting moeten komen. Uiteraard blijven we hierover in gesprek met de Provincie, maar hierdoor is het wel essentieel het investeringsfonds te blijven voeden.

Controleverklaring

RA12 Registeraccountants B.V. heeft voor 2024 een controleverklaring opgesteld ten aanzien van de financiële administratie en het beheer. Dit getrouwheidsoordeel ziet ook toe op de rechtmatigheidsverantwoording. De controleverklaring voor de jaarrekening 2024 is in het boekwerk opgenomen.

Besluitvormingsproces jaarstukken

26 maart 2025	Behandeling concept jaarstukken door het dagelijks bestuur De jaarrekening, het jaarverslag, de paragrafen en bijlagen worden in de vergadering van het dagelijks bestuur behandeld.
14 april 2025	Verzenden jaarstukken naar gemeenten Na ontvangst van de controleverklaring worden de stukken aan de deelnemende gemeenten gezonden.
Tot 23 juni 2025	Mogelijkheid tot het indienen van zienswijzen Mogelijkheid voor gemeenten om gemeentelijke standpunten over de jaarstukken schriftelijk kenbaar te maken bij Regio Achterhoek.
2 juli 2025	Besluitvorming door het algemeen bestuur

Doetinchem, 14 april 2025
Dagelijks bestuur Regio Achterhoek

Deel I

Programmaverantwoording

Programma 1

Smart Governance

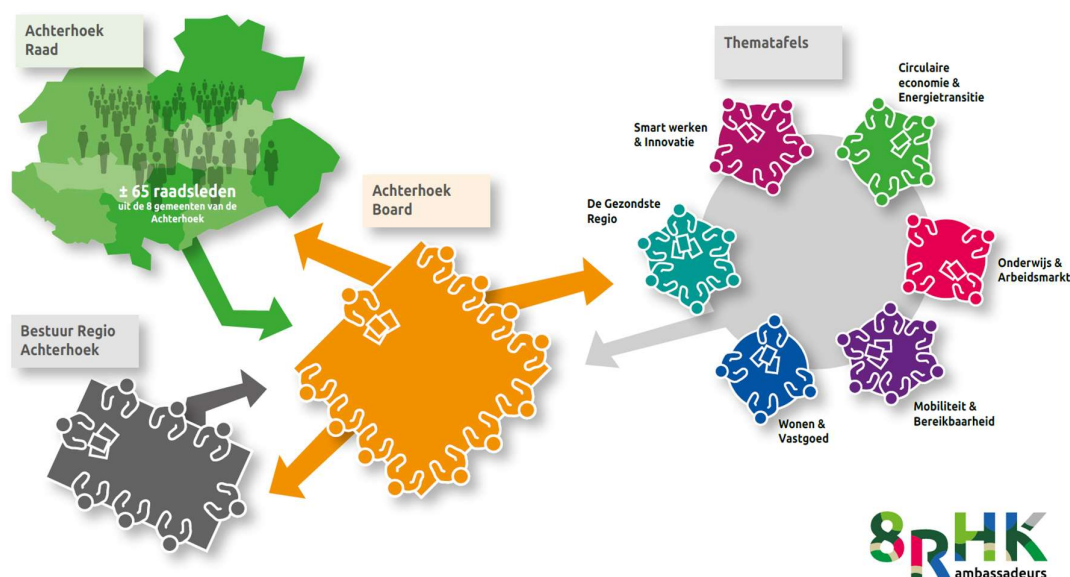
Smart Governance

De Governance -zoals in de samenwerkingsregeling is opgenomen- staat goed. In januari 2024 is de gemeente Montferland opnieuw toegetreden tot de samenwerking, nadat zij in 2017 waren uitgetreden. De gewijzigde samenwerkingsregeling (26ste wijziging) waarin, zowel de noodzakelijke aanpassingen vanuit de Wgr als de toetreding van Montferland is opgenomen, is op 29 mei 2024 door het algemeen bestuur vastgesteld.

Aanvullend op de Governance in de samenwerkingsregeling is in 2023 de stuurgroep Ruimtelijk Perspectief Achterhoek (RPA) van start gegaan. In de stuurgroep zitten vier leden van de Achterhoek Board.

In onderstaande afbeelding is het organogram van de samenwerking opgenomen.

Achterhoekse samenwerking

Regio Achterhoek vormt de juridische entiteit, daarom zijn de taken en de begroting van Regio Achterhoek in dit onderdeel opgenomen. Hieraan is ook de bijdrage in de organisatiekosten van Regio Achterhoek van de gemeenten en provincie gekoppeld. Dit programma en programma 4 Bedrijfsvoering en rente liggen dan ook ter besluitvorming voor aan de gemeenten. De programma's 2 en 3 zijn opgenomen om zicht te geven op de inhoud van de Achterhoekse samenwerking, deze programma's zijn informierend.

Wat willen we bereiken?

Te bereiken maatschappelijk effect Regio Achterhoek

De samenwerking in de Achterhoek richt zich op de ruimtelijk-economische agenda. De Visie 2030 is daarvoor het kompas. Kern van de Visie 2030 is:

In 2030 heeft de Achterhoek een sterke bloeiende en innovatieve economie, uitgaande van eigen kracht met een aantrekkelijke arbeidsmarkt. Er is een duurzaam werk-, leer-, woon- en leefklimaat. Met gezonde inwoners en met oog voor de brede welvaart van de inwoners.

Vanuit deze kern zijn zes ambities voor 2030 geformuleerd die gekoppeld zijn aan zes Thematafels:

- Breed gekwalificeerde regio: vraag en aanbod op de arbeidsmarkt zijn in evenwicht.
- Slimme productieve regio: verhogen van de arbeidsproductiviteit in de maakindustrie en agrosector.
- Goed bereikbare regio: duurzaam, betrouwbaar en toegankelijk vervoer voor iedereen.
- Duurzaam schone regio: overschakelen naar hernieuwbare energie, minder gebruik primaire grondstoffen, verminderen emissies en toename biodiversiteit.
- Aantrekkelijke woonregio: de woningmarkt is kwalitatief en kwantitatief toekomstbestendig en in evenwicht.
- Leven lang gezondste regio: samen langer gelukkig en gezond.

Gezamenlijk nemen we verantwoordelijkheid voor een integrale aanpak binnen en tussen de thema's. Daarnaast hebben we als eerste SDG-regio van Nederland de verbinding gelegd met de Sustainable Development Goals. Vanuit de regionale samenwerking leggen we de focus op en geven we invulling aan vijf overkoepelende SDG's. Naast deze vijf overkoepelde SDG's hebben enkele Thematafels nog specifieke SDG's waar aan ze werken. Tot slot is in de Visie 2030 de gebiedsgerichte aanpak voor ruimtelijke opgaven als overkoepelende thema opgenomen, gezien de urgentie in het landelijk gebied. Hieraan is SDG 15 gekoppeld.

Doelen en activiteiten Regio Achterhoek

Doelen	Activiteiten Regio Achterhoek
Raadsleden in positie brengen bij regionale samenwerking	• Adviseren en faciliteren Achterhoek Raad
Slagkracht in de bestuurlijke besluitvorming en adequate uitvoeringskracht	• Adviseren en faciliteren Achterhoek Board • Regisseren en faciliteren thematafels • Adviseren en faciliteren algemeen en dagelijks bestuur • Subsidiewerkzaamheden • Monitoring • Lobbywerkzaamheden • Communicatiewerkzaamheden en Regiomarketing

Raadsleden in positie brengen bij regionale samenwerking.

We hebben de nieuwe Raadsleden vanuit Montferland in maart een warm welkom gegeven in de Achterhoek Raad. Vooraf hebben we meerdere informatiemomenten voor hen georganiseerd. Naast de 3 vergaderingen van de Achterhoek Raad in maart, september en december is er in juni een werksessie met zomerborrel georganiseerd. Met de Raadsleden is twee keer uitgebreid gesproken over het meer “smart” maken van het uitvoeringsplan 2025.

Er is geëxperimenteerd met de opzet (een formeel en een informeel deel) en inrichting van de Achterhoek Raad vergaderingen.

Slagkracht in de bestuurlijke besluitvorming en adequate uitvoeringskracht

Lichte evaluatie en scenario's voor besparingen

In 2024 is een lichte evaluatie gehouden. Tegelijkertijd zijn er naar aanleiding van de begroting 2025 afspraken gemaakt om te kijken naar mogelijke besparingen binnen de Regio. De resultaten van beide trajecten zijn in meerdere gremia besproken en de Board heeft vervolgens 10 actiepunten geformuleerd. Deze worden begin 2025 in de verschillende gremia, waaronder de Achterhoek Raad, besproken en vervolgens opgepakt.

Meest belangrijk en urgent is om te reflecteren op en keuzes te maken in de inhoudelijke agenda van de Achterhoek en rolneming van de Regio zodat richtinggevende keuzes verwerkt kunnen worden in de begroting 2026. Daarnaast is opgenomen om in 2025 te starten met het opstellen van een nieuwe inhoudelijke visie richting 2040/2050. Ook het inhoudelijk verder brengen van de samenwerking met en richting Duitsland is een belangrijk actiepunt.

Regio Deal en Elke Regio Telt

Er is een tweede Regio Deal met het Rijk van 25 miljoen binnengehaald. Hiervoor is in september een convenant met aanpak en concrete resultaten afgesloten. Vanaf 1 oktober 2024 kunnen projecten een beroep doen op de middelen.

Ook is er een succesvolle lobby geweest voor Elke Regio Telt. De Achterhoek is één van 11 regio's waarmee het Rijk een langjarige investeringsagenda gaat maken voor de duur van twintig jaar. Het is een nieuw (zoek)proces voor het Rijk samen met de Regio's. Begin 2025 is hiervoor het Nationaal Programma Vitale Regio's (NPVR) vastgesteld.

Nieuwe Leaderperiode

Na het positieve bericht eind 2023 van de provincie dat de LOS/Leader Achterhoek is goedgekeurd, is er een nieuwe lokale Actie Groep (LAG) ingericht en een Leadercoördinator aangesteld. Op 1 juli is de nieuwe Leaderperiode gestart.

Extra Financiële middelen

De volgende financiële middelen zijn in 2024 binnengehaald:

- **25 miljoen** Rijksbijdrage voor de Regio Deal Achterhoek II (2024-2028)
- Minimaal **5 miljoen** cofinanciering van provincie voor Regio Deal projecten
- **2,2 miljoen** voor de nieuwe Leaderperiode (2024-2028)
- **1 miljoen** ESF-subsidie voor project Opijver
- **4,5 miljoen** woningbouwimpuls Doetinchem en Oude IJsselstreek
- **€ 350.000** van het Rijk voor pilot snelle start asielzoekers
- **€ 85.000** van het Rijk voor de actieagenda mkb dienstverlening
- **€ 575.000** van de provincie voor de woondeal
- **€ 276.000** van de provincie voor het uitvoeringsplan mobiliteit: Veilig, Slim en Duurzaam 2024
- **€ 50.000** van ZonMW voor versterken samenwerkingsstructuur Regioplan De Gezondste Regio Achterhoek
- **5,8 miljoen** is opnieuw aan de N18 toegekend in de nieuwe MIRT brief

Werkbezoeken en bijeenkomsten

- We hebben 6 werkbezoeken ontvangen in de Achterhoek:
 - Tweede Kamerlid H. Veltman m.b.t. de N18 en aanpak publieke mobiliteit (april)
 - Gedeputeerden A. Mol en H. Witjes hebben een bezoek gebracht aan Groot Zevent in Beltrum (augustus)
 - Statenfractie BBB (september)
 - Tweede Kamerleden O. van Dijk en I. Saris (NSC) m.b.t. N18 en publieke mobiliteit (november)
 - Statenfractie CDA (december)
 - Gedeputeerde H. Zoet bij de afsluitende bijeenkomst eerste Leaderperiode (december).
- Op woensdagavond 19 juni vond het Achterhoekse Lentefestival plaats in Nieuwspoor in Den Haag, met vanuit Den Haag ruim 20 Tweede Kamerleden, (toekomstige) staatssecretarissen/ministers en meerdere collega's van verschillende departementen.
- We zijn aanwezig geweest bij het Aspergediner van de provincie Limburg in Den Haag.
- In mei waren we breed vertegenwoordigd bij het commissiedebat over Elke Regio Telt.
- We hebben vier dagen Onverwachte Hoek gepromoot op de Zwarte Cross.
- We hadden een geslaagde deelname aan de European Week of the Regions.
- We zijn -als partner- nauw betrokken geweest bij de Achterhoek Open Innovatie Prijs.
- In november waren we aanwezig bij de Gelderse ontbijtsessie in Nieuwspoor over bereikbare woningbouw.
- We hadden een interessant college-tweedaagse naar Münster.
- Het jaarcongres Achterhoek Monitor is verplaatst naar januari 2025.

Specifieke Lobbydossiers

Noordelijke Aftakking Betuweroute

Met betrekking tot de opstart van een nut- en noodzaakstudie naar de goederenrouting Noord Oost Europa (GNOE) blijven we scherp acteren vanuit de regio. Zowel om op de juiste plekken aan tafel te zitten, goed samen op te trekken met regionale actiegroepen, buurregio's en provincie en om te zorgen dat het onderzoek de juiste formuleringen blijft hanteren.

Brief en bidbook met betrekking tot Rijksdiensten

Voor de zomer zijn gesprekken met het ministerie van BZK gestart over de mogelijkheden voor toekomstige Rijksdiensten en Rijkshubs in de Achterhoek. Vanuit de gemeente Doetinchem is met Achterhoek Ambassadeurs samen een bidbook gemaakt. De brief met deze propositie is op 19 augustus verzonden aan minister Uitermark van BZK. We trekken hierin samen op met de provincie Gelderland.

Projecten en activiteiten

In 2024 zijn er elf projecten goedgekeurd. Een viertal activiteiten lichten we graag uit.

Pilot snelle start asielzoekers

Op verzoek van de Commissaris van de Koning in mei heeft de thematafel Onderwijs en Arbeidsmarkt samen met het ministerie en provincie een project ontwikkeld om asielzoekers een snelle start op de arbeidsmarkt te geven. In december is dit project van start gegaan.

Uniforme profilering

Naar aanleiding van de doorontwikkeling van Smarthub 2.0 heeft de Board geconstateerd dat er behoefte is aan een uniforme profilering van de Achterhoek. Na de zomer van 2024 is hiermee een start gemaakt.

Onderzoek Rabobank

Op initiatief van de Rabobank is er een onderzoek uitgevoerd naar duurzaam en inclusief ondernemen in de Achterhoek. Om antwoord te geven op de vraag: Hoe kan het Achterhoekse bedrijfsleven duurzaam en

inclusief worden, in lijn met de visie en de behoeften van de ondernemers? De resultaten zijn gepresenteerd tijdens de Achterhoek Open Innovatie Prijs.

Tech.land

Tech.land is een Nederlandse en Duitse drie-helix ecosysteem om het volledige technologie- en innovatiepotentieel in het hart van Europa (Oost-Nederland, Noord-Westfalen en meer) te realiseren. We hebben in 2024 op meerdere momenten de verbinding gezocht met Tech.land. In 2025 willen we als supporting partner hierop verder investeren.

Ruimtelijke Opgaven

De stuurgroep Ruimtelijk Perspectief Achterhoek werkt aan een ruimtelijk perspectief voor de lange termijn en vervult de rol van Integreerende tafel waarin de ruimtelijke processen en producten van de Provincie Gelderland worden besproken, zoals het Regioarrangement, Ruimtelijk voorstel en het Ruimtelijk arrangement. Eind 2024 is ingestemd met de contourenschets voor het Ruimtelijk Perspectief Achterhoek als basis voor het te ontwikkelen Ruimtelijk Perspectief. De contourenschets vormt dan nu ook de basis voor het uitwerken van ontwikkelscenario's voor de Achterhoek begin 2025 met als doel om consequenties en keuzes in beeld te brengen.

In 2023 hebben we het Regioarrangement Achterhoek 1.0 met de provincie afgesloten. Dit is een bouwsteen geweest voor het Ruimtelijk Voorstel van de provincie aan het Rijk eind 2023. In 2024 is vanuit de stuurgroep input geleverd aan de provincie om te komen tot een Ruimtelijk Arrangement waarin de provincie afspraken maakt met het Rijk over structurerende keuzes over de ruimtelijke inrichting van Gelderland. Dit proces loopt door tot juli 2025. Het Ruimtelijk arrangement is cyclisch van aard. Er een bijdrage geleverd aan de Integrale Gebiedsprogrammering (IGP) en aan het VLGG (Vitaal Landelijk Gebied Gelderland). Met het landelijk stopzetten van het Nationaal Programma Landelijk Gebied (NPLG) heeft hierop geen verdere uitwerking plaatsgevonden. Gezamenlijk is een reactie gestuurd aan de Provincie over de actualisatie van de Agrifoodnota.

Bestuurswisselingen

In 2024 waren er relatief veel bestuurswisselingen. Burgemeesters M. Besselink en O. van Dijk hebben het algemeen bestuur verlaten. M. van der Tas en M. Maasdam zijn naast H. de Vries (Montferland) toetgetreden tot het algemeen bestuur. H. de Vries heeft O van Dijk opgevolgd in het dagelijks bestuur. De portefeuilles binnen het dagelijks bestuur zijn daarbij opnieuw verdeeld.

Bij de Achterhoek Board hebben K. Knufing, E. Birkenhäger en R. Wilke afscheid genomen. C. Nijhuis en S. Veneman zijn toetgetreden. De opvolger van R. Wilke start in maart 2025.

Tot slot heeft de secretaris directeur in augustus afscheid genomen en is dit voorlopig ingevuld met een interim-directeur. In november is de procedure voor definitieve invulling gestart.

Communicatie en marketing

We brengen regelmatig nieuwsbrieven uit, een wekelijkse algemene nieuwsbrief en van de zes thematafels solitair ongeveer vijf keer per jaar. Allen worden bovengemiddeld goed gelezen. Ook op de sociale media kanalen hebben we veel (actieve) volgers op de al langer ingezette media LinkedIn en X. Op Instagram zijn we sinds eind 2024 actief en aantal volgers aan het opbouwen.

Grotere events waren er rondom de kick off van het Regioplan de Gezondste Regio, ondertekening van een convenant voor huisvesting van arbeidsmigranten en een brede regionale dag om woningbouw te versnellen. Naast de nodige free publicity vanuit onze persberichten, zijn meerdere verdiepende artikelen aangeleverd voor betaalde redactie in Achterhoek Nieuws en MIJNmagazine. Onder meer over, onze meet-up bijeenkomsten over vernieuwend onderwijs, het Grensland College, de Regio Deal, het Regioplan De Gezondste Regio en GAON.

Onverwachte Hoek

Onverwachte Hoek is van origine een onlinecampagne, 2024 stond in het teken van marketing automation waarbij de content die we creëren en delen met de doelgroep afgestemd is op persoonlijke behoefte en op

maat gemaakt. Dit betekent dat iedereen andere content te zien krijgt op basis van baan voorkeur voor werk (sector), opleidingsniveau, woningvoorkeur etc.

Naast de onlinecampagne lopen er een aantal zichtbare evenementen/uitingen:

- Het premium partnership met De Graafschap, waarbij er 6 netwerk events zijn georganiseerd.
- Het Onverwacht Diner in april in samenwerking met de Rabobank.
- Het premium partnership met De Graafschap Vrouwen.
- De samenwerking met de Feestfabriek. Waarbij Onverwachte hoek op de Zwarte Cross heeft gestaan met "Bestemming Onverwacht", hier hebben we Onverwachte Hoek goed op de kaart kunnen zetten zowel op het festival als op de socials.
- De samenwerking met Orion Stars voor seizoen 2024/2025.

Projecten Smart Governance

In totaal waren er eind 2024 3 projecten in uitvoering op dit onderdeel. In 2024 is er 1 nieuw project gestart.

Projecten	Looptijd	
Kosten organisatie en uitvoering Regio Deal 2019 - 2025	15-07-2019	31-12-2025
Kosten organisatie en uitvoering Regio Deal 2024 - 2028	01-10-2024	31-12-2028
Achterhoek Monitor 2023 t/m 2025	31-12-2022	31-12-2025
Onverwachte hoek 2.0	01-01-2024	31-12-2026

Hieronder wordt de financiering van bovenstaande projecten weergegeven.

	Overheid	Maatschappelijke organisaties	Ondernemers	Totaal
Totaal financiering	1.756.504	0	75.000	1.831.504

Wat heeft het gekost?

Programma 1: Smart Governance	R 2023	B 2024 primair	B 2024 gewijzigd	R 2024
Lasten (A)	4.151.000	3.362.000	4.725.000	4.567.000
Baten derden (B)	1.331.000	549.000	2.180.000	2.051.000
Sub-totaal (B-A)	-2.820.000	-2.813.000	-2.545.000	-2.516.000
Bijdragen gemeenten en Provincie (C)	2.310.000	2.421.000	2.421.000	2.421.000
Saldo van baten en lasten (B-A+C)	-510.000	-392.000	-124.000	-95.000
Onttrekkingen reserves	745.000	525.000	1.093.000	1.014.000
Toevoegingen reserves	-217.000	-133.000	-969.000	-913.000
Gerealiseerd resultaat	18.000	0	0	6.000

Onder dit programma vallen Achterhoek Visie 2030 en monitoring, Lobby en communicatie, Coördineren van subsidies en projecten, Advisering algemeen en dagelijks bestuur, Achterhoek Board, Achterhoek Raad en thematafels, Uitgaven en inkomsten Investeringsfonds en Onvoorzien.

Het voordelige verschil in de bijdrage gemeenten op dit programma is € 6.000. Het voordeel is vooral ontstaan door overschotten op de personele kosten (vacatureruimte) verminderd met extra inzet voor inhuur derden. Een nadere onderbouwing van baten en lasten is op de volgende blz. opgenomen.

De specificatie van de mutatie reserves voor dit programma (€ 101.000 onttrekking) is als volgt:

Mutatie reserves:	raming gewijzigd	werkelijk
Onttrekking investeringsfonds (werkbudgetten)	-260.000	-200.000
Onttrekking investeringsfonds (projecten derden)	-280.000	-280.000
Onttrekking investeringsfonds (eigen projecten)	-553.000	-534.000
Sub-totaal onttrekkingen	-1.093.000	-1.014.000
Toevoeging investeringsfonds	133.000	75.000
Toevoeging reserve toekomstbestendige organisatie	836.000	838.000
Sub-totaal toevoegingen	969.000	913.000
Per saldo onttrekking reserves programma 1	-124.000	-101.000

Specificatie van baten en lasten

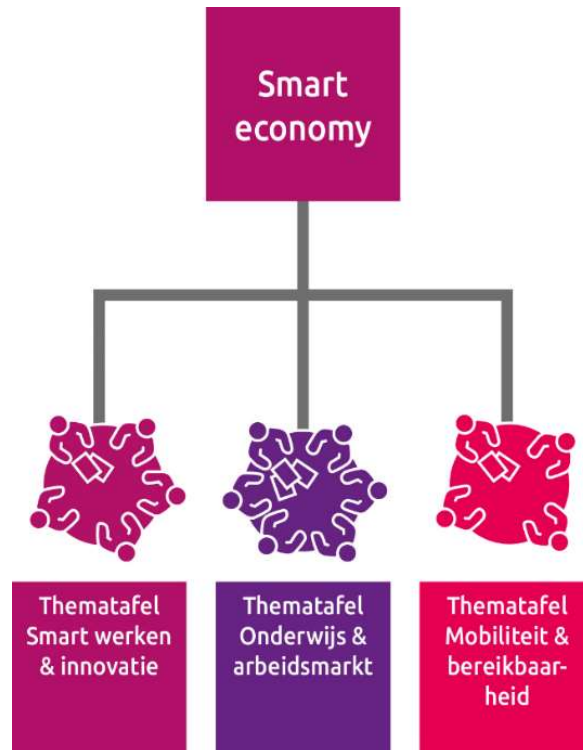
Specificatie baten derden	R2023	B 2024 primair	B 2024 gewijzigd	R 2024
Bijdrage gemeente en provincie investeringsfonds	218.000	133.000	133.000	75.000
Diverse opbrengsten (inclusief projecten)	723.000	416.000	1.488.000	1.417.000
Bijdrage uit voorziening wachtgelden	16.000	-	-	-
Ontvangen rente en doorbelaste kapitaallasten	628.000	15.000	634.000	639.000
Interne doorbelasting	740.000	354.000	978.000	978.000
Sub-totaal baten begroting	2.325.000	918.000	3.233.000	3.109.000
Af: programma 4 (Bedrijfsvoering en rente)	-994.000	-369.000	-1.053.000	1.058.000
Totaal baten programma 1	1.331.000	549.000	2.180.000	2.051.000

Specificatie Lasten	R2023	B 2024 primair	B 2024 gewijzigd	R 2024
Personeel loonsom	1.863.000	1.998.000	1.861.000	1.846.000
Wachtgelden en kosten maatwerk	44.000	-	-	-
Overige personele kosten	39.000	71.000	71.000	50.000
Inhuur derden	149.000	28.000	153.000	182.000
Kantoorkosten (huur, ICT, telefonie, etc.)	183.000	196.000	196.000	191.000
Bestuur	14.000	19.000	19.000	15.000
Lobby, communicatie, strategische focus	142.000	122.000	122.000	116.000
Uitgaven investeringsfonds (excl. eigen projecten)	333.000	350.000	540.000	480.000
Werkbudget grensoverschrijdende samenwerking	34.000	-	46.000	44.000
Projectkosten eigen projecten	1.262.000	565.000	1.634.000	1.544.000
Onvoorzien	118.000	8.000	98.000	98.000
Transparante btw-voorheffing	51.000	50.000	50.000	55.000
Rente en afschrijving	5.000	15.000	15.000	4.000
Sub-totaal exploitatie	4.237.000	3.422.000	4.805.000	4.625.000
Bij: Interne doorbelasting	740.000	354.000	978.000	978.000
Sub-totaal lasten begroting	4.977.000	3.776.000	5.783.000	5.603.000
Af: programma 4 (Bedrijfsvoering en rente)	-826.000	-414.000	-1.058.000	-1.036.000
Totaal lasten programma 1 Smart Governance	4.151.000	3.362.000	4.725.000	4.567.000

Programma 2

Smart Economy

In deze paragraaf worden de doelen en projecten van de thematafels weergegeven die vallen onder Smart Economy. Dit zijn Smart werken en innovatie, Onderwijs en arbeidsmarkt en Mobiliteit en bereikbaarheid. Per thematafel wordt weergegeven wat men wil bereiken (doelen in visie 2030) en wat bereikt is. Hierbij zijn ook projectenoverzichten opgenomen. De projecten zijn breder dan hetgeen Regio Achterhoek zelf uitvoert. Dit programma is informerend en niet ter vaststelling.

2.1 Smart werken en innovatie

Wat willen we bereiken?

We willen met innovatie waarde creëren. Technologische ontwikkelingen vragen om nieuwe organisatie- en verdienmodellen. Om de Achterhoek verder tot bloei te brengen, zijn innovatieve oplossingen en smart toepassingen nodig die in economisch, sociaal en ecologisch opzicht waarde realiseren.

Daarnaast willen we de arbeidsproductiviteit verhogen, zodat ondernemingen en organisaties in staat zijn om met minder personeel eenzelfde resultaat te behalen. De Achterhoekse arbeidsmarkt is daarom zeer gebaat bij (sociale) innovatie en smart werken. Een innovatieve ondernemer heeft een sterke uitstraling en daarmee een grotere aantrekkingskracht voor nieuw personeel. Ook willen we innoveren met een maatschappelijke missie. We willen dat versnellen door samen te werken in een open innovatiesysteem van overheden, ondernemers en onderzoeks- en onderwijsinstellingen. Om nieuwe medewerkers te binden, willen we bovendien dé stage- en afstudeerregio van Nederland zijn.

Te bereiken maatschappelijk effect

Wat hebben we gedaan en bereikt?

In de visie 2030 zijn de doelen en streefwaarden opgenomen. Onderstaand is per doel het resultaat voor 2024 weergegeven.

Productie van de toekomst door technologische innovatie
Langs welke grote lijnen werken we aan dit doel De uitdaging is om met de innovatieve en leidende koplopers én de hoge organisatiegraad van bedrijven als basis, ook in het peloton van mkb-bedrijven te komen tot innovatie en transitie. Dit doen we door het implementeren van sleuteltechnologieën, waaronder Artificial Intelligence, te stimuleren.
Wat hebben we in 2024 gedaan en met welk resultaat om dit doel te bereiken • Het project 3D-metaalprinten is verder uitgevoerd. Met dit project wordt kennis opgedaan van de technologie van 3D-metaalprinten door te experimenteren en ervaringen te delen. Dit wordt samen met het onderwijs en in verbinding met Bocholt gedaan, waar een vergelijkbaar project loopt. • Het project 3D-metaalpoeder zeven is gestart. Hiermee wordt het zeven van het metaal na een printrun duurzamer, veiliger en efficiënter. • Het project Fieldlab Digital Twin is afgerond. In dit project konden Achterhoekse bedrijven experimenteren in het open Fieldlab Digital Twin. Daarnaast zijn mbo- en hbo-studenten en werknemers opgeleid en getraind in didactische labs. • We zijn gestart met een brede aanpak op Artificial Intelligence (AI), met als doel bedrijven bewust te maken van wat AI inhoudt en kan betekenen voor hen. Er is een strategie op AI ontwikkeld, deze wordt in 2025 verder uitgewerkt. In leerkringen komen bedrijven bij elkaar en gaan daar met elkaar in gesprek over AI. Vanuit de sector maakindustrie, wordt de verbinding gelegd met andere sectoren in de regio (agro, zorg, onderwijs en bouw).
Oplossen maatschappelijke vraagstukken door innovatie en sociale innovatie
Langs welke grote lijnen werken we aan dit doel De Achterhoek beschikt over een innovatief sterk en diepgeworteld mkb dat een grote bijdrage kan leveren aan het oplossen van maatschappelijke uitdagingen. We willen dit versnellen door verbindingen te leggen tussen overheden, ondernemers en maatschappelijke instellingen. We richten ons op vernieuwende proposities, bijvoorbeeld samenwerkingsvormen die meer ondernemerschap en minder bureaucratie beogen, om tot maatschappelijke meerwaarde te komen. En op nieuwe ideeën, praktijken en strategieën die gericht zijn op het verbeteren van sociale structuren en medewerkers van de toekomst.

Wat hebben we in 2024 gedaan en met welk resultaat om dit doel te bereiken

- Het project Startup in Residence is verder uitgevoerd. Het project brengt startups en overheden met elkaar in contact door de inzet van maatschappelijke challenges (tot nu toe 15 challenges). Overheden krijgen daarmee de mogelijkheid om hun innovatiekracht te vergroten.
- Er is veel aandacht besteed aan de netcongestie op bedrijventerreinen, zie hiervoor bij circulair economie en energietransitie.
- Het project iSHARE is verder uitgevoerd. In dit project verbinden en versterken innovatieve softwarebedrijven elkaar door personeel te delen tegen de kostprijs. In het R&D Fieldlab, betrekken ondernemers het onderwijs op gebied van data science en AI. Alles is gericht op samenwerken, elkaar versterken, meer uitdaging creëren voor werknemers en behoud van medewerkers.
- Het project Leergang Toekomstgericht Retailmanagement is afgerond. Hieraan hebben Achterhoekse Retail-ondernemers meegedaan om in samenwerking en co-creatie het Retail ecosysteem te realiseren.
- Het project SmartHub Development is verder uitgevoerd en richt zich op de persoonlijke en professionele ontwikkeling van personeelsleden van Achterhoekse bedrijven en instellingen. 25 bedrijven doen op dit moment mee in 7 leerkringen. Samen organiseren ze projecten en programma's die medewerkers uitdagen, enthousiasmeren en inspireren.
- We zijn eind 2024 gestart om de ontwikkeling van een regionaal datagedreven ecosysteem voor te bereiden. Datagedreven Achterhoek vormt één van de springplanken van de Regio Deal, het omvat meerdere thema's en is gericht op het verzamelen, ontsluiten, analyseren en toepassen van data voor maatschappelijke vraagstukken.

Open innovatiesysteem**Langs welke grote lijnen werken we aan dit doel**

In de Achterhoek is een sterk open innovatiesysteem actief tussen de mkb-bedrijven. Binnen dit systeem wordt samen geleerd, kennis gedeeld en geïnnoveerd. Tot nu toe zijn vooral de koploperbedrijven aangesloten. De aanpak is erop gericht om ook het breed mkb (organisaties van 2 tot 200 medewerkers) hieraan te verbinden, zodat ook zij meer kunnen innoveren.

Wat hebben we in 2024 gedaan en met welk resultaat om dit doel te bereiken

- We hebben innovatiecentra (de Steck, SHII, de Marke, CIVON) als onderdeel van het open innovatiesysteem ondersteund, gericht op kennisdeling en ontsluiting van innovatie in het open innovatiesysteem.
- We hebben onderzoek gedaan naar de rol van verbinders in het open innovatiesysteem in het bereiken van het breed mkb.
- De Achterhoek is als koploperregio aangehaakt bij de landelijke actieagenda mkb-dienstverlening. Met de middelen uit dit actieplan willen we ondernemersgemeenschappen versterken en de publieke ondernemersdienstverlening verbeteren.
- Het project Skills Academy Achterhoek- Liemers vanuit innovatiecentrum de Steck is afgerond.

Stage- en afstudeerregio**Langs welke grote lijnen werken we aan dit doel**

Met SmartHub 2.0 vergroten we de aantrekkelijkheid van de Achterhoek als economische- en arbeidsregio, met name voor arbeidspotentieel tussen de 18 en 45 jaar. SmartHub 2.0 is een kapstok (stichting), die de krachten bundelt en een logische samenhang aanbrengt tussen initiatieven. Het project SmartHub Young Talent richt zich primair op stagiaires en afstudeerders.

Wat hebben we in 2024 gedaan en met welk resultaat om dit doel te bereiken

- Samen met de stichting SmartHub is er gewerkt aan de integratie van de drie SmartHub-initiatieven (Young Talent, Development en Incubator Industry) ten behoeve van een efficiëntere bedrijfsvoering van de drie initiatieven en een gezamenlijke profilering.
- Het project SmartHub Young Talent is verder uitgevoerd met als doel om jong talent (16 – 25 jaar) aan te trekken en te behouden om de krapte op de Achterhoekse arbeidsmarkt te verkleinen. Er zijn circa 185 organisaties en bedrijven aangesloten in dit meerjarige project.

Projecten Smart werken en innovatie

In totaal waren er eind 2024 11 projecten in uitvoering bij deze thematafel:

Projecten	Looptijd	
3D metaalpoeder zeven	01-01-2024	31-12-2025
Actieagenda MKB dienstverlening	01-11-2024	31-12-2025
Additive Manufacturing Regio Achterhoek	01-09-2022	31-08-2025
iShare	01-12-2023	30-11-2025
Leergang Toekomstgericht Retailmanagement	01-09-2022	31-12-2024
SHII 2.0 Werkend ecosysteem toekomstbestendig maken	19-04-2023	19-04-2026
Skills Academy Achterhoek-Liemers	01-07-2023	30-06-2024
Smarthub Development	01-07-2023	30-06-2024
Smarthub Young Talent	01-12-2021	31-12-2025
Startup in Residence Achterhoek	01-09-2022	31-12-2025
Uitbouwen ecosystem Achterhoek	01-04-2022	31-03-2025

Hieronder wordt de financiering van bovenstaande projecten weergegeven.

	Overheid	Maatschappelijke organisaties	Ondernemers	Totaal
Totaal financiering	2.995.864	346.895	1.750.808	5.093.567

2.2 Onderwijs en arbeidsmarkt

Wat willen we bereiken?

We willen de tekorten op de arbeidsmarkt aanpakken. Volgens de prognoses kampt de Achterhoek met een jaarlijks tekort van 1.500 - 2.000 arbeidskrachten. De Arbeidskracht Analyse Achterhoek laat zien dat het hierbij vooral gaat om het hogere mbo-niveau en het hbo. Daarnaast is er behoefte aan ongeschoolde arbeidskrachten. De banengroei is omvangrijk genoeg om de werkloosheid te laten dalen. Tegelijkertijd zien we dat er nog altijd kandidaten zijn die lastig werk kunnen krijgen of behouden. We hebben in de Achterhoek te maken met ongeveer 14.000 mensen die we tot het 'ongekend talent' mogen rekenen. Dit zijn werklozen, semi-werklozen en mensen die (ongewenst) in deeltijd werken.

Het tekort kunnen we niet alleen opvangen met mensen uit de eigen regio. De aandacht gaat uit naar het aantrekken, binden en boeien van nieuwe en huidige arbeidskrachten. We positioneren onszelf als een sterke, innovatieve regio om te werken en te ontwikkelen.

We werken aan kansengelijkheid en een inclusieve arbeidsmarkt. In de Achterhoek kan iedereen die wil werken, waardig en passend werk doen. Bij het verkleinen van de mismatch kiezen we de komende jaren expliciet voor de sectoren Techniek, Zorg en Onderwijs. Het moet eenvoudiger worden om te kunnen om-, her-, en bijscholen binnen en tussen deze sectoren. We willen dat er, wat betreft de dienstverlening op het vlak van loopbaanvraagstukken gewerkt wordt vanuit een ontschotte dienstverlening. De vraag staat centraal, niet het systeem.

Te bereiken maatschappelijk effect

Wat hebben we gedaan en bereikt?

In de visie 2030 zijn de doelen en streefwaarden opgenomen. Onderstaand is per doel het resultaat voor 2024 weergegeven.

De tekorten op de arbeidsmarkt zijn teruggedrongen
Langs welke grote lijnen werken we aan dit doel De grote lijn is de positionering van de Achterhoekse arbeidsmarkt. Hoe zorgen we dat we een aantrekkelijke arbeidsmarkt zijn en blijven. Vanuit strategie naar aanpak; hoe en welke invloed kunnen we hebben op het regionale vraagstuk van werkgevers als werven, binden en boeien van medewerkers voor met name de sectoren Techniek, Zorg en Onderwijs.
Wat hebben we in 2024 gedaan en met welk resultaat om dit doel te bereiken - Het project Femme Tech is van start gegaan. Met dit project worden vrouwen en meiden gestimuleerd om te kiezen voor en te werken in de techniek. Dit start al vanaf het basisonderwijs tot en met de werkvloer. Er zijn nog geen resultaten te melden. - Het servicepunt techniek (SPT) laat mooie resultaten zien waar het gaat om de begeleiding van kandidaten naar een toekomst in de techniek. De resultaten liggen hoger dan vooraf geprognostiseerd. Er zijn 104 kandidaten en 83 organisaties geregistreerd. Met ruim 400 LLO activiteiten via contractonderwijs en verschillende bijeenkomsten. - Ook in 2024 hebben we weer een succesvolle Week van de Techniek, Techniekdag en First Lego League georganiseerd. Hiermee hebben we veel kinderen en jongeren in contact gebracht met de mooie wereld van techniek. Met als doel om te kiezen voor techniek. - Het onderzoek routekaart Arbeidsmarktpositionering is opgeleverd. Dit geeft input voor het verdiepende gesprek welke keuzes we moeten maken op strategisch niveau en welke activiteiten dat met zich meebrengt op tactisch en operationeel vlak.

- Het HR-voucherproject vanuit het Gelrepact is afgerond. Maar liefst 30 deelnemende bedrijven hebben een scan gehad. Deze scan geeft handvatten voor het strategisch HR-beleid van het bedrijf.
- De initiatieven Week van de Techniek, Techniekdag en First Lego League zijn geborgd bij partners in onze regionale samenwerking.

Talenten zijn benut

Langs welke grote lijnen werken we aan dit doel

We stimuleren, faciliteren en ondersteunen een Leven Lang Ontwikkelen en Duurzame Inzetbaarheid van medewerkers, rekening houdend met kansengelijkheid. Enerzijds ligt hier een rol voor de werkgevers door in te zetten op een leercultuur in bedrijven en tussen sectoren. Anderzijds is het belangrijk dat werknemers proactief zijn in hun professionele ontwikkeling en de kansen pakken om flexibel te blijven en mee te kunnen bewegen met ontwikkelingen op de arbeidsmarkt. Tevens is er aandacht voor Loopbaan en Beroep binnen het VO om leerlingen kennis te laten maken met de kansen in onze regionale arbeidsmarkt.

Wat hebben we in 2024 gedaan en met welk resultaat om dit doel te bereiken

- Sinds 2020 loopt het project Opijver. Met scholingsvouchers ondersteunen we inwoners die opgeleid willen worden richting kansrijke beroepen en geen recht hebben op een andere voorziening voor opleiding. In 2024 is er een ESF-subsidie toegekend om het project te continueren. In de eerste 4 jaar zijn mooie resultaten bereikt: Meer dan 3000 loopbaangesprekken, 1500 vouchers toegekend. 92% heeft de opleiding succesvol afgerond en 92% heeft betaald werk. De waardering voor deze dienstverlening is een 9,2.
- We zijn gestart om samen met de ministeries van EZ, OCW en SZW te verkennen op welke manier we een pilot "dempen inkomensval van werk naar werk" vorm kunnen geven.
- In november wordt het implementatieplan t.b.v. Regionaal Werkcentrum RWC (Rijksopdracht) door de kwartiermaker opgeleverd. Het implementatieplan voldoet aan de Rijksopdracht en houdt rekening met de regionale wens om ontschot samen te willen werken.
- Binnen de Rijksopdracht om te komen tot een Regionaal Werkcentrum zit tevens de opdracht om te komen tot een regionaal beraad. Het vormgeven van deze Governance opdracht, passend bij onze regionale samenwerking is opgepakt.
- We hebben Tech Tok doorontwikkeld en een verkenning Tech Tok voor Zorg en Onderwijs gestart. Welke kansen liggen er in de lokale arbeidsmarkt in relatie tot keuzeprofielen? Doel is om jongeren een realistisch beroepsbeeld te geven.
- We hebben de samenwerking werkgevers en onderwijs met Profijtscholen t.b.v. praktijk realistisch leren verkend. Hiermee brengen we de beroepspraktijk dicht bij het onderwijs.
- Er is ingezet op het zeer intensief bezoeken van ondernemers en werkgevers in de regio om het Grensland College meer bekendheid te geven. Dit heeft geleid tot een verhoogde instroom in september. Er zijn vijf AD-opleidingen van start gegaan. Aan een zesde wordt gewerkt. De interventie heeft duidelijk gemaakt dat er nog een grote mate van onbekendheid is met deze opleiding en met het principe Associate Degrees in zijn algemeenheid.
- De routekaart Leven Lang Ontwikkelen (van het jonge kind tot de pensioenleeftijd) is opgeleverd en laat een heel duidelijk beeld zien hoe Leven Lang Ontwikkelen er in de regio op dit moment uit ziet en welke uitdagingen er liggen voor het benutten van talent en op kansengelijkheid. Opvallend punt in deze routekaart is dat de regio zich kenmerkt door een sterke mate van onder advies bij de overgang PO naar VO. Op basis van de routekaart zal er in 2025 een programma opgezet gaan worden.
- Het Gelrepactproject Leercultuur mkb wordt eind 2024 afgerond. Acht bedrijven zijn van start gegaan met het programma om de leercultuur te bevorderen. Het project moet nog worden geëvalueerd.

Een inclusieve arbeidsmarkt

Langs welke grote lijnen werken we aan dit doel

We maken ons sterk voor iedereen die ondersteuning nodig heeft bij het vinden van een plek op de arbeidsmarkt.

We werken vanuit de strategische agenda inclusieve arbeidsmarkt Achterhoek langs vier lijnen. We brengen het onbenut arbeidspotentieel, dat momenteel geschat wordt op ongeveer 14.000 personen, in beeld. We zetten in op het vergroten van de digitale vaardigheden van inwoners zodat zij kunnen participeren op de werkvloer en in de samenleving, we bestrijden de laaggeletterdheid en we zetten in op het voorkomen van schooluitval onder jongeren.

Wat hebben we in 2024 gedaan en met welk resultaat om dit doel te bereiken

- Het project Kleurrijke Zorgverleners is gestart. Kandidaten met een andere nationaliteit dan de Nederlandse gaan onder intensieve begeleiding rondom cultuur en opleiding aan de slag in de ouderenzorg.
- Het project TINT Achterhoek (voorheen Kenniscentrum Inclusieve Technologie) is gestart. Dit project richt zich op het vergroten van de inzetbaarheid en het behoud van medewerkers op de werkvloer door de inzet van technologie.
- We hebben samen met provincie en ministerie van SZW de pilot vroege start Asielzoekers voorbereid. Doel is het ontwikkelen van een werkwijze waarbij vrije plekken in de asielopvang in de Achterhoek gevuld worden met kansrijke asielzoekers. Dit op basis van gerichte werving en matching op vacatures en opleidingsplaatsen bij werkgevers in tekortsectoren naar de Achterhoek komen en vervolgens de benodigde training en begeleiding krijgen om aan het werk te kunnen en blijven.
- Het project Digivaardige Achterhoekhoeker is gestopt na fase 1, omdat er een grote mate van onduidelijkheid bleef bestaan rondom het uiteindelijk op te leveren resultaat.
- Vanuit het Gelrepact 2.0 is het project Rode Loper 2.0 is afgerond. In de afgelopen twee jaar zijn 496 trajecten uitgevoerd voor 425 unieke jongeren, die eerder geen contact hadden met de instanties. Deze jongeren zijn begeleid of doorverwezen/warm overgedragen aan organisaties, die hen verder ondersteunen. Er wordt met namen gevraagd om financiële ondersteuning voor bijvoorbeeld vervoer of voor studiemiddelen en/of specifieke loopbaan coaching.

Grensoverschrijdende en bovenregionale samenwerking**Langs welke grote lijnen werken we aan dit doel**

We zetten in op het pakken van kansen die er zijn om via grensoverschrijdende en bovenregionale samenwerking de uitdagingen binnen onderwijs en arbeidsmarkt te realiseren. Dit door in gezamenlijkheid projecten en initiatieven van de grond te tillen.

Wat hebben we in 2024 gedaan en met welk resultaat om dit doel te bereiken

- De Euregionale doorlopende leerlijn is van start met een Scholenmakelaar die aan beide zijden van de grens scholen met elkaar verbindt en activiteiten met hen initieert. Met als doel euregionaal onderwijs te faciliteren en op cruciale plekken in de gehele onderwijsketen integreren.
- We werken actief samen binnen het Gelrepact (bovenregionale samenwerking Arbeidsmarktregio's/HC agenda's Gelderland) en hebben door ontwikkeld richting Gelrepact 2.0. Hieruit komen projecten voort die hiervoor al benoemd zijn. Zoals de leercultuur mkb, HR-voucher project en Rode Loper 2.0.
- De samenwerking met de Liemerse Ambassade is gecontinueerd binnen het servicepunt techniek, hierbij delen we kennis over de regionale arbeidsmarkt op het gebied van techniek.

Projecten Smart Onderwijs en Arbeidsmarkt

In totaal waren er eind 2024 8 projecten in uitvoering bij deze thematafel:

Projecten	Looptijd	
Achterhoeks Fonds voor talent (Opijver)	15-03-2024	31-01-2026
Europese doorlopende leerlijn (EDL)	01-01-2023	31-12-2026
Femme Tech	01-01-2024	31-12-2026
Grensland College	01-11-2019	31-12-2024
Inclusieve Technologie Achterhoek	15-09-2024	31-12-2026
Kleurrijke zorgverleners	01-01-2024	31-12-2026
Servicepunt Techniek Achterhoek/Liemers (SPT)	04-01-2022	31-12-2024
Achterhoeks Fonds voor Talentontwikkeling	01-05-2020	30-11-2024

Hieronder wordt de financiering van bovenstaande projecten weergegeven.

	Overheid	Maatschappelijke organisaties	Ondernemers	Totaal
Totaal financiering	9.274.961	2.902.824	2.616.641	14.794.426

2.3 Mobiliteit en bereikbaarheid

Wat willen we bereiken?

Een goede bereikbaarheid voor de Achterhoek, omdat dit een essentiële voorwaarde is om een aantrekkelijke (werk)regio te zijn voor werknemers, studenten, inwoners en toeristen. Maar ook om economisch te kunnen groeien en voor de leefbaarheid. Verder willen we goede (OV) verbindingen met Duitsland en duurzaam vervoer.

Te bereiken maatschappelijk effect

Wat hebben we gedaan en bereikt?

In de visie 2030 zijn de doelen en streefwaarden opgenomen. Onderstaand is per doel het resultaat voor 2024 weergegeven.

De infrastructuur is robuust en toegankelijk
Langs welke grote lijnen werken we aan dit doel We zetten in op een robuust en goede toegankelijke infrastructuur. Dit betekent dat we ons inzetten voor een verkeersveilige en goed doorstromende N18, snelle (interregionale) fietsverbindingen en een goede bereikbaarheid van de A12 tussen Arnhem en de Duitse grens.
Wat hebben we in 2024 gedaan en met welk resultaat om dit doel te bereiken • We hebben een vervolg gegeven aan de gebiedsgerichte verkenning N18. Er loopt nu een opdracht om een integraal beeld van de verschillende infrastructuurele en ruimtelijke opgaven in de corridor N18 tussen Varsseveld en Groenlo te schetsen. Doel is daarbij om tot een brede regionale investeringsagenda te komen. Hiermee kunnen we gefaseerd, vanuit verschillende beleidsterreinen en op modulaire wijze voor onderdelen gericht lobbyen, dan wel (co)financieren en uitvoeren. • We hebben volop gelobbyd voor de N18, zowel tijdens het lentefestival als tijdens werkbezoeken van Tweede Kamerleden, Provinciale Statenleden en ambtenaren vanuit het ministerie I&W. • De drie geplande verkenningen naar snelle fietsverbindingen zijn uitgevoerd, namelijk: Emmerich-Doetinchem-Zevenaar, (Lievelede)-Lichtenvoorde-Aalten-Bocholt en Doetinchem-Varsseveld-Lichtenvoorde-Groenlo. Deze worden eind 2024 bestuurlijk besproken om vervolgens, waar mogelijk, in samenwerking met de verschillende partners in plannen uit te werken en te realiseren. • We hebben met de Stedendriehoek verkennende gesprekken gevoerd over mogelijkheden rondom het realiseren van de doorkoppeling van de spoorlijn Winterswijk-Zutphen-Apeldoorn. Doel was duidelijkheid te krijgen over elkaars ambities op dit onderwerp en een gezamenlijke lobby. • We hebben de doorkoppeling van de treinverbinding Winterswijk-Zutphen-Apeldoorn in onze visie op het OV-netwerk opgenomen. Deze visie is samen met onze input op de OV-concessie aan de provincie gestuurd. De provincie heeft de doorkoppeling als mogelijke ontwikkelopgave in de concessie meegegeven.
De CO2 uitstoot van het verkeer en vervoer is verminderd
Langs welke grote lijnen werken we aan dit doel We stimuleren duurzaam woon-werkverkeer en werkverkeer. Hierbij hoort ook een robuuste en goed dekkende laadinfrastructuur om de verduurzaming te faciliteren. De grote lijn is om de modal shift en de bijbehorende gedragsverandering te stimuleren.

Wat hebben we in 2024 gedaan en met welk resultaat om dit doel te bereiken

- Er zijn diverse acties uitgevoerd op bedrijventerreinen rondom het thema “behoeften laadinfrastructuur bij bedrijven”. Concrete doelen waren het gezamenlijk uitwerken van slimme oplossingen voor o.a. de netcongestie en laadbehoeften op specifieke plekken.
- De Regionale Laadvisie voor de Achterhoek is herijkt. Deze geeft gemeenten een leidraad voor het herijken/opstellen van gemeentelijke laadvisies. De procesbegeleider Duurzame Mobiliteit ondersteunt gemeenten hierbij.
- De logistiek makelaar heeft ondernemers geadviseerd en gestimuleerd richting slim en schoon transport en kilometerreductie, om zo de juiste keuzes te maken rond slimme en schone logistiek.
- Er is een meerjarig strategisch communicatieplan ontwikkeld met gedragscampagne en een interventiepakket. Onder meer met Webinars en seminars waar regionale kennis en goede voorbeelden worden gedeeld. Het doel is jaarlijks minder CO2-uitstoot en een substantieel aantal minder gereden wegekilometers.
- We zijn aangesloten bij de activiteiten in het A12 Slim Reizen netwerk. Zoals het opstellen van een visie voor de A12 alliantie en het stimuleren van duurzaam reizen, met als doel om de filedruk op de A12 te verminderen. Dit door het adviseren van en in contact brengen van gemeenten, ondernemers en organisaties met stakeholders.
- De mobiliteitsmakelaars hebben het woon-werkverkeer van ruim 17.000 werknemers in de Achterhoek gemonitord. Dit doen zij in samenwerking met bedrijven en organisaties om het woon-werk verkeer te verduurzamen en om de vitaliteit van werknemers te verbeteren. De makelaars zijn aangesloten bij het A12 Slim Reizen netwerk. In deze samenwerking stemmen zij hun bevindingen en plannen van aanpak af met de mobiliteitsmakelaars uit de andere regio's en organiseren ze gezamenlijk Webinars en fietsstimuleringsacties.
- Met concrete acties is bijgedragen om de netcongestieproblematiek bij enkele bedrijven op te lossen.

Slimme vervoersvoorzieningen**Langs welke grote lijnen werken we aan dit doel**

We zetten ons hard in voor een goed dekkend Openbaar Vervoer-netwerk dat goed aansluit op andere (publieke) modaliteiten en faciliteiten. Hiermee proberen we een nieuwe vorm van Publieke Mobiliteit te creëren, waar alle vormen van (deel)vervoer en OV effectief en efficiënt op elkaar zijn aangesloten. Een stevige ruggengraat van trein en Hoogwaardige buslijnen is een voorwaarde om tot een dekkend netwerk zonder witte vlekken te komen. Het realiseren van een dergelijk goed samenhangend systeem is pionierswerk. Wij zitten als Achterhoek in de landelijke koploper groep om dit met het Rijk en de provincie Gelderland de komende jaren verder uit te rollen en mee te experimenteren.

Wat hebben we in 2024 gedaan en met welk resultaat om dit doel te bereiken

- Er zijn uitvoerige gesprekken met het Rijk en de provincie Gelderland gevoerd over onze publieke mobiliteitsaanpak en onze ambities rondom dit onderwerp. Dit hebben we ook ingebracht voor de aanbesteding concessie van het OV, naast de inhoudelijke input op het Programma van Eisen. Het Rijk is zeer enthousiast over onze ambities en wijze van werken met deelvervoer (Gaon) en de al goede samenwerking tussen het OV, OV-vangnet en doelgroepenvervoer (Zoov) in de Achterhoek. Dit heeft zich onder meer vertaald in de springplank publieke mobiliteit van de Regio Deal.
- We hebben samen met het Rijk en de provincie een Plan van Aanpak Publieke Mobiliteit uitgewerkt. Met dit Plan van Aanpak is de Achterhoek één van de koplopers in het land die publieke mobiliteit écht vormgeeft en uitvoert. Met dit plan kunnen we de komende jaren concreet aan de slag.
- We hebben vanuit Gaon ingezet op het uitbreiden van de deelmodaliteiten en er zijn gesprekken met organisaties, coöperaties en gemeenten gevoerd om aan te sluiten bij het Gaon-platform, ook als zakelijke klant. Dit laatste betekent dat met een eigen geëxploiteerde auto aangesloten kan worden op het Gaon-platform (waaronder de app en het achterliggende systeem). Dit zorgt voor gebruiksgemak bij de klant en een lagere drempel om de auto ook beschikbaar te stellen buiten kantooruren en voor derden.
- Er is een uitvraag gedaan voor de inzet van een makelaar om het gebruik van deelvervoer onder werkgevers te stimuleren en daarmee binnen de regio te laten groeien.
- De eerste echte herkenbare Achterhoekse mobiliteitshub is in Lichtenvoorde gerealiseerd en geopend. Deze hub zal als voorbeeld dienen voor alle andere hubs die we de komende jaren gaan realiseren.
- De Gaon-app en website hebben een update gekregen en is in een nieuwe versie bij de opening van de mobiliteitshubs in Lichtenvoorde live gegaan.
- Er is een onderzoek naar de behoeften van scholieren en studenten rondom (publieke)mobiliteit uitgevoerd. Dit onderzoek geeft inzicht in wat goed gaat, wat mist en wat anders kan.

- Er is een verkennend onderzoek uitgevoerd naar de mogelijkheden voor (Publieke) mobiliteit over de grens. Dit onderzoek geeft aan waar kansen liggen om de grensmobiliteit de komende periode te verbeteren.
- We hebben input geleverd op het Programma van Eisen voor de OV-concessie.

Projecten Mobiliteit en bereikbaarheid

In totaal waren er eind 2024 7 projecten in uitvoering bij deze thematafel:

Projecten	Looptijd	
Werkgeversaanpak Achterhoek mobiliteitsmakelaar 2020-2021	01-09-2020	31-12-2024
Elektrische Deelvoertuigen Coöperatie Groenkracht Groenlo	01-11-2020	31-12-2024
Elektrische Deelvoertuigen Coöperatie Zonnig Zieuwent	01-11-2020	31-12-2024
Invulling taken ADC door ZOOV 2022-2024	01-01-2022	31-12-2025
Werkgeversaanpak Mobiliteitsmakelaar 2022 -2023	01-01-2022	31-12-2024
Procesbegeleiding Achterhoekse MaaS-aanpak 2023-2025	31-12-2022	31-05-2025
Gebiedsgerichte corridoruitwerking N18	16-09-2024	31-01-2025

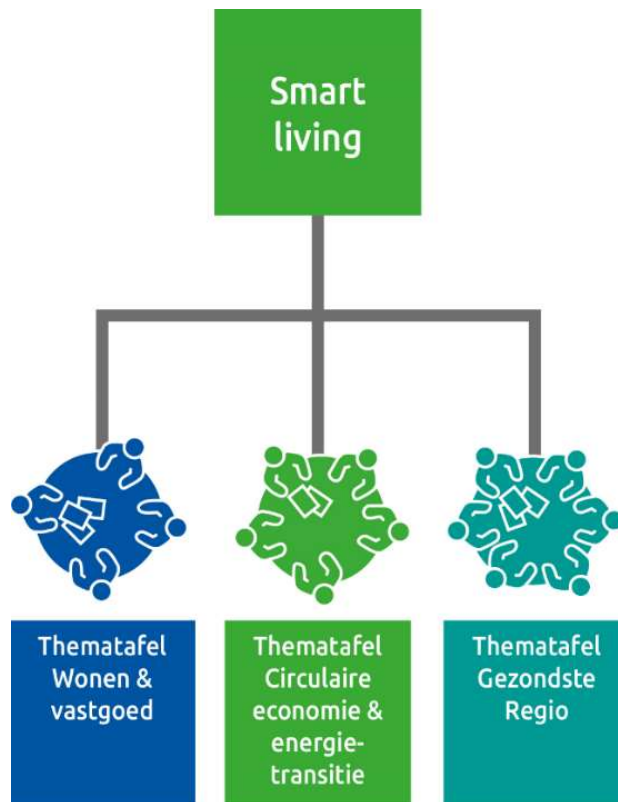
Hieronder wordt de financiering van bovenstaande projecten weergegeven.

	Overheid	Maatschappelijke organisaties	Ondernemers	Totaal
Totaal financiering	1.384.054	28.800	233.400	1.646.254

Programma 3

Smart Living

In deze paragraaf worden de doelen en projecten van de thematafels weergegeven die vallen onder Smart Living. Dit zijn Wonen en vastgoed, Circulaire economie en energietransitie en de Gezondste Regio. Per thematafel wordt weergegeven wat men wil bereiken (doelen in visie 2030) en wat bereikt is. Hierbij zijn ook projectenoverzichten opgenomen. De projecten zijn breder dan hetgeen Regio Achterhoek zelf uitvoert. Dit programma is informierend en niet ter vaststelling.

3.1 Wonen en vastgoed

Wat willen we bereiken?

We willen een gezonde woningmarkt met een normale spanning: dus met voldoende toegankelijkheid voor alle doelgroepen en een gedifferentieerd aanbod, passend bij de vraag. Dat betekent dat er in voldoende mate betaalbare woningen zijn en voldoende woon-zorgvoorzieningen die nodig zijn voor de sterk groeiende groep senioren. Bij de ontwikkeling van woningen worden verschillende innovatie woonvormen en bouwaanpakken toegepast. Leegstand is alleen nog maar in de vorm van frictieleegstand aan de orde. De woningvoorraad die bij een dergelijke markt past, is toekomstbestendig. Dit houdt in dat deze in aanzienlijke mate energiezuiniger is gemaakt. Daar waar mogelijk zijn woningen meer levensloopbestendig gemaakt.

Wonen staat niet op zich maar kent een interactie met de directe omgeving. Daarom is het van belang wonen te verbinden met voorzieningen, bijvoorbeeld op het gebied van werk, mobiliteit, landschap, maatschappelijke voorzieningen en recreatie. Bij de ontwikkeling en herstructurering van woonfuncties is aandacht voor leefbaarheidsfactoren als veiligheid en sociale cohesie binnen wijken. Daarnaast zal de bebouwde omgeving meer klimaatadaptief en volgens de principes van circulariteit ingevuld moeten worden.

Te bereiken maatschappelijk effect

Wat hebben we gedaan en bereikt?

In de visie 2030 zijn de doelen en streefwaarden opgenomen. Onderstaand is per doel het resultaat voor 2024 weergegeven.

Voldoende nieuwe betaalbare woningen
Langs welke grote lijnen werken we aan dit doel In de Regionale Woonagenda en de Woondeal hebben we duidelijke afspraken gemaakt over het aandeel betaalbare woningen. We stimuleren conceptuele woningbouw voor de realisatie hiervan, alsmede grondpolitiek en gerichte handhaving en beleid om betaalbare woningen ook in de toekomst betaalbaar te houden.
Wat hebben we in 2024 gedaan en met welk resultaat om dit doel te bereiken • Er is een kwartiermaker sociale koopwoningen aangesteld, die een actieplan heeft ontwikkeld en afspraken heeft geconcretiseerd voor de realisatie van betaalbare koopwoningen. • We hebben een inspiratiesessie over conceptuele woningen gehouden. • De Achterhoekse Wooncoöperatie heeft verschillende initiatieven voor kleine (flex-)woningen met betaalbare huren ontwikkeld. Onder andere in Meddo waar nu een plan ligt voor 8 zogenaamde box-in-box woningen in een voormalige koeienstal. • We hebben een start gemaakt met het opstellen van een regionale huisvestingsverordening. • We hebben bijeenkomsten gehouden over meer regie op de volkshuisvesting. Onder meer over het betaalbaar houden van koopwoningen die goedkoop in de markt gezet zijn. • Er is gestart met het herzien van de Achterhoekse Woondeal. • Gemeenten en bedrijfsleven hebben het convenant huisvesting arbeidsmigranten ondertekend. Doel hiervan is het verbeteren van de leefomstandigheden en huisvesting van arbeidsmigranten. • Het voornemen om in een gezamenlijk project minimaal 100 betaalbare woningen te realiseren is in 2024 gewijzigd in het gezamenlijk werken aan minimaal 10% sociale koop. Dit doel van het project Samen Betaalbaar Bouwen is dus veranderd, net als de wijze hoe dit te bereiken.

De bestaande woningvoorraad is toekomstbestendig
Langs welke grote lijnen werken we aan dit doel Terwijl de woningcorporaties hun eigen duurzaamheidsplannen uitvoeren, richten wij ons vooral op de grote particuliere woningmarkt. Met Energieloket Achterhoek zetten we ons in om particulieren te activeren en te helpen hun woning te verduurzamen. Dit geven we onder meer vorm in de aanpak One Stop Shop, waarmee wordt toegewerkt naar een integrale ontzorgaanpak voor woningeigenaren bij het verduurzamen van hun woning. Daarnaast werken we aan een visie op wonen, welzijn en zorg. Deze geeft richting aan de stappen die we willen zetten om te zorgen dat we in de Achterhoek passende woningen kunnen bieden in de gezonde en vitale leefomgeving met de nodige zorg en ondersteuning
Wat hebben we in 2024 gedaan en met welk resultaat om dit doel te bereiken • Via het Energieloket Achterhoek zijn inwoners gestimuleerd tot verduurzaming, onder meer door een dagelijks bereikbare klantenservice, bewonersbegeleiding, diverse laagdrempelige adviesdiensten en regionale communicatie en campagnes. • Voor lage inkomens zijn speciale regionale aanpakken uitgevoerd door 'Bespaarhulp aan Huis', waarbij ook kleinere bespaarmaatregelen worden getroffen en verouderd witgoed vervangen. • Een regionale isolatieaanpak voor woningen met lage energielabels, enerzijds via een doe-het-zelf spoor en anderzijds via een subsidie voor isolatiemaatregelen aangebracht door gespecialiseerde bedrijven. • Er zijn diverse wijkaanpakken uitgevoerd zoals wijkgerichte bewustwordingsacties voor verduurzaming, ondersteuning in wijken gericht op leefbaarheid in algemene zin (via het volkshuisvestingsfonds) en in wijken die (op termijn) van het aardgas gaan. • De One Stop Shop-aanpak is voorbereid om grootschalig uit te rollen. Helaas lukt dit nog niet in verband met de vleermuizen in de spouwmuren. Hopelijk zal dit alsnog in 2025 kunnen plaatsvinden en kunnen dan ook de extra consortia (is er nu 1, doel is 3) gevonden worden voor de uitvoering. • De concept regionale wonen-, welzijn- en zorgvisie is opgesteld. Hierin maken we vanuit woningcorporaties, zorgpartijen, welzijnsorganisaties, provincie Gelderland en gemeenten afspraken die moeten leiden tot voldoende huisvesting voor (kwetsbare) aandachtsgroepen en ouderen die de benodigde zorg en ondersteuning moeten kunnen ontvangen. Deze visie wordt begin 2025 bestuurlijk vastgesteld. • Als onderdeel van de zorgvisie wordt een afsprakenkader ouderenhuisvesting vastgesteld waarin de opgave om ouderenwoningen toe te voegen is uitgewerkt. Dit afsprakenkader wordt opgenomen in de herziening van de Achterhoekse Woondeal in 2025. • Samen met de Achterhoekse gemeenten heeft Energieloket Achterhoek een regionaal plan voor de jaren 2024-2030 opgesteld. De kern van de aanpak blijft bestaan, in ieder geval in de genoemde periode.
Versnelling woningbouw
Langs welke grote lijnen werken we aan dit doel In de Regionale Woonagenda is een tienpuntenplan gepresenteerd gebaseerd op de aanpak 'Van dromen naar Doen'. Belangrijke onderdelen hiervan zijn het aanpakken van de capaciteitsproblemen, versnellen en vereenvoudigen van procedures en het verbeteren van het netwerk van bouwers en ambtenaren in de regio.
Wat hebben we in 2024 gedaan en met welk resultaat om dit doel te bereiken • Er is een eerste bouw- en doedag georganiseerd waarin alle stakeholders in de bouwwereld, dus ambtenaren en bouwers, installateurs etc. met elkaar op verschillende manieren spraken over wat nodig is om de woningbouw te versnellen. • Er is een verkenning gedaan naar mogelijkheden om te komen tot een flexpool Achterhoek. Doel van de flexpool is het aanpakken van het capaciteitstekort van ambtenaren betrokken bij de bouw. • Er is een verkenning geweest naar de mogelijkheid van een regionaal loket voor kleine projecten.
Ontwikkelen en realiseren duurzame manieren van bouwen
Langs welke grote lijnen werken we aan dit doel We richten ons op toekomstbestendig bouwen. Dit door Biobased Bouwen en innovatieve woningbouw te stimuleren.

Wat hebben we in 2024 gedaan en met welk resultaat om dit doel te bereiken

- Partijen in de regio (bouwers, onderwijs en opdrachtgevers) zijn in verregaande gesprekken om een innovatiecentrum voor de bouw op te richten.
- Er zijn diverse kennissessies voor onder meer ambtenaren, bouwers, architecten en installateurs georganiseerd. Onder meer over de ontwikkeling van een biobased conceptwoning, het voorbeeldproject biobased paviljoen en het verduurzamen van woningen door inblazen stro door woningcorporaties. Deze ontwikkeling is ondersteund door de regionale kopgroep Samen Biobased Bouwen in samenwerking met het landelijk netwerk Building Balance.
- Het kader voor toekomstbestendig bouwen is vastgesteld, samen met de thematafel Circulaire economie & Energietransitie en de provincie Gelderland. Dit bevat standaarden en ambities om een impuls te geven aan duurzame en circulaire nieuwbouw de komende jaren.

Projecten Wonen en vastgoed

In totaal waren er eind 2024 13 projecten in uitvoering bij deze thematafel.

Projecten	Looptijd	
Projecten Steengoed Benutten	15-07-2019	31-12-2024
Zorgeloos Samenwonen in de Kattenberg	01-04-2020	31-12-2024
PilotTransformatievisie Oudestraat Neede 2030	01-01-2020	30-06-2025
Heuvelstraat Silvolde - deelproject Wonion	15-03-2021	31-12-2024
Heuvelstraat Silvolde - deelproject Oude IJsselstreek	31-03-2021	31-12-2024
Centrumvisie Dinxperlo	18-03-2021	31-12-2025
Dorpshart Wehl	06-03-2021	31-12-2024
Compactisering centrumgebied Hengelo	01-09-2021	31-12-2024
Groenlo, een vitaal centrum voor onze inwoners	01-10-2021	31-12-2025
Heerlijk thuis in huis	01-01-2022	01-03-2025
One Stop Shop Achterhoek	01-01-2022	31-12-2025
Flexwonen in de Achterhoek	01-01-2022	31-12-2025
Gebied zoekt ondernemende bewoners	01-01-2022	31-12-2025
Gebiedsontwikkeling Gendringen	01-09-2022	31-12-2026

Hieronder wordt de financiering van bovenstaande projecten weergegeven.

	Overheid	Maatschappelijke organisaties	Ondernemers	Totaal
Totaal financiering	13.157.444	2.277.272	942.900	16.377.616

3.2 Circulaire economie & energietransitie

Wat willen we bereiken?

Circulariteit heeft een belangrijke plek gekregen in de Achterhoek. Essentieel is de transitie naar hernieuwbare grondstoffen, biomassa wordt in de kringlooplandbouw, in het voedselsysteem en voor bouw en infra optimaal benut. Uiterlijk in 2050 is de regio energieneutraal. We maken de Achterhoek klaar voor een duurzame toekomst en groeien uit tot de schoonste regio van het land. In de transitie naar een duurzaam schone regio worden hernieuwbare grondstoffen gebruikt, (bouw)materialen hergebruikt en door minder emissies kan de biodiversiteit herstellen. We willen in 2030 een reductie van 50% van de primaire grondstoffen realiseren t.o.v. 2010. We willen koploper blijven in het realiseren van een kringlooplandbouw, en werken aan de transitie in de hele keten om te komen tot een duurzaam voedselsysteem. Door hoogwaardig benutten van grondstoffen en recycling van reststromen zijn er minder emissies en creëren we ruimte voor meer biodiversiteit.

Te bereiken maatschappelijk effect

Wat hebben we gedaan en bereikt?

In de visie 2030 zijn de doelen en streefwaarden opgenomen. Onderstaand is per doel het resultaat voor 2024 weergegeven.

Oplossingen voor energiebesparing, duurzame opwekking en zelfvoorzienend zijn
Langs welke grote lijnen werken we aan dit doel We spelen in op de verschuiving in de energievoorziening, onder andere door duurzaam opwekken van energie en oplossingen te zoeken voor netcongestie. Hiervoor werken we aan bewustwording, brengen we onderdelen van het energiesysteem in kaart en ontwikkelen we oplossingsrichtingen waaronder nieuwe samenwerkingsvormen, (decentrale) technische oplossingen en nieuwe verdienmodellen.
Wat hebben we in 2024 gedaan en met welk resultaat om dit doel te bereiken • Er is een inventarisatie gestart naar de beschikbaarheid van de energie-infrastructuur voor bedrijven op bedrijventerreinen in de Achterhoek, mede naar aanleiding van netcongestie. Om vervolgens de beschikbare capaciteit zo effectief mogelijk te gebruiken door gezamenlijke en lokale oplossingen. • We hebben slimme oplossingen achter de meter voor opwek en gebruik van duurzame energie voor agrarische bedrijven ontwikkeld. Daarbij is gebruik gemaakt van kennis ontwikkeld in het project Eco Accu Storage. Er zijn bijeenkomsten gehouden voor agrarische ondernemers in verschillende gemeenten. Het project Eco Accu is in 2024 afgerond. • We hebben bijgedragen aan de provinciale energievisie, het integraal en regionaal programmeren voor energiesysteem na 2030 en de afstemming met onder meer de RES Achterhoek en de Energyboard Gelderland.
Agrofood is koploper kringlooplandbouw
Langs welke grote lijnen werken we aan dit doel We werken aan toekomstbestendige landbouw en een duurzaam voedselsysteem in de Achterhoek. We hanteren een integrale benadering van bedrijfssystemen voor kringlooplandbouw voor (melk)veehouderij en akkerbouw. Europese en nationale doelen op gebied van water, natuur en klimaat leiden tot veranderingen in het landelijk gebied. Daarom wordt gewerkt op bedrijfs-, bedrijfssysteem- en gebiedsniveau met een grote en diverse groep boeren, regionale boerenorganisaties en andere stakeholders. Een belangrijke lijn is <i>experimenterregio Achterhoek</i>; een werkwijze om innovatiegericht én met boeren van ‘onderop’ samen te werken, om praktijkgerichte kennis en ervaring in te zetten voor (nieuw) beleid en wet- en regelgeving.

Wat hebben we in 2024 gedaan en met welk resultaat om dit doel te bereiken

- Met de ontvangen subsidie van LNV (nu LNVN) hebben we invulling gegeven aan Fieldlab Achterhoek. Binnen Fieldlab Achterhoek is de regionale samenwerking van Achterhoekse boerenorganisaties (VALA, VK-Oost, Stichting Biomassa en De Innovatie Coöperatie) versterkt. Er is gewerkt aan het opstellen van een regionale agenda (wenkend perspectief) voor de landbouw in Achterhoek. Er is een (nieuwe) impuls gegeven aan regionale leerkringen en er zijn diverse nieuwe (boeren)experimenten en innovatieprojecten gestart.
- Er is meegewerkt aan de opzet en uitwerking van een ontwerpend onderzoek 'Boerderij van de toekomst' voor de landbouw in Achterhoek en Twente. Dit wordt gezamenlijk uitgevoerd door Wageningen Universiteit & Research (WUR) met De Landbouwers Twente en het ministerie van LNVN.
- We werken regionaal nauw samen met experimenteerregio Twente en landelijk met experimenteerregio's Noord-Nederland en De Peel.
- We verkennen nieuwe initiatieven voor opgaven zoals mest en mineralenmanagement, water en gebiedsgericht werken die kunnen leiden tot nieuwe (meerjarige) projecten en programma's.
- De projecten agro innovatiecentrum De Marke, kennisnetwerk Vruchtbare Kringloop-Oost en Werken aan Toekomstgerichte Erven zijn afgerond.

Gebruik (hernieuwbare) grondstoffen in bouw en infra & efficiënter gebruik van (primaire) grondstoffen**Langs welke grote lijnen werken we aan dit doel**

We willen in aansluiting op de Rijksdoelen in 2030 het gebruik van eindige grondstoffen halveren. Hiervoor zetten we in op het stimuleren van circulair werken door vergroten van de bewustwording en kennisontwikkeling, kennisuitwisseling en het stimuleren van circulariteit door toepassen van nieuwe werkwijzen. We werken aan het monitoren van de voortgang van de transitie naar een circulaire economie in de Achterhoek. We zetten in op het verminderen van het gebruik van primaire grondstoffen door minder en andere (hernieuwbare) grondstoffen te gebruiken en hergebruik van materialen en producten in onder andere de bouw en infra.

Wat hebben we in 2024 gedaan en met welk resultaat om dit doel te bereiken

- We hebben voorbeelden van circulaire initiatieven en aanpakken gedeeld in twee regionale werksessies. De werksessies zijn voor kennisdeling en om organisaties aan te moedigen om in beweging te komen door daarvoor voorbeelden en inspiratie aan te reiken.
- We hebben methoden van monitoring van circulaire economie verkend, onder andere om (impact van) grondstofstromen en voortgang in beeld te brengen voor de Achterhoek Monitor 2024-2025.
- Het gebruik van biobased grondstoffen door de ontwikkeling van een regionale biobased ketenaanpak is gestimuleerd. Er zijn diverse kennissessies voor de bouw gehouden en er is een kennisgroep Teelt Biobased Bouwmaterialen gestart.
- Er is een biobased conceptwoning ontwikkeld en het voorbeeldproject biobased paviljoen is opgeleverd. Deze is ontworpen en gebouwd door (innovatieve) regionale bedrijven. Het gebouw heeft een voorbeeldfunctie en er zijn bijeenkomsten georganiseerd voor bewustwording en kennisdeling.
- Voor het verduurzamen van woningen is door woningcorporaties stro ingeblazen. Deze ontwikkeling is ondersteund door de regionale kopgroep Samen Biobased Bouwen in samenwerking met het landelijk netwerk Building Balance.
- Er is een inventarisatie uitgevoerd van kennis- en ondersteuningsbehoefte bij gemeenten voor toekomstbestendig bouwen door Cirkelregio de Achterhoek. Dat is ook gedaan voor de verduurzaamings van infra (grond-, weg- en waterbouw) naar voorbeeld van de aanpak in de Groene Metropoolregio.
- Het kader voor toekomstbestendig bouwen is vastgesteld, samen met de thematafel Wonen & Vastgoed en de provincie Gelderland. Dit bevat standaarden en ambities om een impuls te geven aan duurzame en circulaire nieuwbouw de komende jaren.
- Er zijn verkennende werksessies circulair werken met gemeenten, corporaties en waterschap gehouden. Dit om de behoefte aan kennis te inventariseren en voor uitwisseling van verschillende aanpakken.

Reductie CO2 en stikstof en toename biodiversiteit

Langs welke grote lijnen werken we aan dit doel

We richten ons op bewustwording, kennisuitwisseling, aanjagen en versnellen van emissiereductie door innovaties en toepassen van nieuwe producten, processen en technieken. We stimuleren circulair werken waardoor (CO2-)uitstoot wordt gereduceerd. Afname van emissies draagt bij aan herstel biodiversiteit. Er zijn verkennende werksessies circulair werken met gemeenten, corporaties en waterschap gehouden. Dit om de behoefte aan kennis te inventariseren en voor uitwisseling van verschillende aanpakken.

Wat hebben we in 2024 gedaan en met welk resultaat om dit doel te bereiken

- Het project concept-ontwikkeling voor halvering stikstofemissie in (melk-)stalsystemen is opgeschaald, na een test op één locatie, naar meerdere melkstallen om kennis op te doen met verschillende stalsystemen.
- We doen onderzoek naar CO2-vastlegging/borging en verwaarding door telen en toepassen van biobased gewassen en bouwmaterialen. Om zo mogelijkheden te ontwikkelen voor het vermarkten van langdurig vastgelegde koolstof, dat bijdraagt aan het verdienmodel van (agrarische) ondernemers.
- We zijn gestart met een verkenning naar reeds bestaande aanpak voor vergroten biodiversiteit in regio. Dat geeft inzicht in de eigen aanpak van verschillende regionale partijen. Ook is geconstateerd dat een regionale aanpak gewenst is voor uitwisseling van ervaringen en om gezamenlijk meer te kunnen bereiken op gebied van biodiversiteit.

Projecten Circulaire economie en energietransitie

In totaal waren er eind 2024 8 projecten in uitvoering bij deze thematafel.

Projecten	Looptijd	
Innovatiecentrum de Marke	01-01-2020	31-12-2024
Groene leerkenniswerkplaats (GLKWP)	01-05-2020	31-12-2024
Werken aan toekomstgerichte erven in de Achterhoek	01-07-2020	30-06-2024
Ontwikkeling concept halvering stikstofemissie melkstal	01-06-2022	31-12-2025
Samen biobased bouwen	01-08-2022	28-02-2025
Stimuleren energietransitie agrarisch Achterhoek	01-09-2022	31-12-2025
Slimme energiesystemen Achterhoek	01-10-2023	31-07-2025
Achterhoek Groen, Natuurlijk!	01-10-2024	30-06-2025

Hieronder wordt de financiering van bovenstaande projecten weergegeven.

	Overheid	Maatschappelijke organisaties	Ondernemers	Totaal
Totaal financiering	4.313.498	472.949	900.131	5.686.578

Gezondste regio

Wat willen we bereiken?

We richten ons op vernieuwing en verbetering binnen de gezondheidszorg en welzijnsector, zodat de gezondheid van de Achterhoekse inwoners waar mogelijk kan toenemen. We streven ernaar dat mensen zo lang mogelijk zelf regie kunnen voeren over hun eigen gezondheid en zo lang mogelijk zelfstandig kunnen wonen. We hanteren twee pijlers: preventie en zorginnovatie. Door te investeren in preventie worden we in de Achterhoek gezonder en kunnen we de belasting op de zorg verminderen. Door een gezonde leefstijl zal op de lange termijn minder zorg nodig zijn. Daarnaast biedt zorginnovatie de mogelijkheid voor slimme oplossingen zodat alle inwoners van de Achterhoek goede, toegankelijke en betaalbare zorg kunnen blijven ontvangen, ook in 2030. We willen werken vanuit een nieuwe visie op anders oud(er) worden in relatie tot wonen en daarmee ook een andere kijk op de rol van het bestaande zorgaanbod in combinatie met wonen. Daarnaast werken we aan innovatie van het gezondheidssysteem, onder de noemer Achterhoek Gezond. We zetten samen met onze partners in op de filosofie van 'positieve gezondheid', met andere woorden het vermogen van mensen zich aan te passen en zelf regie te voeren en om te voorkomen dat mensen ziek worden en zorg nodig hebben. Door op alle niveaus te investeren in leefstijl, preventie, gezondheid en gedrag kan een deel van de ziekte- en behandelkosten vermeden worden. Door het stimuleren van een gezonde leefstijl hopen we het ziekteverzuim terug te dringen en daarmee de arbeidsparticipatie te verhogen.

Te bereiken maatschappelijk effect

Wat hebben we gedaan en bereikt?

In de visie 2030 zijn de doelen en streefwaarden opgenomen. Onderstaand is per doel het resultaat voor 2024 weergegeven.

Betaalbaar en toegankelijk netwerk van zorgdiensten
Langs welke grote lijnen werken we aan dit doel De regionale ambities vanuit De Gezondste Regio vallen voor een belangrijk deel samen in de regionale uitwerking van het Integraal Zorgakkoord (IZA). Hiervoor is in 2023 het regioplan De Gezondste Regio vastgesteld. Het regioplan bevat prioritaire opgaven en is te beschouwen als het gezamenlijke kader. Vanuit dit plan werken we nu aan concrete transformaties, plannen en projecten voor de regio. In 2024 is veel aandacht besteed aan het opzetten van de samenwerkingsstructuur en de uitwerking van het regioplan De Gezondste Regio. Thematisch is het regioplan De Gezondste Regio opgedeeld in vier hoofdthema's. Vanuit deze thema's werken we in de regio samen aan een betaalbaar en toegankelijk netwerk van zorgdiensten. De thema's in de Achterhoek zijn (1) Gezond Leven en Preventie, (2) Veerkrachtig Ouder Worden, (3) Mentaal Gezond en (4) Prettig Werken in Zorg en Welzijn. Daarnaast zijn er drie dwarsverbanden die binnen alle thema's hun uitwerking hebben: (1) Digitalisering en Technologie, (2) Toekomstbesteding Zorglandschap en (3) Samenwerking.
Wat hebben we in 2024 gedaan en met welk resultaat om dit doel te bereiken • We hebben gebouwd aan de samenwerkingsstructuur. Hiervoor is er een regionale bestuurlijke regiegroep samengesteld. Hierdoor is de regionale samenwerking versterkt en werken we in de regio over de domeinen heen aan plannen en projecten voor de regio. Het resultaat is meer regionale uitvoeringskracht en daarmee versnelling in de uitvoering. • Op de vier hoofdthema's zijn uitvoeringscoalities gevormd die de benodigde transformaties uitwerken in een gezamenlijke werkagenda.

De gezondste regio door preventie en innovatie
Langs welke grote lijnen werken we aan dit doel Preventie en innovatie zijn belangrijk om ervoor te zorgen dat we in de Achterhoek onze centrale ambitie halen: Wij willen dat Achterhoekers gezond zijn en daarover zelf de regie hebben. Gezondheid, preventie en leefstijl zijn leidend, niet ziekte en behandeling. Daarom stimuleren we projecten die gericht zijn op preventie en innovatie. In de regionale uitwerking van het IZA is dit enerzijds ondergebracht in het hoofdthema 'Gezond Leven en Preventie' en anderzijds in het dwarsverband "Digitalisering en Technologie".
Wat hebben we in 2024 gedaan en met welk resultaat om dit doel te bereiken - Voor de uitwerking van digitalisering en technologie in het regioplan werken we samen met, en sluiten we aan bij, al bestaande initiatieven, zoals de Technologie en Zorgacademie Achterhoek en Vereniging Digitalisering Zorg Achterhoek. Vanuit deze vereniging is GERDA ontwikkeld, o.a. als datawerkplaats. We kijken hoe GERDA verder in gezet kan worden voor de monitoring van de gezondheid in de Achterhoek. - Het project Fit veur Altied liep eind 2024 af. Dit project werkt aan fitte en gezonde Achterhoekse werknemers, nu en 'veur altied'. Fitte en gezonde medewerkers hebben meer werkplezier, zijn blijer, productiever en voelen zich meer betrokken. En, niet geheel onbelangrijk, zijn minder vaak ziek. De resultaten verwachten we begin 2025 te kunnen delen.
Achterhoekers zijn zelf langer verantwoordelijk voor hun gezondheid
Langs welke grote lijnen werken we aan dit doel Het zelf langer verantwoordelijk zijn voor je gezondheid gaat om het versterken van de eigen regie van de Achterhoekers. Die eigen regie komt terug in de eerste 3 thema's van de regionale uitwerking van het IZA. Gezond Leven en Preventie, Veerkrachtig Ouder Worden en Mentaal Gezond. Dit door in te zetten op eigen verantwoordelijkheid en daar de Achterhoekers in te begeleiden.
Wat hebben we in 2024 gedaan en met welk resultaat om dit doel te bereiken - Bij het opstellen van het regioplan zijn inwoners betrokken en dat doen we ook in de uitvoeringsfase. Hiervoor is bijvoorbeeld in juni een sessie gehouden waar ongeveer honderd deelnemers bij aanwezig waren. Dit heeft gezorgd voor kennisdeling tussen bestuur, beleid en praktijk. Daarnaast zijn op deze manier de eerste stappen gezet voor betrokkenheid van inwoners bij de uitvoering van het regioplan. - Vanuit de verschillende thema's is het onderdeel eigen regie verder uitgewerkt. - De concept regionale wonen-, welzijn- en zorgvisie is opgesteld. Hierin maken we vanuit woningcorporaties, zorgpartijen, welzijnsorganisaties, provincie Gelderland en gemeenten afspraken die moeten leiden tot voldoende huisvesting voor (kwetsbare) aandachtsgroepen en ouderen die de benodigde zorg en ondersteuning moeten kunnen ontvangen. Deze visie wordt eind 2024/begin 2025 bestuurlijk vastgesteld.

Projecten Gezondste regio

Eind 2024 waren er 2 projecten in uitvoering bij deze thematafel.

Projecten	Looptijd	
Praat vandaag mee over morgen	01-05-2024	30-12-2025
Fit veur altied	01-03-2021	31-12-2024

Hieronder wordt de financiering van bovenstaande projecten weergegeven.

	Overheid	Maatschappelijke organisaties	Ondernemers	Totaal
Totaal financiering	759.933	564.960		1.324.893

Programma 4

Bedrijfsvoering en Rente

Wat willen we bereiken?

Strategische doelstelling

Wij willen begrotingsevenwicht binnen de bij andere programma's nagestreefde doelstellingen en met een minimale bijdrage van de gemeenten een maximaal resultaat behalen. De kosten en opbrengsten moeten elkaar, gezien de beperkte financiële armslag, zoveel mogelijk in evenwicht houden.

Wat hebben we gedaan en bereikt?

De volgende werkzaamheden zijn verricht in 2024:

Activiteit	Prestatie-/resultaatafspraak
Incidentele financiering	Realiseren van begrotingsevenwicht.
Algemeen financieel beleid	• Voldoen aan wettelijke kaders (rechtmatigheid); • Continu verbeteren van de beleidscyclus; • Adequate bedrijfsvoering; • Uitvoeren van interne controles conform intern controleplan; • Verantwoording van de uitgaven.
Treasury	Beheren van de financiële middelen.

Algemeen financieel beleid

Het voldoen aan wettelijke kaders en de daarop betrekking hebbende verordeningen vraagt continu de aandacht. Vanaf vorig boekjaar wordt een rechtmatigheidsverantwoording van het bestuur opgenomen in de jaarrekening. Hiervoor is een intern controleplan opgesteld waarin is aangegeven hoe de interne controle wordt vormgegeven. De interne controlewerkzaamheden zijn gedurende het boekjaar volgens het controleplan uitgevoerd. Bij de controle zijn geen noemenswaardige afwijkingen van de regelgeving geconstateerd. Voor een nadere toelichting op de onderwerpen van de interne controle wordt verwezen naar de paragraaf rechtmatigheid.

We controleren steeds op de naleving en relevantie van geldende regelgeving. Naar aanleiding van een advies van de VNG is de controleverordening in 2024 geactualiseerd en vastgesteld.

Tot slot hebben in 2024 werkzaamheden plaatsgevonden voor het verkrijgen en verantwoorden van subsidies vanuit diverse regelingen (Leader, Volkshuisvestingsfonds, techniekpact, MKB-deal, gebiedsopgave Provincie en Regio Deal).

Treasury

Op het gebied van Treasury zijn in 2024 met name de Regio Deal middelen van belang. Er is vanuit Regio Deal I € 20 mln. in beheer bij Regio Achterhoek ten behoeve van de financiering van projecten. Hiervan is eind 2024 € 15 mln. besteed. Eind 2022 zijn alle middelen beschikt aan projecten. De projecten dienen uiterlijk in 2025 te zijn afgerond. In 2024 is een nieuwe Regio Deal gesloten van € 25 mln. Eind 2024 is hiervan een eerste voorschot ontvangen. Er zijn nog geen middelen beschikt aan nieuwe projecten in 2024.

Wat heeft het gekost?

Programma 4: Bedrijfsvoering en Rente	R 2023	B 2024 primaire	B 2024 gewijzigd	R 2024
Lasten (A)	826.000	414.000	1.058.000	1.036.000
Baten derden (B)	994.000	369.000	1.053.000	1.058.000
Sub-totaal (B-A)	168.000	-45.000	-5.000	22.000
Bijdrage gemeenten en Provincie (C)	-	-	-	-
Saldo van baten en lasten (B-A+C)	168.000	-45.000	-5.000	-
Onttrekkingen reserves	48.000	45.000	5.000	-
Toevoegingen reserves	-137.000	-	-	-
Gerealiseerd resultaat	79.000	0	0	22.000

Het voordelige verschil in de bijdrage gemeenten op dit programma is € 22.000. Het voordeel is vooral ontstaan door een voordeel op de personeelskosten (€ 7.000) en rentebaten over het banksaldo bij het Rijk (€ 15.000).

Voor een nadere onderbouwing van de baten en lasten wordt verwezen naar programma 1.

De specificatie van de mutatie reserves voor dit programma is als volgt:

Mutatie reserves:	Raming gewijzigd	Werkelijk
Onttrekking reserve onderhoud huisvesting	-5.000	-
Per saldo toevoeging reserves programma 4	-5.000	-

1 Paragraaf weerstandsvermogen en risicobeheersing

Het weerstandsvermogen van de Regio is het vermogen om (incidentele) financiële tegenvallers te kunnen opvangen om taken te kunnen voortzetten. Het weerstandsvermogen is de relatie tussen de weerstandscapaciteit (de beschikbare middelen om niet begrote kosten te dekken) en de risico's (waarvoor geen voorzieningen zijn getroffen of verzekeringen voor zijn afgesloten). Het weerstandsvermogen is van belang voor het bepalen van de gezondheid van de financiële positie van de Regio.

1.1 Beleid

In de nota "reserves en voorzieningen" van juli 2024 zijn kaders gegeven hoe met het vermogen van de Regio kan en mag worden omgegaan. Door het algemeen bestuur is besloten (AB 17 december 2021) dat het maximaal te reserveren bedrag voor weerstandsvermogen wordt berekend op basis van een weerstandsratio van $1,4 \times$ de benodigde weerstandscapaciteit, ofwel op basis van de primaire begroting 2024 € 368.000. In de laatste nota "reserves en voorzieningen" (2024) is de benodigde weerstandscapaciteit vastgesteld op € 341.000 gebaseerd op de meest actuele berekeningen (begroting 2025). De maximale omvang voor het weerstandsvermogen is dan € 477.000.

Een surplus wordt uitbetaald als het weerstandsvermogen boven dit bedrag uitkomt. Dit wordt jaarlijks bepaald bij het vaststellen van de begroting en wordt bepaald op basis van het laatste jaar van het meerjarenbeeld, rekening houdend met de effecten van inmiddels genomen bestuursbesluiten met financiële gevolgen voor volgende jaren.

1.2 Weerstandscapaciteit

De beschikbare weerstandscapaciteit bestaat uit het vrij besteedbaar deel van de algemene reserve vermeerderd met stille reserves en met onvoorziene posten.

	Begroting primaire	Begroting gewijzigd	Rekening	Afwijking (R-B)
<i>Per 31 december</i>				
Vrij besteedbaar deel algemene reserve	392.000	392.000	392.000	-
Onvoorzien	8.000	98.000	98.000	-
Weerstandscapaciteit 31-12-2024	400.000	490.000	490.000	-

De omvang van het vrij besteedbare deel van de algemene reserve bedraagt eind 2024 € 392.000 en de weerstandscapaciteit bedraagt € 490.000. De weerstandscapaciteit ligt boven het geformuleerde plafond van € 477.000 als gevolg van een eenmalig onvoorzien bedrag. Bij de begroting wordt een eventueel surplus bepaald.

1.3 Risico's

Door middel van sessies met de medewerkers zijn de risico's bij de Regio in kaart gebracht. Er is een inschatting gemaakt van de kans dat de gebeurtenis daadwerkelijk plaatsvindt en de (financiële) impact daarvan. De 5 meest belangrijke risico's staan hieronder benoemd.

Risico	Kans	Impact (€) per jaar	Beheersmaatregelen
Inzetten van incidenteel beschikbare middelen voor projecten (bijv. subsidies); risico's zijn geen politieke keuzes durven maken, tegenstrijdige belangen en vinden van cofinanciering.	Hoog	Reputatieschade Geen impact in € voor Regio Achterhoek.	Structuur met Achterhoek Raad, Board en thematafels met 3-O samenwerking voor besluitvorming over projecten.
Als gevolg van een slechtere financiële situatie bij gemeenten bestaat de kans dat Regio Achterhoek een bezuinigings-taakstelling opgelegd krijgt.	Laag	Financiële impact bij een taakstelling van 10% is € 242.000 per jaar.	Bij een bezuinigings-taakstelling zullen structureel maatregelen in gang gezet moeten worden met kans op gevolgen voor wachtgeld.
De gevolgen van de CAO onderhandelingen en premiestijgingen leiden tot hogere personeelskosten dan de door gemeenten gehanteerde systematiek voor gemeenschappelijke regelingen.	Laag	Financiële impact bij 1% afwijking in de uitgangspunten is € 20.000 per jaar (gebaseerd op primaire begroting).	In 2021 hebben gemeenten ingestemd met een gewijzigde systematiek voor indexering van loon- en prijsstijgingen.
Bij eigen projecten; projecten zijn niet op tijd af of gemaakte kosten voldoen niet aan subsidievoorwaarden door bijvoorbeeld inkoop-eisen of verantwoordingseisen.	Laag	Reputatieschade en evt. financiële schade. Bij afkeuring 2% van de projectkosten is het € 31.000 (gebaseerd op werkelijke kosten projecten).	Subsidievoorwaarden vooraf duidelijk in beeld hebben. Streng interne controle op van de stukken volgens de eisen uit de subsidievoorwaarden.
Risico's rondom personeel; langdurige ziekte of ontslag werknemer.	Middel	Eén zieke of boventallige medewerker kost gemiddeld € 105.000 per jaar	Continue aandacht hiervoor vanuit personeelsbeleid.

In het verslagjaar heeft zich één van bovenstaande financiële risico's voorgedaan. Naar aanleiding van de begroting 2025 zijn afspraken gemaakt om te kijken naar mogelijke besparingen binnen de Regio. Dit in verband met het ravijnjaar 2026 voor de gemeenten. De uitwerking hiervan volgt bij de begroting 2026. Voor het overig geldt:

1. De loonontwikkelingen voor 2024 konden binnen de bestaande budgetten worden opgevangen.
2. Er was sprake van een langdurig zieke, maar dit kon binnen bestaande budgetten opgevangen worden.
3. Wat betreft projectsubsidies hebben zich geen tekorten voorgedaan in 2024.

Overige risico's

Hypotheekverstrekking aan personeelsleden

De mogelijkheid van hypotheekverstrekking is wettelijk verboden sinds 2009. De hypotheeken, inclusief die voor personeelsleden van uitgetreden organisatieonderdelen, zijn bevroren. In 2024 is geen extra aflossing gedaan. Eind 2024 bedraagt de hypotheekverstrekking nog € 465.000. De restschuld per 31 december 2024 van de hypotheeken afgezet tegen de taxatiewaarde van de woningen bij aankoop bedraagt 44 %. Hierbij laten we de waardestijgingen van de woningen vanaf het moment van aankoop tot nu buiten beschouwing. Deze restschuld is aanzienlijk lager dan een eventuele executiewaarde bij gedwongen verkoop (uitgaande van een executieopbrengst van 75%).

Schadeclaim Moram

De zaak Moram betreft een brand bij Moram in 's-Heerenberg in maart 2001. In 2004 heeft het dagelijks bestuur besloten dat dit aspect buiten de opschaling van de brandweertaak blijft en voor rekening van de Regio Achterhoek is. In 2006 is een hoofdprocedure John Deere-Moram gestart met een vrijwaringsprocedure richting de Regio. Deze procedure is in 2016 afgerond en hiermee krijgt de vrijwaringsprocedure tussen Regio en Moram geen vervolg. In 2008 is een tweede claim in de hoofdprocedure Bosman-Moram neergelegd bij de Regio Achterhoek. De vrijwaringsprocedure van Moram richting Regio krijgt geen vervolg (schikking in hoofdprocedure). Er loopt formeel echter nog wel steeds een procedure bij het Gerechtshof in deze zaak, waardoor de zaak op enig moment weer zou kunnen worden gaan leven. De verwachting dat dit gebeurt, is klein. In 2024 zijn er geen nieuwe ontwikkelingen geweest.

1.4 Financiële kengetallen

In de BBV voorgeschreven dat in deze paragraaf de verplichte financiële kengetallen opgenomen moet worden voorzien van een toelichting.

Kengetallen:	Rekening 2023	Begroting 2024 primair	Begroting 2024 bijgesteld	Rekening 2024
netto schuldquote	-127%	-154%	-182%	-109%
netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen	-147%	-181%	-203%	-122%
Solvabiliteitsratio	35%	28%	30%	23%
structurele exploitatieruimte	0,26%	0%	0%	0,24%
grondexploitatie	nvt	nvt	nvt	nvt
belastingcapaciteit	nvt	nvt	nvt	nvt

De netto schuld geeft het niveau aan van de schuldenlast ten opzichte van de eigen middelen. Om inzicht te krijgen in hoeverre er sprake is van doorlenen wordt de netto schuldquote zowel in- als exclusief doorgeleende gelden weergegeven. Een negatieve schuldquote geeft aan dat er sprake is van een overschot aan middelen, dit is bij de Regio het geval. Het overschot ligt lager dan de bijgestelde begroting aangezien we in 2024 uitgaven hebben gedaan uit de door derden beklemden middelen. Hiermee is bij het opstellen van de begroting geen rekening gehouden.

De solvabiliteitsratio geeft inzicht in de mate waarin de Regio in staat is aan haar financiële verplichting te voldoen. Onder de solvabiliteitsratio wordt verstaan het eigen vermogen als percentage van het balanstotaal. Hoe hoger de solvabiliteit, hoe gezonder het bedrijf. De Regio zal nooit meer eigen vermogen opbouwen, bedragen boven het weerstandsniveau worden uitgekeerd aan de gemeenten. De solvabiliteitsratio is afgenomen. Er is een voorschot ontvangen aan rijksmiddelen (door derden beklemden middelen) en daarmee zijn er meer nieuwe middelen binnengekomen dan het afgelopen jaar uitgegeven aan projecten.

De structurele exploitatieruimte geeft aan hoe groot de structurele vrije ruimte binnen de vastgestelde begroting is. Dit kengetal geeft aan dat er binnen de begroting van de Regio nagenoeg geen structurele vrije ruimte aanwezig is.

1.5 Conclusie weerstandsvermogen

De werkelijke weerstandscapaciteit per 31 december 2024 (€ 490.000) is gelijk aan het niveau van de begrote weerstandscapaciteit per 31 december 2024 (€ 490.000). De weerstandscapaciteit ligt boven het geformuleerde plafond van € 477.000 als gevolg van een eenmalig onvoorzien bedrag. Bij de begroting wordt een eventueel surplus bepaald.

De Regio heeft geen risicodossiers die niet onder de normale bedrijfsrisico's vallen waarvoor de weerstandscapaciteit aanwezig is.

2 Paragraaf financiering

In deze paragraaf (ook wel treasuryparagraaf) geven we inzicht in het financieringsbeleid van de Regio. Achtereenvolgens komen aan de orde treasurybeheer en financiering.

De beleidskaders voor de uitvoering van de treasuryfunctie voor de Regio zijn vastgelegd in:

- Financiële verordening Regio Achterhoek (2023)
- Treasurystatuut Regio Achterhoek (2011)
- Nota reserves en voorzieningen Regio Achterhoek (2024)

2.1 Treasurybeheer

Het treasurybeheer is (beleids)uitvoering van de treasuryfunctie, binnen de kaders van het huidige financieringsstatuut. De treasuryfunctie omvat alle activiteiten die zich richten op het sturen en beheersen van, het verantwoorden over en het toezicht houden op de financiële vermogenswaarden, financiële geldstromen, de financiële posities en hieraan verbonden risico's. Tot treasury-risico's behoren renterisico's, kredietrisico's en liquiditeitsrisico's. Deze risico's vloeien voort uit de transacties binnen de treasuryfunctie. De wet fido en het hierop gebaseerde treasurystatuut geven de speelruimte waarbinnen de treasuryactiviteiten moeten plaatsvinden. Leningen of garanties mogen alleen uit hoofde van de publieke taak worden verstrekt. Met de komst van het Schatkist-bankieren is het uitzetten van overtollige middelen bij financiële instellingen niet meer mogelijk.

2.1.1 Krediet- en liquiditeitsrisico's

Vanaf 10 december 2013 is het Schatkistbankieren ingevoerd en worden alle overtollige middelen aangehouden in de schatkist. Gelden tegen gunstige rentetarieven uitzetten op spaarrekeningen of deposito's bij andere instellingen is met de invoering van Schatkistbankieren niet meer toegestaan.

2.1.2 Renterisico

Het renterisicobeheer heeft als doelstelling het beperken van de invloed van mogelijke rentewijzigingen op de financiële positie van de organisatie. De wet Fido geeft twee concrete richtlijnen (de renterisiconorm en de kasgeldlimiet) voor het beheersen van renterisico's.

Renterisiconorm

De renterisiconorm is een instrument voor de beheersing van het renterisico bij herfinanciering. Om dit risico te beperken mag de jaarlijkse verplichte aflossing en renteherziening niet meer dan 20% van het begrotingstotaal per 1 januari bedragen (rente-risiconorm). De Regio heeft geen geldleningen. Derhalve is er geen renterisico.

Kasgeldlimiet

Om de rentegevoeligheid te beperken is de kasgeldlimiet ingesteld. De kasgeldlimiet stelt een maximum aan de omvang van de netto vlottende schuld (kort geld). De zogenaamde netto vlottende schuld mag maximaal 8,2% bedragen van het begrotingstotaal. Daarboven moet lang geld worden aangetrokken.

De kasgeldlimiet voor de Regio Achterhoek bedraagt voor 2024 € 310.000 ($8,2\% * € 3.776.000$ op basis van primaire begroting). De Regio heeft gemiddeld een overschot aan middelen (vlottende middelen > vlottende schuld) en blijft daarmee binnen de limiet.

Renteschema

	Begroting 2024	Werkelijk 2024
Externe rentelasten over korte en lange financiering	15.000	4.000
Externe rentebaten	-634.000	-638.000
Saldo rentelasten en rentebaten	-619.000	- 634.000
Rentelasten projecten (-/-)	0	0
Rentebaten projecten (+)	0	0
	0	0
Rente over eigen vermogen	0	0
Rente over voorzieningen	0	0
Totaal aan taakvelden toe te rekenen rente	0	0
Aan taakvelden toegerekende rente (renteomslag)	0	0
Renteresultaat op taakveld Treasury	-619.000	-634.000
Inzet rente op basis van AB-besluiten	619.000	619.000
Positief renteresultaat op taakveld Treasury	0	15.000

2.2 Financiering

De aanwezig activa worden eerst met eigen vermogen (algemene en bestemmingsreserves) en vervolgens met vreemd vermogen (voorzieningen en langlopende schulden) gefinancierd. In navolgende tabel wordt het jaarlijkse financieringstekort c.q. -overschot op de bestaande vaste activa en passiva geschetst.

Stand 1/1 (x € 1.000)	31-12-2024 begroot primair	31-12-2024 begroot bijgesteld	31-12-2024 werkelijk
Ambtenarenhypotheken	595	460	460
Lening project LEADER Achterhoek	313	237	224
Activa (A)	908	697	684
Reserves	6.048	6.762	6.736
Voorzieningen	0	0	0
Geldleningen	0	0	0
Passiva (B)	6.048	6.762	6.736
Financieringstekort (A-B)	-	-	-
Financieringsoverschot (B-A)	5.140	6.065	6.052

Uit de liquiditeitsstaat blijkt dat eind 2024 de activa grotendeels uit ambtenarenhypotheken en leningen voor het project Leader bestaat. Vanaf januari 2009 zijn geen nieuwe ambtenarenhypotheken meer mogelijk, bestaande hypotheken lopen door tot einde contractduur. De substantiële middelen in de reserves omvatten voornamelijk het investeringsfonds. Deze middelen worden met name worden gebruikt als cofinanciering voor projecten en als cofinanciering van (nieuw)te genereren externe gelden.

De maximale omvang van de aan te trekken geldleningen is gerelateerd aan de uitstaande personeelshypotheken, omdat de personeelshypotheken niet direct contant kunnen worden gemaakt (bestuursbesluit van 11 november 2002). De financiering geschiedt namelijk door middel van interne financiering. Als zicht is op de volledige inzet van de middelen van het investeringsfonds ontstaat een maximale financieringsbehoefte van € 460.000. Op dit moment zijn geen geldleningen afgesloten.

2.3 Conclusie

Bij ongewijzigde voortzetting van het beleid loopt de Regio geen risico. Door de vele aflossingen op de hypotheken de afgelopen jaren, wordt het te financieren bedrag steeds lager (eind 2024 maximaal € 460.000).

3 Paragraaf bedrijfsvoering

De paragraaf bedrijfsvoering geeft inzicht in de stand van zaken en de beleidsvoornemens rond de bedrijfsvoering. Met bedrijfsvoering worden de bedrijfsprocessen bedoeld die nodig zijn om de beleidsdoelstellingen uit de programma's te realiseren. Hierbij staat het belang van een rechtmatig, doelmatig en doeltreffend beleid en beheer voor op. De organisatie is voortdurend in verandering door de dynamiek in het openbaar bestuur en de ontwikkelingen in de samenleving. Dat vraagt een organisatie die daarmee om kan gaan en kwaliteit blijft leveren. Het dagelijks bestuur is verantwoordelijk voor een adequate bedrijfsvoering. Het algemeen bestuur heeft een hierbij een kaderstellende en controlerende taak.

3.1 Bedrijfsvoering

Planning & control en administratie

De financiële werkzaamheden bestaan uit het opstellen en bewaken van begroting, jaarrekening, (bestuurs-)rapportages, interne controle, verordeningen, externe contacten, inbreng van financiële expertise bij projecten, verantwoordingen opstellen voor subsidies en het voeren van de financiële administratie.

Personeelszaken en automatisering

Voor de salarisadministratie en personeelsbeleid is een contract afgesloten met gemeente Doetinchem. Voor de automatisering is eveneens een contract afgesloten met gemeente Doetinchem voor het gebruik van netwerkfaciliteiten, ondersteuning en voor de basis hardware (computer inclusief toebehoren). De kosten voor speciale software (financieel pakket, etc.) komen voor rekening van Regio Achterhoek.

Secretariaat

Het secretariaat verzorgt de correspondentie en agendabeheer voor het bestuur, de secretaris en de programmaonderdelen.

Archief

De archiefwerkzaamheden bestaan uit het duurzaam bewaren, ontsluiten en beschikbaar stellen van archiefstukken. Er wordt gewerkt met een digitaal archief in OneGov. De aangewezen medewerkers zijn daarbij verantwoordelijke voor een juiste en volledige archivering. Technische ondersteuning wordt vanuit de gemeente Doetinchem gegeven. Het opstellen van diverse beleidsstukken (o.a. Calamiteitenplan, Kwaliteitssysteem Informatiebeheer en Informatiebeveiligingsbeleid) waren een belangrijk aandachtspunt voor 2024.

3.2 Doelmatig en doeltreffend beleid

In de verordening “onderzoeken doelmatigheid en doeltreffendheid Regio Achterhoek 2023” is opgenomen dat het dagelijks bestuur aan de hand van door hen onderzochte risico's in de bedrijfsvoering bij de begroting jaarlijks aangeeft of er onderzoek naar de doelmatigheid en doeltreffendheid van het door het dagelijks bestuur gevoerde bestuur zal worden gedaan. Het dagelijks bestuur bepaalt welke organisatieonderdelen, taken of projecten dit zullen zijn. In 2024 waren er geen risico's in beeld die aanleiding gaven voor een onderzoek.

3.3 Rechtmatigheid

Het dagelijks bestuur was al staatsrechtelijk en bestuurlijk verantwoordelijk voor de rechtmatigheid, maar tot aan 2023 bracht de accountant die hierover verslag uit aan het algemeen bestuur. Vanaf 2023 stelt het dagelijks bestuur zelf een rechtmatigheidsverantwoording op, die opgenomen wordt in de jaarrekening. De rechtmatigheidsverantwoording heeft betrekking op drie criteria: Begrotingscriterium, Voorwaarden-criterium en het Misbruik en oneigenlijk gebruik.

Om als bestuur verantwoording te kunnen afleggen is een intern controleplan opgesteld en vastgesteld (AB 10 maart 2021). Het interne controleplan maakt inzichtelijk welke processen onderdeel uitmaken van de interne controle en wat de diepgang van de interne controlewerkzaamheden is.

Rechtmatigheidsfouten moeten in de verantwoording worden opgenomen als zij boven het door het algemeen bestuur vastgestelde verantwoordingsgrens uitkomen (3% van de totale lasten inclusief de dotaties aan de reserves).

Begrotingscriterium

Het begrotingscriterium heeft betrekking op het handelen binnen het kader van de geautoriseerde begroting, bij Regio Achterhoek op programmaniveau. Met betrekking tot de jaarrekening 2024 zijn de volgende over- en onderschrijdingen in de uitgaven op programmaniveau te constateren:

LASTEN	Begroting	Werkelijk	Verschil
Smart Governance	4.725.000	4.567.000	-158.000
Bedrijfsvoering en rente	1.058.000	1.036.000	-22.000
Totaal	5.783.000	5.603.000	-180.000

Er is in het boekjaar geen sprake van overschrijdingen van de lasten op programmaniveau.

BATEN	Begroting	Werkelijk	Verschil
Smart Governance	4.601.000	4.472.000	-129.000
Bedrijfsvoering en rente	1.053.000	1.058.000	5.000
Totaal	5.654.000	5.530.000	-124.000

Er is in het boekjaar sprake van een onderschrijding van de baten op het programma Smart Governance van € 129.000. Bij de burap in november waren de verwachte baten al naar beneden bijgesteld. De lagere baten worden met name veroorzaakt bij de meerjarige projecten (€ 72.000 lager). Omdat in het boekjaar minder kosten zijn gemaakt voor de projecten worden de (subsidie-) inkomsten doorgeschoven naar het volgende boekjaar. Het bestuur is hierover geïnformeerd bij de burap. Ook is er in de begroting een opbrengst van de gemeenten geraamd vanwege de begrote toevoeging die gemeenten doen aan het investeringsfonds (in 2024 begroot € 133.000). Dit wordt conform vastgesteld beleid (artikel 7 financiële verordening) pas toegevoegd bij de resultaatbestemming bij de jaarstukken.

Er is geen sprake van begrotingsonrechtmatigheid.

Voorwaarden criterium

Het voorwaarden criterium heeft betrekking op de eisen die worden gesteld bij de uitvoering van de financiële beheersmaatregelen. De eisen/voorwaarden zijn afkomstig uit diverse wet- en regelgeving, zowel intern als extern. Met onze interne controles sluiten we aan bij de goedkeurings- en rapporteringstolerantie die de accountant hanteert. In nauwe samenspraak met de accountant hebben we de omvang van de steekproeven en de uit te voeren controles bepaald.

Controles zijn uitgevoerd op de volgende significante processen: Inkoop en betalen, aanbestedingen, personeel en salarisadministratie, subsidieverstrekking en inkomende gelden. Uit de controles zijn geen

onvolkomenheden gekomen. Er is geen sprake van een onrechtmatige financiële beheershandeling als gevolg van het niet voldoen aan het voorwaardencriterium.

M&O-criterium

Naast misbruik en oneigenlijk gebruik kan er sprake zijn van fraude. Op advies van de handreiking Invoering Rechtmatigheidsverantwoording van VNG en IPO hebben we, aanvullend op bovenstaande werkzaamheden, begin 2024 de notitie Fraude Risico geactualiseerd. Daarnaast hebben we in overleg met onze accountant bekeken welke data-analyses zinvol kunnen zijn omdat ze een effect hebben op de kwaliteit van de bedrijfsvoering en ten goede komen aan rechtmatig handelen. Deze analyses hebben we in 2024 uitgevoerd. Hieruit zijn geen onvolkomenheden gekomen.

3.4 Nadere toelichting kosten bedrijfsvoering en formatie

Volgens de richtlijnen in de financiële verordening worden onderstaande kosten in de paragraaf opgenomen.

	Begroting (na wijziging)	Werkelijk
Inhuur derden	153.000	182.000
Huisvestingskosten	49.000	52.000
Automatiseringskosten	63.000	61.000
Budgetten voor bestuur (incl. bijeenkomsten colleges en raden)	19.000	15.000
Accountantskosten	13.000	12.000

Nadere toelichting personeelskosten in fte's en in geld:

Beleidsproduct	Werkelijke formatie eind 2023	Geraamde Formatie 2024	Werkelijke formatie eind 2024	Loonsom begroting na wijziging	Loonsom werkelijk
Smart Governance	13,33	16,00	12,42	1.491.000	1.490.000
Ondersteuning	4,28	3,75	3,51	370.000	356.000
Totaal loonsom excl. projecten	17,61	19,75	15,93	1.861.000	1.846.000
Loonsom projectmedewerkers	4,70	-	4,83	439.000	439.000

De geraamde loonsom in de primaire begroting 2024 bedroeg € 1.998.000 en na wijzigingen € 1.861.000 (exclusief projecten). In verband met invulling van vacature-ruimte met tijdelijke inhuur is er € 125.000 budget verschoven van loonkosten naar inhuur derden.

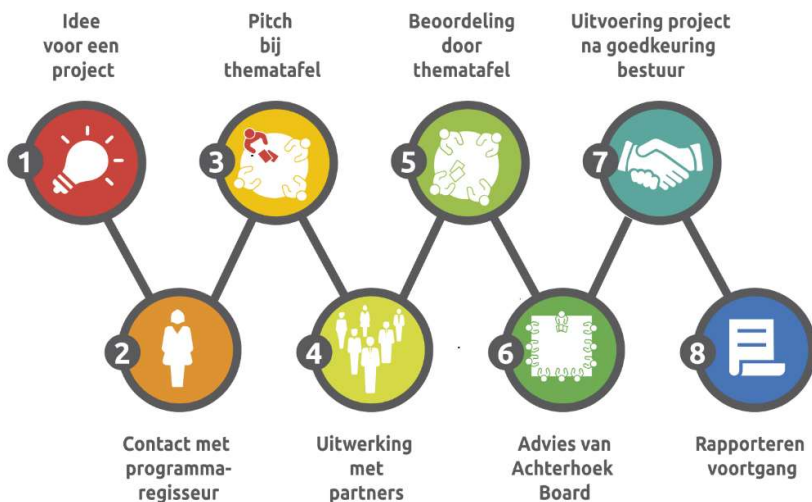
In totaal is er sprake van een positief saldo van € 15.000. Dit is als volgt te verklaren:

Kosten in €	Totaal
Vacatures	-15.000
Korting ziekte	-12.000
Transitievergoeding	12.000
Totaal voordeel	-15.000

4 Paragraaf subsidies

4.1 Subsidiemogelijkheden voor projecten

Voor projecten die in de Achterhoek worden uitgevoerd bestaan er verschillende subsidiestromen bij verschillende organisaties. In deze paragraaf wordt ter informatie aangegeven welke mogelijkheden er zoal zijn gebruikt voor subsidies in 2024.

Verloop projectvoorstel

Op het moment dat een projectidee ontstaat wordt dat via een Thematafel begeleid tot een volwaardig projectvoorstel met ook een financieringsvoorstel. Hierin is opgenomen welke bijdragen de partners (3 O's) voor hun rekening nemen en voor welk deel een subsidiebijdrage wordt gevraagd. De Thematafel leidt bij positief advies het projectvoorstel door naar de Achterhoek Board. Hierin wordt ook aangegeven op welke subsidiemogelijkheden een beroep wordt gedaan. Is de Achterhoek Board positief, dat wordt het voorstel voorgelegd aan het algemeen/dagelijks bestuur. Indien er middelen gevraagd worden uit het investeringsfonds dan is het aan het algemeen bestuur om hier een besluit over te nemen.

Voor de cofinanciering van de overheid zijn er verschillende fondsen/subsidies. Projecten worden uitgevoerd in wisselende samenstelling met wisselende projecttrekkers. De uitvoerende partner zorgt zelf voor aanvullende financiering. Verantwoording vindt door de uitvoerende partner plaats op basis van de afgegeven subsidiebeschikking. Projecten worden gemonitord op hun bijdrage aan de gewenste doelen en op de bijdragen door de 3 O's. Niet alle uitgaven lopen via de begroting/jaarrekening van Regio Achterhoek.

4.2 Gebiedsopgave Provincie Gelderland

De provincie heeft middelen beschikbaar gesteld voor vijf gebiedsopgaven, waaronder de Achterhoek. Deze middelen zijn of worden toegekend aan projecten. Via een bulkbeschikking (laatste wijziging mei 2022) heeft de provincie 8,1 miljoen euro aan de Achterhoek beschikt. Daarnaast is er nog een bulkbeschikking (2021) waarmee de Provincie 7,2 miljoen euro aan de Achterhoek beschikt. Deze middelen moeten uiterlijk 31 december 2026 zijn ingezet. De middelen vanuit de Gebiedsopgave worden ingezet als cofinanciering voor projecten.

In 2024 is vanuit de provincie € 3.763.813 vanuit de gebiedsopgave toegekend aan projecten en daarnaast nog € 70.000 sectoraal geld. De projecten staan in de hoofdstukken Smart Economy en Smart Living bij de thematafels.

4.3 Investeringsfonds

Het investeringsfonds is hoofdzakelijk gevoed met beschikbare incidentele middelen. Ook droeg de provincie vanuit de gebiedsopgave middelen bij aan het investeringsfonds van 8RHK ambassadeurs. Deze afspraken liepen tot en met 2023. Tot slot wordt het fonds – zoals afgesproken in de Achterhoek Werkt Door 2.0 en vastgelegd in de verordening financieel beleid, beheer en organisatie Regio Achterhoek 2023– zo mogelijk gevoed uit een voordelig jaarsaldo van Regio Achterhoek. Dit is maximaal 0,50 per inwoner per jaar (circa € 130.000).

Van het investeringsfonds wordt jaarlijks € 250.000 ingezet als werkbudget voor de Board en de thematafels. Daarnaast is € 100.000 beschikbaar als jaarlijks budget om kleinschalige initiatieven te ondersteunen. De overige middelen worden ingezet als (co-) financiering) voor projecten.

Ontwikkeling investeringsfonds:	2024
Stand 1 januari (na resultaatbestemming)	6.393.000
bij: vrijval projecten	75.000
af: inzet eigen projecten	-534.000
af: inzet projecten derden	-280.000
af: kosten werkbudgetten Board, thematafels en initiatieven	-200.000
Stand 31 december	5.454.000

Vorbereiding op investeringen voor de langere termijn

We gaan steeds op zoek naar nieuwe financiële middelen om de doelen uit onze Visie te realiseren. Het investeringsfonds is daarbij van grote waarde om voldoende cofinanciering te kunnen leveren.

4.4 Regio Deal

De Regio Deal middelen zijn een Rijksbijdrage. Voor Regiodeal I is vanuit het Rijk 20 miljoen beschikbaar gesteld. In 2024 waren er geen middelen meer beschikbaar vanuit de Regio Deal I voor nieuwe projecten. Er waren in 2024 nog wel projecten (deels) in uitvoering. De projecten hebben de tijd tot eind 2025. Begin 2024 is een nieuwe Regio Deal aanvraag toegekend voor 25 miljoen. Projecten kunnen van start gaan vanaf 1 oktober 2024. De projecten voor Regio Deal II moeten voor 1 januari 2029 uitgevoerd zijn.

4.5 Interreg

Met INTERREG worden samenwerkingsprojecten langs de Europese grenzen financieel ondersteund. Voor de Nederlands-Duitse grensregio staat in de periode 2021-2027 een bedrag van ca. 465 miljoen euro ter beschikking. De doelstellingen die met deze middelen moeten worden bereikt staan beschreven in het samenwerkingsprogramma “INTERREG Deutschland-Nederland”.

Aanvragen kunnen bij Interreg worden ingediend door publieke of private rechtspersonen (organisaties of bedrijven). Uitsluitend projecten waarbij Nederlandse en Duitse partners met elkaar samenwerken worden gesubsidieerd. De financiering van projecten bestaat altijd uit een eigen bijdrage van de partners, EU-subsidiemiddelen en vaak ook uit nationale en regionale subsidiemiddelen (bijvoorbeeld van ministeries of provincies). De aanvragen worden beoordeeld door Interreg en bij een positief besluit wordt een beschikking afgegeven door Interreg.

De zeven gemeentelijke Duitslandcoördinatoren hebben hierin een belangrijke rol. Zij acteren tussen de Euregio en de Thematafels om zo te komen tot nieuwe projecten die we in willen dienen. Er loopt op dit moment is één project (EDL zie thematafel onderwijs en arbeidsmarkt). Daarnaast is het project Verkeerskundig onderzoek grensoverschrijdende Snelle fietsverbinding Zevenaar-Doetinchem-Emmerich in 2024 afgerond.

4.6 LEADER (pop-gelden)

LEADER Achterhoek is bestemd voor de gemeenten Aalten, Berkelland, Bronckhorst, buitengebied Doetinchem, Oost Gelre, Oude IJsselstreek en Winterswijk. De Achterhoek heeft voor de jaren 2015-2022 de LEADER-status gekregen. Regio Achterhoek is eindverantwoordelijk voor de besteding van de LEADER-gelden. Hiervoor is een LEADER-coördinator aangesteld. Voor de periode 2016-2024 was er een budget beschikbaar van € 6,2 mln. voor projecten.

Om voor subsidie in aanmerking te komen is een eigen bijdrage van 50% nodig. De aanvragen worden beoordeeld door de LAG en de provincie. Bij een positief besluit wordt een beschikking afgegeven door de provincie. Regio Achterhoek is penvoerder voor de overheadkosten.

Financiering projecten LEADER

Het jaar 2024 was het laatste jaar van de oude Leader periode, in totaal zijn er in deze periode 63 projecten uitgevoerd. Hieronder staat de totaalfinanciering van alle LEADER projecten die toegekend zijn.

	LEADER (POP)	Gemeenten	Provincie	Cofinanciering	Totaal
Totaal financiering	3.341.000	3.047.000	300.000	10.366.000	17.054.000

Nieuwe Periode Leader 2023-2027

In 2024 is geld voor een nieuwe Leader periode van 2023-2027 toegekend aan de Achterhoek. De Achterhoek krijgt hiermee € 1.028.190 EU middelen en € 153.461 provinciale middelen ter beschikking. Vorige periode was de Achterhoek het enige Leader-gebied in Gelderland, de huidige periode zijn er 6 gebieden. Voor de nieuwe periode zijn in 2024 nog geen projecten gestart.

4.7 Volkshuisvestingsfonds

Het volkshuisvestingsfonds is een Rijksbijdrage van € 5,1 mln. Het betreft een specifieke uitkering. De looptijd is 8 juli 2021 tot en met 31 december 2031. Deze uitkering is toegekend voor de herstructurering van woningen en leefomgeving in de gemeenten Berkelland, Bronckhorst en Doetinchem. Met deze middelen wordt de financiële slagkracht van gemeenten versterkt waardoor ze met een gezamenlijke aanpak de negatieve spiraal in kwetsbare gebieden kunnen doorbreken. Hiermee wordt een bijdrage geleverd aan het verbeteren van de woonkwaliteit en leefbaarheid in een duurzame en veilige woonomgeving middels fysieke ingrepen. Het gehele bedrag is doorbeschikt aan de drie genoemde gemeenten.

Deel III

Jaarrekening

BALANS PER 31 DECEMBER 2024

(bedragen x € 1.000,--)	Ultimo 2024		Ultimo 2023	
ACTIVA				
Vaste activa				
<i>Materiële vaste activa</i>		-		-
- Investerings met een economisch nut	-		-	
<i>Financiële vaste activa</i>		684		939
- Leningen aan:				
- Personeelshypotheek	460		465	
- Projecten Leader Achterhoek	224		474	
Totaal vaste activa		684		939
Vlottende activa				
<i>Uitzettingen met een rentetypische looptijd korter dan één jaar</i>		26.931		17.691
- Rekening-courantverhouding met Rijk	26.507		17.363	
- kortlopende deel personeelshypotheek	5		5	
- Overige vorderingen	419		323	
<i>Liquide middelen</i>		253		89
- Bank- en giro-saldi	253		89	
<i>Overlopende activa</i>		1.146		668
Totaal vlottende activa		28.330		18.448
Totaal-generaal		29.014		19.387

BALANS PER 31 DECEMBER 2024

(bedragen x € 1.000,--)	Ultimo 2024		Ultimo 2023	
PASSIVA				
Vaste passiva				
<i>Eigen vermogen</i>		6.736		6.808
- Algemene reserve	392		392	
- Bestemming reserves (overige bestemmingsreserves)	6.316		6.319	
- Gerealiseerd resultaat nog te bestemmen	28		97	
<i>Voorzieningen</i>		-		5
- Voorzieningen voor verplichtingen, verliezen en risico's	-		5	
Totaal vaste passiva		6.736		6.813
Vlottende passiva				
<i>Netto vlottende schulden met een rente typische looptijd korter dan één jaar</i>		154		139
- Kasgeldleningen				
- Bank- en giroaldi				
- Overige schulden	154		139	
<i>Overlopende passiva</i>		22.124		12.435
Totaal vlottende passiva		22.278		12.574
Totaal-generaal		29.014		19.387

Grondslagen voor waardering en resultaatbepaling

Algemeen

De jaarrekening is opgemaakt met inachtneming van de voorschriften van het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV).

Grondslagen activa en passiva

De materiële vaste activa zijn gewaardeerd tegen de verkrijgingprijs. De activa met relatief geringe betekenis (aanschafwaarde < € 2.000) worden in het jaar van aanschaf direct ten laste van de exploitatie gebracht.

Afschrijving van de activa (op lineaire en annuïteiten basis) vindt plaats vanaf het moment dat het object voor gebruik beschikbaar is en met inachtneming van de verwachte gebruiks- en nuttigheidsduur. Op gronden en terreinen wordt niet afgeschreven.

Bij de doorberekeningen van de kapitaallasten over de vermeerderingen gedurende het boekjaar is uitgegaan van het hele jaar.

De waardering van de overige activa en passiva geschiedt in het algemeen tegen nominale waarden. Wanneer hiervan wordt afgeweken, is dit in de toelichting bij de desbetreffende post vermeld.

Grondslagen resultaat

De baten en lasten zijn verantwoord in het jaar waarop ze betrekking hebben.

Rechtmatigheidsverantwoording

De in de jaarrekening opgenomen rechtmatigheidsverantwoording is opgesteld op basis van de kaders zoals besloten in de financiële verordening en op basis van de kadernota rechtmatigheid. Dat betekent dat:

- De rechtmatigheidsverantwoording toeziet op de financiële rechtmatigheid van baten, lasten, balansmutaties alsmede de baten en lasten inzake de specifieke uitkeringen op grond van art. 17 Financiële-verhoudingswet.
- De financiële rechtmatigheid het voorwaarden criterium, het begrotingscriterium en het misbruik & oneigenlijk gebruik criterium omvat:
 - Voor het voorwaarden criterium bestaat de norm uit het normenkader zoals op 3-7-2024 door het algemeen bestuur is vastgesteld.
 - Voor het begrotingscriterium geldt dat alle overschrijdingen van lasten en investeringskredieten onrechtmatig zijn, waarbij voor een aantal scenario's in de financiële verordening is beschreven wanneer deze overschrijdingen acceptabel zijn. Voor over- en onderschrijdingen van baten, onderschrijdingen van lasten en onderschrijdingen van investeringskredieten geldt dat deze als onrechtmatig zijn aangemerkt indien ze niet tijdig aan het algemeen bestuur zijn gemeld.
 - Ten aanzien van het M&O criterium geldt dat alleen bij misbruik sprake is van een onrechtmatigheid. Eventuele gevallen van misbruik (mits cumulatief met andere fouten of onduidelijkheden boven de verantwoordingsgrens) zijn opgenomen in de rechtmatigheidsverantwoording.
- De rechtmatigheidsverantwoording is opgesteld binnen de kaders van de kadernota rechtmatigheid 2024 van de Commissie BBV alsmede onze eigen financiële verordening. Dit betekent dat:
 - Een verantwoordingsgrens van 3% (zijnde € 195.000) is gehanteerd waarboven cumulatieve fouten en onduidelijkheden in de rechtmatigheidsverantwoording worden opgenomen.
 - Een rapporteringstolerantie van € 5.000 is gehanteerd waarboven fouten en onduidelijkheden in de paragraaf bedrijfsvoering worden opgenomen.

Toelichting op de balans per 31 december 2024

ACTIVA

VASTE ACTIVA

Materiële vaste activa	€	0
Boekwaarde per 1 januari 2024	€	0
Bij: Investerings 2024		0
Af : Afschrijvingen over 2024		0
Af: Desinvesteringen 2024		0
Boekwaarde per 31 december 2024	€	<u>0</u>

Verzekerde waarden

Onder de materiële vaste activa zijn de investeringen verantwoord voor huisvesting en inventaris.

Verzekerde waarde per balansdatum: 31.400

Financiële vaste activa	€	684.000

Verstrekte hypotheekleningen ambtenaren

Boekwaarde per 1 januari 2024	€	470.000
Af : Aflossingen 2024		-5.000
	€	<u>465.000</u>
Af : kortlopend deel personeelshypotheekleningen (aflossingsdeel 2025)		-5.000
Boekwaarde per 31 december 2024	€	<u>460.000</u>

Met ingang van 1 januari 2009 is de gewijzigde wet Fido in werking getreden en kwam er op die datum van rechtswege een einde aan de Hypotheekregeling van de Regio Achterhoek. Lopende hypotheekleningen blijven gelden. In 2024 is er geen extra aflossing geweest.

Verstrekte lening inzake projecten Leader

Stand per 1 januari 2024	€	474.000
Bij : verstrekte leningen 2024	€	17.000
Af: afgeloste leningen 2024	€	-267.000
Stand per 31 december 2024	€	<u>224.000</u>

VLOTTENDE ACTIVA

Uiteenzettingen met een rentetypische looptijd korter dan één jaar	€	26.931.000

Rekening-courantverhouding met het Rijk	<i>Stand per</i>	<i>Mutaties</i>	<i>Stand per</i>
	<i>01-01-2024</i>	<i>2024</i>	<i>31-12-2024</i>
BZK Schatkistbankieren	17.363.000	9.144.000	€ 26.507.000

Kortlopend deel personeelshypotheekleningen (aflossingsdeel 2025)	€	5.000
Overige vorderingen	€	419.000

Specificatie van deze vorderingen naar ouderdom is als volgt: 2024 419.000

Van de debiteuren is eind februari 2025 een bedrag van € 38.420 nog te ontvangen.

Liquide middelen	€	253.000

<u>Bank- en giroaldi</u>	<i>Stand per 01-01-2024</i>	<i>Mutaties 2024</i>	<i>Stand per 31-12-2024</i>
Bank Nederlandse Gemeenten	87.000	164.000 €	251.000
ABN-AMRO	2.000	0 €	2.000
	89.000	164.000 €	253.000

Overlopende activa	€	1.146.000

Nog te ontvangen voorschotbedragen overheidslichamen	€	982.000
Overige vooruitbetaalde kosten	€	11.000
Overige nog te ontvangen inkomsten	€	153.000
	€	1.146.000

Specificatie nog te ontvangen voorschotbedragen overheidslichamen

	<i>1-1-2024</i>	<i>Toevoeging</i>	<i>Ontvangen</i>	<i>31-12-2024</i>
te ontvangen Provincie	286.000	617.000	240.000	663.000
te ontvangen Rijk/RVO	171.000	293.000	145.000	319.000
	457.000	910.000	385.000	982.000

PASSIVA

VASTE PASSIVA

EIGEN VERMOGEN

Reserves / Bestemmingsreserves	€	6.736.000

Algemene reserve

Saldo per 1 januari 2024	€	392.000
Bij: Toevoeging rente 2024		0
Bij: Overige toevoegingen 2024		0
Af: Onttrekkingen 2024		0
Saldo per 31 december 2024	€	392.000

Tot de algemene reserve worden gerekend alle reserves, waar geen bestemming is gegeven (vrij besteedbaar).

De algemene reserve dient vooral voor het opvangen van tegenvallers in het jaarresultaat.

Op 31 december 2024 bedraagt het saldo € 392.000.

Bestemmingsreserve

Saldo per 1 januari 2024	6.320.000
Bij: bestemming resultaat 2023	97.000
Bij: Overige toevoegingen 2024	913.000
Af: Onttrekkingen 2024	-1.014.000
Saldo per 31 december 2024	€ 6.316.000

	specificatie: investerings- fonds	toekomst bestendige organisatie	onderhoud huisvesting	
Saldo per 1 januari 2024	6.296.000	0	24.000	6.320.000
Bij: bestemming resultaat 2023	97.000	0	0	97.000
Bij: Overige toevoegingen 2024	75.000	838.000	0	913.000
Af: Onttrekkingen 2024	-1.014.000	0	0	-1.014.000
Saldo per 31 december 2024	5.454.000	838.000	24.000	6.316.000

Het investeringsfonds is een bestemmingsreserve die voor een groot deel is gevuld met destijds beschikbare incidentele middelen. Daarnaast wordt een toevoeging gedaan van max €0,50 per inwoner door gemeenten.

Voor de gemeenten is dit het voordelig jaarresultaat met een maximum van € 0,50 per inwoner (in 2024 max € 132.749). Een klein deel wordt ingezet voor werkbudgetten voor Board en thematafels (in 2024 € 201.000). De overige inzet is bedoeld voor projecten (in 2024 € 534.000). In 2024 was er sprake van vrijval van cofinanciering van projecten voor een bedrag van € 75.000.

De reserve onderhoud huisvesting is voor onvoorziene incidentele huisvestingskosten de komende jaren in het pand Raadhuisstraat.

De reserve toekomstbestendige organisatie is gevormd voor het opvangen van negatieve financiële effecten als gevolg van diverse ontwikkelingen.

Resultaat bestemming huidig jaar

Exploitatieresultaat 2024 € 28.000

Resultaat bestemming voorgaand jaar

Het exploitatieresultaat 2023 ad. € 97.000 is toegevoegd aan het investeringsfonds.

VOORZIENINGEN € **0**

Voorzieningen geven een schatting van de voorzienbare lasten in verband risico's en verplichtingen, maar waarvan de omvang en/of het tijdstip van optreden min of meer onzeker zijn.

De voorzieningen dienen naar beste schatting dekkend te zijn voor de achterliggende verplichtingen en risico's.

	Risico wacht- gelden	
Saldo per 1 januari 2024	5.000 €	5.000
Bij: Toevoeging rente 2024	0	0
Bij: Overige toevoegingen 2024	0	0
Af: Onttrekkingen 2024	-5.000	-5.000
Saldo per 31 december 2024	0 €	0

De voorziening risico wachtgelden is in 2024 ten einde gekomen. Er zijn geen wachtgelden meer.

VLOTTENDE PASSIVA

Overige schulden € **154.000**
kortlopende schulden Crediteuren 154.000

Van de crediteuren is eind februari 2025 een bedrag van € 10.565 nog te betalen.

OVERLOPENDE PASSIVA

€ **22.124.000**

Door derden bekleemde middelen

€ 21.506.000

Nog te betalen bedragen

€ 618.000

€ 22.124.000

Specificatie door derden bekleemde middelen

	<i>Stand</i>			<i>Stand</i>
	<i>01-01-2024</i>	<i>Toevoeging</i>	<i>Vrijval</i>	<i>31-12-2024</i>
Subsidie uitvoeringsagenda fase 2	123.000	20.000	112.000	31.000
Subsidie uitvoeringsagenda fase 3	2.728.000	1.422.000	2.225.000	1.925.000
Decentralisatie uitkering Regiodeal	6.287.000	12.579.000	2.108.000	16.758.000
Volkshuisvestingsfonds	727.000	267.000	167.000	827.000
Cofinanciering div. kleine projecten	528.000	1.203.000	443.000	1.288.000
Cofinanciering Leader Achterhoek	1.129.000	0	452.000	677.000
	<u>11.522.000</u>	<u>15.491.000</u>	<u>5.507.000</u>	<u>21.506.000</u>

specificatie nog te betalen kosten:

Uitgaven inhuur derden	36.000
Uitgaven thematafels	77.000
Accountantskosten jaarstukken	7.000
Accountantskosten controle Bulk 2	5.000
Uitgaven thuiswerken	10.000
Project gebiedsgerichte corridor aanpak	10.000
Project GWW aanpak	11.000
Project Woondeal proces afrekening subsidie met Provincie	118.000
Project Invulling Zoov ADC	7.000
Project Praat vandaag over morgen	168.000
Gemeente Doetinchem P&O afrekening	17.000
Belastingdienst loonheffing dec 2024	121.000
Belastingdienst btw kw 4/2024	12.000
Premie reparatie uitkering 3e ww jaar	5.000
Transitievergoeding	12.000
Overig	2.000
	<u>618.000</u>

Niet uit balans blijvende verplichtingen

Automatisering

De Regio Achterhoek heeft geen eigen netwerk/systeembeheerders in dienst. Om de continuïteit en ondersteuning op het terrein van de automatisering te waarborgen is er voor het ICT-beheer een overeenkomst gesloten met de gemeente Doetinchem. De overeenkomst is aangegaan voor een jaar en wordt telkens stilzwijgend met een jaar verlengd met een opzegtermijn van drie maanden.

Personeelsinformatiesysteem

Met het oog op kostenreductie en continuïteit is voor de salarisadministratie en personeelszaken samenwerking gezocht met de gemeente Doetinchem. De overeenkomst is aangegaan voor een jaar en wordt telkens stilzwijgend met een jaar verlengd met een opzegtermijn van zes maanden.

Huurovereenkomsten

Er is een huurovereenkomst afgesloten met derden voor de huur van kantoorruimte aan de Raadhuisstraat 25 in Doetinchem. De huurovereenkomst is aangegaan per 1 april 2019 tot en met maart 2022 en wordt telkens voortgezet voor een periode van één jaar met een opzegtermijn van drie maanden. De huur per jaar bedraagt € 22.000.

Onderhoudscontracten huisvesting

Er is een meerjarige overeenkomsten afgesloten voor de huur van een kopieerapparaat. De huurovereenkomst is aangegaan voor de periode van 1 jaar. De kosten per jaar bedragen € 1.500.

Contracten Personeelszaken

Ten behoeve van	Contracttermijn	Einddatum	Kosten per jaar
Terwerkstelling arbeidskrachten		Opzegtermijn 1 jaar	Afhankelijk van aantal detacheringen
Bedrijfszorgpakket	1 jaar	Opzegtermijn 2 maanden	Afhankelijk van aantal medewerkers
Bedrijfsarts	1 jaar	Opzegtermijn 3 maanden	Afhankelijk van inzet uren
Dienstverlening uitvoering bovenwettelijke uitkeringen	Onbepaalde tijd	Opzegtermijn 3 maanden	Afhankelijk van aantal uitkeringsgerechtigden

Gebeurtenissen na balansdatum

Moram

De zaak Moram betreft een brand bij Moram in 's-Heerenberg in maart 2001. In 2004 heeft het dagelijks bestuur besloten dat dit aspect buiten de opschaling van de brandweertaak blijft en voor rekening van de Regio Achterhoek is. In 2006 is een hoofdprocedure John Deere-Moram gestart met een vrijwaringsprocedure richting de Regio. Deze procedure is in 2016 afgerond en hiermee krijgt de vrijwaringsprocedure tussen Regio en Moram geen vervolg. In 2008 is een tweede claim in de hoofdprocedure Bosman-Moram neergelegd bij de Regio Achterhoek. De vrijwaringsprocedure van Moram richting Regio krijgt geen vervolg (schikking in hoofdprocedure). Er loopt formeel echter nog wel steeds een procedure bij het Gerechtshof in deze zaak, waardoor de zaak op enig moment weer zou kunnen gaan leven. De verwachting dat dit gebeurt, is klein. In januari 2021 heeft de Regio een stuitingsbrief ontvangen van de verzekeraar van John Deere. Hiermee wordt de verjaring van de (eventuele) vorderingen van John Deere en haar verzekeraars op de Regio wederom gestuit.

OVERZICHT VAN BATEN EN LASTEN IN DE JAARREKENING

Programma	(a) Werkelijke Lasten	(b) Werkelijke Baten	(c) Werkelijke Saldo (a-b)	(d) Begrote Lasten	(e) Begrote Baten	(f) Begrote Saldo (d-e)	(g) Verschil Lasten (a-d)	(h) Verschil Baten (b-e)	(i) Verschil Saldo (g-h)
Smart Governance	4.567.000	2.051.000	2.516.000	4.725.000	2.180.000	2.545.000	-158.000	-129.000	-29.000
Bedrijfsvoering en rente									
- resultaat bedrijfsvoering	413.000	419.000	-6.000	424.000	419.000	5.000	-11.000	0	-11.000
- renteresultaat	623.000	639.000	-16.000	634.000	634.000	0	-11.000	5.000	-16.000
Subtotaal programma's	5.603.000	3.109.000	2.494.000	5.783.000	3.233.000	2.550.000	-180.000	-124.000	-56.000
Bijdrage deelnemende gemeenten			2.421.000			2.421.000			0
Resultaat voor bestemming (- = tekort)			-73.000			-129.000			56.000
Toevoegingen / ontrekkingen reserves : (+ = onttrekking / - = toevoeging)									
Smart Governance			101.000			124.000			-23.000
Overige uitgaven en inkomsten									
- resultaat kostenplaatsen			0			5.000			-5.000
- renteresultaat			0			0			0
Subtotaal mutatie reserves			101.000			129.000			-28.000
Resultaat na bestemming			28.000			0			28.000
Waarvan:									
- Incidentele baten en lasten			15.000						
- Structureel saldo			13.000						

Toelichting overzicht van baten en lasten in de jaarrekening

Smart Governance

Het voordelige verschil in de bijdrage gemeenten op dit programma is € 6.000. Het voordeel is vooral ontstaan door overschotten op de personele kosten verminderd met extra inzet voor inhuur derden.

De specificatie van de mutatie reserves voor dit programma (€ 101.000 onttrekking) is als volgt:

Mutatie reserves:	raming gewijzigd	werkelijk
Onttrekking investeringsfonds (werkbudgetten+ eigen projecten)	-540.000	-480.000
Onttrekking investeringsfonds (projecten)	-553.000	-534.000
Toevoeging investeringsfonds	133.000	75.000
Toevoeging reserve toekomstbestendige organisatie	836.000	838.000
Per saldo onttrekking reserves programma 1	-124.000	-101.000

Bedrijfsvoering en rente

Het voordelige verschil in de bijdrage gemeenten op dit programma is € 22.000. Het voordeel is vooral ontstaan door een voordeel op de personeelskosten (€ 7.000) en rentebaten over het banksaldo bij het Rijk (€ 15.000).

De specificatie van de mutatie reserves voor dit programma is als volgt:

Mutatie reserves:	raming gewijzigd	werkelijk
Onttrekking reserve onderhoud huisvesting	-5.000	-
Per saldo toevoeging reserves programma 4	-5.000	-

Onvoorzien en overhead

De kosten voor onvoorzien zijn € 98.000 (begroot € 98.000). De overhead 2024 bedraagt € 349.000. Zie specificatie van de overhead per programma in het taakveldenoverzicht in deel IV onderdeel 2.

Bezoldiging topfunctionarissen

Gegevens 2024 Leidinggevende topfunctionaris met dienstbetrekking		S. Veneman	
Functiegegevens		secretaris/directeur	
Aanvang en einde functievervulling in 2024		01/01 t/m 20/08	
Omvang dienstverband (als deeltijdfactor in fte)		1,0	
Dienstbetrekking?		ja	
Bezoldiging			
Beloning plus belastbare onkostenvergoedingen		74.321	
Beloningen betaalbaar op termijn		16.678	
<i>Subtotaal</i>		90.999	
Individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum		148.331	
-/- Onverschuldigd betaald en nog niet terugontvangen bedrag		N.v.t.	
Bezoldiging		90.999	
Het bedrag van de overschrijding en de reden waarom de overschrijding al dan niet is toegestaan		N.v.t.	N.v.t.
Toelichting op de vordering wegens onverschuldigde betaling		N.v.t.	
Gegevens 2023		S. Veneman	
Functiegegevens		secretaris/directeur	
Aanvang en einde functievervulling in 2023		01/01 t/m 31/12	
Omvang dienstverband (als deeltijdfactor in fte)		1,0	
Dienstbetrekking?		ja	
Bezoldiging			
Beloning plus belastbare onkostenvergoedingen		107.768	
Beloningen betaalbaar op termijn		25.044	
<i>Subtotaal</i>		132.812	
Individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum		223.000	
Bezoldiging		132.812	

Gegevens 2024 Leidinggevende topfunctionaris zonder dienstbetrekking	L.Dennenberg
Functiegegevens	Interim secretaris/directeur
Aanvang en einde functievervulling in 2024	01/08 t/m 31/12
Aantal kalendermaanden functievervulling in het kalenderjaar	5
Omvang van het dienstverband in uren per kalenderjaar	525
Individueel toepasselijk bezoldigingsmaximum	
Maximum uurtarief in het kalenderjaar	221
Maxima op basis van de normbedragen per maand	154.000
Individuele toepasselijk maximum gehele periode	116.025
Bezoldiging (alle bedragen exclusief btw)	
Bezoldiging in de betreffende periode	73.500
Totale bezoldiging gehele periode kalendermaand 1 t/m 12	73.500
(-/-) Onverschuldigd betaald bedrag en nog niet terugontvangen bedrag	0
Bezoldiging, exclusief btw	73.500

Topfunctionarissen met een totale bezoldiging van € 1.900 of minder

Gegevens 2024	
Naam topfunctionaris	Functie
M. Boumans	Voorzitter algemeen bestuur/voorzitter dagelijks bestuur
J. Bengevoord	Lid algemeen bestuur/lid dagelijks bestuur, vice voorzitter
O. van Dijk	Lid algemeen bestuur/lid dagelijks bestuur tot 1 maart
H. de Vries	Lid algemeen bestuur vanaf 1 januari/lid dagelijks bestuur vanaf maart
M. Maasdam	Lid algemeen bestuur vanaf maart
A. Bronsvoot	Lid algemeen bestuur
A. Stapelkamp	Lid algemeen bestuur
M. van der Tas	Lid algemeen bestuur
J. van Oostrum	Lid algemeen bestuur

SiSa verantwoordingsinformatie 2024

Ministerie van Binnenlandse Zaken en
Koninkrijksrelaties

SiSa bijlage verantwoordingsinformatie 2024 op grond van artikel 3 van de Regeling Informatieverstrekking SiSa - d.d. 7-01-2025						
Verstreker	Uitkeringscode	Specifieke uitkering	Ontvangster	Indicator	Indicator	Indicator
EZ	F51	Enmalige specifieke uitkering in verband met de uitvoering van ontwikkelplannen (pilots) ten behoeve van Actieagenda MKB-dienstverlening Gemeenten	Landelijke grondslag	Totale besteding (jaar T)	Totale cumulatieve besteding (t/m jaar T)	
				Aard controle R Indicator: F51/01	Aard controle n.v.t. Indicator: F51/02	
VRO	J4	Regiodeals 5e tranche		€ 9.312	€ 9.312	
			Naam actielijn/ programmaalijn/ pijler	Besteding per actielijn/ programmaalijn/ pijler (jaar T) ten laste van Rijksmiddelen		
				Aard controle R Indicator: J4/01	Aard controle R Indicator: J4/02	
			1 Leefbare gemeenschappen	€ 0	€ 0	
			2 Toekomstbestendige arbeidsmarkt	€ 0	€ 0	
			3 Duurzame economie	€ 0	€ 0	
			4 Monitoring en verankeren sociale innovatie	€ 0	€ 0	
			5 Uitvoeringskosten (VAT)	€ 46.195	€ 0	
			6			
			Kopie Naam actielijn/ programmaalijn/ pijler	Totale cumulatieve besteding per actielijn/ programmaalijn/ pijler (t/m jaar T) ten laste van Rijksmiddelen		
				Inclusief uitvoering door derden		
			Aard controle n.v.t. Indicator: J4/06	Aard controle n.v.t. Indicator: J4/07	Aard controle n.v.t. Indicator: J4/08	Aard controle n.v.t. Indicator: J4/09
			1 Leefbare gemeenschappen	€ 0	€ 0	
			2 Toekomstbestendige arbeidsmarkt	€ 0	€ 0	
			3 Duurzame economie	€ 0	€ 0	
			4 Monitoring en verankeren sociale innovatie	€ 0	€ 0	
			5 Uitvoeringskosten (VAT)	€ 46.195	€ 0	
			6			
			Volledig zelfstandige uitvoering (Ja/Nee)	Totale compensabele BTW (t/m jaar T) deel rijksbijdrage	Eindeverantwoording (Ja/Nee)	
			Aard controle n.v.t. Indicator: J4/10	Aard controle R Indicator: J4/11	Aard controle n.v.t. Indicator: J4/12	
			Ja	€ 0	Nee	

VRO	J47	Volkshuisvesting	Deelplannaam	Aantal woningen waarvan de herstructurering gestart is in (jaar T)	Aantal woningen waarvan de herstructurering gestart is (in jaar T)	Aantal volledig gerealiseerde gehersitruceerde woningen (inclusief lateisappen) (in jaar T)	Besteding (jaar T) - per deelplan	Cumulative besteding (in jaar T) per deelplan - inclusief uitvoering door derden vanaf 2022
		Gemeenten						
			Aard controle n.v.t. Indicator: J47/01	24	24	15	Zelfstandige uitvoering	Aard controle R Indicator: J47/06
			1 Deelplan 1: Berckelland	52	62	34		€ 172.704
			2 Deelplan 2: Bronckhorst	9	10	8		€ 311.813
			16 Deelplan Doetinchem					€ 103.655
			Kopie deelplannaam					
			Aard controle n.v.t. Indicator: J47/07					
			1 Deelplan 1: Berckelland	€ 39.858				
			2 Deelplan 2: Bronckhorst	€ 155.391				
			16 Deelplan Doetinchem	€ 102.285				
			Zelfstandige uitvoering (Ja/Nee)	Eindeverantwoording (Ja/Nee)				
			Aard controle n.v.t. Indicator: J47/09					
			Ja	Nee				

VERZAMELSTAAT AFREKENING GEMEENTEN

Programma	(a) Lasten	(b) Baten	(c) Saldo (b-a)	(d) Mutatie reserve	(e) Overschot bijdrage (c+d) inwonerbijdrage	(f) Ontvangen voorschot inwonerbijdrage	(g) Bijdrage overschot	(h) Afrekening inwoner- bijdrage (f-g)
Smart Governance	4.567.000	4.472.000	-95.000	101.000	6.000	2.421.000	6.000	2.415.000
Bedrijfsvoering en rente								
- resultaat bedrijfsvoering	413.000	419.000	6.000	0	6.000	0	6.000	-6.000
- renteresultaat	623.000	639.000	16.000	0	16.000	0	16.000	-16.000
Totaal	5.603.000	5.530.000	-73.000	101.000	28.000	2.421.000	28.000	2.393.000
(- = tekort) onttrekking = overschot)								

Voor een nadere toelichting wordt verwezen naar de programmaplanken van de programmaverantwoording.

Rechtmatigheidsverantwoording

Verantwoordelijkheid dagelijks bestuur

De baten en lasten alsmede de balansmutaties moeten getrouw in de jaarrekening worden opgenomen. Uit het getrouw opnemen van de baten en lasten alsmede de balansmutaties, blijken een drietal rechtmatigheidscriteria niet expliciet. Dit betreffen het begrotings-, voorwaarden-, en misbruik- en oneigenlijk gebruik criterium. In deze rechtmatigheidsverantwoording licht het dagelijks bestuur toe in hoeverre bij de in de jaarrekening verantwoorde baten en lasten, alsmede de balansmutaties het begrotings-, voorwaarden-, en misbruik- en oneigenlijk gebruik criterium zijn nageleefd. Dit houdt in dat de verantwoorde baten en lasten, alsmede de balansmutaties in overeenstemming zijn met door het algemeen bestuur vastgestelde kaders zoals de begroting en verordeningen en met bepalingen in de relevante wet- en regelgeving. Bij de waarderingsgrondslagen in de jaarrekening is het door algemeen bestuur op 3 juli 2024 vastgestelde normenkader van de relevante wet- en regelgeving verder toegelicht.

Deze verantwoording hanteert een grensbedrag omdat alleen de van belang zijnde aspecten in de verantwoording hoeven te worden betrokken. Deze grens is door het algemeen bestuur bepaald en bedraagt 3% van de totale lasten inclusief toevoegingen aan de reserves en is daarmee vastgesteld op € 195.000. De grondslag voor deze verantwoording is de Kadernota Rechtmatigheid 2024 van de Commissie BBV van oktober 2024.

De rapporteringstolerantie voor het toelichten van geconstateerde onrechtmatigheden in de paragraaf bedrijfsvoering is door het algemeen bestuur bepaald op € 5.000.

Bevinding

Het dagelijks bestuur stelt vast dat de omvang van de in deze jaarrekening verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties die niet rechtmatig tot stand zijn gekomen nihil bedraagt. Dit is lager dan de daarvoor gestelde grens van € 195.000.

Er zijn geen afwijkingen geconstateerd.

In de paragraaf bedrijfsvoering is op basis van de Kadernota rechtmatigheid van de commissie BBV en op basis van de afspraken met het algemeen bestuur aanvullende informatie opgenomen over de financiële rechtmatigheid. In deze paragraaf heeft het dagelijks bestuur ook beschreven welke acties worden ondernomen om vermeldde afwijkingen in de toekomst te voorkomen.

CONTROLEVERKLARING VAN DE ONAFHANKELIJKE ACCOUNTANT

Aan: het algemeen bestuur van Regio Achterhoek

Verklaring over de in de jaarstukken opgenomen jaarrekening 2024

Ons oordeel

Wij hebben de jaarrekening 2024 van Regio Achterhoek te Doetinchem gecontroleerd.

Naar ons oordeel geeft de in de jaarstukken opgenomen jaarrekening een getrouw beeld van de grootte en de samenstelling van de baten en lasten over 2024 en van het vermogen van Regio Achterhoek op 31 december 2024 in overeenstemming met het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten (BBV).

De jaarrekening bestaat uit:

- het overzicht van baten en lasten over 2024;
- de balans per 31 december 2024;
- de toelichting met een overzicht van de gehanteerde grondslagen voor financiële verslaggeving en andere toelichtingen waaronder de rechtmatigheidsverantwoording van het dagelijks bestuur over de financiële rechtmatigheid van baten, lasten en balansmutaties over 2024;
- de SiSa-bijlage met de verantwoordingsinformatie over specifieke uitkeringen; en
- de bijlage met het overzicht van de gerealiseerde baten en lasten per taakveld.

De basis voor ons oordeel

Wij hebben onze controle uitgevoerd volgens Nederlands recht, waaronder ook de Nederlandse controlestandaarden, het Besluit accountantscontrole decentrale overheden (Bado), het controleprotocol dat is vastgesteld door het algemeen bestuur en het Controleprotocol Wet normering topinkomens (WNT) 2024 vallen. Onze verantwoordelijkheden op grond hiervan zijn beschreven in de sectie 'Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening'.

Wij zijn onafhankelijk van Regio Achterhoek zoals vereist in de Verordening inzake de onafhankelijkheid van accountants bij assurance-opdrachten (ViO) en andere voor de opdracht relevante onafhankelijkheidsregels in Nederland. Verder hebben wij voldaan aan de Verordening gedrags- en beroepsregels accountants (VGBA).

Wij vinden dat de door ons verkregen controle-informatie voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel.

Materialiteit

Op basis van onze professionele oordeelsvorming hebben wij de materialiteit voor de jaarrekening als geheel bepaald op EUR 56.000. De bij onze controle toegepaste goedkeuringstolerantie bedraagt voor fouten 1% en voor onzekerheden 3% van de totale lasten inclusief toevoegingen aan reserves, zoals voorgeschreven in artikel 2 lid 1 Bado.

Daarbij zijn voor de controle van de in de jaarrekening opgenomen WNT-informatie de materialiteitsvoorschriften gehanteerd zoals vastgelegd in het Controleprotocol WNT 2024. Wij houden ook rekening met afwijkingen en/of mogelijke afwijkingen die naar onze mening voor de gebruikers van de jaarrekening om kwalitatieve redenen materieel zijn, zoals ook bedoeld in artikel 3 Bado.

Wij zijn met het algemeen bestuur overeengekomen dat wij aan het algemeen bestuur tijdens onze controle geconstateerde afwijkingen boven de EUR 5.000 rapporteren alsmede kleinere afwijkingen die naar onze mening om kwalitatieve, SiSa- of WNT-redenen relevant zijn.

Naleving anticumulatiebepaling WNT niet gecontroleerd

In overeenstemming met het Controleprotocol WNT 2024 hebben wij de anticumulatiebepaling, bedoeld in artikel 1.6 sub a WNT en artikel 5 lid 1 sub n en o Uitvoeringsregeling WNT, niet gecontroleerd. Dit betekent dat wij niet hebben gecontroleerd of er wel of niet sprake is van een normoverschrijding door een leidinggevende topfunctionaris vanwege eventuele dienstbetrekkingen als leidinggevende topfunctionaris bij andere WNT-plichtige instellingen, alsmede of de in dit kader vereiste toelichting juist en volledig is.

Verklaring over de in de jaarstukken opgenomen andere informatie

De jaarstukken omvatten andere informatie, naast de jaarrekening en onze controleverklaring daarbij.

Op grond van onderstaande werkzaamheden zijn wij van mening dat de andere informatie met de jaarrekening verenigbaar is en geen materiële afwijkingen bevat.

Wij hebben de andere informatie gelezen en hebben op basis van onze kennis en ons begrip, verkregen vanuit de jaarrekeningcontrole of anderszins, overwogen of de andere informatie materiële afwijkingen bevat. Met onze werkzaamheden hebben wij voldaan aan de vereisten in de Nederlandse Standaard 720. Deze werkzaamheden hebben niet dezelfde diepgang als onze controlewerkzaamheden bij de jaarrekening.

Het dagelijks bestuur is verantwoordelijk voor het opstellen van de andere informatie.

Verklaring betreffende overige door wet- of regelgeving gestelde vereisten

Ingevolge artikel 213 lid 3 (b) Gemeentewet, die uit hoofde van artikel 35 lid 7 Wet gemeenschappelijke regelingen van toepassing is, hebben wij onderzocht of de baten en lasten, alsmede de balansmutaties met betrekking tot specifieke uitkeringen als bedoeld in artikel 17 Financiële-verhoudingswet (hierna: de specifieke uitkeringen) rechtmatig tot stand zijn gekomen. In de jaarrekening is verantwoordingsinformatie opgenomen over deze specifieke uitkeringen (de SiSa-bijlage).

Naar ons oordeel zijn de baten en lasten, alsmede de balansmutaties over 2024 met betrekking tot de specifieke uitkeringen in alle van materieel belang zijnde aspecten rechtmatig tot stand gekomen in overeenstemming met de vereisten aan de specifieke uitkeringen bij en krachtens artikel 58a BBV en de Financiële-verhoudingswet - Regeling Informatieverstreking SiSa.

Het dagelijks bestuur is verantwoordelijk voor het rechtmatig tot stand komen van de baten en lasten alsmede de balansmutaties met betrekking tot de specifieke uitkeringen, in overeenstemming met de vereisten aan de specifieke uitkeringen bij en krachtens artikel 58a BBV en de Financiële-verhoudingswet - de Regeling Informatieverstreking SiSa. In dit kader is het dagelijks bestuur tevens verantwoordelijk voor een zodanige interne beheersing die het dagelijks bestuur noodzakelijk acht om de naleving van die relevante wet- en regelgeving mogelijk te maken zonder afwijkingen van materieel belang als gevolg van fouten of fraude.

Het is onze verantwoordelijkheid een redelijke mate van zekerheid te krijgen voor ons oordeel Ingevolge artikel 213 lid 3 (b) Gemeentewet, die uit hoofde van artikel 35 lid 7 Wet gemeenschappelijke regelingen van toepassing is. Wij hebben onze controle uitgevoerd volgens Nederlands recht, waaronder de Nederlandse controlestandaarden, het Besluit accountantscontrole decentrale overheden (Bado) en de Nota Verwachtingen Accountantscontrole 2024, zoals opgenomen in de Nota procedure aanlevering SiSa-verantwoordingsinformatie 2024 in bijlage 2 van de Regeling Informatieverstreking SiSa. Wij hebben bij de controle van de baten en lasten, alsmede de balansmutaties met betrekking tot specifieke uitkeringen dezelfde materialiteit toegepast als bij de controle van de jaarrekening. Onze controle bestond onder andere uit:

- het identificeren en inschatten van de risico's dat baten en lasten alsmede de balansmutaties met betrekking tot de specifieke uitkeringen als gevolg van fouten of fraude niet in alle van materieel belang zijnde aspecten rechtmatig tot stand zijn gekomen, het in reactie op deze risico's bepalen en uitvoeren van controlewerkzaamheden en het verkrijgen van controle-informatie die voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel;
- het verkrijgen van inzicht in de interne beheersing die relevant is voor de controle met als doel controlewerkzaamheden te selecteren die passend zijn in de omstandigheden. Deze werkzaamheden hebben niet als doel om een oordeel uit te spreken over de effectiviteit van de interne beheersing van de gemeenschappelijke regeling;

- het evalueren of de baten en lasten alsmede de balansmutaties met betrekking tot de specifieke uitkeringen in alle van materieel belang zijnde aspecten rechtmatig tot stand zijn gekomen.

Beschrijving van verantwoordelijkheden met betrekking tot de jaarrekening

Verantwoordelijkheden van het dagelijks bestuur en het algemeen bestuur voor de jaarrekening

Het dagelijks bestuur is verantwoordelijk voor het opmaken en getrouw weergeven van de jaarrekening in overeenstemming met het BBV. Het dagelijks bestuur is ook verantwoordelijk voor de financiële rechtmatigheid van de in de jaarrekening verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties, in overeenstemming met de begroting en met de in de relevante wet- en regelgeving, waaronder de eigen verordeningen en voor het getrouw toelichten van de financiële rechtmatigheid in de jaarrekening.

In dit kader is het dagelijks bestuur tevens verantwoordelijk voor een zodanige interne beheersing die het dagelijks bestuur noodzakelijk acht om het opmaken van de jaarrekening en de naleving van het normenkader voor de financiële rechtmatigheid mogelijk te maken zonder afwijkingen van materieel belang als gevolg van fouten of fraude.

Bij het opmaken van de jaarrekening moet het dagelijks bestuur de veronderstellingen inzake de financiële risico's in relatie tot de financiële positie onderbouwen en afwegen of de gemeenschappelijke regeling in staat is de financiële risico's vanuit de reguliere exploitatie en onverwachte tegenvallers financieel op te vangen zonder tussenkomst van de toezichthouder. Het dagelijks bestuur moet gebeurtenissen en omstandigheden waardoor gerede twijfel zou kunnen bestaan of de financiële risico's kunnen worden opgevangen toelichten in de jaarrekening.

Het algemeen bestuur is verantwoordelijk voor het vaststellen van het normenkader voor de financiële rechtmatigheid en het uitoefenen van toezicht op het proces van financiële verslaggeving van de gemeenschappelijke regeling.

Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening

Onze verantwoordelijkheid is het zodanig plannen en uitvoeren van een controleopdracht dat wij daarmee voldoende en geschikte controle-informatie verkrijgen voor het door ons af te geven oordeel. Onze controle is uitgevoerd met een hoge mate maar geen absolute mate van zekerheid waardoor het mogelijk is dat wij tijdens onze controle niet alle materiële fouten en fraude ontdekken.

Afwijkingen kunnen ontstaan als gevolg van fraude of fouten en zijn materieel indien redelijkerwijs kan worden verwacht dat deze, afzonderlijk of gezamenlijk, van invloed kunnen zijn op de economische beslissingen die gebruikers op basis van

deze jaarrekening nemen. De materialiteit beïnvloedt de aard, timing en omvang van onze controlewerkzaamheden en de evaluatie van het effect van onderkende afwijkingen op ons oordeel.

Wij hebben deze accountantscontrole professioneel kritisch uitgevoerd en hebben waar relevant professionele oordeelsvorming toegepast in overeenstemming met de Nederlandse controlestandaarden, het Bado, het controleprotocol dat is vastgesteld door het algemeen bestuur, het Controleprotocol WNT 2024, ethische voorschriften en de onafhankelijkheidseisen. Onze controle bestond onder andere uit:

- het identificeren en inschatten van de risico's dat de jaarrekening afwijkingen van materieel belang bevat als gevolg van fouten of fraude,
- het in reactie op deze risico's bepalen en uitvoeren van controlewerkzaamheden en het verkrijgen van controle-informatie die voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel. Bij fraude is het risico dat een afwijking van materieel belang niet ontdekt wordt groter dan bij fouten. Bij fraude kan sprake zijn van samenspanning, valsheid in geschrifte, het opzettelijk nalaten transacties vast te leggen, het opzettelijk verkeerd voorstellen van zaken of het doorbreken van de interne beheersing;
- het verkrijgen van inzicht in de interne beheersing die relevant is voor de controle met als doel controlewerkzaamheden te selecteren die passend zijn in de omstandigheden. Deze werkzaamheden hebben niet als doel om een oordeel uit te spreken over de effectiviteit van de interne beheersing van de gemeenschappelijke regeling;
- het evalueren van de geschiktheid van de gebruikte grondslagen voor financiële verslaggeving en het evalueren van de redelijkheid van schattingen door het dagelijks bestuur en de toelichtingen die daarover in de jaarrekening staan;
- het vaststellen dat de door het dagelijks bestuur gehanteerde veronderstellingen aanvaardbaar zijn inzake de afweging dat de gemeenschappelijke regeling in staat is de financiële risico's vanuit de reguliere exploitatie en onverwachte tegenvallers financieel op te vangen zonder tussenkomst van de toezichthouder. Tevens het op basis van de verkregen controle-informatie vaststellen of er gebeurtenissen en omstandigheden zijn waardoor gereede twijfel zou kunnen bestaan omtrent de financiële positie. Als wij concluderen dat er een onzekerheid van materieel belang bestaat, zijn wij verplicht om aandacht in onze controleverklaring te vestigen op de relevante gerelateerde toelichtingen in de jaarrekening. Als de toelichtingen inadequaat zijn, moeten wij onze verklaring aanpassen. Onze conclusies zijn gebaseerd op de controle-informatie die verkregen is tot de datum van onze controleverklaring. Toekomstige gebeurtenissen of omstandigheden kunnen
- het evalueren van de presentatie, structuur en inhoud van de jaarrekening en de daarin opgenomen toelichtingen; en
- het evalueren of de jaarrekening een getrouw beeld geeft van de onderliggende transacties en gebeurtenissen.

Gegeven onze eindverantwoordelijkheid voor het oordeel zijn wij verantwoordelijk voor de controle van de jaarrekening van de gemeenschappelijke regeling, rekening houdend met de invloed daarop van de aard en de significantie van de activiteiten van uitvoeringsorganisaties ten behoeve van de gemeenschappelijke regeling. Op basis hiervan hebben wij de aard en omvang bepaald van de uit te voeren werkzaamheden ten aanzien van deze uitvoeringsorganisaties.

Wij communiceren met het algemeen bestuur onder andere over de geplande reikwijdte en timing van de controle en over de significante bevindingen die uit onze controle naar voren zijn gekomen, waaronder eventuele significante tekortkomingen in de interne beheersing.

Veenendaal

RA12 Registeraccountants B.V.

J. van der Borg RA

Deel IV

Uiteenzetting financiële positie

1 Algemene financiële beschouwing

In deze bijlage wordt een toelichting gegeven op de exploitatierekening 2024 van de Regio Achterhoek.

1.1 Algemene financiële beschouwing

Het boekjaar hebben wij afgesloten met een voordelig jaarsaldo van € 28.000 (€ 0,11 per inwoner).

De ontwikkeling van de inwonerbijdrage is als volgt te schetsen:

Omschrijving	Begroting primair	Begroting gewijzigd	Rekening	Saldo
Programma Smart Governance	7,43	7,43	7,40	-0,03
Programma Bedrijfsvoering en rente	0,00	0,00	-0,08	-0,08
Sub-totaal bijdrage gemeenten	7,43	7,43	7,32	-0,11
Bijdrage provincie in organisatie kosten	1,69	1,69	1,69	-
Totaal	9,12	9,12	9,01	-0,11

Gemeenten betalen € 7,43 per inwoner op begrotingsbasis. De provincie draagt in 2024 nog eenmalig € 1,69 per inwoner bij in de organisatiekosten. Voorgesteld wordt om het voordelige saldo toe te voegen aan het investeringsfonds, zoals opgenomen in de verordening financieel beleid, beheer en organisatie Regio Achterhoek 2023. Het voordeel is vooral ontstaan door overschotten op de personele kosten verminderd met extra inzet voor inhuur derden en rentebaten over het banksaldo bij het Rijk (schatkistbankieren).

1.2 Toevoegingen en onttrekkingen aan de reserves en voorzieningen

Voor de dekking van alle uitgaven van de Regio onttrekken wij ook middelen aan de reserves. Dit moeten wij volgens voorschriften Besluit Begroting en Verantwoording (BBV) afzonderlijk zichtbaar maken in de rekening.

De ontwikkeling van de onttrekkingen (-) en toevoegingen (+) aan reserves is als volgt te schetsen:

Omschrijving	Begroting primair	Begroting gewijzigd	Rekening
Programma Smart Governance:			
Toevoegingen	133.000	969.000	913.000
Onttrekkingen	-525.000	-1.093.000	-1.014.000
Sub-totaal Smart Governance	-392.000	-124.000	-101.000
Programma Bedrijfsvoering en rente:			
Toevoegingen	-	-	-
Onttrekkingen	-5.000	-5.000	-
Sub-totaal Bedrijfsvoering en rente	-5.000	-5.000	-
Totaal	-397.000	-129.000	-101.000

Op rekening basis zijn de onttrekkingen bij Smart Governance lager door lagere kosten. De toevoeging is iets lager dan begroot. Bij de overige uitgaven en inkomsten is de onttrekking uit de reserve onderhoud huisvesting lager dan begroot.

De ontwikkeling van de onttrekkingen (-) en toevoegingen (+) aan voorzieningen is als volgt te schetsen:

Omschrijving	Begroting primair	Begroting gewijzigd	Rekening
Programma Bedrijfsvoering en rente	0	-5.000	-5.000
Totaal	0	-5.000	-5.000

In 2024 is het restantsaldo van de voorziening wachtgelden (€ 5.000) vrijgevallen.

1.3 Investerings

In 2024 zijn geen nieuwe investeringen gedaan.

1.4 Incidentele baten en lasten

Volgens de BBV is het verplicht om een overzicht te presenteren van de incidentele baten en lasten inclusief de mutaties in de reserves.

	Saldo
Incidentele baten	2.028.000
Incidentele lasten	-2.114.000
Totaal	-86.000
Mutatie reserve (onttrekking)	101.000
Saldo incidenteel (voordelig)	15.000

2. OVERZICHT TAAKVELDEN 2024

Taakveld	Lasten	Baten	Saldo
Bestuur			
0.1 Bestuur (inc. Regionale samenwerking)	4.836.853	4.434.754	-402.098
0.4 Ondersteuning organisatie (overhead)	349.450	0	-349.450
0.5 Treasury	3.784	638.346	634.562
0.8 Overige baten en lasten	0	37.490	37.490
Interne doorboeking kostenplaatsen	412.990	419.195	6.205
	5.603.076	5.529.785	-73.291
0.10 Mutatie reserves	913.386	1.014.384	100.999
Saldo van baten en lasten	6.516.462	6.544.170	27.708

3. VERZAMELSTAAT BIJDRAGE PER GEMEENTE 2024

Naam gemeente	Aantal inwoners per 1-1-2023	Programma Smart Governance	Programma Bedrijfsvoering	Rente resultaat	Werkelijke totaal ongewijzigd beleid	Totaal per inwoner werkelijk	Totaal begroot primair	Afrekening verslagjaar
Aalten	27.250	201.732	-637	-1.597	199.498	7,32	202.342	-2.497
Berkelland	44.048	326.088	-1.029	-2.582	322.477	7,32	327.074	-4.036
Bronckhorst	36.280	268.582	-848	-2.127	265.607	7,32	269.393	-3.324
Doetinchem	59.215	438.370	-1.384	-3.471	433.515	7,32	439.695	-5.426
Montferland (*)								-3.379
Oost Gelre	29.848	220.965	-698	-1.750	218.518	7,32	221.633	-2.735
Oude IJsselstreek	39.608	293.219	-926	-2.322	289.972	7,32	294.105	-3.629
Winterswijk	29.249	216.531	-684	-1.714	214.133	7,32	217.185	-2.680
Provincie Gelderland in organisatiekosten		450.000			450.000		450.000	0
Totalen	265.498	2.415.487	-6.205	-15.562	2.393.720		2.421.427	-27.707
Bijdrage per inwoner gemeenten (incl btw)		7,40	-0,02	-0,06		7,32	7,43	0,11
Bijdrage provincie in organisatie kosten		1,69				1,69	1,69	
Totaal bijdrage gemeenten en provincie		9,10	-0,02	-0,06		9,01	9,12	-0,11

Raadsvergadering

Dossiernummer	4198
Vertrouwelijk	Nee
Vergaderdatum	10 juni 2025
Agendapunt	10.c
Titel	Programmabegroting 2026 en Financiële begroting 2026–2029 Regio Achterhoek

Geagendeerd	Vergaderdatum
Raadsvergadering	10 juni 2025

Voorgesteld besluit

Besluit

1. Kennis te nemen van de Programmabegroting 2026 en Financiële begroting 2026–2029 van de Regio Achterhoek;
2. In te stemmen met programma 1 Smart Governance en programma 4 Bedrijfsvoering en rente en de verplichte paragrafen van de begroting 2026 Regio Achterhoek;
3. Geen zienswijze in te dienen op de begroting 2026 van de Regio Achterhoek;
4. Het uit te keren bedrag €23.500, afkomstig uit de reserve toekomstbestendige organisatie Regio Achterhoek voor Regio Deal te reserveren.

Zaaknummer : 1300817
Raadsvergadering : 10 juni 2025

Onderwerp : Programmabegroting 2026 en Financiële begroting 2026-2029 Regio Achterhoek

Collegevergadering : 20 mei 2025
Portefeuillehouder : Burgemeester J.H.A. van Oostrum
Steller : W. Scheeringa tel. : 0545-250250
Team Bestuursondersteuning

Te nemen besluit

1. Kennisnemen van de Programmabegroting 2026 en Financiële begroting 2026-2029 van de Regio Achterhoek;
2. In te stemmen met programma 1 Smart Governance en programma 4 Bedrijfsvoering en rente en de verplichte paragrafen van de Programmabegroting 2026 en Financiële begroting 2026-2029 van de Regio Achterhoek;
3. Geen zienswijze in te dienen op de Programmabegroting 2026 en Financiële begroting 2026-2029 van de Regio Achterhoek;
4. Het uit te keren bedrag €23.500, afkomstig uit de reserve toekomstbestendige organisatie Regio Achterhoek voor Regio Deal te reserveren.

Waarom dit voorstel en wat is het effect

Aanleiding is de Programmabegroting 2026 en Financiële begroting 2026-2029 van de gemeenschappelijke Regeling Regio Achterhoek. De gemeente, zowel raad als college, krijgt de gelegenheid om zienswijzen in te dienen over de begroting 2026. Het voorstel is om geen zienswijzen in te dienen.

Argumentatie**1.1 De regionale 3O samenwerking is terug te vinden in de opbouw van de begroting**

De begroting bestaat uit een beleidsbegroting met programma's en verplichte paragrafen, een financiële begroting en bijlagen. Gemeenten worden gevraagd in te stemmen met programma 1 Smart Governance en programma 4 Bedrijfsvoering en rente en de verplichte paragrafen. De programma's 2 en 3, te weten Smart Economy en Smart Living zijn bedoeld ter informatie. De projecten van deze programma's worden voor het grootste deel uitgevoerd door initiatiefnemers. Voor een nadere toelichting verwijzen wij naar het boekwerk en de toelichting bij dit voorstel.

2.1 Programma 1 Smart Governance en programma 4 Bedrijfsvoering en rente en de verplichte paragrafen zijn van belang voor gemeenten

In programma 1 Smart Governance staat een toelichting op de begroting (exploitatiekosten) van Regio Achterhoek. Er is sprake van een autonome stijging van de inwonerbijdrage. Zie verder bij de tekst onder Financiën. In programma 4 Bedrijfsvoering en rente staat een toelichting op de kosten voor leiding en ondersteuning en huisvesting. Voor een nadere toelichting wordt u verwezen naar de paragraaf bedrijfsvoering en het taakveldenoverzicht in de bijlagen. In deel 2 Beleidsbegroting en verplichte paragrafen wordt ingegaan op het beleid, weerstandscapaciteit, risico's en financiële kengetallen.

2.2 Er is voldoende weerstandsvermogen

Voor de normale bedrijfsrisico's is een weerstandscapaciteit aanwezig van € 400.000. Het maximale te reserveren bedrag voor weerstandsvermogen is gebaseerd op 1,4 * benodigde

In te vullen door Griffie:

Raadsvergadering
0 zonder hoofdelijke stemming
0 met algemene stemmen
0 stemmen voor, stemmen tegen
0 aangenomen
0 verworpen

weerstandscapaciteit. Een eventueel surplus wordt uitbetaald. Op basis van het verhoogde risicoprofiel bedraagt de benodigde weerstandscapaciteit € 494.000. Door de hogere risico's daalt de weerstandsratio onder de 1,0 en daarom wordt voorgesteld de algemene reserve met € 100.000 te verhogen, zodat de ratio weer 1,0 en daarmee voldoende wordt. In de paragraaf weerstandsvermogen en risicobeheersing wordt een nadere uitwerking van mogelijke risico's opgenomen.

2.3 De begroting 2026 is sluitend en de Regio kan tijdig bijsturen

Op basis van de genoemde financiële uitgangspunten bedraagt de absolute stijging van de inwonerbijdrage voor 2026 € 78.319 voor de gemeenten én is de begroting structureel sluitend.

In 2025 is een reserve toekomstbestendige organisatie gevormd. Door de besparingsopgaven en gewijzigde uitgangspunten (o.a. egalisereserve rente) is de begroting vanaf 2026 structureel sluitend en dit betekent dat de reserve toekomstbestendige organisatie (€ 838.000) niet meer in volle omvang nodig is. De Regio stelt voor de middelen als volgt in te zetten en dit in het boekjaar 2025 te verwerken:

- € 100.000 naar algemene reserve als aanvulling van weerstandsvermogen voor verhoogde risico's
- € 150.000 behouden voor kosten organisatieontwikkeling en mogelijk frictiekosten
- € 100.000 naar egalisereserve rente voor het opvangen van toekomstige rentedaling
- € 300.000 naar Investeringsfonds (deel dat kwam uit subsidie-opbrengsten voorgaande jaren)
- € 188.000 eenmalige uitkering aan gemeenten (€ 23.500 per gemeente).

3.1 Een zienswijze indienen is niet nodig

Gelet op het voorgaande is er geen reden om een zienswijze in te dienen.

4.1 Er is sprake van een inspanningsverplichting Regio Deal

Gezien het feit dat Berkelland een inspanningsverplichting heeft ten aanzien van Regio Deal, maar geen aparte reserve hiervoor heeft gevormd, stellen we voor het uit te keren bedrag van € 23.500 voor Regio Deal te reserveren. Daarmee wordt het mogelijk om het college te laten besluiten over deelname aan een regiodealproject waarvoor een bescheiden cofinancieringsbijdrage nodig is.

Kanttekeningen en risico's

Bij het opstellen van de begroting van Regio Achterhoek hanteerde de Regio de volgende uitgangspunten:

- Een structureel sluitende begroting
- Realistisch begroten
 1. Indexeren volgens de afgesproken systematiek (AB 15 december 2021);
 2. Uitgaan van werkelijke renteopbrengsten en in verband met de dalende trend in de meerjarenraming hierbij werken met een egalisereserve rente.
 3. Verwerken van een structurele opbrengst vanuit subsidies van € 100.000. Dit verhoogd risicoprofiel is meegenomen bij de bepaling van het weerstandsvermogen (omvang algemene reserve).

Om meerjarig een structureel sluitende begroting te kunnen realiseren is de opgave voor 2026 een kostenbesparing van 10% (€ 331.000). Deze kostenbesparing is gerealiseerd door:

- o Verlagen van budgetten waar dit mogelijk is (o.a. op basis van uitgaven voorgaande jaren en versoering van uitgaven).
- o Inleveren 2 fte formatie-uitbreiding uit 2025. Tegelijkertijd ontstaat hiermee nog meer urgentie om (bestuurlijke) keuzes te maken over de inhoudelijke agenda. Zeker ook gezien de huidige werkdruk.
- o Efficiënter en slimmer werken (o.a. AI, standaardisatie werkprocessen en digitalisering). Voor nadere toelichting wordt verwezen naar de algemene financiële beschouwing in deel 3 onderdeel 3.1.

De Regio heeft bij de begroting 2025 2 fte formatie-uitbreiding gekregen. Die wordt nu weer ingeleverd. Deze formatie-uitbreiding was onder meer bedoeld voor lobbytaken. De Regio volgt de actuele ontwikkelingen bij Rijk, Provincie, gemeenten, GROS (grensoverschrijdende samenwerking) en Europa en speelt hierop in. Belangrijk is om de lobbynetwerken in beeld te blijven houden en de relaties te beheren. Inleveren betekent dat door vertrek van de huidige lobbyist de invulling van de functie tegen het licht moet worden gehouden. De Regio doet dit al door de aansturing lobby neer te leggen bij de nieuwe secretaris directeur en de aansturing bij communicatie aan te passen. Verder wordt er een programma coördinator geworven in verband met het Nationaal Programma Vitale Regio's (NPVR). Hierdoor kan de nieuwe kracht zich focussen op de lobby richting Den Haag. Lobby richting Europa is door inhuur geregeld en is een rapport uitgebracht. Uitwerking van de werkzaamheden en focus volgt nog. We blijven dat kritisch volgen.

Financiën

Bijdrage van de gemeenten	Totaal	Per inw
Bijdrage van de gemeenten 2025	2.421.686	8,01
Absolute stijging van de autonome kosten	78.319	0,23
Bijdrage van gemeenten 2026	2.500.005	8,24

Voor Berkelland betekent dit een bijdrage van € 361.917 (43.922 inwoners).

De Regio stelt voor € 188.000 eenmalig uit te keren aan gemeenten (€ 23.500 per gemeente). Besluitvorming vindt plaats op 10 september 2025 in het Algemeen Bestuur. Normaal gesproken vloeit dit uit te keren bedrag terug naar de algemene middelen. Gezien het feit dat Berkelland een inspanningsverplichting heeft ten aanzien van Regio Deal, maar geen aparte reserve hiervoor heeft gevormd, stellen we voor dit bedrag voor Regio Deal te reserveren.

VN verdrag rechten van mensen met een beperking

Niet van toepassing

Duurzaamheid

Niet van toepassing

Communicatie

Niet van toepassing.

Initiatief, participatie en rol gemeente

Berkelland neemt deel aan de gemeenschappelijke regeling Regio Achterhoek. Het algemeen bestuur richt zich op werkzaamheden als de begroting en rekening, taken op het gebied van personeelszaken, financiën, automatisering, huisvesting, administratie- en archieftaken, communicatie en subsidies en subsidie-werving.

Voorstellen ten aanzien van de begroting van de gemeenschappelijke regeling moeten worden voorgelegd aan de afzonderlijke gemeenteraden binnen de gemeenschappelijke regeling. Het dagelijks bestuur van het openbaar lichaam stuurt de voorlopige jaarrekening aan de raden van de betrokken gemeenten. Het college brengt de jaarrekening (namens het Dagelijks Bestuur van de Regio Achterhoek) ter kennisname aan de gemeenteraad.

Planning en evaluatie

Volgens de vastgestelde planning ligt de begroting in het Algemeen Bestuur van 10 september 2025 ter besluitvorming voor. Zienswijzen ontvangen voor 27 augustus 2025 worden meegenomen in de verzending van de vergaderstukken. Zienswijzen ontvangen na deze datum worden later

toegevoegd aan de vergaderstukken of mondeling ingebracht in de vergadering.
Voor de zomer zal een aanvullende oplegnotitie worden toegezonden over de inhoudelijke keuzes en de consequenties hiervan voor met name de programma's 2 en 3 in de begroting.
In het najaar worden eventuele organisatorische consequenties van de inhoudelijke keuzes verder uitgewerkt en deze worden indien nodig met een begrotingswijziging voorgelegd.

Alternatieven

Geen

Burgemeester en wethouders van Berkelland,
de secretaris, de burgemeester,

drs. J. Jonker

drs. J.H.A. van Oostrum

Raadsvergadering : 10 juni 2025

De raad van de gemeente Berkeland;

gelezen het voorstel van burgemeester en wethouders van 20 mei 2025

b e s l u i t:

1. Kennis te nemen van de Programmabegroting 2026 en Financiële begroting 2026-2029 van de Regio Achterhoek;
2. In te stemmen met programma 1 Smart Governance en programma 4 Bedrijfsvoering en rente en de verplichte paragrafen van de begroting 2026 Regio Achterhoek;
3. Geen zienswijze in te dienen op de begroting 2026 van de Regio Achterhoek;
4. Het uit te keren bedrag €23.500, afkomstig uit de reserve toekomstbestendige organisatie Regio Achterhoek voor Regio Deal te reserveren.

Aldus vastgesteld in de raadsvergadering van 10 juni 2025

de griffier, de voorzitter,

drs. J.A. Satijn drs. J.H.A. van Oostrum

Toelichting raadsvoorstel

Onderwerp : Programmabegroting 2026 en Financiële begroting 2026-2029 Regio Achterhoek Regio Achterhoek

De inwonerbijdrage voor de organisatiekosten vanuit gemeenten en provincie is gekoppeld aan het programma Smart Governance

In de Achterhoek is sprake van samenwerking tussen Overheid, Ondernemers, en maatschappelijke Organisaties, en de provincie Gelderland; Achterhoek ambassadeurs. In de begroting wordt de officiële naam van de Gemeenschappelijke Regeling voor de gemeentelijke samenwerking gebruikt: Regio Achterhoek. De roepnaam van het totale samenwerkingsverband (3O) is Achterhoek ambassadeurs; 8rhk. De regionale 3O samenwerkingsstructuur is terug te vinden in de programmabegroting. De programmabegroting is qua inhoud breder dan de financiële verantwoording. Zo willen ze zichtbaar maken wat er buiten de eigen (Regio Achterhoek) organisatie gedaan wordt door de partijen die samen Achterhoek ambassadeurs vormen. De organisatie van de Achterhoek ambassadeurs (Regio Achterhoek) is de basis en motor voor het programma Smart Governance. De activiteiten, en begroting van Achterhoek ambassadeurs zijn in dit onderdeel te vinden.

De indeling van de begroting sluit aan op de Visie 2030

In 2022 heeft de Regio hun ambitie, doelen en streefwaarden aangescherpt in de 'Achterhoek Visie 2030 Ruimte voor innovatie, groeien in kwaliteit'. De indeling van de begroting sluit aan op de Visie 2030: Smart Governance, Smart Economy en Smart Living.

Er zijn een aantal actuele ontwikkelingen die van invloed zijn op de begroting 2026 en meerjarenraming 2027-2029.

- Langjarige investeringen in de Achterhoek (Nationaal Programma Vitale Regio's)
De Achterhoek is als enige Gelderse regio aangewezen als regio in het Nationaal Programma Vitale Regio's (NPVR) dat in 2025 is gestart. Voor een periode van 20 jaar gaat de regio met rijk, provincie en de gemeenten aan de slag met een adaptieve en langjarige investeringsagenda in de regio vanuit het Rijk. Om het NPVR uit te voeren stelt het Rijk per regio voor de komende 3 jaar (2025-2027) € 350.000 per jaar beschikbaar aan procesmiddelen, met de intentie vanuit het rijk om deze middelen te verlengen. De inzet van deze middelen wordt meegenomen bij de notitie inkomstenverwerving later dit jaar (zie onderdeel structureel sluitende begroting).
- Besparingsopgave
Het Algemeen bestuur heeft opdracht gegeven om te zorgen voor een structureel sluitende begroting voor alle jaarschijven. Hiervoor dient een structurele kostenbesparing van 10% gerealiseerd te worden. Deze besparing is financieel verwerkt in de begroting 2026.
- Heroriëntatie inhoudelijke agenda Regio Achterhoek
De Regio wil scherpe keuzes maken in het 'takenpakket' van Regio Achterhoek die passen binnen de financiële kaders. In de voorliggende concept begroting (mei) is over de inhoudelijke keuzes nog niet besloten en eventuele organisatorische effecten zijn nog niet verwerkt. De planning is om voor de zomer een aanvullende oplegnotitie toe te zenden over de inhoudelijke keuzes en de consequenties hiervan voor programma 2 en 3 in de begroting. Deze programma's liggen ter kennisgeving voor in de gemeenteraden. In het najaar worden de organisatorische consequenties van de inhoudelijke keuzes verder uitgewerkt. Indien nodig zal op een later moment een (budgettair neutrale) begrotingswijziging worden voorgelegd.

Nieuwe Achterhoek Visie, mogelijk aanpassen samenwerkingsregeling

In 2025 wordt -mede naar aanleiding van de evaluatie en besparingsopgave- de inhoudelijke agenda van de Regio tegen het licht gehouden. En in het verlengde hiervan de Governance van de samenwerking en organisatie (inclusief rol) van Achterhoek Ambassadeurs. Van hieruit en met input van het Regioplan NPVR en de ontwikkelscenario's RPA zal een nieuwe Achterhoek Visie worden

opgesteld. Hieruit kan een aanpassing van de Governance en het aanpassen van de samenwerkingsregeling volgen.

Programmabegroting
en
Financiële begroting
2026 – 2029

Inhoudsopgave

Bestuurlijk voorwoord

Inleiding	1
Opbouw begroting	2
Samenvatting financiële begroting	3
Besluitvormingsproces begroting	5

Deel 1 Beleidsbegroting: programma's

Programma 1: Smart Governance

1.1 Smart Governance (begroting Regio Achterhoek)	7

Programma 2: Smart Economy

2.1 Smart werken en Innovatie	14
2.2 Onderwijs en Arbeidsmarkt	17
2.3 Mobiliteit en Bereikbaarheid	20

Programma 3: Smart Living

3.1 Wonen en Vastgoed	24
3.2 Circulaire economie en Energietransitie	27
3.3 Gezondste Regio	30

Programma 4: Bedrijfsvoering en Rente

4. Bedrijfsvoering en rente (begroting Regio Achterhoek)	33

Deel 2 Beleidsbegroting: paragrafen

1. Paragraaf weerstandsvermogen en risicobeheersing	35
2. Paragraaf financiering	39
3. Paragraaf bedrijfsvoering	42
4. Paragraaf subsidies	44

Deel 3: Financiële begroting

Overzicht van baten en lasten per programma	48
Meerjarenraming 2026-2029	49
Toelichting op baten en lasten	50

Bijlagen

Formatieplan	55
Staat van reserves en voorzieningen	57
Taakvelden	60
Verzamelstaat bijdragen gemeenten	61

Bestuurlijk voorwoord

Wij bieden u de begroting aan voor het jaar 2026 van Achterhoek ambassadeurs; het Achterhoekse samenwerkingsverband van de acht Achterhoekse gemeenten, ondernemers, maatschappelijke organisaties en de provincie Gelderland. De regionale 3O samenwerking is terug te vinden in de opbouw van deze begroting. De begroting is qua inhoud breder dan alleen de taken die Regio Achterhoek uitvoert. Zo willen we zichtbaar maken wat er buiten onze eigen (Regio Achterhoek) organisatie gedaan wordt door de partijen die samen met ons Achterhoek ambassadeurs vormen.

In 2022 hebben we onze ambitie, doelen en streefwaarden aangescherpt in de 'Achterhoek Visie 2030 Ruimte voor innovatie, groeien in kwaliteit'. De indeling van de begroting sluit aan op de Visie 2030: Smart Governance, Smart Economy en Smart Living.

De organisatie van de Achterhoek ambassadeurs (Regio Achterhoek) is de basis en motor voor het programma Smart Governance. De activiteiten en begroting van Achterhoek ambassadeurs zijn in dit onderdeel te vinden. Hieraan is ook de inwonerbijdrage voor de organisatiekosten vanuit gemeenten gekoppeld.

De programma's Smart Economy en Smart Living geven inzicht in de doelen, activiteiten en projecten per thema. Dit wordt onder regie van de Achterhoek Board, door zes Thematafels vormgegeven en in gang gezet. Deze Thematafels hebben een belangrijke rol in het uitvoeren van de Achterhoek Visie 2030 en de vertaling ervan in concrete projecten. In de visie 2030 is ook de gebiedsgerichte aanpak van de ruimtelijke opgaven opgenomen. Deze ruimtelijke opgaven overstijgen de thematafels en worden vanuit een stuurgroep aangestuurd. Met deze begrotingsvorm maken we de doelstellingen van de Achterhoekse samenwerking zichtbaar en controleerbaar.

Het projectenoverzicht dat per Thematafel is bijgevoegd is niet uitputtend, want er zijn steeds projecten in ontwikkeling en ook buiten ons zichtveld lopen projecten die bijdragen aan de doelen. Voor de opgenomen projecten geldt dat er vanuit Achterhoek ambassadeurs een bijdrage beschikbaar is gesteld. Programma 2 en 3 van de begroting zijn bedoeld ter informatie en niet ter vaststelling. De projecten van deze programma's worden voor het grootste deel uitgevoerd door initiatiefnemers en maken geen onderdeel uit van de begroting van Regio Achterhoek.

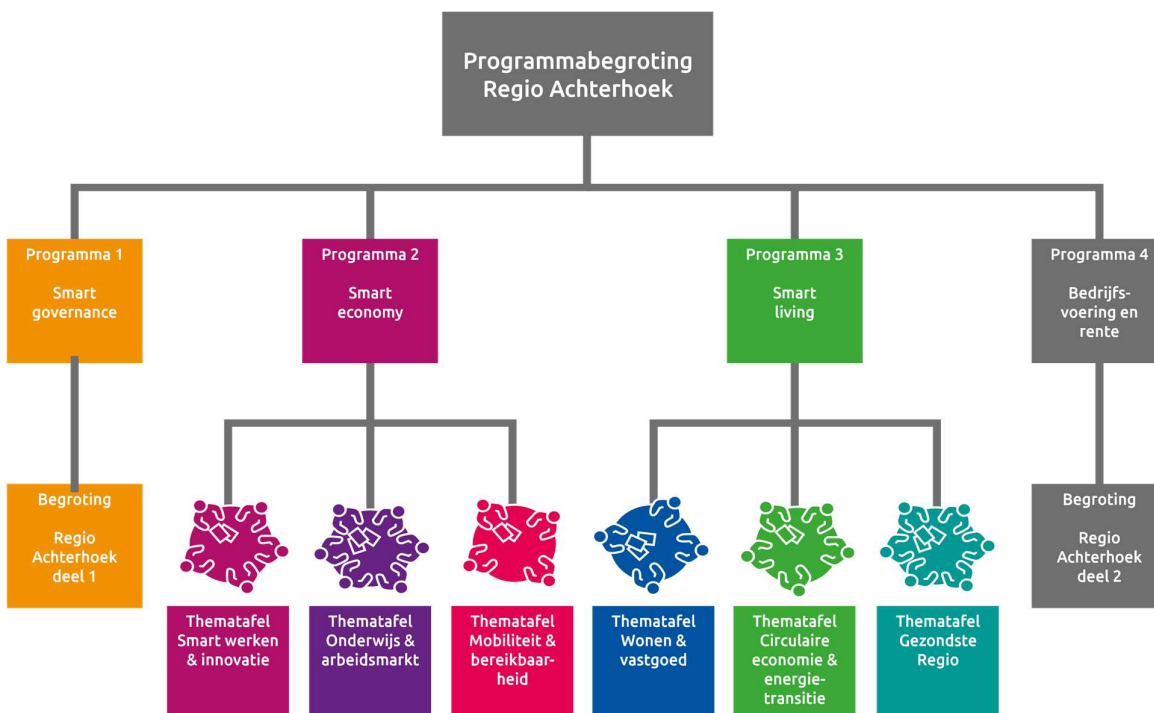
In 2024 hebben we een nieuwe Regio Deal van 25 miljoen gesloten met het Rijk. In het convenant zijn de opgaven, doelen, aanpak en resultaten beschreven die de basis zijn voor nieuw te starten projecten. De looptijd van de Deal is t/m 2028.

Wij wensen u veel leesplezier!

NB In de begroting hanteren we de officiële naam van de samenwerkingsregeling: Regio Achterhoek. Voor de 3O-samenwerking gebruiken we de naam Achterhoek ambassadeurs: 8RHK

Opbouw begroting

De programmabegroting van Regio Achterhoek bestaat uit 4 programma's; Smart Governance, Smart Economy, Smart Living en Bedrijfsvoering en Rente. De werkzaamheden van de Thematafels zijn per Thematafel terug te vinden in de programma's Smart Economy en Smart Living. De werkzaamheden voor de grensoverschrijdende samenwerking zijn niet terug te vinden als een apart thema, het is onderdeel van de verschillende thema's. De werkzaamheden van de Achterhoek Board, de Achterhoek Raad en het algemeen/dagelijks bestuur komen terug in het programma Smart Governance. Ook zijn hier lobby, communicatie, monitoring en subsidiewerkzaamheden ondergebracht.

Actuele ontwikkelingen

Er zijn een aantal actuele ontwikkelingen die van invloed zijn op de begroting 2026 en meerjarenraming 2027-2029.

Langjarige investeringen in de Achterhoek (Nationaal Programma Vitale Regio's)

De Achterhoek is als enige Gelderse regio aangewezen als regio in het Nationaal Programma Vitale Regio's (NPVR) dat in 2025 is gestart. Voor een periode van 20 jaar gaat de regio met rijk, provincie en de gemeenten aan de slag met een adaptieve en langjarige investeringsagenda in de regio vanuit het Rijk. Daarbij hanteert het Rijk drie overkoepelende doelstellingen:

- Vitale en leefbare regio's
- Duurzaam en bereikbaar voorzieningenniveau
- Gezonde en kansrijke toekomst voor inwoners in de regio

De Achterhoek en het Rijk bepalen samen in hoeverre aan deze doelstellingen wordt gewerkt en waar de zwaartepunten liggen voor de Achterhoek. Op basis van vervolgesprekken, die in 2025 plaatsvinden tussen Rijk en regio, zal een adaptieve en lerende uitvoeringsagenda worden opgesteld met een stip op de horizon naar 2050. Dit proces wordt ook benut voor het opstellen van een nieuwe Achterhoek Visie. Het opstellen van een nieuwe visie is één van de actiepunten die uit de in 2024 gehouden evaluatie is gekomen.

Om het NPVR uit te voeren stelt het Rijk per regio voor de komende 3 jaar (2025-2027) € 350.000 per jaar beschikbaar aan procesmiddelen, met de intentie vanuit het rijk om deze middelen te verlengen. De inzet van deze middelen nemen we mee bij de notitie inkomstenverwerving later dit jaar (zie onderdeel structureel sluitende begroting).

Besparingsopgave

Onder andere door de dalende renteopbrengsten en het wegvallen van de bijdrage van de provincie vanaf 2025 was in de begroting 2025 een structureel oplopend tekort zichtbaar in de meerjarenraming in de jaarschijven 2026-2028. Ondanks dat het tekort werd opgevangen door een bestemmingsreserve toekomstbestendige organisatie, heeft het algemeen bestuur opdracht gegeven om te zorgen voor een structureel sluitende begroting voor alle jaarschijven. Hiervoor dient een structurele kostenbesparing van 10% gerealiseerd te worden. Deze besparing is financieel verwerkt in de begroting 2026.

Heroriëntatie inhoudelijke agenda Regio Achterhoek

Er is een noodzaak vanuit de besparingsopdracht en een breed gedragen behoefte vanuit de in 2024 gehouden evaluatie om de inhoudelijke agenda tegen het licht te houden en scherpe keuzes te maken in wat het 'takenpakket' van Regio Achterhoek is dat past binnen de financiële kaders. Inmiddels worden hierover diverse gesprekken gevoerd. Het is in de tijd nog niet mogelijk om in de concept begroting -die medio mei aan de gemeenten wordt toegezonden- de inhoudelijke keuzes en eventuele organisatorische effecten te verwerken. Dit neemt niet weg dat de financiële gevolgen van deze organisatorische effecten wel binnen de aangegeven financiële kaders moeten passen. De planning is om voor de zomer een aanvullende oplegnotitie toe te zenden over de inhoudelijke keuzes en de consequenties hiervan voor programma 2 en 3 in de begroting. Deze programma's liggen ter kennisgeving voor in de gemeenteraden. In het najaar worden de organisatorische consequenties van de inhoudelijke keuzes verder uitgewerkt. Indien nodig zal op een later moment een (budgettair neutrale) begrotingswijziging worden voorgelegd.

Samenvatting financiële begroting

Financiële uitgangspunten 2026

Bij het opstellen van de begroting van Regio Achterhoek/ 8RHK ambassadeurs hanteren we de volgende uitgangspunten:

- **Een structureel sluitende begroting**
Een structureel sluitende begroting is volgens de eisen van de Provincie een structurele dekking van het eerste jaar, of perspectief voor structurele dekking in het laatste jaar. Het algemeen bestuur heeft echter aangegeven een structureel sluitende begroting vanaf het eerste jaar tot en met het laatste jaar van de meerjarenraming te willen.
- **Realistisch begroten**
We hanteren de volgende uitgangspunten ten aanzien van specifieke kostenposten of inkomsten:
 - Indexeren volgens de afgesproken systematiek (AB 15 december 2021).
 - Loonkosten: indexeren met indexcijfers uit de septembercirculaire 2024 (loonvoet sector overheid) inclusief nacalculatie van het voorlaatste begrotingsjaar.
 - Overige exploitatiekosten: indexeren met indexcijfers uit de septembercirculaire 2024 (overheidsconsumptie netto materieel).
 - Renteopbrengsten: uitgaan van werkelijke renteopbrengsten en in verband met de dalende trend in de meerjarenraming hierbij werken met een egalisatiereserve rente. We hanteren een rentebate van € 150.000 als structurele dekking. Dit bedrag is gebaseerd op de hoogte van de rente in het laatste jaar van de meerjarenraming. De maximale omvang van de egalisatiereserve bedraagt € 450.000. Meeropbrengsten vloeien terug in het exploitatieresultaat.
 - In de begroting is een structurele opbrengst vanuit subsidies verwerkt van € 100.000. Meestal zijn subsidies wel meerjarig, maar niet structureel dus hier zit een verhoogd risicoprofiel dat we meenemen bij de bepaling van het weerstandsvermogen (omvang algemene reserve).

Om meerjarig een structureel sluitende begroting te kunnen realiseren is de opgave voor 2026 een kostenbesparing van 10% (€ 331.000). Deze kostenbesparing realiseren we door:

- Verlagen van budgetten waar dit mogelijk is (o.a. op basis van uitgaven voorgaande jaren en versoering van uitgaven).
- Inleveren 2 fte formatie-uitbreiding uit 2025. Tegelijkertijd ontstaat hiermee nog meer urgentie om (bestuurlijke) keuzes te maken over de inhoudelijke agenda. Zeker ook gezien de huidige werkdruk.
- Daarnaast willen we efficiënter en slimmer werken (o.a. AI, standaardisatie werkprocessen en digitalisering).

Voor nadere toelichting wordt verwezen naar de algemene financiële beschouwing in deel 3 onderdeel 3.1.

Bijdrage gemeenten 2026

Op basis van bovengenoemde financiële uitgangspunten bedraagt de absolute stijging van de inwonerbijdrage voor **2026 € 78.319** voor de gemeenten én is de begroting structureel sluitend.

Bijdrage van de gemeenten	Totaal	Per inw
Bijdrage van de gemeenten 2025	2.421.686	8,01
Absolute stijging van de autonome kosten	78.319	0,23
Bijdrage van gemeenten 2026	2.500.005	8,24

Jaarlijks wordt een eventueel overschot bij de bestemming van het jaarresultaat toegevoegd aan het investeringsfonds tot maximaal € 0,50 per inwoner (in 2026: max. € 151.646), zoals opgenomen in de verordening financieel beleid, beheer en organisatie Regio Achterhoek 2023.

Risico's weerstandsvermogen en reserves

In de begroting is een structurele subsidieopbrengst opgenomen van € 100.000. Subsidies zijn niet structureel, vaak wel meerjarig. Ondanks dat er steeds wel nieuwe subsidies worden toegekend, zit hier een verhoogd risico. Dit risico nemen we mee bij het bepalen van de benodigde weerstandscapaciteit en de weerstandsratio. Wellicht dat dit risico nog hoger wordt als de NPVR-middelen met structurele formatie worden ingezet (zie actuele ontwikkelingen).

Voor de normale bedrijfsrisico's is een weerstandscapaciteit aanwezig van € 400.000. Het maximale te reserveren bedrag voor weerstandsvermogen is gebaseerd op $1,4 \times$ benodigde weerstandscapaciteit. Een eventueel surplus wordt uitbetaald. Op basis van het verhoogde risicoprofiel bedraagt de benodigde weerstandscapaciteit € 494.000. Door de hogere risico's daalt de weerstandsratio onder de 1,0 en daarom wordt voorgesteld de algemene reserve met € 100.000 te verhogen, zodat de ratio weer 1,0 en daarmee voldoende wordt. In de paragraaf weerstandsvermogen en risicobeheersing wordt een nadere uitwerking van mogelijke risico's opgenomen.

In 2025 is een reserve toekomstbestendige organisatie gevormd. Door de besparingsopgaven en gewijzigde uitgangspunten (o.a. egaliseringsreserve rente) is de begroting vanaf 2026 structureel sluitend en dit betekent dat de reserve toekomstbestendige organisatie (€ 838.000) niet meer in volle omvang nodig is. Voorgesteld wordt de middelen als volgt in te zetten en dit in het boekjaar 2025 te verwerken:

- € 100.000 naar algemene reserve als aanvulling van weerstandsvermogen voor verhoogde risico's
- € 150.000 behouden voor kosten organisatieontwikkeling en mogelijk frictiekosten
- € 100.000 naar egaliseringsreserve rente voor het opvangen van toekomstige rentedaling
- € 300.000 naar Investeringsfonds (deel dat kwam uit subsidie-opbrengsten voorgaande jaren)
- € 188.000 eenmalige uitkering aan gemeenten (€ 23.500 per gemeente).

Het investeringsfonds bevat begin 2025 € 5,5 mln. Hiervan is € 4 mln. ingezet als cofinanciering voor Regiodeal II. Het restant is nodig voor eigen projecten (onverwachte hoek) en voor werkbudgetten voor thematafels en board. Tot en met 2023 droeg de provincie bij aan het investeringsfonds. Nu wordt het investeringsfonds alleen gevoed met incidentele opbrengsten uit subsidies en een eventueel positief jaarsaldo van Regio Achterhoek (tot een maximum van € 0,50 per inwoner).

Bijdrage projecten

De besluitvorming over financiële bijdragen (subsidies vanuit Regio Deal of provinciale Gebiedsopgave-middelen) aan projecten loopt via de Thematafels, Achterhoek Board en het dagelijks bestuur. Besluitvorming over de inzet van het investeringsfonds is voorbehouden aan het algemeen bestuur. Projecten worden ingediend en uitgevoerd door verschillende partners binnen de samenwerking. Verantwoording vindt plaats door de uitvoerende partner op basis van de afgegeven subsidiebeschikking.

Besluitvorming programma's en paragrafen

Gemeenten worden gevraagd in te stemmen met programma 1 Smart Governance en programma 4 Bedrijfsvoering en Rente en de verplichte paragrafen. De programma's Smart Economy en Smart Living worden aangeboden ter kennisneming, omdat dit breder is dan hetgeen Regio Achterhoek zelf uitvoert. Zie onderstaand de schematische weergave van het besluitvormingsproces.

In verband met de besparingsopgave en de te maken keuzes op de inhoudelijke agenda van de Regio (zie Actuele Ontwikkelingen) zal naar verwachting voor de zomer nog een aanvullende oplegnotitie worden toegezonden over de inhoudelijke keuzes en de consequenties hiervan voor met name de programma's 2 en 3 in de begroting. In het najaar worden de organisatorische consequenties van de inhoudelijke keuzes verder uitgewerkt. Indien nodig zal op een later moment een (budgettair neutrale) begrotingswijziging worden voorgelegd.

Besluitvormingsproces begroting

Volgens de gehanteerde planning dient de begroting in het algemeen bestuur van **10 september** te worden vastgesteld. Hiervoor geldt de volgende procedure:

17 april	De kaderbrief wordt behandeld in de vergadering van het dagelijks bestuur. Direct daarop wordt de kaderbrief ter informatie verzonden aan de colleges van de deelnemende gemeenten met het verzoek dit door te zetten naar de raden.
7 mei	De programma's, verplichte paragrafen en bijlagen worden in de vergadering van het dagelijks bestuur behandeld.
15 mei	Het volledige boekwerk wordt aan de deelnemende gemeenten verzonden ter behandeling in de raad voor het geven van zienswijzen.
Voor zomer	Een aanvullende oplegnotitie wordt toegezonden over de inhoudelijke keuzes en de consequenties hiervan voor met name de programma's 2 en 3 in de begroting.
27 aug	Tot 27 augustus mogelijkheid voor gemeenten om zienswijzen over de programmabegroting kenbaar te maken bij Regio Achterhoek.
10 sept	Besluitvorming over de programmabegroting in de vergadering van het algemeen bestuur.
In het najaar	Eventuele organisatorische consequenties van de inhoudelijke keuzes worden verder uitgewerkt en indien nodig met een begrotingswijziging worden voorgelegd.

Deel 1

Beleidsbegroting

Programma's

Programma 1

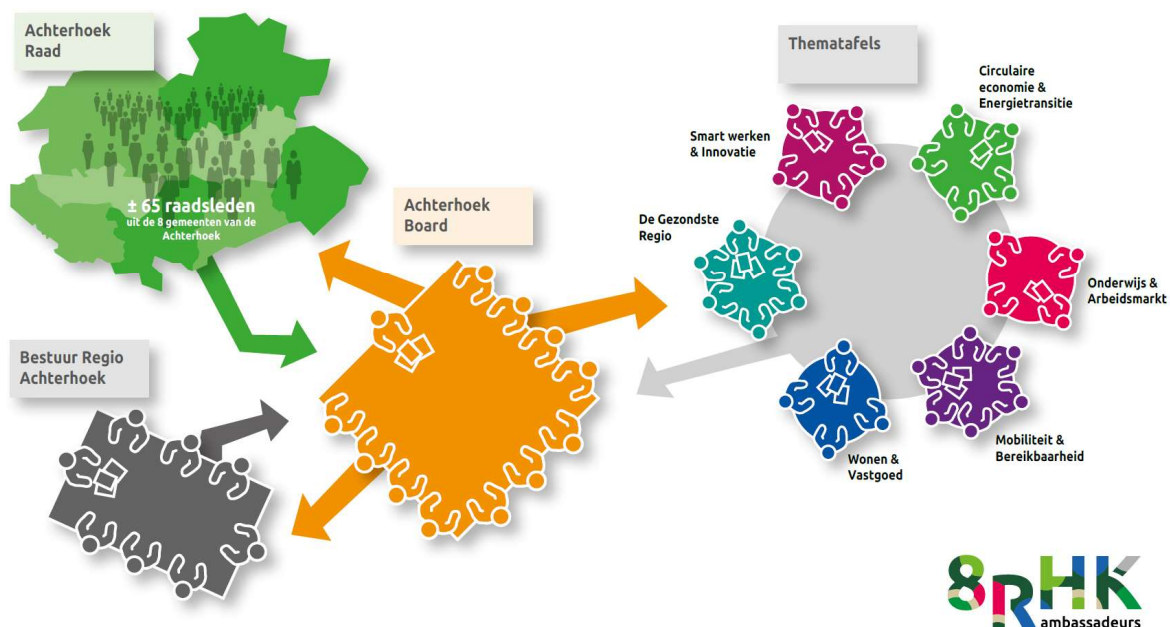
Smart Governance

Dit programma bestaat uit het onderdeel Smart Governance, inclusief de begroting van Regio Achterhoek.

1.1 Smart Governance (begroting Regio Achterhoek)

Sinds medio 2018 werken we samen in een nieuwe Governance. De samenwerking bestaat uit een Achterhoek Raad, Achterhoek Board en Achterhoek Thematafels. Ondernemers, maatschappelijke organisaties en overheden (drie O's) geven via de Achterhoek Raad, Achterhoek Board en Thematafels samen invulling en uitvoering aan de samenwerking. Het inhoudelijke kader hiervoor is in 2022 opnieuw vastgelegd in de herziene Achterhoek Visie 2030. In 2024 is de gemeente Montferland toegetreden tot de samenwerking. In onderstaande afbeelding is de wijze van samenwerking weergegeven. Naast deze Governance werken we thema overstijgend aan een Ruimtelijk Perspectief Achterhoek. Hiervoor is een stuurgroep ingesteld die parallel aan de samenwerking opereert en verbinding heeft met meerdere Thematafels en de Achterhoek Board.

Achterhoekse samenwerking

Regio Achterhoek is de motor van de samenwerking en daarom zijn de taken en de begroting van Regio Achterhoek in dit opprogramma en in het programma Bedrijfsvoering en Rente opgenomen. Hieraan is ook de bijdrage in de organisatiekosten van gemeenten gekoppeld. Dit programma én programma 4: Bedrijfsvoering en rente liggen dan ook ter besluitvorming voor aan de gemeenten. De programma's 2 en 3 zijn opgenomen om inzicht te geven in de inhoud van de Achterhoekse samenwerking, deze programma's zijn informierend.

Wat willen we bereiken en wat gaan we daarvoor doen?

De samenwerking in de Achterhoek richt zich op de ruimtelijk-economische agenda. De Visie 2030 is daarvoor het kompas. Kern van de Visie 2030 is:

In 2030 heeft de Achterhoek een sterke bloeiende en innovatieve economie, uitgaande van eigen kracht met een aantrekkelijke arbeidsmarkt. Er is een duurzaam werk-, leer-, woon- en leefklimaat. Met gezonde inwoners en met oog voor de brede welvaart van de inwoners.

Vanuit deze kern zijn zes ambities voor 2030 geformuleerd die gekoppeld zijn aan zes Thematafels:

- Breed gekwalificeerde regio: vraag en aanbod op de arbeidsmarkt zijn in evenwicht.
- Slimme productieve regio: verhogen van de arbeidsproductiviteit in de maakindustrie en agrosector.
- Goed bereikbare regio: duurzaam, betrouwbaar en toegankelijk vervoer voor iedereen.
- Duurzaam schone regio: overschakelen naar hernieuwbare energie, minder gebruik primaire grondstoffen, verminderen emissies en toename biodiversiteit.
- Aantrekkelijke woonregio: de woningmarkt is kwalitatief en kwantitatief toekomstbestendig en in evenwicht.
- Leven lang gezondste regio: samen langer gelukkig en gezond.

Gezamenlijk nemen we verantwoordelijkheid voor een integrale aanpak binnen en tussen de thema's. Daarnaast hebben we als eerste SDG-regio van Nederland de verbinding gelegd met de Sustainable Development Goals. Vanuit de regionale samenwerking leggen we de focus op en geven we invulling aan vijf overkoepelende SDG's. Naast deze vijf overkoepelde SDG's hebben enkele Thematafels nog specifieke SDG's waar aan ze werken. Tot slot is in de Visie 2030 de gebiedsgerichte aanpak voor ruimtelijke opgaven als overkoepelende thema opgenomen, gezien de urgentie in het landelijk gebied. Hieraan is SDG 15 gekoppeld.

Doelen en activiteiten Regio Achterhoek

Doelen	Activiteiten Regio Achterhoek
Raadsleden in positie brengen bij regionale samenwerking	• Adviseren en faciliteren Achterhoek Raad
Slagkracht in de bestuurlijke besluitvorming en adequate uitvoeringskracht	• Adviseren en faciliteren Achterhoek Board • Regisseren en faciliteren Thematafels • Adviseren en faciliteren algemeen en dagelijks bestuur • Subsidiewerkzaamheden • Monitoring • Lobbywerkzaamheden • Communicatiewerkzaamheden en Regiomarketing

Raadsleden in positie brengen bij regionale samenwerking

We organiseren minimaal 3 vergaderingen van de Achterhoek Raad. Deze bereiden we inhoudelijk voor en ondersteunen de raadsleden daar waar wenselijk. Naar aanleiding van de evaluatie in 2024 en in het licht van de gemeenteraadsverkiezingen in 2026 zal de Achterhoek Raad mogelijk een nieuwe inrichting krijgen. Dit wordt in de loop van 2025/begin 2026 duidelijk. We zullen de nieuwe Raad een warm welkom heten en meenemen in de wijze van samenwerken. Hierbij leggen we verbindingen tussen de Raad, Board en Thematafels.

Slagkracht in de bestuurlijke besluitvorming en adequate uitvoeringskracht

Faciliteren, regisseren en adviseren bestuurlijke tafels

De vergaderingen van het algemeen en dagelijks bestuur, de Achterhoek Board, de zes Thematafels én de stuurgroep Ruimtelijk Perspectief bereiden we voor en faciliteren we. Dit zijn 8 tot 10 vergaderingen per gremium per jaar. Drie tot vier keer per jaar doen we dat tijdens een Achterhoek Dag. Waarbij ontmoeting een extra element is.

We bereiden de adviezen aan de bestuursorganen voor, ondersteunen en informeren de bestuurders over ontwikkelingen, en zorgen ervoor dat de besluiten uitgevoerd worden. Hierbij werken we samen met onze partners en accounthouders van de Thematafels.

Opstellen rapportages

Jaarlijks plannen en verantwoorden we onze werkzaamheden. Hiervoor worden de volgende documenten opgesteld:

- Kaderbrief en meerjarenbegroting
- Uitvoeringsplan
- 2 tussentijdse Bestuursrapportages
- Jaarverantwoording
- Voortgangsrapportage Gebiedsagenda (provinciale middelen)
- Voortgangsrapportage Regio Deal Achterhoek II

Regio Deal en Nationaal Programma Vitale Regio's

We voeren twee Rijksprogramma's uit, de Regiodeal en Nationaal Programma Vitale Regio's. Het uitvoeren van de Regio Deal Achterhoek II heeft in 2026 prioriteit. De looptijd van de Deal is t/m 2028. Omdat het vaak om meerjarige projecten gaat betekent dit dat een groot deel van de beschikbare 25 miljoen weggezet moet zijn in 2026. De Thematafels hebben een belangrijke rol in het initiëren, stimuleren en beoordelen van projecten. De stuurgroep Regio Deal (een afvaardiging van de Achterhoek Board) onderhoudt, naast de regisseurs en de projectleider, de contacten met het Rijk.

In 2025 is het Nationaal Programma Vitale Regio's (NPVR) van start gegaan. Hiervoor wordt een Regioplan/ Adaptieve Agenda Achterhoek NPVR opgesteld. En in het verlengde daarvan een Uitvoeringsplan Langjarige Agenda. Dit is de praktische doorvertaling van het Regioplan. Vanuit het Rijk zijn procesmiddelen beschikbaar gesteld om gedurende 3 jaar (2025-2027) het NPVR ook voor de Achterhoek handen en voeten te geven. Dit proces wordt door een nieuwe programmamanager bij de Regio aangestuurd.

Ruimtelijke opgaven

In 2024 is een Countourenschets Ruimtelijk Perspectief voor de Achterhoek (RPA) opgeleverd, in 2025 werken we verder aan het maken van het RPA. Er worden ontwikkelscenario's voor de lange termijn gemaakt en de resultaten vormen een bouwsteen voor de nieuwe Achterhoek Visie, het regioplan in het kader van het Nationaal Programma Vitale Regio's (NPVR) en de ruimtelijke vertaling daarvan in een RPA. Dat eigen krachtige ruimtelijk perspectief is nodig om inbreng te kunnen doen in de integrale, ruimtelijke processen van Provincie en Rijk en om lokaal als leidraad te kunnen benutten.

Thematisch of sectoraal kunnen resultaten worden behaald, maar steeds vaker gaan thema's botsen of schuren. Dan is een samenhangende en integrale aanpak nodig. Provincie en Rijk zullen steeds vaker beslissingen gaan nemen over de regio. Dit vraagt binnen de Achterhoek om inzet om mee te kunnen doen in deze strategische processen. En om binnen de regio en met de gemeenten, met het RPA in de hand, de ontwikkelingen te volgen, te anticiperen en waar mogelijk te sturen.

Op welke wijze deze inzet wordt geleverd is afhankelijk van de rol en taken van de Regio die in 2025 tegen het licht worden gehouden. Zie ook hieronder bij Nieuwe Achterhoek Visie.

Nieuwe Achterhoek Visie, mogelijk aanpassen samenwerkingsregeling

In 2025 wordt -mede naar aanleiding van de evaluatie en besparingsopgave- de inhoudelijke agenda van de Regio tegen het licht gehouden. En in het verlengde hiervan de Governance van de samenwerking en organisatie (inclusief rol) van Achterhoek Ambassadeurs. Van hieruit en met input van het Regioplan NVPR en de ontwikkelscenario's RPA zal een nieuwe Achterhoek Visie worden opgesteld. Hieruit kan een aanpassing van de Governance en het aanpassen van de samenwerkingsregeling volgen.

Subsidies en monitoring

We adviseren aanvragers en beoordelen de subsidieaanvragen. We zorgen ervoor dat het juiste proces wordt doorlopen richting besluitvorming. We geven beschikkingen af, toetsen op voortgang en afronding. Ook vanuit de thematafels zijn we nauw betrokken bij projectinitiatieven en het adviseren over de subsidiemogelijkheden.

We generen subsidies en leggen verantwoording af over de ontvangen subsidies zoals de Regio Deal, Leader, Woondeal en diverse (provinciale) mobiliteitssubsidies.

Specifiek voor de Regio Deal wordt gekeken naar de lerende aanpak en de monitoring van de Deal. Dit loopt door tot het einde van de Deal.

We stellen in 2026 weer een Achterhoek Monitor op.

Lobby

We voeren een actieve lobby op de vastgestelde speerpunten. Dit doen we door ministers, staatsecretarissen, Kamerleden, gedeputeerden en Statenleden uit te nodigen voor werkbezoeken aan de Achterhoek of door aanwezig te zijn bij belangrijk debatten, dan wel spreektijd te vragen. We volgen de actuele ontwikkelingen bij Rijk, Provincie, gemeenten, GROS en Europa en spelen hierop in. Belangrijk daarbij is om onze lobbynetwerken in beeld te blijven houden en de relaties te beheren.

We zijn actief aangesloten bij de gezamenlijke lobby van Oost-Nederland. Daarnaast organiseren we onze eigen relatie en lobby-evenementen, waaronder het jaarlijkse Lente Festival in Den Haag.

In 2026 zullen we een regioparagraaf voor de gemeentelijke nieuwe Coalitieprogramma's opstellen.

Communicatie en Regiomarketing

We communiceren actief via onze nieuwsberichten, nieuwsbrieven en persberichten. Daarnaast zijn we proactief op de sociaal mediakanalen van 8RHK ambassadeurs: LinkedIn, Instagram en Youtube. We investeren in perscontacten en initiëren persgesprekken. We zorgen voor centrale afstemming en coördinatie van regionale boodschappen. Onze website houden we actueel.

In 2025 wordt de Regioprofilering tegen het licht gehouden. In 2026 zullen we extra inzetten om dit profiel uit te dragen. Dit ook in relatie met de marketingcampagne Onverwachte Hoek.

Projecten Smart Governance

Dit betreft de stand van zaken per eind maart 2025.

Projecten	Looptijd	
Achterhoek Monitor 2026 (in voorbereiding)	01-01-2026	31-12-2026
Onverwachte Hoek 2.0	01-01-2024	31-12-2026
VAT Kosten Regio Deal Achterhoek II	01-10-2024	31-12-2028

Hieronder wordt de financiering van bovenstaande projecten weergegeven exclusief projecten in voorbereiding.

	Overheid	Maatschappelijke organisaties	Ondernemers	Totaal
Totaal financiering	1.870.300	0	75.000	1.945.300

Wat mag het kosten?

Kosten en financiering Regio Achterhoek

In dit onderdeel staat een toelichting op de begroting (exploitatiekosten) van Regio Achterhoek.

Onder dit programma vallen Achterhoek Visie 2030 en monitoring, Lobby en communicatie, Coördineren van subsidies en projecten, Advisering algemeen en dagelijks bestuur, Achterhoek Board, Achterhoek Raad en thematafels, Uitgaven en inkomsten Investeringsfonds en Onvoorzien.

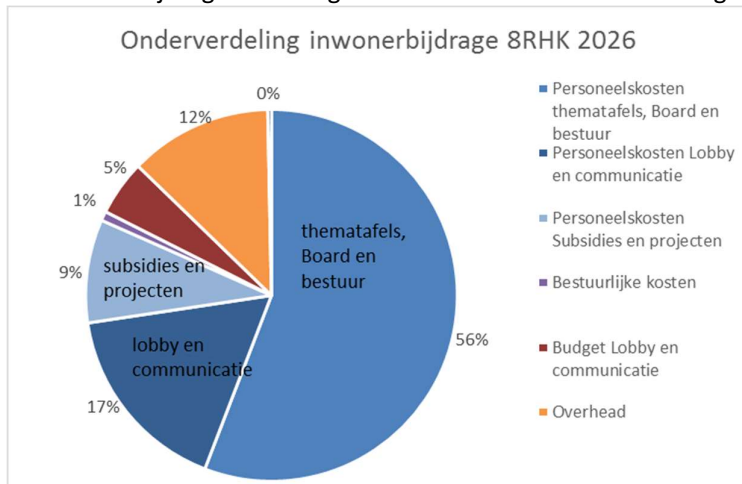
Begroting Regio Achterhoek (deel 1) Programma 1: Smart Governance	R 2024	B 2025	B 2026
Lasten (A)	4.567.000	4.342.000	3.511.000
Baten derden (B)	2.051.000	1.258.000	632.000
Subtotaal (B-A)	- 2.516.000	-3.084.000	-2.879.000
Bijdragen gemeenten (C)	2.421.000	2.422.000	2.255.000
Saldo van baten en lasten (B-A+C)	-95.000	-662.000	-624.000
Onttrekkingen reserves	1.014.000	813.000	776.000
Toevoegingen reserves	-913.000	-151.000	-152.000
Resultaat	6.000	0	0

De inwonerbijdrage bedraagt in totaal € 2.500.000 (programma 1 € 2.255.000 en programma 4 € 245.000) ten opzichte van € 2.422.000 in 2025. De bijdrage voor bedrijfsvoering en rente wordt vanaf 2026 rechtstreeks vanuit programma 4 berekend en niet meer via een interne overboeking naar programma 1 doorbelast. Dit betekent dat een deel van de inwonerbijdrage op programma 4 staat.

In 2026 is een besparingsopgave gerealiseerd van 10% van de kosten om te zorgen voor een structureel sluitende begroting voor alle jaarschijven. Een nadere onderverdeling van baten en lasten naar kosten- en opbrengstensoorten is opgenomen op de volgende pagina.

De mutatie in de reserve betreft het investeringsfonds. De onttrekking van € 776.000 betreft de jaarlijks vast te stellen werkbudgetten van Board en Thematafels van € 315.000 en een onttrekking van € 461.000 voor projecten waarover besluitvorming is geweest. De toevoeging van € 152.000 betreft de bijdrage van de gemeenten aan het investeringsfonds. Dit wordt jaarlijks bepaald bij de bestemming van het jaarsaldo.

De inwonerbijdrage is als volgt onder te verdelen in kostencategorieën:

Specificatie van baten en lasten

De baten en de lasten uit de begroting van Regio Achterhoek zijn als volgt nader te specificeren:

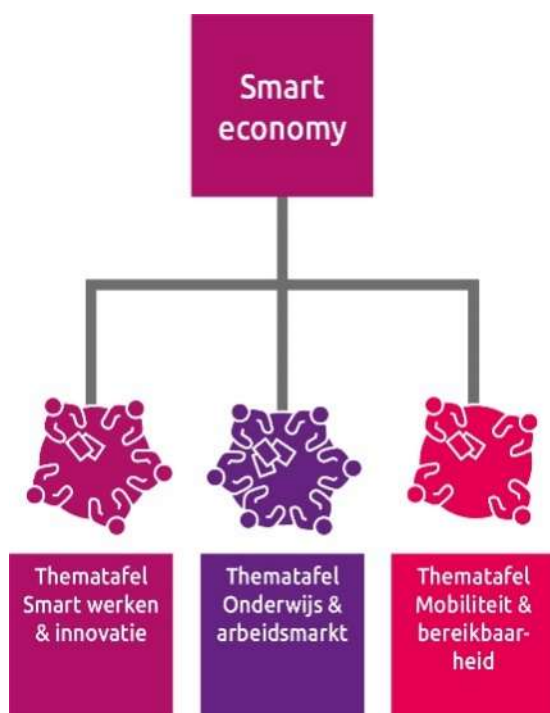
Specificatie baten derden	R 2024	B 2025	B 2026
Bijdrage gemeente in investeringsfonds	75.000	151.000	152.000
Diverse opbrengsten	407.000	175.000	119.000
Opbrengsten projecten	1.010.000	574.000	361.000
Ontvangen rente en doorbelaste kapitaallasten	639.000	373.000	401.000
Interne doorbelasting	978.000	736.000	0
Sub-totaal baten begroting	3.109.000	2.009.000	1.033.000
Af: programma 4 (Bedrijfsvoering en rente)	1.058.000	751.000	401.000
Totaal baten programma 1 Smart Governance	2.051.000	1.258.000	632.000

Specificatie Lasten	R 2024	B 2025	B 2026
Personeel loonsom	1.846.000	2.442.000	2.261.000
Overige personele kosten	50.000	78.000	80.000
Inhuur derden	182.000	30.000	28.000
Kantoorkosten (huur, ICT, telefonie, etc.)	191.000	208.000	217.000
Bestuur	15.000	19.000	17.000
Lobby en communicatie (werkbudget)	116.000	122.000	111.000
Uitgaven uit investeringsfonds	480.000	350.000	315.000
Uitgaven projecten	1.544.000	1.037.000	822.000
Werkbudget grens	44.000	-	-
Onvoorzien	98.000	8.000	8.000
Transparante btw voorheffing	55.000	53.000	52.000
Rente en afschrijving	4.000	15.000	15.000
Sub-totaal exploitatie	4.625.000	4.362.000	3.926.000
Bij: Interne doorbelasting	978.000	736.000	0
Sub-totaal lasten begroting	5.603.000	5.098.000	3.926.000
Af: programma 4 (Bedrijfsvoering en rente)	-1.036.000	756.000	415.000
Totaal lasten programma 1 Smart Governance	4.567.000	4.342.000	3.511.000

Programma 2

Smart Economy

In deze paragraaf worden de doelen en projecten van de Thematafels weergegeven die vallen onder Smart Economy. Dit zijn Smart werken en Innovatie, Onderwijs en Arbeidsmarkt en Mobiliteit en Bereikbaarheid. Per Thematafel wordt weergegeven wat onze ambitie is voor 2030 en welke doelen en streefwaarden daar bij horen. Vervolgens wordt de aanpak voor het begrotingsjaar 2026 beschreven en wordt inzicht gegeven in de (lopende) projecten. Dit is niet uitputtend, gedurende het lopende jaar zullen nieuwe projecten worden ontwikkeld en worden toegevoegd. De projecten zijn breder dan hetgeen Regio Achterhoek zelf uitvoert. Dit programma is dan ook informerend en niet ter vaststelling.

2.1 Smart werken en Innovatie

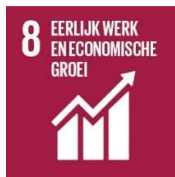
Wat willen we bereiken en wat gaan we daarvoor doen?

Wat willen we bereiken?

We willen met innovatie waarde creëren. Technologische ontwikkelingen vragen om nieuwe organisatie- en verdienmodellen. Om de Achterhoek verder tot bloei te brengen, zijn innovatieve oplossingen en smart toepassingen nodig die in economisch, sociaal en ecologisch opzicht waarde realiseren.

Daarnaast willen we de arbeidsproductiviteit verhogen, zodat ondernemingen en organisaties in staat zijn om met minder personeel eenzelfde resultaat te behalen. De Achterhoekse arbeidsmarkt is daarom zeer gebaat bij (sociale) innovatie en smart werken. Een innovatieve ondernemer heeft een sterke uitstraling en daarmee een grotere aantrekkingskracht voor nieuw personeel. Ook willen we innoveren met een maatschappelijke missie. We willen dat versnellen door samen te werken in een open innovatiesysteem van overheden, ondernemers en onderzoeks- en onderwijsinstellingen. Om nieuwe medewerkers te binden, willen we bovendien dé stage- en afstudeerregio van Nederland zijn.

Te bereiken maatschappelijk effect/bijdrage Regio Deal Achterhoek II

Springplank Regio Deal

- Verdienvermogen breed bedrijfsleven
- Datagedreven Achterhoek

Aanpak en projecten

In de visie 2030 zijn de doelen en streefwaarden opgenomen. Per doel is de aanpak samen met de te ontwikkelen projecten beschreven.

Productie van de toekomst door technologische innovatie

Langs welke grote lijnen werken we hier aan

De uitdaging is om met de innovatieve en leidende koplopers én de hoge organisatiegraad van bedrijven als basis, ook in het peloton van mkb-bedrijven te komen tot innovatie en transitie. Dit doen we door het implementeren van sleuteltechnologieën, waaronder Artificial Intelligence, te stimuleren.

Aanpak en projecten in ontwikkeling voor 2026

We werken verder aan de innovatieve projecten 3D-metaalprinten en 3D-metaalpoeder zeven. Daarnaast ontwikkelt het project SmartHub Incubator Industry zich verder door als organisatie en ondersteunt kansrijke ambitieuze ondernemers in het realiseren van innovatieve ideeën die een regionale impact kunnen hebben. Ook wordt verder gewerkt aan de brede aanpak op AI. De inhoudelijke verbinding wordt via sector-verbinders gelegd. Deze professionals met verbindend vermogen komen uit verschillende sectoren, zoals de slimme maakindustrie, maar ook uit de zorg, het onderwijs, de agro en de bouw. Vanuit deze aanpak wordt ingezet op bewustwording en implementatie van sleuteltechnologie AI. Dit wordt in gezamenlijkheid met partners van binnen en buiten de regio opgepakt. Ten slotte wordt gewerkt aan een datagedreven Achterhoek.

Oplossen maatschappelijke vraagstukken door innovatie en sociale innovatie

Langs welke grote lijnen werken we hier aan

De Achterhoek beschikt over een innovatief sterk en diepgeworteld mkb dat een grote bijdrage kan leveren aan het oplossen van maatschappelijke uitdagingen. We willen dit versnellen door verbindingen te leggen tussen overheden, ondernemers en maatschappelijke instellingen. We richten ons op vernieuwende proposities, bijvoorbeeld samenwerkingsvormen die meer ondernemerschap en minder bureaucratie beogen, om tot maatschappelijke meerwaarde te komen. En op nieuwe ideeën, praktijken en strategieën die gericht zijn op het verbeteren van sociale structuren en medewerkers van de toekomst.

Aanpak en projecten in ontwikkeling voor 2026

We werken verder aan de projecten Startup in Residence en iSHARE. Deze sociaal innovatieve projecten dragen bij aan het oplossen van maatschappelijke uitdagingen, waaronder de arbeidsmarktproblematiek. Daarnaast wordt de verbinders-aanpak uitgewerkt. Deze aanpak vloeit voort uit de pilot actieagenda MKB dienstverlening, welke in de zomer van 2025 eindigt. Het project krijgt een vervolg vanuit de Regio Deal II. In de verbindersgroep zitten professionals met verbindend vermogen die in nauw contact staan met ondernemer(communities) uit diverse sectoren. Via deze aanpak worden vraagstukken van de ondernemers(communities) opgehaald en wordt per specifiek vraagstuk door de verbinders in beeld gebracht welk aanbod er is georganiseerd op Europees, landelijk, provinciaal en regionaal niveau. Op basis van dit beeld, wordt gekeken of er een efficiëntieslag kan worden gemaakt ten aanzien van de hoeveelheid aanbod. Deze ontdebingslag gebeurt overstijgend aan de sectoren en heeft als doel het aanbod aan te sluiten op de vraagstukken van de Achterhoekse ondernemers. Naast deze aanpak, wordt gewerkt aan een AI agent. Deze agent gaat ondersteuning bieden in het bereik van het breed mkb en in de doorverwijzing naar het juiste aanbod. Dit alles gaat zorgen voor vraaggestuurd aanbod naar de behoeften van het mkb.

Open innovatiesysteem

Langs welke grote lijnen werken we hier aan

In de Achterhoek is een sterk open innovatiesysteem actief tussen de mkb-bedrijven. Binnen dit systeem wordt samen geleerd, kennis gedeeld en geïnnoveerd. Tot nu toe zijn vooral de koploperbedrijven aangesloten. De aanpak is erop gericht om ook het breed mkb (organisaties van 2 tot 200 medewerkers) hieraan te verbinden, zodat ook zij meer kunnen innoveren.

Aanpak en projecten in ontwikkeling voor 2026

We werken verder aan het verrijken van het open innovatiesysteem door in te zetten op een intensievere samenwerking tussen de vier innovatiecentra (de Steck, de Marke, het CIVON en het SHII), we verkennen een hotspot in het oostelijke gedeelte van de Achterhoek en we zetten extra in op loopvermogen om innovatie te stimuleren binnen het breed mkb. Daarnaast zorgt de verbindersaanpak ook voor sectoroverstijgende samenwerking binnen het open innovatiesysteem en wordt gepoogd om het breed mkb aan te laten sluiten op het systeem. Door middel van de top 25 aanpak wordt ook gewerkt aan het aanhaken van het breed mkb. Via inhoudelijke projecten zoals de brede aanpak op AI, het SHII, worden samenwerkingen gelegd met partners van buiten de regio, zoals Orion met daarbinnen diverse onderwijsinstellingen. Ten slotte worden samenwerkingen met en binnen TechLand verkend.

Stage- en afstudeerregio

Langs welke grote lijnen werken we hier aan

Met SmartHub 2.0 vergroten we de aantrekkelijkheid van de Achterhoek als economische- en arbeidsregio, met name voor arbeidspotentieel tussen de 18 en 45 jaar. SmartHub 2.0 is een kapstok (stichting), die de krachten bundelt en een logische samenhang aanbrengt tussen initiatieven. Het project SmartHub Young Talent richt zich primair op stagiaires en afstudeerders.

Aanpak en projecten in ontwikkeling voor 2026

In 2025 wordt gekeken op welke wijze de Stichting SmartHub 2.0 en de initiatieven hieronder een slag in verdere samenwerking kunnen maken.

Vanuit Smarthub Young Talent blijven we inzetten op het versterken van de Achterhoek als aantrekkelijke werkregio voor jong talent. Het huidige project richt zich op jongeren en studenten tussen de 17 en 25 jaar, en maakt de arbeidsmarktkansen in de regio zichtbaar via onder andere stages, afstudeerplaatsen en startersfuncties. En door bedrijven zichtbaar te maken en te adviseren en coachen hoe ze verbinding kunnen maken met jong talent.

Daarbij wordt samengewerkt met onderwijsinstellingen in en buiten de Achterhoek en andere projecten zoals Onverwachte Hoek, Innovatiehubs, de Netwerplaats.

In de ontwikkeling richting 2026 verkennen hoe we (young) professionals tot 45 jaar sterker aan de Achterhoek kunnen verbinden door hen te stimuleren om hier te wonen, te werken en zich blijvend te vestigen.

Lopende projecten

Onderstaande projecten zijn de nu bekende projecten die in voorbereiding zijn of in 2025-2026 worden uitgevoerd om de doelen van de Thematafel te bereiken. De projecten worden uitgevoerd in wisselende samenstelling door verschillende partners. Monitoring van alle projecten vindt plaats via de Thematafel en Achterhoek Board. De projecten zijn breder dan hetgeen Regio Achterhoek zelf uitvoert. Dit programma is dan ook informerend en niet ter vaststelling.

Dit betreft de stand van zaken per eind maart 2025.

Projecten	Looptijd	
SmartHub Young Talent	01-12-2021	31-12-2025
Uitbouwen ecosysteem Achterhoek	01-04-2022	31-12-2025
Additive Manufacturing Regio Achterhoek	01-09-2022	31-08-2025
StartUp in Residence Achterhoek	01-09-2022	31-12-2025
SHII 2.0 Werkend ecosysteem toekomstbestendig maken	19-04-2023	30-04-2026
iShare	01-12-2023	30-11-2025
3D metaalpoeder zeven	01-01-2024	31-12-2025
Actieagenda MKB Dienstverlening	01-11-2024	31-12-2025

Hieronder wordt de financiering van bovenstaande projecten weergegeven exclusief projecten in voorbereiding.

	Overheid	Maatschappelijke organisaties	Ondernemers	Totaal
Totaalfinanciering	2.696.789	306.095	1.447.408	4.450.292

2.2 Onderwijs en Arbeidsmarkt

Wat willen we bereiken en wat gaan we daarvoor doen?

Wat willen we bereiken?

We willen de tekorten op de arbeidsmarkt aanpakken. Volgens de prognoses kampt de Achterhoek met een jaarlijks tekort van 1.500 - 2.000 arbeidskrachten. De Arbeidskracht Analyse Achterhoek laat zien het hierbij vooral gaat om het hogere mbo-niveau en het hbo. Daarnaast is er behoefte aan ongeschoolde arbeidskrachten. De banengroei is omvangrijk genoeg om de werkloosheid te laten dalen. Tegelijkertijd zien we dat er nog altijd kandidaten zijn die lastig werk kunnen krijgen of behouden. We hebben in de Achterhoek te maken met ongeveer 14.000 mensen die we tot het 'ongekend talent' mogen rekenen. Dit zijn werklozen, semi-werklozen en mensen die (ongewenst) in deeltijd werken.

Het tekort kunnen we niet alleen opvangen met mensen uit de eigen regio. De aandacht gaat uit naar het aantrekken, binden en boeien van nieuwe en huidige arbeidskrachten. We positioneren onszelf als een sterke, innovatieve regio om te werken en te ontwikkelen.

We werken aan kansgelijkheid en een inclusieve arbeidsmarkt. In de Achterhoek kan iedereen die wil werken, waardig en passend werk doen. Bij het verkleinen van de mismatch kiezen we de komende jaren expliciet voor de sectoren Techniek, Zorg en Onderwijs. Het moet eenvoudiger worden om te kunnen om-, her-, en bijscholen binnen en tussen deze sectoren. We willen dat er, wat betreft de dienstverlening op het vlak van loopbaanvraagstukken gewerkt wordt vanuit een ontschotte dienstverlening. De vraag staat centraal, niet het systeem.

Te bereiken maatschappelijk effect/bijdrage Regio Deal Achterhoek II

Springplanken Regio Deal

- Toekomstbestendige arbeidsmarkt
- Inclusieve arbeidsmarkt

Aanpak en projecten

In de visie 2030 zijn de doelen en streefwaarden opgenomen. Per doel is de aanpak samen met de te ontwikkelen projecten beschreven.

De tekorten op de arbeidsmarkt zijn teruggedrongen

Langs welke grote lijnen werken we hier aan

De grote lijn is de positionering van de Achterhoekse arbeidsmarkt. Hoe zorgen we dat we een aantrekkelijke arbeidsmarkt zijn en blijven. Vanuit strategie naar aanpak; hoe en welke invloed kunnen we hebben op het regionale vraagstuk van werkgevers als werven, binden en boeien van medewerkers voor met name de sectoren Techniek, Zorg en Onderwijs.

Aanpak en projecten in ontwikkeling voor 2026

In 2025 wordt de profilering van de Achterhoek opnieuw tegen het licht gehouden. Hiermee positioneren we ook de arbeidsmarkt opnieuw. Met deze keuze ontwikkelen we activiteiten voor de positionering. De grote uitdaging in het totale programma van Onderwijs en Arbeidsmarkt is het bereiken van de werkgevers en de werknemer/inwoner.

In 2025 worden er meerdere projecten voorbereid gericht op de arbeidsmarktkrapte, waaronder het project zorg voor Mekaar en de Flexpool wonen. Deze initiatieven zullen in 2026 verder uitgerold worden.

Talenten zijn benut

Langs welke grote lijnen werken we hier aan

We stimuleren, faciliteren en ondersteunen een Leven Lang Ontwikkelen en Duurzame Inzetbaarheid van medewerkers, rekening houdend met kansengelijkheid. Enerzijds ligt hier een rol voor de werkgevers door in te zetten op een leercultuur in bedrijven en tussen sectoren. Anderzijds is het belangrijk dat werknemers proactief zijn in hun professionele ontwikkeling en de kansen pakken om flexibel te blijven en mee te kunnen bewegen met ontwikkelingen op de arbeidsmarkt. Ook is er aandacht voor Loopbaan en Beroep binnen het VO om leerlingen kennis te laten maken met de kansen in onze regionale arbeidsmarkt.

Aanpak en projecten in ontwikkeling voor 2026

De kwartiermaker LLO levert in 2025 een gedegen Programma LLO op, inclusief begroting. Dit leidt naar een aanpak waarmee we de komende jaren een slag maken op het verbeteren van de leercultuur in de regio. Hierbij wordt nauw opgetrokken met de ontwikkelingen binnen het Regionaal Werkcentrum Achterhoek (RWC)

De transitieperiode van het Grensland College loopt tot eind 2026. In deze periode werkt men aan een toekomstbestendig financieringsmodel om HBO onderwijs in de Achterhoek te kunnen borgen. Eind 2026 is duidelijk hoe het project Servicepunt Techniek (SPT) duurzaam geborgd is in de samenwerking in de regio.

Vanuit het project Opijver komt er aanvullende planvorming ter bevordering van scholing richting MBO-1, MBO-2 en Ad opleidingen. De resultaten van de pilot inkomensval van werk naar werk zijn in 2026 bekend, zodat besloten kan worden of dit een vervolg kan krijgen.

Een inclusieve arbeidsmarkt

Langs welke grote lijnen werken we hier aan

We maken ons sterk voor iedereen die ondersteuning nodig heeft bij het vinden van een plek op de arbeidsmarkt. We werken vanuit de strategische agenda inclusieve arbeidsmarkt Achterhoek langs vier lijnen. We brengen het onbenut arbeidspotentieel, dat momenteel geschat wordt op ongeveer 14.000 personen, in beeld. We zetten in op het vergroten van de digitale vaardigheden van inwoners zodat zij kunnen participeren op de werkvloer en in de samenleving, we bestrijden de laaggeletterdheid en we zetten in op het voorkomen van schooluitval onder jongeren.

Aanpak en projecten in ontwikkeling voor 2026

Verwacht wordt dat in 2025/2026 de volgende projecten gaan starten:

- Project dempen inkomensval van werkloosheid naar werk
- Vervolg op het pilotproject snelle start Statushouders en Asielzoekers
- Project Onbenut Arbeidspotentieel.

Grensoverschrijdende en bovenregionale samenwerking

Langs welke grote lijnen werken we hieraan

We zetten in op het pakken van kansen die er zijn om via grensoverschrijdende en bovenregionale samenwerking de uitdagingen binnen onderwijs en arbeidsmarkt te realiseren. Dit door in gezamenlijkheid projecten en initiatieven van de grond te tillen.

Aanpak en projecten in ontwikkeling voor 2026

Tech.land: Naar verwachting wordt in 2025 een programmamanager aangesteld voor de aansluiting van de Achterhoek op Tech.land.

Vanuit de Arbeidsmarktregio is een verkenning gestart om een WIN (Work in NL) punt op te zetten. Deze informatiepunten helpen arbeidsmigranten bij vinden van de weg in NL. In samenwerking met SZW.

Gelrepect 2.0 loopt door. Hieronder vallen regionale en bovenregionale projecten.

Lopende projecten

Onderstaande projecten zijn de nu bekende projecten die in voorbereiding zijn of in 2025-2026 worden uitgevoerd om de doelen van de Thematafel te bereiken. De projecten worden uitgevoerd in wisselende samenstelling door verschillende partners. Monitoring van alle projecten vindt plaats via de Thematafel en Achterhoek Board. De projecten zijn breder dan hetgeen Regio Achterhoek zelf uitvoert. Dit programma is dan ook informerend en niet ter vaststelling.

Dit betreft de stand van zaken per eind maart 2025.

Projecten	Looptijd	
Euregionale Doorlopende Leerlijn (EDL) - Scholenmakelaar	01-01-2023	31-12-2026
Kleurrijke zorgverleners	01-01-2024	31-12-2026
Achterhoeks Talentenfonds Opijver 2024-2026	15-03-2024	31-01-2026
Femme Tech Achterhoek	01-01-2024	31-12-2026
Inclusieve Technologie Achterhoek (TINT)	15-09-2024	31-12-2026
Servicepunt Techniek Achterhoek/Liemers	01-01-2025	31-12-2026
Grensland 2.0 (in voorbereiding)	01-07-2025	31-12-2026

Hieronder wordt de financiering van bovenstaande projecten weergegeven exclusief projecten in voorbereiding.

	Overheid	Maatschappelijke organisaties	Ondernemers	Totaal
Totaal financiering	4.578.448	896.421	1.606.861	7.081.730

2.3 Mobiliteit en Bereikbaarheid

Wat willen we bereiken en wat gaan we daarvoor doen?

Wat willen we bereiken?

Een goede bereikbaarheid voor de Achterhoek, omdat dit een essentiële voorwaarde is om een aantrekkelijke (werk)regio te zijn voor werknemers, studenten, inwoners en toeristen. Maar ook om economisch te kunnen groeien en voor de leefbaarheid. Verder willen we goede (OV) verbindingen met Duitsland en duurzaam vervoer.

Te bereiken maatschappelijk effect/bijdrage Regio Deal Achterhoek II

Springplank Regio Deal

- Publieke mobiliteitsaanpak

Aanpak en projecten

In de visie 2030 zijn de doelen en streefwaarden opgenomen. Per doel is de aanpak samen met de te ontwikkelen projecten beschreven.

De infrastructuur is robuust en toegankelijk

Langs welke grote lijnen werken we hier aan

We zetten in op een robuust en goede toegankelijke infrastructuur. Dit betekent dat we ons inzetten voor een verkeersveilige en goed doorstromende N18, snelle (interregionale) fietsverbindingen en een goede bereikbaarheid van de A12 tussen Arnhem en de Duitse grens.

Aanpak en projecten in ontwikkeling voor 2026

We blijven inzetten op een lobby voor de corridoraanpak N18. Hier wordt de gebiedsinvesterings-agenda N18 voor gebruikt. Deze moet eind 2025 klaar zijn. Daarnaast zetten we in op realisatie van onderdelen van deze agenda, waaronder fietsverbindingen, onderdelen van het N18-tracé en mobiliteitshubs, waar deze verbindingen op aansluiten. We volgen de ontwikkelen op en rondom de A12 (doortrekken A15, onderhoud IJsselbruggen en KP Velperbroek) op de voet. We participeren actief in de betrokken werkgroep en ambtelijk en bestuurlijke overleggen. We zijn actief in de A12 Alliantie en A12 Slim Reizen om anders reizen op deze corridor te stimuleren. Verder blijven we lobbyen voor realisatie van de doorkoppeling van de treindiensten Winterswijk-Zutphen en Zutphen-Apeldoorn, wat een flinke tijdswinst (30 min) moet opleveren in beide richtingen.

De CO2 uitstoot van het verkeer en vervoer is verminderd

Langs welke grote lijnen werken we hier aan

We stimuleren duurzaam woon-werkverkeer en werkverkeer. Hierbij hoort ook een robuuste en goed dekkende laadinfrastructuur om de verduurzaming te faciliteren. De grote lijn is om de modal shift en de bijbehorende gedragsverandering te stimuleren.

Aanpak en projecten in ontwikkeling voor 2026

De werkgeversaanpak, oftewel: de inzet van mobiliteitsmakelaars wordt voortgezet om duurzaam woon-werkverkeer te stimuleren.

De logistiek makelaar wordt voortgezet om logistiek verkeer te verduurzamen. Onder meer door efficiënter en effectiever in en rondom de Achterhoek te bewegen en ondernemers te ondersteunen bij het aanschaffen van duurzaam logistieke vervoersmiddelen, dan wel andere vragen rondom verduurzaming van hun vervoer.

De werkgroep Duurzame Mobiliteit blijft actief. Hier komen alle vragen rondom het verduurzamen (elektrificeren) van de vervoersmiddelen, laadinfrastructurele opgaven in de regio en het helpen van ondernemers en gemeenten in hun specifieke opgaven aan bod.

Slimme vervoersvoorzieningen**Langs welke grote lijnen werken we hier aan**

We zetten ons hard in voor een goed dekkend Openbaar Vervoer-netwerk dat goed aansluit op andere (publieke) modaliteiten en faciliteiten. Hiermee proberen we een nieuwe vorm van Publieke Mobiliteit te creëren, waar alle vormen van (deel)vervoer en OV effectief en efficiënt op elkaar zijn aangesloten. Een stevige ruggengraat van trein en hoogwaardige buslijnen is een voorwaarde om tot een dekkend netwerk zonder witte vlekken te komen. Het realiseren van een dergelijk goed samenhangend systeem is pionierswerk. Wij zitten als Achterhoek in de landelijke koploper groep om dit met het Rijk en de provincie Gelderland de komende jaren verder uit te rollen en mee te experimenteren.

Aanpak en projecten in ontwikkeling voor 2026

We werken verder aan het uitvoeren van de diverse deelprogramma's van het Plan van Aanpak voor Publieke Mobiliteit, zoals in 2025 is vastgesteld. Hier zal met name de focus komen te liggen op infrastructurele opgaven zoals: mobiliteitshubs en onderzoek en realisatie van (onderdelen van) fietsverbindingen.

We zetten in op het realiseren van deelmobiliteit/deelvervoer bij werkgevers om duurzaam woon-werk verkeer te stimuleren.

Daarnaast starten we met een pilot van Arriva voor het inzetten van flexibele buslijnen (het "Agile" principe), waar flexibele haltes worden gevormd op reguliere lijnen, die alleen per aanvraag worden aangedaan. Indien de bus overvraagd wordt en de aansluiting op de trein dreigt te missen, dan wordt daar alternatief vervoer ingeschakeld in de vorm van een ZOOV-bus.

Met deze integrale benadering van OV, doelgroepenvervoer en deelmobiliteit, oftewel: Publiek Vervoer/Publieke Mobiliteit wordt in de Achterhoek geëxperimenteerd. De Achterhoek fungeert hiermee als koploper in de Landelijke Publieke Mobiliteit koplopersgroep.

Lopende projecten

Onderstaande projecten zijn de nu bekende projecten die in voorbereiding zijn of in 2025-2026 worden uitgevoerd om de doelen van de Thematafel te bereiken. De projecten worden uitgevoerd in wisselende samenstelling door verschillende partners. Monitoring van alle projecten vindt plaats via de Thematafel en Achterhoek Board. De projecten zijn breder dan hetgeen Regio Achterhoek zelf uitvoert. Dit programma is dan ook informerend en niet ter vaststelling.

Dit betreft de stand van zaken per eind maart 2025.

Projecten	Looptijd	
Invulling taken ADC door ZOOV 2022-2024	01-01-2022	31-12-2025
Procesbegeleiding Achterhoekse MaaS-aanpak 2023-2025	31-12-2022	31-05-2025
Gebiedsgerichte corridoruitwerking N18	16-09-2024	31-01-2025
Slimme en schone mobiliteit Achterhoek	01-01-2025	31-12-2025

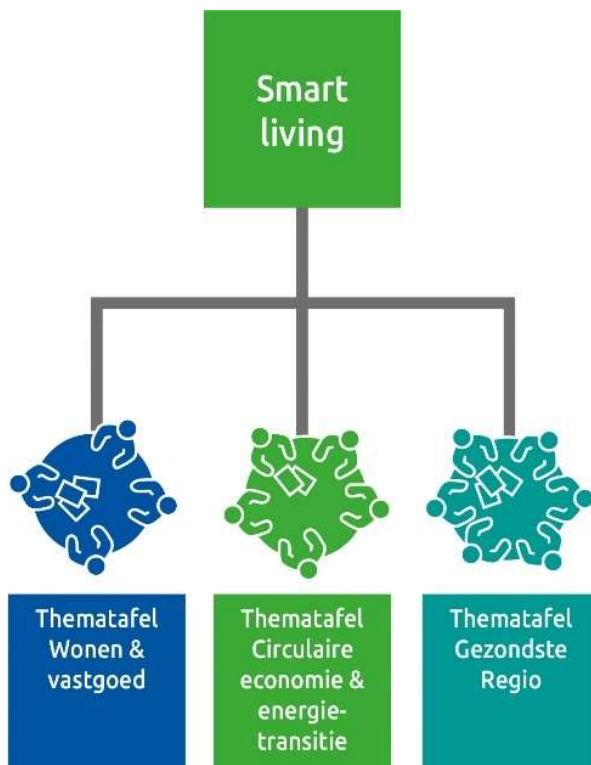
Hieronder wordt de financiering van bovenstaande projecten weergegeven exclusief projecten in voorbereiding.

	Overheid	Maatschappelijke organisaties	Ondernemers	Totaal
Totaal financiering	921.335	0	278.375	1.199.710

Programma 3

Smart Living

In deze paragraaf worden de doelen en projecten van de thematafels weergegeven die vallen onder Smart Living. Dit zijn Wonen en Vastgoed, Circulaire economie en Energietransitie en de Gezondste Regio. Per Thematafel wordt weergegeven wat onze ambitie is voor 2030 en welke doelen en streefwaarden daar bij horen. Vervolgens wordt de aanpak voor het begrotingsjaar 2026 beschreven en wordt inzicht gegeven in de (lopende) projecten. Dit is niet uitputtend, gedurende het lopende jaar zullen nieuwe projecten worden ontwikkeld en worden toegevoegd. De projecten zijn breder dan hetgeen Regio Achterhoek zelf uitvoert. Dit programma is dan ook informerend en niet ter vaststelling.

3.1 Wonen en Vastgoed

Wat willen we bereiken en wat gaan we daarvoor doen?

Wat willen we bereiken?

We willen een gezonde woningmarkt met een normale spanning: dus met voldoende toegankelijkheid voor alle doelgroepen en een gedifferentieerd aanbod, passend bij de vraag. Dat betekent dat er in voldoende mate betaalbare woningen zijn en voldoende woon-zorgvoorzieningen die nodig zijn voor de sterk groeiende groep senioren. Bij de ontwikkeling van woningen worden verschillende innovatie woonvormen en bouwaanpakken toegepast. Leegstand is alleen nog maar in de vorm van frictieleegstand aan de orde.

De woningvoorraad die bij een dergelijke markt past, is toekomstbestendig. Dit houdt in dat deze in aanzienlijke mate energiezuiniger is gemaakt. Daar waar mogelijk zijn woningen meer levensloopbestendig gemaakt.

Wonen staat niet op zich maar kent een interactie met de directe omgeving. Daarom is het van belang wonen te verbinden met voorzieningen, bijvoorbeeld op het gebied van werk, mobiliteit, landschap, maatschappelijke voorzieningen en recreatie. Bij de ontwikkeling en herstructurering van woonfuncties is aandacht voor leefbaarheidsfactoren als veiligheid en sociale cohesie binnen wijken. Daarnaast zal de bebouwde omgeving meer klimaatadaptief en volgens de principes van circulariteit ingevuld moeten worden.

Te bereiken maatschappelijk effect/bijdrage Regio Deal Achterhoek II

Springplanken Regio Deal

- Bouwen naar Achterhoekse identiteit
- Innovatieve woningbouw

Aanpak en projecten

In de visie 2030 zijn de doelen en streefwaarden opgenomen. Per doel is de aanpak samen met de te ontwikkelen projecten beschreven.

Voldoende nieuwe betaalbare woningen

Langs welke grote lijnen werken we hier aan

In de Regionale Woonagenda en de Woondeal hebben we duidelijke afspraken gemaakt over het aandeel betaalbare woningen. We stimuleren conceptuele woningbouw voor de realisatie hiervan, alsmede grondpolitiek en gerichte handhaving en beleid om betaalbare woningen ook in de toekomst betaalbaar te houden.

Aanpak en projecten in ontwikkeling voor 2026

Door het project Samen Betaalbaar Bouwen bouwen we vanaf 2026 minimaal 10% van de nieuwbouw voor starters. Deze woningen kosten maximaal € 270.000 (prijspeil 2025). In dit project werken alle partijen (3-O) samen om te komen tot deze aantallen.

De bestaande woningvoorraad is toekomstbestendig

Langs welke grote lijnen werken we hier aan

Terwijl de woningcorporaties hun eigen duurzaamheidsplannen uitvoeren, richten wij ons vooral op de grote particuliere woningmarkt. Met Energieloket Achterhoek zetten we ons in om particulieren te activeren en te helpen hun woning te verduurzamen. Dit geven we onder meer vorm in de aanpak One Stop Shop, waarmee wordt toegewerkt naar een integrale ontzorgaanpak voor woningeigenaren bij het verduurzamen van hun woning. Daarnaast werken we aan een visie op wonen, welzijn en zorg. Deze geeft richting aan de stappen die we willen zetten om te zorgen dat we in de Achterhoek passende woningen kunnen bieden in een gezonde en vitale leefomgeving met de nodige zorg en ondersteuning.

Aanpak en projecten in ontwikkeling voor 2026

We investeren in bestaande panden in het buitengebied. We leggen extra focus op vrijgekomen agrarische bebouwing. Daarbij investeren we in (biobased) verduurzaming van bestaande bebouwing, zowel voor de koop- als de huurwoningen. Dit door nauwe samenwerking tussen de betrokken partijen. One stop shop wordt volledige benut en zorgt voor een grote verduurzamingslag in de regio.

Versnelling woningbouw

Langs welke grote lijnen werken we hier aan

In de Regionale Woonagenda is een tienpuntenplan gepresenteerd gebaseerd op de aanpak 'Van dromen naar doen'. Belangrijke onderdelen hiervan zijn het aanpakken van de capaciteitsproblemen, versnellen en vereenvoudigen van procedures en het verbeteren van het netwerk van bouwers en ambtenaren in de regio.

Aanpak en projecten in ontwikkeling voor 2026

In 2025 zijn in regiobrede sessies van Samen Sneller Bouwen actielijnen vastgesteld en is de samenwerking versterkt. Het netwerk weet elkaar beter te vinden bij het komen tot concrete projecten en daarbuiten. Deze acties worden in 2026 verder opgepakt in 3-O verband. Hierbij kan gedacht worden aan versimpeling van het proces, brede kennisdeling en gezamenlijke bundeling van krachten. Via de regionale versnellingstafel bespreken we concrete knelpunten en lossen deze gezamenlijk met Rijk en provincie op.

De flexpool is opgestart. Er is een gezamenlijk loket voor projecten op gebied van woningbouw/woningsplitsing. Er worden twee keer per jaar Samen Sneller bouwen sessies georganiseerd.

Ontwikkelen en realiseren van innovatieve en duurzame manieren van bouwen

Langs welke grote lijnen werken we hier aan

We richten ons op toekomstbestendig bouwen. Dit door Biobased Bouwen en innovatieve woningbouw te stimuleren.

Aanpak en projecten in ontwikkeling voor 2026

Toekomstbestendig bouwen is breed verankerd in de regio. In 2025 wordt bestuurlijk een plan van aanpak voor Toekomstbestendig bouwen vastgesteld. De acties die hieruit komen worden in 2026 uitgevoerd.

Lopende projecten

Onderstaande projecten zijn de nu bekende projecten die in voorbereiding zijn of in 2025-2026 worden uitgevoerd om de doelen van de Thematafel te bereiken. De projecten worden uitgevoerd in wisselende samenstelling door verschillende partners. Monitoring van alle projecten vindt plaats via de Thematafel en Achterhoek Board. De projecten zijn breder dan hetgeen Regio Achterhoek zelf uitvoert. Dit programma is dan ook informerend en niet ter vaststelling.

Dit betreft de stand van zaken per eind maart 2025.

Projecten	Looptijd	
PilotTransformatievisie Oudestraat Neede 2030	01-01-2020	30-06-2025
Centrumvisie Dinxperlo	18-03-2021	31-12-2025
Dorpshart Wehl	06-03-2021	31-12-2026
Groenlo, een vitaal centrum voor onze inwoners	01-10-2021	31-12-2025
Woondeal proces en uitvoering	01-01-2024	31-12-2027
Woondeal flexpools	01-01-2024	31-12-2025
One Stop Shop Achterhoek	01-01-2022	31-12-2025
Flexwonen in de Achterhoek	01-01-2022	31-12-2025
Gebied zoekt ondernemende bewoners	01-01-2025	31-12-2026
Gebiedsontwikkeling Gendringen	01-09-2022	31-12-2026
Volkshuisvestingsfonds	08-07-2021	31-12-2031

Hieronder wordt de financiering van bovenstaande projecten weergegeven exclusief projecten in voorbereiding.

	Overheid	Maatschappelijke organisaties	Ondernemers	Totaal
Totaal financiering	19.372.301	134.947	807.400	20.314.648

3.2 Circulaire economie & energietransitie

Wat willen we bereiken en wat gaan we daarvoor doen?

Circulariteit heeft een belangrijke plek gekregen in de Achterhoek. Essentieel is de transitie naar hernieuwbare grondstoffen, biomassa wordt in de kringlooplandbouw, in het voedselsysteem en voor bouw en infra optimaal benut. Uiterlijk in 2050 is de regio energieneutraal. We maken de Achterhoek klaar voor een duurzame toekomst en groeien uit tot de schoonste regio van het land. In de transitie naar een duurzaam schone regio worden hernieuwbare grondstoffen gebruikt, (bouw)materialen hergebruikt en door minder emissies kan de biodiversiteit herstellen. We willen in 2030 een reductie van 50% van de primaire grondstoffen realiseren t.o.v. 2010. We willen koploper blijven in het realiseren van een kringlooplandbouw, en werken aan de transitie in de hele keten om te komen tot een duurzaam voedselsysteem. Door hoogwaardig benutten van grondstoffen en recycling van reststromen zijn er minder emissies en creëren we ruimte voor meer biodiversiteit.

Te bereiken maatschappelijk effect

Springplanken Regio Deal

- Slimme energiegemeenschappen
- Toekomstige landbouw & duurz. voedselsystemen
- Biobased Achterhoek

Aanpak en projecten

In de visie 2030 zijn de doelen en streefwaarden opgenomen. Per doel is de aanpak samen met de te ontwikkelen projecten beschreven.

Oplossingen voor energiebesparing, duurzame opwekking en zelfvoorzienend zijn

Langs welke grote lijnen werken we hier aan

We spelen in op de verschuiving in de energievoorziening, onder andere door duurzaam opwekken van energie en oplossingen te zoeken voor netcongestie. Hiervoor werken we aan bewustwording, brengen we onderdelen van het energiesysteem in kaart en ontwikkelen we oplossingsrichtingen waaronder nieuwe samenwerkingsvormen, (decentrale) technische oplossingen en nieuwe verdienmodellen.

Aanpak en projecten in ontwikkeling voor 2026

De Kansenkaart Slimme Energiegemeenschappen voor Achterhoekse bedrijven en bedrijventerreinen werken we regionaal uit. We pakken dit op samen met DOA (Duurzaam Ondernemerscentrum Achterhoek) en gemeenten, en we schalen oplossingen uit eerdere projecten op. We zetten verschillende maatregelen in, collectief, delen van energievoorzieningen (zoals duurzame opwek en opslag) en energiemanagement (o.a. achter de meter). We verkennen koppelkansen met lokaal (flex-)vermogen (bijv. laadinfra, grootschalige opwek).

De Kadernota Energie wordt uitgewerkt om (Regio Deal) energie aanvragen te beoordelen.

De agro foodsector is koploper in kringlooplandbouw

Langs welke grote lijnen werken we hier aan

We werken aan toekomstbestendige landbouw en een duurzaam voedselsysteem in de Achterhoek. We hanteren een integrale benadering van bedrijfssystemen voor kringlooplandbouw voor (melk)veehouderij en akkerbouw. Europese en nationale doelen op gebied van water, natuur en klimaat leiden tot veranderingen in het landelijk gebied. Daarom wordt gewerkt op bedrijfs-, bedrijfssysteem- en gebiedsniveau met een grote en diverse groep boeren, regionale boerenorganisaties en andere stakeholders. Een belangrijke lijn is *experimenteerregio Achterhoek*; een werkwijze om innovatiegericht én met boeren van 'onderop' samen te werken, om praktijkgerichte kennis en ervaring in te zetten voor (nieuw) beleid en wet- en regelgeving.

Aanpak en projecten in ontwikkeling voor 2026

In samenwerking met Twente vervolgen we de gezamenlijk Fieldlab Achterhoek als zogenoemde Experimenteerlocatie Oost. De Achterhoekse samenwerking versterken we door een gezamenlijke stichting met vier boerenorganisaties en -netwerken (VALA, VK-Oost, Stichting Biomassa en De Innovatie Coöperatie), als Agrarisch Netwerk Achterhoek. Het Achterhoeks wenkend perspectief wordt uitgewerkt met regionale partijen voor strategieën, projecten/programma's en organiseren van de daarvoor benodigde middelen voor een toekomstbestendige landbouw. Het lopende onderzoek naar CO₂-vastlegging/borging en verwaarding wordt voortgezet, evenals het project emissiereductie (melk-)stalsystemen. We verkennen de gebiedsgerichte aanpak en doorwerking van maatregelen onder anderen ten behoeve van water bodem systeem, natuur en klimaat.

Gebruik (hernieuwbare) grondstoffen in bouw en infra & efficiënter gebruik van (primaire) grondstoffen

Langs welke grote lijnen werken we hier aan

We willen in aansluiting op de Rijksdoelen in 2030 het gebruik van eindige grondstoffen halveren. Hiervoor zetten we in op het stimuleren van circulair werken door vergroten van de bewustwording en kennisontwikkeling, kennisuitwisseling en het stimuleren van circulariteit door toepassen van nieuwe werkwijzen. We werken aan het monitoren van de voortgang van de transitie naar een circulaire economie in de Achterhoek. We zetten in op het verminderen van het gebruik van primaire grondstoffen door minder en andere (hernieuwbare) grondstoffen te gebruiken en hergebruik van materialen en producten in onder andere de bouw en infra.

Aanpak en projecten in ontwikkeling voor 2026

We werken een regionale aanpak uit voor onder anderen toekomstbestendig bouwen en infra, met aandacht voor stimuleren, aanjagen en veranderingen in organisaties. Daarvoor zetten we kennistafels in voor (hergebruik) grondstoffen, innovatie en proeftuinen, inkoop en opdrachtgeverschap. Het kader voor toekomstbestendig bouwen wordt uitgewerkt tot een regionaal programma. Dat volgende jaren wordt uitgevoerd op basis van de standaarden en ambities voor toekomstbestendig bouwen.

Reductie CO₂ en stikstof en toename biodiversiteit

Langs welke grote lijnen werken we hier aan

We richten ons op bewustwording, kennisuitwisseling, aanjagen en versnellen van emissiereductie door innovaties en toepassen van nieuwe producten, processen en technieken. We stimuleren circulair werken waardoor (CO₂-) uitstoot wordt gereduceerd. Afname van emissies draagt bij aan herstel biodiversiteit. Voor biodiversiteit inventariseren en verbinden we lokale, regionale en provinciale aanpakken voor verbetering van de biodiversiteit op drie terreinen: agrarische gronden, overig buitengebied en binnen de bebouwde kom.

Aanpak en projecten in ontwikkeling voor 2026

We gaan een regionaal plan uitwerken waarbij wordt voortgebouwd op bestaande goede voorbeelden en het samenbrengen van de verschillende projecten, die als aanjagers voor herstel van biodiversiteit kunnen dienen. Onderdeel is kennisuitwisseling en (onderdelen van) goede praktijk delen. De thema's worden medio 2025 gezamenlijk bepaald, en vervolgens worden middelen voor uitvoering gezocht. De inzet is vooral gericht op meer-/langjarige aanpak, aanvullend op aanleg van (landschaps-)elementen.

Lopende projecten

Onderstaande projecten zijn de nu bekende projecten die in voorbereiding zijn of in 2025-2026 worden uitgevoerd om de doelen van de Thematafel te bereiken. De projecten worden uitgevoerd in wisselende samenstelling door verschillende partners. Monitoring van alle projecten vindt plaats via de Thematafel en Achterhoek Board. De projecten zijn breder dan hetgeen Regio Achterhoek zelf uitvoert. Dit programma is dan ook informerend en niet ter vaststelling.

Dit betreft de stand van zaken per eind maart 2025.

Projecten	Looptijd	
Ontwikkeling concept halvering stikstofemissie melkstal	01-06-2022	31-12-2025
Stimuleren energietransitie agrarisch Achterhoek	01-09-2022	31-12-2025
Slimme energiesystemen Achterhoek	01-10-2023	31-07-2025
Achterhoek Groen, Natuurlijk!	01-10-2024	30-06-2025
Agro Innovatiemakelaar 2025-2027	01-01-2025	31-12-2027

Hieronder wordt de financiering van bovenstaande projecten weergegeven exclusief projecten in voorbereiding.

	Overheid	Maatschappelijke organisaties	Ondernemers	Totaal
Totaal financiering	1.805.379	0	242.181	2.047.560

3.3 Gezondste Regio

Wat willen we bereiken en wat gaan we daarvoor doen?

Wat willen we bereiken?

We richten ons op vernieuwing en verbetering binnen de gezondheidszorg en welzijnssector, zodat de gezondheid van de Achterhoekse inwoners waar mogelijk kan toenemen. We streven ernaar dat mensen zo lang mogelijk zelf regie kunnen voeren over hun eigen gezondheid en zo lang mogelijk zelfstandig kunnen wonen.

We hanteren twee pijlers: preventie en zorginnovatie. Door te investeren in preventie worden we in de Achterhoek gezonder en kunnen we de belasting op de zorg verminderen. Door een gezonde leefstijl zal op de lange termijn minder zorg nodig zijn. Daarnaast biedt zorginnovatie de mogelijkheid voor slimme oplossingen zodat alle inwoners van de Achterhoek goede, toegankelijke en betaalbare zorg kunnen blijven ontvangen, ook in 2030. We willen werken vanuit een nieuwe visie op anders oud(er) worden in relatie tot wonen en daarmee ook een andere kijk op de rol van het bestaande zorgaanbod in combinatie met wonen. Daarnaast werken we aan innovatie van het gezondheidssysteem, onder de noemer Achterhoek Gezond.

We zetten samen met onze partners in op de filosofie van 'positieve gezondheid', met andere woorden het vermogen van mensen zich aan te passen en zelf regie te voeren en om te voorkomen dat mensen ziek worden en zorg nodig hebben. Door op alle niveaus te investeren in leefstijl, preventie, gezondheid en gedrag kan een deel van de ziekte- en behandelkosten vermeden worden. Door het stimuleren van een gezonde leefstijl hopen we het ziekteverzuim terug te dringen en daarmee de arbeidsparticipatie te verhogen.

Te bereiken maatschappelijk effect/bijdrage Regio Deal Achterhoek II

Springplank Regio Deal

- Gezondheid voorop

Aanpak en projecten

In de visie 2030 zijn de doelen en streefwaarden opgenomen. Per doel is de aanpak samen met de te ontwikkelen projecten beschreven.

Betaalbaar en toegankelijk netwerk van zorgdiensten

Langs welke grote lijnen werken we hier aan

De regionale ambities vanuit De Gezondste Regio vallen voor een belangrijk deel samen in de regionale uitwerking van het Integraal Zorgakkoord (IZA). Hiervoor is in 2023 het regioplan De Gezondste Regio vastgesteld. Het regioplan bevat prioritaire opgaven en is te beschouwen als het gezamenlijke kader. Vanuit dit plan werken we nu aan concrete transformaties, plannen en projecten voor de regio. Thematisch is het regioplan De Gezondste Regio opgedeeld in vier hoofdthema's. Vanuit deze thema's werken we in de regio samen aan een betaalbaar en toegankelijk netwerk van zorgdiensten. De thema's in de Achterhoek zijn (1) Gezond Leven en Preventie, (2) Veerkrachtig Ouder Worden, (3) Mentaal Gezond en (4) Prettig Werken in Zorg en Welzijn. Daarnaast zijn er drie dwarsverbanden die binnen alle thema's hun uitwerking hebben: (1) Digitalisering en Technologie, (2) Toekomstbesteding Zorglandschap en (3) Samenwerking.

Aanpak en projecten in ontwikkeling voor 2026

We volgen drie hoofdlijnen:

1. We volgen de landelijke ontwikkelingen rondom het Integraal Zorgakkoord dat loopt tot eind 2026. En nieuw of aanvullend akkoord biedt kansen voor de Achterhoek en zal ook inzet vragen van regio's. Daarnaast zal de landelijke lijn invloed hebben op het 'toekomstbestendig zorglandschap' en voorzieningen in de Achterhoek.
2. De uitvoeringsstructuur vanuit het Regioplan De Gezondste Regio willen we borgen in de regio. We werken aan een gezamenlijke perspectief en organisatiestructuur met voldoende uitvoeringskracht.
3. Wij zijn gezamenlijk aan de slag op de hierboven genoemde thema's, onder andere door de uitvoering van de regionale transformatieplannen.

De gezondste regio door preventie en innovatie**Langs welke grote lijnen werken we hier aan**

Preventie en innovatie zijn belangrijk om er voor te zorgen dat we in de Achterhoek onze centrale ambitie halen: Wij willen dat Achterhoekers gezond zijn en daarover zelf de regie hebben. Gezondheid, preventie en leefstijl zijn leidend, niet ziekte en behandeling. Daarom stimuleren we projecten die gericht zijn op preventie en innovatie. In de regionale uitwerking van het IZA is dit enerzijds ondergebracht in het hoofdthema 'Gezond Leven en Preventie' en anderzijds in het dwarsverband "Digitalisering en Technologie".

Aanpak en projecten in ontwikkeling voor 2026

We focussen sterker op innovatie. Deze focus kent twee hoofdcomponenten.

1. Technologische innovatie, zoals datagedreven werken, digitalisering en de inzet van zorgtechnologie. Hierbij gaat het regionaal bijvoorbeeld over het opschalen van lokale succesvolle pilots met de inzet van zorgtechnologie. Dit doen we samen met partners in zorg en welzijn en regionale partners zoals TZA Achterhoek.
2. Sociale innovatie geeft ons een perspectief in Achterhoek waarbij we de leefbaarheid op orde houden en de druk op de zorg niet vergroten. Wij richten ons op de ondersteuning van zorgcorporaties en andere nieuwe en innovatie samenwerkingsvormen tussen samenlevingen (kernen, buurten), gemeenten en zorgorganisaties. We bevorderen het regionaal leren en zorgen voor voldoende experimenteerruimte.

Achterhoekers zijn zelf langer verantwoordelijk voor hun gezondheid**Langs welke grote lijnen werken we hier aan**

Het zelf langer verantwoordelijk zijn voor je gezondheid gaat om het versterken van de eigen regie van de Achterhoekers. Die eigen regie komt terug in de eerste 3 thema's van de regionale uitwerking van het IZA: Gezond Leven en Preventie, Veerkrachtig Ouder Worden en Mentaal Gezond. Dit door in te zetten op eigen verantwoordelijkheid en daar de Achterhoekers in te begeleiden.

Aanpak en projecten in ontwikkeling voor 2026

We bouwen verder aan succesvolle initiatieven en campagnes, zoals Praat vandaag over Morgen. Belangrijk hierbij is om een duidelijke regionale strategie en aanpak te hebben, maar lokale partners voldoende ruimte te geven aan eigen inkleuring. Hierbij sluiten we aan bij de communicatiestrategie vanuit het Regioplan De Gezondste Regio die gezamenlijk wordt ontwikkeld door partijen uit de regio.

Projecten Gezondste Regio

Onderstaande projecten zijn de nu bekende projecten die in voorbereiding zijn of in 2025-2026 worden uitgevoerd om de doelen van de Thematafel te bereiken. De projecten worden uitgevoerd in wisselende samenstelling door verschillende partners. Monitoring van alle projecten vindt plaats via de Thematafel en Achterhoek Board. De projecten zijn breder dan hetgeen Regio Achterhoek zelf uitvoert. Dit programma is dan ook informerend en niet ter vaststelling.

Dit betreft de stand van zaken per eind maart 2025.

Projecten	Looptijd	
Praat vandaag over morgen	01-05-2024	31-12-2025
Zorg voor mekaar	01-01-2025	31-12-2027
Zorgcorporatie Mariënveld (in voorbereiding)	01-04-2025	31-03-2028
Fit veur altied (in voorbereiding)	01-04-2025	01-10-2028

Hieronder wordt de financiering van bovenstaande projecten weergegeven exclusief projecten in voorbereiding.

	Overheid	Maatschappelijke organisaties	Ondernemers	Totaal
Totaal financiering	797.340	638.437	0	1.435.777

Programma 4

Bedrijfsvoering en rente

Wat willen we bereiken en wat gaan we daarvoor doen?

Te bereiken effect

Wij willen begrotingsevenwicht binnen de bij andere programma's nagestreefde doelstellingen en met een minimale bijdrage van de gemeenten een maximaal resultaat behalen. De kosten en opbrengsten moeten elkaar, gezien de beperkte financiële armslag, zoveel mogelijk in evenwicht houden.

Prestatie-/resultaatafspraken per activiteit Regio Achterhoek

Voor de activiteiten die Regio Achterhoek uitvoert gelden de volgende afspraken voor 2026:

Activiteit	Prestatie-/resultaatafspraak
Incidentele financiering	Realiseren van begrotingsevenwicht
Algemeen financieel beleid	• Voldoen aan wettelijke kaders (rechtmatigheid) • Continu verbeteren van de beleidscyclus • Adequate bedrijfsvoering • Uitvoeren van interne controles • Verantwoording van de uitgaven
Treasury	Beheren van de financiële middelen

Wat mag het kosten?

Begroting Regio Achterhoek (deel 2) Programma 4: Bedrijfsvoering en rente	R 2024	B 2025	B 2026
Lasten (A)	1.036.000	756.000	415.000
Baten derden (B)	1.058.000	751.000	401.000
Subtotaal (B-A)	22.000	-5.000	-14.000
Bijdragen gemeenten (C)	-	-	245.000
Saldo van baten en lasten (B-A+C)	22.000	-5.000	231.000
Ottrekkingen reserves	-	5.000	5.000
Toevoegingen reserves	-	-	-236.000
Resultaat	22.000	0	0

Toelichting

De bijdragen gemeenten betreffen de kosten voor bedrijfsvoering (€ 395.000) minus een structurele dekking vanuit de rente (€ 150.000). Deze bedragen worden vanaf 2026 rechtstreeks vanuit dit programma berekend en niet meer via een interne overboeking naar programma 1 doorbelast.

De kosten voor bedrijfsvoering betreffen de kosten voor leiding en ondersteuning en huisvesting. Van deze kosten is een bedrag van € 400.000 overhead en € 15.000 rentelasten. Voor een nadere toelichting wordt u verwezen naar de paragraaf bedrijfsvoering en het taakveldenoverzicht in de bijlagen.

De onttrekking aan de reserves (€ 5.000) betreft een onttrekking aan de reserve onderhoud huisvesting voor onvoorziene incidentele huisvestingskosten. De toevoeging aan de reserves (€ 236.000) betreft de toevoeging van het saldo rente aan de egalisatiereserve rente.

Deel 2

Beleidsbegroting

Paragrafen

1 Paragraaf weerstandsvermogen en risicobeheersing

Het weerstandsvermogen is het vermogen om (incidentele) financiële tegenvallers te kunnen opvangen om taken te kunnen voortzetten. Het weerstandsvermogen is de relatie tussen de weerstandscapaciteit (de beschikbare middelen om niet begrote kosten te dekken) en de risico's (waarvoor geen voorzieningen zijn getroffen of verzekeringen voor zijn afgesloten). Het weerstandsvermogen is van belang voor het bepalen van de gezondheid van de financiële positie van Regio Achterhoek.

1.1 Beleid

In de nota "reserves en voorzieningen" van juli 2024 zijn kaders gegeven hoe met het vermogen van de Regio kan en mag worden omgegaan. Door het algemeen bestuur is besloten (AB 17 december 2021) dat het maximaal te reserveren bedrag voor weerstandsvermogen wordt berekend op basis van een weerstandsratio van $1,4 \times$ de benodigde weerstandscapaciteit. De benodigde weerstandscapaciteit bedraagt € 494.000. De maximale omvang voor het weerstandsvermogen is dan $1,4 \times € 494.000 = € 691.000$.

Een surplus wordt uitbetaald als het weerstandsvermogen boven dit bedrag uitkomt. Dit wordt jaarlijks bepaald bij het vaststellen van de begroting en wordt bepaald op basis van het laatste jaar van het meerjarenbeeld, rekening houdend met de effecten van inmiddels genomen bestuursbesluiten met financiële gevolgen voor volgende jaren.

1.2 Weerstandscapaciteit

De beschikbare weerstandscapaciteit bestaat uit het vrij besteedbaar deel van de algemene reserve vermeerderd met stille reserves en met onvoorziene posten.

Per 31 december	2025	2026	2027	2028	2029
Vrij besteedbaar deel alg. reserve	392.000	392.000	392.000	392.000	392.000
Stille reserves	memorie	memorie	memorie	memorie	memorie
Onvoorzien	8.000	8.000	8.000	8.000	8.000
Beschikbare weerstandscapaciteit	400.000	400.000	400.000	400.000	400.000

Op basis van het verhoogde risicoprofiel bedraagt de benodigde weerstandscapaciteit € 494.000. Door de hogere risico's daalt de weerstandsratio onder de 1,0 en daarom wordt voorgesteld de algemene reserve met € 100.000 te verhogen, zodat de ratio weer voldoende wordt. De beschikbare weerstandscapaciteit blijft onder het maximaal toegestane bedrag.

1.3 Risico's

Door middel van sessies met de medewerkers zijn de risico's bij Regio Achterhoek in kaart gebracht. Er is een inschatting gemaakt van de kans dat de gebeurtenis daadwerkelijk plaatsvindt en de (financiële) impact daarvan. De 7 meest belangrijke risico's staan hierna genoemd. Vanaf 2026 zijn structurele inkomsten uit subsidies opgenomen. Subsidies zijn vaak meerjarig, maar niet structureel. Vanwege het verhoogde risicoprofiel zal de beschikbare weerstandscapaciteit verhoogd moeten worden.

Risico	Kans	Impact (€) per jaar	Beheersmaatregelen
Inzetten van incidenteel beschikbare middelen voor projecten (bijv. middelen bevolkingsdaling); risico's zijn geen politieke keuzes durven maken, tegenstrijdige belangen en het vinden van cofinanciering.	Hoog	Reputatieschade. Geen impact in € voor Regio Achterhoek.	Structuur met Achterhoek Raad, Board en Thematafels met 30 samenwerking voor besluitvorming over projecten.
Als gevolg van een slechtere financiële situatie bij gemeenten bestaat de kans dat Regio Achterhoek een bezuinigings-taakstelling opgelegd krijgt.	Laag	Financiële impact bij een taakstelling van 10% is € 250.000 per jaar.	Bij een bezuinigings-taakstelling zullen structureel maatregelen in gang gezet moeten worden met kans op gevolgen voor wachtgelden.
De gevolgen van de CAO onderhandelingen en premiestijgingen leiden tot hogere personeels-kosten.	Laag	Financiële impact bij 1% afwijking in de uitgangspunten is € 23.000 per jaar <i>(gebaseerd op primaire begroting)</i> .	Realistisch begroten op basis van indexcijfers uit de september circulaire (AB 15-12-2021).
Bij eigen projecten; projecten zijn niet op tijd af of gemaakte kosten voldoen niet aan subsidievoorwaarden door bijvoorbeeld inkoop-eisen of verantwoordingseisen.	Laag	Reputatieschade en evt. financiële schade. Bij afkeuring 2% van de projectkosten is het € 31.000 <i>(gebaseerd op jaarrekening)</i> .	Subsidievoorwaarden vooraf duidelijk in beeld hebben. Strengere interne controle op van de stukken conform eisen subsidievoorwaarden.
Risico's rondom personeel; langdurige ziekte of ontslag werknemer.	Middel	Eén zieke of boventallige medewerker kost gemiddeld € 118.000 per jaar.	Continue aandacht hiervoor vanuit personeelsbeleid.
Beëindiging project met structurele projectformatie	Laag	Eén medewerker is gemiddeld 0,78 fte en kost € 92.000 per jaar.	Tijdig op sturen bij naderen einde projecttermijn.
Minder inkomsten uit subsidies. Subsidies zijn vaak meerjarig maar niet structureel. In de begroting is een structureel bedrag opgenomen.	Middel	Gerekend wordt met een gemiddeld bedrag van € 100.000 per jaar.	Tijdig op sturen bij naderen einde subsidieperiode van de diverse subsidies.

Het maximale risicobedrag bedraagt € 1.491.000. De genoemde risico's zullen niet tegelijk en ook niet in hun maximale omvang optreden. Om te bepalen welke weerstandscapaciteit benodigd is worden kans, frequentie en risicobedrag tegen elkaar afgezet. Hieruit komt een benodigde weerstandscapaciteit van € 494.000. Om te bepalen of het weerstandsvermogen toereikend is wordt een relatie gelegd tussen de financieel gekwantificeerde risico's (benodigde weerstandscapaciteit) en de beschikbare weerstandscapaciteit (begroting 2026 € 400.000). De relatie wordt uitgedrukt in een ratio, waarbij normaliter gestreefd moet worden naar een ratio weerstandsvermogen van minimaal 1,0 (voldoende). Zie de beoordelingstabel op de volgende pagina. De ratio weerstandsvermogen is voor 2026 € 400.000 / € 494.000 = 0,8 (matig). Oorzaak hiervan is het verhoogde risicoprofiel. Voorgesteld wordt om de algemene reserve met € 100.000 te verhogen, zodat de ratio weer 1,0 en daarmee voldoende wordt.

Beoordelingstabel:

Categorie	Ratio weerstandsvormogen	Betekenis
A	> 2	Uitstekend
B	$1,4 < x < 2$	Ruim voldoende
C	$1,0 < x < 1,4$	Voldoende
D	$0,8 < x < 1,0$	Matig
E	$0,6 < x < 0,8$	Onvoldoende
F	$< 0,6$	Ruim onvoldoende

Overige risico's

Schadeclaim Moram

De zaak Moram betreft een brand bij Moram in 's-Heerenberg in maart 2001. In 2004 heeft het dagelijks bestuur besloten dat dit aspect buiten de opschaling van de brandweertaak blijft en voor rekening van de Regio Achterhoek is. In 2006 is een hoofdprocedure John Deere-Moram gestart met een vrijwaringsprocedure richting de Regio. Deze procedure is in 2016 afgerond en hiermee krijgt de vrijwaringsprocedure tussen Regio en Moram geen vervolg. In 2008 is een tweede claim in de hoofdprocedure Bosman-Moram neergelegd bij de Regio Achterhoek. De vrijwaringsprocedure van Moram richting Regio krijgt geen vervolg (schikking in hoofdprocedure). Er loopt formeel echter nog wel steeds een procedure bij het Gerechtshof in deze zaak, waardoor de zaak op enig moment weer zou kunnen gaan leven. De verwachting dat dit gebeurt, is klein. In januari 2021 heeft de Regio een stuitingsbrief ontvangen van de verzekeraar van John Deere. Hiermee wordt de verjaring van de (eventuele) vorderingen van John Deere en haar verzekeraars op de Regio gestuit.

1.4 Financiële kengetallen

In de BBV is voorgeschreven dat in deze paragraaf een set van vijf verplichte financiële kengetallen opgenomen moet worden voorzien van een toelichting.

Kengetallen:	Rekening 2024	Begroting 2025 primaire	Begroting 2025 bijgesteld	Begroting 2026
Netto schuldquote (zie I)	-109%	-122%	-126%	-147%
Netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen	-122%	-138%	-136%	-160%
Solvabiliteitsratio (zie II)	23%	26%	23%	36%
Structurele exploitatieruimte (zie III)	0,24%	0%	0%	0%
Grondexploitatie	nvt	nvt	nvt	nvt
Belastingcapaciteit	nvt	nvt	nvt	nvt

Kengetallen meerjarenbegroting:	Prognose 2027	Prognose 2028	Prognose 2029
Netto schuldquote (zie I)	-97%	-70%	-64%
Netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen	-110%	-84%	-40%
Solvabiliteitsratio (zie II)	35%	38%	32%
Structurele exploitatieruimte (zie III)	0%	0%	0%
Grondexploitatie	nvt	nvt	nvt
Belastingcapaciteit	nvt	nvt	nvt

- I De netto schuld weerspiegelt het niveau van de schuldenlast ten opzichte van de eigen middelen. Om inzicht te krijgen in hoeverre er sprake is van doorlenen wordt de netto schuldquote zowel in- als exclusief doorgeleende gelden weergegeven. Een negatieve schuldquote geeft aan dat er sprake is van een overschot aan middelen, dit is bij Regio Achterhoek het geval. Omdat de door derden bekleemde middelen komende jaren worden uitgegeven wordt de schuldquote minder negatief.
- II De solvabiliteitsratio geeft inzicht in de mate waarin Regio Achterhoek in staat is aan haar financiële verplichting te voldoen. Onder de solvabiliteitsratio wordt verstaan het eigen vermogen als percentage van het balanstotaal. Hoe hoger de solvabiliteit, hoe gezonder het bedrijf. Dit percentage blijft redelijk constant.
- III De structurele exploitatieruimte geeft aan hoe groot de structurele vrije ruimte binnen de vastgestelde begroting is. Dit kengetal geeft aan dat er binnen de begroting van Regio Achterhoek geen structurele vrije ruimte aanwezig is.

1.5 Conclusie weerstandsvermogen

De omvang van het vrij besteedbare deel van de algemene reserve is voor 31 december 2029 begroot op € 392.000. De begrote beschikbare weerstandscapaciteit per 31 december 2029 bedraagt € 400.000. Door het verhoogde risicoprofiel is de weerstandsratio matig en daarom wordt voorgesteld € 100.000 toe te voegen aan de algemene reserve. De weerstandsratio is dan weer voldoende. Het geformuleerde plafond voor het weerstandsvermogen is vastgesteld op € 691.000. Er is dus geen sprake van een surplus van de algemene reserve.

De Regio heeft geen risico-dossiers die niet onder de normale bedrijfsrisico's vallen waarvoor de weerstandscapaciteit aanwezig is.

2 Paragraaf financiering

In deze paragraaf geven we inzicht in het financieringsbeleid van Regio Achterhoek. In de financieringsparagraaf (ook wel treasuryparagraaf) komen achtereenvolgens aan de orde treasurybeheer en financiering.

De beleidskaders voor de uitvoering van de treasuryfunctie voor Regio Achterhoek zijn vastgelegd in:

- Verordening financieel beleid, beheer en organisatie Regio Achterhoek (2023)
- Treasurystatuut Regio Achterhoek (2011)
- Nota reserves en voorzieningen Regio Achterhoek (2024)

2.1 Treasurybeheer

Het treasurybeheer is (beleids)uitvoering van de treasuryfunctie, binnen de kaders van het huidige financieringsstatuut. De treasuryfunctie omvat alle activiteiten die zich richten op het sturen en beheersen van, het verantwoorden over en het toezicht houden op de financiële vermogenswaarden, financiële geldstromen, de financiële posities en hieraan verbonden risico's. Tot treasuryrisico's behoren renterisico's, kredietrisico's en liquiditeitsrisico's. Deze risico's vloeien voort uit de transacties binnen de treasuryfunctie. De wet fido en het hierop gebaseerde treasurystatuut geven de speelruimte waarbinnen de treasury-activiteiten moeten plaatsvinden. Leningen of garanties mogen alleen uit hoofde van de publieke taak worden verstrekt. Met de komst van het Schatkistbankieren is het uitzetten van overtoollige middelen bij financiële instellingen niet meer mogelijk.

2.1.1 Renterisico

Het renterisicobeheer heeft als doelstelling het beperken van de invloed van mogelijke rentewijzigingen op de financiële positie van de organisatie. De wet Fido geeft twee concrete richtlijnen (de renterisiconorm en de kasgeldlimiet) voor het beheersen van renterisico's.

Renterisiconorm

De renterisiconorm is een instrument voor de beheersing van het renterisico bij herfinanciering. Om dit risico te beperken, mag de jaarlijkse verplichte aflossing en renteherziening niet meer dan 20% van het begrotingstotaal per 1 januari bedragen (rente-risiconorm). Regio Achterhoek heeft geen geldleningen lopen in 2026. Derhalve is er geen renterisico.

Kasgeldlimiet

Om de rentegevoeligheid te beperken is de kasgeldlimiet ingesteld. De kasgeldlimiet stelt een maximum aan de omvang van de netto vlottende schuld (kort geld). De netto vlottende schuld mag maximaal 8,2% bedragen van het begrotingstotaal. Daarboven moet lang geld worden aangetrokken. De kasgeldlimiet voor Regio Achterhoek bedraagt voor 2026 € 322.000 ($8,2\% * € 3.926.000$). Regio Achterhoek heeft gemiddeld een overschot aan middelen (vlottende middelen > vlottende schuld) en blijft daarmee binnen de limiet.

Renteschema

	Begroting 2026	
Externe rentelasten over korte en lange financiering		-15.000
Externe rentebaten		401.000
Saldo rentelasten en rentebaten		386.000
Rentelasten projecten (-/-)	0	
entebaten projecten (+)	0	
		0
Rente over eigen vermogen	0	
Rente over voorzieningen	0	
Totaal aan taakvelden toe te rekenen rente		0
Aan taakvelden toegerekende rente (renteomslag)		0
Renteresultaat op taakveld Treasury (rentebaat)		386.000

2.1.2 Krediet- en liquiditeitsrisico's

Vanaf 10 december 2013 is het Schatkistbankieren ingevoerd en worden alle overtollige middelen aangehouden in de schatkist. Gelden tegen gunstige rentetarieven uitzetten op spaarrekeningen of deposito's bij andere instellingen is met de invoering van Schatkistbankieren niet meertoegestaan.

Onderstaande tabel geeft de liquiditeitsplanning weer:

Stand 1/1 (x € 1.000)	2026	2027	2028	2029
Liquide middelen begin	24.216	13.813	8.721	5.162
Ontvangsten	4.190	4.990	3.106	3.725
Uitgaven	14.593	10.082	6.665	3.400
Liquide middelen eind	13.813	8.721	5.162	5.487

Bij het verloop van de liquiditeitsplanning is een inschatting gemaakt van de inzet van het investeringsfonds en de resterende provinciale gebiedsopgaven middelen als cofinanciering voor projecten en zijn de te ontvangen middelen van de Regiodeal opgenomen en een inschatting van de inzet hiervan.

2.2 Financiering

De aanwezig activa worden eerst met eigen vermogen (algemene en bestemmingsreserves) en vervolgens met vreemd vermogen (voorzieningen en langlopende schulden) gefinancierd. Regio Achterhoek heeft momenteel geen geldleningen aangetrokken.

In navolgende tabel wordt het jaarlijkse financieringstekort c.q. -overschot op de bestaande vaste activa en passiva geschetst.

Stand 31/12 (x € 1.000)	31-12-2025	31-12-2026	31-12-2027	31-12-2028	31-12-2029
Investerings (bestaand)	-	-	-	-	-
Ambtenarenhypotheken	455	450	444	444	227
Vervangingsinvesteringen (MJR)	-	-	-	-	-
Nieuw beleid	-	-	-	-	-
Te financieren activa (A)	455	450	444	444	227
Reserves	6.041	5.648	3.761	2.693	2.326
Voorzieningen	-	-	-	-	-
Geldleningen	-	-	-	-	-
Financieringsmiddelen (B)	6.041	5.648	3.761	2.693	2.326
Financieringstekort (A-B)					
Financieringsoverschot (B-A)	5.586	5.198	3.317	2.249	2.099

Uit de tabel blijkt voor de komende jaren dat de activa uit ambtenarenhypotheken bestaat. Vanaf januari 2009 zijn geen nieuwe ambtenarenhypotheken meer mogelijk, bestaande hypotheken lopen wel door tot het einde van de contractduur. De substantiële middelen in de reserves omvatten voornamelijk het investeringsfonds. Deze middelen zullen met name worden gebruikt als cofinanciering voor projecten.

De maximale omvang van de aan te trekken geldleningen is bepaald op het totaal van uitstaande hypotheken tegen een rentepercentage van maximaal 4% (bestuursbesluit van 11 november 2002). De aantrekking van geldleningen is gerelateerd aan de uitstaande personeelshypotheken, omdat de personeelshypotheken niet direct contant kunnen worden gemaakt. De financiering geschiedt namelijk nu nog door middel van interne financiering. Als zicht is op de inzet van de eigen reserves (m.n. investeringsfonds) ontstaat een maximale financieringsbehoefte van € 460.000 (stand hypotheken per 31-12-2024).

2.3 Conclusie

Uit de voorgaande paragrafen blijkt dat Regio Achterhoek bij ongewijzigde voortzetting van het (financierings-) beleid geen risico loopt. Door de vele aflossingen op hypotheken de afgelopen jaren, wordt het eventueel te financieren bedrag steeds lager (maximaal € 460.000).

3 Paragraaf bedrijfsvoering

De paragraaf bedrijfsvoering geeft inzicht in de stand van zaken en de beleidsvoornemens rondom de bedrijfsvoering. Met bedrijfsvoering worden de bedrijfsprocessen bedoeld die nodig zijn om de beleidsdoelstellingen uit de programma's te realiseren. Hierbij staat het belang van een rechtmatig, doelmatig en doeltreffend beleid en beheer voorop. De organisatie is voortdurend in verandering door de dynamiek in het openbaar bestuur en de ontwikkelingen in de samenleving. Dat vraagt een organisatie die daarmee om kan gaan en kwaliteit blijft leveren. Het dagelijks bestuur is verantwoordelijk voor een adequate bedrijfsvoering. Het algemeen bestuur heeft hierbij een kaderstellende en controlerende taak.

3.1 Bedrijfsvoering

Planning & control en administratie

De financiële werkzaamheden bestaan uit het opstellen en bewaken van de begroting, de jaarrekening, (bestuurs-)rapportages, interne controle, verordeningen, externe contacten, inbreng van financiële expertise bij projecten en het voeren van de financiële administratie.

Personeelszaken en automatisering

Voor de salarisadministratie is een contract afgesloten met gemeente Doetinchem en voor personeelsbeleid met gemeente Winterswijk. Voor de automatisering is eveneens een contract afgesloten met gemeente Doetinchem voor het gebruik van netwerkfaciliteiten, ondersteuning en voor de basis hardware (computer inclusief toebehoren). De kosten voor speciale software (financieel pakket, etc.) komen voor rekening van Regio Achterhoek.

Secretariaat

Het secretariaat verzorgt de correspondentie en agendabeheer voor het bestuur, de secretaris en de programmaonderdelen.

Archief

De archiefwerkzaamheden bestaan uit het duurzaam bewaren, ontsluiten en beschikbaar stellen van archiefstukken. Er wordt gewerkt met een digitaal archief in OneGov. De aangewezen medewerkers zijn daarbij verantwoordelijk voor een juiste en volledige archivering. Technische ondersteuning wordt vanuit de gemeente Doetinchem gegeven.

3.2 Doelmatig en doeltreffend beleid

In de verordening "onderzoeken doelmatigheid en doeltreffendheid Regio Achterhoek 2023" is opgenomen dat het dagelijks bestuur aan de hand van door hem onderzochte risico's in de bedrijfsvoering in de begroting jaarlijks óf en ten aanzien van welke organisatieonderdelen, taken of projecten onderzoek naar de doelmatigheid en doeltreffendheid van het door het dagelijks bestuur gevoerde bestuur zal worden gedaan. Op dit moment zijn er geen risico's in beeld die aanleiding geven voor een onderzoek.

3.3 Rechtmatigheid

Het dagelijks bestuur was al staatsrechtelijk en bestuurlijk verantwoordelijk voor de rechtmatigheid, maar tot 2023 was het de accountant die hierover verslag uitbracht aan het algemeen bestuur. Vanaf 2023 moet het dagelijks bestuur zelf een rechtmatigheidsverantwoording opstellen die opgenomen wordt in de jaarrekening. De rechtmatigheidsverantwoording heeft betrekking op drie criteria: Begrotingscriterium, Voorwaardencriterium en het Misbruik en oneigenlijk gebruik.

Om als bestuur verantwoording te kunnen afleggen is een intern controleplan opgesteld en vastgesteld (AB 10 maart 2021). Het interne controleplan maakt inzichtelijk welke processen onderdeel van de interne controle uitmaken en wat de diepgang van de interne controlewerkzaamheden zijn. Deze controlewerkzaamheden worden gedurende het begrotingsjaar uitgevoerd.

3.4 Nadere toelichting bedrijfsvoering en formatie

Volgens de richtlijnen in de financiële verordening worden onderstaande kosten in de paragraaf opgenomen.

	Begroting 2025	Begroting 2026
Personeelskosten	2.442.000	2.261.000
Personeel in fte (incl. projecten)	23,42	21,31
Inhuur derden	30.000	28.000
Huisvestingskosten	53.000	52.000
Automatiseringskosten (incl. printer)	76.000	73.000
Budgetten voor bestuur (incl. bijeenkomsten colleges en raden)	19.000	17.000
Accountantskosten	13.000	14.000

3.5 Beleidsindicatoren

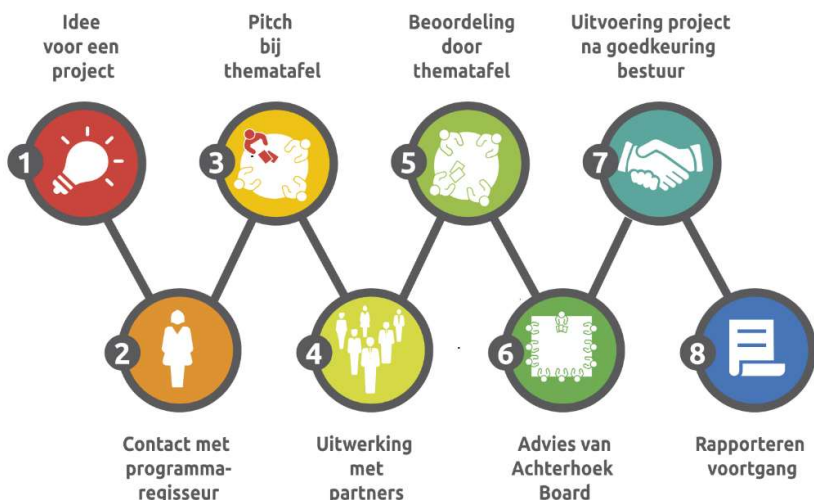
Op 1 april 2018 is de Regeling Beleidsindicatoren vastgesteld. De volgende beleidsindicatoren zijn van toepassing. De indicatoren worden berekend op basis van het aantal inwoners over de gehele regio, ofwel 303.293 inwoners.

Bestuur en ondersteuning	Formatie	Fte per 1.000 inwoners	0,07 fte
Bestuur en ondersteuning	Bezetting	Fte per 1.000 inwoners	0,09 fte
Bestuur en ondersteuning	Apparaatskosten	Kosten per inwoner	€ 1,15 per inwoner
Bestuur en ondersteuning	Externe inhuur	Kosten als % van totale loonsom + kosten inhuur externen	€ 28.000, ofwel 1,2%
Bestuur en ondersteuning	Overhead	% van totale lasten	10%

4 Paragraaf subsidies

Subsidiemogelijkheden voor projecten

In deze paragraaf wordt ter informatie aangegeven welke mogelijkheden er zoal worden gebruikt voor subsidies. Afhankelijk van de soort subsidie die er wordt aangevraagd voor een project zal er een bijpassende route worden doorlopen voor toekenning van de subsidie. Projectideeën kunnen via de Thematafels worden aangedragen.

Verloop projectvoorstel

Op het moment dat een projectidee ontstaat wordt dat via een Thematafel begeleid tot een volwaardig projectvoorstel met ook een financieringsvoorstel. Hierin is opgenomen welke bijdragen de partners (3 O's) voor hun rekening nemen en voor welk deel een subsidiebijdrage wordt gevraagd. De Thematafel leidt bij positief advies het projectvoorstel door naar de Achterhoek Board. Hierin wordt ook aangegeven op welke subsidiemogelijkheden een beroep wordt gedaan. Is de Achterhoek Board positief, dat wordt het voorstel voorgelegd aan het algemeen/dagelijks bestuur. Indien er middelen gevraagd worden uit het investeringsfonds dan is het aan het algemeen bestuur om hier een besluit over te nemen.

Voor de cofinanciering van de overheid zijn er verschillende fondsen/subsidies. Projecten worden uitgevoerd in wisselende samenstelling met wisselende projecttrekkers. De uitvoerende partner zorgt zelf voor aanvullende financiering. Verantwoording vindt door de uitvoerende partner plaats op basis van de afgegeven subsidiebeschikking. Projecten worden gemonitord op hun bijdrage aan de gewenste doelen en op de bijdragen door de 3 O's. Niet alle uitgaven lopen via de begroting/jaarrekening van Regio Achterhoek.

In deze paragraaf worden de verschillende subsidiestromen nader toegelicht. De projecten zelf worden per thema benoemd in de programma's Smart Economy en Smart Living.

4.1 Gebiedsopgave Provincie Gelderland

De provincie heeft middelen beschikbaar gesteld voor vijf gebiedsopgaven, waaronder de Achterhoek. Deze middelen zijn of worden toegekend aan projecten. Via een bulkbeschikking (2021) heeft de provincie 7,2 miljoen euro aan de Achterhoek beschikt. Deze middelen moeten uiterlijk 31 december 2026 zijn ingezet. Daarnaast heeft de provincie in 2025 2 miljoen euro beschikt voor cofinanciering van Regiodeal II. Deze middelen moeten uiterlijk 31 december 2028 zijn ingezet.

De middelen vanuit de Gebiedsopgave worden ingezet als cofinanciering voor projecten. Projecten komen vanuit het veld. De projecten worden inhoudelijk en financieel kortgesloten met de Thematafel en de provincie en voorgelegd aan de Achterhoek Board. Het dagelijks bestuur neemt uiteindelijk een besluit op basis van het advies van de Achterhoek Board. Regio Achterhoek beschikt de projecten door aan de aanvrager.

4.2 Investeringsfonds

Het investeringsfonds is hoofdzakelijk gevoed met beschikbare incidentele middelen. Ook droeg de provincie sinds 2018 vanuit de gebiedsopgave middelen aan het investeringsfonds van 8RHK ambassadeurs. Deze afspraken liepen tot en met 2023. Vanaf 2024 draagt de Provincie niet meer bij aan het investeringsfonds. Tot slot wordt het fonds – zoals afgesproken in de Achterhoek Werkt Door 2.0 en vastgelegd in de verordening financieel beleid, beheer en organisatie Regio Achterhoek 2023– zo mogelijk gevoed uit een voordelig jaarsaldo van Regio Achterhoek. Dit is maximaal 0,50 per inwoner per jaar (circa € 150.000). Jaarlijks wordt een klein deel ingezet als werkbudget voor de Board (€ 90.000) en de Thematafels (€ 22.500 per Thematafel per jaar) en er is jaarlijks € 90.000 beschikbaar voor kleine initiatieven. De overige middelen worden ingezet als (co-) financiering voor projecten. Inzet van het investeringsfonds loopt via de begroting van Regio Achterhoek. Het algemeen bestuur besluit over de inzet van het investeringsfonds.

Verwachte ontwikkeling investeringsfonds:	2026	2027	2028	2029
Stand 1 januari	4.792.000	4.168.000	3.986.000	3.823.000
bij: toevoeging € 0,50 p.i.	152.000	152.000	152.000	152.000
af: kosten Board (jaarlijks vast te stellen werkbudget)	-90.000	-90.000	-90.000	-90.000
af: kosten thematafels (jaarlijks vast te stellen werkbudgetten)	-135.000	-135.000	-135.000	-135.000
af: kosten initiatieven (jaarlijks vast te stellen werkbudget)	-90.000	-90.000	-90.000	-90.000
af: projecten (waarover besluitvorming is geweest)	-461.000	-19.000	0	0
af: cofinanciering Regiodeal (€ 4 mln.)	pm	pm	pm	pm
Stand 31 december	4.168.000	3.986.000	3.823.000	3.660.000

De regio zet zich in om nieuwe Rijks en provinciale middelen binnen te halen. Het hebben van voldoende cofinanciering is daarbij noodzakelijk. Het investeringsfonds is daar belangrijk voor (gebleken). Het investeringsfonds is echter uitputtend en wordt nauwelijks gevoed, ook omdat de provincie niet meer bijdraagt hieraan. Het investeringsfonds zal ook voor ca 4 mln. worden ingezet als cofinanciering bij de nieuwe Regiodeal. Dit is nog niet in bovenstaande tabel verwerkt. Dit betekent dat in de toekomst meer cofinanciering nodig is van de partners c.q. het investeringsfonds aangevuld moet worden.

4.3 Regio Deal

De Regio Deal is een Rijksbijdrage. In 2024 is Regiodeal II toegekend voor € 25 miljoen. Projecten hebben voor de uitvoering de tijd tot eind 2028. In 2022 is de herijkte Visie 2030 in de Achterhoek Raad vastgesteld. Bij de herijking van de Visie hebben we ook een financiële doorvertaling van de ambities uit de Visie gemaakt. Dit is de basis voor gesprekken die we met het Rijk en provincie en in Europa voeren en voor gesprekken met investeerders zoals Oost NL. We zijn zo op zoek naar nieuwe financiële middelen om de doelen uit onze Visie te realiseren.

4.4 Interreg

Met INTERREG worden samenwerkingsprojecten langs de Europese grenzen financieel ondersteund. Voor de Nederlands-Duitse grensregio staat in de periode 2021-2027 een bedrag van ca. 465 miljoen euro ter beschikking. De doelstellingen die met deze middelen moeten worden bereikt staan beschreven in het samenwerkingsprogramma "INTERREG Deutschland-Nederland".

Aanvragen kunnen bij Interreg worden ingediend door publieke of private rechtspersonen (organisaties of bedrijven). Uitsluitend projecten waarbij Nederlandse en Duitse partners met elkaar samenwerken worden gesubsidieerd. De financiering van projecten bestaat altijd uit een eigen bijdrage van de partners, EU-subsidiemiddelen en vaak ook uit nationale en regionale subsidiemiddelen (bijvoorbeeld van ministeries of

provincies). De aanvragen worden beoordeeld door Interreg en bij een positief besluit wordt een beschikking afgegeven door Interreg.

De zeven gemeentelijke Duitslandcoördinatoren hebben hierin een belangrijke rol. Zij acteren tussen de Euregio en de Thematafels om zo te komen tot nieuwe projecten die we in willen dienen.

Op dit moment is één aanvraag ingediend (EDL zie thematafel onderwijs en arbeidsmarkt). Overige projecten zijn nog niet concreet.

4.5 LEADER (pop-gelden)

LEADER Achterhoek stelt subsidie beschikbaar voor lokale initiatieven en goede ideeën die de leefbaarheid op het platteland verbeteren. LEADER Achterhoek is bestemd voor de gemeenten Aalten, Berkelland, Bronckhorst, buitengebied Doetinchem, Lochem, Oost Gelre, Oude IJsselstreek en Winterswijk.

Regio Achterhoek is eindverantwoordelijk voor de besteding van de LEADER-gelden. Hiervoor is een LEADER-coördinator aangesteld. Voor de Leader periode van 2023-2027 is geld toegekend aan de Achterhoek. De Achterhoek krijgt hiermee € 1.028.190 EU middelen en € 153.461 provinciale middelen ter beschikking. Vorige periode was de Achterhoek het enige Leader-gebied in Gelderland, in de huidige periode zijn er 6 gebieden.

Om voor subsidie in aanmerking te komen is een eigen bijdrage van 50% nodig. De aanvragen worden beoordeeld door de LAG en de provincie. Bij een positief besluit wordt een beschikking afgegeven door de provincie.

In de vorige leaderperiode zijn 75 projecten uitgevoerd. Deze projecten zijn nader toegelicht in een projectenboek Leader Achterhoek op de site van leaderachterhoek.nl. Voor de nieuwe Leaderperiode zijn nog geen projecten beschikt op dit moment.

Deel 3

Financiële begroting

1. OVERZICHT VAN BATEN EN LASTEN PER PROGRAMMA

Programma		Rekening 2024	Begroting 2025	Begroting 2026
Smart Governance		4.567.000	4.342.000	3.511.000
Bedrijfsvoering en rente		1.036.000	756.000	415.000
TOTAAL LASTEN	A	5.603.000	5.098.000	3.926.000
Smart Governance		2.051.000	1.258.000	632.000
Bedrijfsvoering en rente		1.058.000	751.000	401.000
TOTAAL BATEN (exclusief bijdrage gemeenten)	B	3.109.000	2.009.000	1.033.000
Smart Governance gemeenten		2.421.000	2.422.000	2.255.000
Bedrijfsvoering en rente		0	0	245.000
TOTAAL BIJDRAGE GEMEENTEN	C	2.421.000	2.422.000	2.500.000
SALDO BATEN EN LASTEN	C+B-A	-73.000	-667.000	-393.000
Onttrekkingen reserves		1.014.000	818.000	781.000
Toevoegingen reserves		-913.000	-151.000	-388.000
TOTAAL MUTATIES RESERVES		101.000	667.000	393.000
GEREALISEERD RESULTAAT		28.000	0	0

2. MEERJARENRAMING 2026-2029

	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029
Smart Governance	3.511.000	2.979.000	2.809.000	2.933.000
Bedrijfsvoering en rente	415.000	415.000	415.000	415.000
<i>Meerjarige aanpassingen autonome kosten:</i>				
Salarissen en sociale lasten		109.000	113.000	118.000
Prijsindex		11.000	11.000	11.000
TOTAAL LASTEN	3.926.000	3.514.000	3.348.000	3.477.000
Smart Governance	632.000	542.000	271.000	271.000
Bedrijfsvoering en rente	401.000	266.000	187.000	156.000
TOTAAL BATEN (exclusief bijdrage gemeenten)	1.033.000	808.000	458.000	427.000
Smart Governance	2.255.000	2.255.000	2.375.000	2.499.000
Bedrijfsvoering en rente	245.000	245.000	245.000	245.000
<i>Meerjarige aanpassingen autonome kosten:</i>				
Gemeentelijke bijdrage		120.000	124.000	129.000
TOTAAL BIJDRAGE GEMEENTEN	2.500.000	2.620.000	2.744.000	2.873.000
SALDO BATEN EN LASTEN	-393.000	-86.000	-146.000	-177.000
Onttrekkingen reserves	781.000	339.000	320.000	329.000
Toevoegingen reserves	-388.000	-253.000	-174.000	-152.000
TOTAAL MUTATIES RESERVES (- = toevoeging)	393.000	86.000	146.000	177.000
GEREALISEERD RESULTAAT	0	0	0	0

Zie onderdeel 3.3 voor het incidentele deel van de baten en lasten.

3 Toelichting baten en lasten

In deze paragraaf wordt een toelichting gegeven op de exploitatiebegroting van Regio Achterhoek.

3.1 Algemene financiële beschouwing

3.1.1 Uitgangspunten programmabegroting 2026

Bij het opstellen van de begroting van Regio Achterhoek/ 8RHK ambassadeurs hanteren we de volgende uitgangspunten:

- **Een structureel sluitende begroting**
Een structureel sluitende begroting is volgens de eisen van de Provincie een structurele dekking van het eerste jaar, of perspectief voor structurele dekking in het laatste jaar. Het algemeen bestuur heeft echter aangegeven een structureel sluitende begroting vanaf het eerste jaar tot en met het laatste jaar van de meerjarenraming te willen.
- **Realistisch begroten**
We hanteren voor de volgende uitgangspunten ten aanzien van specifieke kostenposten of inkomsten:
 - Indexeren volgens de afgesproken systematiek (AB 15 december 2021).
 - Loonkosten: indexeren met indexcijfers uit de septembercirculaire 2024 (loonvoet sector overheid zie tabel hieronder) inclusief nacalculatie van het voorlaatste begrotingsjaar.
 - Overige exploitatiekosten: indexeren met indexcijfers uit de septembercirculaire 2024 (overheidsconsumptie netto materieel zie tabel hieronder).
 - Renteopbrengsten: uitgaan van werkelijke renteopbrengsten en in verband met de dalende trend in de meerjarenraming hierbij werken met een egaliseringsreserve rente. We hanteren een rentebate van € 150.000 als structurele dekking. Dit bedrag is gebaseerd op de hoogte van de rente in het laatste jaar van de meerjarenraming. De maximale omvang van de egaliseringsreserve bedraagt € 450.000. Meeropbrengsten vloeien terug in het exploitatieresultaat.
 - In de begroting is een structurele opbrengst vanuit subsidies verwerkt van € 100.000. Meestal zijn subsidies wel meerjarig, maar niet structureel dus hier zit een verhoogd risicoprofiel dat we doorrekenen bij de bepaling van het weerstandsvermogen (omvang algemene reserve).

Onderstaand de bijbehorende indexcijfers uit de septembercirculaires:

Indexcijfers	Loonindex			Prijsindex Circulaire 2024
	Circulaire 2023	Circulaire 2024	Begroting 2026	
2025 nacalculatie	5,8%	4,7%	-1,1%	
2026		3,8%	3,8%	2,2%
Te hanteren index in begrotingsjaar 2026			2,7%	2,2%

Op basis van genoemde uitgangspunten bedraagt de absolute stijging van de inwonerbijdrage € 78.319.

Specificatie absolute stijging	Totaal
Loonsom	65.934
Opleidingsbudget (1,5% van de loonsom)	989
Overige exploitatiekosten (huur, ICT, verzekering, etc.)	11.396
Totale stijging	78.319

3.1.2 Bijdrage per inwoner begroting 2026

De Regio begroting bevat de programma's Smart Governance, Smart Economy, Smart Living en Bedrijfsvoering en rente. Alleen voor der programma Smart Governance en Bedrijfsvoering en Rente wordt een bijdrage van de gemeenten gevraagd in de organisatiekosten.

Bijdrage gemeenten	Totaal	Per inw
Bijdrage van de gemeenten 2025	2.421.686	8,01
Absolute stijging van de autonome kosten	78.319	0,23
Bijdrage van gemeenten 2026 bestaand beleid	2.500.005	8,24

Jaarlijks wordt een eventueel overschot bij de bestemming van het jaarresultaat toegevoegd aan het investeringsfonds tot maximaal € 0,50 per inwoner (in 2026 max € 151.646), zoals opgenomen in de verordening financieel beleid, beheer en organisatie Regio Achterhoek 2023.

3.1.3 Projectbijdrage

De besluitvorming over financiële bijdragen aan projecten loopt via de Thematafels, Achterhoek Board en het algemeen/dagelijks bestuur. Besluitvorming over de inzet van het investeringsfonds is voorbehouden aan het algemeen bestuur. Projecten worden ingediend en uitgevoerd door verschillende partners binnen de samenwerking. De uitvoerende partner zorgt zelf voor aanvullende financiering (bijvoorbeeld van bedrijven, organisaties of gemeenten). Verantwoording wordt, op basis van de afgegeven subsidiebeschikking, afgelegd door de uitvoerende partner.

3.1.4 Meerjarenbeeld en risico's

In de meerjarenraming (pagina 50) zijn de meerjarige structurele gevolgen op het gebied van salarissen en prijsindex doorgerekend op basis van de indexcijfers uit de septembercirculaire. Over de meerjarenperiode 2026 – 2029 geeft de inwonerbijdrage voor de gemeenten de volgende ontwikkeling te zien:

	2026	2027	2028	2029
Autonome kostenstijging	€ 0,25	€ 0,40	€ 0,41	€ 0,43
Af: stijging aantal inwoners	-€ 0,02	pm	pm	pm
Totaal per inwoner gemeenten	€ 0,23	€ 0,40	€ 0,41	€ 0,43

In 2026 is er sprake van een negatieve nacalculatie salarissen en sociale lasten van 1,1%. Daarom is de autonome kostenstijging voor 2026 lager dan de jaren erna.

Onder andere door de dalende renteopbrengsten en het wegvallen van de bijdrage van de provincie vanaf 2025 was in de begroting 2025 een structureel oplopend tekort zichtbaar in de meerjarenraming in de jaarschijven 2026-2028. Ondanks dat het tekort werd opgevangen door een bestemmingsreserve toekomstbestendige organisatie, heeft het algemeen bestuur opdracht gegeven om te zorgen voor een structureel sluitende begroting voor alle jaarschijven. Hiervoor moest een structurele kostenbesparing van 10% gerealiseerd worden. Deze besparing is financieel verwerkt in de begroting 2026.

3.1.5 Begroot bedrag onvoorzien

Het budget voor onvoorziene uitgaven is in de begroting 2026 € 8.000. Dit is opgenomen in het programma Smart Governance.

3.2 Toevoegingen en onttrekkingen aan de reserves en voorzieningen

De toevoegingen (T) en onttrekkingen (O) aan reserves en voorzieningen zijn als volgt:

Reserve	Progr.	Kosten/opbrengsten	Mutatie	Bedrag
Investeringsfonds	1	Werkbudget board/thematafels	O	- 315.000
	1	Kosten projecten	O	-461.000
	1	Bijdrage gemeenten	T	152.000
Reserve onderhoud	4	Onderhoudskosten	O	- 5.000
	4	Rente egalisatie	T	236.000
Totaal mutatie reserves			O	- 393.000

Er zijn in 2026 geen onttrekkingen aan voorzieningen geraamd.

Investerings

Voor 2026 zijn er geen vervangingsinvesteringen geraamd.

3.3 Incidentele baten en lasten

Volgens de BBV is het verplicht om een overzicht te presenteren van de incidentele baten en lasten. Hieronder vallen ook de mutaties reserves. In onderstaande tabel is dit weergegeven.

Baten incidenteel	2026	2027	2028	2029
Bijdrage gemeenten in investeringsfonds	152.000	152.000	152.000	152.000
Projectopbrengsten	361.000	271.000	0	0
Sub-totaal	513.000	423.000	152.000	152.000
Onttrekking aan reserves	781.000	339.000	320.000	320.000
Incidentele baten totaal	1.294.000	762.000	472.000	472.000

Lasten incidenteel	2026	2027	2028	2029
Thematafels en Board uit investeringsfonds	315.000	315.000	315.000	315.000
Projectkosten	822.000	290.000	0	0
Kosten uit reserve huisvesting	5.000	5.000	5.000	5.000
Sub-totaal	1.142.000	610.000	320.000	320.000
Toevoeging aan reserves	152.000	152.000	152.000	152.000
Incidentele lasten totaal	1.294.000	762.000	472.000	472.000

Totaal per saldo incidentele baten (+) en lasten (-)	0	0	0	0

De toevoegingen en onttrekking aan de egalisatiereserve rente zijn structureel van aard en daarom niet opgenomen in bovengenoemd overzicht. Het betreft de bespaarde rente over reserves.

3.4 Geprognosticeerde balans

Volgens de BBV is het verplicht een geprognosticeerde balans op te nemen.

Activa per 31 december	Werkelijk 2024	Prognose 2025	Prognose 2026	Prognose 2027	Prognose 2028	Prognose 2029
Materiële vaste activa	-	-	-	-	-	-
Financiële vaste activa	684	455	450	444	441	227
Totaal vaste activa	684	455	450	444	441	227
Uiteenzettingen < 1jr	26.931	24.387	13.985	8.890	5.328	5.653
Liquide middelen	253	253	253	253	253	253
Overlopende activa	1.146	1.146	1.146	1.146	1.146	1.146
Totaal vlottende activa	28.330	25.786	15.384	10.289	6.727	7.052
Totaal activa	29.014	26.241	15.834	10.733	7.168	7.279

Passiva per 31 december	Werkelijk 2024	Prognose 2025	Prognose 2026	Prognose 2027	Prognose 2028	Prognose 2029
Eigen vermogen	6.736	6.041	5.648	3.761	2.693	2.326
Voorzieningen	-	-	-	-	-	-
Totaal vaste passiva	6.736	6.041	5.648	3.761	2.693	2.326
Vlottende schuld <1jr	154	154	154	154	154	154
Overlopende passiva	22.124	20.046	10.032	6.818	4.321	4.799
Totaal vlottende passiva	22.278	20.200	10.186	6.972	4.475	4.953
Totaal passiva	29.014	26.241	15.834	10.733	7.168	7.279

Bijlagen

Formatieplan

Onderdeel	Functienaam	Formatie in fte 2025	Formatie in fte 2026
Kerntaken	Secretaris/directeur	1,00	1,00
	Adviseur bestuur/Achterhoek Board	1,00	1,00
	Adviseur bestuur/Griffie	0,50	0,50
	Adviseur bestuur/Duitsland	0,50	0,50
	Programmaregisseur I	3,00	2,50
	Programmaregisseur II	3,00	2,50
	Programma-/projectmedewerker	3,50	3,50
	Subsidiespecialist	1,00	1,00
	Adviseur public affairs	1,00	1,00
	Medewerker public affairs	1,50	0,50
	Medewerker communicatie/profilering I	1,00	1,00
	Medewerker communicatie/profilering II	1,00	1,00
Totaal kerntaken		18,00	16,00
Ondersteuning	Sr. adviseur financiën	0,75	0,75
	Adviseur financiën	0,69	0,69
	Administrateur	0,78	0,78
	Medewerker financiële administratie	0,53	0,53
	Secretaresse	1,00	1,00
Totaal ondersteuning		3,75	3,75
Totaal excl. projecten		21,75	19,75
Projecten	Projectcoördinator/-medewerker	1,67	1,56
Totaal incl. projecten		23,42	21,31

Toelichting op het formatieplan

In bovenstaand overzicht is per onderdeel aangegeven wat de toegestane formatie per 1 juli 2025 is. De gegevens zijn uitgedrukt in fulltime eenheden. De gegevens, zoals opgenomen in dit overzicht, zijn gebruikt ten behoeve van het opstellen van de raming salarissen en sociale lasten voor de begroting 2026. De detachering/inhuur vanuit derden is niet meegeteld in de toegestane formatie. Daarvoor worden zo nodig afzonderlijke budgetten in de begroting opgenomen.

De totale formatie van Regio Achterhoek bedraagt 21,31 fte. Dit is inclusief 1,56 fte projectformatie. De kosten voor projectformatie zijn in de begroting opgenomen in het projectbudget en komen niet ten laste van de gemeenten/inwonerbijdrage.

Formatie Duitsland

Er is 0,5 fte formatie opgenomen voor adviseur bestuur Duitsland. In een bestuursopdracht "Grensoverschrijdende samenwerking in de Achterhoek" (GROS) werd in 2019 besloten dit budget te gebruiken als werkbudget grensoverschrijdende activiteiten. In het algemeen bestuur van 11 februari 2022 is een midterm review met aanbevelingen behandeld op basis waarvan een nieuwe bestuursopdracht wordt opgesteld. Vooralsnog blijft de formatie staan in het formatieplan, maar worden de middelen ingezet als werkbudget.

Wachtgelders

Regio Achterhoek kent voor 2026 geen wachtgelders. De laatste uitkeringsperiode loopt t/m 31 december 2023.

Detachering

Regio Achterhoek kent voor 2026 geen detacheringen naar andere organisaties. In 2024/2025 is er een tijdelijke detachering geweest.

Bepaling loonsom

In de raming van salarissen en sociale lasten wordt uitgegaan van de werkelijke structurele loonkosten per 1 februari 2024, gecorrigeerd voor een autonome loonstijging (indexering inclusief nacalculatie). De salarisindex voor 2026 bedraagt 2,7% inclusief nacalculatie. Voor alle functies wordt de max van de schaal gehanteerd. De totale loonsom voor 2026 bedraagt € 2.261.000.

Netto-uren

De productieve uren ofwel netto-uren bedragen 1.350 uren per formatieplaats, in overeenstemming met algemeen gehanteerde normen.

Omschrijving per fulltime fte		Uren
Formele arbeidsduur volgens CAO	Rekening houdend met 8 feestdagen	1.829
Normaal en bovenwettelijk verlof	4 weken en 7 dagen	194
Ziekteverzuim	5%	82
Aanwezige uren		1.553
Algemeen overleg		50
Opleiding en bijhouden literatuur		40
Frictie-uren (verplaatsing, verzorging, ed.)		113
Totaal indirecte uren		203
Netto werkuren (aanwezige – indirecte uren)		1.350

STAAT VAN RESERVES EN VOORZIENINGEN

Naam reserve	Saldo begin 2025	Vermeer- dering wegens rente 0,00%	Dotatie 2025	Onttrekking 2025	Saldo begin 2026	Vermeer- dering wegens rente 0,00%	Dotatie 2026	Onttrekking 2026	Saldo per 31-12-2026
Algemene reserve	391.537	0	0	0	391.537	0	0	0	391.537
ALGEMENE RESERVE	391.537	0	0	0	391.537	0	0	0	391.537
Investeringsfonds (*)	5.454.085	0	151.000	813.000	4.792.085	0	152.000	776.000	4.168.085
Toekomstbestendige organisatie	838.096		0	0	838.096	0	0	0	838.096
Reserve rente-egaliserie	0	0	0	0	0	0	236.000	0	236.000
Reserve huisvesting	23.689	0	0	5.000	18.689	0	0	5.000	13.689
BESTEMMINGRESERVES	6.315.870	0	151.000	818.000	5.648.870	0	388.000	781.000	5.255.870
TOTAAL RESERVES	6.707.407	0	151.000	818.000	6.040.407	0	388.000	781.000	5.647.407

(*) investeringsfonds is nog exclusief onttrekkingen voor cofinanciering Regiodeal waarover nog besluitvorming moet plaats vinden.

TOELICHTING BIJ STAAT VAN RESERVES EN VOORZIENINGEN

Het Besluit Begroting en Verantwoording provincies en gemeenten (BBV) maakt onderscheid tussen reserves en voorzieningen.

Reserves

Tot de algemene reserve worden gerekend alle reserves, waaraan geen bestemming is gegeven (vrij besteedbaar). Onder een bestemmingsreserve wordt verstaan een reserve waaraan door het algemeen bestuur een bepaalde bestemming (doel) is gegeven. Deze bestemming kan te allen tijde worden opgeheven; er zitten geen verplichtingen naar derden achter.

Het rechtstreeks aan reserves toevoegen of onttrekken van middelen is niet toegestaan. Dit moet plaats vinden via de exploitatie.

Voorzieningen

Voorzieningen geven een schatting van de voorzienbare lasten in verband met risico's en verplichtingen, waarvan de omvang en/of het tijdstip van optreden min of meer onzeker zijn. De voorziene lasten moeten hun oorsprong in het verleden hebben (voor balansdatum). De voorzieningen dienen naar beste schatting dekkend te zijn voor de achterliggende verplichtingen en risico's.

Rentetoevoeging

De rentevergoeding over het eigen vermogen is volgens de BBV maximaal het rentepercentage dat is gebaseerd op de externe lasten over het totaal van lang en kort aangetrokken financieringsmiddelen. De Regio heeft geen financieringsmiddelen aangetrokken. Het rentepercentage voor toevoeging aan de algemene reserve is voor 2026 dan ook 0%.

1. Algemene reserve

De algemene reserve dient vooral voor het opvangen van de tegenvallers in het jaarresultaat. Door het algemeen bestuur is bepaald dat het maximaal te reserveren bedrag voor weerstandsvermogen wordt bepaald op basis van een weerstandsratio van $1,4 \times$ de benodigde weerstandscapaciteit (AB 17 december 2021), ofwel op basis van de huidige begroting 2026 $1,4 \times € 494.000 = € 691.000$.

Op 31 december 2026 bedraagt het begrote saldo € 391.537. In de paragraaf Weerstandsvermogen wordt nader ingegaan op de omvang van de algemene reserve.

2. Bestemmingsreserves

Investeringsfonds

Bij de besluitvorming over de doorontwikkeling is een investeringsfonds gevormd. Jaarlijks wordt een klein deel ingezet als werkbudget voor de Board (€ 90.000) en de Thematafels (€ 22.500 per Thematafel per jaar) en er is jaarlijks € 90.000 beschikbaar voor kleine initiatieven. Het investeringsfonds wordt onder meer gebruikt als cofinanciering voor de projecten. De inzet van de middelen loopt via besluitvorming door het algemeen bestuur. De inzet moet voldoen aan vastgestelde criteria.

In het overzicht is nog geen rekening gehouden met cofinanciering voor de Regiodeal (€ 4 mln.) voor zover hierover nog geen besluitvorming is geweest.

De regio zet zich steeds in om nieuwe Rijks en provinciale middelen binnen te halen. Het hebben van voldoende cofinanciering is daarbij noodzakelijk. Het investeringsfonds is daar belangrijk voor (gebleken). Het investeringsfonds is echter uitputtend en wordt nauwelijks gevoed, ook omdat de provincie niet meer bijdraagt hieraan. Het investeringsfonds zal ook voor ca 4 mln. worden ingezet als cofinanciering bij de nieuwe Regiodeal. Dit betekent dat in de toekomst meer cofinanciering nodig is van de partners c.q. het investeringsfonds aangevuld moet worden.

Op 31 december 2026 bedraagt het begrote saldo € 4.168.085.

Bestemmingsreserve toekomstbestendige organisatie

In 2025 is een reserve toekomstbestendige organisatie gevormd. Door de besparingsopgaven en gewijzigde uitgangspunten (o.a. egalisatiereserve rente) is de begroting vanaf 2026 structureel sluitend en dit betekent dat de reserve toekomstbestendige organisatie niet meer in volle omvang nodig is.

Bij deze begroting wordt een voorstel gedaan om nog € 150.000 in de reserve te behouden voor kosten van organisatieontwikkeling en mogelijke frictiekosten. Dit besluit is nog definitief en dus niet verwerkt in de staat van reserves en voorzieningen.

Op 31 december 2026 bedraagt het begrote saldo € 836.000.

Bestemmingsreserve onderhoud huisvesting

Begin 2019 is de Regio verhuist naar de Steck aan de Raadhuisstraat in Doetinchem. Het pand werd voor een periode van 3 jaren gehuurd. Het contract wordt jaarlijks verlengd. In juli 2019 heeft het algemeen bestuur ingestemd met het reserveren van een bedrag van € 25.000 voor onvoorziene incidentele huisvestingskosten.

Op 31 december 2026 bedraagt het begrote saldo € 13.689.

3. OVERZICHT TAAKVELDEN 2026

Taakveld	Lasten	Baten	Saldo
Bestuur			
0.1 Bestuur (inc. Regionale samenwerking)	3.503.224	2.104.804	-1.398.420
0.4 Ondersteuning organisatie (overhead)	400.201	395.201	-5.000
0.5 Treasury (rentebaat)	15.000	401.000	386.000
0.8 Overige baten en lasten	8.000	632.420	624.420
	3.926.424	3.533.425	-393.000
0.10 Mutatie reserves	388.000	781.000	393.000
Saldo van baten en lasten	4.314.424	4.314.424	0

VERZAMELSTAAT BIJDAGEN GEMEENTEN 2026

Naam gemeente	Aantal inwoners per 1/1/25	2026					2025	
		<i>Smart Governance</i>	<i>Onvoorzien</i>	<i>Rente resultaat</i>	ongewijzigd beleid totaal	Per inwoner	Totaal	Totaal per inwoner
Aalten	27.474	239.328	725	-13.588	226.465	8,24	218.700	8,01
Berkelland	43.941	382.773	1.159	-21.732	362.200	8,24	351.662	8,01
Bronckhorst	36.013	313.712	950	-17.811	296.850	8,24	289.188	8,01
Doetinchem	60.067	523.247	1.584	-29.707	495.124	8,24	477.507	8,01
Montferland	37.012	322.414	976	-18.305	305.085	8,24	295.232	7,43
Oost Gelre	30.049	261.759	793	-14.861	247.690	8,24	239.938	8,01
Oude IJsselstreek	39.514	344.209	1.042	-19.542	325.709	8,24	315.365	8,01
Winterswijk	29.223	254.563	771	-14.453	240.881	8,24	234.094	8,01
Totaal gemeenten	303.293	2.642.005	8.000	-150.000	2.500.005	8,24	2.421.686	8,01

**Aan de colleges van de aan de
Regio Achterhoek deelnemende gemeenten**

Doetinchem : 8 mei 2025
Bijlage(n) : 1
Inlichtingen bij : mevrouw E. van Zuuk (06 380 665 24)
Zaaknummer : 1947537/EsvZuu/AnZwe
Onderwerp : Programmabegroting 2026

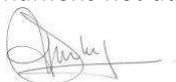
Geacht college,

Hierbij ontvangt u de programmabegroting 2026 van Achterhoek Ambassadeurs (Regio Achterhoek). Met de programmabegroting besluiten de deelnemende gemeenten over de beleidsprioriteiten en de financiële kaders. Op 23 april 2025 is de kaderbrief voor de programmabegroting 2026 aan u toegezonden. Achterhoek ambassadeurs is het Achterhoekse samenwerkingsverband van de acht Achterhoekse gemeenten, ondernemers, maatschappelijke organisaties en de provincie Gelderland. De regionale 30 samenwerking is terug te vinden in de opbouw van deze begroting. De begroting is qua inhoud breder dan alleen de taken die Regio Achterhoek uitvoert. Zo willen we zichtbaar maken wat er buiten onze eigen (Regio Achterhoek) organisatie gedaan wordt door de partijen die samen Achterhoek ambassadeurs vormen. Tijdens het voorbereiden van de begroting is er constructief overleg geweest met de controllers van de deelnemende gemeenten. In dit overleg zijn de besparingsopgave en financiële uitgangspunten besproken.

De begroting bestaat uit een beleidsbegroting met de programma's en verplichte paragrafen, een financiële begroting en bijlagen. Gemeenten worden gevraagd in te stemmen met programma 1 Smart Governance en programma 4 Bedrijfsvoering en Rente en de verplichte paragrafen. De programma's Smart Economy en Smart Living zijn bedoeld ter informatie en niet ter vaststelling. De projecten van deze programma's worden voor het grootste deel uitgevoerd door initiatiefnemers en maken geen onderdeel uit van de begroting van Regio Achterhoek. Voor een nadere toelichting verwijzen wij naar het boekwerk.

Volgens de vastgestelde planning ligt de begroting in het algemeen bestuur van 10 september 2025 ter besluitvorming voor. Zienswijzen ontvangen voor 27 augustus 2025 worden meegenomen in de verzending van de vergaderstukken. Zienswijzen ontvangen na deze datum worden later toegevoegd aan de vergaderstukken of mondeling ingebracht in de vergadering.

Hoogachtend,
namens het dagelijks bestuur van Regio Achterhoek

A handwritten signature in black ink, appearing to read 'L. Dennenberg'.

L. Dennenberg
a.i. secretaris/directeur

Raadsvergadering

Dossiernummer	4186
Vertrouwelijk	Nee
Vergaderdatum	10 juni 2025
Agendapunt	10.d
Titel	Meerjaren Perspectief Grondexploitaties 2025

Geagendeerd	Vergaderdatum
Raadsvergadering	10 juni 2025

Voorgesteld besluit

Besluit

het Meerjaren Perspectief Grondexploitaties 2025 vast te stellen

Zaaknummer : 1283715
Raadsvergadering : 10 juni 2025

Onderwerp : Meerjaren Perspectief Grondexploitaties 2025

Collegevergadering : 13 mei 2025
Portefeuillehouder : Wethouder J. van der Noordt
Steller : Raymond Lutikholt tel. : 0545-250250
Team Projecten

Te nemen besluit

Het Meerjaren Perspectief Grondexploitaties 2025 vaststellen.

Waarom dit voorstel en wat is het effect

Via de paragraaf Grondbeleid bij de programmabegroting bepalen we op hoofdlijnen de kaders voor gemeentelijke grondexploitaties. Bij de jaarrekening leggen we verantwoording af over de uitkomsten van het gevoerde beleid. De verantwoording in de jaarrekening richt zich met name op de waardering van de complexen per balansdatum en de financiële resultaten van de gemeentelijke grondexploitaties. Dit baseren we op onderliggende uitgangspunten en jaarlijks geactualiseerde exploitatiebegrotingen. Deze uitgangspunten en begrotingen zijn daarmee impliciet onderdeel van de verantwoording over de grondexploitaties.

Het bijgevoegde Meerjaren Perspectief Grondexploitaties [MPG] 2025 geeft inzicht in de uitgangspunten voor de waardering en resultaatbepaling van gebiedsontwikkelingen die door de gemeente in exploitatie zijn genomen. Het MPG 2025 bevat ook de uitkomsten van de geactualiseerde berekeningen zoals die in de concept jaarrekening 2024 zijn opgenomen. Tot slot is in het MPG 2025 per plan het financiële perspectief voor de resterende looptijd opgenomen.

Middels het MPG 2025 stelt de gemeenteraad voor de bouwgronden in exploitatie de uitgangspunten en de geactualiseerde begroting vast. Het MPG vormt voor de grondexploitatie de verbindende schakel tussen verantwoording en begroting.

Argumentatie

Het Besluit Begroting en Verantwoording [BBV] schrijft een jaarlijkse herziening van alle individuele grondexploitatiebegrotingen voor. In het verleden gebeurde dat impliciet via het vaststellen van de jaarstukken. Met ingang van 2020 leggen we de te hanteren uitgangspunten en geactualiseerde begrotingen per complex expliciet vast in het Meerjaren Perspectief Grondexploitaties. Het MPG 2025 sluit naadloos aan op de concept jaarrekening 2024.

Het MPG geeft inzicht in de financiële positie van lopende grondexploitaties. Het is sinds enkele jaren een instrument in de planning- en controlcyclus. En draagt daarmee bij aan een zorgvuldige uitvoering van het budgetrecht van de raad.

De uitgangspunten die ten grondslag liggen aan het actualiseren van de begrotingen en de rekenkundige verwerking van de informatie zijn in opdracht van de accountant getoetst door een onafhankelijk bureau. Deze externe audit en de daarop volgende accountantscontrole hebben geen aanleiding gegeven tot correcties.

In te vullen door Griffie:

Raadsvergadering
0 zonder hoofdelijke stemming
0 met algemene stemmen
0 stemmen voor, stemmen tegen
0 aangenomen
0 verworpen

Kanttekeningen en risico's

Aan dit voorstel zelf zijn geen risico's verbonden. Aan grondexploitaties in algemene zin wel. Het gaat vaak om projecten met substantiële investeringen, onzekerheid over de opbrengstpotentie en een looptijd van meerdere jaren. Het is daarom van belang om, zoals ook in de programmabegroting is omschreven, de gemeentelijke grondexploitaties goed te bewaken. Met dit MPG willen we het inzicht in de lopende exploitaties verbeteren.

De accountant heeft in het kader van de controle van de jaarrekening 2024 extra aandacht besteed aan de controle van de prognoses. Voor een tweetal complexen zijn de exploitatiebegrotingen uitgebreid getoetst door een onafhankelijk deskundige. De gehanteerde uitgangspunten voor de begroting zijn als realistisch beoordeeld.

Financiën

De financiële uitgangspunten, de uitkomsten voor de waardering en resultaten over het jaar 2024 en de begroting met ingang van 2025 zijn opgenomen in het bijgevoegde MPG. Hieronder zijn de meest relevante conclusies opgenomen.

De uitgangspunten voor grondprijzen, indexatie van opbrengsten en de analyse van de risico's zijn niet gewijzigd ten opzichte van vorig jaar. Wel zijn de verwachte kostenstijgingen als gevolg van inflatie voor de komende jaren geactualiseerd. Het rentetarief over de boekwaarde van de complexen is gehandhaafd op 1,00%. De werkelijke rente moet met ingang van 2025 gebaseerd zijn op de gemeentelijke omslagrente die ook aan reguliere investeringen wordt toegerekend. Deze rente bedroeg over 2024 0,00% en in de begroting 2025 is deze op 0,25% gesteld. Het effect van de lagere rente bedraagt minder dan € 10.000 en is daarom niet gecorrigeerd.

De begrotingswijzigingen zijn het gevolg van de jaarlijkse actualisering van de ramingen voor de investeringen en opbrengsten uit kavelsverkoop per complex. Indirect wijzigen door een aangepaste planning ook de ramingen voor inflatie en rente. Er is géén sprake van inhoudelijke aanpassingen op het vastgestelde planologische programma. Op totaalniveau leidt de bijstelling van de begroting tot een lagere winstverwachting van circa € 90.000, ofwel 1,7% van de totale begroting. Dit beperkte effect is te verklaren doordat veel plannen vergevorderd zijn en hierdoor de investeringen nauwkeuriger kunnen worden geraamd.

Over de gehele linie is het risicoprofiel voor de bouwgronden in exploitatie in 2024 verbeterd. Het totaal becijferde risico voor de lopende grondexploitaties varieert in twee scenario's tussen € 581.000 en € 814.000. De Algemene reserve grondexploitatie bedraagt per eind 2024 (na verwerking van het resultaat 2024) € 6,3 miljoen. Het weerstandsvermogen kwalificeert daarmee als 'uitstekend'.

VN verdrag rechten van mensen met een beperking

Niet van toepassing.

Duurzaamheid

Niet van toepassing.

Communicatie

Het MPG 2024 is onderdeel van de planning- en control-cyclus. Het geeft financieel inzicht in de diverse grondexploitaties. De uitgangspunten en de begroting fungeren als intern kader en als grondslag voor verantwoording en controle. Het MPG heeft naar derden toe geen werking.

Initiatief, participatie en rol gemeente

De gemeente exploiteert diverse grondposities. Daaraan zijn financiële consequenties verbonden. Onder meer via het MPG geven we inzicht in de grondslagen voor waardering, resultaatbepaling en begroting.

Planning en evaluatie

Omdat het MPG de koppeling legt tussen de verantwoording in de jaarrekening en de meerjarenbegroting van de grondexploitaties, bieden we het MPG uiterlijk gelijktijdig met de jaarrekening aan. We willen daarmee borgen dat beide rapportages naadloos op elkaar aansluiten.

Via de paragraaf Grondbeleid bij de jaarrekening verantwoorden we de resultaten over het boekjaar 2024. Deze resultaten zijn onder meer gebaseerd op de geactualiseerde exploitatiebegrotingen. De verantwoording is daarmee ook onderdeel van de accountantscontrole.

Het streven is om het MPG jaarlijks in het 2e kwartaal door de gemeenteraad te laten vaststellen.

Alternatieven

Er zijn geen alternatieven beschikbaar. Het MPG en de verantwoording in de jaarrekening sluiten naadloos op elkaar aan. Een wijziging van de begrotingen zoals opgenomen in het MPG 2025 leidt direct tot een andere resultaatverwachting en daarmee ook tot een andere grondslag voor de tussentijdse winstneming voor het boekjaar 2024 en de waardering van de complexen per 31 december 2024. Om die reden toetst de accountant zowel de bijgestelde exploitatiebegrotingen met ingang van 2025 als de verantwoording van de uitgaven en opbrengsten over 2024. Het is echter aan de gemeenteraad – in het kader van het budgetrecht – om de begrotingen vast te stellen.

Burgemeester en wethouders van Berkelland,
de secretaris, de burgemeester,

drs. J. Jonker

drs. J.H.A. van Oostrum

Raadsvergadering : 10 juni 2025

De raad van de gemeente Berkeland;

gelezen het voorstel van burgemeester en wethouders van 13 mei 2025

b e s l u i t:

het Meerjaren Perspectief Grondexploitaties 2025 vast te stellen

Aldus vastgesteld in de raadsvergadering van 10 juni 2025

de griffier, de voorzitter,

drs. J.A. Satijn drs. J.H.A. van Oostrum

Toelichting raadsvoorstel

Onderwerp : Meerjaren Perspectief Grondexploitaties 2025

Voor een toelichting op de financiële uitgangspunten en geactualiseerde exploitatiebegrotingen per complex Bouwgrond in exploitatie verwijzen wij naar de bijlage.

Bijlage

Meerjaren Perspectief Grondexploitaties 2025

MEERJAREN PERSPECTIEF GRONDEXPLOITATIES 2025

uitgangspunten

waardering en resultaten

begroting

bouwgronden in exploitatie

Inhoudsopgave

Inhoud

Meerjaren perspectief grondexploitaties 2025	1
Inleiding	1
Leeswijzer	1
Grondbeleid gemeente Berkelland	2
Uitkomsten grondexploitatie jaarrekening 2024	6
Verloop boekwaarde complexen Bouwgronden in exploitatie in 2024	7
Grondposities binnen de Materiële vaste activa	8
Facilitaire gebiedsontwikkelingen	9
Gebiedsonderneming Laarberg	9
Prognose Bouwgronden in exploitatie	10
Begrippenlijst	23

Versie: 30 april 2025
Opgesteld door: R. Luttikholt, planeconoom

Meerjaren perspectief grondexploitaties 2025

Uitgangspunten voor de waardering en begroting van gemeentelijke bouwgronden in exploitatie

Inleiding

Voor u ligt het Meerjaren Perspectief Grondexploitaties [MPG] 2025 van de gemeente Berkelland. Het doel van het MPG is om inzicht te geven in de uitvoering en voortgang van de gemeentelijke grondexploitaties. Het richt zich daarbij met name op de waardering van de complexen, de begroting van uitgaven en opbrengsten, de financiële resultaten en de risico's die samenhangen met het exploiteren van de bouwgronden.

Er is een directe relatie tussen de begroting die is opgenomen in het MPG 2025 en de verantwoording van de complexen via de jaarrekening 2024. Dit komt door het stelsel van resultaatbepaling. De tussentijdse winstneming is afhankelijk van de realisatie van kosten en opbrengsten ten opzichte van de begroting. De jaarlijkse actualisering van de begrotingen heeft daardoor ook effect op de waardering van de complexen. Andersom geldt ook dat de boekwaarde per 31 december doorwerkt in de toekomstige resultaatprognose, onder meer als gevolg van rentetoerekening. Gelet op deze onderlinge verwevenheid worden voor de verantwoording via de jaarrekening 2024 en het MPG 2025 dezelfde uitgangspunten en parameters gebruikt. Op die manier wordt bereikt dat beide financiële verantwoordingen per 1 januari 2025 naadloos op elkaar aansluiten.

Het MPG vormt voor de grondexploitatie een aanvullend document binnen de reguliere planning en control-cyclus. Via de paragraaf Grondbeleid in de begroting en in de jaarrekening blijven we zoals gebruikelijk de kaders stellen en leggen we verantwoording af over de uitkomsten van het beleid in het afgelopen jaar.

Met het vaststellen van het MPG leggen we de uitgangspunten voor de begroting van de lopende gemeentelijke grondexploitaties met ingang van 2025 expliciet vast. Het vormt daarmee ook de onderbouwing voor de waardering per 31 december 2024 zoals opgenomen in de jaarrekening 2024.

Leeswijzer

Het MPG 2025 vormt de verbindende schakel tussen de verantwoording over 2024 en het perspectief voor de resterende looptijd van de complexen. En geeft antwoord op de vragen “Wat mag het kosten” en “Wat levert het op”.

Het MPG 2025 gaat in op de voornaamste onderdelen die horen bij gemeentelijke grondexploitaties. Allereerst benoemen we in vogelvlucht de relevante aspecten die ten grondslag liggen aan het gevoerde beleid.

Vervolgens komen de algemene uitgangspunten aan de orde die van invloed zijn op de waardering en de resultaten van de diverse complexen.

We geven daarna een samenvatting van de uitkomsten voor de (concept) jaarrekening 2024. Daarbij is een overzicht opgenomen van het verloop van de boekwaarde en het resultaat van de voorraad Bouwgronden in exploitatie [BIE]. Ook geven we een specificatie van de gronden die nog niet actief in exploitatie zijn genomen en daarom verantwoord worden onder de post Materiële vaste activa.

Het MPG vervolgt met overzichten van het geheel aan grondexploitaties en alle individuele complexen BIE. Deze overzichten bevatten een korte beschrijving van de ontwikkeling, de financiële begroting en een grafisch overzicht van de verwachte kasstromen.

Tot slot is een begrippenlijst opgenomen waarbij de gehanteerde definities zijn toegelicht.

Bedragen

Voor de goede orde vermelden we dat alle bedragen in het MPG exclusief omzetbelasting zijn.

De bedragen in de financiële overzichten zijn voor de leesbaarheid zoveel mogelijk in absolute vorm weergegeven, dus zonder min-teken. Uit de omschrijving van de posten blijkt of het gaat om investeringen / opbrengsten of verliezen / winsten. Als sprake is van een verlies, dan is het bedrag bovendien in **rood** weergegeven.

Grondbeleid gemeente Berkelland

Parallel aan het actualiseren van de meerjarenbegroting is in 2025 gewerkt aan een nieuwe Nota Grondbeleid 2025. Naar verwachting wordt de Nota Grondbeleid behandeld tijdens een raadsvergadering in juni 2025. In de (concept) Nota grondbeleid is het volgende uitgangspunt verwoord:

‘Gemeente Berkelland kiest voor een nuchter grondbeleid: de optimale rol bij een gebiedsontwikkeling baseren we op een gegronde analyse van de betreffende locatie, de potentiële bijdrage aan programmadoelen in de Omgevingsvisie, de behoefte aan regievoering en de economische uitvoerbaarheid. Actief waar het kan of nodig is, faciliterend waar de markt zelf initiatief neemt en samenwerkend waar partijen elkaar kunnen versterken.’

Het te voeren grondbeleid moet bijdragen aan de doelstellingen op andere beleidsterreinen, zoals met name beschreven in de programma’s Passend wonen, Werken en leren en Onze aantrekkelijke leefomgeving. Om de doelen te halen kan de gemeente zelf gronden aankopen, deze bouw- en woonrijp maken en kavels voor woningbouw of bedrijven verkopen. We spreken dan over actief grondbeleid.

Het accent is het afgelopen decennium verschoven van het actief zelf ontwikkelen naar het faciliteren van initiatieven van particuliere ontwikkelaars. Daarbij houdt de gemeente de regie op de inrichting van de openbare ruimte via af te sluiten anterieure overeenkomsten, waarbij ook het kostenverhaal kan worden geborgd.

De verschuiving van actief naar meer faciliterend heeft zich vooral voorgedaan bij nieuwe woningbouwplannen. Ondanks de druk op de grondexploitaties door de eisen aan betaalbaarheid en de gestegen bouwkosten zien marktpartijen nog voldoende potentie voor nieuwe initiatieven die bijdragen aan de volkshuisvestelijke opgave.

Daarentegen komen particuliere initiatieven voor realisatie van bedrijfsterreinen niet of nauwelijks voor. De ontwikkeling daarvan kent vaak een lange looptijd, forse investeringen aan de voorkant en een onzekere kasstroom uit kavelverkoop door de afhankelijkheid van conjuncturele omstandigheden. Om deze redenen voeren gemeenten vaak een actieve rol bij het ontwikkelen van bedrijfsterreinen. De komende periode zal het college de haalbaarheid onderzoeken om het aanbod beschikbare kavels op de lokale en bedrijfsterreinen binnen de kaders van het Regionale Programma Werklocaties uit te breiden.

Relevante kaders voor de grondexploitatie

Voor het exploiteren van gronden moeten vaak ruimtelijke procedures worden doorlopen om de gewenste planologische functie vast te stellen. De Omgevingswet en daarmee samenhangende regelgeving vormen daarbij de kaders. Voor de grondexploitatie zijn de regels over onteigening, voorkeursrecht en kostenverhaal opgenomen in de Aanvullingswet grondeigendom, die ook in de Omgevingswet is opgenomen.

De gemeentelijke doelstellingen voor de inrichting van het gebied zijn vastgelegd in de Omgevingsvisie Berkelland.

De Regionale Woonagenda Achterhoek 2023-2030 en de Regionale Woondeal vormen het uitgangspunt voor het ontwikkelperspectief van nieuwbouwlocaties in onze gemeente. Voor uitbreidingskansen van bedrijventerreinen fungeert het Regionale Programma Werklocaties als toetsingskader.

Voor de financiële verantwoording gelden de voorschriften van de commissie Besluit Begroting en Verantwoording [BBV]. De commissie heeft met het oog op de Omgevingswet in december 2023 de herijkte *Notitie Grondbeleid in begroting en jaarstukken (2023)* uitgebracht.

De inrichting van de financiële administratie moet daarnaast voldoen aan fiscale regelgeving. Denk aan omzetbelasting en vennootschapsbelasting.

Uitgangspunten grondexploitatie

Voor waardering en resultaatbepaling

Als basis voor de waardering en resultaatbepaling gelden de “stellige uitspraken” van de commissie BBV, zoals opgenomen in de genoemde notitie. In dit MPG gaan we in op de uitgangspunten voor de berekeningen die in de gemeente Berkelland worden gebruikt. We lichten de volgende uitgangspunten en financiële parameters toe:

- ✓ Gronduitgifteprijsen
- ✓ Rente toerekening
- ✓ Indexatie investeringen en opbrengsten
- ✓ Winstbepaling naar rato van de voortgang [POC]
- ✓ Parameters voor het bepalen van marktrisico's

Gronduitgifteprijsen

Voor nieuwe complexen geldt dat de gemeenteraad hiervoor bij aanvang de exploitatiebegroting vast stelt en daarmee ook het prijsniveau voor uitgifte. Het prijsbeleid richt zich op marktconforme uitgifteprijsen voor gemeentelijke bouw kavels. Via de comparatieve methode worden de prijzen periodiek vergeleken met ontwikkelingen in omliggende gemeenten. Bij verkoop aan een ontwikkelende derde partij vindt een onafhankelijke taxatie plaats. Momenteel wordt aan de hand van een marktverkenning beoordeeld of een prijsaanpassing per 1 juli 2025 wenselijk is. Daarbij wordt rekening gehouden met type kavel en betaalbaarheid. In algemene zin geldt dat de grondwaarde door gestegen bouwkosten in combinatie met eisen aan een betaalbaar woningbouwprogramma enigszins onder druk staat.

Er zijn momenteel nog slechts in enkele plannen kavels beschikbaar. Voor de 1^e fase van het plan Elbrink Leenkamer in Borculo (6 kavels) hanteren we kavelrijzen van € 250 per m2 voor twee-onder-een kapwoningen en € 275 per m2 voor vrijstaande woningen. Voor de bedrijfsterreinen Everskamp in Ruurlo en Kieft in Eibergen hanteren we uitgifteprijsen per m2 van € 90 voor reguliere bouw kavels en € 110 voor zichtlocaties. Alle prijzen zijn ‘kosten koper’ en exclusief 21% verschuldigde omzetbelasting.

Rente toerekening

Bij grondexploitaties investeren we in aankoop, planontwikkeling en bouwrijp maken. Daarna volgt doorgaans een periode van uitgifte van bouw kavels waarna tot slot het exploitatiegebied woonrijp wordt opgeleverd. De gemeente financiert de ontwikkeling zelf uit haar algemene middelen. Aan de boekwaarde van de BIE wordt daarom jaarlijks rente toegerekend. De commissie BBV heeft bepaald op welke wijze het tarief daarvoor moet worden berekend. Tot en met het jaar 2024 geldt daarbij de volgende opzet:

Post	Ultimo 2023	Concept 2024	Berekening
Eigen vermogen	101.192	106.654	1
Voorzieningen	13.140	12.287	2
Langlopende schulden	54.911	52.262	3
Kasgeldleningen (kort)	0	0	4
Overige kortlopende schulden	9.496	7.275	5
Overlopende passiva	21.297	21.272	6
Vreemd vermogen	98.844	93.096	7=2+3+4+5+6
Balanstotaal	200.036	199.750	8=1+7
Rentepercentage vaste schulden	2,24%	2,24%	9
Rentepercentage kasgeldleningen			10
Rente vaste schulden	1.228	1.168	11=9*3
Rente kasgeldleningen	0	0	12=10*4
Gewogen rente % (omslagrente)	2,24%	2,24%	13=(11+12)/(3+4)
Rentetarief grondexploitatie	1,10%	1,04%	14=13*(7/8)

Over het jaar 2024 en in het MPG 2025 is – net als voorgaande jaren - met **1,00% rente** over de boekwaarde per complex gerekend. Met ingang van 2025 moet volgens de notitie BBV een rente worden gehanteerd die gelijk is aan de reguliere omslagrente in de gemeentelijke begroting. Over 2024 bedroeg deze 0% omdat er meer rentebaten dan -lasten waren. Voor 2025 is deze rente op 0,25% begroot. Het verschil met de rente in de MPG 2025 (1%) bedraagt totaal minder dan € 10.000 en is daarom uit praktisch oogpunt niet gecorrigeerd.

Indexatie investeringen en opbrengsten

Jaarlijks actualiseren we de begrotingen voor investeringen en opbrengsten. Als prijspeil voor het MPG 2025 hanteren we 1 januari 2025. We maken een inschatting van jaren waarin de verschillende werkzaamheden uitgevoerd zullen worden en op welk moment we de juridische levering van de kavels verwachten. In het MPG houden we rekening met de gevolgen van prijswijzigingen.

Kostenstijging

De investeringen in grondexploitaties bestaan globaal uit aankopen, civiele werkzaamheden (sloop, bouw- en woonrijp maken) en plankosten (voorbereiding, toezicht, advies en onderzoek). In de huidige projecten verwachten we geen aankopen meer. Voor de kostenstijging kijken we daarom vooral naar de indexcijfers voor Grond-, weg- en waterbouw [GWW]. Volgens het CBS bedroeg de gemiddelde prijsstijging GWW over het jaar 2024 circa 1%. Na enkele jaren van sterke prijsstijgingen lijken de materiaalkosten enigszins te stabiliseren. De kosten van arbeid stijgen als gevolg van looncompensatie en krapte op de arbeidsmarkt echter nog door. Het bureau Metafoor schetst in haar Outlook Grondexploitaties 2025 van december 2024 het volgende beeld:

GRONDEXPLOITATIE KOSTEN	2025		2026-2027		2028 e.v.
	min	max	min	max	
 GWW-kosten	3%	6%	2%	5%	2%
Plankosten	4%	7%	2%	5%	2%

In het MPG 2025 rekenen we over de toekomstige investeringen voor GWW en plankosten met 5% kostenstijging over 2025 en 4% over 2026 en 2027. Voor het jaar 2028 hanteren we een indexatie van 2% (streefcijfer jaarlijkse inflatie). In de risico-analyse (zie verderop) becijferen we het marktrisico dat de prijsstijging nog hoger uitvalt.

Opbrengstenstijging

We houden in het MPG 2025 net als vorig jaar voorzichtigheidshalve geen rekening met een stijging van de gronduitgifteprijsen (indexatie 0%).

Tussentijdse winstneming volgens de POC methodiek

De BBV richtlijnen schrijven voor dat winsten over de grondexploitaties moeten worden verantwoord naar rato van de voortgang van de gebiedsontwikkeling. Daarvoor wordt de Percentage of Completion [POC] methode gehanteerd:

$$POC = \frac{\text{gerealiseerde uitgaven}}{\text{begrote uitgaven}} \times \frac{\text{gerealiseerde opbrengsten}}{\text{begrote opbrengsten}}$$

Als bijvoorbeeld 60% van de uitgaven (investeringen plus rentelasten) is gerealiseerd en 25% van de kavels is verkocht, dan beschouwen we het plan voor 15% gereed. Dit percentage van de totale winstverwachting over de gehele looptijd is dan de winst naar rato van de voortgang tot en met het boekjaar. Door dit te salderen met de verantwoorde tussentijdse winsten in eerdere jaren, kan de winst over het betreffende boekjaar worden bepaald.

De methodiek is uitgebreid toegelicht in enkele bijlagen bij de BBV notitie Grondbeleid in begroting en jaarstukken. De cijfermatige uitwerking is voer voor vakspecialisten. We gaan daar in dit MPG niet nader op in, wel lichten we een tweetal aspecten kort toe.

Verwerken verliezen eerdere jaren

De methodiek schrijft niet exact voor hoe omgegaan moet worden met verliezen die in eerdere jaren zijn verantwoord. Wij brengen deze verliezen in mindering op de (gerealiseerde en begrote) uitgaven. We behandelen deze daarmee als waarderingscorrectie van investeringen die niet geheel terugverdiend kunnen worden.

Cirkelredenering rente en winst

In het MPG bepalen we ook de tussentijdse winst in de komende jaren. Winstneming leidt boekhoudkundig tot het verhogen van de boekwaarde. En dat leidt vervolgens tot hogere rentelasten in de toekomst en een lagere winstverwachting. Voor de prognose benaderen we deze wisselwerking rekenkundig zo goed mogelijk. Voor de verantwoording over het boekjaar laten we de rentelast over toekomstige winstnemingen buiten beschouwing.

Marktrisico's

Grondexploitaties kennen doorgaans een looptijd van meerdere jaren. De exploitatiebegrotingen actualiseren we jaarlijks. Per complex houden we rekening met risico's die specifiek verbonden zijn met dat project. Risico's waarvan we inschatten dat de kans van optreden hoger is dan 50% vertalen we in de betreffende exploitatiebegroting.

We onderkennen daarnaast dat er risico's kunnen optreden die het gevolg zijn van marktomstandigheden. We hanteren daarbij de volgende parameters:

Effecten voor bepaling marktrisico	Scenario	
	tegenvallend	kritiek
Bouwgronden in exploitatie		
Kostenstijging	10%	20%
Daling opbrengsten	5%	10%
Vertraging looptijd in jaren	3	7
Kans op gezamenlijk optreden effecten	50%	33%

Voor ieder complex wordt het effect van kostenstijging, daling opbrengsten en vertraging van de looptijd in twee scenario's bepaald. De kans dat al deze effecten tegelijkertijd en gezamenlijk optreden schatten we in op 50% respectievelijk 33%.

De parameters zijn niet gewijzigd ten opzichte van de voorgaande begroting.

Via de paragraaf Grondbeleid bij de jaarrekening geven we inzicht in de uitkomsten van de analyse van de markt- en de projectspecifieke risico's. Daarbij zetten de benodigde weerstandscapaciteit af tegen het beschikbare vermogen om de gesignaleerde risico's op te vangen.

Uitkomsten grondexploitatie jaarrekening 2024

CONCEPT

In de Paragraaf Grondbeleid van de (concept) jaarrekening 2024 is een uitgebreide verantwoording opgenomen over de waardering en de resultaten van de gemeentelijke grondexploitaties. In het kader van deze MPG volstaan we daarom met een korte samenvatting van de belangrijkste uitkomsten.

Resultaat Bouwgronden in exploitatie in 2024

Het positieve resultaat over het jaar 2024 voor de Bouwgronden in exploitatie bedraagt volgens de concept jaarrekening € 90.000. Dit resultaat is als volgt samengesteld:

Tussentijdse winst op grond van POC methodiek	€ 275.000
Af: hogere verliesvoorziening Everskamp Ruurlo	- 185.000
Totaal winst Bouwgronden in exploitatie 2024	€ 90.000

De tussentijdse winst is met name gerealiseerd in de complexen Kieft Eibergen (+€ 48.000), Vonderman Noordijk (+€ 64.000), Heuver Gelselaar (+€ 65.000) en Elbrink Heure Borculo (+€ 77.000).

Door actualisatie van de civiele uitgaven voor woonrijp maken en tegenvallende verkoopopbrengsten binnen het bedrijfsterrein Everskamp in Ruurlo valt het al verwachte toekomstige verlies € 185.000 hoger uit. Voor het verlies is een voorziening gevormd (eind 2024 € 252.000). Voor de overige complexen verwachten we geen verliezen.

Boekwaarde Bouwgronden in exploitatie

De boekwaarde van de gronden bedraagt per 31 december 2024 € 1.906.000 na winstbestemming. Eind 2023 bedroeg de boekwaarde nog € 2.277.000.

De daling is voor € 780.000 het gevolg van opbrengsten uit kavelverkopen. Daartegenover staat een beperkt bedrag van € 135.000 aan investeringen, zodat de boekwaarde per saldo met € 645.000 is verminderd. De verantwoording van de (tussentijdse) winst van € 275.000 resulteert uiteindelijk in een afname van de boekwaarde van afgerond € 370.000.

Voorzieningen voor verliezen

Voor verwachte toekomstige verliezen vormt de gemeente per complex een voorziening tegen de contante waarde (het eindresultaat gecorrigeerd met een discontovoet van 2%). Per eind 2024 wordt alleen voor het complex bedrijfsterrein Everskamp Ruurlo een verlies van € 252.000 verwacht.

Voorstel resultaatbestemming 2024

De winst op de Bouwgronden in exploitatie [BIE] over 2024 bedraagt € 90.000. De toegerekende vennootschapsbelasting over de fiscale winst bedraagt € 40.000, zodat netto € 50.000 winst resulteert. Op de post (strategische) gronden binnen de Materiële vaste activa is een verlies verantwoord van € 135.000. Totaal bedraagt het negatieve resultaat op onze grondposities € 85.000. Dit resultaat wordt in mindering gebracht op de Algemene reserve Grondexploitatie. Per 31 december 2024 is de omvang van deze reserve dan € 6.295.000.

Deze reserve dient voor het opvangen van risico's binnen de grondexploitaties onder de balanspost Bouwgronden in exploitatie. Per eind 2024 schatten we in dat de totale omvang van de projectspecifieke risico's en de algemene marktrisico's in de bandbreedte van € 581.000 tot € 814.000 ligt. Hierbij hebben we ook rekening gehouden met de risico's die samenhangen met de (strategische) grondposities die al wel in bezit zijn maar die nog niet in exploitatie zijn genomen. Het weerstandsvermogen kwalificeren we daarmee als uitstekend.

In 2025 is besloten een bedrag van € 1.750.000 uit de Algemene reserve Grondexploitatie over te hevelen naar de bestemmingsreserve bestuurlijke claims. Dit bedrag dient als gemeentelijke cofinanciering voor de drie sleutelprojecten waarvoor subsidie vanuit de 5^e tranche WoningBouwImpuls [WBI] is ontvangen.

Bij het voorstel over de resultaatbestemming 2024 zal mogelijk een verdere verlaging van de Algemene reserve Grondexploitatie worden opgenomen.

Op de volgende pagina is een totaaloverzicht van de complexen over het boekjaar 2024 weergegeven.

Verloop boekwaarde complexen Bouwgronden in exploitatie in 2024

Het overzicht hieronder geeft per complex het verloop van de boekwaarde in het boekjaar 2024 weer. Ook is de uitkomst van de tussentijdse resultaatneming op basis van de voorgeschreven Percentage of Completion [POC] methode weergegeven. De cijfers sluiten naadloos aan op de verantwoording van de complexen zoals opgenomen in de concept jaarrekening 2024 die in juni 2025 door de gemeenteraad wordt behandeld.

Bouwgrond in exploitatie	Boekwaarde 1 jan 2024	Uitgave	Opbrengst	Boekwaarde 31 dec 2024 vóór bestemming	POC in %	Resultaatbepaling boekjaar 2024						Boekwaarde 31 dec 2024 na bestemming
	<i>a</i>	<i>b</i>	<i>c</i>	<i>d = a+b-c</i>	<i>e</i>	<i>f</i> totaal na af trek risico	<i>g = e * f</i> winst obv POC	<i>h</i> winst vorige jaren	<i>i</i> resultaat voor mut vzg	<i>j</i> mutatie voorziening	<i>k = i+j</i> resultaat totaal	<i>l = d-i</i>
<i>Bedrijventerreinen</i>												
Kieft 4 Eibergen	2.017.517	23.258	442.325	1.598.450	63%	1.243.291	782.000	734.000	48.000	-	48.000	1.646.450
Everskamp Ruurlo	489.709	28.728	4.557	513.881	64%	- 277.364	-	11.000	-	- 185.000	- 185.000	513.881
<i>Woongebieden</i>												
Zwilbroekseweg Eibergen	- 72.749	- 728	-	- 73.477	78%	136.124	106.000	107.000	-	-	-	- 73.477
Op de Bleek Eibergen	- 11.199	- 112	-	- 11.311	99%	468.739	465.000	465.000	-	-	-	- 11.311
Vonderman Noordijk	- 150.586	33.662	-	- 116.924	93%	157.081	145.000	81.000	64.000	-	64.000	- 52.924
Olland Noord Rietmolen	- 38.735	574	-	- 38.161	99%	714.543	707.000	689.000	18.000	-	18.000	- 20.161
Hondelinkweg Neede	- 6.340	3.487	-	- 2.853	100%	945.853	945.853	943.000	2.853	-	2.853	- 0
De Mölle Haarlo	- 45.333	- 453	-	- 45.787	62%	- 2.148	-	-	-	-	-	- 45.787
De Heuver Gelselaar	17.591	30.772	160.000	- 111.636	94%	136.815	128.000	63.000	65.000	-	65.000	- 46.636
Leusinkbrink Ruurlo	- 21.912	9.976	4.858	- 16.794	99%	803.199	797.000	798.000	-	-	-	- 16.794
Elbrink De Heure Borculo	- 51.352	- 530	169.250	- 221.132	74%	295.430	219.000	142.000	77.000	-	77.000	- 144.132
Elbrink Leenkamer Borculo	150.307	6.540	-	156.846	0%	1.616.159	-	-	-	-	-	156.846
Bouwgronden in exploitatie	2.276.919	135.174	780.990	1.631.103		6.237.723	4.294.853	4.033.000	274.853	- 185.000	89.853	1.905.956
Per programma												
Bedrijventerreinen en overig	2.507.226	51.987	446.882	2.112.331		965.928	782.000	745.000	48.000	- 185.000	- 137.000	2.160.331
Woongebieden	- 230.307	83.187	334.108	- 481.228		5.271.796	3.512.853	3.288.000	226.853	-	226.853	- 254.375

Grondposities binnen de Materiële vaste activa

De gemeente Berkelland heeft in het verleden ook grondposities verworven waarvoor (nog) geen concreet plan bestaat. De BBV voorschriften stellen sinds 2016 dat deze gronden – die voorheen als Niet in exploitatie genomen gronden [NIEGG] opgenomen werden onder de balanspost Voorraden – verantwoord moeten worden onder de post Materiële vaste activa.

Hiernaast is een overzicht opgenomen van de locaties waarvoor op dit moment (nog) geen reëel en stellig voornemen tot ontwikkeling bestaat. Vaak is een planologische procedure noodzakelijk om de gewenste gebiedsontwikkeling mogelijk te maken. Bij het wijzigen van het omgevingsplan of het verlenen van een vergunning voor een buitenplanse omgevingsplan activiteit [BOPA] zal een exploitatiebegroting door de raad moeten worden vastgesteld. Vanaf dat moment is het complex voor de grondexploitatie geopend en kwalificeren de gronden als Bouwgrond in exploitatie onder de balanspost Voorraden.

We hebben per eind 2019 in lijn met het BBV een marktwaardetoets laten uitvoeren. Daarbij is de marktwaarde van de gronden in de huidige planologische bestemming vergeleken met de balanswaarde. Een afwaardering tot eventueel lagere marktwaarde was niet noodzakelijk. Totaal bedraagt de oppervlakte van de grondposities circa 30 hectare. Per m2 is de gemiddelde waardering € 11,00.

De jaarlijkse kosten die samenhangen met deze gronden bestaan voornamelijk uit belastingen en rentetoerekening. Over 2024 bedroeg de rente over de boekwaarde van de materiële vaste activa 0%. De kosten worden direct ten laste van het resultaat gebracht en leiden dus niet tot een verhoging van de balanswaarden.

Ontwikkelingen in 2025

Voor Leusinkbrink Zuid in Ruurlo is in 2025 een herziening van het bestemmingsplan vastgesteld. We verwachten medio 2025 de begroting van de grondexploitatie aan de raad ter vaststelling aan te bieden.

Ook voor de locaties Lichtenhorst Borculo (appartementen), Groenloseweg Eibergen (COA locatie), Leusinkbrink Noord Ruurlo en Hoflaan Borculo (modulaire woningen) zijn woningbouwplannen in voorbereiding.

Gronden materiële vaste activa

Balanswaarde

per 31-12-24

Lichtenhorst Borculo	47.968
Hoflaan e.o. Borculo	114.000
Elbrink III Borculo	16.000
Kieft II Berenpas Eibergen	80.470
Groenloseweg t.o.Vrijersm. Eibergen	295.926
Schoolstraat Gelselaar	702
Kronenkamp Neede	11.918
Willibrordusschool Ruurlo	45.537
Marijkestraat Neede	12.000
Leusinkbrink Zuid	1.594.455
Leusinkbrink Noord	578.738
Leusinkbrink westzijde Brinklaan	200.901

Totaal MVA voorraad strategische gronden	2.998.614

Olland zuid Rietmolen	47.241
Reefhorst Neede	52.416
Ruilgronden Lintveldseweg Eibergen	134.001
Volkstuin en ijsbaan Ruurlo	80.000

Totaal MVA voorraad overige gronden	313.658

Erfpachtsgronden	37.525

Totaal generaal	3.349.797

Facilitaire gebiedsontwikkelingen

Volledigheidshalve merken wij nog op dat particuliere gebiedsontwikkelingen hierboven buiten beschouwing zijn gebleven. De gemeente faciliteert de nieuwe ontwikkeling dan door de ruimtelijke procedures te voeren. Naast de plankosten moet de gemeente in sommige gevallen ook investeringen doen in de openbare ruimte. Voor zover de plankosten en investeringen toerekenbaar zijn aan de beoogde gebiedsontwikkeling, zullen deze in de vorm van een exploitatiebijdrage op de grondeigenaar worden verhaald. De afspraken over kostenverhaal worden vastgelegd in een anterieure overeenkomst. Een *anterieure* overeenkomst wordt gesloten *voordat* de wijziging van het Omgevingsplan wordt vastgesteld of de vergunning voor de Buitenplanse Omgevingsplan Activiteit [BOPA] wordt verleend.

Bij deze vorm van gebiedsontwikkeling exploiteert de gemeente doorgaans zelf geen eigen grondposities door het uitgeven van kavels. Wel kan het voorkomen dat de gemeente grond inbrengt of uitruilt om een betere inrichting van het plan mogelijk te maken. Ook daarover zullen dan in de anterieure overeenkomst marktconforme afspraken worden gemaakt.

In lijn met de notitie van de commissie BBV kwalificeren deze particuliere plannen niet als gemeentelijke grondexploitaties en worden daarom niet verantwoord via de balanspost voorraden, onderhanden werk. Om deze reden vallen deze plannen niet onder de reikwijdte van het MPG.

Wel vermelden we hier het bedrijventerrein de Russchemors in Neede. Hiervoor ontvangt de gemeente bij iedere grondverkoop door de ontwikkelaar een geïndexeerde exploitatiebijdrage per m². De nog te verwachten bijdrage (per eind 2024 ruim € 60.000) verantwoorden we onder de balanspost Vorderingen. Omdat deze vordering pas opeisbaar is bij daadwerkelijke levering van de bedrijfskavel aan de eindgebruiker, staat tegenover deze vordering een voorziening. Deze valt naar rato van de gerealiseerde verkopen vrij ten gunste van het betreffende boekjaar.

Gebiedsonderneming Laarberg

De gemeente Berkelland ontwikkelt samen met de gemeente Oost Gelre het regionale bedrijventerrein Laarberg bij Groenlo. Voor deze ontwikkeling zijn in 2010 een tweetal zelfstandige vennootschappen opgericht. De commanditaire vennootschap Gebiedsonderneming Laarberg CV voert de grondexploitatie uit. Beide gemeenten nemen hierin voor 48% deel. De overige 4% is in handen van de besloten vennootschap Gebiedsonderneming Laarberg BV. Deze vennootschap voert als bestuurder het beheer en de directietaken uit. De aandelen van de BV zijn in handen van beide gemeenten (ieder voor 50%).

Een externe raad van commissarissen adviseert aan en houdt toezicht op de bedrijfsvoering door de directie. De gemeente Oost Gelre fungeert als grondgebiedgemeente en voert de benodigde ruimtelijke procedures. De rol van beide gemeenten is beperkt tot aandeelhouder. De gemeenten staan daarnaast beide garant richting de financier van de onderneming voor maximaal € 12,5 miljoen elk.

Via de periodieke vergaderingen van de aandeelhouders van de BV en vennoten van de CV kunnen de gemeenten invloed uitoefenen. De gemeenten besluiten onder meer over statutenwijzigingen, directiebenoeming, exploitatiebegroting en verantwoording via de jaarrekening. De opzet van de governance-structuur stelt de onderneming en de gemeenten in staat daadkrachtig en flexibel te opereren.

In de gemeentelijke begroting en jaarrekening wordt de Gebiedsonderneming Laarberg verantwoord via de Paragraaf Verbonden partijen. De financiële verantwoording (jaarstukken en begroting) van de onderneming wordt jaarlijks vertrouwelijk via de griffie ter beschikking gesteld aan de gemeenteraad. Ook organiseert de onderneming periodiek een bijeenkomst om de raadsleden te informeren over actuele ontwikkelingen binnen het regionale bedrijventerrein. De onderneming brengt met enige regelmaat ook een nieuwsbrief uit. We verwijzen voor meer informatie graag naar <https://www.laarberg.nl>.

Prognose Bouwgronden in exploitatie

Dit hoofdstuk geeft op totaalniveau en op complexniveau de actuele prognose weer van de Bouwgronden in exploitatie.

Aan de linkerzijde zijn per complex telkens de volgende onderwerpen opgenomen:

- ✓ Beschrijving
- ✓ Toelichting financieel
- ✓ Risico's
- ✓ Programma
- ✓ Verbeelding

Aan de rechterzijde is het financiële meerjaren perspectief opgenomen. Het vertrekpunt voor het perspectief met ingang van 2025 is de boekwaarde van het complex per 1 januari 2025. Daarin is de bestemming van het resultaat over het jaar 2024, vooruitlopend op het vaststellen van de jaarrekening 2024, al verwerkt.

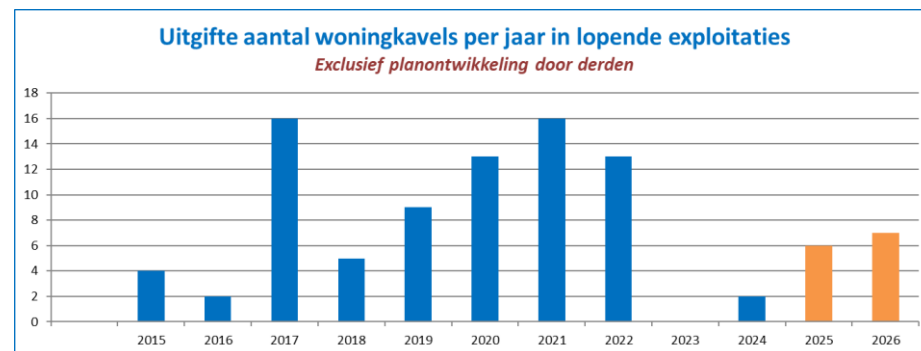
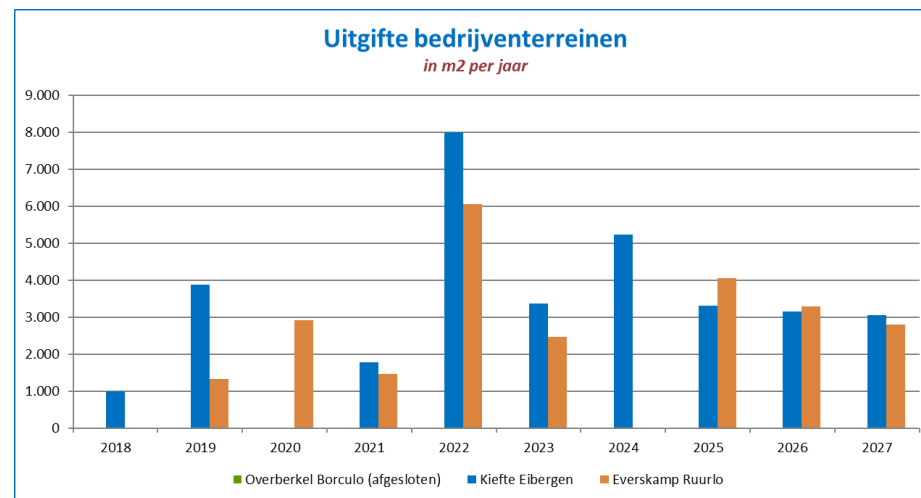
De financiële begroting is ingedeeld naar type investering en opbrengst. Aangegeven is welke wijzigingen in de geactualiseerde begroting zijn verwerkt ten opzichte van de voorgaande begroting (die onderdeel was van de waardering bij de jaarrekening 2023). Het verschil tussen de actuele begroting per 1 januari 2025 en de boekwaarde is als budget beschikbaar voor de resterende looptijd.

Om inzicht te geven in de uitgaven, opbrengsten en tussentijdse winstnemingen per jaar, is per complex grafisch de verwachte cashflow weergegeven.

Middels het MPG 2025 stelt de gemeenteraad voor de Bouwgronden in exploitatie de geactualiseerde begroting vast. Dit MPG draagt daarmee bij aan een zorgvuldige uitvoering van het budgetrecht van de raad.

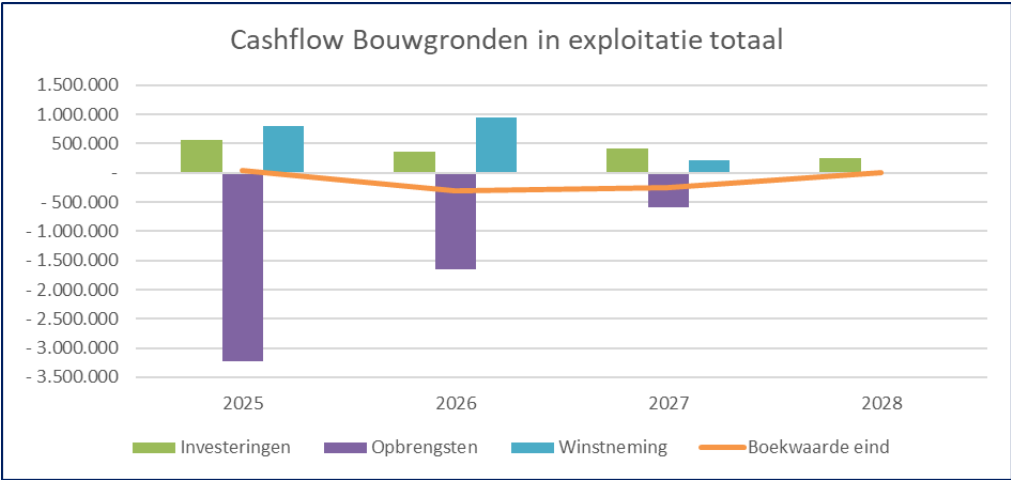
Prognoses van de uitgifte per programma

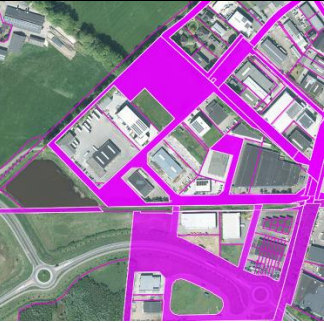
Per complex is op de volgende bladzijden de financiële begroting van de opbrengsten opgenomen. Om ook een indruk te geven van de totaal verwachte uitgifte van bouwgrond in m² voor de bedrijventerreinen en het aantal woningbouwkwartalen zijn de volgende grafieken opgenomen:

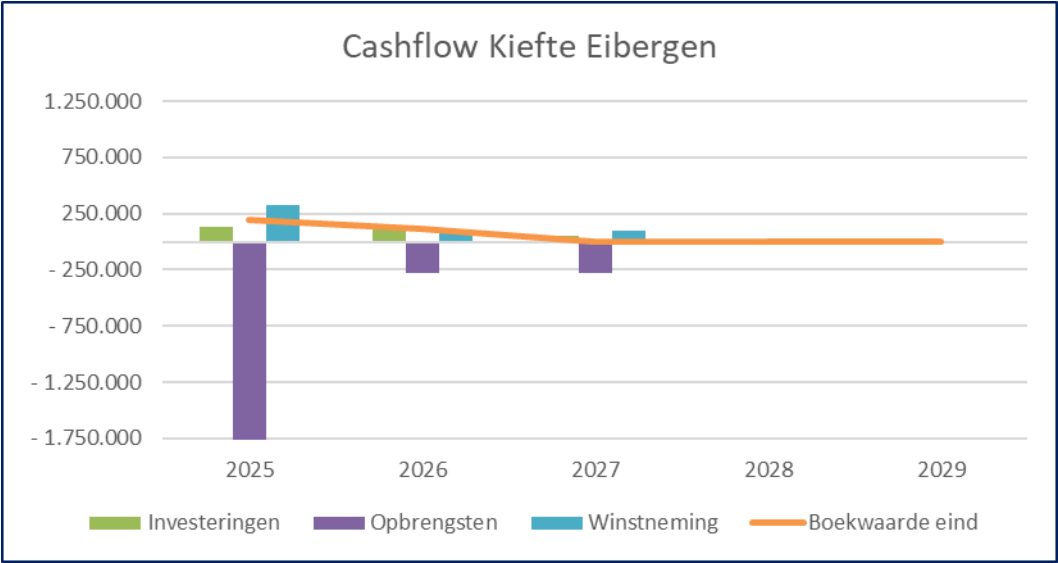
BOUWGRONDEN IN EXPLOITATIE TOTAAL GENERAAL																							
Beschrijving Hiernaast is het totaaloverzicht opgenomen van de Bouwgronden die op 1 januari 2025 in exploitatie zijn. De begrotingen kennen een maximale looptijd van 10 jaar.																							
Toelichting financieel De totale boekwaarde van de complexen bedraagt per 1 januari 2025 € 1,91 miljoen. Aan investeringen is nog € 1,47 miljoen geraamd. Gedurende de resterende looptijd van de exploitaties verwachten we € 5,48 miljoen opbrengsten. In de begrotingen is rekening gehouden met prijsstijgingen door inflatie en rentelasten voor een bedrag van afgerond € 128.000. Per saldo resulteert dit in een positieve kasstroom van € 3,88 miljoen. Het verwachte resultaat op de complexen bedraagt dan € 1,97 miljoen. We merken op dat in de jaarrekening 2024 een verwachte winst van € 2,00 miljoen is genoemd. Het verschil betreft de theoretisch bepaalde rentelast die de komende jaren over de tussentijdse winstnemingen zal worden berekend, zoals op pagina 4 vermeld.																							
Risico's De becijferde risico's op basis van de parameters laten zich als volgt samenvatten: <table> <tr> <th>Type risico per scenario</th><th>tegenvallend</th><th>kritiek</th></tr> <tr> <td>kostenstijging</td><td>186.000</td><td>393.000</td></tr> <tr> <td>daling opbrengsten</td><td>274.000</td><td>548.000</td></tr> <tr> <td>vertraging looptijd</td><td>63.000</td><td>149.000</td></tr> <tr> <td>marktrisico bij 50% resp 33%</td><td>270.000</td><td>354.000</td></tr> <tr> <td>projectrisico</td><td>90.000</td><td>90.000</td></tr> <tr> <td>benodigde weerstandscapaciteit</td><td>360.000</td><td>444.000</td></tr> </table>			Type risico per scenario	tegenvallend	kritiek	kostenstijging	186.000	393.000	daling opbrengsten	274.000	548.000	vertraging looptijd	63.000	149.000	marktrisico bij 50% resp 33%	270.000	354.000	projectrisico	90.000	90.000	benodigde weerstandscapaciteit	360.000	444.000
Type risico per scenario	tegenvallend	kritiek																					
kostenstijging	186.000	393.000																					
daling opbrengsten	274.000	548.000																					
vertraging looptijd	63.000	149.000																					
marktrisico bij 50% resp 33%	270.000	354.000																					
projectrisico	90.000	90.000																					
benodigde weerstandscapaciteit	360.000	444.000																					
Programma Bedrijfskavels: 19.639 m2 in de komende 3 jaar Woningkavels: 13 kavels (exclusief uitgifte door derde in complex Leusinkbrink)																							
Begrotingswijzigingen De vast te stellen begrotingswijzigingen zijn het gevolg van de jaarlijkse actualisering van de ramingen voor de investeringen en opbrengsten uit kavelverkoop. Indirect wijzigen door een aangepaste planning ook de ramingen voor inflatie en rente. Er is geen sprake van inhoudelijke aanpassingen op het vastgestelde planologische programma. Op totaalniveau bedraagt de bijstelling van de begroting € 90.000, ofwel 1,7% van de voorgaande begroting. Waar nodig zullen wij verderop per plan een nadere toelichting geven.																							

Omschrijving	Boekwaarde	Begroot	Budget		
TOTAAL GENERAAL	1 jan 2025	1 jan 2024	wijziging	1 jan 2025	miv 2025
Aankoop	6.446.896	6.446.896	-	6.446.896	-
Civiel	4.832.680	5.988.499	70.617	6.059.116	1.226.436
Plankosten	8.205.823	8.466.115	- 13.503	8.452.611	246.789
Afwaarderingen	- 3.175.757	- 3.175.757	-	- 3.175.757	-
Investering	16.309.642	17.725.753	57.114	17.782.867	1.473.224
Verkoop	17.811.608	21.657.877	- 5.080	21.652.797	3.841.189
Overige opbrengsten	4.425.075	6.056.892	5.881	6.062.773	1.637.698
Opbrengsten	22.236.683	27.714.769	801	27.715.570	5.478.887
Indexatie	-	57.417	56.556	113.973	113.973
Rentelasten	4.470.997	4.437.381	23.478	4.460.860	- 10.138
Rente over winstdeel	-	69.524	- 45.631	23.893	23.893
Financieringslasten	4.470.997	4.564.323	34.403	4.598.726	127.728
Cashflow	1.456.044	5.424.693	- 90.716	5.333.977	3.877.934
Winst t/m 2023	3.090.000		Budget miv 2025		3.877.934
Te verwerken winst 2024	272.000		Af: boekwaarde eind '24		1.905.956
Boekwaarde 1 januari '25	1.905.956		Nog te verwachten winst		1.971.977

BEDRIJVENTERREIN KIEFTE IV EIBERGEN	
Beschrijving Bedrijventerrein de Kieftte ligt ten zuiden van Eibergen. Het terrein ligt direct nabij de N18. De uitgifte van bedrijfskavels heeft het afgelopen decennium als gevolg van de vastgoedcrisis en de werkzaamheden aan de nieuwe N18 vertraging opgelopen.	
Toelichting financieel In de meerjaren prognose baseren we de verwachte uitgifte in m2 op informatie over concrete belangstelling voor de kavels, blijkend uit gesprekken of verleende reserveringen op een perceel. De geraamde opbrengst bedraagt € 90 per m2. In het kader van de aanleg van de N18 is met Rijkswaterstaat overeenstemming bereikt over compensatie van € 1,6 miljoen voor kavels die niet meer uitgeefbaar zijn. In 2024 is de definitieve eindversie van de concept overeenkomst ter finale beoordeling ontvangen. Dit traject is als gevolg van noodzakelijke bodemonderzoeken vertraagd. We hopen de formele afwikkeling van dit langlopende traject in 2025 eindelijk af te ronden. Rijkswaterstaat heeft daarbij ook naastgelegen agrarische gronden aan de gemeente aangeboden. Deze gronden zouden in de toekomst mogelijk tot bedrijventerrein Kieftte V ontwikkeld kunnen worden. Over de aankoop moet de gemeenteraad nog besluiten. We verwachten het voorstel daartoe rond de zomer van 2025 af te ronden.	
Risico's Zolang de afspraken met Rijkswaterstaat nog niet definitief zijn vastgelegd bestaat er een risico op het ontvangen van de compensatie. Het risico is becijferd op € 50.000.	
Programma Bedrijfskavels: 9.495 m2 (al in optie / reservering)	
  Roze: eigendom gemeente Oranje: in optie / reservering	

Omschrijving	Boekwaarde	Begroot		Budget	
Kieftte 4 Eibergen	1 jan 2025	1 jan 2024	wijziging	1 jan 2025	miv 2025
Aankoop	1.898.373	1.898.373	-	1.898.373	-
Civiel	1.551.282	1.772.525	16.385	1.788.910	237.628
Plankosten	489.505	541.809	- 4.352	537.456	47.951
Afwaarderingen	- 137.371	- 137.371	-	- 137.371	-
Investering	3.801.789	4.075.335	12.033	4.087.368	285.579
Verkoop	4.643.940	5.497.410	1.080	5.498.490	854.550
Overige opbrengsten	222.777	1.839.492	-	1.839.492	1.616.715
Opbrengsten	4.866.717	7.336.902	1.080	7.337.982	2.471.265
Indexatie	-	10.695	6.474	17.169	17.169
Rentelasten	1.929.378	1.919.939	20.214	1.940.153	10.776
Rente over winstdeel		53.591	- 44.829	8.762	8.762
Financieringslasten	1.929.378	1.984.225	- 18.141	1.966.085	36.707
Cashflow	- 864.450	1.277.341	7.188	1.284.529	2.148.979
Winst t/m 2023	734.000			Budget miv 2025	2.148.979
Verwerken resultaat 2024	48.000			Af: boekwaarde eind '24	1.646.450
Boekwaarde 1 januari '25	1.646.450			Nog te verwachten winst	502.529

BEDRIJVENTERREIN EVERSKAMP RUURLO

Beschrijving

Bedrijventerrein Everskamp ligt ten zuiden van het spoor in Ruurlo. De verkoop van bedrijfskavels voor nieuwbouw is langere tijd achter gebleven bij de verwachtingen. In Ruurlo is daarbij ingezet op de herinvulling van leegstaande bedrijfspanden. Afgelopen jaren is een voorzichtig herstel zichtbaar. Er zijn meerdere kavels aan de rondweg uitgegeven voor onder meer bedrijfsverzamelgebouwen. Er bestaat belangstelling voor de laatste bedrijfskavels, al blijft de afzetverwachting bescheiden.

Toelichting financieel

In de meerjaren prognose baseren we de uitgifteprognose op informatie over de belangstelling voor kavels zoals die blijkt uit gesprekken of concrete reserveringen. Totaal is nog ruim 10.000 m2 uitgeefbaar. We verwachten deze percelen in 3 jaar uit te kunnen geven. De geraamde opbrengst bedraagt € 110 per m2 voor zichtlocaties aan de rondweg en € 90 voor overige percelen.

De bijstelling van de civiele kosten is onder meer veroorzaakt door actualisatie van prijzen voor woonrijp maken (asfaltering). Voor het verwachte verlies op einddatum groot € 265.250 is een voorziening getroffen van € 252.000 (2% discontovoet).

Risico's

Er bestaat nog een zeer gering risico dat een deel van het perceel als gevolg van de archeologische bodemvondsten niet (of pas later) kan worden verkocht. Het effect is geraamd op maximaal € 517.000 met een kans van 3%. Het becijferde risico is dan € 16.000.

Programma

Bedrijfskavels: 21.622 m2 (waarvan 15.000 m2 uitgifte in de komende 10 jaar)

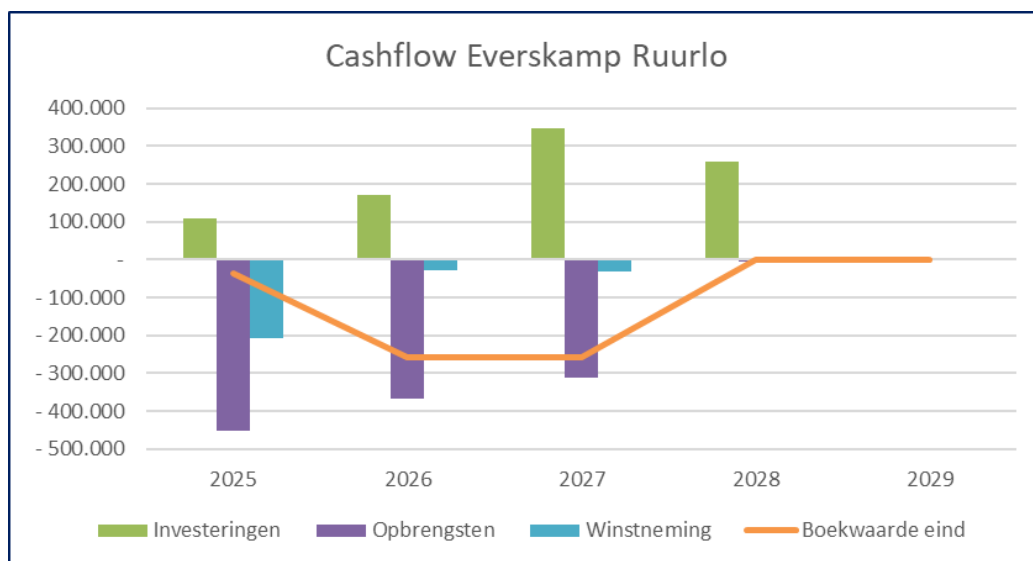

Rood: eigendom gemeente

Oranje: uitgeefbaar (deels in optie)

Omschrijving	Boekwaarde	Begroot		Budget	
Everskamp Ruurlo	1 jan 2025	1 jan 2024	wijziging	1 jan 2025	miv 2025
Aankoop	2.420.842	2.420.842	-	2.420.842	-
Civiel	1.257.304	1.804.284	132.332	1.936.615	679.311
Plankosten	382.925	486.957	19.467	506.425	123.500
Afwaarderingen	- 970.676	- 970.676	-	- 970.676	-
Investering	3.090.395	3.741.407	151.799	3.893.206	802.812
Verkoop	3.746.503	4.868.503	- 6.160	4.862.343	1.115.840
Overige opbrengsten	61.111	74.254	5.084	79.338	18.227
Opbrengsten	3.807.614	4.942.757	- 1.076	4.941.681	1.134.067
Indexatie	-	38.728	44.198	82.926	82.926
Rentelasten	1.220.100	1.224.407	2.506	1.226.913	6.812
Rente over winstdeel		1.651	- 8.765	- 7.113	- 7.113
Financieringslasten	1.220.100	1.264.786	37.940	1.302.725	82.625
Cashflow	- 502.881	- 63.436	- 190.814	- 254.250	248.631
Winst t/m 2023	11.000			Budget miv 2025	248.631
Verwerken resultaat 2024	-			Af: boekwaarde eind '24	513.881
Boekwaarde 1 januari '25	513.881			Nog te verwachten verlies	- 265.250

ZWILBROEKSEWEG EIBERGEN

Beschrijving

Oorspronkelijk waren aan de locatie Zwilbroekseweg - Rekkenseweg ten zuidoosten van Eibergen 8 kavels gepland. Onder invloed van de demografische ontwikkelingen is dit aantal teruggebracht naar 2. Deze beide kavels zijn in 2019 aan de kopers geleverd. In april 2024 is het bestemmingsplan herzien waarmee geborgd is dat de overblijvende ruimte aan de noordzijde een groene functie krijgt.

Toelichting financieel

In 2013 is een verlies genomen van € 373.000 vanwege de beschreven wijziging van het woningbouwprogramma. De boekwaarde per 1 januari 2025 is door de gerealiseerde verkopen € 73.000 negatief. We verwachten nog uitgaven te moeten doen voor circa € 44.000, met name voor de groene inrichting van de ruimte.

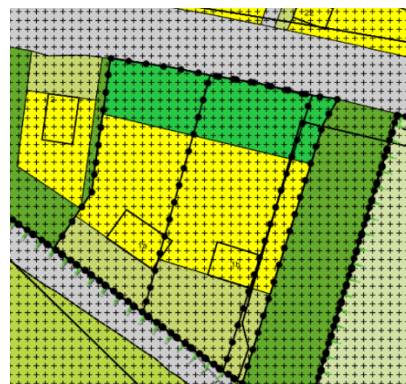
Het complex levert komend jaar nog een winst op van bijna € 30.000.

Risico's

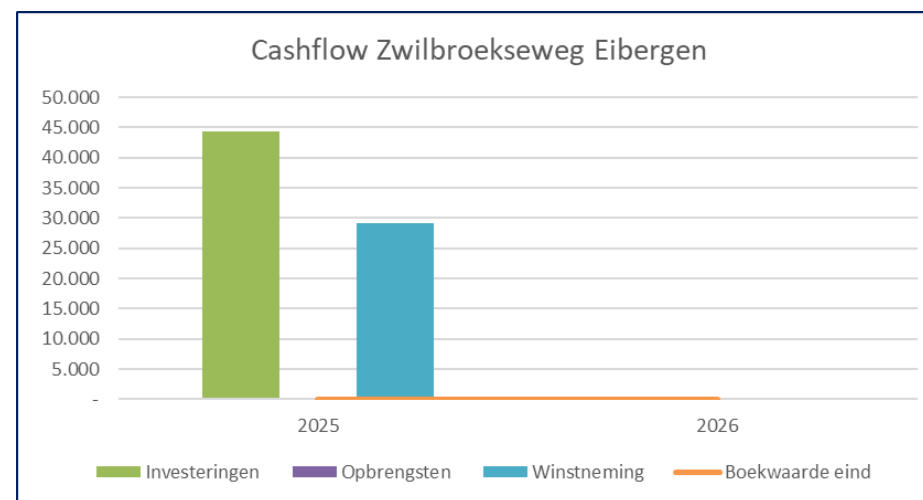
Er zijn geen significante risico's binnen dit complex.

Programma

Woningen: 2 kavels (verkocht in 2019)

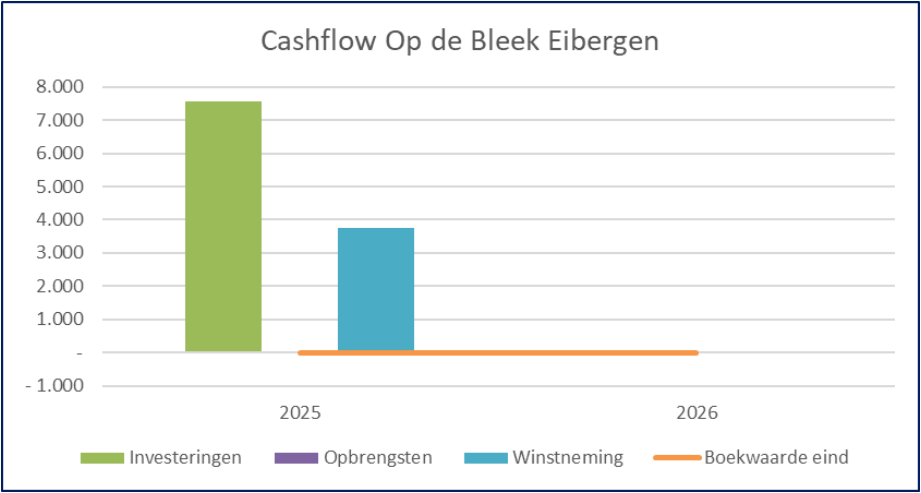

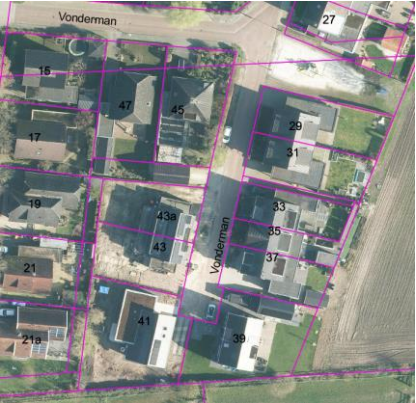
Omschrijving	Boekwaarde	Begroot		Budget	
Zwilbroekseweg Eibergen	1 jan 2025	1 jan 2024	wijziging	1 jan 2025	miv 2025
Aankoop	5.210	5.210	-	5.210	-
Civiel	269.391	309.391	-	309.391	40.000
Plankosten	159.804	163.804	-	163.804	4.000
Afwaarderingen	- 373.000	- 373.000	-	- 373.000	-
Investering	61.405	105.405	-	105.405	44.000
Verkoop	334.711	334.711	-	334.711	-
Overige opbrengsten	-	-	-	-	-
Opbrengsten	334.711	334.711	-	334.711	-
Indexatie	-	-	1.087	1.087	1.087
Rentelasten	92.829	92.809	- 715	92.095	- 735
Rente over winstdeel		864	- 864	-	-
Financieringslasten	92.829	93.674	- 492	93.182	352
Cashflow	180.477	135.632	492	136.124	- 44.352
Winst t/m 2023	107.000			Budget miv 2025	- 44.352
Verwerken resultaat 2024	-			Af: boekwaarde eind '24	- 73.477
Boekwaarde 1 januari '25	- 73.477			Nog te verwachten winst	29.124

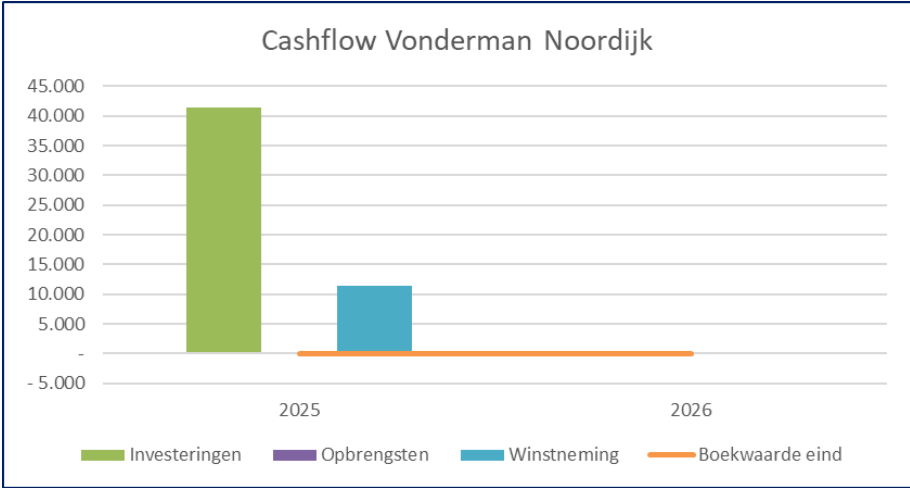
OP DE BLEEK EIBERGEN	
Beschrijving	Dit betreft de gebiedsontwikkeling van het voormalige KTV terrein. De exploitatie wordt door ontwikkelaar Ter Steege gevoerd. Het plan wordt onder de gemeentelijke Bouwgronden in exploitatie verantwoord omdat de gemeente in het verleden grondposities heeft ingebracht. Met de ontwikkelaar is overeenstemming bereikt over een aanpassing van het woningbouwprogramma. Het gewijzigde bestemmingsplan is in 2018 vastgesteld. De woonwijk is afgerond en de openbare ruimte is aan de gemeente overgedragen. Voor het voormalige ketelhuis als beeldbepalend erfgoed is nog geen definitieve invulling gevonden. De realisatie van woon-werk kavels op bedrijventerrein de Mors vergt meer doorlooptijd dan verwacht.
Toelichting financieel	Over de afgelopen jaren is totaal € 465.000 winst verantwoord. De boekwaarde bedraagt eind 2024 € 11.000 negatief. De nog verwachte kosten hebben betrekking op de realisatie van een kunstwerk. Dit beeld wordt door de ontwikkelaar en gemeente samen bekostigd en komt tot stand met betrokkenheid van de kinderen in de wijk. Na oplevering van dit beeld kan het complex administratief worden afgesloten.
Risico's	Er zijn geen specifieke risico's binnen dit complex.
Programma	Woningen: nog beschikbaar zijn 3 woon-werkkavels, zie www.opdebleek.nl
	

Omschrijving	Boekwaarde	Begroot		Budget	
Op de Bleek Eibergen	1 jan 2025	1 jan 2024	wijziging	1 jan 2025	miv 2025
Aankoop	2	2	-	2	-
Civiel	805.986	813.486	-	813.486	7.500
Plankosten	668.294	668.294	-	668.294	-
Afwaarderingen	-	-	-	-	-
Investering	1.474.283	1.481.783	-	1.481.783	7.500
Verkoop	821.472	821.472	-	821.472	-
Overige opbrengsten	991.267	991.267	-	991.267	-
Opbrengsten	1.812.739	1.812.739	-	1.812.739	-
Indexatie	-	-	185	185	185
Rentelasten	- 137.854	- 137.854	- 113	- 137.967	- 113
Rente over winstdeel	-	-	-	-	-
Financieringslasten	- 137.854	- 137.854	72	- 137.782	72
Cashflow	476.311	468.811	- 72	468.739	- 7.572
Winst t/m 2023	465.000		Budget miv 2025		- 7.572
Verwerken resultaat 2024	-		Af: boekwaarde eind '24		- 11.311
Boekwaarde 1 januari '25	- 11.311		Nog te verwachten winst		3.739

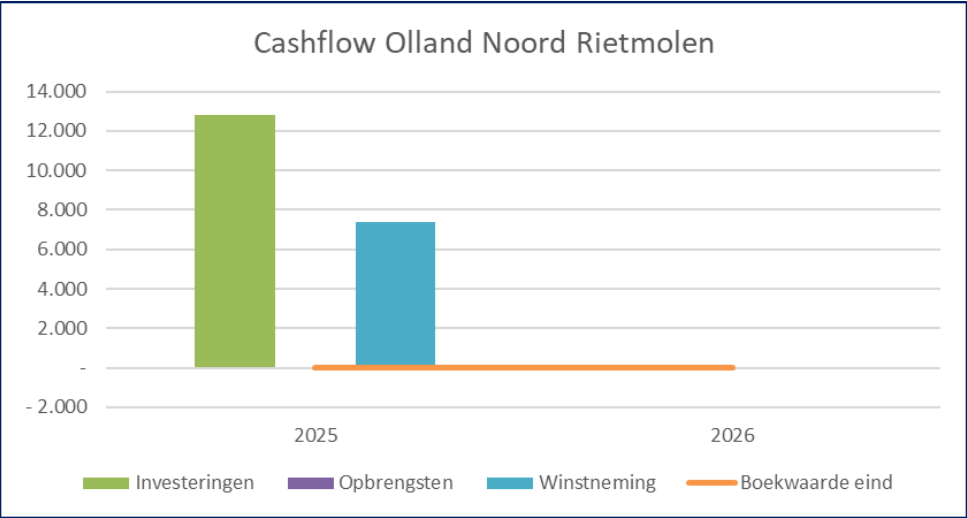
VONDERMAN NOORDIJK	
Beschrijving	Aan de zuidrand van de bebouwde kern van Noordijk ligt het plan Vonderman. In dit plan waren lange tijd nog 4 kavels beschikbaar. In 2021 (1) en 2022 (3) zijn deze kavels aan de kopers geleverd. Na de bouw van de woningen kan het plan woonrijp worden afgerond. We voorzien dat de afronding hiervan in 2025 plaats vindt.
Toelichting financieel	Over het jaar 2024 is een winst van € 64.000 verantwoord. Doordat het plan nagenoeg gereed is kan een hoger aandeel van het begrote eindresultaat als tussentijdse winst worden geboekt. De boekwaarde bedraagt per 1 januari 2025 negatief € 53.000. De kosten voor het afronden van het woonrijp maken worden geraamd op circa € 41.000. Na afronding resteert nog een beperkte winst van € 11.000.
Risico's	Er zijn geen significante risico's binnen dit complex.
Programma	Woningen: 4 kavels, 2 voor vrijstaande en 2 voor 2^1 kap woningen (verkocht)
 	

Omschrijving	Boekwaarde	Begroot	Budget	
	1 jan 2025	1 jan 2024	wijziging	1 jan 2025 miv 2025
Vonderman Noordijk				
Aankoop	-	-	-	-
Civiel	115.054	186.953	- 41.900	145.054 30.000
Plankosten	308.000	329.892	- 10.892	319.000 11.000
Afwaarderingen	-	-	-	-
Investering	423.053	516.845	- 52.792	464.053 41.000
Verkoop	700.438	700.438	-	700.438 -
Overige opbrengsten	4.736	4.736	-	4.736 -
Opbrengsten	705.174	705.174	-	705.174 -
Indexatie	-	1.458	- 446	1.012 1.012
Rentelasten	84.197	83.641	- 614	83.028 - 1.169
Rente over winstdeel		2.555	- 1.915	640 640
Financieringslasten	84.197	87.654	- 2.975	84.680 483
Cashflow	197.924	100.675	55.766	156.441 - 41.483
Winst t/m 2023	81.000		Budget miv 2025	- 41.483
Verwerken resultaat 2024	64.000		Af: boekwaarde eind '24	- 52.924
Boekwaarde 1 januari '25	- 52.924		Nog te verwachten winst	11.441

OLLAND NOORD RIETMOLEN	
Beschrijving	Dit betrof een nieuwbouwplan voor 19 woningen. Tot en met het jaar 2019 zijn 17 kavels verkocht. Twee minder courante kavels stonden vanwege de demografische ontwikkelingen op de nominatie om niet ingevuld te worden. Naar aanleiding van het actualiseren van de behoefte aan nieuwbouw in Rietmolen is besloten de twee kavels te herverkavelen tot vier kavels. Het bestemmingsplan is hierop in maart 2020 gewijzigd vastgesteld. Alle kavels in het plan zijn inmiddels verkocht.
Toelichting financieel	In 2013 is de opbrengstverwachting voor het plan naar aanleiding van de beoogde vermindering van plancapaciteit naar beneden bijgesteld. Dit heeft toen geleid tot een afwaardering van € 310.000. In 2019 is extra ruimte voor nieuwbouw ontstaan, waardoor de begrote opbrengst toch weer kon worden verhoogd. Alle kavels in het plan zijn inmiddels verkocht. Mede daardoor kon tot en met het jaar 2023 een winst van € 689.000 worden verantwoord, waarmee het eerdere verlies ruimschoots is gecompenseerd. Over 2024 bedraagt de winst naar rato van de voortgang € 18.000. De boekwaarde per 1 januari 2025 bedraagt negatief € 20.000. We verwachten dat de investeringen voor het woonrijp afronden van dit complex nog circa € 13.000 bedragen. Het begrote eindresultaat is dan nog € 7.000 positief.
Risico's	Er zijn geen significante risico's binnen dit complex.
Programma	Woningen: de 21 kavels (6 rij, 6 tweekappers en 9 vrijstaand) zijn verkocht.
 	

Omschrijving	Boekwaarde		Begroot		Budget
	1 jan 2025	1 jan 2024	wijziging	1 jan 2025	miv 2025
Olland Noord Rietmolen					
Aankoop	78.134	78.134	-	78.134	-
Civiel	380.760	395.446	- 2.000	393.446	12.687
Plankosten	743.649	752.714	- 9.065	743.649	-
Afwaarderingen	- 310.000	- 310.000	-	- 310.000	-
Investering	892.543	916.294	- 11.065	905.229	12.687
Verkoop	1.913.182	1.913.182	-	1.913.182	-
Overige opbrengsten	1.750	1.750	-	1.750	-
Opbrengsten	1.914.932	1.914.932	-	1.914.932	-
Indexatie	-	-	313	313	313
Rentelasten	295.228	295.088	- 242	294.847	- 382
Rente over winstdeel		2.290	- 2.110	180	180
Financieringslasten	295.228	297.378	- 2.038	295.340	111
Cashflow	727.161	701.260	13.103	714.363	- 12.798
Winst t/m 2023	689.000			Budget miv 2025	- 12.798
Verwerken resultaat 2024	18.000			Af: boekwaarde eind '24	- 20.161
Boekwaarde 1 januari '25	- 20.161			Nog te verwachten winst	7.363

DE MOLLE HAARLO

Beschrijving

Op de locatie van het voormalige gemeenschapsgebouw De Molle aan de rand van de bebouwde kom in Haarlo is een kleinschalig woningbouwplan ontwikkeld. Planologisch zijn 5 woningen mogelijk. Hiervan zijn er inmiddels 3 gerealiseerd.

De resterende 2 kavels aan Het Kossink bleken door de incurante ligging moeilijk verkoopbaar, waardoor voorrang is gegeven aan andere locaties in Haarlo. De betreffende gronden zullen we betrekken bij een mogelijke ontwikkeling van de naastgelegen voormalige horecalocatie.

Toelichting financieel

Voorzichtigheidshalve houden we in de begroting geen rekening meer met de verkoopopbrengst voor de 2 kavels. Wel is nog budget beschikbaar voor civiele kosten voor de (her)inrichting van de openbare ruimte.

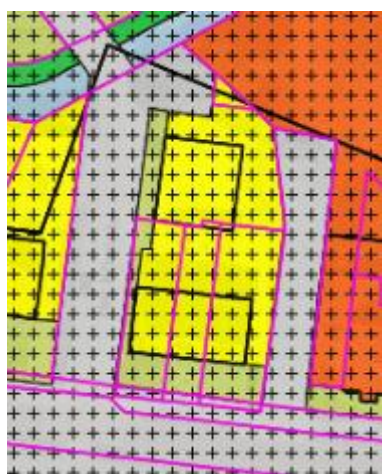
De boekwaarde per 1 januari 2025 bedraagt € 45.000 negatief. Per saldo verwachten we nog een zelfde bedrag uit te moeten geven voor de definitieve inrichting. We kunnen het complex naar verwachting bijna budgettair neutraal afsluiten.

Risico's

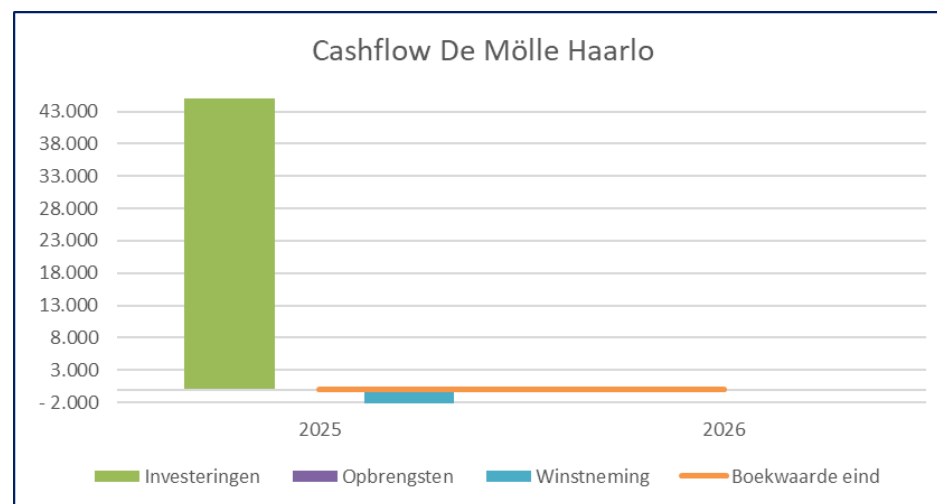
Er zijn geen significante risico's binnen dit complex.

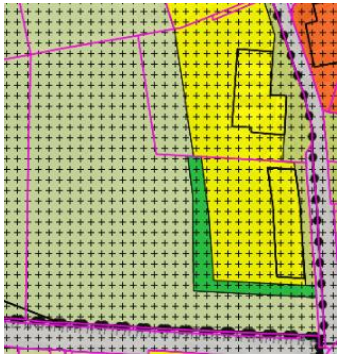
Programma

Woningen: in theorie zijn nog 2 kavels uitgeefbaar (2¹ kapwoning)

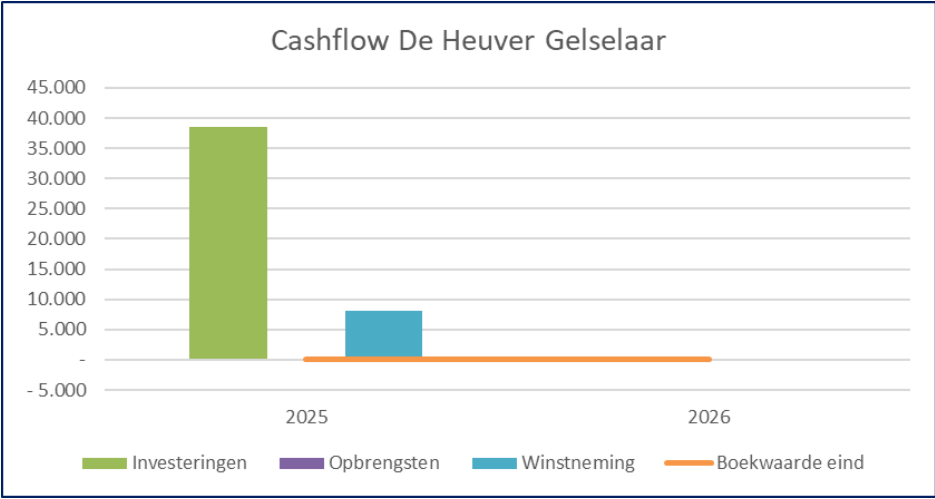

Omschrijving	Boekwaarde	Begroot		Budget	
De Mölle Haarlo	1 jan 2025	1 jan 2024	wijziging	1 jan 2025	miv 2025
Aankoop	3.090	3.090	-	3.090	-
Civiel	40.817	83.992	1.295	85.287	44.470
Plankosten	32.869	35.494	131	35.625	2.756
Afwaarderingen	- 19.710	- 19.710	-	- 19.710	-
Investering	57.066	102.866	1.426	104.292	47.226
Verkoop	124.070	124.070	-	124.070	-
Overige opbrengsten	-	-	-	-	-
Opbrengsten	124.070	124.070	-	124.070	-
Indexatie	-	-	1.166	1.166	1.166
Rentelasten	21.217	21.247	- 488	20.759	- 458
Rente over winstdeel	-	-	-	-	-
Financieringslasten	21.217	21.247	678	21.925	708
Cashflow	45.787	- 43	- 2.104	- 2.148	- 47.934
Winst t/m 2023	-		Budget miv 2025		- 47.934
Verwerken resultaat 2024	-		Af: boekwaarde eind '24		- 45.787
Boekwaarde 1 januari '25	- 45.787		Nog te verwachten verlies		- 2.148

DE HEUVER GELSELAAR	
Beschrijving Aan de Dorpsstraat in Gelselaar ligt voormalige boerderij De Heuver. Deze karakteristieke locatie is jaren geleden verworven om planologisch ruimte te bieden voor nieuwbouw van woningen. De oorspronkelijke omvang van deze plannen is inmiddels flink teruggeschroefd. De boerderij is begin 2020 verkocht en is na een grondige restauratie getransformeerd tot 2 ruime woningen. Naast de boerderij zijn 3 vrijstaande woningen gerealiseerd.	
Toelichting financieel Projecten waarbij bedrijfsverplaatsingen aan de orde zijn, zijn economisch vaak niet rendabel te exploiteren. Ook het beperken van de planomvang leidt tot financiële consequenties. Afgelopen jaren is het plan met € 1.115.000 afgewaardeerd. De boekwaarde per 1 januari 2025 bedraagt € 47.000 negatief. In de begroting is voor het jaar 2025 nog circa € 40.000 opgenomen voor civiele uitgaven en inrichting van een groene bufferstrook. Over de laatste jaren is een winst van totaal € 128.000 geboekt. Per saldo resteert de komende jaren nog een plusje van € 8.000. Het complex zal naar verwachting in 2025 kunnen worden afgesloten.	
Risico's Voor dit complex zijn geen specifieke risico's bekend.	
Programma Woningen: de laatste van de 3 kavels voor vrijstaande woningen is in 2024 geleverd	
 	

Omschrijving	Boekwaarde	Begroot		Budget	
De Heuver Gelselaar	1 jan 2025	1 jan 2024	wijziging	1 jan 2025	miv 2025
Aankoop	1.593.112	1.593.112	-	1.593.112	-
Civiel	154.010	211.155	- 32.145	179.010	25.000
Plankosten	120.789	140.473	- 6.685	133.789	13.000
Afwaarderingen	- 1.115.000	- 1.115.000	-	- 1.115.000	-
Investering	752.910	829.740	- 38.830	790.910	38.000
Verkoop	720.125	720.125	-	720.125	-
Overige opbrengsten	508.626	508.626	-	508.626	-
Opbrengsten	1.228.751	1.228.751	-	1.228.751	-
Indexatie	-	1.778	- 840	938	938
Rentelasten	301.204	300.170	- 82	300.088	- 1.116
Rente over winstdeel		1.721	- 1.071	650	650
Financieringslasten	301.204	303.669	- 1.993	301.676	472
Cashflow	174.636	95.342	40.823	136.165	- 38.472
Winst t/m 2023	63.000		Budget miv 2025		- 38.472
Verwerken resultaat 2024	65.000		Af: boekwaarde eind '24		- 46.636
Boekwaarde 1 januari '25	- 46.636		Nog te verwachten winst		8.165

LEUSINKBRINK RUURLO (Zoomgebied en Zone Enkeerdlaan)

Beschrijving

Dit betreft een grootschalige gebiedsontwikkeling in opvolgende fases aan de oostzijde van Ruurlo. De gemeente Ruurlo heeft hiervoor in 2001 een overeenkomst gesloten met Exploitatiemaatschappij Leusinkbrink BV. De ontwikkelaar is op grond daarvan verantwoordelijk voor de aanleg van civiele werken (waaronder de oostelijke en zuidelijke rondwegen) en de verkoop van kavels. De gemeente verwerft de grond, voert de planologische procedures, treedt op als financier en deelt voor 50% mee in een positief projectresultaat. De partijen voerden een juridische procedure in hoger beroep over de gevolgen van de demografische ontwikkelingen. Eind 2020 is een minnelijk akkoord bereikt. De effecten daarvan zijn in de cijfers verwerkt.

Toelichting financieel

Het overzicht hiernaast geeft een beperkt beeld van de totale financiële situatie. De exploitatie wordt immers in belangrijke mate verantwoord binnen de vennootschap. De uitkomsten van het bereikte akkoord zijn in de jaarrekening 2020 verwerkt. De plandelen Leusinkbrink Zuid, Noord en de 4 kavels aan de westzijde van de Brinklaan zijn op dat moment tegen taxatiewaarde overgeheveld naar de post Materiële vaste activa. De boekwaarde is met € 250.000 afgewaardeerd. Dit is gedekt door een bijdrage uit de voorziening voor demografische ontwikkelingen.

In de exploitatiebegroting resteert nu nog het afronden van het Zoomgebied en de Zone Enkeerdlaan. De boekwaarde voor de gronden die de gemeente in deze plandelen bezit bedraagt per 31 december 2024 € 17.000 negatief. Het gaat daarbij om circa 1.600 m2 kavels voor 4 woningen, waarvoor de gemeente contractueel € 11,35 per m2 ontvangt. In de begroting houden we voorzichtigheidshalve rekening met kosten voor herstel van de openbare ruimte die niet op anderen verhaald kan worden.

We verwachten komende jaren nog een beperkte winst van € 5.000 te realiseren. Het complex kan – na de realisatie van de laatste 5 woningen – in 2026 worden afgesloten.

Risico's

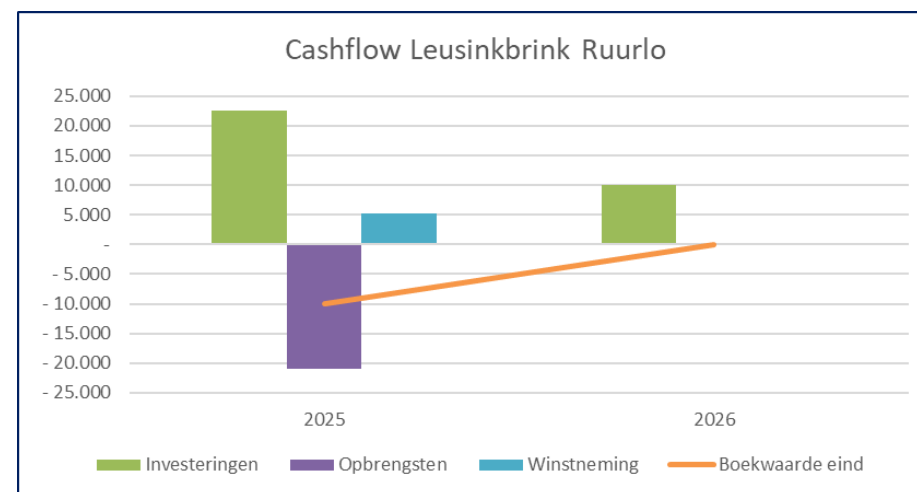
Door het bereiken van een minnelijk akkoord zijn de risico's sterk beperkt. Mogelijk kleven er nog wel fiscale consequenties aan. Dit risico schatten we in op circa € 25.000.

Programma

Woningen: in het Zoomgebied zijn eind 2024 nog 4 van de laatste 5 kavels beschikbaar (2x tweekapwoning en 3 rijwoningen).

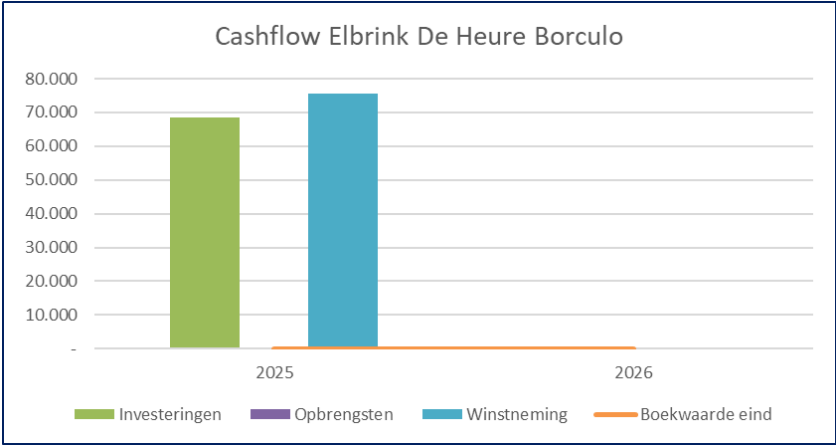
Voor een actueel beeld van het plan verwijzen we naar www.ruurlo-bouwkavels.nl

Omschrijving	Boekwaarde	Begroot		Budget	
Leusinkbrink Ruurlo	1 jan 2025	1 jan 2024	wijziging	1 jan 2025	miv 2025
Aankoop	334.133	334.133	-	334.133	-
Civiel	46.882	58.555	350	58.905	12.023
Plankosten	5.275.376	5.292.010	3.068	5.295.079	19.702
Afwaarderingen	- 250.000	- 250.000	-	- 250.000	-
Investering	5.406.392	5.434.699	3.418	5.438.117	31.725
Verkoop	4.250.827	4.269.101	-	4.269.101	18.274
Overige opbrengsten	2.634.808	2.636.767	797	2.637.564	2.756
Opbrengsten	6.885.635	6.905.868	797	6.906.665	21.029
Indexatie	-	650	569	1.219	1.219
Rentelasten	664.450	664.280	- 150	664.130	- 320
Rente over winstdeel		90	- 39	51	51
Financieringslasten	664.450	665.021	380	665.401	951
Cashflow	814.794	806.148	- 3.001	803.147	- 11.647
Winst t/m 2023	798.000			Budget miv 2025	- 11.647
Verwerken resultaat 2024	-			Af: boekwaarde eind '24	- 16.794
Boekwaarde 1 januari '25	- 16.794			Nog te verwachten winst	5.147

ELBRINK DE HEURE BORCULO	
Beschrijving Aan de westzijde van Borculo ligt de wijk Elbrink. Woningbouw binnen een deel van dit plan was tot enkele jaren terug niet mogelijk als gevolg van de milieucoutour rond de voormalige rioolwaterzuivering. In 2021 is het bestemmingsplan herzien voor een beperkt deel dat juist buiten de contour lag. Hier konden 5 kavels worden gerealiseerd. De laatste kavel voor een vrijstaande woning is in 2024 geleverd.	
Toelichting financieel De boekwaarde eind 2024 bedraagt € 144.000 negatief; per saldo waren de opbrengsten uit kavelverkoop (€ 556.000) hoger dan de investeringen (€ 194.000) en de winstnemingen. Het budget voor investeringen is per 2025 licht naar beneden bijgesteld op basis van het inzicht in de voortgang van de werken voor het woonrijp maken. Over 2022 en 2023 kon totaal € 142.000 winst bijgeboekt worden. Over 2024 is € 77.000 tussentijdse winst verantwoord. We verwachten de komende jaren nog € 75.000 winst te behalen, zodat de totale winst op dit complex € 294.000 bedraagt. Hierbij moet worden opgemerkt dat deze winst relatief hoog uitvalt omdat in eerdere jaren (2013) gelet op de krimp een forse afwaardering op de grondposities voor plan Elbrink is verantwoord. We verwachten het complex in 2025 af te kunnen sluiten.	
Risico's Er zijn geen specifieke risico's verbonden aan dit complex.	
Programma Woningen: 5 kavels, waarvan 4 tweekkappers en 1 vrijstaande woning	
 	

Omschrijving	Boekwaarde	Begroot		Budget	
	1 jan 2025	1 jan 2024	wijziging	1 jan 2025	miv 2025
Elbrink De Heure					
Aankoop	45.000	45.000	-	45.000	-
Civiel	129.293	195.000	- 6.700	188.300	59.007
Plankosten	20.171	34.667	- 5.276	29.391	9.220
Afwaarderingen	-	-	-	-	-
Investering	194.463	274.667	- 11.976	262.691	68.228
Verkoop	556.340	556.340	-	556.340	-
Overige opbrengsten	-	-	-	-	-
Opbrengsten	556.340	556.340	-	556.340	-
Indexatie	-	1.336	349	1.685	1.685
Rentelasten	- 1.255	- 5.049	1.582	- 3.466	- 2.211
Rente over winstdeel		4.095	- 3.325	770	770
Financieringslasten	- 1.255	382	- 1.394	- 1.011	244
Cashflow	363.132	281.290	13.370	294.660	- 68.471
Winst t/m 2023	142.000			Budget miv 2025	- 68.471
Verwerken resultaat 2024	77.000			Af: boekwaarde eind '24	- 144.132
Boekwaarde 1 januari '25	- 144.132			Nog te verwachten winst	75.660

ELBRINK LEENKAMER BORCULO

Beschrijving

Aan de westzijde van Borculo ligt de wijk Elbrink. Woningbouw binnen een deel van dit plan was tot enkele jaren terug niet mogelijk als gevolg van de milieucolour rond de voormalige rioolwaterzuivering. In 2023 is het bestemmingsplan herzien voor het deel dat binnen deze contour ligt, waarbij ook de geurzone en gebruiksmogelijkheden van de waterzuivering zijn gewijzigd. Er kunnen 13 kavels worden gerealiseerd. De uitgifte verloopt in fases. In de eerste helft van 2024 zijn 6 kavels via loting aan de inschrijvers aangeboden. Met 5 kopers zijn inmiddels overeenkomsten gesloten. De notariële overdracht zal in 2025 plaatsvinden.

Toelichting financieel

De boekwaarde eind 2024 bedraagt € 157.000. Voor een deel is deze ontstaan door de overheveling vanuit de post Materiële vaste activa (€ 69.000).

Ten opzichte van de in 2023 vastgestelde en in 2024 geactualiseerde begroting zijn slechts beperkte prijsaanpassingen gedaan. We verwachten voor civiele investeringen en plankosten "slechts" een bedrag van bijna € 100.000 nodig te hebben. Deze investering is beperkt omdat het plangebied Elbrink al eerder woonrijp is aangelegd.

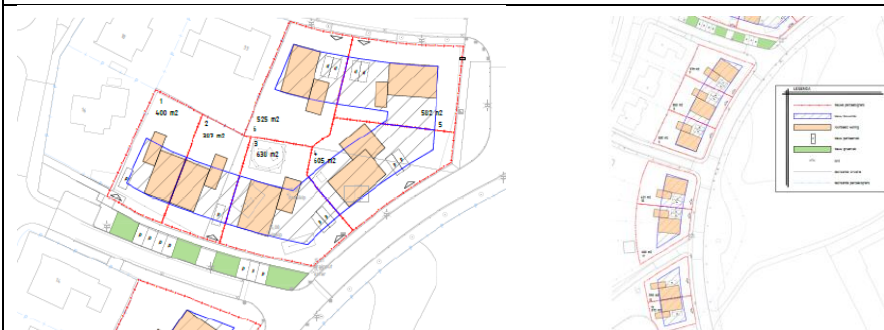
We ramen de opbrengsten voor de verkoop van 13 kavels op ruim € 1.850.000. Dit resulteert uiteindelijk in een verwachte winst van circa € 1.600.000. Hierbij moet worden opgemerkt dat deze winst hoog uitvalt omdat in eerdere jaren (2013) gelet op de krimp een forse afwaardering op de grondposities voor plan Elbrink is verantwoord. We verwachten het complex eind 2027 af te kunnen sluiten.

Risico's

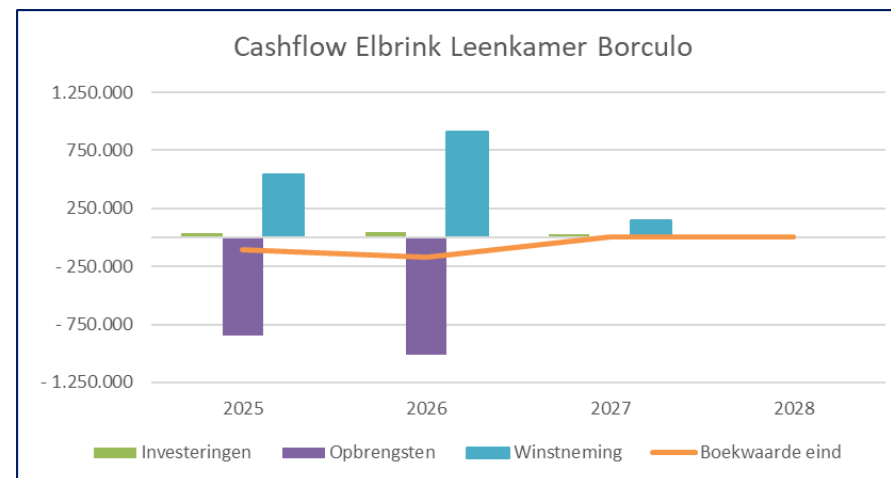
Er zijn geen specifieke risico's verbonden aan dit complex.

Programma

Woningen: 13 kavels, waarvan 4 tweekappers en 1 vrijstaande woning

Omschrijving	Boekwaarde	Begroting	Budget
Elbrink Leenkamer 13 kavels	1 jan 2025	1 jan 2024	wijziging 1 jan 2025 miv 2025
Aankoop	69.000	69.000	- 69.000 -
Civiel	81.902	157.712	3.000 160.712 78.809
Plankosten	4.441	20.000	100 20.100 15.659
Afwaarderingen	-	-	- - -
Investering	155.343	246.712	3.100 249.812 94.468
Verkoop	-	1.852.525	- 1.852.525 1.852.525
Overige opbrengsten	-	-	- - -
Opbrengsten	-	1.852.525	- 1.852.525 1.852.525
Indexatie	-	2.772	3.501 6.273 6.273
Rentelasten	1.503	- 21.298	1.579 - 19.719 - 21.222
Rente over winstdeel	-	2.667	17.285 19.953 19.953
Financieringslasten	1.503	- 15.859	22.366 6.507 5.004
Cashflow	- 156.846	1.621.672	- 25.466 1.596.207 1.753.053
Winst t/m 2023	-	-	Budget miv 2025 1.753.053
Verwerken resultaat 2024	-	-	Af: boekwaarde eind '24 156.846
Boekwaarde 1 januari '25	156.846		Nog te verwachten winst 1.596.207

Begrippenlijst

Hieronder lichten we de meest gebruikte begrippen op het terrein van gemeentelijke grondexploitaties toe. Voor meer informatie verwijzen we ook graag naar de volgende bronnen:

- Notitie Grondbeleid commissie BBV
<https://www.commissiebbv.nl/cms/view/f0679c8b-b77d-4f91-bff5-b66a612634ac/grondexploitatie>
- VNG Notitie Grondbeleid voor raadsleden
<https://vng.nl/publicaties/grondbeleid-voor-raadsleden>

Actief grondbeleid

Een vorm van grondbeleid waarbij de gemeente grond verwerft, bouw- en woonrijp maakt en kavels verkoopt met het oog op de gewenste bebouwing. De gemeente draagt daarbij het economisch risico op de grondexploitatie.

Algemene reserve grondexploitatie

Een bestemmingsreserve die bedoeld is om de risico's die samenhangen met langlopende grondexploitaties op te kunnen vangen. Jaarlijks worden eventuele verliezen gedekt door een bijdrage vanuit de reserve of worden (tussentijds) behaalde winsten toegevoegd aan de reserve. Op deze wijze kan het geheel van de gemeentelijke grondexploitaties budgettair neutraal en 'self-supporting' in de begroting worden opgenomen.

Anterieure overeenkomst

Een overeenkomst over de ontwikkeling van een locatie met grondeigenaren of ontwikkelaars voorafgaand aan de vaststelling van het bestemmingsplan. De overeenkomst bevat bepalingen over het gewenste programma, de ruimtelijke procedure, de inrichting van de openbare ruimte, het verhaal van kosten, de wijze van uitvoering en beoogde planning.

BBV (Besluit Begroting en Verantwoording provincies en gemeenten)

De door het rijk vastgestelde regelgeving waaraan de begroting en de verantwoording van de lagere overheden moeten voldoen.

Balanswaarde

De boekwaarde van het complex na aftrek van eventueel gevormde voorzieningen voor verwachte verliezen.

Boekwaarde

De boekwaarde van een complex is het saldo van de verrichte investeringen en de gerealiseerde opbrengsten. De boekwaarde kan worden verhoogd met vervaardigingskosten (bouw- en woonrijp maken, plankosten en overige kosten volgens het Besluit ruimtelijke ordening) voor zover de marktwaarde dit toelaat. De boekwaarde daalt door kavelopbrengsten (en kan mogelijk negatief worden). Nadat alle kavels zijn uitgegeven en de openbare ruimte is opgeleverd kan het complex worden afgesloten en zal het eindresultaat verantwoord worden.

Bouwgrond in exploitatie, BIE

Die gronden in eigendom van de gemeente, waarvoor door de gemeenteraad een grondexploitatiecomplex met een grondexploitatiebegroting is vastgesteld.

Het startpunt van bouwgrond in exploitatie (BIE) is het raadsbesluit met de vaststelling van het bestemmingsplan en het grondexploitatiecomplex, inclusief grondexploitatiebegroting. Vanaf dat moment wordt de BIE geopend en kunnen kosten worden geactiveerd en bijgeschreven op de voorraadpositie bij onderhanden werk (bouwgronden in exploitatie) op de balans.

Bouwrijp maken

Grond geschikt maken voor de beoogde nieuwbouwontwikkeling door bodemsanering, grondwerken en aanleg van civiele infrastructuur (bouwstraten, watergangen, riolering en kabels en leidingen van nutsbedrijven).

Complex

Zie Grondexploitatiecomplex.

Contant maken

Een methode om alle kosten en opbrengsten in de toekomst met rente terug te rekenen tot een bepaald peilmoment, met als doel verschillende kasstromen in de tijd vergelijkbaar te maken. Hiervoor gebruiken we het disconteringspercentage.

Contante waarde (of netto contante waarde, NCW)

De (netto) contante waarde is het saldo van de kasstroom uit toekomstige investeringen en opbrengsten, teruggerekend naar een peildatum. Vaak wordt als peildatum 1 januari van het lopende begrotingsjaar gehanteerd. Dit moment valt namelijk samen met 31 december van het juist afgesloten boekjaar en is relevant voor de waardering van de complexen in het kader van de jaarrekening.

Disconteringspercentage

Het rentepercentage waarmee de eindwaarde wordt teruggerekend naar de contante waarde op peildatum. Dit percentage (momenteel 2%) wordt ook gehanteerd voor het berekenen van de hoogte van verliesvoorzieningen.

Eindwaarde

Het begrote resultaat van een complex op de verwachte einddatum, rekening houdend met kosten- en/of opbrengstenstijging en met rente tijdens de looptijd.

Faciliterend grondbeleid

Een vorm van grondbeleid waarbij de gemeente de grond niet zelf verwerft, maar de ontwikkeling aan de eigenaren zelf overlaat binnen door de gemeente te stellen kaders. De afspraken over de ontwikkeling worden daarbij vastgelegd in een (anterieure) overeenkomst.

Grondbeleid

De manier waarop de gemeente om wil gaan met gronden waarop ontwikkeld kan worden (en indien van toepassing ook van bestemming wijzigt). Het te voeren grondbeleid beoogt ruimtelijke ontwikkelingen mogelijk te maken die bijdragen aan het realiseren van doelstellingen uit de programma's Plezierig wonen, Fijn leven en Werken en ondernemen in een sterke regio.

Grondexploitatie / exploitatiebegroting / grex

De financiële vertaling van een grondexploitatiecomplex, waarbij de kosten en opbrengsten gefaseerd zijn in tijd.

De investeringen bestaan uit verwervingskosten, civiele kosten voor het bouw- en woonrijp maken, plankosten en rentelasten. Daarbij wordt rekening gehouden met prijsstijgingen door inflatie. De opbrengsten bestaan uit de verkoopopbrengsten van bouwrijpe kavels en eventuele subsidies of andere bijdragen. Tot de grondexploitatie behoren niet de kosten die verband houden met het oprichten of

exploiteren van vastgoed. Ook het beheer van de woonrijp gemaakte openbare ruimte behoort niet tot de grondexploitatie.

Grondexploitatiecomplex (ook wel complex)

Een grondexploitatiecomplex is een ruimtelijk plan, voorzien van een financiële vertaling. Het grondexploitatiecomplex bevat de grondexploitatieopzet met daarin opgenomen: (a) een kaart van het grondexploitatiecomplex, (b) een beschrijving van de bestemming, het bouwprogramma en de inrichting van de openbare ruimte en (c) een grondexploitatiebegroting.

Indexatie van prijzen

Een grondexploitatie is een berekening over meerdere jaren. De uitgaven en inkomsten in de exploitatiebegroting per complex zijn opgenomen volgens het huidige prijspeil. In de begroting houden we rekening met prijsstijgingen door inflatie. In het MPG wordt vermeld met welke parameters gerekend is. Hierbij baseren we ons op marktinformatie. De opbrengsten zijn omwille van het voorzichtigheidsbeginsel niet geïndexeerd.

Notitie Grondbeleid in begroting en jaarstukken, commissie BBV, juli 2019

Notitie van de commissie BBV over de verschillende aspecten rond de verantwoording van grondexploitaties. De notitie bevat stellige uitspraken en richtlijnen die het kader vormen voor de wijze waarop de gemeentelijke begroting en verantwoording via de jaarrekening moeten zijn ingericht. In december 2023 is deze notitie herzien. De herziene notitie zullen we bij de eerstvolgende waardering voor de jaarrekening 2024 en actualisering van het MPG 2025 als kader hanteren.

Percentage of completion methode [POC]

Een methode om tussentijds (jaarlijks) te kunnen bepalen welke winst op een verantwoorde wijze als gerealiseerd kan worden beschouwd. De commissie BBV heeft deze methodiek voorgeschreven en in haar notitie uitgebreid toegelicht.

In essentie worden twee factoren bepaald: het percentage van de kosten die gerealiseerd zijn ten opzichte van de totaal begrote kosten en het percentage van de gerealiseerde opbrengsten ten opzichte van de totaal begrote opbrengst. Beide percentage worden met elkaar vermenigvuldigd en vormen zo het POC.

Een voorbeeld: als 60% van de kosten is gerealiseerd en 50% van de kavels is verkocht, dan is het POC $60\% \times 50\% = 30\%$.

Het POC geeft aan welk deel van het project gerealiseerd is. Door dit percentage te vermenigvuldigen met de begrote winst wordt bepaald hoeveel winst tot dat moment gerealiseerd is. Door hier de winst die in eerdere jaren al is verantwoord op in mindering te brengen, resteert de winst die in het lopende boekjaar kan worden verantwoord. De begrote winst wordt zo nodig gecorrigeerd voor risico's.

Strategische aankoop / aanhouden strategische posities

In het kader van grondbeleid verwerft de gemeente soms onroerend goed (panden, grond) met de verwachting dat het eigendom van het onroerend goed gaat bijdragen aan de toekomstige functie van het gebied. Er hoeft op dat moment nog geen sprake te zijn van een concreet, reëel en stellig voornemen tot ontwikkeling. De positie wordt tegen verkrijgingsprijs verantwoord onder de balanspost Materiële vaste activa. Zolang de toekomstige bestemming nog niet vaststaat kunnen eventuele kosten niet aan het actief worden toegerekend. De kosten van beheer en onderhoud komen ten laste van het betreffende boekjaar.

Voorziening voor verlies

Wanneer de exploitatiebegroting resulteert in een verwacht tekort op einddatum, dan wordt hiervoor een verliesvoorziening gevormd ten laste van het jaar waarin dit geconstateerd is. De voorziening wordt bepaald op de contante waarde van het verwachte verlies. Naar analogie met de voorziening voor oninbare debiteuren wordt de verliesvoorziening niet onder de passivazijde van de balans verantwoord, maar komt rechtstreeks in mindering op de boekwaarde van het complex onder de post Voorraden. Jaarlijks beoordelen we of de voorziening bijgesteld moet worden.

Als het tekort onafwendbaar is (er kunnen geen maatregelen worden genomen om investeringen te verlagen of opbrengsten te verhogen), dan zal een afwaardering van de boekwaarde moeten plaatsvinden tot lagere marktwaarde.

Weerstandscapaciteit voor grondexploitaties

De *benodigde* weerstandscapaciteit is het totaal van de marktrisico's en specifieke projectrisico's voor de verschillende complexen binnen de grondexploitatie. De *beschikbare* weerstandscapaciteit wordt gevormd door de Algemene reserve Grondexploitatie, een deel van de verwachte winst en het budget voor onvoorziene uitgaven. De verhouding tussen de benodigde en de beschikbare capaciteit noemen we het weerstandsvermogen.

In het MPG wordt de benodigde weerstandscapaciteit aangegeven voor het geheel van de complexen. In de paragraaf Grondbeleid als onderdeel van de jaarrekening wordt nader ingegaan op het weerstandsvermogen.

Winstneming (tussentijds)

Winsten worden verantwoord naar rato van de voortgang van het betreffende complex BIE volgens de voorgeschreven methodiek van tussentijdse winstbepaling. We verwijzen naar de toelichting bij Percentage of Completion [POC] methode.

Woonrijp maken

Aanleg en inrichting van de openbare ruimte, groenvoorzieningen, riolering, straatverlichting, meubilair en speel- en parkeervoorzieningen. Woonrijp maken vindt doorgaans plaats aan het eind van het project of na afronding van de bouwactiviteiten. Bij het afsluiten van het complex wordt de woonrijp opgeleverde openbare ruimte beheerd en onderhouden als onderdeel de reguliere bedrijfsvoering en binnen de kaders van het programma Onze aantrekkelijke leefomgeving.

Gemeente Berkelland
Postbus 200
7270 HA Borculo
0545 – 250 250
www.gemeenteberkelland.nl
info@gemeenteberkelland.nl
Twitter: Gem_Berkelland

Raadsvergadering

Dossiernummer	4200
Vertrouwelijk	Nee
Vergaderdatum	10 juni 2025
Agendapunt	10.e
Titel	Wijziging rechtspositie politieke ambtsdragers 2025

Geagendeerd	Vergaderdatum
Raadsvergadering	10 juni 2025

Voorgesteld besluit

Besluit

1. Kennisnemen van de landelijke wijzigingen in de rechtspositie politieke ambtsdragers
2. De voorziening voor arbeidsongeschiktheid, ouderdom en overlijden maandelijks uit te betalen
3. Geen toelage te verstrekken aan de vaste voorzitters van de raadscommissies

Zaaknummer : 1284606
Raadsvergadering : 10 juni 2025

Onderwerp : Wijziging rechtspositie politieke ambtsdragers 2025

Collegevergadering : 20 mei 2025
Portefeuillehouder : Burgemeester J.H.A. van Oostrum
Steller : Sharon Dekker tel. : 0545-250250

Te nemen besluit

1. Kennis nemen van de landelijke wijzigingen in de rechtspositie politieke ambtsdragers in bijlage I.
2. De voorziening voor arbeidsongeschiktheid, ouderdom en overlijden maandelijks uit te betalen.
3. Geen toelage te verstrekken aan de vaste voorzitters van de raadscommissies.
4. De extra kosten ten laste brengen van het resultaat 2025 en de begroting 2025 te wijzigen zoals opgenomen in bijlage II.

Waarom dit voorstel en wat is het effect

Het Rechtspositiebesluit decentrale politieke ambtsdragers waarin o.a. de rechtspositie van raadsleden is geregeld is gewijzigd. Hieronder staan de belangrijkste aanpassingen.

Voorziening voor arbeidsongeschiktheid, ouderdom en overlijden

Tot 1 januari 2024 konden gemeenteraden ervoor kiezen om jaarlijks een extra bedrag ter hoogte van één maandvergoeding aan raadsleden beschikbaar te stellen. Dat bedrag kon dan worden gebruikt voor het treffen van een voorziening (bijvoorbeeld een verzekering) vanwege arbeidsongeschiktheid, ouderdom en overlijden. Dit moest lokaal in een verordening geregeld worden. In Berkelland is er steeds voor gekozen om geen gebruik te maken van deze mogelijkheid.

Nu is er landelijk besloten om de keuzemogelijkheid op te heffen. De regeling geldt nu voor alle raadsleden, behalve raadsleden die de AOW gerechtigde leeftijd bereikt hebben want zij kunnen zich niet meer verzekeren voor pensioen, nabestaandenpensioen en arbeidsongeschiktheid.

De enige keuze die er voor gemeenten is, is om het bedrag eenmaal per jaar uit te betalen of in maandelijkse termijnen. Voorstel is om het bedrag in maandelijkse termijnen uit te betalen.

Toelage voor vaste voorzitters van raadscommissies

In het rechtspositiebesluit is de mogelijkheid geopend om, als de raad het wenselijk acht, een gemaximeerde toelage vast te stellen voor de vaste voorzitter van een raadscommissie (art. 3.1.4a). Voorstel is om geen toelage toe te kennen aan de voorzitters van de raadscommissies.

Argumentatie

1.1 In de circulaire 'wijzigingen in de rechtspositie van gemeentelijke politieke ambtsdragers n.a.v. Stb. 2025,4' van het ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelatie van 27 maart 2025, kenmerk 2025-0000222133 staan alle wijzigingen aangegeven. In dit raadsvoorstel en de toelichting staan de hoofdlijnen.

2.1 Gemeenten zijn nu verplicht een extra bedrag ter hoogte van één maandvergoeding aan raadsleden beschikbaar te stellen als voorziening voor arbeidsongeschiktheid, ouderdom en overlijden. De enige keuze die er voor gemeenten is, is om het bedrag éénmaal per jaar uit

In te vullen door Griffie:

Raadsvergadering
0 zonder hoofdelijke stemming
0 met algemene stemmen
0 stemmen voor, stemmen tegen
0 aangenomen
0 verworpen

te betalen of in maandelijkse termijnen.

Voorstel is om het bedrag in maandelijkse termijnen uit te betalen, omdat de uitbetaling anders al snel het karakter krijgt van een 13e maand. De maandelijkse uitbetaling heeft verder als voordeel dat er geen nabetalingen of vorderingen hoeven plaats te vinden aan het einde van het jaar. Bijvoorbeeld wanneer er gedurende het jaar sprake is van het bereiken van de AOW-leeftijd, overlijden of het stoppen als raadslid. De voorkeur vanuit de salarisadministratie gaat hier tevens naar uit.

3.1 In het rechtspositiebesluit is de mogelijkheid geopend om, als de raad het wenselijk acht, een gemaximeerde toelage vast te stellen voor de vaste voorzitter van een raadscommissie (art. 3.1.4a). Deze regeling geldt uitsluitend voor commissies die onder artikel 82 van de Gemeentewet vallen. In de praktijk betekent dit dus dat het geldt voor de voorzitters van de (beeld-, oordeels- en besluitvormende) sessies tijdens de politieke avonden. Niet voor de voorzitters van de Auditcommissie, werkgeverscommissie en vertrouwenscommissie want dan zijn commissies gebaseerd op artikel 83 of 84 Gemeentewet.

Kenmerken die hieraan worden meegegeven zijn o.a.

- raadsleden die aantoonbaar veel tijd besteden aan het vaste voorzitterschap van een raadscommissie en hiermee extra verantwoordelijkheden hebben;
- gemeenten waarbij raadscommissies ter voorbereiding van de besluitvorming in de raad gemiddeld veertig keer per jaar in een vast stramien vergaderen, vaak meerdere dagdelen per week (veelal zal het gaan om grote gemeenten)
- het gaat niet over de vraag of de voorzitter wel of niet is benoemd: het gaat om de belasting en het tijdsbeslag.

We stellen voor om geen toelage toe te kennen aan de commissievoorzitters en hebben daarvoor de volgende argumenten:

a. *de belasting en het tijdsbeslag is relatief:*

- er wordt gewerkt met een poule van commissievoorzitters (9 in totaal), waarbij men kan aangeven of hij/zij beschikbaar is voor het voorzitten van een sessie.
- de tijdsbelasting voor voorzitters is volgens ons vergelijkbaar met de tijdsbelasting voor op het dossier/de betreffende sessie inhoudelijk betrokken raads- en commissieleden. In de zin dat de stukken gelezen moeten worden, er afstemming nodig is etc.
- het tijdsbeslag staat niet in verhouding tot het genoemde voorbeeld hierboven. Afgelopen jaar waren er in totaal 19 politieke avonden met daarbij in totaal 53 politieke sessies. Daarbij wordt er niet meerdere dagdelen achtereenvolgend vergaderd, de sessies zijn over het algemeen kort (drie kwartier, alleen in uitzonderingen zijn er twee sessies over hetzelfde onderwerp achter elkaar).

b. *het toekennen van een toelage aan de voorzitters leidt tot extra kosten*

- hiervoor is geen voorziening en de financiële gevolgen hiervoor zijn best omvangrijk. De hoogte van de vergoeding is namelijk gemaximeerd op basis van de 'toelage lid bijzondere commissie'. Uitgaande van dit maximale bedrag (€ 153,33) per maand, komt dit uit op: € 1.839,96 x 9 voorzitters = € 16.559,64 per jaar in totaal. Een bedrag dat ieder jaar stijgt omdat de vergoeding voor de werkzaamheden van raadsleden ook stijgt.
- het gaat om een extra uitgave die met het oog op de komende bezuinigingen ook publiekelijk uitgelegd moet kunnen worden.

Kanttekeningen en risico's

De rechtspositie van politieke ambtsdragers wordt landelijk geregeld. Soms zijn er facultatieve bepalingen waar de raad zelf een besluit kan nemen, maar veelal is er geen beleidsruimte. De minister heeft in de hiervoor aangehaalde circulaire benadrukt dat de uitvoering van rechtspositieregeling een zaak is van het college. Zie verder de toelichting.

Financiën

De kosten die met de voorziening voor arbeidsongeschiktheid, ouderdom en overlijden gemoeid zijn, bedragen in 2025 c.a. € 40.000,-. Deze kosten stijgen jaarlijks omdat de vergoeding voor de werkzaamheden van raadsleden ook stijgt.

De kosten voor 2025 brengen we ten laste van het resultaat 2025. Vanaf 2026 worden de lasten meegenomen bij de raming van de personeelslasten (zie bijlage II).

VN verdrag rechten van mensen met een beperking

Niet van toepassing.

Duurzaamheid

Niet van toepassing.

Communicatie

Het betreft de uitvoering van landelijke regelgeving. Er zal hierover intern worden gecommuniceerd.

Initiatief, participatie en rol gemeente

Het betreft de uitvoering van de landelijke rechtspositieregeling voor politieke ambtsdragers.

Planning en evaluatie

De VNG zal de modelverordening rechtspositie raads- en commissieleden gaan actualiseren. Zodra deze geactualiseerde versie beschikbaar is, zal de Verordening rechtspositie raads- en commissieleden van de gemeente Berkelland worden aangepast. De raad krijgt daartoe te zijner tijd een nieuw raadsvoorstel.

Alternatieven

De raad kan er voor kiezen om de vaste voorzitters van raadscommissies wel een extra vergoeding te verstrekken. Dit leidt naar schatting tot bijna € 17.000 aan meerkosten en die kosten stijgen naar verwachting elk jaar.

Burgemeester en wethouders van Berkelland,
de secretaris, de burgemeester,

drs. J. Jonker

drs. J.H.A. van Oostrum

Raadsvergadering : 10 juni 2025

De raad van de gemeente Berkeland;

gelezen het voorstel van burgemeester en wethouders van 20 mei 2025

b e s l u i t:

1. Kennisnemen van de landelijke wijzigingen in de rechtspositie politieke ambtsdragers
2. De voorziening voor arbeidsongeschiktheid, ouderdom en overlijden maandelijks uit te betalen
3. Geen toelage te verstrekken aan de vaste voorzitters van de raadscommissies

Aldus vastgesteld in de raadsvergadering van 10 juni 2025

de griffier, de voorzitter,

drs. J.A. Satijn drs. J.H.A. van Oostrum

Toelichting raadsvoorstel

Onderwerp : Wijziging rechtspositie politieke ambtsdragers 2025

Tot 1 januari 2024 konden gemeenteraden ervoor kiezen om jaarlijks een extra bedrag ter hoogte van één maandvergoeding aan raadsleden beschikbaar te stellen. Dat bedrag kon dan worden gebruikt voor het treffen van een voorziening (verzekering) vanwege arbeidsongeschiktheid, ouderdom en overlijden. Het moest lokaal in een verordening geregeld worden. In Berkelland is er steeds voor gekozen om geen gebruik van deze mogelijkheid te maken (laatstelijk 16 april 2019).

Daarvoor waren de volgende argumenten:

- het raadswerk is een nevenfunctie en geen hoofdfunctie;
- in een grote gemeente is de vergoeding voor de werkzaamheden ook hoger en is een regeling voor arbeidsongeschiktheid, ouderdom en overlijden mogelijk meer wenselijk;
- het risico op arbeidsongeschiktheid en overlijden tijdens de zittingsperiode is klein. Gelet op de hoogte en het tijdelijk karakter van de inkomsten uit het raadslidmaatschap is er ook geen noodzaak om daarvoor een aparte voorziening te treffen;
- de financiële gevolgen zijn groot. De kosten bedroegen destijds (2019) ongeveer € 35.000 per jaar. Deze kosten zouden net zoals de raadsvergoedingen elk jaar stijgen;
- het gaat om een extra uitgave die publiekelijk uitgelegd moet kunnen worden;
- daarnaast verwachten we dat een deel van de raadsleden het geld als reguliere inkomsten ziet en niet zal aanwenden als voorziening voor arbeidsongeschiktheid, ouderdom en overlijden.

Andere aanpassingen

Er zijn enkele technische aanpassingen die niet van groot belang zijn.

Vergoeding verblijfkosten bij woon-werkverkeer

Er is nu een expliciete grondslag om incidenteel verblijfkosten te vergoeden in het kader van woon-werkverkeer, mits daarvoor redelijkerwijs aanleiding is (art. 3.1.7a, 3.2.9 en 3.4.3). Dit kan bijvoorbeeld van toepassing zijn bij late vergaderingen met lange reistijd. In Berkelland zal hier in de praktijk (gelet op de reisafstanden binnen de gemeente) geen sprake van zijn.

Vergoeding niet-partijpolitiek georiënteerde scholing

Kosten voor niet-partijpolitieke scholing worden vergoed mits de prijs/kwaliteitverhouding naar het oordeel van het college redelijk is. In Berkelland is dit al in de Verordening rechtspositie raads- en commissieleden geregeld of in de regeling rechtspositie burgemeester en wethouders:

- [Verordening rechtspositie raads- en commissieleden Berkelland 2024 | Lokale wet- en regelgeving](#)
- [Regeling rechtspositie burgemeester en wethouders Berkelland 2024 | Lokale wet- en regelgeving](#)

Verrekening arbeidsongeschiktheidsuitkering

Dit is individueel maatwerk.

Uitvoering rechtspositiebesluit is verantwoordelijkheid dagelijks bestuur

In de circulaire staat nadrukkelijk beschreven dat de uitvoering van het rechtspositiebesluit een verantwoordelijkheid is van het dagelijks bestuur.

De minister schrijft:

“BZK ontvangt steeds vaker het signaal dat een rechtspositie vergoeding of voorziening van een burgemeester of wethouder, maar soms ook van een individueel raadslid, onderwerp vormt van debat in de gemeenteraad. Dit heeft zich bijvoorbeeld voorgedaan bij de aanschaf van preventieve beveiligingsmaatregelen of bij voorzieningen die nodig zijn voor ambtsdragers met een structurele functionele beperking.

De uitvoering van het rechtspositiebesluit is echter niet een verantwoordelijkheid van de raad. De rechtspositie van decentrale politieke ambtsdragers is centraal geregeld. Die centrale regeling is voor de gemeenten gebaseerd op de Gemeentewet (voor burgemeesters bijvoorbeeld in artikel 66), het Rechtspositiebesluit decentrale politieke ambtsdragers en de Regeling rechtspositie decentrale politieke ambtsdragers. Er zijn gemeenteraden die zich beroepen op het begrotingsrecht en de informatieplicht van het college om de voorzieningen of vergoedingen van individuele ambtsdragers te agenderen voor bespreking of zelfs vaststelling in de raad. Dit is niet juist.

Het is niet de bevoegdheid van de raad om centraal gereguleerde voorzieningen aan een individuele politieke ambtsdrager toe te kennen of te ontfangen. De uitvoering van het rechtspositiebesluit is namelijk bij uitstek een zaak van het dagelijks bestuur. Daarmee zijn de uitbetaling van vergoedingen en het verstrekken van voorzieningen aan een ambtsdrager dus de verantwoordelijkheid van het college van B&W; binnen de centraal gestelde kaders van het rechtspositiebesluit. Kenmerkend voor de rechtspositie van politieke ambtsdragers is dat de aanspraken kenbaar zijn, uitsluitend voortvloeien uit het rechtspositiebesluit, voor iedere categorie ambtsdrager op dezelfde manier gelden en dat over de inhoud niet onderhandeld kan worden. Daarom ook zijn de aanspraken in het rechtspositiebesluit verplichtend geformuleerd met weinig ruimte voor afwijking.

Die verplichtende formulering betekent dat het college moet toetsen of in het individuele geval aan de centraal gestelde voorwaarden is voldaan en zo ja, om de vergoeding of voorziening dan toe te kennen. Deze werkwijze betekent ook dat het dus niet aan het college is, maar dus ook niet aan de raad, om op individuele basis uitzonderingen of beperkingen op deze aanspraken toe te passen. Het doel van de centrale regeling is namelijk om te voorkomen dat de vergoedingen of voorzieningen per individueel geval ter discussie worden gesteld. Ook moet worden voorkomen dat de vraag of en zo ja, in welke mate, een ambtsdrager recht heeft op een bepaalde voorziening, onderwerp wordt van politieke debat. Wellicht ten overvloede, het rechtspositiebesluit heeft niet alleen bepalingen met standaardvergoedingen en standaardvoorzieningen. Het bevat ook vergoedingen en voorzieningen die een ambtsdrager in staat stellen zijn of haar functie volwaardig uit te voeren in bepaalde niet-standaardsituaties. Dit geldt niet alleen voor beveiligingsmaatregelen, maar ook wanneer een burgemeester of wethouder een structurele functionele beperking heeft. Deze hulpmiddelen en aanpassingen zijn geen extraatjes, maar essentieel voor het uitoefenen van het ambt.

Denk bijvoorbeeld aan de aanschaf van schermleessoftware voor een burgemeester met een visuele beperking of aan een aangepaste auto voor een wethouder met een fysieke beperking. Het rechtspositiebesluit wil ambtsdragers in zo'n niet-standaardsituatie in dezelfde uitgangspositie brengen als ambtsdragers die daar niet mee te maken hebben. In wezen is het verstrekken van een voorziening aan een ambtsdrager met een beperking niet anders dan dat de gemeente in het kader van de Arbo voor een ambtenaar een aangepaste stoel aanschafte omdat die rugklachten heeft en met die stoel zijn werkzaamheden wel kan uitvoeren. Het rechtspositiebesluit biedt aldus een waarborg voor inclusiviteit en gelijke toegang tot het ambt".

Aanvullende algemene achtergrondinformatie

De wettelijke basis voor de rechtspositie van raads- en commissieleden is de Gemeentewet. Deze is uitgewerkt in het Rechtspositiebesluit decentrale politieke ambtsdragers en de Regeling rechtspositie decentrale politieke ambtsdragers.

Voor een aantal onderwerpen staat in deze regelgeving dat een nadere regeling bij verordening mogelijk is. De nadere regeling is de Verordening rechtspositie raads- en commissieleden.

Uitgangspunt

In de Gemeentewet staat dat raadsleden geen andere vergoedingen mogen ontvangen van de gemeente dan die bij of krachtens wet mogen worden toegekend. Dit kan ook een andere wet zijn dan de Gemeentewet. Zo is in de Wet gemeenschappelijke regelingen bepaald dat aan

bestuursleden een vergoeding voor de werkzaamheden en een onkostenvergoeding kan worden gegeven.

Voor vergoedingen voor raadsleden in andere besturen/organisaties geldt dat een vergoeding voor de werkzaamheden gebaseerd moet zijn op een bij of krachtens wet toegestane mogelijkheid.

Voorzieningen

De Gemeentewet biedt de mogelijkheid bij verordening zogenaamde secundaire voorzieningen aan raadsleden te verstrekken. Het Rechtspositiebesluit decentrale politieke ambtsdragers regelt welke voorzieningen mogelijk zijn. Buiten de limitatieve opsomming in het Rechtspositiebesluit zijn geen voorzieningen toegestaan.

Het is aan de gemeenteraad zelf om vast te stellen of en zo ja welke secundaire voorzieningen zij beschikbaar stelt. Het merendeel van de rechtspositionele regelingen zijn dwingendrechtelijk vastgesteld in het Rechtspositiebesluit decentrale politieke ambtsdragers en de Rechtspositieregeling decentrale politieke ambtsdragers. Op lokaal niveau kunnen daarom nog maar een beperkt aantal zaken rechtspositioneel worden geregeld en/of nader ingevuld zoals:

- er kan worden bepaald om de vaste raadsvergoeding op 80% te stellen en de resterende 20% uit te keren op basis van het aantal bijgewoonde vergaderingen (presentiebasis). De hoogte van de vaste raadsvergoeding is afhankelijk van de inwonersklasse van de gemeente waar het raadslid actief is.
- een aanvullende toelage voor raadsleden die lid zijn van een onderzoekscommissie en of bijzondere commissie.
- nadere regels te stellen voor scholing
- hogere vergoeding voor commissieleden waarbij sprake is van een bijzondere beroepsmatige deskundigheid of een zwaardere taak (zoals de commissie bezwaarschriften).

Mogen raads- en commissieleden afzien van respectievelijk de raads- en commissievergoeding?

De raads- en commissievergoedingen worden van rechtswege toegekend. De rechtspositionele bepalingen zijn dwingend opgesteld en vanwege dat verplichtend karakter is afzien van de vergoedingen juridisch niet toegestaan. De gemeente moet derhalve de vergoeding uitkeren op het persoonlijke rekeningnummer.

de gemeenten en hun politieke ambtsdragers

**Directoraat-Generaal
Openbaar Bestuur en
Democratische Rechtstaat**
Democratie en Bestuur
Politieke Ambtsdragers en
Weerbaarheid

Contactpersoon

postbus.hulpdeskpa@minbzk.
nl

Datum

27 maart 2025

Kenmerk

2025-0000222133

circulaire

Onderwerp	Wijzigingen in de rechtspositie van gemeentelijke politieke ambtsdragers n.a.v. Stb. 2025, 4
Doelstelling	Verschaffen van informatie
Juridische grondslag	Hoofdstuk 3 van het Rechtspositiebesluit decentrale politieke ambtsdragers
Relaties met andere circulaire's	-
Ingangsdatum	9 januari 2025
Geldig tot	Nader bericht

Publicatie op internet

Circulaires met betrekking tot de rechtspositie van politieke ambtsdragers worden uitsluitend bekend gemaakt op de site van de officiële bekendmakingen (Staatscourant) en op de website www.politiekeambtsdragers.nl. U kunt zich met een e-mail-attendering abonneren op deze site. Als er een circulaire op deze site wordt gepubliceerd, ontvangt u een attendering.

1. Inleiding

Hierbij informeer ik u over de wijzigingen in het Rechtspositiebesluit decentrale politieke ambtsdragers (hierna: rechtspositiebesluit), zoals deze tot stand zijn gekomen in het besluit van 16 december 2024 (Stb. 2025, 4). In sommige gevallen is terugwerkende kracht verleend tot 1 januari 2019. In *paragraaf 2* wordt op deze wijzigingen ingegaan: in subparagraaf A de wijzigingen per 9 januari 2025, in subparagraaf B de wijzigingen met terugwerkende kracht.

Van de gelegenheid van deze circulaire is gebruik gemaakt om in *paragraaf 3* in te gaan op een aantal onderwerpen waar blijkens vragen uit de praktijk onduidelijkheid over bestaat. Het gaat over de bevestiging dat de uitvoering van het rechtspositiebesluit de verantwoordelijkheid is van het dagelijks bestuur en over de vraag of kosten van een parkeervergunning voor vergoeding in aanmerking komen.

2. Wijzigingen van het rechtspositiebesluit

A. Ingangsdatum 9 januari 2025

2.1. Toelage voor voorzitters van commissies

In het rechtspositiebesluit is in een nieuw artikel 3.1.4a de mogelijkheid geopend om, als de raad dat wenselijk acht, een gemaximeerde toelage voor de vaste voorzitter van een raadscommissie vast te stellen. Aan deze mogelijkheid bleek

Datum

27 maart 2025

Kenmerk

2025-0000222133

behoefte omdat er gemeenten zijn waar raadscommissies ter voorbereiding van de besluitvorming in de raad gemiddeld veertig keer per jaar in een vast stramien vergaderen, vaak meerdere dagdelen per week. In dergelijke situaties besteedt de vaak vaste voorzitter van een dergelijke raadscommissie aantoonbaar meer uren aan het raadslidmaatschap en heeft die extra verantwoordelijkheden. Er zijn echter ook gemeenten die aan deze toelage geen behoefte hebben. De grootte van de gemeente speelt hierbij blijkens onderzoek geen rol. Daarom is het aan de raad gelaten om te bepalen of hij van deze mogelijkheid gebruik wil maken. Daarbij wordt geabstraheerd van de vraag of die voorzitter wel of niet is benoemd: het gaat om de belasting en het tijdsbeslag, en dat oordeel velt de raad. De toepassing is beperkt tot voorzitters van raadscommissies op grond van artikel 82 van de Gemeentewet. Ten eerste omdat dit probleem in de praktijk kennelijk niet bij andere commissies (in dezelfde mate) speelt. Ten tweede omdat van commissies op grond van artikel 82 zeker is dat deze een raadslid als voorzitter hebben.

2.2. Voorziening voor arbeidsongeschiktheid, ouderdom en overlijden

Op grond van artikel 3.1.9 bestaat de aanspraak voor raadsleden om jaarlijks een bedrag te ontvangen ter hoogte van het bedrag van de vergoeding van hun werkzaamheden voor een maand, waarmee zij voorzieningen kunnen treffen ter zake van arbeidsongeschiktheid, ouderdom en overlijden. Het bedrag dient als compensatie voor het feit dat volksvertegenwoordigers vaak een deel van de werkweek voor de volksvertegenwoordiging bezig zijn en daardoor in hun hoofd-functie minder pensioen kunnen opbouwen. De keuze voor deze voorziening was aan de gemeenteraad, waarbij gold dat als bij verordening hiervoor werd gekozen, deze tegemoetkoming werd toegekend aan alle leden van die raad. In de praktijk bleek deze verordenende bevoegdheid echter te leiden tot politiek gedrag dat een inhoudelijke discussie in de weg stond. Ook bleek er behoefte te zijn aan flexibilisering in die zin dat de voorziening daadwerkelijk voor pensioen-voorziening kan worden ingezet en dat deze dus niet ook van toepassing is op de ambtsdragers die al met pensioen zijn.

Gelet op deze twee bezwaren is gekozen voor een centrale, voor alle betrokken volksvertegenwoordigers geldende regeling, met dien verstande dat degenen die de AOW-gerechtigde leeftijd hebben bereikt, hierop geen aanspraak meer kunnen maken. Deze norm is goed verdedigbaar gelet op het doel van de voorziening. Voor degene die de AOW-leeftijd heeft bereikt, is het onmogelijk zich alsnog te verzekeren voor pensioen, nabestaandenpensioen of arbeidsongeschiktheid. De grens is gelegd bij de AOW-gerechtigde leeftijd en niet bij de daadwerkelijke pensioendatum. De keuze hiervoor is ingegeven door het feit dat een eventuele eerdere pensioendatum een in de privésfeer genomen beslissing is. Bovendien zijn door deze grens de administratieve lasten voor de decentrale overheden zo laag mogelijk. De AOW-datum is namelijk kenbaarder dan de individuele pensioendatum. De administratieve lasten blijven ook beperkt omdat er in de gekozen opzet niet inhoudelijk beoordeeld hoeft te worden of de vergoeding daadwerkelijk is ingezet voor een voorziening voor arbeidsongeschiktheid, ouderdom en overlijden. Het zou bovendien de vraag zijn wie verantwoordelijk wordt voor deze controle, en wanneer die controle zou moeten plaatsvinden (alleen bij de eerste toekenning of jaarlijks).

In het nieuwe derde lid is opgenomen dat de aanspraak geldt tot de datum waarop betrokkene de AOW-leeftijd heeft bereikt. Net zoals dat in het tweede lid is bepaald voor degene wiens lidmaatschap van het vertegenwoordigend orgaan

in de loop van een jaar begint of eindigt, wordt het bedrag naar evenredigheid van de duur van het lidmaatschap toegekend.

Ten slotte is de formulering “eenmaal per jaar” veranderd in “per jaar”. Uit de praktijk kwam namelijk de wens naar voren navorderingen zoveel mogelijk te willen vermijden. Met deze formulering wordt de keuze om het bedrag in zijn geheel of in maandelijkse termijnen uit te betalen aan het overheidsorgaan gelaten, terwijl de aanspraak hetzelfde blijft.

2.3. Vergoeding voor verblijfkosten bij woon-werkverkeer

Een van de uitgangspunten voor de rechtspositie van politieke ambtsdragers is dat deze de toegankelijkheid van het ambt bevordert. Iedereen moet ongeacht de woonplaats een politiek ambt kunnen uitoefenen. Daarom is nu ook een grondslag opgenomen voor vergoeding van verblijfkosten voor woon-werkverkeer.

In het eerste lid, onder a, van artikel 3.1.7 is voor raadsleden de vergoeding van reiskosten voor het bijwonen van een vergadering van de gemeenteraad (“woon-werkverkeer”) geregeld. In de praktijk is naar voren gekomen dat er ook behoefte is aan een grondslag voor het incidenteel vergoeden van verblijfkosten ingeval van dat woon-werkverkeer. Dit kan bijvoorbeeld spelen in een uitgestrekte gemeente waarbij het niet verantwoord is voor een volksvertegenwoordiger om na een vergadering die tot laat in de avond of nacht heeft geduurd, geruime tijd terug te rijden naar de woonplaats. Een ander voorbeeld waarin vergoeding van verblijfkosten redelijk is te achten, is als een volksvertegenwoordiger na een langdurige vergadering de volgende ochtend opnieuw in verband met de volksvertegenwoordigende functie aanwezig moet zijn in de plaats waar de volksvertegenwoordiging vergadert. Er is dan geen sprake van een dienstreis, waarvoor verblijfkosten op grond van artikel 3.1.7, eerste lid, onder b, vergoed kunnen worden. Daarom is het nu in het eerste lid, onder a, mogelijk gemaakt om ook, als daar redelijkerwijs aanleiding voor is, verblijfkosten te vergoeden.

Voor burgemeester en wethouders is dit op dezelfde wijze geregeld in artikel 3.2.9; voor commissieleden in artikel 3.4.3.

Net zoals het de eigen verantwoordelijkheid van de individuele politieke ambtsdrager is om een bepaalde reis aan te merken als een dienstreis (een reis ten behoeve van de functie), is het ook de eigen verantwoordelijkheid om aanspraak te maken op verblijfkosten bij woon-werkverkeer. De nieuwe grondslag voor de vergoeding van verblijfkosten in verband met het bijwonen van een vergadering is uitdrukkelijk geclausuleerd door de omschrijving dat daarvoor redelijkerwijs aanleiding moet zijn. Dit houdt in dat de betrokken ambtsdrager dient te motiveren waarom het verblijf nodig was. Het aantonen van die noodzaak is niet de verantwoordelijkheid van het overheidsorgaan. Daarbij mag het in beginsel uitgaan van de motivering van de ambtsdrager, tenzij die erg onwaarschijnlijk is of in strijd met de regels. Het overheidsorgaan toetst dus slechts marginaal. Het overheidsorgaan moet daarnaast voor de loonheffingen als inhoudingsplichtige aan de fiscus aannemelijk kunnen maken dat die verblijfkosten zakelijk waren, wil de vergoeding ervan onbelast kunnen geschieden.

2.4. Vergoeding kosten voor niet-partijpolitiek georiënteerde scholing

Op grond van artikel 3.3.3 komen de kosten voor niet-partijpolitiek georiënteerde scholing voor alle politieke ambtsdragers voor rekening van de gemeente. Omdat

er behoefte bleek in de praktijk aan verduidelijking is dit artikel op twee punten aangevuld.

Ten eerste bestond het risico dat onredelijke kosten in rekening zouden worden gebracht bij de gemeente. De bepalingen zijn daarom aangevuld met de voorwaarde dat de prijs/kwaliteitverhouding naar het oordeel van het dagelijks bestuur redelijk moet zijn. Het gaat om de vraag of de kosten in redelijke verhouding staan tot de door de leverancier van de scholing te leveren prestaties. Hierbij kan ook meegewogen worden of er niet een goedkopere, kwalitatief betere of meer op de betrokkene toegesneden variant mogelijk is. En wellicht wordt een vergelijkbare cursus ook aangeboden op een locatie die dichterbij de woonplaats van de belanghebbende is gelegen. Tevens is als voorwaarde opgenomen dat de kosten niet al uit anderen hoofde worden vergoed.

Ten tweede is nu in het derde lid expliciet geregeld dat reiskosten die in het kader van niet-partijpolitiek georiënteerde scholing gemaakt zijn, voor vergoeding in aanmerking komen. Door de koppeling aan artikel 3.1.7 onderscheidenlijk 3.2.9 kunnen verblijfkosten, als daar redelijkerwijs aanleiding voor is, ook voor vergoeding in aanmerking komen (zie paragraaf 2.3). Voor commissieleden is artikel 3.3.3 via artikel 3.4.4 van overeenkomstige toepassing verklaard.

B. Terugwerkende kracht tot 1 januari 2019

2.5. Samenloop met arbeidsongeschiktheidsuitkering

Wanneer een raadslid een uitkering ontvangt in verband met gehele of gedeeltelijke arbeidsongeschiktheid, kan op grond van artikel 3.1.11 de vergoeding voor de werkzaamheden op verzoek van dat raadslid worden verlaagd. Hiermee kan worden voorkomen dat betrokkene naar een lager arbeidsongeschiktheidspercentage wordt uitbetaald. De verlaging van de vergoeding voor de werkzaamheden leidt ertoe dat het totaal van uitkering en vergoeding voor de werkzaamheden op hetzelfde niveau blijft. Deze voorziening is er om te voorkomen dat raadsleden met een beperking, door het enkele feit van de samenloop van hun uitkering en hun inkomsten als volksvertegenwoordiger, financieel nadeel ondervinden van deelname aan de politiek.

Door de formulering van het artikel was deze voorziening beperkt tot de vergoeding voor de werkzaamheden en gold deze niet ook voor de inkomsten als fractievoorzitter of als lid van de vertrouwenscommissie, een onderzoekscommissie of een bijzondere commissie. Dit is nu gerepareerd. Het is namelijk nooit de bedoeling geweest deze samenloopvoorziening te beperken tot de vergoeding voor de werkzaamheden; het ging en gaat om de inkomsten die van invloed zijn op de uitkering. Vandaar ook de terugwerkende kracht tot en met de datum waarop het rechtspositiebesluit in werking is getreden (1 januari 2019).

2.6. Verrekening van neveninkomsten

Voor alle voltijds bestuurders geldt dat hun eventuele neveninkomsten voor verrekening in aanmerking komen. De wijze waarop de gegevens over deze inkomsten door de ambtsdrager worden verstrekt en de gevolgen van het niet verstrekken van deze gegevens zijn geregeld in artikel 3.2.3. Het ministerie van BZK biedt al sinds 2013 een applicatie aan waarmee de colleges worden ondersteund bij de berekening van de door het college toe te passen verrekening. Deze applicatie kent een deadline voor het gebruik ervan. Indien deze wordt overschreden, worden de colleges geadviseerd de maximale korting toe te passen van 35% van de bezoldiging. Deze situatie komt regelmatig voor. Daarom is in het

artikel verduidelijkt dat het college geen maximale korting hoeft toe te passen als het na sluiting van de applicatie toch alle informatie heeft. Bijvoorbeeld doordat betrokkene alsnog met de verklaring komt dat hij geen neveninkomsten heeft gehad. Aangezien deze wijziging een verduidelijking betreft van de bestaande bepaling, is hieraan terugwerkende kracht verleend tot en met 1 januari 2019.

2.7. Stelsel Bewaken en beveiligen

In het eerste lid van artikel 3.3.1 is bepaald dat kosten die in het kader van het stelsel Bewaken en beveiligen zijn aangemerkt als werkgeverskosten, ten laste van de gemeente komen. De formulering was echter zodanig dat dit artikel enkel zag op kosten ten behoeve van "een veilige woon- en werkplek". Het komt echter steeds vaker voor dat decentrale politieke ambtsdragers in het kader van het stelsel Bewaken en beveiligen vanwege bedreigingen een advies krijgen van het OM of de NCTV om ook voor privéritten gebruik te maken van de dienstauto. Ondanks dat het in zo'n geval niet de eigen keuze van betrokkene is om de dienstauto ook voor privéaangelegenheden te gebruiken, was die wel een eigen bijdrage voor de privékilometers verschuldigd en kwam de belastingheffing over de bijtelling voor zijn of haar rekening. Dat is niet gewenst en ook niet beoogd. Daarom is de beperking tot kosten ten behoeve van een veilige woon- en werkplek komen te vervallen en is aan deze aanpassing terugwerkende kracht verleend tot en met 1 januari 2019.

3. Overige aandachtspunten

3.1. Uitvoering rechtspositiebesluit is verantwoordelijkheid dagelijks bestuur

BZK ontvangt steeds vaker het signaal dat een rechtspositionele vergoeding of voorziening van een burgemeester of wethouder, maar soms ook van een individueel raadslid, onderwerp vormt van debat in de gemeenteraad. Dit heeft zich bijvoorbeeld voorgedaan bij de aanschaf van preventieve beveiligingsmaatregelen of bij voorzieningen die nodig zijn voor ambtsdragers met een structurele functionele beperking. De uitvoering van het rechtspositiebesluit is echter niet een verantwoordelijkheid van de raad.

De rechtspositie van decentrale politieke ambtsdragers is centraal geregeld. Die centrale regeling is voor de gemeenten gebaseerd op de Gemeentewet (voor burgemeesters bijvoorbeeld in artikel 66), het Rechtspositiebesluit decentrale politieke ambtsdragers en de Regeling rechtspositie decentrale politieke ambtsdragers.

Er zijn gemeenteraden die zich beroepen op het begrotingsrecht en de informatieplicht van het college om de voorzieningen of vergoedingen van individuele ambtsdragers te agenderen voor bespreking of zelfs vaststelling in de raad. Dit is niet juist. Het is niet de bevoegdheid van de raad om centraal gereguleerde voorzieningen aan een individuele politieke ambtsdrager toe te kennen of te ontzeggen. De uitvoering van het rechtspositiebesluit is namelijk bij uitstek een zaak van het dagelijks bestuur. Daarmee zijn de uitbetaling van vergoedingen en het verstrekken van voorzieningen aan een ambtsdrager dus de verantwoordelijkheid van het college van B&W; binnen de centraal gestelde kaders van het rechtspositiebesluit.

Kenmerkend voor de rechtspositie van politieke ambtsdragers is dat de aanspraken kenbaar zijn, uitsluitend voortvloeien uit het rechtspositiebesluit, voor iedere categorie ambtsdrager op dezelfde manier gelden en dat over de inhoud niet

onderhandeld kan worden. Daarom ook zijn de aanspraken in het rechtspositiebesluit verplichtend geformuleerd met weinig ruimte voor afwijking. Die verplichtende formulering betekent dat het college moet toetsen of in het individuele geval aan de centraal gestelde voorwaarden is voldaan en zo ja, om de vergoeding of voorziening dan toe te kennen. Deze werkwijze betekent ook dat het dus niet aan het college is, maar dus ook niet aan de raad, om op individuele basis uitzonderingen of beperkingen op deze aanspraken toe te passen. Het doel van de centrale regeling is namelijk om te voorkomen dat de vergoedingen of voorzieningen per individueel geval ter discussie worden gesteld. Ook moet worden voorkomen dat de vraag of en zo ja, in welke mate, een ambtsdrager recht heeft op een bepaalde voorziening, onderwerp wordt van politieke debat.

Wellicht ten overvloede, het rechtspositiebesluit heeft niet alleen bepalingen met standaardvergoedingen en standaardvoorzieningen. Het bevat ook vergoedingen en voorzieningen die een ambtsdrager in staat stellen zijn of haar functie volwaardig uit te voeren in bepaalde niet-standaardsituaties. Dit geldt niet alleen voor beveiligingsmaatregelen, maar ook wanneer een burgemeester of wethouder een structurele functionele beperking heeft. Deze hulpmiddelen en aanpassingen zijn geen extraatjes, maar essentieel voor het uitoefenen van het ambt. Denk bijvoorbeeld aan de aanschaf van schermleessoftware voor een burgemeester met een visuele beperking of aan een aangepaste auto voor een wethouder met een fysieke beperking. Het rechtspositiebesluit wil ambtsdragers in zo'n niet-standaardsituatie in dezelfde uitgangspositie brengen als ambtsdragers die daar niet mee te maken hebben. In wezen is het verstrekken van een voorziening aan een ambtsdrager met een beperking niet anders dan dat de gemeente in het kader van de Arbo voor een ambtenaar een aangepaste stoel aanschafte omdat die rugklachten heeft en met die stoel zijn werkzaamheden wel kan uitvoeren. Het rechtspositiebesluit biedt aldus een waarborg voor inclusiviteit en gelijke toegang tot het ambt.

3.2 Parkeervergunning

Zoals aangegeven in de circulaire van 18 januari 2023 (Stcrt. 2023, 3845), en dan met name paragraaf 5.d en 5.e, geldt voor alle decentrale politieke ambtsdragers dat voor woon-werkverkeer alsmede voor reizen, gemaakt voor de uitoefening van het ambt, bij gebruik van een eigen vervoermiddel ook de parkeerkosten worden vergoed. Voor volksvertegenwoordigers is het bijwonen van vergaderingen van de gemeenteraad en commissies gelijkgesteld met woon-werkverkeer. De vraag was of een parkeervergunning ook voor vergoeding in aanmerking komt.

In het rechtspositiebesluit is niet bepaald in welke vorm deze vergoeding van de parkeerkosten plaatsvindt. Wel geldt de expliciete eis dat het parkeren in het kader van de uitoefening van het ambt plaatsvindt. Een parkeervergunning is dus in principe toegestaan, maar met de belangrijke kanttekening dat deze alleen mag worden gebruikt in het kader van de uitoefening van het ambt, en niet voor privédoeleinden.

4. Vragen en informatie op internet

Informatie die betrekking heeft op politieke ambtsdragers kunt u vinden op de volgende internetsite: www.politiekeambtsdragers.nl. Op deze site vindt u alle actuele wet- en regelgeving, circulaire's en brochures over politieke ambtsdragers voor het Rijk, de provincies, de gemeenten, de waterschappen en ook voor het Koninkrijk en de BES-eilanden voor zover deze afkomstig is van het ministerie

Datum

27 maart 2025

Kenmerk

2025-0000222133

van BZK. U vindt hier dus niet de modelverordeningen van de VNG of de provinciale verordeningen.

Voor eventuele nadere vragen kunt u ook contact opnemen met het Ministerie van BZK via postbus.helpdeskpa@minbzk.nl.

De minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties,
voor deze,

E. van Doorne,
Directeur Democratie en Bestuur

Bedragen x € 1.000

Exploitatie	2025 (primitief)					Eerdere begrotingswijzigingen					Huidige wijziging					Actuele begroting				
	Lasten	Baten	Onttrekkingen	Stortingen	Saldo	Lasten	Baten	Onttrekkingen	Stortingen	Saldo	Lasten	Baten	Onttrekkingen	Stortingen	Saldo	Lasten	Baten	Onttrekkingen	Stortingen	Saldo
010 Onze aantrekkelijke leefomgeving																				
010.010.010 Iedereen wordt op tijd geïnformeerd over de Omgevingswet										0					0	0	0	0	0	0
010.020.010 Ontwikkeling wijken, buurten en kernen	-75				-75					0					0	-75	0	0	0	-75
010.030.010 We beheren ons openbaar groen, speelvoorzieningen en begraaftuinen	-1.699	340			-1.359					0					0	-1.699	340	0	0	-1.359
010.030.030 We beheren onze waterhuishouding	-3.288	8.062			4.774					0					0	-3.288	8.062	0	0	4.774
010.040.010 We onderhouden onze infrastructuur	-4.265	342			-3.923					0					0	-4.265	342	0	0	-3.923
010.050.010 Afval scheiden	-3.789	3.702			-86	450				450					0	-3.789	4.152	0	0	363
010.050.020 Zwerfafval	-41	150			109					0					0	-41	150	0	0	109
010.500.010 Loonkosten	-6.281				-6.281					0					0	-6.281	0	0	0	-6.281
010.700.010 Rente en afschrijving	-3.726				-3.726	-150				-150					0	-3.876	0	0	0	-3.876
010.710.010 Reserves			0		0					0					0	0	0	0	0	0
	-23.164	12.596	0	0	-10.567	-150	450	0	0	300	0	0	0	0	0	-23.314	13.046	0	0	-10.268
020 Passend wonen																0	0	0	0	0
020.010.010 We zetten voor alle doelgroepen in op goed wonen in duurzame en toekomstbestendige woningvoorraad	-3	11			8					0					0	-3	11	0	0	8
020.010.040 We vernieuwen en optimaliseren themabreed ons beleid en strategie	-50				-50					0					0	-50	0	0	0	-50
020.010.060 We gebruiken onze gemeentelijke grondpositie om adaptief te kunnen programmeren	-891	1.434			543					0					0	-891	1.434	0	0	543
020.020.030 Goede dienstverlening rondom wonen	-105	1.283			1.177					0					0	-105	1.283	0	0	1.178
020.020.040 We voegen nieuwe woningen toe	0				0					0					0	0	0	0	0	0
020.030.010 integrale wijkontwikkeling Nieuw Noord										0					0	0	0	0	0	0
020.500.010 Loonkosten	-4.747				-4.747					0					0	-4.747	0	0	0	-4.747
020.700.010 Rente en afschrijving	-215				-215					0					0	-215	0	0	0	-215
020.710.010 Reserves			0		0					0					0	0	0	0	0	0
	-6.011	2.728	0	0	-3.283	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	-6.011	2.728	0	0	-3.283
030 Vitaal platteland																0	0	0	0	0
030.010.020 We onderzoeken mogelijkheden voor stimulering van meer verbinding tussen agrariërs en inwoners	-41				-41					0					0	-41	0	0	0	-41
030.010.030 We doorlopen een kavelruilproces om een betere landbouwstructuur te organiseren										0					0	0	0	0	0	0
030.020.010 stimuleren aanleg nieuwe natuur en landschap	-350				-350					0					0	-350	0	0	0	-350
030.020.020 We ondersteunen projecten en initiatieven in het kader van Leader	-396				-396					0					0	-396	0	0	0	-396
030.020.030 Biodiversiteitsplan uitvoeren	-422				-422					0					0	-422	0	0	0	-422
030.030.010 de uitvoeringsagenda "beleef het in Berkelland" uitvoeren	-219	1			-218					0					0	-219	1	0	0	-218
030.040.010 We voeren het plan van aanpak voor de aanpak van vrijkomende agrarische bebouwing uit										0					0	0	0	0	0	0
030.040.020 We voeren het plan voor de stimulering van de sanering van asbestdaken uit	-652				-652					0					0	-652	0	0	0	-652
030.500.010 Loonkosten	-176				-176					0					0	-176	0	0	0	-176
030.700.010 Rente en afschrijving	-4				-4					0					0	-4	0	0	0	-4
030.710.010 Reserves			1.849		1.849					0					0	0	0	1.849	0	1.849
	-2.260	1	1.849	0	-410	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	-2.260	1	1.849	0	-410
040 Nieuwe energie																0	0	0	0	0
040.010.040 A. Pilots en innovatie										0					0	0	0	0	0	0
040.010.050 A. Extra uitvoeringsmiddelen ETD										0					0	-820	820	0	0	0
040.010.060 A. Bewustwording en Promotie	-820	820			0					0					0	0	0	0	0	0
040.010.070 A. Datagedreven werken										0					0	0	0	0	0	0
040.010.100 A. Transitievisie warmteroute										0					0	0	0	0	0	0
040.030.020 G. Verduurzaming eigen vastgoed										0					0	0	0	0	0	0
040.050.010 F. Regionale samenwerking Achterhoek										0					0	0	0	0	0	0
040.060.020 B. Informeren Wonen										0					0	0	0	0	0	0
040.060.030 B. Adviseren Wonen (KVH)	-105				-105					0					0	-105	0	0	0	-105
040.060.040 B. Subsidieren Wonen										0					0	0	0	0	0	0
040.070.010 E. vaststellen RODE										0					0	0	0	0	0	0
040.500.010 Loonkosten	-235				-235					0					0	-235	0	0	0	-235
040.700.010 Rente en afschrijving	-7				-7					0					0	-7	0	0	0	-7
040.710.010 Reserves										0					0	0	0	0	0	0
	-1.167	820	0	0	-347	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	-1.167	820	0	0	-347
050 Een toekomstbestendig sociaal domein																0	0	0	0	0
050.010.010 Flankerend beleid nieuwkomers	-116				-116					0					0	-116	0	0	0	-116
050.010.020 Er is een integraal programma dat richting geeft aan de koers voor inburgering	-974	601			-373					0					0	-974	601	0	0	-373
050.010.030 Toegankelijkheid, kansengelijkheid en inclusie	-522	333			-189					0					0	-522	333	0	0	-189
050.010.050 Opvang vluchtelingen Oekraïne	-569	69			-500					0					0	-569	69	0	0	-500
050.020.010 We ondersteunen mantelzorgers en vrijwilligers	-123				-123					0					0	-123	0	0	0	-123
050.020.020 We zetten in op het welzijn en de gezondheid van onze jeugd	-1.921				-1.921					0					0	-1.921	0	0	0	-1.921
050.020.030 We zetten in op het welzijn en de gezondheid van onze inwoners	-1.194				-1.194					0					0	-1.194	0	0	0	-1.194
050.030.010 We bieden onze inwoners maatschappelijke ondersteuning	-13.473	500			-12.973					0					0	-13.473	500	0	0	-12.973
050.030.020 We ontwikkelen met ZOOV een nieuw concept voor vraagafhankelijk vervoer	-982	74			-908					0					0	-982	74	0	0	-908
050.030.030 We verbinden waar nodig zorg en veiligheid voor passende ondersteuning van inwoners	-146				-146					0					0	-146	0	0	0	-146
050.040.010 We bieden onze jonge inwoners en hun ouders/verzorgers jeugdhulp	-13.846				-13.846					0					0	-13.846	0	0	0	-13.846
050.040.020 We verbeteren de samenwerking tussen ouders, school, politie en hulpverleners	-47				-47					0					0	-47	0	0	0	-47
050.040.030 Leerlingenvervoer en vraagafhankelijk jeugdvervoer zijn beschikbaar binnen onze gemeente	-1.147				-1.147					0					0	-1.147	0	0	0	-1.147
050.500.010 Loonkosten	-6.155				-6.155					0					0	-6.155	0	0	0	-6.155
050.500.020 We versterken onze region. samenwerking en zoeken verbanden wanneer dit onze effectiviteit verbetert	-361				-361					0					0	-361	0	0	0	-361
050.500.030 We hebben oog voor de tevredenheid van onze inwoners	-15				-15					0					0	-15	0	0	0	-15
050.710.010 Reserves			748		748					0					0	0	0	748	0	748
	-41.590	1.576	748	0	-39.265	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	-41.590	1.576	748	0	-39.265
060 Sport en Cultuur																0	0	0	0	0
060.010.010 Strategie, beleid en innovatie	-49				-49					0					0	-49	0	0	0	-49

060.010.020 Heel Berkelland beweegt	-240				-240					0					0	-240	0	0	0	-240
060.010.030 Educatie en -participatie	-405				-405					0					0	-405	0	0	0	-405
060.010.040 Cultureel erfgoed	-458	0			-458					0					0	-458	0	0	0	-458
060.010.050 Taal en Media	-791	6			-785	-560	460			-100					0	-1351	466	0	0	-885
060.010.060 Transformatiefonds cultuur										0					0	0	0	0	0	0
060.010.070 Transformatiefonds sport										0					0	0	0	0	0	0
060.010.090 Evenementen	-133				-133					0					0	-133	0	0	0	-133
060.010.100 We zetten combinatiefunctionarissen in	-417	260			-157					0					0	-417	260	0	0	-157
060.020.010 Culturele accommodaties	-286	20			-267					0					0	-286	20	0	0	-266
060.020.020 Sportaccommodaties	-657	184			-473					0					0	-657	184	0	0	-473
060.020.030 Zwembaden	-1.458				-1.458					0					0	-1.458	0	0	0	-1.458
060.500.010 Loonkosten	-675				-675					0					0	-675	0	0	0	-675
060.700.010 Rente en afschrijving	-343				-343					0					0	-343	0	0	0	-343
060.710.010 Reserves			30	-9	21					0					0	0	0	30	-9	21
	-5.912	470	30	-9	-5.422	-560	460	0	0	-100	0	0	0	0	0	-6.472	930	30	-9	-5.521
070 Werken en leren										0					0	0	0	0	0	0
070.010.020 Huisvesting	-948	7			-941					0					0	-948	7	0	0	-941
070.020.010 Wij ondersteunen inwoners in re-integratie en toeleiding naar (betaald) werk.	-17.998	11.844			-6.154					0					0	-17.998	11.844	0	0	-6.154
070.020.020 Wij stimuleren inwoners om maximaal te participeren in de samenleving.	-174	8			-166					0					0	-174	8	0	0	-166
070.030.030 Stimuleren ontwikkelingen bedrijven	-428	491			63					0					0	-428	491	0	0	63
070.040.010 Faciliteren van ondernemerfonds	-218	203			-15					0					0	-218	203	0	0	-15
070.040.020 Aan de slag met de revitalisering van de centra	-35	59			24					0					0	-35	59	0	0	24
070.060.010 We bieden aanvullende inkomensondersteunende regelingen voor inwoners	-2.196	80			-2.116					0					0	-2.196	80	0	0	-2.116
070.060.030 We investeren in de lokale aanpak schuldhelpverlening	-185				-185					0					0	-185	0	0	0	-185
070.500.010 Loonkosten	-6.623				-6.623					0					0	-6.623	0	0	0	-6.623
070.700.010 Rente en afschrijving	-1.335				-1.335	32				32					0	-1.303	0	0	0	-1.303
070.710.010 Reserves			0	-21	-21	-63	31			-32					0	-63	31	0	-21	-53
	-30.140	12.692	0	-21	-17.469	-31	31	0	0	0	0	0	0	0	0	-30.171	12.723	0	-21	-17.469
080 Veiligheid										0					0	0	0	0	0	0
080.010.010 Gemeentelijke handhaving	-27	18			-9					0					0	-27	18	0	0	-9
080.010.020 Omgevingsdienst Achterhoek	-1.614				-1.614					0					0	-1.614	0	0	0	-1.614
080.020.010 Integrale veiligheid	-450	124			-326					0					0	-450	124	0	0	-326
080.020.020 Veiligheidsregio Noord Oost Gelderland	-2.940				-2.940					0					0	-2.940	0	0	0	-2.940
080.030.010 Informatieveiligheid	-15				-15					0					0	-15	0	0	0	-15
080.500.010 Loonkosten	-819				-819					0					0	-819	0	0	0	-819
080.700.010 Rente en afschrijving	-53				-53					0					0	-53	0	0	0	-53
080.710.010 Reserves										0					0	0	0	0	0	0
	-5.927	142	0	0	-5.785	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	-5.927	142	0	0	-5.785
090 Algemeen bestuur en bedrijfsvoering										0					0	0	0	0	0	0
090.010.010 Bestuur	-379				-379					0					0	-379	0	0	0	-379
090.010.020 Ondersteuning	-346				-346					0					0	-346	0	0	0	-346
090.020.010 Burgerzaken	-228	526			298					0					0	-228	526	0	0	298
090.020.020 DVO's		889			889					0					0	0	889	0	0	889
090.020.030 Visie op dienstverlening										0					0	0	0	0	0	0
090.030.010 Algemeen	-2.466	544			-1.922					0					0	-2.466	544	0	0	-1.922
090.030.020 Personeel	-2.684				-2.684					-40					-40	-2.724	0	0	0	-2.724
090.030.030 Huisvesting	-642				-642					0					0	-642	0	0	0	-642
090.030.040 Facilitair	-504	4			-501					0					0	-504	4	0	0	-500
090.030.050 ICT	-2.406	119			-2.287					0					0	-2.406	119	0	0	-2.287
090.500.010 Loonkosten	-13.951				-13.951					0					0	-13.951	0	0	0	-13.951
090.700.010 Rente en afschrijving	-1.155				-1.155					0					0	-1.155	0	0	0	-1.155
090.710.010 Reserves			304	-60	244					0					0	0	0	304	-60	244
	-24.761	2.082	304	-60	-22.436	0	0	0	0	0	-40	0	0	0	-40	-24.801	2.082	304	-60	-22.475
100 Algemene dekkingsmiddelen en onvoorzien										0					0	0	0	0	0	0
100.010.010 We zorgen voor voldoende liquiditeit	-979	850			-129					0					0	-979	850	0	0	-129
100.010.020 We beheren onze financiële middelen	-135	1.392			1.258					0					0	-135	1.392	0	0	1.257
100.020.010 We innen belastingen	-1.856	13.360			11.503					0					0	-1.856	13.360	0	0	11.504
100.020.020 We ontvangen algemene uitkering		95.348			95.348					0					0	0	95.348	0	0	95.348
100.020.030 We betalen vennootschapsbelasting	-25				-25					0					0	-25	0	0	0	-25
100.030.010 Onvoorzien	-2.679	88			-2.591	100				100					0	-2.579	88	0	0	-2.491
100.500.010 Loonkosten	-88				-88					0					0	-88	0	0	0	-88
100.700.010 Rente en afschrijving	-92				-92					0					0	-92	0	0	0	-92
	-5.854	111.038	0	0	105.184	100	0	0	0	100	0	0	0	0	0	-5.754	111.038	0	0	105.284
	-146.786	144.145	2.931	-90	198	-641	941	0	0	300	-40	0	0	0	-40	-147.467	145.086	2.931	-90	480

Raadsvergadering

Dossiernummer	4196
Vertrouwelijk	Nee
Vergaderdatum	10 juni 2025
Agendapunt	10.f
Titel	Krediet uitbreiding woonwagenstandplaatsen Borculo Ruurlo

Geagendeerd	Vergaderdatum
Raadsvergadering	10 juni 2025

Voorgesteld besluit

Besluit

1. Kennis nemen van de plannen voor het toevoegen van 3 woonwagenstandplaatsen aan de Haarloseweg in Borculo en 2 woonwagenstandplaatsen aan de Vijverweg in Ruurlo.
2. Voor het inrichten van de standplaatsen en het aanleggen van nutsvoorzieningen in bergingen een krediet beschikbaar stellen van € 625.000 en deze investering te dekken door de toegekende subsidie van € 28.000 en het restant af te schrijven in 40 jaar (€ 297.500 voor terreininrichting met een restwaarde van € 75.000) respectievelijk in 20 jaar (€ 297.500 voor nutsvoorzieningen en hekwerk, zonder restwaarde).
3. De jaarlijkse kapitaallasten (afschrijving en rente) en bijkomende exploitatiekosten dekken door een kostprijsdekkende aanvangshuurprijs te hanteren, rekening houdend met een gemiddelde huurprijs van € 347,55 per maand op basis van het woningwaarderingssysteem.

Zaaknummer : 1206995
Raadsvergadering : 10 juni 2025

Onderwerp : Krediet uitbreiding woonwagenstandplaatsen Borculo Ruurlo

Collegevergadering : 20 mei 2025
Portefeuillehouder : Wethouder A.K. van Gijssel
Steller : Lieke Landré tel. : 0545-250250

Te nemen besluit

1. Kennis nemen van de plannen voor het toevoegen van 3 woonwagenstandplaatsen aan de Haarloseweg in Borculo en 2 woonwagenstandplaatsen aan de Vijverweg in Ruurlo.
2. Voor het inrichten van de standplaatsen en het aanleggen van nutsvoorzieningen in bergingen een krediet beschikbaar stellen van € 625.000 en deze investering te dekken door de toegekende subsidie van € 28.000 en het restant af te schrijven in 40 jaar (€ 297.500 voor terreininrichting, met een restwaarde van € 75.000) respectievelijk in 20 jaar (€ 297.500 voor nutsvoorzieningen en hekwerk, zonder restwaarde).
3. De jaarlijkse kapitaallasten (afschrijving en rente) en bijkomende exploitatiekosten dekken door een kostprijsdekkende aanvangshuurprijs te hanteren, rekening houdend met een gemiddelde huurprijs van € 347,55 per maand op basis van het woningwaarderingstelsel.

Waarom dit voorstel en wat is het effect

Het Europees verdrag voor de rechten van de mens (EVRM) (en in navolging daarvan het rijks Beleidskader gemeentelijke woonwagen- en standplaatsenbeleid) bepaalt dat gemeenten zich in moeten spannen voor de huisvesting van mensen met een woonwagencultuur. Als onderdeel hiervan is in november 2023 het oude woonwagen(uitsterf)beleid ingetrokken en is in maart 2024 een nieuw toewijzingsbeleid voor standplaatsen ingegaan. Het nieuwe beleid maakt de ruimtelijke realisatie mogelijk. In 2022 heeft het college hiervoor cofinanciering van het Rijk van € 28.000 voor 4 standplaatsen aangevraagd en dit is toegekend. Op basis van globale inrichtingstekeningen voor beide locaties is een geactualiseerde raming van de investeringen opgesteld.

De nieuwe standplaatsen zullen worden verhuurd aan woonwagenbewoners die hiervoor op basis van ons beleid in aanmerking komen. De gemeente neemt de investeringen voor het bouw- en woonrijp maken, de berging inclusief aanleg van nutsvoorzieningen, hekwerk aan de achterzijde en zijanten van de kavels en verharding tot 200m² (inrit, parkeerplaatsen op eigen terrein, overig) per kavel voor haar rekening. Uitgangspunt is dat de overeen te komen huurprijzen minimaal de kostprijs dekken, rekening houdend met parameters voor inflatie en rente.

Op basis van de bijgevoegde begroting kan het benodigde krediet voor dit plan beschikbaar worden gesteld. Hiermee kan op korte termijn de ruimtelijke procedure voor de omgevingsvergunning voor een buitenplanse omgevingsplanactiviteit [BOPA] worden doorlopen waarna de daadwerkelijke realisatie kan starten.

Argumentatie**1. Met 5 standplaatsen wordt in het merendeel van de behoefte voorzien**

Er is voor 4 standplaatsen subsidie gevraagd op grond van de Regeling Huisvesting Aandachtsgroepen [RHA]. Tijdens de looptijd van het project ontstond de kans om op de

In te vullen door Griffie:

Raadsvergadering
0 zonder hoofdelijke stemming
0 met algemene stemmen
0 stemmen voor, stemmen tegen
0 aangenomen
0 verworpen

geselecteerde locaties een extra standplaats toe te voegen door een al in gebruik zijnde kavel op verzoek van de huidige bewoner te splitsen. Volgens het EVRM hebben gemeentes een inspanningsplicht om de doelgroep een passende woonruimte te bieden, en de (fysieke) ruimte is er nu. In mei 2024 is door de rechtbank Den Haag bepaald dat de gemeente Den Haag binnen vijf jaar na datum van het vonnis de wachttijd voor een woonwagenstandplaats vergelijkbaar moet hebben gemaakt met de wachttijd voor een grondgebonden (niet-gestapelde) sociale huurwoning. Momenteel zijn er 7 inschrijvingen en 1 in behandeling. Dat betekent dat met dit voorstel niet volledig in de behoefte wordt voorzien. Dat is in lijn met de overige volkshuisvestelijke behoeftevoorziening. Door, ondanks het uitblijven van aanvullende cofinanciering, een 5^e plek toe te voegen spant de gemeente zich in om zoveel mogelijk aan de totale behoefte te voldoen.

Over de opzet van de plannen bent u ook per raadsbrief van 26 februari 2025 geïnformeerd.

2.1 De investeringsraming vormt de basis voor het beschikbaar stellen van krediet

In bijlage 1 is een specificatie van het benodigde krediet opgenomen. Met het vaststellen van het krediet kan gestart worden met de planologische procedure. Een aanvraag voor een Buitenplanse OmgevingsPlan Activiteit [BOPA] is in voorbereiding. Nadat de vergunning is verleend en onherroepelijk in werking is getreden kan de uitvoering van de civiele werkzaamheden beginnen.

2.2 Beschikbaar stellen van krediet valt onder budgetrecht van de gemeenteraad

De bevoegdheid voor het vaststellen van een investeringskrediet ligt bij de gemeenteraad. Deze bevoegdheid van de gemeenteraad vloeit voort uit het budgetrecht dat de raad heeft bij het vaststellen van de begroting (artikel 189 Gemeentewet).

3. Investerings- en exploitatiekosten worden gedekt door verwachte huuropbrengsten

In de raming houden we rekening met de investeringen om beide locaties in te richten als standplaats. Ook is een post opgenomen voor het vervangen van de bergingen met nutsvoorzieningen na afloop van de levensduur. Daarnaast houden we rekening met een jaarlijkse post voor belastingen, verzekeringen en onderhoud. Uitgangspunt voor het bepalen van de huur voor de standplaatsen is dat de exploitatie over een periode van 40 jaar per saldo budgettair neutraal is. De huurinkomsten dekken dan de investeringen en exploitatiekosten. In bijlage 2 is het overzicht van de geraamde kasstromen gedurende de exploitatieperiode opgenomen. Bij het bepalen van de huurinkomsten houden we ook rekening met de normering volgens het woningwaarderingssysteem dat ook geldt voor sociale huurwoningen.

Gemiddeld per standplaats resulteert dit in een aanvangshuur van € 347,55 per maand. Dit ligt hoger dan de huidige huurtarieven voor de bestaande woonwagenlocaties. Dat is verdedigbaar gelet op het gegeven dat het nieuw aangelegde standplaatsen betreft inclusief geïsoleerde bergingen voor nutsvoorzieningen. Per standplaats zal een afzonderlijke huurovereenkomst worden opgesteld, rekening houdend met de werkelijke oppervlakte.

Kanttekeningen en risico's

ProWonen heeft eerder aangegeven de nieuwe standplaatsen nu niet te willen verhuren. De gemeente zet voorts nog de huidige werkwijze, waarbij de gemeente standplaatsen verhuurt, door. Het college is voornemens om in het op te stellen volkshuisvestingsprogramma uitspraken te doen over de verhuur van woonwagenstandplaatsen.

Om de vijfde standplaats mogelijk te maken is waarschijnlijk de kap van een eik, geplaatst op de bijzondere bomenlijst, noodzakelijk. De vergunningsaanvraag voor de kap zal beoordeeld worden op nut en noodzaak. Er bestaat een kans dat de vergunning niet wordt afgegeven. Dit heeft invloed op het benodigde krediet omdat een deel van de investeringen voor die standplaats dan niet zal worden gedaan. Daar staat tegenover dat mogelijk ook de geraamde huurinkomsten voor de 5^e standplaats vervallen. De exacte consequenties zijn op dit moment niet duidelijk. Mocht deze situatie zich

voordoen dan zullen wij u daar via de bestuursrapportage of via de verantwoording in het kader van de jaarrekening over informeren.

Voor dit project hebben we in totaal € 28.000 subsidie ontvangen voor het toevoegen van 4 standplaatsen. De woonwagenstandplaatsen moeten daarvoor in maart 2026 gerealiseerd zijn. Bij een vertraging in de besluitvorming of ruimtelijke procedure is dit mogelijk niet haalbaar. Er zal dan een tweede uitstel gevraagd moeten worden.

Er is geen risico-inventarisatie opgesteld voor eventuele nadeelcompensatie (voorheen planschade). Omdat de beoogde locaties direct grenzen aan bestaande plekken voor woonwagens achten wij het risico op nadeelcompensatie beperkt. Met de huidige bewoners van de aangrenzende woonwagens heeft participatie plaatsgevonden. Zij blijven betrokken bij het proces. Verder zijn voor dit project op dit moment geen substantiële financiële risico's bekend.

Financiën

Investerings- en exploitatiekosten

De totale investeringen in planvoorbereiding en civiele inrichting van de standplaatsen bedragen naar verwachting bijna € 682.000. In bijlage 1 is dit bedrag gespecificeerd.

Van dit bedrag is € 59.000 ten laste van het dienstjaar 2024 verantwoord. Dat komt nagenoeg overeen met het gemeentelijke aandeel van € 65.000 dat bij de aanvraag van de subsidie RHA is opgenomen. Deze voorbereidings- en plankosten zijn ten laste van het programma Passend Wonen gebracht. Voor een bedrag van afgerond € 625.000 (€ 685.000 -/- € 60.000) wordt nu krediet gevraagd. Dit krediet wordt voor € 28.000 gedekt door de verleende subsidie RHA, zodat per saldo een bedrag van € 597.000 zal worden verantwoord onder de balanspost Materiële vaste activa.

Per standplaats is relatief – vergeleken met grondexploitaties waar bouwkavels worden uitgegeven – een forse investering noodzakelijk. De standplaatsen worden (gedeeltelijk) voorzien van terreinverharding, er worden hekwerken geplaatst en per standplaats wordt een geïsoleerde berging geplaatst met noodzakelijke nutsvoorzieningen. Ook is in het investeringsbedrag de omzetbelasting opgenomen, deze is voor de gemeente in dit plan niet verrekenbaar of compensabel.

Naast de eenmalige investeringskosten verwachten we jaarlijks ook extra exploitatiekosten te moeten maken. Denk hierbij bijvoorbeeld aan belastingen, verzekeringen en onderhoud aan de standplaatsen (hekwerk, berging met nutsvoorzieningen). Deze lasten schatten we op basis van ervaringscijfers in op € 4.000. We houden daarbij rekening met een jaarlijkse inflatie van 2%.

Ook houden we in de raming rekening met de (technische) levensduur van de nutsvoorzieningen in de geïsoleerde bergingen. We gaan uit van vervanging van deze technische installatie na afloop van de voorgeschreven afschrijvingstermijn van 20 jaar.

Kostprijsdekkende huur

In bijlage 2 is een overzicht opgenomen van de verwachte kasstromen gedurende een exploitatieperiode van 40 jaar. Om de kostprijs dekkende huur te bepalen zijn alle kasstromen contant gemaakt naar het moment van ingebruikname. Contant maken houdt in dat toekomstige kasstromen – rekening houdend met 2% discontovoet – worden teruggerekend naar de huidige waarde. De huurinkomsten zijn gebaseerd op de normering van het woningwaarderingssysteem. De huur per kavel kan afhankelijk van de grootte variëren tussen € 307,40 en € 370,14 (prijsspeil juli 2025). Dit resulteert in het eerste exploitatiejaar in een totale huursom van € 20.852,76. Er is bovendien rekening gehouden met een jaarlijkse huurindexatie van 2%. Het kasstroomoverzicht laat zien dat de contante waarde van alle toekomstige uitgaven en opbrengsten op het moment van ingebruikname bij benadering kostprijsdekkend is. Door de investeringen en exploitatiekosten op

totaalniveau (locaties Borculo en Ruurlo gezamenlijk) te benaderen wordt voor alle 5 standplaatsen dezelfde grondslag voor de huurprijs gehanteerd.

De huur voor de 5 standplaatsen bij aanvang van de exploitatieperiode bedraagt afgerond bijna € 21.000. Over de huur is geen omzetbelasting verschuldigd. Gemiddeld is de huur per kavel dan € 4.200, ofwel bijna € 350 per maand. Let wel: bij het afsluiten van de huurovereenkomsten zal de definitieve huurprijs gebaseerd worden op de oppervlakte van de betreffende standplaats.

Kapitaallasten

De netto investering – na aftrek van de ontvangen subsidie - bedraagt € 597.000. De investering bestaat uit diverse componenten waarvoor op basis van ons afschrijvingsbeleid verschillende afschrijvingstermijnen gelden. De helft van de investering (€ 297.500) kan toegerekend worden aan de inrichting van de kavels. Hiervoor geldt een afschrijvingstermijn van 40 jaar. We houden daarbij rekening met een restwaarde van € 75.000. Dit leidt tot een afschrijving van ruim € 5.500 per jaar (€ 222.500 :40). De andere helft (technische voorzieningen en hekwerk) moet in 20 jaar worden afgeschreven. Hiervoor hanteren we geen restwaarde. De jaarlijkse afschrijving daarvan bedraagt dan bijna € 15.000. Bij het bepalen van de kapitaallasten houden we ook rekening met rente over de boekwaarde van de investering. In de begroting 2025 is deze rente op 0,25% gesteld maar omdat het hier een langjarige exploitatie betreft is gerekend met 1,00% rente. De jaarlijks dalende kapitaallasten (afschrijving en rente) bedragen de eerste jaren circa € 25.000.

Dit bedrag komt samen met de exploitatiekosten (eerste jaren circa € 4.000) ten laste van de algemene dienst. Daar staan weliswaar huurinkomsten tegenover, maar in de eerste jaren dekken de huurinkomsten ad € 21.000 de lasten (€ 29.000) nog niet. We verwachten op basis van de huidige aannames dat het omslagpunt na circa 15 jaar bereikt wordt. De lasten en huurinkomsten bedragen dan afgerond € 28.000.

Het werkelijke resultaat zal jaarlijks afhangen van de exploitatiekosten, de rente over dat jaar en de werkelijke huurinkomsten. Voor de exploitatielasten zijn we vanaf het eerste jaar uitgegaan van € 4.000, maar die vallen in de eerste jaren naar verwachting lager uit. De afgelopen jaren bleek de omslagrente geen 1% maar slechts 0% te bedragen. Dat levert de eerste jaren een jaarlijkse besparing aan kapitaallasten op van ruim € 5.000. De indexatie van de huur is nu gesteld op 2%, maar de werkelijke huurstijging zal mede afhankelijk zijn van de toegestane prijsontwikkeling voor sociale huur. Via de jaarrekening leggen we jaarlijks verantwoording af over de werkelijke exploitatieresultaten voor de woonwagenlocaties.

VN verdrag rechten van mensen met een beperking

N.v.t.

Duurzaamheid

N.v.t.

Communicatie

N.v.t.

Initiatief, participatie en rol gemeente

In mei 2024 is een behoefte inventarisatie gedaan onder de ingeschrevenen voor een woonwagenstandplaats. Bij deze inventarisatie is in een persoonlijk gesprek gekeken naar verschillende uitgangspunten. Deze inventarisatie heeft de basis gevormd voor de planvorming. De plannen zijn vervolgens voor het maken van de definitieve keuzes voorgelegd aan omwonenden en ingeschrevenen. Aan de hand van die bijeenkomsten en aanvullend onderzoek is de ontwerpkeuze gemaakt om de bergingen met nutsvoorzieningen achterop het perceel te plaatsen en de erfafscheiding aan de voorzijde van de kavels voor rekening en verantwoordelijkheid van de huurder te laten komen. Daarnaast bleek er behoefte aan meer grotere kavels. Daarop is de meest

oostelijk gelegen kavel aan de Haarloseweg in Borculo verbreed richting de zendmast. Verder zijn de plannen ongewijzigd gebleven.

In de plannen die voorliggen zal de gemeente de rol van verhuurder van de grond inclusief berging met nutsvoorzieningen op zich nemen.

Planning en evaluatie

De planning is om de bestuurlijke besluitvorming voor de zomer af te ronden. Daarna kan de omgevingsvergunning voor het toevoegen van de standplaatsen aangevraagd worden. Wanneer deze omgevingsvergunning onherroepelijk is, zullen tegelijkertijd de volgende processen starten: de toewijzing van de kavels en het sluiten van de huurovereenkomsten, de civieltechnische grondwerkzaamheden en de vergunningsaanvragen voor de inritten, het hekwerk en de bergingen. De huurders kunnen in datzelfde tijdsbestek de vergunningsaanvraag voor de activiteit bouwen indienen voor het plaatsen van de woonwagens. Wanneer voor de vijfde standplaats de kap van de genoemde eik noodzakelijk blijkt, zal de vergunningsaanvraag daarvoor zo snel mogelijk in de voornoemde planning ingediend worden. De planning is om de kavels in Q1 2026 bouwrijp op te leveren aan de huurders. De definitieve oplevering is afhankelijk van het aansluiten van de nutsvoorzieningen.

Alternatieven

U kan er voor kiezen om 1 of meerdere van de toe te voegen standplaatsen uit te rusten met een woonwagen. In mei 2024 is een behoefte inventarisatie uitgevoerd onder de inschrijvingen. Daaruit bleek dat één ingeschrevene niet in staat is om zelf een woonwagen op de kavel te plaatsen. Het door de gemeente plaatsen van een woonwagen, met bijbehorende vergunningen en structurele onderhoud- en beheerkosten, is een substantiële extra investering en vraagt een aanvullend krediet.

Burgemeester en wethouders van Berkelland,
de secretaris, de burgemeester,

drs. J. Jonker

drs. J.H.A. van Oostrum

Raadsvergadering : 10 juni 2025

De raad van de gemeente Berkeland;

gelezen het voorstel van burgemeester en wethouders van 20 mei 2025

b e s l u i t:

1. Kennis nemen van de plannen voor het toevoegen van 3 woonwagenstandplaatsen aan de Haarloseweg in Borculo en 2 woonwagenstandplaatsen aan de Vijverweg in Ruurlo.
2. Voor het inrichten van de standplaatsen en het aanleggen van nutsvoorzieningen in bergingen een krediet beschikbaar stellen van € 625.000 en deze investering te dekken door de toegekende subsidie van € 28.000 en het restant af te schrijven in 40 jaar (€ 297.500 voor terreininrichting met een restwaarde van € 75.000) respectievelijk in 20 jaar (€ 297.500 voor nutsvoorzieningen en hekwerk, zonder restwaarde).
3. De jaarlijkse kapitaallasten (afschrijving en rente) en bijkomende exploitatiekosten dekken door een kostprijsdekkende aanvangshuurprijs te hanteren, rekening houdend met een gemiddelde huurprijs van € 347,55 per maand op basis van het woningwaarderingssysteem.

Aldus vastgesteld in de raadsvergadering van 10 juni 2025

de griffier, de voorzitter,

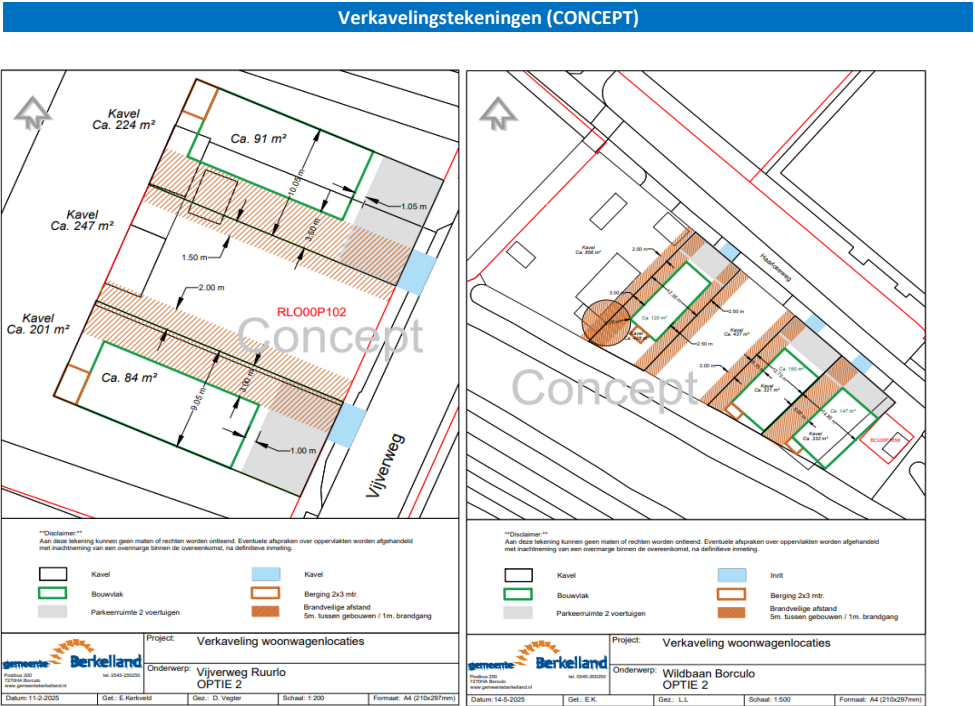
drs. J.A. Satijn drs. J.H.A. van Oostrum

Toelichting raadsvoorstel

Onderwerp : Uitbreiding woonwagenstandplaatsen Borculo Ruurlo

Raming investering 5 kavels voor woonwagens Borculo/Ruurlo

Post	Raming	2024	2025	2026	Krediet¹
Inbrengwaarde van gronden					
Vererving	PM				PM
Sloop- en sanering, opruiming	15.000		15.000		15.000
Civiele werken					
Bouw- en woonrijp maken [BRWR]	274.063		200.000	74.063	274.063
BRWR onvoorzien / risico's 5%	27.406		20.000	7.406	27.406
Voorbereiding, toezicht en uitvoering	45.220		45.220		45.220
Berging en nutsvoorziening	125.000		75.000	50.000	125.000
Overige uitgaven / compensatie	6.035	6.035			0
Niet compensabele BTW	115.117	10.188	77.321	27.608	104.929
Plankosten					
Onderzoek en advies	7.760	2.285	5.475		5.475
BOPA procedure	7.500		7.500		7.500
Nadeelcompensatie	PM				PM
Planbegeleiding (extern)	40.193	40.193			0
Totaal investeringen nominaal	663.294	58.701	445.516	159.077	604.594
Inflatie / indexering	9.229		4.433	4.796	9.229
Risico's en onvoorzien	9.261		6.761	2.500	9.261
Totaal investeringen	681.784	58.701	456.710	166.373	623.084

Uitgangspunten en parameters

Indexatie investeringen	2,00%	2,00%
Prijsstijging verhuuropbrengsten	2,00%	2,00%

Ad ¹ Krediet

De kosten van planvoorbereiding in 2024 zijn ten laste van de exploitatie verantwoord. Hiervoor hoeft geen krediet beschikbaar gesteld te worden. Omwille van het totaal inzicht in de kosten zijn deze hierboven wel opgenomen.

Alle bedragen zijn exclusief omzetbelasting vermeld. De BTW die drukt op de investeringen kan niet verrekend worden en is evenmin compensabel voor het BTW compensatiefonds. De BTW is kostprijsverhogend en wordt via de huur doorbelast.

Algemene gegevens

Programma	Wonen
Aantal en type	5 plaatsen voor woonwagens
Omgevingsplan	in voorbereiding BOPA procedure op initiatief gemeente
Kaveloppervlak totaal	1.500 in m2, activiteit wonen

Kasstroom investering en exploitatie woonwagens Borculo/Ruurlo

Bedragen	
Investering	€ 681.784
Bijdrage programma	€ 58.701
Benodigd krediet	€ 623.084
Subsidie RHA	€ 28.000
Te activeren	€ 595.084

Parameters	
Inflatie kosten	2%
Indexatie huur	2%
Disconto (NCW)	2%

Netto contante waarde (NCW)	
Investerings	€ -731.700
Exploitatiekosten	€ -156.863
Huuropbrengsten	€ 817.755
Restwaarde	€ 75.000
NCW kasstroom¹	€ 4.193

¹ bij benadering kostprijsdekkend

Jaar	Investering	Exploitatie	Huur	Kasstroom	NCW kasstroom
1	€ -595.084	€ -4.000	€ 20.853	€ -578.231	€ -566.893
2	-	€ -4.080	€ 21.270	€ 17.190	€ 16.522
3	-	€ -4.162	€ 21.695	€ 17.534	€ 16.522
4	-	€ -4.245	€ 22.129	€ 17.884	€ 16.522
5	-	€ -4.330	€ 22.572	€ 18.242	€ 16.522
6	-	€ -4.416	€ 23.023	€ 18.607	€ 16.522
7	-	€ -4.505	€ 23.484	€ 18.979	€ 16.522
8	-	€ -4.595	€ 23.953	€ 19.359	€ 16.522
9	-	€ -4.687	€ 24.432	€ 19.746	€ 16.522
10	-	€ -4.780	€ 24.921	€ 20.141	€ 16.522
11	-	€ -4.876	€ 25.419	€ 20.543	€ 16.522
12	-	€ -4.973	€ 25.928	€ 20.954	€ 16.522
13	-	€ -5.073	€ 26.446	€ 21.373	€ 16.522
14	-	€ -5.174	€ 26.975	€ 21.801	€ 16.522
15	-	€ -5.278	€ 27.515	€ 22.237	€ 16.522
16	-	€ -5.383	€ 28.065	€ 22.682	€ 16.522
17	-	€ -5.491	€ 28.626	€ 23.135	€ 16.522
18	-	€ -5.601	€ 29.199	€ 23.598	€ 16.522
19	-	€ -5.713	€ 29.783	€ 24.070	€ 16.522
20	-	€ -5.827	€ 30.379	€ 24.551	€ 16.522
21	€ -224.750	€ -5.944	€ 30.986	€ -199.707	€ -131.762
22	-	€ -6.063	€ 31.606	€ 25.543	€ 16.522
23	-	€ -6.184	€ 32.238	€ 26.054	€ 16.522
24	-	€ -6.308	€ 32.883	€ 26.575	€ 16.522
25	-	€ -6.434	€ 33.540	€ 27.107	€ 16.522
26	-	€ -6.562	€ 34.211	€ 27.649	€ 16.522
27	-	€ -6.694	€ 34.895	€ 28.202	€ 16.522
28	-	€ -6.828	€ 35.593	€ 28.766	€ 16.522
29	-	€ -6.964	€ 36.305	€ 29.341	€ 16.522
30	-	€ -7.103	€ 37.031	€ 29.928	€ 16.522
31	-	€ -7.245	€ 37.772	€ 30.526	€ 16.522
32	-	€ -7.390	€ 38.527	€ 31.137	€ 16.522
33	-	€ -7.538	€ 39.298	€ 31.760	€ 16.522
34	-	€ -7.689	€ 40.084	€ 32.395	€ 16.522
35	-	€ -7.843	€ 40.886	€ 33.043	€ 16.522
36	-	€ -8.000	€ 41.703	€ 33.704	€ 16.522
37	-	€ -8.160	€ 42.537	€ 34.378	€ 16.522
38	-	€ -8.323	€ 43.388	€ 35.065	€ 16.522
39	-	€ -8.489	€ 44.256	€ 35.767	€ 16.522
40	-	€ -8.659	€ 45.141	€ 36.482	€ 16.522
41					restwaarde € 75.000
€	-819.833	€ -241.608	€ 1.259.548	€ 198.107	€ 4.193

Raadsvergadering

Dossiernummer	4199
Vertrouwelijk	Nee
Vergaderdatum	10 juni 2025
Agendapunt	10.g
Titel	Aankoop gronden nabij gemeentewerf Borculo

Geagendeerd	Vergaderdatum
Raadsvergadering	10 juni 2025

Voorgesteld besluit

Besluit

1. In te stemmen met de gesloten koopovereenkomst voor een perceel bedrijfsterrein van 2.404 m² aan de Korenbree nabij de gemeentewerf in Borculo.
2. Voor de aankoop van het perceel een krediet beschikbaar te stellen van € 280.000 en de gronden tegen verkrijgingsprijs te verantwoorden onder de balanspost materiële vaste activa, onderdeel gronden en terreinen.
3. De jaarlijkse kapitaallasten voor rente met ingang van 2026 op te nemen in de begroting van de algemene dienst (ten laste van het resultaat op het Programma Werken en leren).

Zaaknummer : 1298928
Raadsvergadering : 10 juni 2025

Onderwerp : Aankoop gronden nabij de gemeentewerf in Borculo

Collegevergadering : 20 mei 2025
Portefeuillehouder : Wethouder J. van der Noordt
Steller : Raymond Lutikholt tel. : 0545-250250
Team Projecten

Te nemen besluit

1. Instemmen met de gesloten koopovereenkomst voor een perceel bedrijfsterrein van 2.404 m² aan de Korenbree nabij de gemeentewerf in Borculo.
2. Voor de aankoop van het perceel een krediet beschikbaar stellen van € 280.000 en de gronden tegen verkrijgingsprijs te verantwoorden onder de balanspost materiële vaste activa, onderdeel gronden en terreinen.
3. De jaarlijkse kapitaallasten voor rente met ingang van 2026 op te nemen in de begroting van de algemene dienst (ten laste van het resultaat op het Programma Werken en leren).

Waarom dit voorstel en wat is het effect

De eigenaar van een onbebouwd bedrijfsperceel in de directe nabijheid van de gemeentewerf in Borculo heeft zijn kavel aan de gemeente aangeboden. Dit biedt een unieke kans om in te spelen op een eventuele toekomstige uitbreiding van de gemeentewerf. Een gezegde luidt niet voor niets: “buurmans grond is maar een keer te koop”. Zie bijlage 2 voor het kaartbeeld van de situatie.

De gemeentewerf in Borculo kampt met ruimtegebrek voor een efficiënte bedrijfsvoering. We willen een integrale visie op de toekomst van de buitendienst opstellen. Daarbij onderzoeken we hoe het takenpakket, de personele bezetting, het materieel en de locaties optimaal op elkaar afgestemd kunnen worden. Dit moet leiden tot het beter stroomlijnen van werkzaamheden en het beperken van inefficiënte vervoersbewegingen tussen locaties.

Door de aankoop van dit stuk grond aan de Korenbree anticiperen we op een eventuele uitbreiding van de gemeentewerf in Borculo. Mocht uitbreiding van de werf vanuit strategisch oogpunt niet noodzakelijk zijn, dan kan het perceel (of een deel daarvan) desgewenst tegen marktconforme condities worden verkocht.

Met de aankoop is circa 2.400 m² grond gemoeid. De overeenkomst met de verkopende partij is gesloten onder de opschortende voorwaarde dat de gemeenteraad instemt met de overeenkomst en het krediet voor de aankoop beschikbaar stelt. Nadat aan deze voorwaarde is voldaan kan de overdracht van de kavel plaatsvinden.

In te vullen door Griffie:

Raadsvergadering
0 zonder hoofdelijke stemming
0 met algemene stemmen
0 stemmen voor, stemmen tegen
0 aangenomen
0 verworpen

Argumentatie

1.1 Aankoop van perceel maakt eventuele uitbreiding van de werf mogelijk

Op de huidige gemeentewerf aan de Korenbree in Borculo is krapte ontstaan. Dit ten gevolge van de toename van werkzaamheden, toevoeging van het groenteam en het plan voor de doorontwikkeling van een robuuste buitendienst. Hierdoor is momenteel onvoldoende ruimte om al het materieel overdekt te stallen. Dit heeft een negatief effect op de levensduur van het materieel. Een ander voorbeeld is het leveren van de jaarlijkse beplanting en bomen. Deze wordt nu noodgedwongen geleverd in onze dependance in Neede, wat daar ook tot krapte leidt en er aanvullende transportbewegingen gemaakt moeten worden. Momenteel moet meermaals per week voor groenafval naar de Foekendijk in Ruurlo gereden worden. De Korenbree ligt meer centraal in de gemeente.

Er doet zich nu een eenmalige kans voor om een geschikt perceel grond in de directe nabijheid van de werf aan te kopen. We anticiperen daarmee op een eventuele uitbreiding van de locatie voor de buitendienst in Borculo. Nader onderzoek moet uitwijzen of een eventuele uitbreiding noodzakelijk is. Dit voorstel beperkt zich tot de aankoop van het perceel: de inrichting van het terrein en de realisatie van overdekte opslagruimte is hier geen onderdeel van.

1.2 Koopovereenkomst met marktconforme voorwaarden

De koopovereenkomst is in goede samenwerking tussen de grondeigenaar, de verkopend makelaar en de gemeente tot stand gekomen. Uit informatie van de omgevingsdienst blijkt dat geen nader bodemonderzoek noodzakelijk is. Het college is bevoegd tot het sluiten van overeenkomsten, maar het budgetrecht voor het beschikbaar stellen van het krediet voor de aankoop berust bij de gemeenteraad. Om die reden is in de gesloten koopovereenkomst een opschortende voorwaarde opgenomen (artikel 17 lid 2). De overeenkomst is als bijlage toegevoegd.

De braakliggende kavel met bedrijfsbestemming komt beschikbaar doordat de verkoper zijn bestaande panden aan de Klapperdijk onlangs heeft verkocht aan een onderneming in de recreatieve sector.

2 Krediet voor aankoop

Met de aankoop van 2.404 m² is een koopsom van € 276.460 gemoeid. Over de koopsom is geen omzetbelasting of overdrachtsbelasting verschuldigd. Rekening houdend met notariële en kadastrale kosten is een krediet van € 280.000 nodig. De gronden worden tegen de verkrijgingsprijs gewaardeerd onder de balanspost materiële vaste activa, onderdeel gronden en terreinen. Op deze investering wordt niet afgeschreven, wel wordt jaarlijks rente berekend over de boekwaarde.

Nader onderzoek moet uitwijzen welk gedeelte van het terrein benodigd is voor de eventuele uitbreiding van de werf. De gronden die niet voor de buitendienst noodzakelijk zijn kunnen desgewenst worden doorverkocht tegen marktconforme voorwaarden.

3 Jaarlijkse lasten blijven beperkt tot kapitaallasten

De kapitaallasten voor deze aankoop bedragen circa € 2.800, zijnde 1% rente over de verkrijgingsprijs. Op de aankoop van gronden wordt niet afgeschreven. Deze extra kapitaallasten zullen met ingang van 2026 ten laste van het programma Werken en leren (onderdeel bedrijfsterreinen) in de begroting worden opgenomen. We leggen over de boekwaarde van onze grondposities jaarlijks verantwoording af via de Paragraaf Grondbeleid in de jaarrekening en het Meerjaren Perspectief Grondexploitaties.

Kanttekeningen en risico's

Het gehele perceel omvat ruim 2.400 m² en heeft een bedrijfsbestemming. Volgens het ingewonnen advies van de ODA is geen nader bodemonderzoek noodzakelijk. Er zijn verder geen significante risico's verbonden aan dit voorstel.

Een recent gevestigd nabijgelegen bedrijf heeft via de verkopend eigenaar verzocht om circa 200 m² van het betreffende perceel van de gemeente in eigendom over te nemen. Daartegen bestaat geen bezwaar. De netto verkrijgingsprijs van het perceel kan hierdoor wellicht met circa € 25.000 worden verlaagd.

Financiën

Het aan te kopen perceel heeft een kadastrale oppervlakte van 2.404 m². De overeengekomen koopprijs bedraagt € 276.460 (€ 115 per m²). Inclusief notariskosten bedraagt de verkrijgingsprijs € 280.000. De jaarlijkse kapitaallasten bedragen € 2.800 (1,00% rente).

De jaarlijkse kapitaallasten bestaan alleen uit rente. Over de marktconforme verkrijgingsprijs van de gronden wordt niet afgeschreven. In de begroting 2025 is een rentepercentage van 0,25% opgenomen, maar gelet op de meerjarige exploitatietermijn is hierboven met 1,00% rente rekening gehouden. Bij de jaarrekening wordt de werkelijke omslagrente bepaald. Over 2024 bedroeg deze omslagrente 0%. Het is dus niet ondenkbaar dat de werkelijke kapitaallasten de komende jaren lager zullen uitvallen dan hierboven is becijferd.

VN verdrag rechten van mensen met een beperking

Niet van toepassing.

Duurzaamheid

Niet van toepassing.

Communicatie

Niet van toepassing.

Initiatief, participatie en rol gemeente

De gemeente is verantwoordelijk voor het beheer en onderhoud van de openbare ruimte. De buitendienst speelt hierin een grote rol. Om efficiënt en adequaat te kunnen reageren op meldingen en calamiteiten moeten we zorgdragen voor een goed toegeruste gemeentewerf. Met de aankoop van het perceel aan de Korenbree kunnen we inspelen op een eventuele uitbreiding van de werf in de toekomst.

Planning en evaluatie

De verkopende partij wenst het perceel per 1 augustus 2025 over te dragen. De gemeente stelt een integrale visie op over het takenpakket, de bezetting en locaties voor de buitendienst. Een eventuele uitbreiding van de gemeentewerf in Borculo in de directe nabijheid is mogelijk als het perceel in eigendom is verworven. Voor een eventuele uitbreiding volgt te zijner tijd een afzonderlijk raadsvoorstel.

Alternatieven

Wanneer besloten wordt om de aangeboden gronden niet aan te kopen, dan vervalt de mogelijkheid om in de directe nabijheid van de huidige gemeentewerf de opslagruimte uit te breiden. Dit kan gevolgen hebben voor de efficiency van de bedrijfsvoering van de buitendienst. Het huidige ruimtegebrek leidt momenteel tot extra werkzaamheden en transportbewegingen.

Burgemeester en wethouders van Berkelland,
de secretaris, de burgemeester,

drs. J. Jonker

drs. J.H.A. van Oostrum

Raadsvergadering : 10 juni 2025

De raad van de gemeente Berkeland;

gelezen het voorstel van burgemeester en wethouders van 20 mei 2025

b e s l u i t:

1. In te stemmen met de gesloten koopovereenkomst voor een perceel bedrijfsterrein van 2.404 m² aan de Korenbree nabij de gemeentewerf in Borculo.
2. Voor de aankoop van het perceel een krediet beschikbaar te stellen van € 280.000 en de gronden tegen verkrijgingsprijs te verantwoorden onder de balanspost materiële vaste activa, onderdeel gronden en terreinen.
3. De jaarlijkse kapitaallasten voor rente met ingang van 2026 op te nemen in de begroting van de algemene dienst (ten laste van het resultaat op het Programma Werken en leren).

Aldus vastgesteld in de raadsvergadering van 10 juni 2025

de griffier, de voorzitter,

drs. J.A. Satijn drs. J.H.A. van Oostrum

Toelichting raadsvoorstel

Onderwerp : Uitbreiding gemeentewerf buitendienst Borculo

Van sterfhuisconstructie tot robuuste buitendienst

In 2011 is de gemeentewerf aan de Korenbree te Borculo gerealiseerd. De werf is destijds gebouwd op basis van een 'sterfhuisconstructie' bij de buitendienst. De gedachte was dat er enkel een serviceteam bij de buitendienst nodig was met een aantal van vijf medewerkers. Met het plan 'Robuuste Buitendienst' is dit tot een halt geroepen en wordt er verder vorm gegeven aan een servicegerichte buitendienst, waarbij nieuwe medewerkers worden aangenomen door werk uit de markt te halen. Daarnaast is in 2018 team onderhoud groene leefomgeving vanuit de Hacron toegevoegd met circa 30 medewerkers.

Met de ommezwaai van een sterfhuisconstructie naar een robuuste buitendienst en de toevoeging van team onderhoud groene leefomgeving is de limiet aan opslagruimte voor voertuigen, materialen en projecten overschreden. De huidige werf in Borculo is gebouwd op basis van de bezetting in 2010 en de verwachte uitstroom. De werf voldeed qua opslag aan de oude situatie. Sinds in 2018 team onderhoud groene leefomgeving met 30 medewerkers is toegevoegd aan het personeelsbestand, is de ruimte en de opslag van voertuigen en materialen in het gedrang gekomen. Materialen kunnen niet binnen staan. Plantgoed kan niet in Borculo opgeslagen worden en daarvoor moet soms naar Neede worden uitgeweken. Hierdoor moeten er meer vervoersbewegingen worden gemaakt.

Met de aankoop van het stuk grond ontstaat de mogelijkheid om de werf in Borculo uit te breiden. Nader onderzoek en het opstellen van een integrale visie op de werkzaamheden van de buitendienst zullen uit moeten wijzen of de uitbreiding noodzakelijk is.

Een aspect dat bij het onderzoek naar eventuele uitbreiding een rol zal spelen is dat er minder transportbewegingen uitgevoerd hoeven te worden tussen de werven in Neede en Borculo en het gronddepot aan de Foekendijk in Ruurlo. Hiermee kan de buitendienst het werk efficiënter indelen en daarmee uren besparen. Dit zal ook leiden tot een kostenbesparing in brandstof en een besparing in de uitstoot van CO₂ wat ten goede komt aan het klimaat. Ook verwacht de buitendienst dat zij beter in staat zullen zijn om het materieel in stand te houden, aangezien deze niet meer onoverdekt buiten hoeven te staan. Wanneer er geen mogelijkheid tot uitbreiding van de gemeentewerf is, kan dit voor de buitendienst volgens de huidige inzichten mogelijk leiden tot de volgende effecten:

- Materieel staat door ruimtegebruik buiten, hierdoor gaat de levensduur (van bijvoorbeeld gladheidsmaterieel) gemiddeld met 1/3^e achteruit. Dit zorgt voor meer kosten in het vroegtijdig vervangen van materieel.
- De mogelijkheden om over te gaan naar een meer elektrisch wagenpark wordt vermoeilijkt, omdat er geen mogelijkheden zijn om deze buiten het huidige pand op te laden. Dit wordt steeds meer geëist in brandverzekeringen.
- Meer uitstoot van CO₂ en de daarbij behorende brandstofkosten door meer vervoersbewegingen.
- Geen ruimte voor een mogelijke HVO100 dieseltank, om zo minder uitstoot te realiseren.
- Er is onvoldoende ruimte voor de tijdelijke opslag van groenafval in Borculo.
- Er is geen ruimte in Borculo voor nieuw te leveren bomen en struiken. Hierdoor worden onnodige vervoersbewegingen gemaakt richting Neede.
- Er is onvoldoende ruimte voor de opslag van stenen en zand voor de stratenmakers.

BIJLAGEN

1. Koopovereenkomst
2. Kaartafbeelding van de beoogde aankoop

KOOPOVEREENKOMST VOOR COMMERCIEEL VASTGOED

Model koopovereenkomst voor commercieel vastgoed (model 2023). Vastgesteld door de Nederlandse Coöperatieve Vereniging van Makelaars & Taxateurs in onroerende goederen NVM U.A.

Gebruik van dit model is uitsluitend toegestaan indien de ingevulde, de toegevoegde of de afwijkende tekst duidelijk als zodanig herkenbaar is.

De ondergetekende(n):

A. Verkoper(s)

5.1.2e , geboren 5.1.2e wonende
5.1.2e te 5.1.2e telefoonnummer
5.1.2e .

hierna (samen) te noemen “verkoper”,

B. Koper(s)

Gemeente Berkelland, gevestigd Marktstraat 1, 7271 AX te Borculo, ingeschreven in het handelsregister onder nummer 09212462, ten deze vertegenwoordigd door de burgemeester van de gemeente Berkelland, de heer drs. J.H.A. van Oostrum, handelend ter uitvoering van het collegebesluit van

hierna (samen) te noemen “koper”.

Verkoper en koper worden hierna gezamenlijk ook wel aangeduid als “partijen”.

Betreft: Korenbree ong. te 7271 LH Borculo 1.

Paraaf verkoper(s):

Paraaf koper(s):

Verkoper en koper komen overeen:

artikel 1 Verkoop en koop.

Verkoper verkoopt aan koper, die van verkoper koopt de eigendom van het perceel grond met opstal en verdere aanhorigheden:

- plaatselijk bekend (incl. postcode) **Korenbree ong. te 7271 LB Borculo,,**
- kadastraal bekend gemeente **Geesteren**, sectie **L** nummer **947**,
- **2.404 m²**

hierna te noemen: "de onroerende zaak".

De koopsom van de onroerende zaak bedraagt € **276.460,-**, zegge

tweehonderdzesenzeventigduizendvierhonderdzestig euro (2.404 m² x € 115,-- per m²)

Over de koopsom van de onroerende zaak is ~~wel~~ / **geen** omzetbelasting verschuldigd, die niet in de koopsom is begrepen.

artikel 2 Kosten, overdrachts- en omzetbelasting.

2.1 De kosten die betrekking hebben op de eigendomsoverdracht en die de notaris in rekening brengt, zoals overdrachts- en omzetbelasting, notariskosten en kadasterkosten, zijn voor rekening van **koper / verkoper**. De notaris wordt aangewezen door **koper / verkoper**.

De kosten die de notaris in rekening brengt in verband met de aflossing van overbruggingsleningen en/of aflossing en doorhaling van hypotheek en/of beslagen die op de onroerende zaak rusten, zijn voor rekening van verkoper.

De kosten die de notaris in rekening brengt in verband met het vestigen van een hypotheek met betrekking tot de onroerende zaak zijn voor rekening van koper.

Eventuele overige kosten die de notaris in rekening brengt, zoals de kosten van een volmacht en de kosten van een tolk, zijn voor rekening van de partij die hiervan gebruik maakt.

~~**2.2** Indien de overdrachtsbelasting voor rekening van koper komt en de heffingsgrondslag~~

Betreft: Korenbree ong. te 7271 LH Borculo 2.

Paraaf verkoper(s):

Paraaf koper(s):

~~wordt verminderd door toepassing van artikel 13 Wet op belastingen van rechtsverkeer, zal koper aan verkoper wel / niet* uitkeren het verschil tussen enerzijds het bedrag dat aan overdrachtsbelasting verschuldigd zou zijn zonder vermindering van de heffingsgrondslag en anderzijds het werkelijk aan overdrachtsbelasting verschuldigde bedrag.~~

~~Het bedrag dat koper aan verkoper uitkeert, wordt verminderd met een zodanig bedrag dat het totaal van het bedrag dat koper aan overdrachtsbelasting betaalt en het bedrag dat koper ingevolge dit artikellid aan verkoper betaalt, gelijk is aan het bedrag dat koper aan overdrachtsbelasting zou betalen indien artikel 13 Wet op belasting van rechtsverkeer niet van toepassing zou zijn.~~

~~Indien partijen overeenkomen dat bedoeld verschil aan verkoper wordt uitgekeerd zal dit via de notaris gelijktijdig met de betaling van de koopsom plaatsvinden.~~

artikel 3 Betaling.

3.1 De betaling van de koopsom, kosten en belastingen vindt plaats via de notaris bij het passeren van de akte van levering.

3.2 Koper is verplicht het verschuldigde bedrag te voldoen vóór het ondertekenen van de akte van levering op de derdenrekening van de notaris, zodat het verschuldigde bedrag op de dag van levering op die rekening is bijgeschreven.

3.3 Uitbetaling aan verkoper of aan één of meer door verkoper opgegeven derden zal eerst plaatsvinden, zodra de notaris uit onderzoek bij de openbare registers is gebleken, dat de levering is geschied zonder inschrijvingen die bij het verlijden van de akte van levering niet bekend waren.

3.4 Indien verkoper voorafgaand aan het moment van levering ingevolge artikel 4.1 de economische eigendom aan koper overdraagt, is op dat moment overdrachtsbelasting verschuldigd. Verkoper en koper zijn zich ervan bewust dat in een dergelijk geval overdrachtsbelasting verschuldigd is waarvoor zij hoofdelijk aansprakelijk zijn.

Betreft: Korenbree ong. te 7271 LH Borculo 3.

Paraaf verkoper(s):

Paraaf koper(s):

artikel 4 Eigendomsoverdracht.

4.1 De akte van levering zal gepasseerd worden **binnen één maand nadat de gemeenteraad instemt met 1) het sluiten van de overeenkomst en 2) hiervoor de benodigde financiële middelen beschikbaar stelt, zoals bedoeld in artikel 17 lid 2. De koper spant zich in om een overdracht per 1 augustus 2025 mogelijk te maken.** De overdracht zal plaatsvinden ten overstaan van een notaris verbonden aan **notariskantoor Kraayenhof**, gevestigd te Borculo, hierna verder te noemen notaris.

4.2 Verkoper staat in voor diens bevoegdheid tot verkoop en tot eigendomsoverdracht ten tijde van het passeren van de akte van levering.

4.3 Indien sprake is van de verkoop van een recht van erfpacht moet in deze koopovereenkomst voor ‘eigendomsoverdracht’ gelezen worden ‘de overdracht van het recht van erfpacht’.

artikel 5 Bankgarantie. Waarborgsom.

~~5.1 Tot zekerheid voor de nakoming van de verplichtingen van koper zal deze uiterlijk op een schriftelijke door een bankinstelling afgegeven bankgarantie doen stellen voor een bedrag van €, zegge..... . Deze bankgarantie moet (i) onvoorwaardelijk zijn, (ii) voortduren tot ten minste één maand na de overeengekomen datum van eigendomsoverdracht, en (iii) de clausule bevatten dat de desbetreffende bankinstelling op eerste verzoek van de notaris het bedrag van de garantie aan de notaris zal uitkeren. Indien het bedrag van de garantie aan de notaris wordt uitgekeerd, zal deze daarmee handelen als in artikel 11 is bepaald. Indien zich het gestelde in artikel 11.5 sub d voordoet, dient de bankgarantie te worden verlengd bij gebreke waarvan partijen de notaris ingevolge deze koopovereenkomst verplichten de bankgarantie te innen. Bij dezen wordt de notaris verplicht en voor zover nodig onherroepelijk gemachtigd om, zodra koper aan diens verplichtingen heeft voldaan en de juridische levering is voltooid, de bankinstelling te berichten dat de door koper gestelde bankgarantie kan vervallen. Onder bankinstelling wordt in dit artikel begrepen een bank of verzekeraar in de zin van artikel 1:1 Wet op het financieel toezicht.~~

Betreft: Korenbree ong. te 7271 LH Borculo 4.

Paraaf verkoper(s):

Paraaf koper(s):

~~5.2 In plaats van deze bankgarantie te stellen kan koper een waarborgsom storten ter hoogte van het in artikel 5.1 genoemde bedrag in handen van de notaris via diens derdenrekening. De waarborgsom moet uiterlijk op de in artikel 5.1 genoemde dag zijn bijgeschreven op genoemde rekening.~~

~~Deze waarborgsom zal, behoudens het in artikel 11 bepaalde, met de koopsom worden verrekend voor zover de koopsom en het overige door koper verschuldigde niet uit een door koper aangegane geldlening worden voldaan. Het gedeelte van de waarborgsom dat niet wordt verrekend, wordt aan koper terugbetaald zodra koper aan diens verplichtingen op grond van deze koopovereenkomst heeft voldaan.~~

~~Over de waarborgsom wordt door verkoper geen rente vergoed.~~

~~Als de notaris over de waarborgsom rente vergoedt, komt deze rente aan koper toe.~~

~~5.3 Indien koper in staat van faillissement wordt verklaard en de curator de koopovereenkomst niet gestand wenst te doen, zal het in artikel 5.1 genoemde bedrag van de bankgarantie respectievelijk de waarborgsom van rechtswege als boete bedoeld in artikel 11.2 aan verkoper zijn verbeurd.~~

artikel 6 Staat van de onroerende zaak. Gebruik.

6.1 De onroerende zaak zal aan koper in eigendom worden overgedragen in de staat waarin deze zich bij het tot stand komen van deze koopovereenkomst bevindt, derhalve met alle daarbij behorende rechten en aanspraken, heersende erfdienstbaarheden en kwalitatieve rechten, zichtbare en onzichtbare gebreken en vrij van hypotheken, beslagen en inschrijvingen daarvan.

Koper aanvaardt deze staat en daarmee ook de op de onroerende zaak rustende publiekrechtelijke beperkingen voor zover dat geen “bijzonder lasten” zijn.

6.2 Koper aanvaardt uitdrukkelijk alle lijdende erfdienstbaarheden, bijzondere lasten en beperkingen, afzonderlijke zakelijke rechten, kettingbedingen en kwalitatieve verplichtingen die op de onroerende zaak rusten, e.e.a. voor zover blijkend en/of voortvloeiend uit de laatste en voorgaande notariële akten van levering en/of van vestiging van een beperkt recht op de

Betreft: Korenbree ong. te 7271 LH Borculo 5.

Paraaf verkoper(s):

Paraaf koper(s):

onroerende zaak, dan wel blijkend en/of voortvloeiend uit een afzonderlijke notariële akte.

Verkoper heeft van al deze notariële akten de letterlijke tekst (in kopie) aan koper ter hand gesteld.

Koper verklaart kennis te hebben genomen van de inhoud van deze akten.

Verkoper heeft aan koper medegedeeld dat de volgende bijzondere publiekrechtelijke beperkingen op de onroerende zaak rusten: **zie bewijs van eigendom.**

Koper verklaart deze bijzondere publiekrechtelijke lasten uitdrukkelijk te aanvaarden.

6.3 De onroerende zaak zal bij de eigendomsoverdracht de feitelijke eigenschappen bezitten die nodig zijn voor een normaal gebruik als: **industriegrond.**

Indien de feitelijke levering eerder plaatsvindt, zal de onroerende zaak op dat moment de eigenschappen bezitten die voor een normaal gebruik nodig zijn.

Verkoper staat niet in voor andere eigenschappen dan die voor een normaal gebruik nodig zijn. Gebreken die het normale gebruik belemmeren en die aan koper bekend of kenbaar zijn op het moment van het tot stand komen van deze koopovereenkomst komen voor rekening en risico van koper.

Voor gebreken die het normale gebruik belemmeren en die niet aan koper bekend of kenbaar waren op het moment van het tot stand komen van deze koopovereenkomst is verkoper uitsluitend aansprakelijk voor de herstelkosten. Bij het vaststellen van de herstelkosten wordt rekening gehouden met de aftrek 'nieuw voor oud'.

Verkoper is niet aansprakelijk voor overige (aanvullende) schade, tenzij verkoper een verwijt treft.

6.4.1 Aan verkoper is niet bekend dat de onroerende zaak verontreiniging bevat die ten nadele strekt van het in artikel 6.3 omschreven gebruik of die heeft geleid of zou kunnen leiden tot een verplichting tot schoning van de onroerende zaak, dan wel het nemen van andere maatregelen.

6.4.2 Voor zover aan verkoper bekend is in de onroerende zaak ~~wel/~~ **geen** ondergrondse tank voor het opslaan van (vloei)stoffen aanwezig.

~~Voor zover verkoper bekend is met de aanwezigheid van een ondergrondse tank voor het~~

Betreft: Korenbree ong. te 7271 LH Borculo 6.

Paraaf verkoper(s):

Paraaf koper(s):

~~opslaan van (vloei)stoffen, verklaart verkoper met betrekking tot het al dan niet nog in gebruik zijn en/of het volgens wettelijke voorschriften onklaar gemaakt zijn, het volgende:~~

~~.....~~

6.4.3 Aan verkoper is niet bekend of / ~~Aan koper is bekend dat~~ in de onroerende zaak asbest is verwerkt.

6.4.4 Aan verkoper is niet bekend of / ~~Aan koper is bekend dat~~ ten aanzien van de onroerende zaak beperkingenbesluiten voor bodem zijn genomen door het bevoegd gezag.

6.5 Koper heeft het recht om direct voorafgaand aan het passeren van de akte van levering de onroerende zaak van binnen en van buiten te inspecteren.

6.6 Verkoper staat ervoor in dat tot op de dag dat verkoper deze koopovereenkomst heeft ondertekend door de overheid of door nutsbedrijven geen verbeteringen of herstellingen zijn voorgeschreven of aangekondigd die nog niet, of niet naar behoren zijn uitgevoerd.

Indien op of na de dag van ondertekening en voor het moment van levering een verbetering of herstelling door de overheid of nutsbedrijven wordt aangekondigd of voorgeschreven, zijn de gevolgen van de aankondiging of aanschrijving voor rekening en risico van koper. De aankondiging of aanschrijving komt voor rekening en risico van verkoper indien deze verband houdt met het niet-nakomen van uit de wet of deze koopovereenkomst voor verkoper voortvloeiende verplichtingen.

6.7.1 Aan verkoper is niet bekend of / ~~Aan koper is bekend dat~~ de onroerende zaak is aangewezen of is betrokken in een procedure tot aanwijzing:

- a. als rijksmonument in de zin van de Erfgoedwet;
- b. als provinciaal monument of gemeentelijk monument krachtens een provinciale verordening, gemeentelijke verordening, bestemmingsplan of omgevingsplan.

6.7.2 Aan verkoper is niet bekend of / ~~Aan koper is bekend dat~~ de onroerende zaak is gelegen binnen een gebied dat is aangewezen of waarvoor een procedure loopt tot aanwijzing:

- a. als rijksbeschermd stads- of dorpsgezicht als bedoeld in artikel 9.1 lid 1 onder a van de Erfgoedwet respectievelijk artikel 2.34 lid 4 Omgevingswet;

Betreft: Korenbree ong. te 7271 LH Borculo 7.

Paraaf verkoper(s):

Paraaf koper(s):

b. als beschermd stads- of dorpsgezicht krachtens een provinciale verordening, gemeentelijke verordening, bestemmingsplan of omgevingsplan.

6.8 Verkoper verklaart dat ten aanzien van de onroerende zaak geen verplichtingen ten opzichte van derden bestaan wegens voorkeursrecht, optierecht, recht van wederinkoop.

6.9 Voor zover aan verkoper bekend is de onroerende zaak ~~wel~~/ **niet** opgenomen in een (voorlopige) aanwijzing als bedoeld in de Wet voorkeursrecht gemeenten respectievelijk hoofdstuk 9 van de Omgevingswet.

6.10 In de koop is niet begrepen datgene waarop huurders krachtens hun wettelijk wegneemrecht rechten doen gelden.

6.11 Verschil tussen de opgegeven en de werkelijke grootte verleent aan geen der partijen enig recht.

6.12 Verkoper verklaart dat de lasten over voorgaande jaren, voor zover de aanslagen zijn opgelegd en de canons die verschuldigd zijn geworden, zijn voldaan.

Voor zover de genoemde aanslagen en/of canons nog niet zijn voldaan, verklaart verkoper deze op eerste verzoek te voldoen.

6.13 De enkele verklaring dat verkoper niet bekend is met bepaalde feiten of omstandigheden houdt geen garantie of vrijwaring in voor koper of verkoper.

artikel 7 Feitelijke levering. Overdracht aanspraken.

7.1 De feitelijke levering en aanvaarding vindt plaats op het moment van het ondertekenen van de akte van levering zoals weergegeven in artikel 4.1, tenzij tussen verkoper en koper een ander tijdstip is overeengekomen, vrij van huur-, lease- en/of huurkoopovereenkomsten, met uitzondering van de volgende overeenkomsten welke door koper gestand worden gedaan: **niet van toepassing**.

7.2 Voor zover uit het artikel 7.1 niet anders voortvloeit staat verkoper ervoor in dat de onroerende zaak bij de feitelijke levering (i) vrij is van aanspraken tot gebruik, (ii) ongevorderd is en (iii) behoudens de eventueel meeverkochte roerende zaken, leeg en ontruimd is.

Betreft: Korenbree ong. te 7271 LH Borculo 8.

Paraaf verkoper(s):

Paraaf koper(s):

7.3 Indien koper de onroerende zaak geheel of gedeeltelijk aanvaardt onder gestanddoening van lopende huur-, lease- of huurkoopovereenkomsten:

- a. staat verkoper ervoor in dat verkoper ten tijde van de feitelijke levering niet reeds betalingen heeft ontvangen voor toekomstige termijnen en dat er tevens geen beslag is gelegd op toekomstige termijnen;
- b. staat verkoper ervoor in dat vanaf het tot stand komen van deze koopovereenkomst bestaande huur-, lease- en/of huurkoopovereenkomsten niet worden gewijzigd, de onroerende zaak niet geheel of gedeeltelijk wordt verhuurd, in huurkoop wordt gegeven of op enigerlei andere wijze in gebruik wordt afgestaan, tenzij met schriftelijke toestemming van koper;
- c. verklaart koper bekend te zijn met de inhoud van de over te nemen genoemde huur-, lease- en/of huur(koop)overeenkomsten; en
- d. zullen eventuele uitstaande waarborgsommen bij de overdracht ter beschikking van koper worden gesteld.

7.4 In deze koopovereenkomst is voor zover mogelijk begrepen de overdracht van alle aanspraken die verkoper ten aanzien van de onroerende zaak kan of zal kunnen doen gelden tegenover derden, waaronder begrepen de bouwer(s), (onder)aannemer(s), installateur(s), architect(en) en leverancier(s), zoals wegens verrichte werkzaamheden of ter zake van aan de onroerende zaak toegebrachte schade, zonder dat verkoper tot vrijwaring verplicht is. Deze overdracht vindt plaats per de datum van de eigendomsoverdracht. Vindt de feitelijke levering op een eerdere datum plaats dan de ondertekening van de akte van levering, dan wordt de overdracht van bovenvermelde aanspraken effectief per die eerdere datum.

In dat laatste geval verplicht verkoper zich al bij de feitelijke levering de aan verkoper bekende gegevens ter zake aan koper te verstrekken en machtigt verkoper koper hierbij, voor zover nodig, deze overdracht van aanspraken voor rekening van koper te doen mededelen aan de desbetreffende derden overeenkomstig de wettelijke bepalingen.

artikel 8 Baten, lasten en canons.

Betreft: Korenbree ong. te 7271 LH Borculo 9.

Paraaf verkoper(s):

Paraaf koper(s):

De baten, lasten, belastingen, heffingen en verschuldigde canons komen voor rekening van koper met ingang van **datum juridische levering**.

De dan lopende baten, lasten, belastingen, heffingen en canons, zullen per die datum tussen partijen naar rato van tijd worden verrekend. Deze verrekening vindt gelijktijdig plaats met de betaling van de koopsom. Voor zover er met betrekking tot de onroerende zaak belastingen en/ of heffingen ten laste van het gebruik worden geheven zullen deze niet tussen partijen worden verrekend.

artikel 9 Hoofdelijkheid.

Indien verkoper en/of koper twee of meer (rechts)personen zijn, geldt het volgende:

- a. de (rechts)personen die verkoper, respectievelijk koper zijn, kunnen slechts gezamenlijk de voor hen uit deze koopovereenkomst voortvloeiende rechten uitoefenen, respectievelijk de voor hen uit deze koopovereenkomst voortvloeiende verplichtingen nakomen;
- b. de (rechts)personen die verkoper, respectievelijk koper zijn, verlenen elkaar bij dezen een onherroepelijke volmacht om namens elkaar de uit deze koopovereenkomst voortvloeiende rechten uit te oefenen, respectievelijk de voor hen uit deze koopovereenkomst voortvloeiende verplichtingen na te komen;
- c. de (rechts)personen die verkoper, respectievelijk koper zijn, zijn hoofdelijk verbonden voor de uit deze koopovereenkomst voortvloeiende verplichtingen.

artikel 10 Risico-overgang. Beschadiging door overmacht.

10.1 De onroerende zaak is met ingang van het moment van tekenen van de akte van levering voor risico van koper, tenzij de feitelijke levering eerder plaatsvindt, in welk geval het risico per dat moment overgaat op koper.

10.2 Indien de onroerende zaak voor het tijdstip van risico-overgang wordt beschadigd dan wel geheel of gedeeltelijk verloren gaat, is verkoper verplicht koper hiervan onverwijld in kennis te stellen.

Betreft: Korenbree ong. te 7271 LH Borculo 10.

Paraaf verkoper(s):

Paraaf koper(s):

10.3 Indien de onroerende zaak door overmacht voor het tijdstip van risico-overgang wordt beschadigd dan wel geheel of gedeeltelijk verloren gaat, is deze koopovereenkomst van rechtswege ontbonden, tenzij binnen vier weken na het onheil, maar in ieder geval vóór de overeengekomen dag van eigendomsoverdracht:

a. koper uitvoering van deze koopovereenkomst verlangt, in welk geval verkoper -zonder enige bijzondere tegenprestatie naast de vastgestelde koopsom- aan koper op de overeengekomen dag van eigendomsoverdracht de onroerende zaak aflevert in de staat waarin deze zich dan bevindt, met daarbij alle rechten welke verkoper ter zake van het onheil -hetzij uit hoofde van verzekering, hetzij uit anderen hoofde- jegens derden toekomen. De levering van deze rechten geschiedt overeenkomstig het bepaalde in artikel 7.4; dan wel

b. verkoper verklaart de schade voor diens rekening te zullen herstellen vóór de overeengekomen dag van eigendomsoverdracht dan wel indien het onheil zich voordoet in de vier weken voorafgaande aan de overeengekomen dag van eigendomsoverdracht, binnen vier weken na het onheil. In het laatste geval verschuift een eerder overeengekomen datum van eigendomsoverdracht naar de dag volgend op die waarop die vier weken na het onheil zijn verstreken. Vindt herstel niet ten genoegen van koper plaats, dan is deze koopovereenkomst alsnog ontbonden, tenzij koper binnen veertien dagen nadat op basis van dit artikel herstel plaatsgevonden behoort te hebben, verklaart alsnog gebruik te willen maken van het aan koper onder sub a. van dit artikel 10.3 toegekende recht, in welk geval de eigendomsoverdracht plaatsvindt op de overeengekomen datum dan wel, indien het onheil zich voordoet binnen vier weken voorafgaande aan de overeengekomen dag van eigendomsoverdracht, uiterlijk zes weken na het onheil.

Ingeval zowel koper als verkoper verklaren gebruik te willen maken van de in artikel 10.3 toegekende rechten, prevaleert de keuze van koper.

10.4 Indien koper na de eigendomsoverdracht de koop op goede gronden heeft ontbonden als bedoeld in artikel 7:10 lid 3 BW, blijft het risico in afwijking van die bepaling voor koper tot aan het moment van de terugoverdracht aan verkoper, indien en voor zover dat risico door koper is verzekerd of - bij gebreke daarvan - indien en voor zover dat risico bij een object als

Betreft: Korenbree ong. te 7271 LH Borculo 11.

Paraaf verkoper(s):

Paraaf koper(s):

het verkochte door een gebruikelijke opstalverzekering pleegt te worden gedekt. Voor de overige risico's waartegen koper niet is verzekerd en die bij een object als het verkochte ook niet plegen te worden verzekerd, blijft het bepaalde in artikel 7:10 leden 3 en 4 BW van kracht.

artikel 11 Ingebrekestelling. Ontbinding.

11.1 Indien één van de partijen, na in gebreke te zijn gesteld, gedurende acht dagen nalatig is of blijft in de nakoming van één of meer van diens uit deze koopovereenkomst voortvloeiende verplichtingen, kan de wederpartij van de nalatige partij deze koopovereenkomst zonder rechterlijke tussenkomst ontbinden door middel van een schriftelijke verklaring aan de nalatige partij.

11.2 Ontbinding op grond van tekortkoming is slechts mogelijk na voorafgaande ingebrekestelling. Bij ontbinding van de koopovereenkomst op grond van toerekenbare tekortkoming zal de nalatige partij ten behoeve van de wederpartij een zonder rechterlijke tussenkomst terstond opeisbare boete van tien procent (10%) van de koopsom verbeuren, onverminderd het recht op aanvullende schadevergoeding, indien de daadwerkelijke schade hoger is dan de onmiddellijk opeisbare boete, en onverminderd vergoeding van kosten van verhaal.

11.3 Indien de wederpartij geen gebruik maakt van diens recht de koopovereenkomst te ontbinden en nakoming verlangt, zal de nalatige partij ten behoeve van de wederpartij na afloop van de in artikel 11.1 vermelde termijn van acht dagen voor elke sedertdien verstreken dag tot aan de dag van nakoming een onmiddellijk opeisbare boete verschuldigd zijn van drie promille (3‰) van de koopsom met een maximum van tien procent (10%) van de koopsom, onverminderd het recht op aanvullende schadevergoeding, indien de daadwerkelijke schade hoger is dan de onmiddellijk opeisbare boete, en onverminderd vergoeding van kosten van verhaal.

Indien de wederpartij na verloop van tijd de koopovereenkomst alsnog ontbindt dan zal de nalatige partij een boete verschuldigd zijn van tien procent (10%) van de koopsom

Betreft: Korenbree ong. te 7271 LH Borculo 12.

Paraaf verkoper(s):

Paraaf koper(s):

verminderd met het reeds in de vorm van een dagboete betaalde bedrag, onverminderd het recht op aanvullende schadevergoeding, indien de daadwerkelijke schade hoger is dan de onmiddellijk opeisbare boete, en onverminderd vergoeding van kosten van verhaal.

11.4 Indien de nalatige partij na ingebreke te zijn gesteld binnen de voormelde termijn van acht dagen alsnog diens verplichtingen nakomt, is de nalatige partij desalniettemin gehouden aan de wederpartij diens schade als gevolg van de niet-tijdige nakoming te vergoeden.

11.5 De notaris wordt bij dezen verplicht, en voor zover nodig door partijen onherroepelijk gemachtigd, om:

- a. indien koper een boete is verschuldigd, het bedrag van deze boete uit het aan de notaris uitgekeerde bedrag van de bankgarantie dan wel uit de bij de notaris gestorte waarborgsom, aan verkoper te betalen;
- b. indien verkoper een boete is verschuldigd, de aan de notaris ter hand gestelde bankgarantie aan de bankinstelling terug te zenden dan wel de door koper bij de notaris gestorte waarborgsom aan koper terug te betalen;
- c. indien het geval van artikel 5.3 zich voordoet het bedrag van de bankgarantie respectievelijk de waarborgsom als boete aan verkoper te betalen;
- d. indien beide partijen tekortschieten of de notaris onvoldoende kan beoordelen wie van beide partijen tekortschiet dan wel of er sprake is van tekortschieten, - behoudens eensluidende betalingsopdracht van partijen - de bankgarantie of waarborgsom onder zich te houden totdat bij in kracht van gewijsde gegane uitspraak of uitvoerbaar bij voorraad verklaard vonnis is beslist aan wie de notaris het bedrag moet afdragen.

11.6 Er kunnen geen boetes meer worden verbeurd op grond van artikel 11.2 en/of artikel 11.3 zodra de koopsom is betaald en de levering van de onroerende zaak heeft plaatsgevonden. De boetes die tot dat moment ingevolge artikel 11.3 zijn verbeurd, blijven verschuldigd. De omstandigheid dat geen boetes meer kunnen worden verbeurd krachtens artikel 11.2 en/of artikel 11.3 (nadat de koopsom is betaald en de onroerende zaak aan koper is geleverd), laat onverlet dat een partij schadevergoeding kan vorderen indien aan de daarvoor geldende wettelijke eisen is voldaan.

Betreft: Korenbree ong. te 7271 LH Borculo 13.

Paraaf verkoper(s):

Paraaf koper(s):

artikel 12 Woonplaats.

Deze koopovereenkomst wordt verzonden naar de notaris en partijen kiezen ter zake van deze koopovereenkomst woonplaats, ten kantore van de notaris.

artikel 13 Registratie koopovereenkomst.

Partijen geven de notaris hiermee ~~wel/~~ **niet** de opdracht deze koopovereenkomst zo spoedig mogelijk in de openbare registers in te laten schrijven. ~~De inschrijving vindt niet eerder plaats dan~~

~~Voor het geval de koopovereenkomst wordt ontbonden, verlenen partijen bij deze aan de notaris een volmacht om zorg te dragen voor de doorhaling van de inschrijving van de koopovereenkomst in de openbare registers. De aan deze inschrijving en doorhaling van de inschrijving verbonden kosten komen voor rekening van koper / verkoper.*~~

artikel 14 Ontbindende voorwaarden.

14.1 Koper verklaart uitdrukkelijk - met inachtneming van artikel 17 lid 2 - geen ander financieringsvoorbehoud te zijn overeengekomen en verklaart zich bewust van de gevolgen hiervan.

14.2 Deze koopovereenkomst kan door ieder van de partijen worden ontbonden indien verkoper ingevolge de Wet voorkeursrecht gemeenten respectievelijk hoofdstuk 9 van de Omgevingswet niet in staat is om de eigendom van de onroerende zaak op de overeengekomen dag over te dragen. Verkoper is verplicht om zodra duidelijk is dat verkoper ingevolge genoemde wet niet of niet tijdig aan diens verplichting tot levering kan voldoen, koper daarvan schriftelijk op de hoogte te stellen.

~~**14.3** Partijen verplichten zich over en weer al het redelijk mogelijke te doen teneinde de hierboven bedoelde financiering te verkrijgen.~~

~~De partij die de ontbinding inroept, dient er zorg voor te dragen dat de mededeling dat de ontbinding wordt ingeroepen, uiterlijk op de werkdag na de datum waarvan in de~~

Betreft: Korenbree ong. te 7271 LH Borculo 14.

Paraaf verkoper(s):

Paraaf koper(s):

~~betreffende ontbindende voorwaarde sprake is door de wederpartij of diens makelaar is ontvangen.~~

~~Deze mededeling dient schriftelijk en goed gedocumenteerd via gangbare communicatiemiddelen te geschieden. Indien koper de ontbinding wenst in te roepen als gevolg van het (tijdig) ontbreken van een financiering als bedoeld in artikel 14.1, wordt, tenzij partijen anders overeenkomen, onder ‘goed gedocumenteerd’ verstaan dat één afwijzing van een erkende geldverstrekking bankinstelling aan verkoper of diens makelaar dient te worden overgelegd. **In aanvulling hierop / In afwijking hiervan*** komen partijen overeen dat koper de/het volgende stuk(ken) dient over te leggen om te voldoen aan het vereiste van ‘goed gedocumenteerd’: Alsdan zijn beide partijen van deze koopovereenkomst bevrijd. De door koper reeds gedane stortingen worden vervolgens gerestitueerd. Degenen die deze stortingen onder zich hebben worden daartoe bij dezen verplicht, en voor zover nodig onherroepelijk gemachtigd.~~

artikel 15 Nederlands recht.

Op deze koopovereenkomst is Nederlands recht van toepassing.

artikel 16 Bijlagen

- Kadastraal bericht en kaart;
- Bewijs van eigendom.

artikel 17 Nadere afspraken.

17.1

Betreffende de eventuele verontreiniging van de grond en/of het grondwater van de onroerende zaak zal door ~~verkoper~~/koper opdracht voor een hieronder nader te omschrijven bodemonderzoek worden gegeven aan een erkend gecertificeerd bedrijf waarvan de kosten, ongeacht de uitkomst van het onderzoek, ten laste komen van koper/~~verkoper~~.

Betreft: Korenbree ong. te 7271 LH Borculo 15.

Paraaf verkoper(s):

Paraaf koper(s):

Deze overeenkomst kan door koper/~~verkoper~~ worden ontbonden indien:

- a) ~~Op (datum) de schriftelijke conclusie van bedoeld onderzoek niet door partijen is ontvangen.~~**
- b) Voor 5 juni 2025 uit het resultaat van bedoeld onderzoek blijkt dat verdergaand onderzoek is gewenst.**
- c) Voor 5 juni 2025 verontreiniging van de grond en/of het grondwater van de onroerende zaak wordt geconstateerd.**

Partijen verplichten zich over en weer aan het laten uitvoeren van het hierboven bedoelde onderzoek mee te werken. Koper dient ervoor zorg te dragen, dat de mededeling dat zij de ontbinding inroepen uiterlijk op eerste werkdag na de datum waarvan in de ontbindende voorwaarde sprake is door de wederpartij is ontvangen. Deze mededeling dient goed gedocumenteerd te geschieden. Alsdan zijn einde partijen van deze overeenkomst bevrijd.

17.2

Deze overeenkomst wordt gesloten onder de opschortende voorwaarde dat de gemeenteraad uiterlijk op 7 oktober 2025 (1) instemt met het sluiten van de overeenkomst en (2) de voor de aankoop benodigde financiële middelen beschikbaar stelt. Indien de gemeenteraad niet uiterlijk op 7 oktober 2025 positief besluit over (1) en (2) eindigt deze overeenkomst en kunnen partijen over en weer geen rechten meer aan de overeenkomst ontfen.

Betreft: Korenbree ong. te 7271 LH Borculo 16.

Paraaf verkoper(s):

Paraaf koper(s):

Verkoper en koper verklaren dat zij, voordat zij deze koopovereenkomst ondertekend hebben, kennis hebben genomen van de bepalingen en dat zij zodanige informatie hebben ontvangen, dat de inhoud en de gevolgen van deze koopovereenkomst hun voldoende voor ogen staan

De verkoper(s)

naam: 5.1.2e

plaats:

datum:

naam:

plaats:

datum:

De koper(s)

naam: **de heer J.H.A. van Oostrum**

plaats:

datum:

naam:

plaats:

datum:

Voor gezien NVM-lid optredende voor de verkoper:

Voor gezien NVM-lid optredende voor de koper:

*) Doorhalen wat niet van toepassing is

Deze uitgave is bestemd voor gebruik door leden van de NVM.

Gebruik door anderen dan NVM-leden en nadruk is niet toegestaan.

Betreft: Korenbree ong. te 7271 LH Borculo 17.

Paraaf verkoper(s):

Paraaf koper(s):

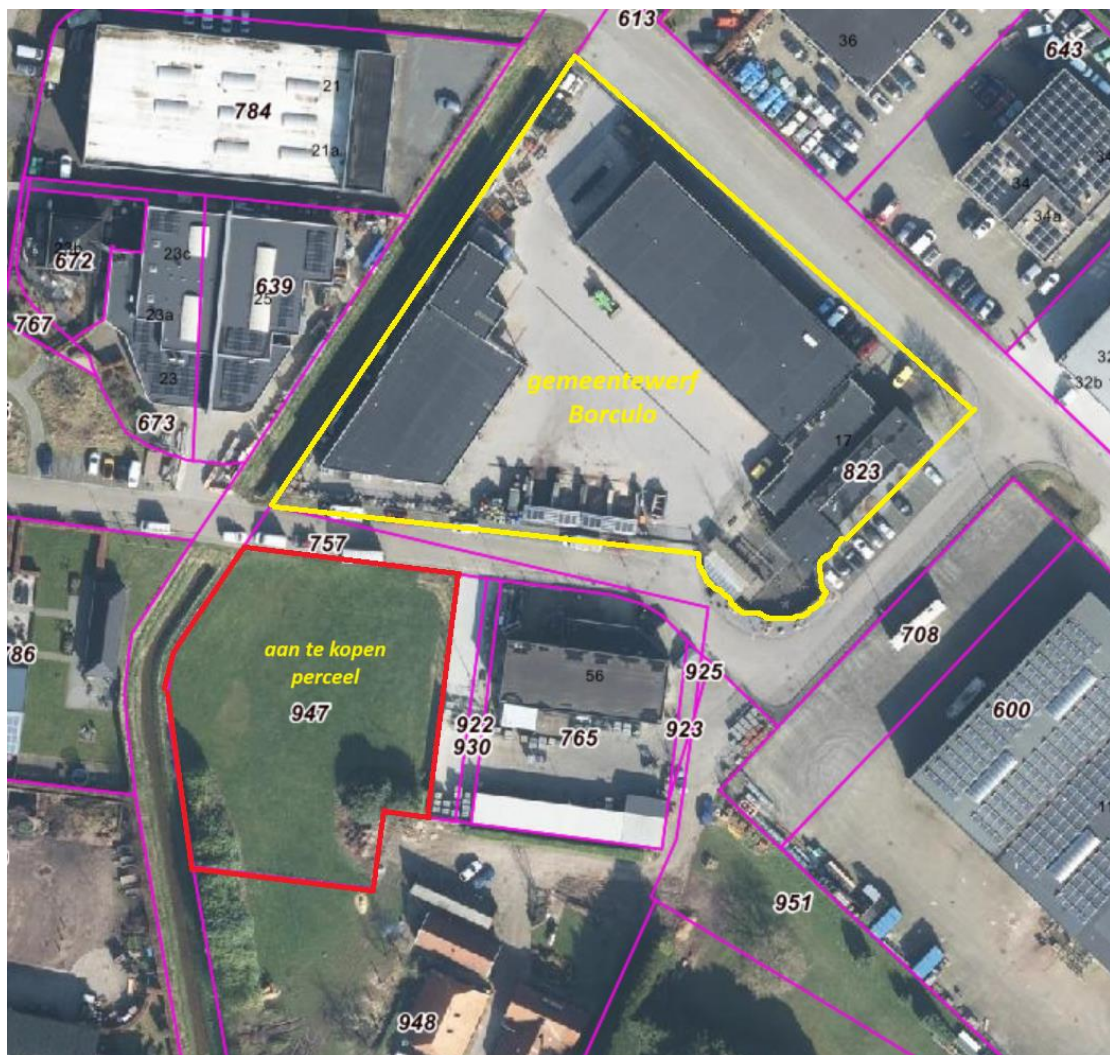
Legenda toegepaste uitzonderingsgrondslagen

In dit document zijn gegevens geanonimiseerd op grond van:

Wet	Artikel	Omschrijving	Pagina's
Wet open overheid	Art. 5.1 lid 2 sub e	De eerbiediging van de persoonlijke levenssfeer	1, 17

Bijlage 2

Kaartbeeld huidige locatie gemeentewerf Borculo en mogelijke aankoop

Aan te kopen perceel: Geesteren, sectie L, nummer 947, grootte 2.404 m²

Raadsvergadering

Dossiernummer	4168
Vertrouwelijk	Nee
Vergaderdatum	10 juni 2025
Agendapunt	10.h
Titel	Gewijzigd agressie- en emotieprotocol

Geagendeerd	Vergaderdatum
Raadsvergadering	10 juni 2025

Voorgesteld besluit

Besluit

het agressie- en emotieprotocol voor politieke ambtsdragers Berkelland 2025 vast te stellen

Zaaknummer : 1198806

Raadsvergadering : 10 juni 2025

Onderwerp : Agressie- en emotieprotocol voor politieke ambtsdragers

Collegevergadering : 6 mei 2025

Portefeuillehouder : Burgemeester J.H.A. van Oostrum

Steller : Enny Leppink tel. : 0545-250250

Team HR

Te nemen besluit

Agressie- en emotieprotocol voor politieke ambtsdragers Berkelland 2025 vaststellen.

Waarom dit voorstel en wat is het effect

Binnen de gemeente Berkelland zijn politieke ambtsdragers in functie die zich inzetten voor de publieke taak. Ook hun veiligheid dient geborgd te zijn. Voor deze doelgroep is tot nu toe geen agressie- en emotieprotocol vastgesteld.

Argumentatie

1.1 De gemeente Berkelland draagt zorg voor de veiligheid van de politieke ambtsdragers

Kanttekeningen en risico's

De incidenten nemen toe. Een protocol geeft duidelijkheid en handvatten voor de uitvoering. Wanneer dit niet aanwezig is "doet iedereen maar wat". Alle incidenten moeten gemeld worden om inzicht te hebben in de situaties en de ondernomen acties. Zo nodig moet het beleid bijgesteld worden.

Financiën

Niet van toepassing

VN verdrag rechten van mensen met een beperking

Niet van toepassing.

Duurzaamheid

Niet van toepassing.

Communicatie

Niet van toepassing

Initiatief, participatie en rol gemeente

Het betreft de uitvoering van de publieke taak.

Planning en evaluatie

Na vaststelling van het agressie- en emotieprotocol voor de politieke ambtsdragers wordt het protocol in uitvoering gebracht.

Vanaf dan worden alle (bijna) incidenten en incidenten gemeld op de beschreven wijze. Na een jaar kan een analyse op de gemelde incidenten gedaan worden en zo mogelijk wordt het beleid bijgesteld.

In te vullen door Griffie:

Raadsvergadering
0 zonder hoofdelijke stemming
0 met algemene stemmen
0 stemmen voor, stemmen tegen
0 aangenomen
0 verworpen

Alternatieven

Als er geen melding gedaan wordt krijgen we geen inzicht in de incidenten en kunnen we geen gepaste (preventieve) maatregelen nemen. Niets doen is geen optie.

Burgemeester en wethouders van Berkelland,
de secretaris, de burgemeester,

drs. J. Jonker

drs. J.H.A. van Oostrum

Raadsvergadering : 10 juni 2025

De raad van de gemeente Berkeland;

gelezen het voorstel van burgemeester en wethouders van 6 mei 2025

b e s l u i t:

het agressie- en emotieprotocol voor politieke ambtsdragers Berkelland 2025 vast te stellen

Aldus vastgesteld in de raadsvergadering van 10 juni 2025

de griffier,

de voorzitter,

drs. J.A. Satijn

drs. J.H.A. van Oostrum

Toelichting raadsvoorstel

Onderwerp : Gewijzigd agressie- en emotieprotocol voor medewerkers gemeente Berkelland en het agressie- en emotieprotocol voor politieke ambtsdragers

Niet van toepassing

**AGRESSIE- EN EMOTIEPROTOCOL
VOOR POLITIEKE AMBTSDRAGERS
BERKELLAND 2025**

Inhoudsopgave

1	INLEIDING	2
2	WAT IS AGRESSIE?	3
3	HOE PROBEERT U AGRESSIE TE VOORKOMEN?.....	4
4	VORMEN VAN GEDRAG	5
4.1	HOE HERKENT U EMOTIONEEL EN AGRESSIEF GEDRAG?	5
4.2	HOE GAAT U OM MET EMOTIONEEL EN AGRESSIEF GEDRAG?	5
5	ZO VEILIG MOGELIJK OP HUIS- OF LOCATIEBEZOEK! HOE DOET U DAT?	7
5.1	9-STAPPENPLAN MELDING EN AANGIFTE VOOR POLITIEKE AMBTSDRAGERS	7
5.2	WELKE MAATREGELEN LEGGEN WE OP?	10
6	DE MOBIELE NOODKNOP	12
7	SCHADE VERHALEN	13
8	COMMUNICATIE	14
BIJLAGEN		15
	BIJLAGE 1: EENDUIDIGE LANDELIJKE AFSPRAKEN	15
	BIJLAGE 2: INFOGRAPHIC ABCDE-GEDRAG	16
	BIJLAGE 3 BELANGRIJKSTE KENMERKEN EN VOORBEELDEN EMOTIONEEL EN AGRESSIEF GEDRAG	17
	BIJLAGE 4: HANDREIKING HOE OM TE GAAN MET EMOTIONEEL EN AGRESSIEF GEDRAG	19
	BIJLAGE 5: TIPS VOOR EEN HUIS- OF LOCATIEBEZOEK	24
-	RISICO'S INSCHATTEN	24
-	VOORZORGSMATREGELEN NEMEN	24
-	GEBRUIK MAKEN VAN DE VEILIG GESPREK-APP	25
-	HOE WERKT DE APP	25

1 INLEIDING

‘De maatschappij verhardt’ is een veelgehoorde uitspraak. Een voorbeeld hiervan is de toename van geweld in de samenleving. Het lijkt alsof mensen steeds agressiever zijn en een korter lontje hebben.

Ook politieke ambtsdragers krijgen helaas steeds vaker te maken met fysiek geweld, intimidatie, bedreiging of scheldpartijen. Ook al voelt het soms bijna als een “normaal” onderdeel van de taak; het hoort niet bij het politieke ambt. Democratische waarden als vrijheid van meningsuiting moeten te allen tijde gewaarborgd blijven als voorwaarde voor het politiek functioneren. Agressie en geweld tegen politieke ambtsdragers (burgemeester, wethouders en raadsleden), maar ook commissieleden, is onacceptabel.

We mogen agressie en intimidatie niet stilhouden en daarom is een collectieve norm opgesteld door het Netwerk Weerbaar Bestuur, met als uitgangspunt: melden helpt. Of het nu online of offline is, misdragingen tegenover ambtsdragers accepteren we niet en worden altijd gemeld.

Tevens beschikken we over gedragscodes en een uitvoeringsprotocol ten aanzien van bestuurlijke integriteit voor politieke ambtsdragers:

- [Gedragscode bestuurlijke integriteit voor burgemeester en wethouders Berkelland 2023](#)
- [Gedragscode bestuurlijke integriteit gemeenteraad Berkelland 2023](#)
- [Uitvoeringsprotocol Integriteit Berkelland 2023](#)

Dit agressie- en emotieprotocol benoemt de rollen en de stappen die in voorkomende gevallen worden gezet.

In dit protocol leest u:

- Wat is agressie
- Wat de norm is bij agressie
- Hoe we agressie proberen te voorkomen
- Welke vormen van gedrag er zijn
- Hoe u emotioneel en agressief gedrag herkent
- Hoe u omgaat met emotioneel en agressief gedrag
- Hoe u zo veilig mogelijk gesprekken voert en/of op huis- en locatiebezoek gaat
- Welke maatregelen we kunnen opleggen
- Welke hulpmiddelen we hebben als zich een incident voordoet

Dit protocol is bedoeld voor burgemeester, wethouders, raadsleden, commissieleden. In dit protocol spreken we, om deze groep aan te duiden, over politieke ambtsdragers. Waar in dit protocol wordt gesproken over raads- of collegeleden dan wel commissieleden wordt ook verstaan oud-raadsleden, oud-collegeleden, oud commissieleden, voor zover het grensoverschrijdende- en agressief gedrag betrekking heeft op hun functioneren als (voormalig) politiek ambtsdrager, respectievelijk op politieke werkzaamheden zoals het optreden als woordvoerder in commissievergaderingen of het contact hebben met inwoners.

2 WAT IS AGRESSIE?

Onder **emotioneel gedrag** wordt verstaan dat een gesprekspartner¹ op een emotionele manier begrip vraagt voor zijn (persoonlijke) situatie, kritiek geeft op de regels of op het beleid van de gemeente of bijvoorbeeld boos is over een beslissing van de gemeente. Emotioneel gedrag is vaak van korte duur en laat zich corrigeren of ombuigen.

Dit gedrag kan zich als volgt manifesteren;

- a. Zeuren, klagen, begrip vragen, uitzondering vragen
- b. Kritiek op de organisatie, de regels of het beleid

Grensoverschrijdend gedrag zijn omgangsvormen die door de persoon die het ondergaat als gedwongen en/of ongewenst worden ervaren. Gedrag waardoor iemand zich bedreigt, beledigt, gekwetst of onveilig voelt. Voorbeelden hiervan zijn discriminatie, pesten, intimidatie of seksueel grensoverschrijdend gedrag.

Grensoverschrijdend gedrag kenmerkt zich door aanhoudend emotioneel gedrag, aanhoudende boosheid of het aanhoudend uiten van beledigingen en gedrag dat - nadat de gesprekspartner erop is aangesproken – niet verandert of juist verergert. Het gedrag is gericht op:

- Het teweegbrengen van onlustgevoelens, bijvoorbeeld door belediging, bedreigingen, intimidaties en impliciete uitspraken
- Het verstoren van de orde of op ontoelaatbare wijze beïnvloeden van de taakuitoefening
- Het veroorzaken van pijn, letsel en/of schade
- Het verkrijgen van iets dat men wel wil, anders dan elkaar proberen te overtuigen van elkaars standpunten (de politieke context)

Dit gedrag kan zich als volgt manifesteren;

- a. Kritiek op de persoon, treiteren, uitlokken, schelden, intimideren of beledigen
- b. Agressie in alle vormen van (dreigen met) geweld, wapens laten zien, emotioneel chanteren of aanhoudend A, B, C gedrag

Onder **agressie** wordt in navolging van de zogenaamde Eenduidige Landelijke Afspraken (ELA) (bijlage 1) verstaan: Lichamelijke en verbale geweldplegingen, belaging, intimidatie en bedreiging gepleegd in of door omstandigheden die verband houden met de uitvoering van de publieke taak. Dit kan gepaard gaan met beschadiging van goederen. Onder agressie wordt in dit protocol ook verstaan ieder gebruik van geweld.

¹ Onder gesprekspartner verstaan we alle personen met wie de politieke ambtsdragers van de gemeente Berkelland een gesprek voeren. Denk bijv. aan inwoners, organisaties waarmee we samenwerken, collega politieke ambtsdragers, ambtenaren

3 HOE PROBEERT U AGRESSIE TE VOORKOMEN?

In eerste instantie probeert u agressief gedrag te voorkomen. Dit doet u o.a. door kennis te nemen van dit protocol en door structureel deel te nemen aan agressietrainingen.

Met een professionele houding, goede gesprekstechnieken en een goede presentatie zorgt u voor een zo goed mogelijke interactie met de gesprekspartner.

Een paar voorbeelden hiervan zijn:

- U benadert iedereen op een objectieve manier en oordeelt op grond van feiten
- U benadert iedereen met respect
- U geeft de gesprekspartner de ruimte om zijn opvattingen over de situatie te geven en respecteert zijn normen, waarden en opvattingen
- U gebruikt begrijpelijke taal en vermijdt vaktaal
- U brengt slecht nieuws op de goede manier (meedelen, ruimte voor reactie geven, meeleven, argumenteren, afronden)
- U geeft zelf het goede voorbeeld

Dit protocol, inclusief bijlagen, is te vinden in ons raadsinformatiesysteem. Nieuwe politieke ambtsdragers worden bij de introductie uitdrukkelijk geïnformeerd over het protocol”.

De gemeente Berkelland biedt politieke ambtsdragers een training omgaan met agressie en geweld aan. Het trainingsprogramma is praktijkgericht en gebaseerd op dit protocol.

4 VORMEN VAN GEDRAG

In dit hoofdstuk wordt het ABCDE-gedrag nader toegelicht. In de Gedragsinfographic ABCDE wordt schematisch weergegeven wat onder ABCDE gedrag wordt verstaan. Deze infographic is als bijlage 2 bij dit protocol gevoegd. Gedetailleerde uitleg met de belangrijkste kenmerken en voorbeelden leest u in bijlage 3.

4.1 HOE HERKENT U EMOTIONEEL EN AGRESSIEF GEDRAG?

Bij emotioneel en agressief gedrag is het vaak onduidelijk wat de bron van dat gedrag is. Daarom kijken wij naar feitelijk gedrag: wat de gesprekspartner concreet zegt en doet. De toon en de non-verbale communicatie zijn van ondergeschikt belang.

We onderscheiden 5 basisvormen van emotioneel en agressief gedrag, namelijk:

- A-, B- en C-gedrag is in principe emotioneel gedrag waar je professioneel mee om moet kunnen gaan. Let op: aanhoudend A-, B- en C-gedrag behandelen we als D-gedrag.
- D-gedrag is agressief gedrag. Hieraan stellen we grenzen.
- E-gedrag is als iemand dreigt zichzelf en/of anderen iets aan te doen.

Emotioneel gedrag: A-, B-, C-gedrag

De gesprekspartner moet de ruimte krijgen om zijn frustratie of boosheid te uiten. Emotioneel gedrag kunt u niet voorkomen. Emoties horen erbij en daar moet u professioneel mee omgaan. Door een professionele houding voorkomt u in de meeste gevallen dat het gedrag erger wordt en overgaat van emotioneel naar agressief gedrag. De belangrijkste kenmerken en voorbeelden leest u in bijlage 3.

4.2 HOE GAAT U OM MET EMOTIONEEL EN AGRESSIEF GEDRAG?

Het doel bij A-, B-, en C-gedrag is ombuigen van het gedrag zodat u het gesprek op een normale manier kunt voeren. Bij D-gedrag beëindigt u het gesprek onmiddellijk. Hier is de grens overschreden en stopt u het contact. Bij E-gedrag meldt u dit bij de griffier/gemeentesecretaris afhankelijk van welke taak u als politieke ambtsdrager vervult. De griffier schakelt een hulpdienst in voor politieke ambtsdragers en de gemeentesecretaris voor burgemeester en wethouders.

Gaat u in één van de vergaderkamers in het gemeentehuis locatie Marktstraat 1 te Borculo of elders in gesprek en verwacht u dat het gesprek moeizaam verloopt? Zorg er dan altijd voor dat een collega politieke ambtsdrager² op de hoogte is van dat gesprek. Vraag een collega politieke ambtsdrager om tijdens het gesprek in het zichts- en hoorveld te werken.

² een collega wethouder, raadslid of commissielid

Of vraag een collega politieke ambtsdrager om bij het gesprek aanwezig te zijn. In het laatste geval informeert u de gesprekspartner hierover in de afspraakbevestiging. Ofwel: voer zo'n gesprek niet alleen.

In bijlage 4 is de handreiking opgenomen over hoe om te gaan met emotioneel en agressief gedrag.

5 ZO VEILIG MOGELIJK OP HUIS- OF LOCATIEBEZOEK! HOE DOET U DAT?

Het kan voorkomen dat u op huis- of locatiebezoek gaat. Dit brengt in sommige gevallen risico's met zich mee.

Gesprekspartners die slecht nieuws te horen krijgen of in een stressvolle situatie zitten, zijn soms geagiteerd en/of reageren onvoorspelbaar. Door rekening met de omstandigheden te houden en een huis- of locatiebezoek goed voor te bereiden kunt u deze risico's beperken.

Om dit te kunnen doen hebben we een aantal tips opgeschreven! Deze vindt u in bijlage 5.

Ook besteden we aandacht aan de Veilig gesprek-app.

5.1 9-STAPPENPLAN MELDING EN AANGIFTE VOOR POLITIEKE AMBTSDRAGERS³

Basisafpraak

De basisafpraak is dat de individuele politieke ambtsdrager elk incident en de bijna incidenten (dit zijn incidenten die niet leiden tot een incident maar dat wel hadden kunnen worden) waarbij sprake is van agressief- en grensoverschrijdend gedrag vanwege zijn of haar taak altijd intern bespreekbaar maakt of bij de griffier of gemeentesecretaris. Het kanaal dat gebruikt wordt is niet van belang. Melding wordt gemaakt van agressief- en grensoverschrijdend gedrag dat face-to-face, schriftelijk, via e-mail of social media wordt geuit. Vervolgens wordt de vastgestelde handelwijze in dit protocol gevolgd.

Stap 1: Meld het incident intern

Situatie: een politieke ambtsdrager of diens familie krijgt vanwege de uitoefening van het politieke ambt te maken met agressie en intimidatie.

- **Raads- en commissieleden** bespreken en melden incidenten bij de **griffier**. De griffier zorgt voor de eerste opvang en het in gang zetten van vervolgstappen. De griffier stelt onverwijld de burgemeester op de hoogte van de melding.
- **Wethouders** bespreken en melden incidenten bij de **gemeentesecretaris**. De gemeentesecretaris zorgt voor eerste opvang en het in gang zetten van vervolgstappen. De gemeentesecretaris stelt onverwijld de burgemeester op de hoogte van de melding.
- De **burgemeester** bespreekt en meldt een incident bij de **gemeentesecretaris**. De gemeentesecretaris zorgt voor eerste opvang en het in gang zetten van vervolgstappen. De griffier wordt hiervan door de gemeentesecretaris op de hoogte gebracht.

³ Het 9-stappenplan is overgenomen uit de publicatie van het Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties en het Ministerie van Justitie en Veiligheid van november 2021

Voor alle situaties geldt dat bij spoed direct contact met de burgemeester gezocht kan worden.

- De **griffier** (voor raads- en commissieleden) en de **gemeentesecretaris** (voor de wethouders en de burgemeester) registreren alle meldingen in de Gemeentelijke Incidentenregistratie (GIR). De meldingen zijn vertrouwelijk en niet toegankelijk en zichtbaar door onbevoegde personen. Op grond van artikel 5.2 en 5.3 Wet open overheid (WOO) ligt de privacy van gevoelige zaken vast. Documenten kunnen doorgestuurd worden bijvoorbeeld naar een advocaat maar dan worden de persoonlijke gegevens weggehaald of onleesbaar gemaakt.
- De burgemeester informeert het OM en politie zo spoedig mogelijk over de incidenten.
- De burgemeester agendaert elke melding van bedreiging of agressie jegens een politieke ambtsdrager in de eerstvolgende vergadering met OM en politie (lokale driehoek).
- Zo spoedig mogelijk na de melding volgt een gesprek met de bedreigde politieke ambtsdrager en een daartoe gespecialiseerde politieambtenaar die vaststelt of er sprake is van strafbare feiten.

Ook als een politiek ambtsdrager twijfelt of er sprake is van grensoverschrijdend of agressief gedrag, neemt deze contact op met de gemeentesecretaris, de griffier en/of de burgemeester. Tijdens het contact wordt bepaald of er vervolgstappen nodig zijn en zo ja, welke.

Het registreren van incidenten geeft inzicht in de aard, de vorm en mogelijke toename of afname van incidenten en is de basis voor de te nemen (preventieve) maatregelen. Het registreren van incidenten is ook belangrijk voor het mogelijk later, aangifte doen bij de politie en voor het verhalen van mogelijke schade. Verder borgt dit de zorgvuldige stappen die genomen moeten worden.

Grensoverschrijdend- en agressief gedrag kan strafbaar zijn. Het is van groot belang dat van mogelijk strafbaar gedrag zo snel mogelijk aangifte wordt gedaan. Bij deze aangifte, die door de gerechtigd vertegenwoordiger van de organisatie wordt gedaan, wordt de privacy van het slachtoffer zo veel mogelijk beschermd. Zo is het domicilie Markstraat 1 en bestaat de mogelijkheid tot het anoniem aangifte doen. Zo verloopt ook alle correspondentie via het werkadres.

Enkele voorbeelden van grensoverschrijdend gedrag die strafbaar kunnen zijn:

- Beledigingen, (doods)bedreigingen uiten (ook op social media)
- Bedreiging ook met represailles, bedreigingen (van familieleden) en uitvoeren van dreigementen
- Schoppen, spugen en andere fysieke agressie
- Letsel toebrengen of materiële schade veroorzaken en gedrag dat anderen in gevaar brengt.

Wordt een politieke ambtsdrager of één van zijn gezinsleden vanuit het criminele circuit bedreigd? Doe een melding zoals hierboven omschreven. De griffier of gemeentesecretaris neemt altijd contact op met de politie. Samen met de politie wordt bekeken hoe een passend veiligheidsplan, inclusief de nazorg gemaakt kan worden voor het slachtoffer en het gezin.

Zowel incidenten als bijna incidenten worden gemeld.

Stap 2: Verzamel zo veel mogelijk feiten

De politieke ambtsdrager verzamelt zo veel mogelijk feiten. Gebruik daarvoor de 7 w's: wie, wat, waar, waarmee, op welke wijze, wanneer en waarom. Maak foto's (van de situatie, schade of verwondingen). Bewaar eventuele video-opnames, printscreens of berichten van de dader (op sociale media). Leg ook het account van de verzender, URL's, datum en tijd van het bericht en eventuele andere gegevens vast.

Politie, officier van justitie en rechter moeten zich een goed beeld kunnen vormen van wat er precies gebeurd is.

Stap 3: Maak een afspraak met de politie

Bij deze stap is geen nadere informatie opgenomen omdat het hier interne uitvoering betreft na de melding.

Stap 4: Doe een melding of aangifte bij de politie

Elk (bijna) geval van intimidatie en agressie moet worden gemeld (intern en soms ook bij de politie). Een interne melding wordt meegenomen in het politiedossier van de dader. Bij een combinatie van handelingen of opstapeling van incidenten, kan eventueel toch worden overgegaan tot aangifte.

Een aangifte heeft tot doel om te komen tot strafrechtelijke vervolging. De politie helpt met beoordelen of er sprake is van een strafbaar feit dat vervolgd kan worden. Het is uiteindelijk aan de officier van justitie om dat te beoordelen.

Bij een aangifte moet de politie aan een aangifte de VPT code toekennen.

Stappen die de griffier en gemeentesecretaris uitvoeren:

- Stap 4: de griffier en gemeentesecretaris doen de aangifte/melding. Ook de burgemeester kan aangifte doen
- Stap 5: bescherm privégegevens
- Stap 6: meld dat je een publieke taak hebt
- Stap 7: controleer de melding of aangifte
- Stap 8: Vervolg van de melding of aangifte

Stap 9: Nazorg (gefaciliteerd) vanuit de organisatie

De eerste stap na confrontatie met agressie is directe steun en opvang waar nodig. De organisatie speelt daarin een belangrijke rol. Stress is een normale reactie op een abnormale situatie. In veel gevallen gaat stress vanzelf weer weg. Gebeurt dat niet, dan is hulp nodig. Hoe

eerder aanhoudende stressklachten herkend worden, hoe sneller een slachtoffer kan worden geholpen. Indien nodig worden ook directe familieleden en collega's door de gemeente Berkelland opgevangen voor zorg en nazorg.

Agressie en geweld mogen niet worden afgedaan als een beroepsrisico en als normaal worden beschouwd. Een snelle reactie op de gevolgen van agressie en geweld is belangrijk voor de politieke ambtsdrager en zijn omgeving. De slachtoffers ervaren dat de situatie serieus wordt genomen en krijgen de aandacht en zorg die nodig is om weer goed verder te kunnen gaan. Naast het voeren van opvanggesprekken kan zorg ook bestaan uit het vergoeden van vernielde persoonlijke eigendommen, meegaan naar het ziekenhuis en het bieden van praktische hulp als financiële (rechtskundige) bijstand bij een civiel en/of strafrechtelijk proces.

Nazorg is belangrijk om agressie en geweld voorvallen psychisch te verwerken en lange termijn gevolgen te voorkomen. Door het geven van nazorg kunnen in een zo vroeg mogelijk stadium problemen in de verwerking onderkend worden en vervolgzorg worden geregeld. Politieke ambtsdragers zullen een incident beter verwerken als direct aandacht en zorg besteed wordt aan de gevolgen.

Een agressie en geweld voorval kan ingrijpende gevolgen hebben voor de politieke ambtsdrager en zijn omgeving. Het is niet altijd de ernst van het voorval die de impact voor het individu bepaalt. Ook dagelijkse blootstelling aan of getuige zijn van "lichtere vormen van agressie en geweld" kan uiteindelijk tot ernstige psychische klachten leiden. Na elk voorval wordt de politieke ambtsdrager (en indien nodig ook direct familieleden en collega's) altijd door de gemeente Berkelland opgevangen voor zorg en nazorg.

Gevolgen bij agressie en geweld kunnen bestaan uit:

- Letselschade
- Psychische klachten en immateriële schade
- Schade aan persoonlijke eigendommen
- Schade aan eigendommen van de gemeente Berkelland

Politieke ambtsdragers die te maken krijgen met grensoverschrijdend- of agressief gedrag kunnen terecht bij het Ondersteuningsteam Weerbaar Bestuur, (via nummer 070 – 3738314 of e-mail naar info@ondersteuningsteamwb.nl). Zij staan klaar voor advies en ondersteuning en kunnen collega-ambtsdragers koppelen aan het slachtoffer. De politie kan de organisatie daarnaast ook in contact brengen met Slachtofferhulp.

5.2 WELKE MAATREGELEN LEGGEN WE OP?

Na iedere melding wordt besproken welke maatregelen naar de gesprekspartner worden genomen.

- Al naar gelang de ernst van het gedrag (en als sprake is van herhaald gedrag) kan de gemeente:

- De gesprekspartner oproepen voor een (orde- of herstel) gesprek met een daartoe aangewezen vertegenwoordiger van de gemeente over het ongewenste gedrag;
- De gesprekspartner verwijderen uit een gebouw/ van een terrein;
- De gesprekspartner mondeling en/ of schriftelijk waarschuwen;
- (tijdelijk) de dienstverlening beperken of (tijdelijk) de toegang ontzeggen tot de gemeentelijke gebouwen. De burgemeester en de college- en/of raadsleden zijn te allen tijde bevoegd een gesprekspartner te verzoeken een gebouw te verlaten en mondeling de toegang tot een gebouw te ontzeggen. De schriftelijke ontzegging voor een bepaalde tijd is een besluit van de burgemeester. Als hier geen gevolg aan wordt gegeven dan wordt de politie direct in kennis gesteld en is er sprake van een strafbaar feit (huisvredebreuk) waarvan aangifte zal volgen. Bij een contactverbod mag de gesprekspartner op geen enkele manier contact zoeken met de gemeente Berkelland. Niet per telefoon, niet per mail en niet via Whatsapp of andere sociale media. Ook mag de gesprekspartner de gebouwen van de gemeente Berkelland niet bezoeken. Contact met de gemeente kan dan alleen via een gemachtigd persoon verlopen.
- Het voorval melden bij de politie (als het gedrag niet strafbaar is, maar wel grensoverschrijdend, kan melding worden gedaan bij de politie, zodat het incident in ieder geval bekend is bij de politie);
- Aangifte doen bij de politie
- Andere maatregelen treffen, afhankelijk van de omstandigheden.

Maatregelen kunnen worden toegepast na iedere melding. Ook als besloten wordt dat van een incident melding of aangifte wordt gedaan bij de politie. De maatregelen die door de gemeente worden genomen jegens de agressor worden zo mogelijk meteen bij het doen van aangifte of bij de melding aan de politie doorgegeven en anders zo spoedig mogelijk na het nemen van deze maatregelen. Belangrijk is dat de maatregel kort na het voorval wordt genomen.

6 DE MOBIELE NOODKNOP

Tijdens politieke avonden en andere vergaderingen met politieke ambtsdragers in de raadszaal beschikt de voorzitter van de vergadering samen met de griffier over een mobiele noodknop.

Duidelijk moet zijn dat als op de knop wordt gedrukt, de gesprekspartner al een waarschuwing kreeg over het gedrag en de gesprekspartner hier niet naar luistert. Bij het indrukken van de noodknop (grote knop 2 seconden ingedrukt houden) voelt de gebruiker een trilling. Op dit moment is er contact gemaakt met de alarmcentrale van G4S en luistert de centralist mee. Hij/zij praat niet terug, dus de agressor hoort niets, maar alarmeert direct de politie. De centralist kan door het GPS signaal zien op welk adres het incident plaatsvindt. De centralist kan niet zien wat er precies gebeurt en op welke afdeling/verdieping het incident plaatsvindt. Het is daarom belangrijk om als gebruiker iets te zeggen als 'Meneer/mevrouw, we zijn nu in de raadszaal en ik vind het erg vervelend dat u zo agressief doet'. De centralist weet dan direct dat het een echt incident is en waar het precies plaatsvindt en zodoende ook de politie direct naar het incident kan toesturen.

7 SCHADE VERHALEN

Bij agressie en geweld ontstaat vaak schade: materiële dan wel immateriële. Door het altijd verhalen van de schade laat de gemeente Berkelland zien dat agressie en geweld tegen politieke ambtsdragers niet te tolereren. Daders merken zo ook financieel dat zij een onacceptabele grens zijn overgegaan. Daar waar het gaat over “de dader” kan ook de “wettelijke vertegenwoordiger” worden gelezen.

Materiële schade, bijvoorbeeld	Immateriële schade, bijvoorbeeld
Vervangingskosten van een kapotte bril	Pijn
Medische kosten	Inbreuk op privacy
Reiskosten	Psychische schade, nachten zonder slaap, post traumatische stress
Schade door gemiste promotiekansen	Gederfde levensvreugde, verdriet
Schade door gederfde inkomsten	Gekrenkt gevoel
Kosten voor huishoudelijke hulp en gezinszorg	
Studievertraging	
Vervangingskosten meubilair	
Kosten door ziekteverzuim	

8 COMMUNICATIE

De burgemeester is (al dan niet vertrouwelijk) woordvoerder als het gaat om een bedreiging van één of meer wethouders of raadsleden. De burgemeester kan zich desgewenst laten bijstaan door de Gebiedsofficier van Justitie. Als de burgemeester direct betrokken is, wordt in overleg met de burgemeester, de locoburgemeester en eventueel de Commissaris van de Koning de handelwijze bepaald.

Andere politieke ambtsdragers worden indien noodzakelijk en met instemming van het slachtoffer op de hoogte gebracht van een incident, tijdens een collegevergadering, presidiumoverleg (het geheime deel). Vertrouwelijkheid wordt daarbij in acht genomen. In het geval van voortdurende dreiging is het van groot belang dat niemand van de betrokkenen uitspraken doet die leiden tot verhoging van veiligheidsrisico's.

Zodra er een strafrechtelijk onderzoek is begonnen ligt de woordvoering bij het OM.

Communicatie en contacten met de pers worden overgelaten aan het OM in samenspraak met de betrokken functionarissen van de gemeente Berkelland. De adviseur van de gemeente stemt, over een eventuele communicatieboodschap bij een ernstige bedreiging altijd af met de afdeling voorlichting van het Openbaar Ministerie. Getroffen (politie) maatregelen in de publieke ruimte worden nooit naar de pers gecommuniceerd. Afspraken over woordvoering worden altijd in acht genomen.

BIJLAGEN

BIJLAGE 1: EENDUIDIGE LANDELIJKE AFSPRAKEN

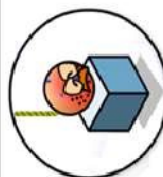
Zie:

[Eenduidige Landelijke Afspraken](#)

[Bij agressie en geweld tegen functionarissen met een publieke taak](#)

BIJLAGE 2: INFOGRAPHIC ABCDE-GEDRAG

EMOTIE & AGRESSIE	A-GEDRAG	B-GEDRAG	C-GEDRAG	D-GEDRAG	E-GEDRAG
	IK	JULLIE	JIJ	AGRESSIE	
Beschrijving van het gedrag	Zeuren Begrip vragen Om een uitzondering vragen Wanen	Kritiek op de regels Kritiek op de organisatie Kritiek op het beleid	Treiteren Uitlokken Schelden Beledigen Discrimineren	(Non-)verbaal dreigen Dreigen met geweld Fysiek geweld Intimidatie Aanhoudend A, B en C	Zelfmoorddreiging Dreigen zichzelf iets aan te doen
Technieken	Ombuigen	Ombuigen	Ombuigen	Grenzen stellen	Zeer serieus nemen
Stap 1	Meeveren	Meeveren	Kort negeren	Gedrag benoemen	Meeveren (aandacht)
Stap 2	Toelichten	Toelichten	Gedrag benoemen	Norm aangeven	Toelichten (hulp adviseren)
Stap 3	Afronden	Afronden	Tot de orde roepen	Gesprek beëindigen	Afronden
Stap 4			Voor keuze stellen		Daarna hulp* inschakelen
Grens stellen	3/4 x meeveren, geen effect? voor de keuze stellen, daarna grens stellen	3/4 x meeveren, geen effect? voor de keuze stellen, daarna grens stellen	2 x C: grens stellen	1 x D: grens stellen	3/4 x meeveren, geen effect? voor de keuze stellen, daarna gesprek beëindigen
Voorbeeld	Kunt u echt geen uitzondering maken? Ik kan er toch niks aan doen? U kunt toch wel een beetje rekening houden met mij?	Wat een nml organisatie! Ik kan n het geloven dat er zulke regels bestaan! Wat een bureaucratie!	Je lijkt wel niet goed bij je hoofd! Je voelt je heel wat zeker? Jij enorme zakkenvasser!	Zal ik je eens over de tafel trekken? Ik wacht je buiten wel op... Ik weet waar je kinderen op school zitten!	Ik ga er aan eind aan maken

E-Learningmodule:
Website: agressie.cirquest.nl

Inloggen: E-Mail theorie

Wachtwoord: omea

BIJLAGE 3 BELANGRIJKSTE KENMERKEN EN VOORBEELDEN EMOTIONEEL EN AGRESSIEF GEDRAG

• A-GEDRAG □ IK: DE GESPREKSPARTNER

Kenmerken zijn zeuren, vragen om begrip en vragen om een uitzondering.

Voorbeelden:

- “Ja maar, ik werk iedere dag, ik heb heel weinig tijd.”
- “Kunt u niet één keer een uitzondering maken, alstublieft?”

• B-GEDRAG □ JULLIE: DE ORGANISATIE

Kenmerken zijn kritiek op de regels of het beleid van de organisatie.

De gesprekspartner richt zijn emotie op de hele organisatie.

Voorbeelden:

- “Belachelijk, moet toch zo ook kunnen?”
- “Door jullie gaat het dus nu helemaal mis!”

• C-GEDRAG □ U: DE POLITIEKE AMBTSDRAGER

Kenmerken zijn treiteren, uitlokken, schelden en beledigen. De gesprekspartner richt zijn emotie of agressie op jou als politieke ambtsdrager van de gemeente.

Dit zien wij als persoonlijke/instrumentele agressie. Dit gedrag dient direct begrensd te worden.

Voorbeelden:

- “U snapt er niets van, heeft u eigenlijk wel een opleiding gehad voor deze functie?”
- “Dat ze u hebben aangenomen hier...ongelooflijk...”
- “Jij enorme zakkenwasser!”

Aanhoudend emotioneel gedrag: aanhoudend A-, B-, C-gedrag

Lukt het niet om emotioneel gedrag om te buigen en blijft iemand zeuren of schelden? Dan behandelen we het emotionele gedrag als agressief gedrag (D-gedrag).

Aanhoudend A-, B- en C-gedrag is GEEN agressief gedrag, maar wordt WEL op dezelfde manier als D-gedrag behandeld.

- **AGRESSIEF GEDRAG: D-GEDRAG**

Agressief gedrag is dreigen met geweld, fysiek geweld en intimidatie.

Dit gedrag accepteren we nooit.

Voorbeelden:

- “Zal ik je eens over de tafel trekken?”
- “Ik wacht je buiten wel op...”
- “Ik weet op welke school je kinderen zitten.”

- **DREIGEN ZICHZELF OF ANDEREN IETS AAN TE DOEN: E-GEDRAG**

De gesprekspartner dreigt met zelfmoord of dreigt anderen iets aan te doen.

Met anderen bedoelen we bijvoorbeeld iemands kinderen.

Voorbeeld:

- “Ik maak er een einde aan en neem mijn kinderen mee”.

BIJLAGE 4: HANDREIKING HOE OM TE GAAN MET EMOTIONEEL EN AGRESSIEF GEDRAG

• A-GEDRAG OMBUIGEN

A-gedrag probeert u om te buigen met de volgende stappen:

- meeveren
- toelichten
- afronden

• MEEVEREN

U luistert, maakt een korte samenvatting en vraagt door. U geeft aan dat U de emotie begrijpt.

Dit hoeft niet te betekenen dat u het eens bent met de inhoudelijke boodschap.

• TOELICHTEN

U onderscheidt de emotie van de feiten. Daarna licht u toe waarom de situatie is zoals deze is. Want als de feiten duidelijk zijn, accepteren de meeste mensen de situatie sneller. Vaak wil iemand dan nog wat 'na sputteren'. Herhaal de toelichting als de situatie daar om vraagt. Ga hierover niet in discussie.

• AFRONDEN

Rond het ombuigen van de emotie af: weg van de emotie en terug naar de inhoud van het gesprek. Kondig nu de volgende stap in het gesprek aan. Het slechte nieuws is een feit en vanaf nu geeft de vraag "hoe nu verder?" richting aan het gesprek. Deze stap kunt u met non-verbale signalen ondersteunen. De gesprekspartner weet nu: opnieuw in opstand komen heeft geen zin.

Wat zijn de valkuilen?

Voorbeelden die bij A-gedrag kunnen zorgen voor verdere escalatie:

- niet de tijd nemen om te luisteren: te snel een oplossing aanbieden
- formeel reageren: wijzen op de regels, zonder enig begrip te tonen voor gevoelens
- negeren: niet luisteren naar wat de ander zegt
- bagatelliseren: net doen alsof het niet belangrijk is.

• B-GEDRAG OMBUIGEN

Het ombuigen van B-gedrag lijkt veel op het ombuigen van A-gedrag. Ook hier past u de drie stappen meeveren, toelichten en afronden toe.

Wat is dan het verschil met A-gedrag? De argumenten bij het geven van de toelichting. Iemand heeft kritiek op de regels of het beleid, dus legt u deze vaak uit. Dat kan extra moeilijk zijn als het gaat om regels waar u zelf ook moeite mee hebt.

Wat zijn de valkuilen?

Voorbeelden die bij B-gedrag kunnen zorgen voor verdere escalatie:

- formeel reageren: regels zijn regels
- intimideren: bluffen door te dreigen dat lastig gedrag wordt bestraft
- beledigen: u voelt zich aangesproken en wilt de gesprekspartner terecht wijzen.

• C-GEDRAG OMBUIGEN

Bij C-gedrag richt iemand zijn emoties op u. De gesprekspartner gaat over van kritiek op beleid naar kritiek op u als persoon. Dat accepteren we niet. Kritiek op beleid mag, maar kritiek op u als persoon accepteren we niet. C-gedrag probeert u om te buigen met de volgende stappen:

- C-gedrag negeren we niet
- We benoemen dit gedrag en geven aan dat dit niet geaccepteerd wordt
- Uitnodigen tot ander gedrag dan kunnen we verder, zo niet dan beëindigen we het gesprek.

• GEDRAG KORT NEGEREN

C-gedrag negeert u in eerste instantie. Ga niet in op de woorden van de gesprekspartner. Kijk bij persoonlijk contact weg en richt uw blik op iets anders. Zo geeft u diegene de kans om zonder te veel gezichtsverlies uit zichzelf te stoppen.

Wacht de reactie af. Stopt de gesprekspartner dan ga je door met het gesprek.

• GEDRAG BENOEMEN EN TOT DE ORDE ROEPEN

Helpt negeren niet? Benoem het gedrag en roep de gesprekspartner tot de orde. U geeft hiermee aan dat u het gedrag niet accepteert maar nog wel het gesprek wilt voeren.

Voorbeeldzinnen:

"U wordt nu persoonlijk, dat accepteer ik niet. Ik wil dat u daarmee stopt"

"U beledigt mij, dat accepteer ik niet. Ik wil dat u daarmee stopt".

"U richt uw kritiek op mij als persoon, dat accepteer ik niet. Ik wil dat u daarmee stopt"

Wacht de reactie af. Stopt de gesprekspartner? Ga dan door met het gesprek.

- **VOOR DE KEUZE STELLEN**

Stopt de gesprekspartner niet? Geef dan de keuze uit twee opties. Bedenk daarbij dat de gesprekspartner vaak de laatste optie kiest.

Voorbeeldzinnen:

"Als u doorgaat met beledigen dan beëindig ik dit gesprek".

"Stop met beledigen dan kunnen we verder praten".

Laat duidelijk merken dat diegene zelf verantwoordelijk is voor de keuze en niet jij.

Wacht de reactie af. Stopt de gesprekspartner dan ga je door met het gesprek. Stopt de gesprekspartner niet? Beëindig dan het gesprek.

Voorbeeldzin:

"U gaat door met beledigen, ik beëindig het gesprek".

Wat zijn de valkuilen?

Voorbeelden die bij C-gedrag kunnen zorgen voor verdere escalatie:

- Vaag blijven. Bijvoorbeeld door te zeggen: "zo gaan we niet met elkaar om".
- Hetzelfde gedrag teruggeven. Bijvoorbeeld door terug te schelden, bekvechten en beledigen.

- **D-GEDRAG GRENZEN STELLEN**

Dreigt iemand met geweld, is er sprake van fysiek geweld, intimidatie of aanhoudend A, B of C-gedrag? De grens is bereikt. U beëindigt het gesprek.

Hoe beëindigt u een telefoongesprek?

U kunt het gesprek beëindigen met de zinnen:

"U bedreigt mij, dat accepteer ik niet. Ik beëindig bij deze het gesprek."

Dreigt de gesprekspartner met naar kantoor komen? Neem direct contact op met de griffier voor raadsleden en de gemeentesecretaris voor burgemeester en wethouders. Deze beslissen over de vervolgstappen.

Hoe beëindigt u een gesprek op kantoor?

Het allerbelangrijkste: uw eigen veiligheid staat voorop!

Dreigt de gesprekspartner met een wapen? Dan geeft u diegene altijd gelijk en werkt u mee. Is er geen wapen? Dan hangt het van de situatie af wat u kunt doen.

De gesprekspartner dreigt met geweld 'op een later moment' / u kunt wegkomen.

U kunt het gesprek beëindigen met de zinnen:

“U bedreigt mij, dat accepteer ik niet. Ik beëindig bij deze het gesprek en vraag u het pand te verlaten”.

De gesprekspartner dreigt met onmiddellijk fysiek geweld /u kunt wegkomen.

Druk de alarmknop in en loop zijwaarts weg. Houd minimaal een armlengte afstand. Houd uw ogen op de vluchtweg en houd vanuit uw ooghoeken de gesprekspartner in de gaten. Als het gezien uw veiligheid mogelijk is, kunt u de volgende zinnen gebruiken:

“U bedreigt mij, dat accepteer ik niet. Ik beëindig bij deze het gesprek en vraag u het pand te verlaten”.

De gesprekspartner dreigt met fysiek geweld / geen hulp aanwezig / u kunt niet wegkomen.

Geef de agressor gelijk. Vaak wil diegene iets van u of de organisatie. Zeg “ik ga het direct in orde maken” en probeer uit de situatie te komen. Het maakt niet uit of u dit kunt waarmaken. Als u uit de situatie bent, slaat u alarm.

Aanhoudend A-, B- en C-gedrag

Als u aanhoudend A-, B- en C-gedrag niet kunt ombuigen, dan behandelt u dat als D-gedrag.

• E-GEDRAG

Soms is E-gedrag heel duidelijk en soms is het niet meteen duidelijk wat uw gesprekspartner bedoelt. Wij zijn geen hulpverlener en zijn (op dit gebied) niet getraind om te praten over meervoudige problematiek. Als een gesprekspartner een

onduidelijke opmerking maakt kunt u toch het beste vragen wat diegene bedoelt. In gesprek gaan verkleint namelijk de kans dat diegene zichzelf of anderen iets aandoet.

- TIPS OM TOE TE PASSEN

Vraag door als de gesprekspartner een opmerking maakt die kan duiden op een voornemen zichzelf iets aan te doen.

Voorbeeldzin:

“Wat bedoelt u precies als u zegt: ‘ik zie het niet meer zitten?’”

Veer, net als bij A- en B-gedrag, uitgebreid mee met de gesprekspartner en geef diegene de ruimte.

Voorbeeldzin:

“U zegt dat u het niet meer ziet zitten en er soms aan denkt er een eind aan te maken, wat vreselijk voor u...”

Bied hulp of ondersteuning aan.

Voorbeeldzinnen:

“U ziet nu geen andere uitweg dan een einde te maken aan uw leven. Zou u ervoor open staan om te kijken naar een andere manier om met uw problemen om te gaan....?”

“Ik raad u aan om met iemand over uw voornemen en uw wanhoop te praten, want dit lijkt me vreselijk voor u..”

Wijs de gesprekspartner op het telefoonnummer 113. Dit nummer is voor zelfmoordpreventie.

Als de gesprekspartner niet ingaat op uw aanbod tot hulp: geef een keuze.

Voorbeeldzinnen:

“Ik merk nu dat we in herhaling vallen, u zegt een aantal keer hetzelfde en ik ook. Zo komen we niet verder in het gesprek... Als we in herhaling blijven vallen, beëindig ik nu het gesprek en kunnen we later verder praten. We kunnen ook nu verder praten als u wilt weten hoe we tot deze beslissing zijn gekomen en wat nu de mogelijkheden nog zijn.”

Treedt na het gesprek in overleg met de griffier/gemeentesecretaris (afhankelijk van uw politieke functie).

BIJLAGE 5: TIPS VOOR EEN HUIS- OF LOCATIEBEZOEK

- RISICO'S INSCHATTEN

In de eerste plaats is het zaak dat u voorafgaand aan uw huis- of locatiebezoek inschat hoe groot de kans is dat er tijdens het huis- of locatiebezoek een vervelende situatie ontstaat. Bijvoorbeeld als er bij de gesprekspartner gevoelens van frustratie, irritatie en/of spanning leven. Daarnaast kan het zijn dat de gesprekspartner bij aankomst onder invloed van alcohol of andere middelen blijkt te zijn, erg onrustig is, bezoek heeft of dat er andere ongewenste zaken zijn. Een aantal punten zorgt standaard voor een verhoogd (gevoel van) risico:

- Als u op huis- of locatiebezoek gaat bij een gesprekspartner aan wie een waarschuwingsbrief is gestuurd of een contactverbod is opgelegd.
- Als u op huis- of locatiebezoek gaat in een onbekende omgeving.
- Als u een onaangekondigd huis- of locatiebezoek aflegt.
- Als u contact heeft met een nieuwe gesprekspartner.
- Als u een afspraak heeft met een gesprekspartner die eerder agressief was.
- Als u altijd samenwerkt en onverwacht alleen moet werken.
- Als u door dreigende straten of buurten moet reizen.

- VOORZORGSMATREGELEN NEMEN

Als tweede stap is het zaak dieper op de situatie in te gaan. Wat maakt nu juist dat de spanningen in die bepaalde situatie kunnen oplopen? Wat zijn in die situatie 'do's' en 'don'ts'? Bent u in staat om tijdig te de-escaleren? Wat zal in die situatie juist als olie op het vuur werken en wat zal de spanningen helpen te verminderen? Het uitgangspunt is: "U gaat er alleen heen, als u ervan overtuigd bent dat u de situatie kunt hanteren". Bij twijfel wordt voor een van de volgende maatregelen gekozen:

- U gaat, maar zorgt dat er iemand achterwacht is!
- U gaat samen met een collega politieke ambtsdrager!
- U laat de gesprekspartner op kantoor komen!
- U gaat samen met de politie!
- U gaat niet en waarschuwt de griffier (voor raadsleden) en de gemeentesecretaris (voor de burgemeester en wethouders)!

Voor het inschatten van de risico's reiken we u een handig hulpmiddel aan : de Veilig gesprek-app⁴.

⁴ De app is ontwikkeld in het kader van de campagne "Wees duidelijk over agressie". De app is gratis te downloaden in de Apple Appstore en Playstore

- GEBRUIK MAKEN VAN DE VEILIG GESPREK-APP

Een gesprek met een gesprekspartner kan weleens stroef verlopen. Of door een voorgevoel vindt u het lastig om een gesprek aan te gaan, bijvoorbeeld als u slecht nieuws gaat vertellen. U kunt dan te maken krijgen met agressie. De Veilig gesprek-app helpt u om de risico's vooraf in te schatten en geeft advies over voorzorgsmaatregelen.

De Veilig gesprek-app maakt u bewust van de invloed die u hebt om een gesprek zo veilig en prettig mogelijk te laten verlopen. Door de vragen krijgt u inzicht in onbewuste risico's en wat u kunt doen om agressie te voorkomen. De tips zijn gebaseerd op ervaringen.

In bijlage 5 staan tips opgenomen voor een huis- of locatiebezoek.

Schat de risico's vooraf in met de Veilig-gesprek app

- Download de app in de App-Store (IOS)
- Download de app in de Google Play Store (Android)

- HOE WERKT DE APP

Na het beantwoorden van een aantal korte vragen krijgt u praktisch advies over hoe u het gesprek zo veilig mogelijk organiseert. Via uw antwoorden schat de app in of er weinig risico, enigszins of veel risico aanwezig is.

Zo kan de omgeving waarin u het gesprek voert van invloed zijn op de gemoedstoestand van u of uw gesprekspartner. Uw gesprekspartner kan mogelijk ook vervelend reageren als u onaangekondigd op huis- of locatiebezoek komt. Daarom behandelt de Veilig gesprek-app verschillende situaties zoals:

- Een huis- of locatiebezoek
- Een gesprek op een vertrouwde plek voor uw gesprekspartner
- Een gesprek op een neutrale plek
- Een externe afspraak
- Een gesprek bij u op kantoor

Hieronder staan een aantal belangrijke aandachtspunten die gebundeld zijn in tips! Neem ze door en gebruik ze om veilig op huis- of locatiebezoek te gaan.

Tip 1: Tijd & locatie zijn belangrijk!

- Werk op afspraak (tenzij er sprake is van een onaangekondigd bezoek).
- Bel uw gesprekspartner vooraf en leg bij het maken van de afspraak duidelijk de aanleiding en het doel van het gesprek uit. Uit de reactie kunt u opmaken hoe uw gesprekspartner aankijkt tegen het bezoek. Op basis van deze reactie bepaalt u eventuele voorzorgsmaatregelen.
- Bepaal aan de hand daarvan of u alleen of samen met een collega (of politie) op huis- of locatiebezoek kunt gaan en/ of dat het gesprek op een andere locatie waar sociale controle is (bijv. bibliotheek, kantoor, winkel) dient plaats te vinden.
- Leg de afspraak vast in uw werkagenda en noteer hierbij het adres van uw afspraak en bij voorkeur de route die u neemt. Op deze manier kunt u collega politieke ambtsdragers laten weten waar u op dat moment bent. Leg risicovolle bezoeken het liefst af tijdens kantooruren. Wees extra alert als u op stap gaat buiten kantooruren.
- Zorg ervoor dat u altijd uw mobiele telefoon binnen handbereik hebt en dat deze voldoende opgeladen is.
- Maak een bereikbaarheidsafpraak met een collega politieke ambtsdrager, bijvoorbeeld 10 minuten na binnenkomst.
- Spreek met een collega politieke ambtsdrager af om contact op te nemen als het gesprek ten einde is en u weer in uw afgesloten vervoermiddel zit of op de fiets stapt, hou elkaar goed op de hoogte.
- Als u op stap gaat in kantoortijden is dat om twee redenen veiliger.
 - Er is meer sociale controle op straat.
 - Uw collega politieke ambtsdragers zijn vaak beter bereikbaar
- Stel in overleg met uw collega politieke ambtsdragers vast waar de straten en buurten zijn waar relatief veel agressie- en geweldsincidenten voorkomen. Wees in deze buurten extra alert, plan uw bezoeken liefst tijdens kantooruren en spreek af dat hier alleen overdag of met z'n tweeën bezoeken worden gedaan.

Tip 2: De woning!

- Als u een groot gebouwencomplex binnen gaat, neem dan de lay-out in u op en plan een eventuele vluchtroute. In sommige appartementencomplexen is een huismeester aanwezig. Maak eventueel een afspraak met de huismeester, deze kan als stand-by fungeren.
- Als u aanbelt, ga dan niet frontaal voor de opening, maar ga dwars staan en neem enige afstand.
- Ga zo staan dat u niet achter een deur kan worden vastgezet. Ga pas naar binnen als de gesprekspartner u daartoe heeft uitgenodigd. Laat de ander voor gaan en volg.
- Let op hoe uw gesprekspartner de deur achter je dicht doet.
- Wees u bewust dat u het privédomein van een ander binnen komt. Gedraag u als gast.
- Als u de woning van een gesprekspartner binnen gaat, wees u dan ook daar bewust van de vluchtroute. Neem zelf plaats aan de kant van de deur. In noodgevallen kunt u overwegen uzelf in het toilet of douche op te sluiten en vandaar het alarmnummer te draaien. Zorg dus dat u weet waar deze zich bevindt en dat u uw opgeladen telefoon bij u draagt.
- Let binnen de woning op de aanwezigheid van wapens, messen of andere gevaarlijke voorwerpen. Denk daarbij ook aan de hond.

Tip 3: Bent u met de auto of een ander vervoermiddel?

- Zorg dat tijdens het rijden de deuren van uw auto, brommobiel of ander vervoermiddel zijn afgesloten. Afgesloten deuren zorgen ervoor dat er niet iemand zomaar bij u binnen kan stappen.
- Zorg dat u voldoende brandstof getankt hebt of de accu voldoende is opgeladen.
- Parkeer uw auto of ander vervoermiddel op een plek die u gemakkelijk kunt bereiken, met de neus in de richting van de weg.
- Zorg dat u de contactsleutel of fietssleutel van uw vervoermiddel altijd onder handbereik hebt.
- Als u met de auto of ander vervoermiddel gaat, geef kleur, merk, type en kentekennummer door. Maak bij risicobezoekjes een terugbelafpraak met uw collega politieke ambtsdragers, ga samen of schakel eventueel de politie in. Dit brengt rust bij uzelf en bij uw collega politieke ambtsdragers en zorgt voor een algeheel beter gevoel van veiligheid. Als er echt iets aan de hand is dan weten collega politieke ambtsdragers u te vinden.

Tip 4: Voel u veilig!

- Maak bij risicovolle bezoeken gebruik van de mobiele alarmknop. Vraag deze aan bij de griffier/gemeentesecretaris voordat u op huis- of locatiebezoek gaat.
- Draag de mobiele noodknop om alarm te kunnen slaan altijd op uw lichaam en hou uw telefoon in uw zak en niet in uw tas.
- Draag geen waardevolle spullen bij u, zoals sieraden en veel geld.
- Zorg dat u geen gevoelige informatie bij u draagt die niet door uw gesprekspartner mag worden ingezien.

Tip 5: Alarm slaan!

- Als u zich ongemakkelijk of ongewenst voelt in een bepaalde situatie, bedenk dan een excuus en vertrek. Dit kan bijvoorbeeld zijn als de deur wordt opengedaan door een persoon onder invloed van alcohol of andere middelen, uw gesprekspartner zelf niet aanwezig is of onbekende personen aanwezig zijn.
- Volg uw intuïtie, die is meestal goed. Neem voor het geval dat u alarm moet slaan een mobiele alarmknop of mobiele telefoon mee en maak afspraken over alarmnummers van collega's en politie.
- Programmeer een alarmnummer in uw telefoon, zodat u geen nummer hoeft in te toetsen wanneer de spanning oploopt.
- Let op het bereik van uw mobiele telefoon. In sommige woningen is het bereik beperkt. Let er op dat de accu van uw telefoon voldoende geladen is.
- Volg de afspraken op die over alarm slaan in het agressieprotocol zijn gemaakt en volg hierin de organisatienorm.